

Hemelsche Verborgenheden

Band VIII

Hemelsche Verborgenheden

(Arcana Coelestia)

In de Heilige Schrift of het Woord des Heeren

Onthuld

Hier die in Genesis

alsmede de wonderlijke dingen, gezien in de wereld der geesten
en in den hemel der engelen

door

Emanuel Swedenborg

EERSTE NEDERLANDSCHE VERTALING DER ARCANA
COELESTIA QUAE IN SCRIPTURA SACRA SEU VERBO DOMINI
SUNT, DETECTA. UNA CUM MIRABILIBUS QUAE VISA SUNT IN
MUNDO SPIRITUUM ET IN COELO ANGELORUM.

BAND VIII

Vertaling (1951) in opdracht van het Swedenborg Genootschap.

MATTHEÛS VI: 33.

*Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en zijne Gerechtigheid,
en alle dingen zullen u toegeworpen worden.*

Colofon

Swedenborg Bibliotheek ©2017

Genesis

Vijf En Veertigste Hoofdstuk

- 1 En Jozef kon zich niet inhouden tot allen die bij hem stonden; en hij riep: Doet alle man van bij mij uitgaan; en er stond niet wie ook met hem, als Jozef zich aan zijn broederen bekend maakte.
2. En hij gaf zijn stem uit in geweën; en de Egyptenaren hoorden, en het huis van Farao hoorde.
3. En Jozef zeide tot zijn broederen: Ik ben Jozef; leeft mijn vader nog; en zijn broederen konden hem niet antwoorden, omdat zij ontsteld waren van voor hem.
4. En Jozef zeide tot zijn broederen: Nadert, ik bid u, tot mij; en zij naderden; en hij zeide: Ik ben Jozef, uw broeder, dien gij verkocht hebt mij naar Egypte.
5. En nu, het zij u niet tot smart, en het zij niet tot toorn in uw ogen dat gij mij hierheen verkocht hebt, omdat tot levendmaking God mij vóór u gezonden heeft.
6. Ter oorzaak van dit, twee jaren des hongers in het midden des lands, en nog vijf jaren in welke geen ploeging en oogst.
7. En God heeft mij vóór u gezonden om u overblijfselen te stellen in het land, en om u levend te maken tot een grote ontkoming.
8. En nu, niet gij hebt mij hierheen gezonden, maar God; en Hij heeft mij gesteld tot een vader voor Farao, en tot een heer voor zijn gehele huis, en ik heers in het gehele land van Egypte.
9. Haast u en klimt op tot mijn vader, en zegt tot hem: Aldus heeft uw zoon Jozef gezegd: God heeft mij voor geheel Egypte gesteld tot een heer; daal neder tot mij, blijf niet staan.
10. En gij zult wonen in het land Goschen, en gij zult dicht bij mij zijn, gij en uw zonen, en de zonen uwer zonen, en uw kudden van kleinvee, en uw kudden van grootvee, en al wat gij hebt.
11. En ik zal u daar onderhouden, omdat nog vijf jaren des hongers; opdat gij misschien niet uitgeroeid wordt, gij en uw huis, en al wat gij hebt.
12. En ziet, uw ogen zien, en de ogen van mijn broeder Benjamin, dat ik met den mond sprekende ben tot u.
13. En boodschapt mijn vader al mijn heerlijkheid in Egypte, en al wat gij gezien hebt; en haast u, en doet mijn vader hierheen nederdalen.

14. En hij viel op de halzen van Benjamin, zijn broeder, en hij weende; en Benjamin weende op de halzen van hem.
15. En hij kuste al zijn broederen, en hij weende op hen; en daarna spraken de broederen van hem met hem.
16. En de stem werd gehoord in het huis van Farao, al zeggende: Jozefs broeders zijn gekomen; en het was goed in de ogen van Farao, en in de ogen van de knechten van hem.
17. En Farao zeide tot Jozef: Zeg tot uw broeders: Doet dit, laadt uw lastdieren, en gaat, komt in het land Kanaän.
18. En neemt uw vader, en uw huizen, en komt tot mij; en ik zal u het goede van het land van Egypte geven, en gij zult het vette des lands eten.
19. En nu, dit gebod, doet het: Neemt u uit het land van Egypte voertuigen voor uw kleine kinderen, en voor uw vrouwen, en draagt uw vader, en komt.
20. En uw oog spare niet over uw huisgereedschappen, omdat het goede van het ganse land van Egypte, dit is voor u.
21. En de zonen van Israël deden aldus, en Jozef gaf hun voertuigen, naar den mond van Farao; en hij gaf hun teerkost tot den weg.
22. En hun allen gaf hij een ieder wisselklederen; en Benjamin gaf hij driehonderd zilverlingen, en vijf wisselklederen.
23. En zijn vader zond hij, als dit: tien ezelen, dragende van het goede van Egypte, en tien ezelinnen, dragende koren en brood, en voedsel voor zijn vader tot den weg.
24. En hij zond zijn broeders heen; en zij gingen; en hij zeide tot hen: Twist niet onderweg.
25. En zij klommen op vanuit Egypte, en zij kwamen in het land Kanaän tot Jakob, hun vader.
26. En zij boodschapten hem, al zeggende: Jozef leeft nog, en dat hij heersende is in al het land van Egypte; en zijn hart bezweek, omdat hij hen niet geloofde.
27. En zij spraken tot hem alle woorden van Jozef die hij tot hen gesproken had; en hij zag de voertuigen die Jozef gezonden had om hem te dragen; en de geest van Jakob, hun vader, herleefde.
28. En Israël zeide: Het is veel; Jozef, mijn zoon, leeft nog; ik zal gaan en ik zal hem zien eer ik sterf.

De Inhoud.

5867. In het vorige hoofdstuk werd gehandeld over den inwendigen mens, zijnde Jozef, namelijk dat hij den natuurlijken uitwendigen mens, zijnde de tien zonen van Jakob, door het bemiddelende, zijnde Benjamin, tot de verbinding met zich inwijdde. In dit hoofdstuk nu wordt gehandeld over den inwendigen mens, namelijk dat hij zich verbond met den natuurlijken uitwendigen; maar omdat met dezen geen verbinding mogelijk is tenzij door het geestelijk goede vanuit het natuurlijke, zijnde Israël, bereidt hij dat derhalve eerst voor om het aan zich te binden.

De Inwendige Zin.

5868. Vers 1, 2. *En Jozef kon zich niet inhouden tot allen die bij hem stonden; en hij riep: Doet alle man van bij mij uitgaan; en er stond niet wie ook met hem, als Jozef zich aan zijn broederen bekend maakte. En hij gaf zijn stem uit in gewezen; en de Egyptenaren hoorden, en het huis van Farao hoorde.* En Jozef kon zich niet inhouden tot allen die bij hem stonden, betekent dat alle dingen nu uit het Inwendig Hemelse tot de verbinding waren bereid; en hij riep, betekent dicht nabij de uitwerking; doet alle man van bij mij uitgaan, betekent dat de niet strokende en tegengekante wetenschappelijke dingen uit het midden moesten worden uitgeworpen; en er stond niet wie ook [met hem], als Jozef zich aan zijn broederen bekend maakte, betekent dat er niet enige aanwezig waren toen het Inwendig Hemelse zich door het bemiddelende verbond met de ware dingen in het natuurlijke; en hij gaf zijn stem uit in gewezen, betekent de barmhartigheid en de vreugde; en de Egyptenaren hoorden, betekent tot aan de laatste dingen toe; en het huis van Farao hoorde, betekent door het algehele natuurlijke heen.

5869. En Jozef kon zich niet inhouden tot allen die bij hem stonden; dat dit betekent dat alle dingen nu uit het Inwendig Hemelse tot de verbinding waren bereid, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendig Goede, waarover n. 5805, 5826, 5827, aldus het Inwendig Hemelse, want onder het hemelse wordt het goede verstaan dat uit den Heer voortgaat; en uit de betekenis van zich niet kunnen inhouden, zijnde dat alle dingen bereid zijn tot de verbinding; wanneer immers iemand zich met den meesten ijver tot enig doel of uitwerking voorbereidt door de middelen daartoe bijeen te zoeken en te schikken, dan kan hij zich, wanneer alle dingen bereid zijn, niet langer inhouden; dit wordt met die woorden aangeduid; want in het hoofdstuk dat voorafgaat, werd gehandeld over de inwijding tot de verbinding; in dit hoofdstuk echter wordt gehandeld over de verbinding zelf; men zie n. 5867. Met allen die bij hem stonden, worden zulke dingen aangeduid die de verbinding verhinderen, weswege zij uitgeworpen werden, zoals volgt.

5870. En hij riep; dat dit dicht nabij de uitwerking betekent, staat vast uit de betekenis van roepen, wanneer voorafgaat dat hij zich niet kon inhouden, zijnde dicht nabij de uitwerking.

5871. Doet alle man van bij mij uitgaan; dat dit betekent dat de niet strokende en tegengekante wetenschappelijke dingen uit het midden moesten worden uitgeworpen, staat vast uit de betekenis van alle man van bij hem, zijnde de wetenschappelijke dingen; het waren immers Egyptenaren, met wie de

wetenschappelijke diegen worden aangeduid; men zie in n. 1164, 1165, 1186, 1462, 5700, 5702; dat zij niet strokende en tegengekant waren, volgt, omdat zij uitgeworpen werden. Hiermede is het aldus gesteld: wanneer een verbinding geschiedt van de ware dingen die in den uitwendigen of natuurlijken mens zijn, met het goede dat in den inwendigen is, dat is, wanneer de ware dingen des geloofs verbonden worden met het goede der naastenliefde, dan worden al die wetenschappelijke dingen welke niet stroken, en te meer die welke tegengekant zijn, uit het midden naar de zijden verworpen, aldus uit het licht dat in het midden is, naar de schaduwen die aan de zijden zijn; en dan worden zij deels niet beschouwd en deels voor niets geacht; vanuit de wetenschappelijke dingen echter die stroken en samenstemmen, welke blijven, wordt als het ware een extractie gemaakt, en, als het aldus gezegd mag worden, als het ware een sublimering, vanwaar de innerlijke zin der dingen is, welke door den mens zolang hij in het lichaam is, niet wordt doorvat dan alleen door een zeker blij, zoals de animus doorvat bij den morgen van den dag; aldus geschiedt de verbinding van het ware dat des geloofs is, met het goede dat der naastenliefde is.

5872. En er stond niet wie ook met hem, als. Jozef zich aan zijn broederen bekend maakte; dat dit betekent dat er niet enige aanwezig waren, teen het Inwendig Hemelse zich door het bemiddelende verbond met de ware dingen in het natuurlijke, kan vaststaan uit hetgeen vlak boven in n. 5871 is ontvouwd, aldus zonder verdere uiteenzetting.

5873. En hij gaf zijn stem uit in gewezen; dat dit de barmhartigheid en de vreugde betekent, staat vast uit de betekenis van het gewezen, zijnde de uitwerking der barmhartigheid, waarover n. 5480; en eveneens zoals het een uitwerking der droefenis is, is het een uitwerking der liefde, n. 3804, aldus de vreugde.

5874. En de Egyptenaren hoorden; dat dit betekent tot aan de laatste dingen toe, staat vast uit de betekenis van horen, namelijk de stem in het gewezen, zijnde de doorvatting van de barmhartigheid en van de vreugde; en uit de uitbeelding van de Egyptenaren, zijnde de wetenschappelijke dingen, waarover n. 1164, 1165, 1186, 1462, aldus de laatste dingen, want de wetenschappelijke dingen bij den mens zijn diens laatste dingen. Dat de wetenschappelijke dingen de laatste dingen van den mens zijn, namelijk in diens geheugen en denking, verschijnt niet; het schijnt hem toe alsof zij het al van het inzicht en van de wijsheid maken; maar het is niet aldus, zij zijn slechts vaten waarin de dingen zijn die van het inzicht en van de wijsheid zijn, en wel de laatste vaten, want zij verbinden zich met de zinlijke dingen van het lichaam.

Dat zij de laatste dingen zijn, is duidelijk voor hem die over zijn denking nadenkt wanneer hij enig ware tracht te weten te komen, namelijk dat dan de wetenschappelijke dingen aanwezig zijn, maar niet verschijnen, want de denking trekt er dan de dingen welke zij bevatten, uit, en wel vanuit zeer vele welke hierheen en daarheen verstrooid en ook verborgen zijn, en maakt zo een gevolgtrekking; en hoe innerlijker de denking gaat, des te verder zij zich van die dingen verwijderd; dit kan hieruit duidelijk zijn dat de mens wanneer hij in het andere leven komt en een geest wordt, weliswaar wetenschappelijke dingen met zich mededraagt, maar daarvan geen gebruik mag maken, om tal van oorzaken, n. 2476, 2477, 2479, en nochtans denkt en spreekt hij over het ware en het goede met veel meer onderscheid en volmaakter dan in de wereld; daaruit kan vaststaan, dat de wetenschappelijke dingen den mens van dienst zijn om het verstand te vormen, maar dat zij, wanneer het verstand is gevormd, dan het laatste vlak vormen waarin de mens niet langer denkt, maar daarboven.

5875. En het huis van Farao hoorde; dat dit betekent door het algehele natuurlijke heen, staat vast uit de uitbeelding van Farao, zijnde het natuurlijke in het gemeen, waarover n. 5160, 5799; aldus is zijn huis het algehele natuurlijke.

5876. Vers 3, 4, 5. *En Jozef zeide tot zijn broederen: Ik ben Jozef; leeft mijn vader nog; en zijn broederen konden hem niet antwoorden, omdat zij ontsteld waren van voor hem. En Jozef zeide tot zijn broederen: Nadert, ik bid u, tot mij; en zij naderden; en hij zeide: Ik ben Jozef, uw broeder, dien gij verkocht hebt mij naar Egypte. En nu, het zij u niet tot smart, en het zij niet tot toorn in uw ogen dat gij mij hierheen verkocht hebt, omdat tot levendmaking God mij vóór u gezonden heeft.* En Jozef zeide tot zijn broederen, betekent dat het Inwendig Hemelse het vermogen van doorvatting gaf aan de ware dingen in het natuurlijke; ik ben Jozef, betekent de openbaring; leeft mijn vader nog, betekent de tegenwoordigheid van het geestelijk goede vanuit het natuurlijke; en zijn broederen konden hem niet antwoorden, betekent dat de ware dingen in het natuurlijke nog niet in den staat waren om te spreken; omdat zij ontsteld waren van voor hem, betekent de beroering onder dezelve; en Jozef zeide tot zijn broederen, betekent de doorvatting van het nieuwe natuurlijke; nadert, ik bid u, tot mij, betekent de innerlijke vergemeenschapping; en zij naderden, betekent de uitwerking; en hij zeide: Ik ben Jozef, uw broeder, betekent de openbaring door den invloed; dien gij verkocht hebt mij naar Egypte, betekent het Inwendige, dat zij het hadden vervreemd; en nu, het zij u niet tot smart, betekent de angst van het hart of van den wil; en het zij niet

tot toorn in uw ogen, betekent de droefenis van den geest of van het verstand; dat gij mij hierheen verkocht hebt, betekent dat zij het vervreemd hadden tot de laagste dingen; omdat tot levendmaking God mij vóór u gezonden heeft, betekent het geestelijk leven daarvandaan voor hen vanuit de Voorzienigheid.

5877. En Jozef zeide tot zijn broederen; dat dit betekent dat het Inwendig Hemelse het vermogen van doorvatting gaf aan de ware dingen in het natuurlijke, staat vast uit de betekenis van zeggen in de historische dingen des Woords, zijnde de doorvatting, waarover n. 1898, 1919, 2080, 2619, 2862, 3395, 3509, 5687, 5743; hier het vermogen van doorvatting geven, waarover aanstonds; uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendig Hemelse, waarover vlak boven n. 5869; en uit de uitbeelding van de tien zonen van Jakob, die hier de broeders zijn, zijnde de ware dingen in het natuurlijke, waarover n. 5403, 5419, 5458, 5512; vandaar is de inwendige zin dat het Inwendig Hemelse het vermogen van doorvatting gaf aan de ware dingen in het natuurlijke. Dat hier met zeggen wordt aangeduid het vermogen van doorvatting geven, komt omdat in hetgeen nu volgt wordt gehandeld over de verbinding van het Inwendig Hemelse, zijnde Jozef, met de ware dingen in het natuurlijke, zijnde de zonen van Jakob; en wanneer de verbinding plaats vindt, wordt het vermogen van doorvatten gegeven, namelijk door de aandoening van het ware, en zo van het goede.

5878. Ik ben Jozef; dat dit de openbaring betekent, staat zonder ontvouwing vast.

5879. Leeft mijn vader nog; dat dit de tegenwoordigheid van het geestelijk goede vanuit het natuurlijke betekent, staat vast uit de uitbeelding van Israël, die hier de vader is, zijnde het geestelijk goede vanuit het natuurlijke, waarover n. 5801, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833; dat het vanuit het natuurlijke is, n. 4286; en uit de betekenis van leeft hij nog, zijnde de tegenwoordigheid ervan; de eerste denking immers van Jozef, toen hij zich openbaarde, was aangaande zijn vader, van wien hij wist dat hij leefde; deswege was deze het eerst tegenwoordig in de denking, en eveneens daarna aanhoudend wanneer hij tot zijn broeders sprak; de oorzaak hiervan is deze dat de verbinding van het Inwendig Hemelse, hetwelk Jozef is, niet kan geschieden met de ware dingen in het natuurlijke, welke de zonen van Jakob zijn, tenzij door het geestelijk goede vanuit het natuurlijke, hetwelk Israël is; en wanneer de verbinding is geschied, dan zijn zij niet langer de zonen van Jakob, maar de zonen van Israël, want de zonen van Israël zijn de geestelijke ware dingen in het natuurlijke.

588o. En zijn broederen konden hem niet antwoorden; dat dit betekent dat de ware dingen in het natuurlijke nog niet in den staat waren om te spreken, staat vast uit de uitbeelding van de zonen van Jakob, die hier de broeders van Jozef zijn, zijnde de ware dingen in het natuurlijke. waarover boven n. 5877; en uit de betekenis van niet kunnen antwoorden, zijnde nog niet in den staat zijn om te spreken, namelijk vanuit de ware dingen met het inwendige. Hiermede is het aldus gesteld: wanneer het inwendige met het uitwendige, of het goede met het ware wordt verbonden, geschiedt eerst vergemeenschapping van de zijde van het inwendige met het uitwendige, doch nog niet wederkerige vergemeenschapping; wanneer deze plaats vindt, is er verbinding; deswege wordt, nadat Jozef had geweend over de halzen van Benjamin, en hij al zijn broeders had gekust, gezegd dat de broeders toen voor het eerst met hem spraken, vers 15, hetgeen betekent dat nadat de verbinding was geschied, de wederkerige vergemeenschapping vanuit de opneming ontstond.

588i. Omdat zij ontsteld waren van voor hem; dat dit de beroering onder dezelve betekent, staat vast uit de betekenis van ontsteld worden, zijnde de beroering; de ontsteltenis is niet iets anders; onder de beroering wordt de nieuwe schikking en ordening van de ware dingen in het natuurlijke verstaan, aangaande welke ordening men dit moet weten: in welke orde de wetenschappelijke dingen en de ware dingen in het geheugen van den mens zijn geschikt, weet de mens niet, doch de Engelen weten het wanneer het den Heer behaagt; het is immers een wonderbaarlijke orde; zij hangen bundelsgewijs samen, en eveneens de bundeltjes zelf onderling, en zulks volgens den nexus der dingen dien de mens had opgevat; deze samenhangen zijn wonderbaarlijker dan enig mens ooit kan geloven; in het andere leven vertonen zij zich somtijds zichtbaar, want in het licht des Hemels, hetwelk geestelijk is, kunnen zulke dingen voor het gezicht van het oog worden ten toon gespreid, maar geenszins in het licht der wereld; de wetenschappelijke dingen en de ware dingen worden enig en alleen door de liefden van den mens in deze bundelsgewijze vormen geordend, in helse vormen door de liefden van zich en van de wereld, in hemelse vormen echter door de liefde jegens den naaste en de liefde tot God; deswege, wann de mens wordt wederverwekt, en er een verbinding g, schiedt van het goede van den inwendigen mens met de ware dingen van den uitwendigen, vindt er een beroering onder de ware dingen plaats, want dan worden zij anders geordend; het is deze beroering welke hier wordt verstaan en daarmede wordt aangeduid dat zij ontsteld waren; die beroering welke dan ontstaat, openbaart zich door een angst, ontstaan vanwege een verandering van den vorigen staat, namelijk

vanwege de beroving van het verkwikkelijke dat in dien staat is geweest; die beroering openbaart zich ook door de angst over het verleden leven, namelijk dat het inwendig goede en het inwendige zelf naar de laagste dingen waren uitgebannen, over welke angst in hetgeen volgt wordt gehandeld.

5882. En Jozef zeide tot zijn broederen; dat dit de doorvatting van het nieuwe natuurlijke betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de doorvatting, waarover boven n. 5877; en uit de uitbeelding van de zonen van Jakob, zijnde de ware dingen in het natuurlijke, waarover ook boven n. 5877, hier het natuurlijke; zij immers die de ware dingen in het natuurlijke uitbeelden, beelden ook het natuurlijke zelf uit, zoals Farao, die, omdat hij de wetenschappelijke dingen in het gemeen uitbeeldt, aangezien hij de koning van Egypte was, ook het natuurlijke zelf in het gemeen uitbeeldt, n. 5160, 5799; de ware dingen daar, en het natuurlijke zelf of de natuurlijke mens zelf, handelen één, want de ware dingen zijn de inhoud, en het natuurlijke is de houder; deswege wordt in den inwendigen zin nu eens de houder aangeduid en dan weer de inhoud, volgens de reeks der dingen. Dat de zonen van Jakob hier het nieuwe natuurlijke uitbeelden, komt omdat in den inwendigen zin hier de daad der verbinding wordt beschreven, welke zich in het algemeen richt naar de dingen die in de gemene ontvouwing zijn bevat, namelijk dat wanneer de verbinding van het inwendige met het uitwendige, of van het goede met het ware ontstaat, eerst het vermogen der doorvatting wordt gegeven dat de mens wordt aangedaan door het ware, en zo door het goede; en dat dan een beroering wordt gevoeld; daarna, dat een innerlijke vergemeenschapping wordt gegeven door invloed, en zo voort. Hieruit blijkt dat het natuurlijke, hetwelk de zonen van Jakob hier uitbeelden, het nieuwe natuurlijke is, want de vorige staat ervan werd veranderd, n. 5881.

5883. Nadert, ik bid u, tot mij; dat dit de innerlijke vergemeenschapping betekent, staat vast uit de betekenis van naderen, zijnde van meer nabij gemeenschap hebben, hetgeen, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot het uitwendige ten opzichte van het inwendige, is innerlijk vergemeenschappen. Dat de vergemeenschapping met den natuurlijken of uitwendigen mens innerlijk en uiterlijk is, weet de mens niet, ter oorzaak hiervan dat hij zich geen idee heeft gevormd aangaande den inwendigen mens en aangaande diens van het leven van den uitwendigen mens onderscheiden leven; aangaande het inwendige heeft de mens geen andere idee dan dat het van binnen is, in het geheel niet onderscheiden van het uitwendige, terwijl zij toch zozeer zijn onderscheiden dat het inwendige kan worden gescheiden van het uitwendige, en het leven dat het eerder had, leven, maar zuiverder;

hetgeen ook daadwerkelijk gebeurt wanneer de mens sterft; dan wordt het inwendige gescheiden van het uitwendige, en het inwendige hetwelk na de scheiding leeft, is dat wat dan een geest wordt genoemd, maar het is de mens zelf die in het lichaam heeft geleefd, en eveneens aan zichzelf en aan de anderen in het andere leven zoals een mens in de wereld verschijnt, met geheel zijn vorm, van hoofd tot hiel; en eveneens is hij met de zelfde vermogens toegerust waarmede de mens in de wereld toegerust is, namelijk met het vermogen van voelen wanneer hij wordt aangeraakt, van ruiken, zien, horen, spreken, denken, en wel dermate dat hij, wanneer hij er niet over nadenkt dat hij in het andere leven is, meent in zijn lichaam in de wereld te zijn, hetgeen ik ettelijke malen door geesten heb horen zeggen. Hieruit blijkt wat het inwendige en het uitwendige van den mens is; indien men hieruit een idee aangaande die dingen opvat, zullen de dingen die zo vaak aangaande den inwendigen en den uitwendigen mens in de ontvouwingen zijn gezegd, enigszins klaarder uitkomen, voorts eveneens wat er wordt verstaan onder de innerlijke vergemeenschapping welke hier wordt aangeduid met nadert, ik bid u, tot mij.

5884. En zij naderden; dat dit de uitwerking betekent, namelijk dat de innerlijke vergemeenschapping was geschied, staat zonder ontvouwing vast.

5885. En hij zeide: Ik ben Jozef, uw broeder; dat dit de openbaring door den invloed betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, ik ben Jozef, uw broeder, zijnde de openbaring, zoals boven n. 5878; dat het door invloed geschiedde, volgt hieruit, omdat het inwendige op geen andere wijze op het uitwendige werkt, en nu nog te meer daar de innerlijke vergemeenschapping heeft plaats gevonden, n. 5883; de openbaring door den invloed ten aanzien van het goede is de bemerking ervan door de aandoening van het ware, en het is de naastenliefde; doch ten aanzien van het, ware is het de erkenning ervan en het geloof.

5886. Dien gij verkocht hebt mij naar Egypte; dat dit het inwendige betekent, dat zij het hadden vervreemd, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, die degene is dien zij verkocht hadden, zijnde het inwendige, waarover n. 5805, 5826, 5827; uit de betekenis van verkopen, zijnde vervreemden, waarover n. 4752, 4758; met Egypte worden hier de laagste dingen aangeduid, zoals beneden n. 5889, want iets onder de wetenschappelijke dingen onderbrengen zonder erkenning, is het tot de zijden uitwerpen, aldus tot de laatste of laagste dingen; aldus is het eveneens gesteld met het inwendige van den mens heden ten dage; dit behoort weliswaar tot de wetenschappelijke dingen, omdat men vanuit het leerstellige weet dat er een inwendige mens is, maar het is tot de

laagste dingen verworpen omdat het niet erkend en geloofd wordt, aldus dat het vervreemd is, weliswaar niet vanuit het geheugen, maar uit het geloof. Dat verkopen in den inwendigen zin is de dingen vervreemden die des geloofs en der naastenliefde zijn, bijgevolg de dingen die den mens der inwendige Kerk maken, kan hieruit vaststaan, dat er in de geestelijke wereld geen koop en verkoop is zodanig als op aarde, maar de toeëigening van het goede en het ware welke met den koop, en de vervreemding ervan welke met den verkoop wordt aangeduid; met den verkoop wordt ook de vergemeenschapping der erkenenissen van het goede en het ware aangeduid, ter oorzake hiervan dat met den handel de verwerving en de vergemeenschapping van die erkenenissen wordt aangeduid, n. 2967, 4453; maar dan wordt er verkoop gezegd, niet door zilver. Dat verkopen een vervreemding is, blijkt ook uit deze plaatsen in het Woord; bij Jesaja: “Zo zeide Jehovah: Waar is de scheidbrief van ulieder moeder, die Ik weggezonden heb; of wie is er van Mijn schuldeisers, *aan wien Ik u verkocht heb*; ziet, om uw zonden *zijt gij verkocht*, en om uw overtredingen is uw moeder weggezonden”, I: 1; moeder voor de Kerk, verkopen voor vervreemden. Bij Ezechiël: “De tijd is gekomen, de dag is aangekomen; de *koper* verblijde zich niet, en de *verkoper* rouwe niet, omdat er ontsteking is over de gehele menigte ervan; want de *verkoper* zal tot het *verkochte ding* niet wederkeren, ofschoon hun leven nog onder de levenden is”, VII: 12, 13; aangaande het land Israëls, hetwelk de geestelijke Kerk is; verkoper voor hem die de ware dingen vervreemd en valse dingen ingeboezemd heeft. Bij Joël: “De zonen van Jehudah en de zonen van Hierosolyma hebt gij *verkocht* aan de zonen der Grieken, opdat gij hen verre zoudt verwijderen van hun grenzen. Ziet, Ik zal ze opwekken vanuit de plaats waarhenen gij ze hebt *verkocht*; en Ik zal *verkopen* uw zonen, en uw dochteren tot de hand der zonen van Jehudah, die ze zullen *verkopen* aan de Sebaïeten, een ver volk”, III: 6, 7, 8; aangaande Tyrus en Sidon; verkopen ook voor vervreemden. Bij Mozes: “Hun Rots heeft hen *verkocht*, en Jehovah heeft hen opgesloten”, Deut. xxxii: 30; verkopen klaarlijkend voor vervreemden; de rots in den hoogsten zin is de Heer ten aanzien van het ware; in den uitbeeldenden zin is zij het geloof; Jehovah is de Heer ten aanzien van het goede. Omdat kopen is zich verwerven, en verkopen is vervreemden in den geestelijken zin, wordt derhalve door den Heer het Koninkrijk der Hemelen vergeleken bij een verkopende en een kopende, bij Mattheus: “Het Koninkrijk der Hemelen is gelijk aan een schat, verborgen in het veld, welken een mens gevonden hebbende, verborg, en van vreugde over denzelfden, gaat hij heen, en *hij verkoopt alle dingen die hij ook maar heeft*, en *koop*t dat veld. Wederom is het Koninkrijk der Hemelen

gelijk aan een mens handelaar die schone paarden zoekt; dewelke, hebbende een kostbare paarl gevonden, ging heen, en *verkocht alle dingen die hij had*, en kocht dezelve”, Matth. XIII: 44, 45, 46; het Koninkrijk der Hemelen voor het goede en het ware bij den mens, aldus voor den Hemel bij hem; het veld voor het goede, en de paarl voor het ware; kopen staat voor zich die dingen verwerven en toeëigenen; verkopen alle dingen die hij heeft, voor het eigene vervreemden dat hij eerder had, aldus de boze en de valse dingen, want deze zijn van het eigene. Bij Lukas: “Jezus tot den voornamen jongeling: Nog één ding ontbreekt u; *verkoop alle dingen die gij hebt*, en deel het onder de armen; dan zult gij een schat hebben in den Hemel; en kom, volg Mij”, XVIII: 22; in den inwendigen zin wordt onder die woorden verstaan dat al zijn eigen dingen welke niets dan boze en valse dingen zijn, moeten worden vervreemd, want die zijn alle dingen die hij heeft, en dat hij dan de goede en de ware dingen zal ontvangen uit den Heer, welke de schat in den Hemel zijn; eender hetgeen bij denzelfde staat: “*Verkoopt uw vermogens*, en geeft aalmoes; maakt u buidels die niet verouden, een schat die niet afneemt in de Hemelen”, XII: 33; een ieder ziet dat hier een andere zin in is gelegen, omdat zijn vermogens verkopen heden ten dage gelijk zou staan met zich tot bedelaar maken, en zich van elk vermogen beroven om langer de naastenliefde uit te oefenen, behalve nog dat het niet anders kan of men stelt daarin verdienste; en het is een vaststaande waarheid dat er zowel rijken als armen in den Hemel zijn; die andere zin welke hierin gelegen is, is die welke vlak boven werd gezegd. Omdat verkopen betekende de dingen vervreemden die der Kerk zijn, was het derhalve een wet dat “indien de echtgenote, genomen vanuit de gevangenen vrouwen, niet behaagde, zij zou worden weggezonden, aan haar zelf overgelaten, echter *al verkopende niet verkocht zou worden*, voor zilver; geen gewin zou uit haar worden gemaakt, daarom dat hij haar heeft verdrukt”, Deut. XXI: 14; de echtgenote vanuit de gevangenen vrouwen, staat voor het vreemde ware niet vanuit echten stam, hetwelk evenwel enigermate aangebonden kan worden met het goede der Kerk bij hem; indien dit evenwel in tal van dingen niet strookt, kan het verwijderd, niet echter vervreemd worden, omdat het enigermate verbonden is geweest; dit is het geestelijke van deze wet. Ook deze wet: “Indien een man zal worden gevonden die een ziel gestolen heeft uit zijn broederen, uit de zonen Israëls, en winst daarmede heeft gemaakt, en *hem verkocht heeft*, deze dief zal gedood worden, opdat gij het boze uit uw midden verwijdert”, Deut. XXIV: 7; de dieven der zonen van Israël voor hen die zich de ware dingen der Kerk verwerven, niet met het doel om volgens die te leven, en ze zo vanuit het hart te onderwijzen,

maar om daarmede voor henzelf winst te maken; dat deze verdoemd is, wordt daarmede aangeduid dat hij zal worden gedood.

5887. En nu, het zij u niet tot smart; dat dit de angst van het hart of van den wil betekent, staat vast uit de betekenis van de smart, zijnde de angst, en wel van het hart of van den wil, want met het zij niet tot toorn in uw ogen, welke woorden terstond volgen, wordt de droefenis van den geest of van het verstand aangeduid. Van het hart of van den wil wordt er gezegd, en van den geest of van het verstand, ter oorzake hiervan wijl het hart door overeenstemming betrekking heeft op de dingen die des wils zijn, want het heeft betrekking op het hemelse of op het goede der liefde; en de geest, welke van de longen is, op de dingen die des verstands zijn, want hij heeft betrekking op het geestelijke of op het ware des geloofs; men zie n. 3635, 3883 tot 3896.

5888. En het zij niet tot toorn in uw ogen; dat dit de droefenis van den geest of van het verstand betekent, staat vast uit de betekenis van den toorn, zijnde hier de droefenis, omdat het zoals een herhaling van eenerlei ding volgt na die woorden het zij u niet tot smart, waarmede de angst van het hart of van den wil wordt aangeduid; waar immers in het Woord als het ware een herhaling verschijnt, heeft het ene betrekking op den wil, het andere op het verstand, of, wat hetzelfde is, het ene op het goede der liefde, het andere op het ware des geloofs; en dit terwille van het hemels huwelijk, zijnde het huwelijk van het goede en het ware in de afzonderlijke dingen des Woords, waarover n. 683, 793, 801, 2173, 2516, 2712, 5502; en uit de betekenis van de ogen, zijnde het verstand, waarover n. 2701, 4403 tot 4421, 4523 tot 4534.

5889. Dat gij mij hierheen verkocht hebt; dat dit betekent dat zij het vervreemd hadden tot de laagste dingen, staat vast uit hetgeen boven in n. 5886 is ontvouwd.

5890. Omdat tot levendmaking God mij vóór u gezonden heeft; dat dit het geestelijk leven voor hen vanuit de Voorzienigheid betekent, staat vast uit de betekenis vande levendmaking, zijnde het geestelijk leven, waarover aanstonds; en uit de betekenis van God heeft mij vóór u gezonden, betekenende vanuit de Voorzienigheid; dat het vanuit de Voorzienigheid is, kan vaststaan uit de dromen van Jozef, waarmede werd voorzeggd dat zijn broeders alsmede zijn vader zich voor hem zouden inkrommen; en indien daarin niet was voorzien zo zou het ook niet zijn voorzien. Dat met de levendmaking en met levendmaken het geestelijk leven wordt aangeduid, of het nieuwe leven door de wederverwekking, kan alleen al hieruit vaststaan dat het geestelijke des Woords niets anders kan zijn; er is een natuurlijk leven, en er is een geestelijk leven; het natuurlijk leven wordt verstaan in den zin

van de letter des Woords, doch het geestelijk leven in den inwendigen zin; en eveneens wordt in vele plaatsen onder levendmaken en onder het leven het geestelijk leven zelf verstaan in den zin van de letter, zoals bij Ezechiël: “Als Ik tot den goddeloze zal gezegd hebben: *Al stervende zult gij sterven*, en gij zult hem niet gewaarschuwd hebben, en ook niet gesproken hebben, om den goddeloze van zijn bozen weg af te brengen *om hem levend te maken*”, III: 18. Bij denzelfde: “Gij hebt Mij ontwijfd bij Mijn volk voor vuistvollen van gerst en voor stukken broods, *om zielen te doden die niet moeten sterven*, en om zielen *levend te maken* die niet moeten *leven*. Gij versterkt de handen des goddelozen, opdat hij niet terugkeren zou van zijn bozen weg *om hem levend te maken*”, XIII: 19, 22. Bij Hoschea: “Jehovah zal *ons levend maken* na twee dagen, en in den derden dag zal Hij ons oprichten, opdat wij voor Hem leven”, VI: 2. Bij David: “Zo ik niet had geloofd, het goede te zien *in het land des levens*”, Psalm XXVII: 13. Bij Johannes: “Die overwint, Ik zal hem geven dat hij ete van den *boom des levens* welke in het midden van het paradijs Gods is”, Apoc. II: 7. Bij Johannes den Evangelist: “Gelijkerwijs de Vader de *doden* opwekt, en *levend maakt*, aldus *maakt* ook de Zoon *levend* die Hij wil”, v: 21; bij denzelfde: “De geest is het die *levend maakt*; het vlees is tot niet wat ook nut; de woorden die Ik spreek, zijn geest en zijn *leven*”, VI: 63. In deze plaatsen staat levendmaken en het leven duidelijk voor het geestelijk leven, zijnde het leven in den Hemel, hetwelk eveneens eenvoudig leven wordt genoemd, zoals bij Mattheus: “Eng en nauw is de weg die *tot het leven leidt*, en weinigen zijn er die denzelven vinden”, VII: 14; en elders, *in het leven* ingaan, voor in den Hemel, Matth. XVIII: 8, 9; hfdst. XIX: 17; Markus IX: 43, 45, 47; Joh. v: 24.

589I. Vers 6, 7, 8. *Ter oorzaak van dit, twee jaren des hongers in het midden des lands, en nog vijf jaren in welke geen ploeging en oogst. En God heeft mij vóór u gezonden om u overblijfselen te stellen in het land, en om u levend te maken tot een grote ontkoming. En nu, niet gij hebt mij hierheen gezonden, maar God; en Hij heeft mij gesteld tot een vader voor Farao, en tot een heer voor zijn gehele huis, en ik heers in het gehele land van Egypte.* Ter oorzaak van dit, betekent dat het aldus is gesteld; twee jaren des hongers in het midden des lands, betekent den staat van het gebrek aan het goede in het natuurlijk gemoed; en nog vijf jaren, betekent den duur van dien staat, totdat de overblijfselen opflitsen; in welke geen ploeging en oogst, betekent dat intussen het goede en daaruit het ware niet zal verschijnen; en God heeft mij vóór u gezonden, betekent dat ervoor was gezorgd vanuit de Goddelijke Voorzienigheid; om u overblijfselen te stellen in het land, betekent het midden en het binnenste der Kerk; en om u levend te maken, betekent het geestelijk leven daaruit voor de ware dingen

in het natuurlijke; tot een grote ontkoming, betekent de bevrijding uit de verdoemenis; en nu, niet gij hebt mij hierheen gezonden, betekent dat zij niet hadden heengezonden tot de wetenschappelijke dingen welke van het natuurlijke zijn; maar God, betekent dat het Goddelijke dit heeft verricht; en Hij heeft mij gesteld tot een vader voor Farao, betekent dat nu het natuurlijke uit hemzelf is; en tot een beer voor zijn gehele huis, betekent dat uit hemzelf alles in het natuurlijke is; en ik heers in het gehele land van Egypte, betekent dat hijzelf de wetenschappelijke dingen daar beschikt.

5892. Ter oorzaak van dit; dat dit betekent dat het aldus is gesteld, kan zonder ontvouwing vaststaan; het is immers een gezegde hetwelk betrekking heeft op de dingen die voorafgaan en op de dingen die volgen.

5893. Twee jaren des hongers in het midden des lands; dat dit den staat betekent van het gebrek aan het goede in het natuurlijk gemoed, staat vast uit de betekenis van de jaren, zijnde de staten, waarover n. 487, 488, 493, 893; uit de betekenis van den honger, zijnde het gebrek aan het goede; het brood immers in den geestelijken zin is het goede der liefde, en de spijs is het goede van het ware; vandaar is de honger het gebrek aan het goede, de dorst echter het gebrek aan het ware; en uit de betekenis van in het midden des lands, namelijk van Egypte, zijnde het natuurlijke gemoed, waarover n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301; in het midden wordt er gezegd, omdat het midden het binnenste is, n. 1074, 2940, 2973, waar het goede is; twee jaren zijn de staat van de verbinding van het goede en het ware, omdat twee de verbinding betekent, n. 5194, hier nog niet de verbinding, omdat het twee jaren des hongers zijn. Hiermede is het aldus gesteld: In het natuurlijk gemoed moeten ware dingen zijn, opdat het goede kan werken; en de ware dingen moeten zijn binnengeleid door de aandoening die van de echte liefde is; alle dingen, onverschillig welke, die in het geheugen van den mens zijn, zijn binnengeleid door de ene of andere liefde, en blijven daar verbonden; aldus eveneens de ware dingen die des geloofs zijn; indien zij werden binnengeleid door de liefde van het ware, blijven die ware dingen met die liefde verbonden; wanneer zij verbonden zijn, dan is het hiermede aldus gesteld: indien de aandoening wederom wordt voortgebracht, komen de ware dingen die daarmede verbonden zijn, tegelijk te voorschijn; en indien de ware dingen wederom worden voortgebracht, komt de aandoening zelf waarmede zij verbonden zijn, tegelijk te voorschijn; deswege, wanneer de mens wordt wederverwekt, hetgeen op volwassen leeftijd geschiedt, omdat hij niet eerder over de ware dingen des geloofs vanuit zich denkt, wordt hij door Engelen uit den Heer geregeerd, en wel daardoor dat hij in de ware dingen wordt gehouden die hij

zich heeft ingeprent als zijnde ware dingen, en door die in de aandoening waarmede zij verbonden zijn; en omdat die aandoening, namelijk van het ware, vanuit het goede is, wordt hij zo bij graden tot het goede geleid. Dat het aldus is, staat uit vele ondervindingen voor mij vast; ik merkte immers op dat wanneer boze geesten boze en valse dingen binnenbrachten, de Engelen mij dan uit den Heer in de ware dingen hielden die waren ingeplant, en zo afhielden van de boze en valse dingen; hieruit bleek ook dat de ware dingen welke des geloofs zijn, ingeworteld door de aandoening van het ware, het vlak zijn, waarop de Engelen werken; deswege kunnen zij die dit vlak niet hebben, niet door de Engelen geleid worden, maar zij laten zich door de hel leiden; de werking immers van de Engelen kan dan nergens worden vastgelegd, maar vloeit door; doch dit vlak kan niet verworven worden tenzij de ware dingen des geloofs in de daad zijn gebracht en zo in den wil ingeplant, en door dezen in het leven; vermeldenswaard is ook dit dat de werking der Engelen in de ware dingen des geloofs bij den mens zelden klaarblijkend geschiedt, namelijk zo dat de denking aangaande dat ware wordt opgewekt, maar er wordt een gemene idee voortgebracht van zulke dingen die met dat ware overeenkomen, tezamen met de aandoening; die werking immers geschiedt door een ondoorvatbaren invloed, welke, wanneer hij zich zichtbaar vertoont, gelijk als een invloeiend licht verschijnt, welk licht bestaat uit ontelbare ware dingen in het goede, welke een of ander enkel ding bij den mens omgeven, en hem, terwijl zij hem in het ware houden, ook in de liefde houden die van dat ware is; zo heffen de Engelen het gemoed van den mens op uit de valse dingen, en beschermen zij hem tegen de boze dingen. Maar deze dingen zijn den mens volslagen onbekend.

5894. En nog vijf jaren; dat dit den duur betekent van dien staat, totdat de overblijfselen opflitsen, staat vast uit de betekenis van vijf, zijnde de overblijfselen, waarover n. 5291; en uit de betekenis van de jaren, zijnde de staten, zoals vlak boven n. 5893; de duur wordt daarmede aangeduid dat er *nog* zoveel jaren zijn; hieruit blijkt dat met die woorden de duur van dien staat wordt aangeduid, totdat de overblijfselen opflitsen. De overblijfselen zijn de ware en de goede dingen die in den innerlijken mens door den Heer zijn weggeborgen, men zie n. 468, 530, 560, 561, 660, 1050, 1738, 1906, 2284, 5135, 5342; hier zijn de overblijfselen de erkenningen en de aandoeningen van het ware voordat het goede zich openbaart; met het goede flitsen die op; ondertussen wordt uit dezelve zoveel te voorschijn gehaald als tot het nut van het leven bevorderlijk is; zodanig is de Voorzienigheid des Heren, en wel aanhoudend, hoewel de mens dienaangaande in het geheel niets weet, ja zelfs

ook niet weten wil; hij ontkent immers de Voorzienigheid in de afzonderlijke dingen, terwijl zij toch in de meest afzonderlijke van alle dingen is, van den eersten draad des levens tot aan het laatste van den mens, en daarna tot in het eeuwige; er snellen elk ogenblik bij ieder mens meer dingen der Voorzienigheid toe, dan in enig getal kunnen worden samengevat; dit weet ik vanuit den Hemel.

5895. In welke geen ploeging en oogst; dat dit betekent dat intussen het goede en daaruit het ware niet zal verschijnen, staat vast uit de betekenis van de ploeging, zijnde de voorbereiding door het goede om de ware dingen op te nemen, waarover aanstonds; en uit de betekenis van den oogst, zijnde de ware dingen uit het goede; want de oogst is het reeds gerijpte gewas, wanneer het wordt verzameld; vandaar is de oogst het ware dat is vanuit het goede; voordat dit ware ontstaat, verschijnen weliswaar ware dingen, maar het zijn de ware dingen door welke het goede is, niet echter de ware dingen vanuit het goede: de mens die vanuit het ware handelt, is in ware dingen door welke het goede is; doch hij die vanuit het goede handelt, is in de ware dingen die vanuit het goede zijn. Dat van de ploeging wordt gezegd dat zij het goede is, komt omdat het veld hetwelk wordt geploegd, de Kerk betekent ten aanzien van het goede, n. 2971, aldus het goede dat der Kerk is, n. 3310, 3317, 4982; vandaar is ploegen de voorbereiding door het goede om de ware dingen op te nemen; ook betekenen de ossen waarmede werd geploegd, de goede dingen in het natuurlijke, n. 2180, 2566, 2781. Omdat dit de betekenis van de ploeging was, was het in de uitbeeldende Kerk verboden “dat zij zouden *ploegen met een os* en met een ezel tegelijk”, Deut. xxii: 10, hetgeen nooit verboden zou zijn tenzij om enige oorzaak vanuit het innerlijke, aldus vanuit de geestelijke wereld; wat zou, het anders voor kwaads geweest zijn indien deze tegelijk geploegd hadden, en wat voor waardigs zou er gelegen hebben in zulk een wet in het Woord; de oorzaak vanuit het innerlijke of vanuit de geestelijke wereld is deze dat ploegen met een os het goede in het natuurlijke betekent, en ploegen met een ezel het ware daar; dat de ezel het wetenschappelijk ware is, aldus het ware in het natuurlijke, zie men in n. 4492, 5741; de innerlijke of geestelijke oorzaak van dit gebod was dat de Engelen geen gescheiden idee van het goede en het ware konden hebben; zij moeten verbonden zijn en één uitmaken; deswege wilden zij een zodanige ploeging door een os en een ezel niet beschouwen; de hemelse Engelen willen zelfs niet aan het van het goede gescheiden ware denken; al het ware immers is bij hen in het goede, aldus is, eveneens voor hen het ware het goede; om de zelfde oorzaak was het ook verboden “dat zij een kleed gemengd uit wol en linnen tegelijk zouden aantrekken”, ald. vers

11; wol immers betekende het goede, en linnen het ware. Dat ploegen, en eveneens eggen, zaaien, oogsten zulke dingen betekenen die van het goede en deszelfs ware zijn, staat vast bij Hoschea: “Ik zal Efraïm doen paardrijden, Jehudah zal *ploegen*, Jakob zal voor hem *eggen*; *zaait* u volgens gerechtigheid, *oogst* volgens vroomheid, *braakt* u een *braakland*; en het is tijd om Jehovah te zoeken, totdat Hij kome en gerechtigheid lere”, x: 11, 12; paardrijden wordt gezegd met betrekking tot Efraïm, omdat paardrijden is in het genot van het verstand zijn; en Efraïm is het verstandelijke der Kerk; ploegen wordt echter gezegd met betrekking tot Jehudah, omdat Jehudah het goede der Kerk is. Bij Amos: “Zullen zij rennen op de rots, de paarden, zal hij *ploegen met ossen*; dat gijlieden het gericht in gal hebt verkeerd, en de vrucht der gerechtigheid in alsem”, vi: 11, 12; zullen zij rennen op de rots, de paarden, voor zal het ware des geloofs worden verstaan; de rots immers is in den geestelijken zin het geloof, voorrede tot hfdst. xxii van Genesis; en de paarden zijn de dingen die des verstands zijn, n. 2761, 2762, 3217, 5321; zal hij ploegen met ossen, voor zal hij het goede doen; dat de ossen het goede in het natuurlijke zijn, zie men in n. 2180, 2566, 2781; dat dit niet kon geschieden, wordt aangeduid met de woorden die volgen: omdat gij het gericht in gal hebt verkeerd, en de vrucht der gerechtigheid in alsem. Bij Lukas: “Jezus, zeide: Niemand die zijn hand *aan den ploeg* slaat, maar achterwaarts ziet, is geschikt tot het Koninkrijk Gods”, ix: 62; deze woorden betekenen het zelfde als die welke de Heer zegt bij Mattheus: ”Die op het huis is, dale niet neder om iets uit zijn huis weg te nemen; en die in het veld is, kere niet weder naar achter terug, om zijn bekleedselen weg te nemen”, xxiv: 17, 18; de zin dier woorden is dat hij die in het goede is, zich niet van daar begeve tot de dingen die van de leerstellige dingen des geloofs zijn; zie n. 3652, waar dit werd ontvouwd; aldus, is hij die de hand aan den ploeg slaat diegene die in het goede is; maar achterwaarts ziende is hij die dan schouwt naar de leerstellige dingen des geloofs, en zo het goede achterlaat; omdat het aldus is, mishaaide het Elias dat Elisha, die ploegende was in het veld toen hij geroepen werd, vroeg om eerst zijn vader en zijn moeder te mogen kussen; Elias immers zeide: “Ga, keer weder, *want wat heb ik u gedaan*”, 1 Kon. xix: 19, 20, 21. In den tegenovergestelden zin betekent de ploeging het boze dat het goede verdelgt, aldus de verwoesting, zoals bij Jeremia: “Zion zal als een *veld geploegd* worden, en Hierosolyma tot hopen zijn, en de berg des huizes tot hoogten des wouds”, xxvi: 18; Micha iii: 12.

5896. En God heeft mij vóór u gezonden; dat dit betekent dat ervoor was gezorgd vanuit de Goddelijke Voorzienigheid, staat vast uit de betekenis van

God heeft mij vóór u gezonden, zijnde de Goddelijke Voorzienigheid, zoals boven n. 5890.

5897. Om u overblijfselen te stellen in het land; dat dit het midden en het binnenste der Kerk betekent, staat vast uit de betekenis van de overblijfselen, zijnde de met de ware dingen gebonden goede dingen, welke binnen in den mens door den Heer zijn weggeborgen, waarover n. 468, 530, 560, 561, 660, 1050, 1906, 2284, 5135, 5342; hier het midden en het binnenste der Kerk; er wordt gezegd het midden en het binnenste, omdat dat wat het binnenste bij den mens is, in het natuurlijke, waar de binnenste en de innerlijke dingen tezamen zijn, het midden houdt. In het algemeen zijn de zelfde dingen die de binnenste zijn in die welke achtereen op elkander volgen, in het midden of het middelpunt in die welke vanuit gene gelijktijdig zijn, zoals het geval is in het natuurlijke; aldus rangschikken zich de binnenste dingen in de uiterlijke. Om u overblijfselen te stellen in het land, sluit in dat bij de zonen van Jakob het binnenste der Kerk moet zijn; niet dat zij in het binnenste waren, maar dat het uitbeeldende van de Kerk in geheel zijn vorm bij hen zou worden ingesteld, en dat het Woord daar zou zijn; deze dingen worden aangeduid met de overblijfselen ten opzichte van de Kerk, afgezien van de natie. Overblijfselen alsmede resten worden hier en daar in het Woord vermeld, maar onder gene en deze werden alleen de overblijfselen en de resten van een volk of van een natie volgens de letter verstaan; doch dat zij in den geestelijken zin de goede en de ware dingen betekenen die door den Heer in den innerlijken mens zijn weggeborgen, was tot nu toe volslagen onbekend; zoals in deze volgende plaatsen; bij Jesaja: “Te dien dage zal de spruit van Jehovah zijn tot eer en tot heerlijkheid, en de vrucht des, lands tot pracht en tot sieraad voor de ontkoming van Israël; en het zal geschieden dat de *overgelatene* in Zion en de *overgeblevene* in Hierosolyma heilig geheten zal worden, een ieder die geschreven is ten leven in Hierosolyma”, iv: 2, 3; de overgelatene in Zion en de overgeblevene in Hierosolyma waren nooit geheiligd en ook niet meer dan de overigen ten leven geschreven; waaruit duidelijk blijkt dat onder de overgelatenen en de overgeblevenen de dingen worden verstaan die heilig en ten leven geschreven zijn; het zijn de met de ware dingen verbonden goede dingen die door den Heer in den innerlijken mens zijn weggeborgen. Bij denzelfde: “Te dien dage zullen zij niet langer voortgaan, de *overblijfselen van Israël*, en de ontkoming van het huis Jakobs, te steunen op hem die hen geslagen heeft; maar zij zullen steunen op Jehovah, den Heilige Israëls in de waarheid. De *overblijfselen* zullen wederkeren, de *overblijfselen van Jakob* tot den machtigen God”, x: 20, 21, 22; dat de overblijfselen niet overblijfselen van

enig volk of enige natie zijn, kan hieruit vaststaan dat in het Woord, vooral in het profetische, onder Israël niet Israël, noch onder Jakob Jakob werd verstaan, maar onder den een en den ander de Kerk en dat wat der Kerk is; en omdat dit zo is, worden onder de overblijfselen niet overblijfselen van Israël en van Jakob verstaan, maar de ware en de goede dingen die der Kerk zijn; ja zelfs betekenen ook niet de overblijfselen van een volk en de overgeblevenen van een natie, wanneer het aldus wordt gezegd, de overblijfselen van enig volk of de overgeblevenen van enige natie, omdat met het volk in den inwendigen zin de ware dingen worden aangeduid, n. 1259, 1260, 3295, 3581, en met de natie de goede dingen, n. 1259, 1260, 1416; dat met de overblijfselen de ware en de goede dingen worden aangeduid, was onbekend en schijnt vreemd; dit komt omdat de letterlijke zin, vooral waar deze historisch is, daarvan afrekt en sterk daarvan afhoudt zulke dingen te denken. Bij denzelfde: “Dan zal er een pad zijn voor de *overblijfselen des volks*, die *zullen overgebleven zijn* uit Aschur, gelijk als het voor Israël was door de zee, toen hij opklimt uit het land van Egypte”, xi: 16; eender zijn de uit Aschur overgeblevenen, zij die niet te gronde zijn gegaan door de verdraaide redeneringen; dat Aschur zulke redeneringen zijn, zie men in n. 1186. Bij denzelfde: “Te dien dage zal Jehovah tot een kroon van sieraad en tot een tulband der sierlijkheid zijn voor de *overblijfselen Zijns volks*”, xxviii: 5. Bij denzelfde: “Bovendien zal de *ontkoming, overgebleven* van het huis Jehudah, wederom nederwaarts wortel schieten, en opwaarts vrucht maken; want vanuit Hierosolyma zullen de *overblijfselen* uitgaan, en de ontkoming vanuit den berg van Zion”, xxxvii: 31, 32. Bij denzelfde: “Boter en honing zal eten alle *overgeblevene* in het midden des lands”, vii: 22. Bij Jeremia: “Ik zal vergaderen de *overblijfselen van Mijn kudde van kleinvee* vanuit al de landen waarhenen Ik ze verstrooid heb, en Ik zal ze wederbrengen tot hun stal, opdat zij vruchtbaar zullen zijn en vermenigvuldigd worden”, xxiii: 3. Bij denzelfde: “Het heeft genade gevonden in de woestijn, het volk der *overgeblevenen* van het zwaard, gaande om hem rust te geven, Israël”, xxxi: 2; het volk der van het zwaard overgeblevenen in de woestijn waren diegenen die kleine kinderen werden geheten, die, nadat de overigen gestorven waren, in het land Kanaän werden binnengeleid; die kleine kinderen waren de overgeblevenen en met hen werden de goede dingen der onschuld aangeduid, en door de binnenleiding in het land Kanaän werd het binnenlaten in het Rijk des Heren uitgebeeld. Bij Ezechiël: “*Ik zal overgeblevenen maken*, wanneer er voor u aan het zwaard ontkomenen geweest zullen zijn onder de natiën, wanneer gij in het land zult verstrooid zijn geweest; dan zullen uw ontkomenen Mijner gedenken, onder de natiën, waar zij gevangen zullen

zijn”, vi: 8, 9. Dat de goede en de ware dingen door den Heer in de innerlijke dingen van den mens weggeborgen, werden uitgebeeld door de overgeblevenen en de overblijfselen bij de natiën., waarheen zij verstrooid en alwaar zij gevangen gemaakt werden, is ter oorzaak hiervan dat de mens aanhoudend onder boze en valse dingen is, en door deze in gevangenschap; het zijn de boze en de valse dingen die met de natiën worden aangeduid; de uitwendige mens is, wanneer hij gescheiden is van den inwendigen, geheel en al in deze; wanneer de Heer deswege niet de goede en de ware dingen verzamelde die hier en daar in den loop des levens aan den mens worden ingeboezemd, zo zou de mens nooit gezaligd kunnen worden; want zonder overblijfselen is er voor niemand heil. Bij Joël: “Het zal geschieden, al wie den Naam van Jehovah zal aanroepen, en hij zal ontkomen, omdat in den berg Zions en in Hierosolyma ontkoming zal zijn, zoals Jehovah heeft gezegd, en onder de *overgeblevenen* die Jehovah roept”, ii: 32. Bij Micha: “*De overblijfselen van Jakob* zullen zijn onder de natiën, in het midden van vele volken, zoals een leeuw onder de beesten des wouds”, v: 7. Bij Zefanja: “*De overblijfselen van Israël* zullen niet verdraaidheid doen, noch leugen spreken, noch zal in hun mond een tong van arglist gevonden worden; dezen zullen weiden en rusten, ook zal niemand verschrikken”, iii: 13; hier worden de overblijfselen ten aanzien van hun hoedanige beschreven; dat dit hoedanige nooit in het Israël genoemde volk is geweest, is bekend; waaruit ook blijkt dat onder de overblijfselen andere dingen worden verstaan; dat het de goede en de ware dingen zijn, is duidelijk, omdat het deze zijn die niet verdraaidheid doen, niet leugen spreken, noch in hun mond een tong van arglist wordt gevonden. Bij Zacharia: “De straten der stad zullen vervuld worden met knapen en meisjes, spelende in haar straten; hetgeen wonderlijk zal zijn in de ogen van de *overblijfselen Mijns volks*; nu, niet als in de vorige dagen, ben Ik voor de *overblijfselen dezes volks*; want zij zijn een *zaad des vredes*; de wijnstok zal zijn vrucht geven, en het land zal zijn inkomen geven, en de Hemelen zullen hun dauw geven; erfgenamen zal Ik de *overblijfselen dezes volks* maken van al die dingen”, viii: 5, 6, ii, 12; de overblijfselen worden hier zaad des vredes genoemd, doch het zijn zij die in de ware dingen van het goede zijn, wier vruchtmaking daarmede wordt beschreven dat de wijnstok zijn vrucht zal geven, het land zijn inkomen, en de Hemelen hun dauw. De overblijfselen, in den geestelijken zin verstaan, worden door de boze dingen des levens en de overredingen van het valse dermate afgesloten dat zij niet langer verschijnen; en zij worden verteerd door de ontkenning van het ware dat eerder was erkend, het ene en het andere vanuit aandoening, want dit is een vermenging

van het ware en het valse, welke profanatie wordt genoemd; aangaande deze dingen aldus in het Woord; bij Jesaja: “Hij zal den mens verwijderen, en het zal vermenigvuldigd worden, de woestijnen, in het midden des lands; nauwelijks is er in hetzelfde *een tiende deel*, en toch zal het tot verbanning zijn”, VI: 12, 13; dat tien de overblijfselen zijn, zie men in n. 576, 1906, 2284. Bij denzelfde: “Uw wortel zal Ik doden, en hij zal uw *overgeblevenen* doden”, XIV: 30; aangaande de Filistijnen, zijnde zij die in de wetenschap der erkentissen zijn, en niet in het leven, n. 1197, 1198, 3412, 3413; de overgeblevenen worden wortel genoemd, omdat vanuit hen als vanuit een wortel de goede en de ware dingen uitspruiten welke maken dat de mens een mens is; en daarom staat Hij zal den mens verwijderen, zoals vlak boven bij Jesaja, voor de overblijfselen verderven. Bij Jeremia: “De jongelingen zullen door het zwaard sterven, hun zonen en hun dochteren zullen van honger sterven, en *zij zullen geen overblijfselen hebben*”, XI: 23; aangaande de mannen van Anathoth. Bij denzelfde: “Ik zal de *overblijfselen van Jehudah* nemen, die hun aangezichten hebben gesteld om te komen in het land van Egypte, om daar als vreemdelingen te verkeren, opdat zij allen verteerd worden; en er zal niet een ontkomer zijn, of een *overgeblevene voor de overblijfselen van Jehudah*, die gekomen zijn om te wonen in het land van Egypte”, XLIV: 12, 14, 28; dat zij die uit Jehudah waren, niet als vreemdelingen in Egypte verkeren en ook niet daar wonen zouden, en dat hun dit zo streng verboden was, was ter oorzaak hiervan dat de stam van Jehudah de hemelse Kerk des Heren uitbeeldde, en de hemelsen in het geheel niet willen weten van de wetenschappelijke dingen welke met Egypte worden aangeduid; zij weten immers alle dingen vanuit het hemels goede waarin zij zijn, welk goede te gronde zou gaan indien zij zich tot de wetenschappelijke dingen begaven; ja, diegenen die van het hemelse Rijk des Heren zijn, willen, omdat zij in het hemels goede zijn, en het hemels ware de naastenliefde is, doch het geestelijk ware het geloof is, het geloof zelfs niet eens noemen opdat zij niet uit het goede nederdalen en achterwaarts zien; men zie n. 202, 337, 2715, 3246, 4448; dit is het ook wat er wordt verstaan onder: “Die op het huis is, dale niet neder om iets uit het huis weg te nemen; en die in het veld is, kere niet weder terug achterwaarts om zijn bekleedselen weg te nemen”, Matth. xxiv: 17, 18; men zie vlak boven n. 5895; voorts onder die woorden: “Gedenkt aan de echtgenote van Loth”, Lukas xvii: 32, die achterwaarts schouwde, en een zoutpilaar werd; aangaande achterwaarts schouwen en terugkeren zie men n. 2454, 3652. Door de natiën die aldus werden vervloekt dat zelfs niet enige overgeblevenen werden overgelaten, werd uitgebeeld dat de ongerechtigheid bij hen aldus

voleindigd was dat niets van het goede en het ware over was, aldus dat er geen overblijfselen waren; zoals bij Mozes: “Zij sloegen Og, den koning van Baschan, en al zijn zonen, en al zijn volk, *totdat zij geen overgeblevenen hadden overgelaten*”, Num. XXI: 35; Deut. III: 3; bij denzelfde: “Zij namen alle steden van Sichon, en zij gaven ter vervloeking alle stad des menschen, en de vrouwen, en het kleine kind, *zij lieten geen overschot over*”, Deut. II: 34; ook elders, waar men leest dat zij aan de vervloeking werden prijsgegeven. Met de overblijfselen, of met de goede en de ware dingen, door den Heer weggeborgen in de innerlijke dingen van den mens, is het aldus gesteld: wanneer de mens in het goede en het ware is vanuit de aandoening, aldus vanuit het vrije, wordt het goede en het ware ingeplant; en wanneer dit geschiedt, treden de Engelen vanuit den Hemel naderbij, en verbinden zij zich met den mens; het is deze verbinding welke maakt dat de goede dingen met de ware dingen in de innerlijke dingen van den mens ontstaan; maar wanneer de mens in de uitwendige dingen is, zoals wanneer hij in de wereldlijke en de lichamelijke dingen is, dan worden de Engelen verwijderd, en wanneer zij verwijderd zijn, verschijnt in het geheel niets vanuit die goede en ware dingen; doch nochtans is de mens, omdat de verbinding eenmaal heeft plaats gevonden, in het vermogen tot verbinding met de Engelen, aldus met het goede en het ware die dezen hebben; maar die verbinding geschiedt niet vaker en niet meer dan het den Heer behaagt, Die deze dingen schikt volgens elk nut des levens van den mens.

5898. En om u levend te maken; dat dit betekent het geestelijk leven daaruit voor de ware dingen in het natuurlijke, staat vast uit de betekenis van levend maken, zijnde het geestelijk leven, waarover boven n. 5890; omdat het al van het geestelijk leven vanuit de overblijfselen is, wordt derhalve gezegd het geestelijk leven *daaruit*; en omdat het daaruit is, wordt ook terstond na hetgeen wordt gezegd over de overblijfselen, gezegd: om u levend te maken, namelijk de ware dingen in het natuurlijke, welke door de zonen van Jakob worden uitgebeeld, n. 5403, 5419, 5427, 5458, 5512.

5899. Tot een grote ontkoming; dat dit de bevrijding uit de verdoemenis betekent, staat vast uit de betekenis van de ontkoming, zijnde de bevrijding uit de verdoemenis, welke bevrijding geschiedt door de overblijfselen, dat is, door de goede en de ware dingen die bij den mens door den Heer zijn weggeborgen; zij die deze goede en ware dingen opnemen, dat is, die dulden dat zij in hun innerlijke dingen worden ingeplant, ontkomen de verdoemenis, en zijn onder de overgeblevenen; vandaar komt het dat de ontkoming hier en daar in het Woord wordt vermeld, waar van overgeblevenen en van

overblijfselen sprake is, zoals hier door Jozef; voorts elders, zoals bij Jesaja: “Te dien dage zal de vrucht des lands zijn tot pracht en tot sieraad voor de *ontkoming van Israël*, en het zal geschieden, de *overgelatene* in Zion, en de *overgeblevene* in Hierosolyma zal heilig geheten worden”, iv: 2, 3. Bij denzelfde: “Te dien dage zullen zij niet langer voortgaan, de *overblijfselen Israëls*, en de *ontkoming van het huis Jakobs*, te steunen op hem die hen geslagen heeft”, x: 20, 21, 22. Bij denzelfde: “Bovendien zal de *overgebleven ontkoming van het huis van Jehudah* nederwaarts wortel schieten, en opwaarts vrucht maken; want vanuit Hierosolyma zullen de *overblijfselen* uitgaan, en de *ontkoming* vanuit den berg van Zion”, xxxvii: 31, 32. Bij Ezechiël: “Ik zal *overgeblevenen* maken, wanneer gij aan het zwaard *ontkomenen* zult hebben onder de natiën, wanneer gij in het land zult verstrooid zijn; dan zullen uw *ontkomenen* Mijner gedenken”, vi: 8, 9. Bij Joël: “Het zal geschieden, al wie den Naam van Jehovah zal hebben aangeroepen, *hij zal ontkomen*; omdat in den berg Zions en in Hierosolyma *ontkoming* zal zijn, gelijk als Jehovah heeft gezegd, en onder de *overgeblevenen* die Jehovah roept”, ii: 32. Bij Jeremia: “Er zal geen *ontkomer* zijn, of een *overgeblevene voor de overblijfselen van Jehudah*”, xliv: 12, 14. Uit deze plaatsen blijkt wat ontkomen is, namelijk dat zij die ontkomen diegenen zijn die overblijfselen hebben, en dat ontkomen is bevrijd worden van de verdoemenis.

5900. En nu, niet gij hebt mij hierheen gezonden; dat dit betekent dat zij niet hadden heengezonden tot de wetenschappelijke dingen welke van het natuurlijke zijn, staat vast uit de betekenis van Egypte, hetwelk is *hierheen*, werwaarts hij gezonden was, zijnde de wetenschappelijke dingen, welke in het natuurlijke zijn, waarover n. 1164, 1165, 1186, 1462, 4749, 4964, 4966, 5700; dat niet gij hebt mij gezonden wil zeggen dat zij niet hadden heengezonden, is duidelijk.

5901. Maar God; dat dit betekent dat het Goddelijke dit heeft verricht, staat zonder ontvouwing vast. Hoe het hiermede is gesteld, werd ontvouwd waar van Jozef werd gezegd dat hij naar Egypte was verkocht, en daar eerst bediende in het huis van Potifar, namelijk dat, omdat hij in den hoogsten zin den Heer uitbeeldde, en in een lageren zin hen die uit den Heer worden wederverwekt, de wetenschappelijke dingen de eerste dingen zijn die moeten worden geleerd; het zijn immers deze vanuit welke de ware dingen moeten worden geconcludeerd, en waarin de ware dingen daarna hun grens moeten vinden; later vindt voortschrijding plaats naar de meer innerlijke dingen; dit is het wat Jozef uitbeeldde; en omdat het aldus is, was het het Goddelijke dat hem daarheen zond.

5902. En Hij heeft mij gesteld tot een vader voor Farao; dat dit betekent dat nu het natuurlijke uit hemzelf is, staat vast uit de betekenis van Farao, zijnde het natuurlijke in het gemeen, waarover n. 5160, 5799; dat het uit hemzelf is, wordt daarmede aangeduid dat hij gesteld is tot een vader, want van den vader hangen de zonen af. Met den vader wordt in den eigenlijken zin het goede aangeduid, n. 2803, 3703, 3704, 5581; en omdat van het goede alle dingen zowel in den inwendigen als in den uitwendigen mens afhangen, wordt dus daarmede dat God hem tot een vader voor Farao heeft gesteld, aangeduid dat uit hemzelf, als uit het goede, het natuurlijke is; Jozef immers beeldt het Inwendig Hemelse of het Inwendig Goede uit, n. 5805, 5826, 5827, 5869, 5877; dit ordent door invloed alle dingen in het natuurlijke, en maakt ten slotte dat het natuurlijke uit hemzelf is.

5903. En tot een heer voor zijn gehele huis; dat dit betekent dat uit hemzelf alles in het natuurlijke is, staat vast uit de betekenis van het gehele huis van Farao, zijnde alles in het natuurlijke; dat uit hemzelf alles daar is, wordt daarmede aangeduid dat hij gesteld is tot een heer over het huis; heer wordt ook in het Woord gezegd met betrekking tot het goede.

5904. En ik heers in het gehele land van Egypte; dat dit betekent dat hijzelf de wetenschappelijke dingen daar beschikt, staat vast uit de betekenis van heersen, zijnde be schikken; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waarover n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301; aldus alle wetenschappelijke dingen, want deze zijn van dat gemoed; het zijn de wetenschappelijke dingen welke het verstandelijke van dat gemoed samenstellen; het is echter het goede hetwelk uit het inwendige invloeit en daar de wetenschappelijke dingen beschikt dat daar als het ware het willijke maakt.

5905. Vers 9, 10, 11, 12, 13. *Haast u en klimt op tot mijn vader, en zegt tot hem; Aldus heeft uw zoon Jozef gezegd: God heeft mij voor geheel Egypte gesteld tot een heer; daal neder tot mij, blijf niet staan. En gij zult wonen in het land Goschen, en gij zult dicht bij mij zijn, gij en uw zonen, en de zonen uwer zonen, en uw kudden van kleinvee en uw kudden van grootvee, en al wat gij hebt. En ik zal u daar onderhouden, omdat nog vijf jaren des hongers; opdat gij misschien niet uitgeroeid wordt, gij en uw huis, en al wat gij hebt. En ziet, uw ogen zien, en de ogen van mijn broeder Benjamin, dat ik met den mond sprekende ben tot u. En boodschapt mijn vader al mijn heerlijkheid in Egypte, en al wat gij gezien hebt; en haast u, en doet mijn vader hierheen nederdalen.* Haast u en klimt op tot mijn vader, betekent tot het geestelijk goede; en zegt tot hem: Aldus heeft uw zoon Jozef gezegd, betekent de doorvatting van hetzelfde aangaande het

Inwendig Hemelse; God heeft mij voor geheel Egypte gesteld tot een heer, betekent, dat het alle en de afzonderlijke dingen beschikt in het natuurlijke; daal neder tot mij, blijf niet staan, betekent de stellige verbinding; en gij zult wonen in het land Goschen, betekent het midden in het natuurlijke; en gij zult dicht bij mij zijn, betekent de voortdurende verbinding; gij en uw zonen, en de zonen uwer zonen, betekent het geestelijk goede, en alle dingen die uit dat goede, en die uit deze dingen zijn; en uw kudden van kleinvee en uw kudden van grootvee, betekent het natuurlijk goede, innerlijk en uiterlijk; en al wat gij hebt, betekent al wat uit hetzelfde is; en ik zal u daar onderhouden, betekent den aanhoudenden invloed van het geestelijk leven uit het Inwendig Hemelse; omdat nog vijf jaren des hongers, betekent den duur van het gebrek aan het goede; opdat gij misschien niet uitgeroeid wordt, betekent opdat het niet te gronde ga; gij en uw huis, en al wat gij hebt, betekent het geestelijk goede en alles wat van hetzelfde is; en ziet, uw ogen zien, betekent de getuigenis vanuit de doorvatting; en de ogen van mijn broeder Benjamin, betekent uit de doorvatting van het bemiddelende; dat ik met den mond sprekende ben tot u, betekent de openbaring; en boodschapt mijn vader al mijn heerlijkheid in Egypte, betekent de vergemeenschapping van den geestelijken Hemel in het natuurlijke met het geestelijk goede; en al wat gij gezien hebt, betekent al wat daar is bemerkt en doorvat; en haast u, en doet mijn vader hierheen nederdalen, betekent de nauwe verbinding.

5906. Haast u en klimt op tot mijn vader; dat dit betekent tot het geestelijk goede, staat vast uit de uitbeelding van Israël, die hier de vader is, zijnde het geestelijk goede vanuit het natuurlijke, waarover n. 5801, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833. Dat het geestelijk goede de vader is van het Inwendig Hemelse, terwijl toch het geestelijk goede naar verhouding uitwendig is omdat het vanuit het natuurlijke is, komt daarvandaan dat de mens, voordat de inwendige mens ontstaat, uitwendig moet zijn; de voortschrijding immers geschiedt in volgorde uit de uiterlijke dingen tot de innerlijke, zoals uit de wetenschappelijke dingen tot de verstandelijke; de uiterlijke dingen immers moeten daarna de innerlijke dingen tot vlak van dienst zijn; het is vanwege deze voortschrijding of vanwege deze geboorte, dat het uitwendige de vader van het inwendige wordt geheten, bijgevolg het geestelijk goede vanuit het natuurlijke, hetwelk Israël is, de vader van het Inwendig Hemelse, hetwelk Jozef is.

5907. En zegt tot hem: Aldus heeft uw zoon Jozef gezegd; dat dit de doorvatting van hetzelfde aangaande het Inwendig Hemelse betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen in de historische dingen des Woords,

zijnde de doorvatting, waarover meermalen; en uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendig Hemelse, waarover n. 5869, 5877; dat de doorvatting van het geestelijk goede, hetwelk Israël is, wordt aangeduid, aangaande het Inwendig Hemelse, hetwelk Jozef is, komt omdat hij zeide uw zoon. Jozef in den inwendigen zin is het doorvattelijke van den invloed uit het Inwendig Hemelse in het geestelijk goede.

5908. God heeft mij voor geheel Egypte gesteld tot een heer; dat dit betekent dat het alle en de afzonderlijke dingen beschikt in het natuurlijke, staat vast uit de betekenis van tot een heer gesteld zijn, zijnde beschikken, zoalsboven n. 5903, 5904; en uit de betekenis van geheel Egypte, zijnde de wetenschappelijke dingen in het natuurlijke, aldus alle en de afzonderlijke dingen daar; vanuit de wetenschappelijke dingen immers is het natuurlijke; dat Egypte het wetenschappelijke is, werd eerder meermalen getoond.

5909. Daal neder tot mij, blijf niet staan; dat dit de stellige verbinding betekent, staat vast uit de betekenis van nederdalen of van komen tot mij, zijnde de verbinding; en uit de betekenis van blijf niet staan, zijnde het stellige.

5910. En gij zult wonen in het land Goschen; dat dit het midden in het natuurlijke is, staat vast uit de betekenis van wonen, zijnde leven, waarover n. 1293, 3384, 3613, 4451; en uit de betekenis van het land Goschen, zijnde het midden of het binnenste; welk land, omdat het in Egypte ligt, en met Egypte het wetenschappelijke wordt aangeduid, hetwelk in het natuurlijke is, het midden of het binnenste in het natuurlijke is; Goschen immers was de beste streek van het land van Egypte, en wat het beste is, dat is in het natuurlijke, waar de wetenschappelijke dingen zijn, in het midden of in het middelpunt; het goede zelf immers is daar zoals een zeker zonlijke, en geeft van daar licht aan de ware dingen welke aan de zijden zijn.

5911. En gij zult dicht bij mij zijn; dat dit de voortdurende verbinding betekent, staat vast uit de betekenis van nabij zijn, zijnde de voortdurende verbinding, want met komen tot Jozef wordt de verbinding aangeduid, n. 5909; vandaar is dicht bij hem zijn, aldus aanhoudend hem nabij, de voortdurende verbinding.

5912. Gij en uw zonen, en de zonen uwer zonen; dat dit het geestelijk goede betekent, en alle dingen die uit dat goede, en die uit deze dingen zijn, staat vast uit de uitbeelding van Israël, die hier gij is, zijnde het geestelijk goede, waarover boven n. 5906; uit de betekenis van zijn zonen, zijnde de dingen die daaruit zijn, en het zijn de ware dingen in het natuurlijke, welke door zijn zonen worden uitbeeld; en uit de betekenis van de zonen zijner zonen, zijnde de dingen die uit deze zijn, namelijk de wederom geboren en afgeleide ware dingen; wanneer immers het goede op de eerste plaats is, en de heerschappij

heeft, brengt het aanhoudend ware dingen voort; het vermenigvuldigt ze rondom zich en eveneens rondom elk ware, en maakt elk ware als het ware tot een kleine ster, in welker midden eenlichtglans is; ook vermenigvuldigt het goede niet slechts de ware dingen rondom zich, maar het brengt ook achtereenvolgens door afleidingen ware dingen uit de ware dingen voort, welke de zonen der zonen of de kleinzonen zijn, en zo voort. Jozef nodigt zijn broeders niet anders dan door zijn vader tot zich door te zeggen dat deze moest komen met de zonen en de zonen der zonen; de oorzaak hiervan is deze dat de verbinding van het Inwendig Hemelse met de ware dingen in het natuurlijke niet mogelijk is dan door het bemiddelende.

5913. En uw kudde van kleinvee en uw kudde van grootvee; dat dit het natuurlijk goede, innerlijk en uiterlijk, betekent, staat vast uit de betekenis van het kleinvee, zijnde het innerlijk goede, waarover n. 2566, hier het innerlijknatuurlijk goede, omdat het waren de kudde van kleinvee van Israël, door wien het geestelijk goede *vanuit het natuurlijke* wordt uitgebeeld, n. 5906; en uit de betekenis van het grootvee, zijnde het uiterlijknatuurlijk goede. Dat met het grootvee het uiterlijk goede wordt aangeduid, en met de kudde van kleinvee het innerlijk goede, komt omdat de beesten die het grootvee samenstelden, zoals ossen en stieren, in de slachtoffers de uitwendige goede dingen der naastenliefde betekenden, voorts de goede dingen van den uitwendigen mens; doch die welke de kudde van kleinvee samenstelden, zoals lammeren, schapen, geiten, betekenden de inwendige goede dingen der naastenliefde, voorts de goede dingen van den inwendigen mens; en daarom worden in het Woord zij die in deze goede dingen zijn, met één woord kudde van kleinvee genoemd, en hij die hen leidt, herder.

5914. En al wat gij hebt; dat dit betekent al wat uit hetzelfde is, staat vast uit de betekenis van al wat gij hebt, zijnde dat wat uit hetzelfde is; want de goede en de ware dingen in het natuurlijke zijn uit het geestelijk goede als uit een vader; vandaar zijn zij, omdat zij uit hetzelfde zijn, van hetzelfde.

5915. En ik zal u daar onderhouden; dat dit den aanhoudenden invloed betekent van het geestelijk leven uit het Inwendig Hemelse, staat vast uit de betekenis van onderhouden, wanneer het door Jozef wordt gezegd, door wien het Inwendig Hemelse wordt uitgebeeld, zijnde de invloed van het geestelijk leven uit het Inwendig Hemelse; de onderhouding is in den geestelijken zin niets anders dan de invloed van het goede in het ware door den Hemel uit den Heer; daaruit worden de Engelen onderhouden, en daaruit wordt des mensen ziel onderhouden, dat is, zijn inwendige mens; met deze onderhouding stemt de onderhouding van den uitwendigen mens door spijs en drank overeen;

daarom wordt met de spijs het goede aangeduid, en met den drank het ware; de overeenstemming is ook zodanig dat wanneer de mens zich met spijs voedt, de Engelen bij hem in de idee aangaande het goede en het ware zijn; en, hetgeen wonderbaarlijk is, met een verschil volgens de soorten van spijs; wanneer derhalve de mens in het Hellig Avondmaal het brood en den wijn ontvangt, zijn de Engelen bij hem in de idee aangaande het goede der liefde en aangaande het goede des geloofs, n. 3464, 3735; ter oorzaak hiervan dat het brood overeenstemt met het goede der liefde, en de wijn met het goede des geloofs, en omdat zij overeenstemmen, duiden zij ook het zelfde aan in het Woord. Dat des menschen ziel, dat is, de inwendige mens, wordt onderhouden door geestelijke spijs en geestelijken drank, dat is, door het goede en het ware, staat vast uit des Heren woorden bij Mozes: “Niet door brood alleen leeft de mens, maar door alle uitspraak van den mond van Jehovah leeft de mens”, Deut. VIII: 3; Matth. IV: 4; de uitspraak van den mond van Jehovah is het goede en het ware welke uit Hem voortgaan. Bij Johannes: “Werkt spijs, niet die welke vergaat, maar de spijs die blijft tot in het eeuwige leven, welke de Zoon des menschen ulieden zal geven”, VI: 27. Bij denzelfde: “De discipelen baden Jezus, zeggende: Meester, eet. Hij zeide tot hen: Ik heb een spijze om te eten, welke gij niet weet”, IV: 31, 32. En aangaande den drank, bij denzelfde: “Jezus zeide: Indien iemand zal hebben gedorst, die kome tot Mij, en drinke; die in Mij gelooft, zoals de Schrift heeft gezegd, stromen des levenden waters zullen uit zijn buik vloeien”, VII: 37, 38.

5916. Omdat nog vijf jaren des hongers; dat dit den duur van het gebrek aan het goede betekent, staat vast uit hetgeen boven in n. 5893, 5894 is gezegd en ontvouwd aangaande den honger en aangaande vijf.

5917. Opdat gij misschien niet uitgeroeid wordt; dat dit betekent opdat het niet te gronde ga, staat zonder ontvouwing vast.

5918. Gij en uw huis, en al wat gij hebt; dat dit het geestelijk goede betekent, en alles wat van hetzelfde is, staat vast uit de uitbeelding van Israël, die hier gij is, zijnde het geestelijk goede, waarover eerder; dat uw huis en al wat gij hebt, alles is wat van hetzelfde is, is duidelijk.

5919. En ziet, uw ogen zien; dat dit de getuigenis betekent vanuit de doorvatting, staat vast uit de betekenis van de ogen en van zien, zijnde de doorvatting, waarover n. 2150, 3764, 4567, 4723, 5400; dat het de getuigenis is, is duidelijk.

5920. En de ogen van mijn broeder Benjamin; dat dit betekent voornamelijk uit de doorvatting van het bemiddelende, staat vast uit de betekenis van de ogen en van zien, zijnde verstaan, en vandaar doorvatten, zoals boven n. 5919;

en uit de uitbeelding van Benjamin, zijnde het bemiddelende, waarover n. 5411, 5413, 5443, 5639, 5688, 5822. Hiermede is het aldus gesteld: Omdat Benjamin het bemiddelende uitbeelde, en dit bemiddelende het innerlijk ware was, n. 5600, 5631, hetwelk onmiddellijk afhangt van het Inwendig Goede, zijnde Jozef, had het derhalve een klaarder en uitmuntender doorvatting dan de ware dingen die beneden of uitwendig waren, welke zijn tien broeders uitbeelden; hoe dichter immers het ware en het goede het inwendige nabij is, des te volmaakter doorvattingvermogen zij hebben; zij zijn dieper in het licht des Hemels, en aldus den Heer dichter nabij; want de invloed van het Goddelijk Goede en Ware uit den Heer schrijdt voort door aanhoudende bemiddelingen en zo door aanhoudende opeenvolgingen, weshalve zij die in eersten of in de aanvangen zijn, den invloed met een klaarder doorvatting overnemen, omdat zij hem onmiddellijker overnemen, dan zij die in middelsten en laatsten zijn; het goede en het ware wordt al gaandeweg verduisterd, evenals het licht al naar de afstanden, want de meer onvolmaakte dingen welke bij graden op elkander volgen, verzwakken het. Hieruit blijkt op welke wijze de betuiging, voornamelijk uit de doorvatting van het bemiddelende wordt verstaan; het bemiddelende immers is innerlijk, en de ware dingen welke de zonen van Jakob uitbeelden, zijn uiterlijk.

5921. Dat ik met den mond sprekende ben tot u; dat dit de openbaring betekent, staat hieruit vast dat de eerste betuiging was geweest dat hun ogen zagen, de tweede, dat de ogen van Benjamin zagen, en nu de derde, dat hij met den mond sprak tot hen, waardoor hij allen twijfel of hijzelf Jozef was, ophief, bijgevolg zich ten valle openbaarde; vandaar sluiten die woorden de openbaring in.

5922. En boodschapt mijn vader al mijn heerlijkheid in Egypte; dat dit de vergemeenschapping betekent van den geestelijken Hemel in het natuurlijke met het geestelijk goede, staat vast uit de betekenis van boodschappen, zijnde vergemeenschappen; uit de betekenis van de heerlijkheid, zijnde de geestelijke Hemel, waarover aanstonds; uit de betekenis van Egypte, zijnde de wetenschappelijke dingen welke in het natuurlijke zijn, aldus het natuurlijke, zoals boven n. 5908; en uit de uitbeelding van Israël, die hier de vader is, met wien de vergemeenschapping zou geschieden, zijnde het geestelijk goede, waarover boven n. 5906; daaruit blijkt dat met boodschapt mijn vader al mijn heerlijkheid in Egypte, de vergemeenschapping wordt aangeduid van den geestelijken Hemel in het natuurlijke met het geestelijk goede. Hiermede dat de heerlijkheid de geestelijke Hemel is, is het aldus gesteld: Er zijn twee Rijken waaruit de Hemel bestaat, namelijk het hemelse Rijk en het geestelijke Rijk;

het hemelse Rijk is de binnenste of derde Hemel, en het geestelijke Rijk is de middelste of tweede Hemel; het goede waarin de hemelsen zijn, wordt het hemels goede genoemd, en het goede waarin de geestelijken zijn, wordt het geestelijk goede genoemd; het hemels goede is het goede der liefde tot den Heer, en het geestelijk goede is het goede der liefde jegens den naaste; met de verbinding van die twee Rijken is het aldus: het is het goede der liefde jegens den naaste hetwelk ze verbindt; het inwendige immers van hen die in het hemelse Rijk zijn, is de liefde tot den Heer, en het uitwendige van hen is de liefde jegens den naaste; het inwendige echter van hen die in het geestelijke Rijk zijn, is de liefde jegens den naaste, en het uitwendige van hen is het geloof daaruit; waaruit blijkt dat de verbinding van die twee Rijken geschiedt door de liefde jegens den naaste, want in haar houdt het hemelse Rijk op, en uit haar zet het geestelijke Rijk in; aldus is het laatste van het ene het eerste van het andere; zo nemen zij elkander wederzijds over. Nu moet worden gezegd wat de heerlijkheid is; de heerlijkheid in den hoogsten zin is de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware; aldus is zij het Goddelijk Ware hetwelk voortgaat uit den Heer; in den uitbeeldenden zin echter is de heerlijkheid het goede der liefde jegens den naaste of de naastenliefde, welke het uitwendig goede van het hemelse Rijk is, en het inwendig goede van het geestelijke Rijk des Heren; want in den echten zin is dit goede het Goddelijk Ware in den Hemel; en omdat hier wordt gehandeld over Israël, die het geestelijk goede of de naastenliefde is, welke het geestelijke Rijk in de Hemelen en de geestelijke Kerk op aarde maakt, wordt daarom hier onder de heerlijkheid van Jozef, welke zij Israël zouden boodschappen, de geestelijke Hemel verstaan. De geestelijke Hemel wordt heerlijkheid genoemd, omdat de dingen die daar zijn, verschijnen in het licht, in den glans, in de straling. Dat van heerlijkheid wordt gesproken met betrekking tot het Goddelijk Ware hetwelk uit het Goddelijk Menselijke des Heren is, en dat zij aan den Heer als Koning wordt toegekend, in den inwendigen zin immers is het Koningschap het Goddelijk Ware, n. 1728, 2015, 2069, 3009, 3670, 4581, 4966, 5044, 5068, staat vast bij Johannes: “Overigens, het Woord is Vlees geworden, en heeft in ons gewoond, en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid zoals des Enigverwekten uit den Vader, vol van genade en waarheid”, 1: 14; het Woord is het Goddelijk Ware; dit is, omdat het voortgaat uit den Heer, de Heer Zelf; vandaar wordt met betrekking tot het Goddelijk Ware gezegd heerlijkheid. Bij Lukas, toen Jezus op den berg van gedaante werd veranderd: “Ziet, twee mannen spraken met Hem, welke waren Mozes en Elias, dewelke werden gezien in heerlijkheid”, ix: 30, 31; daar toonde de Heer aan Petrus, Jakobus, en Johannes Zijn

Goddelijk Menselijke zodanig als het was en verscheen in het Goddelijk licht; en de vorm waarin Hij toen werd gezien, vertoonde het Woord zodanig als het is in den inwendigen zin, aldus zodanig als het Goddelijk Ware in den Hemel is, want het Woord is het Goddelijk Ware voor het nut der Kerk; derhalve werd ook tegelijk voorgesteld dat Mozes en Elias met Hem spraken; door Mozes immers wordt de Wet uitgebeeld, waaronder de Boeken van hem met de historische dingen worden verstaan, en door Elias de Profeten of het profetische Woord; dat onder Mozes die Wet wordt verstaan, zie men in de voorrede tot hfdst. XVIII van Genesis, voorts in n. 4859 einde; en dat onder Elias dit Woord wordt verstaan, in dezelfde voorrede, voorts in n. 2762, 5247 einde. Bij Mattheus: “Zij zullen den Zoon des mensen zien, komende in de *wolken des Hemels*, met kracht en *heerlijkheid*”, xxiv: 30; dat de letterlijke zin des Woords de wolk is, en de inwendige zin de heerlijkheid is, bijgevolg het Goddelijk Ware zodanig als het in den Hemel is, zie men in de voorrede tot hfdst. XVIII van Genesis; en dat de heerlijkheid het inzicht en de wijsheid is, welke van het Goddelijk Ware zijn, n. 4809; het Woord is ten aanzien van den uitwendigen zin in een wolk, ter oorzaak hiervan dat de menselijke gemoederen in de duisternis zijn; en daarom zou het Woord, indien het niet in een wolk was, nauwelijks door iemand worden verstaan, en eveneens zouden de heilige dingen die van den inwendigen zin zijn, door de bozen in de wereld worden ontwijfd; daarom zegt de Heer bij Jesaja: “Jehovah zal over alle habitakel van den berg Zions, en over haar samenroepingen, een *wolk* overdag scheppen, en den glans van een vlam van vuur des nachts; want *over alle heerlijkheid zal een bedekking zijn*; en er zal een *tabernakel* zijn *tot een schaduw* overdag”, iv: 5, 6; vandaar kwam het eveneens dat over den tabernakel een wolk verscheen overdag, en een vuur des nachts, omdat de tabernakel het Goddelijk Menselijke des Heren uitbeeldde, bijgevolg het Goddelijk Ware dat uit Hem voortgaat, aldus het Woord, hetwelk het Goddelijk Ware der Kerk is; men zie n. 3210, 3439; iets dergelijks wordt aangeduid met het volgende bij Mozes: “De *wolk* bedekte de Tent der samenkomst, en de *heerlijkheid van Jehovah* vervulde het Habitakel”, Exod. xl: 34; bij denzelfde: “De *heerlijkheid van Jehovah* verscheen in de Tent der samenkomst voor al de zonen Israëls”, Num. xiv 10; en elders: “De *wolk* bedekte de Tent, en de *heerlijkheid van Jehovah* verscheen”, xvi: 42. Eender de wolk en de heerlijkheid op den berg Sinai, waarover aldus bij Mozes: “Toen Mozes opklom op den berg, bedekte een *wolk* den berg; en de *heerlijkheid van Jehovah* woonde op den berg Sinai zes dagen”, Exod. xxiv: 15, 16; deze dingen werden eveneens uitgebeeld, omdat de Wet, welke het Goddelijk Ware is, vanuit dien berg werd verkondigd;

dat de wolk en de heerlijkheid van Jehovah werden gezien toen Mozes op den berg krom, kwam omdat hij daarop de Wet uitbeeldde, dat is, het historische Woord; vandaar wordt somtijds gezegd Mozes en de Profeten, of de Wet en de Profeten, en onder de Wet worden zijn Boeken met de overige historische Boeken verstaan, niet echter de Profeten, omdat dit Woord werd uitgebeeld door Elias en Elisha; er is immers, zoals bekend is, het historische Woord en het profetische Woord; deswege wordt, wanneer het Woord wordt genoemd de Wet en de Profeten, onder de Wet het historische Woord verstaan, en onder de Profeten het profetische Woord. Het Goddelijk Ware werd ook uitgebeeld door den glans gelijk als van een regenboog in de wolk rondom de cherubim en over hen, bij Ezechiël, alwaar daarover aldus: “Ik zag de gedaante van vuur zoals een glans rondom; zoals de gedaante van den *regenboog* die *in de wolk* is in den dag des regens; dit was de gedaante van de gelijkenis der *heerlijkheid van Jehovah*”, 1: 26, 27, 28, en wordt eveneens *heerlijkheid van Jehovah* en *heerlijkheid van den God van Israël* genoemd, hfdst. VIII: 4; hfdst. x: 18, 19; hfdst. XI: 22, 23; heerlijkheid van Jehovah wordt het genoemd ten opzichte van den binnensten Hemel, en heerlijkheid van den God van Israël ten opzichte van den middelsten of geestelijken Hemel; dat het Goddelijk Ware in de Hemelen in de heerlijkheid verschijnt, komt omdat het Ware zelf in den geestelijken Hemel voor de ogen verschijnt als een blanke wolk, welke ook enige malen te zien werd gegeven; en het goede in dat ware verschijnt daar als vurig; vandaar geeft de door het vuur geschakeerde wolk wonderlijke aanblikken, welke de heerlijkheid zijn in den uitwendigen zin; doch de heerlijkheid in den inwendigen zin is het inzicht en de wijsheid; deze zijn het eveneens welke daardoor worden uitgebeeld. Dat het Goddelijk Ware, vanuit hetwelk alle wijsheid en inzicht is, voorts de verschijning van de geschakeerde wolk voor het uitwendig gezicht, de heerlijkheid is, staat ook vast uit deze volgende plaatsen; bij Mozes: “Jehovah zeide: Ik ben levend, en de algehele aarde zal met de *heerlijkheid van Jehovah* worden vervuld”, Num. XIV: 21; dit werd door Jehovah gezegd, toen het Israëlietische volk werd verstoten, en gezegd dat slechts hun kleine kinderen in het land Kanaän zouden komen; daarmede dat de algehele aarde zal vervuld worden met de heerlijkheid van Jehovah, werd toen aangeduid dat in de uitbeeldende dingen der Kerk bij hen, en in het Woord dat voor het merendeel over hen handelt, de heerlijkheid van Jehovah zou zijn, waarmede de ganse Hemel zou worden vervuld, en vandaar de heilige dingen der Kerk. Bij Jesaja: “De serafim riepen: Heilig, heilig, heilig, Jehovah Zebaoth; *de volheid der gehele aarde is Zijn heerlijkheid*”, VI: 3. Bij denzelfde: “De *heerlijkheid van Jehovah* zal onthuld worden, en zij

zullen zien, alle vlees tegelijk”, xl: 5. Bij denzelfde: “Deswege *geeft aan Jehovah heerlijkheid* in de Urim, in de eilanden der zee aan den Naam van Jehovah, den God van Israël”, xxiv: 15; de Urim staan voor het licht hetwelk is vanuit het Goddelijk Ware, voortgaande uit den Heer; de eilanden der zee voor hen die verder verwijderd zijn van het ware, n. 1158. Bij denzelfde: “De *heerlijkheid van Libanon* is haar gegeven, de *eer* van Karmel en Scharon; zij zullen zien de *heerlijkheid van Jehovah, de eer* onzes Gods”, xxxv: 2; Libanon voor de geestelijke Kerk, Karmel en Scharon voor de hemelse Kerk; met betrekking tot deze wordt heerlijkheid van Jehovah gezegd wanneer het hemels ware wordt verstaan, hetwelk de naastenliefde is; met betrekking tot gene wordt eer van den God Israëls gezegd wanneer het geestelijk goede wordt verstaan, hetwelk ook de naastenliefde is. Bij denzelfde: “Sta op, word verlicht, omdat *Uw licht* gekomen is, en de *heerlijkheid van Jehovah* over u is opgegaan; want ziet, duisternis bedekt de aarde, en donkerheid de volken; maar over U zal Jehovah opgaan, en *Zijn heerlijkheid* zal over U gezien worden”, lx: 1, 2; daar aangaande den Heer, Die het Licht wordt genoemd, zoals bij Johannes hfdst. 1: vers 4, 9; en er wordt gezegd dat over Hem de heerlijkheid van Jehovah zal opgaan, dat is, dat Hij het Goddelijk Ware heeft. Eender bij denzelfde: “Om Mijnentwil, om Mijnentwil zal Ik het doen, want hoe zou het ontwijd worden; *Ik geef Mijn heerlijkheid aan geen ander*”, xlviii: 11; ook daar aangaande den Heer; de heerlijkheid in den hoogsten zin voor het Goddelijk Menselijke, aldus eveneens voor het Goddelijk Ware, omdat dit uit Hetzelve is; de heerlijkheid aan geen ander geven, is haar slechts geven aan het Goddelijk Menselijke, hetwelk één met Hem is. Bij Johannes: “De heilige stad Hierosolyma, nederdalende vanuit den Hemel, *hebbende de heerlijkheid Gods*, en haar schijnselgever was den kostbaarsten steen gelijk”, Apoc. xxi: 11; de heilige stad Hierosolyma is het geestelijke Rijk des Heren in de Hemelen, en Zijn geestelijke Kerk op aarde, met betrekking waartoe heerlijkheid wordt gezegd; de schijnselgever is het ware uit het Goddelijke. Omdat het het Goddelijk Ware is hetwelk in het Woord wordt uitgebeeld door het Koningschap, zoals de Heer dan ook ten aanzien van het Goddelijk Ware door koningen werd uitgebeeld, men zie de vlak boven aangehaalde plaatsen, wordt derhalve aan Hem als aan een Koning heerlijkheid toegekend, zoals bij David: “Heft uw hoofden op, gij poorten, en verheft u, gij ingangen der wereld, opdat de *Koning der heerlijkheid* binnenschrijde; wie is deze *Koning der heerlijkheid*; Jehovah de sterke en de held; Jehovah, de held van den oorlog; heft uw hoofden op, gij poorten, en heft op, gij ingangen der wereld, opdat de *Koning der heerlijkheid* binnenschrijde; wie toch is deze *Koning der*

heerlijkheid; Jehovah *Zebaoth*, Deze is de *Koning der heerlijkheid*”, Psalm xxiv: 7, 8, 9. Bij Jesaja: “Jehovah *Zebaoth* zal rageren op den berg Zions en in Hierosolyma, en voor Zijn oudsten *heerlijkheid*”, xxiv: 23; de heerlijkheid staat voor het Goddelijk Ware; Jehovah wordt Jehovah *Zebaoth* of Jehovah der heirscharen geheten waar gehandeld wordt over het Goddelijk Ware, want met de heirscharen worden de ware dingen aangeduid, n. 3448. En omdat door het koninkrijk het Goddelijk Ware werd uitgebeeld, werd derhalve de troon waarop de koningen zaten wanneer zij richtten, de *troon der heerlijkheid* genoemd, Jes. xxii: 23; Jerem. xiv: 21; hfdst. xvii: 12; en bij Mattheus: “De Zoon des mensen zal zitten op den *troon Zijner heerlijkheid*”, xix: 28; en bij denzelfde: “Wanneer de Zoon des mensen zal komen *in Zijn heerlijkheid*, en al de heilige Engelen met Hem, dan zal Hij zitten *op den troon Zijner heerlijkheid*; en de *Koning* zal hun zeggen”, xxv: 31, 34, 40; dat de troon een troon der heerlijkheid werd geheten, was ook ter oorzake hiervan dat de gerichtten geschiedden vanuit het ware. Bij denzelfde: “De Zoon des mensen zal komen *in de heerlijkheid Zijns Vaders*, met zijn Engelen, en dan zal Hij een ieder vergelden naar zijn daden”, xvi: 27. Hieruit blijkt ook wat er wordt verstaan onder de heerlijkheid in het gebed des Heren: “Uw is het koninkrijk, de macht, en de *heerlijkheid*, tot in de eeuwen”, Matth. vi: 13. Het geestelijke Rijk des Heren in de Hemelen, en de geestelijke Kerk op aarde, wordt ook *sieraad* genoemd, Jes. lx: 7; hfdst. lxiii: 15; hfdst. lxiv: 10; Dan. viii: 9, 10, 11; hfdst. xi: 16, 41, 45. Derhalve wordt ook door Jozef gezegd heerlijkheid, omdat Jozef zelf in den hoogsten zin den Heer uitbeeldt ten aanzien van het Goddelijk geestelijke of het Goddelijk Ware, in den inwendigen zin Zijn geestelijk Rijk. voorts het goede des geloofs; men zie n. 3969, 4669, 4723, 4727.

5923. En al wat gij gezien hebt; dat dit betekent al wat daar is bemerkt en doorvat, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde verstaan, en vandaar doorvatten en bemerken, waarover n. 2150, 2325, 2807, 3764, 3863, 4403 tot 4421, 4567, 4723, 5400.

5924. En haast u, en doet mijn vader hierheen nederdalen; dat dit de nauwe verbinding betekent, staat vast uit hetgeen boven in n. 5909 is gezegd; en omdat hier opnieuw het zelfde wordt gezegd en vanuit de aandoening der liefde, is het de nauwe verbinding.

5925. Vers 14, 15. *En hij viel op de halzen van Benjamin, zijn broeder, en hij weende; en Benjamin weende op de halzen van hem. En hij kuste al zijn broederen, en hij weende op hen; en daarna spraken de broederen van hem met hem.* En hij viel op de halzen van Benjamin, betekent de binnenste verbinding met het bemiddelende; en hij weende, betekent de uitwerking der barmhartigheid; en

Benjamin weende op de halzen van hem, betekent de opneming en vandaar het wederkerige; en hij kuste al zijn broederen, betekent de aanbinding vanuit de genade; en hij weende op hen, betekent de uitwerking der aandoening; en daarna spraken de broederen van hem met hem, betekent de wederkerige vergemeenschatting vanuit de opneming.

5926. En hij viel op de halzen van Benjamin; dat dit de binnenste verbinding met het bemiddelende betekent, staat vast uit de betekenis van den hals, zijnde de invloed, de vergemeenschatting, en de verbinding, waarover n. 3542, 3695, 3725; en het is eigenlijk de verbinding van de hemelse en de geestelijke dingen, n. 5320, 5328, aldus de verbinding van het Inwendig Hemelse, zijnde Jozef, met het geestelijke van het hemelse, zijnde Benjamin; vandaar is vallen op de halzen zich nauw verbinden, bijgevolg is het de binnenste verbinding; en uit de uitbeelding van Benjamin, zijnde het bemiddelende, waarover n. 5411, 5413, 5443, 5639, 5686, 5688, 5689.

5927. En hij weende; dat dit de uitwerking der barmhartigheid betekent, staat vast uit de betekenis van wenen, zijnde vanuit de barmhartigheid, aldus de uitwerking ervan, waarover n. 5480, 5873.

5928. En Benjamin weende op de halzen van hem; dat dit de opneming en vandaar het wederkerige betekent, staat hieruit vast dat dit nu van den anderen kant geschiedde, weswege er opneming is, en vandaar het wederkerige. Wat de verbinding aangaat van het goede met de ware dingen, en van de ware dingen wederkerig met het goede, moet men weten dat wanneer het goede in de ware dingen invloeit en deze met zich verbindt, het dan aan die dingen het goede vanuit het zijne ingiet, en door het zijne die dingen aan zich toekent; vandaar de verbinding; en omdat de ware dingen zo het leven ontvangen, schijnt het daarna alsof zij vanuit zich ageren, wanneer zij wederkerig ageren of reageren; doch nochtans handelen de ware dingen niet vanuit zich, maar vanuit het goede hetwelk invloeit in het goede dat het uit zich heeft toegewezen aan de ware dingen; het is hiermede gesteld zoals met de bloedvaten in een levend lichaam; de ware dingen zijn als het ware vaten zonder bloed, het goede is echter als het ware het bloed; wanneer dit zich heeft ingegoten in de vaten welke tevoren ledig waren, zo werkt het op dezelve, en eveneens wederkerig; uit het bloed immers hebben zij het vermogen tot bewegen en als het ware het leven ontvangen. Hieruit blijkt hoe het gesteld is met de verbinding van het goede met de ware dingen, en met de wederkerige verbinding van de ware dingen met het goede.

5929. En hij kuste al zijn broederen; dat dit de aanbinding vanuit de genade betekent, staat vast uit de betekenis van kussen, zijnde de verbinding vanuit

de aandoening, waarover n. 3573, 3574, 4353; hier de aanbinding vanuit de genade, omdat de ware dingen der Kerk in het natuurlijke welke worden uitgebeeld door de zonen van Jakob, verder verwijderd zijn van het Inwendig Goede hetwelk Jozef is; en de dingen die verder verwijderd zijn, worden weliswaar door het bemiddelende met het Inwendig Goede verbonden, maar nochtans behouden zij langen tijd zulke dingen die met het Inwendig Goede niet overeenstemmen; daarom wordt met het kussen van de broeders de aanbinding vanuit de genade aangeduid. Er wordt gezegd vanuit de genade, en niet vanuit de barmhartigheid, omdat de dingen die verder verwijderd en niet ten volle overeenstemmend zijn, niet in zulk een vernedering zijn dat zij de barmhartigheid kunnen afsmecken, ja zelfs kunnen zij niet eens vanuit het hart de barmhartigheid noemen, maar in de plaats ervan de genade; en dit omdat de niet overeenstemmende dingen welke aankleven, zijn vanuit de liefde van zich, en wie zich liefheeft kan zich nooit vanuit het hart vernederen; hij richt zich immers op, want hij beschouwt in de afzonderlijke dingen zich, en laat zich slechts weinig gelegen zijn aan de dingen die buiten hem zijn.

5930. En hij weende op hen; dat dit de uitwerking der aandoening betekent, staat vast uit de betekenis van wenen, zijnde de uitwerking der barmhartigheid, waarover vlak boven n. 5927, 5928; hier der aandoening, vanwege de zelfde oorzaak waarover nu boven n. 5929.

5931. En daarna spraken de broeders van hem met hem; dat dit de wederkerige vergemeenschapping vanuit de opneming betekent, staat vast uit hetgeen boven in n. 5880 is ontvouwd; voorts blijkt wat de wederkerige vergemeenschapping vanuit de opneming is, uit hetgeen ook boven in n. 5928 is gezegd.

5932. Vers 16, 17, 18, 19, 20. *En de stem werd gehoord in het huis van Farao, al zeggende: Jozefs broeders zijn gekomen; en het was goed in de ogen van Farao, en in de ogen van de knechten van hem. En Farao zeide tot Jozef: Zeg tot uw broeders: Doet dit, laadt uw lastdieren, en gaat, komt in het land Kanaän. En neemt uw vader, en uw huizen, en komt tot mij; en ik zal u het goede van het land van Egypte geven, en gij zult het vette des lands eten. En nu, dit gebod, doet het: Neemt u uit het land van Egypte voertuigen voor uw kleine kinderen, en voor uw vrouwen, en draagt uw vader, en komt. En uw oog spare niet over uw huisgereedschappen, omdat het goede van het ganse land van Egypte, dit is voor u.* En de stem werd gehoord in het huis van Farao, betekent dat dit het algehele natuurlijke vervulde; al zeggende: Jozefs broeders zijn gekomen, betekent de doorvatting dat de ware dingen der Kerk in het natuurlijke tegenwoordig zijn; en het was goed in de ogen van Farao, betekent de vreugde overal daar;

en in de ogen van de knechten van hem, betekent, tot aan de laagste dingen daar toe; en Farao zeide tot Jozef, betekent de doorvatting van het natuurlijke vanuit het Inwendig Hemelse; zeg tot uw broeders, betekent aangaande de ware dingen der Kerk in het natuurlijke; doet dit: Laadt uw lastdieren, betekent dat zij elk ware met het goede zouden vullen; en gaat, komt in het land Kanaän, betekent hun woning; en neemt uw vader, en uw huizen, en komt tot mij, betekent de nadering van het geestelijk goede en van de ware dingen der Kerk tot de wetenschappelijke dingen van het natuurlijke; en ik zal u het goede van het land van Egypte geven, betekent het bezit van de wetenschappelijke dingen; en gij zult het vette des lands eten, betekent de toeëigening van het goede daar; en nu, dit gebod, doet het, betekent den wil; neemt u uit het land van Egypte voertuigen, betekent de leerstellige dingen der wetenschappelijke dingen; voor uw kleine kinderen, en voor uw vrouwen, betekent voor hen die nog niet weten; en draagt uw vader, en komt, betekent de dienstbaarheid ervan en de nadering; en uw oog spare niet over uw huisgereedschappen, betekent, dat de instrumentale dingen van geen zorg megen zijn; omdat het goede van het ganse land van Egypte, dit is voor u, betekent dat voor hen het primaire in het natuurlijke gemoed is.

5933. En de stem werd gehoord in het huis van Farao; dat dit betekent dat dit het algehele natuurlijke vervulde, staat vast uit de betekenis van de stem welke elders wordt gehoord, en op een afstand, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot den invloed, zijnde vervuld worden; zoals immers de gehoorde stem vult, aldus vult dat wat invloeit; en uit de betekenis van het huis van Farao, zijnde het algehele natuurlijke; want door Farao wordt het natuurlijke in het gemeen uitgebeeld, n. 5160, 5799.

5934. Al zeggende: Jozefs broeders zijn gekomen; dat dit betekent dat de ware dingen der Kerk in het natuurlijke tegenwoordig zijn, staat vast uit de betekenis van gekomen zijn, zijnde de tegenwoordigheid; en uit de uibbeelding van de zonen van Jakob of van de broeders van Jozef, zijnde de ware dingen der Kerk in het natuurlijke, waarover n. 5403, 5419, 5458, 5512. Er zijn in het natuurlijke wetenschappelijke dingen van verschillend geslacht; er zijn de wetenschappelijke dingen aangaande de aardse, de lichamelijke en de wereldlijke dingen, welke de laagste zijn, want deze zijn onmiddellijk vanuit de uitwendige zinlijke dingen of die van het lichaam; er zijn de wetenschappelijke dingen aangaande den burgerlijken staat, de leiding ervan, de verordeningen en de wetten, welke een weinig innerlijker zijn; er zijn de wetenschappelijke dingen aangaande de dingen die van het zedelijk leven zijn, welke nog innerlijker zijn; die echter welke van het

geestelijk leven zijn, zijn innerlijker dan al deze; deze zijn de ware dingen der Kerk; voor zover deze alleen vanuit de leer bij den mens zijn, zijn zij niet iets anders dan wetenschappelijke dingen, doch wanneer zij vanuit het goede der liefde zijn, dan gaan zij boven de wetenschappelijke dingen uit, want dan zijn zij in het geestelijk licht vanuit hetwelk zij de wetenschappelijke dingen in hun orde beneden zich beschouwen. De mens klimt langs zulke graden van wetenschappelijke dingen op tot het inzicht; de wetenschappelijke dingen immers openen door die graden het gemoed opdat het licht vanuit de geestelijke wereld kan invloeden. Hieruit blijkt nu wat er wordt verstaan onder de tegenwoordigheid der ware dingen in het natuurlijke.

5935. En het was goed in de egen van Farao; dat dit de vreugde overal daar betekent, namelijk in het natuurlijke, staat vast uit de betekenis van goed zijn in iemands ogen, zijnde hem een vreugde zijn; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde het natuurlijke in het gemeen, waarover vlak boven n. 5933.

5936. En in de ogen van de knechten van hem; dat dit betekent tot aan de laagste dingen daar toe, staat vast uit de betekenis van de knechten, zijnde de lagere dingen, waarover n. 2541, 5161, 5164, 5305, aldus eveneens de laagste dingen; welke wetenschappelijke dingen in het natuurlijke de laagste zijn, en welke de lagere, zie men vlak boven in n. 5934.

5937. En Farao zeide tot Jozef; dat dit de doorvatting betekent van het natuurlijke vanuit het Inwendig Hemelse, staat vast uit de betekenis van zeggen in de historische dingen des Woords, zijnde de doorvatting, waarover meermalen; uit de uitbeelding van Farao, zijnde het natuurlijke in het gemeen, waarover n. 5160, 5799; en uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendig Hemelse, waarover n. 5869, 5877; omdat het hemelse dat Jozef uitbeeldt, inwendig is, en het natuurlijke dat Farao uitbeeldt, uitwendig is, is derhalve de doorvatting van het natuurlijke vanuit het Inwendig Hemelse; alle doorvatting immers is vanuit het innerlijke; nooit is er enige doorvatting van het innerlijke uit het uiterlijke; waarvandaan immers de invloed is, daarvandaan is de doorvatting. Wat de doorvatting is welke zo vaak wordt genoemd, moet hier in het kort worden gezegd; bij elk mens is het vermogen om te doorvatten of iets aldus of niet aldus is; het vermogen om van binnen in zich of in zijn gemoed te concluderen, maakt dat de zaak wordt doorvat; dit vermogen is nooit bestaanbaar tenzij er invloed vanuit de geestelijke wereld is; in deze gave munt de ene mens boven den anderen uit; zij die minder uitmunten, zijn diegenen die slechts weinig binnen in zich of in hun gemoed concluderen, en zo doorvatten, maar die zeggen dat het aldus is omdat anderen in wie zij geloof hebben, aldus hebben gezegd; doch zij die meer uitmunten,

zijn diegenen die niet vanuit anderen maar vanuit zich zien dat het aldus is; maar toch is de doorvatting welke bij elk mens is, er ene in wereldlijke dingen, niet echter heden ten dage bij iemand in geestelijke dingen; de oorzaak is deze dat het geestelijke dat invloeit en de doorvatting maakt, verduisterd en bijna uitgeblust is door de verkwikkelijke dingen der liefde van de wereld en van zich; deswege bekommeren zij zich ook niet om de geestelijke dingen dan alleen voorzover vanuit plicht en gewoonte; indien de vrees vanuit de plicht, en het verkwikkelijke vanuit de gewoonte werd weggenomen, zouden zij die dingen versmaden, verafschuwen, ja zelfs loochenen; om doorvatting in geestelijke dingen te hebben, moet men in de aandoening van het ware vanuit het goede zijn, en aanhoudend verlangen de ware dingen te weten; vandaar wordt iemands verstandelijke verlicht, en wanneer het verstandelijke is verlicht, wordt het hem gegeven van binnen in zich te doorvatten; doch hij die niet in de aandoening van het ware is, weet dat waarvan hij weet dat het aldus is, uit het leerstellige der Kerk waaraan hij geloof hecht, en omdat een priester, een presbyter, een monnik heeft gezegd dat het aldus is. Hieruit kan vaststaan wat doorvatting is, en dat zij bestaat in de wereldlijke, echter niet in de geestelijke dingen; hetgeen nog hieruit blijkt dat een ieder blijft in het dogma waarin hij geboren is, ook zij die als joden zijn geboren, voorts zij die buiten de Kerk zijn, hoewel zij binnen haar leven; en eveneens zouden zij die in een ketterij zijn, indien hun de eigenlijke ware dingen zelf werden gezegd, en zij eveneens werden bevestigd, nochtans niet in het minst doorvatten dat het ware dingen zijn, zij zouden hun als valse dingen verschijnen.

5938. Zeg tot uw broeders; dat dit betekent aangaande de ware dingen der Kerk in het natuurlijke, namelijk dat er doorvatting is, staat vast uit de uitbeelding van de broeders van Jozef, zijnde de ware dingen der Kerk in het natuurlijke, waarover n. 5403, 5419, 5458, 5512. Hier nodigt Farao de zonen van Jakob uit om in Egypte te komen met de kleine kinderen en de vrouwen, en om hun vader met hen mede te brengen, want Farao zegt: Zeg tot uw broeders: Doet dit, en neemt uw vader; en neemt u uit het land van Egypte voertuigen voor uw kleine kinderen, en voor uw vrouwen; en draagt uw vader, en komt. Jozef echter nodigt vlak hierboven zijn vader uit, en zijn broeders niet anders dan zoals tot den vader behorende; hij zegt immers: Klimt op tot mijn vader, en zeg tot hem: Daal neder tot mij, blijf niet staan; en gij zult wonen in het land Goschen, en gij zult dicht bij mij zijn, gij en uw zonen, en de zonen uwer zonen, en al wat gij hebt; haast u, en doet mijn vader hierheen nederdalen. De oorzaak waarom Farao de zonen van Jakob uitnodigde, en Jozef den vader, blijkt niet dan alleen vanuit den inwendigen zin; en deze is

dat het natuurlijke in het gemeen, hetwelk door Farao wordt uitgebeeld, een onmiddellijke vergemeenschapping heeft met de ware dingen der Kerk in het natuurlijke, welke worden uitgebeeld door de zonen van Jakob; vandaar komt het dat Farao over hen spreekt; doch het Inwendig Hemelse, hetwelk door Jozef wordt uitgebeeld, heeft niet onmiddellijke vergemeenschapping met de ware dingen der Kerk in het natuurlijke, welke de zonen van Jakob zijn, maar door het geestelijk goede, hetwelk hun vader Israël is; vandaar komt het dat Jozef over den vader spreekt.

5939. Doet dit: Laadt uw lastdieren; dat dit betekent dat zij elk ware met het goede zouden vullen, staat vast uit de betekenis van de lastdieren laden, zijnde de ware dingen vullen; en uit de betekenis van het koren waarmede de lastdieren beladen moesten worden, zijnde het goede van het ware, waarover n. 5295, 5410; dat de lastdieren hier de ware dingen zijn, komt omdat het ezelen waren, Gen. hfdst. XLII: 26, 27; hfdst. XLIII: 18, 24; hfdst. XLIV: 3, waarmede de wetenschappelijke dingen worden aangeduid, n. 5741; en omdat met de ezelen de wetenschappelijke dingen worden aangeduid, en nu de verbinding is geschied met het Inwendig Goede door het bemiddelende, zijn het de wetenschappelijke ware dingen, weshalve zij in de plaats van ezelen hier lastdieren worden geheten.

5940. En gaat, komt in het land Kanaän; dat dit hun woning betekent, namelijk van de ware dingen der Kerk in het natuurlijke, staat vast uit de betekenis van het land Kanaän, zijnde daar waar de woning was dergenen die van de Kerk waren geweest, waarover n. 3705, 3686, 4447, 4454, 4517, 5136, aldus de woning van de ware dingen der Kerk met het goede, omdat deze de Kerk samenstellen.

5941. En neemt uw vader, en uw huizen, en komt tot mij; dat dit de nadering betekent van het geestelijk goede en van de ware dingen der Kerk tot de wetenschappelijke dingen van het natuurlijke, staat vast uit de uitbeelding van Israël, die hier de vader is, zijnde het geestelijk goede, zoals in n. 5801, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833; uit de uitbeelding van zijn zonen, zijnde de ware dingen der Kerk in het natuurlijke, waarover n. 5414, 5879, en alle dingen daarvan zijn hun huizen; uit de betekenis van komen, zijnde naderen, en uit de uitbeelding van Farao, die *mij* is tot wien zij komen zouden, zijnde het wetenschappelijke van het natuurlijke in het gemeen; hieruit blijkt dat met neemt uw vader, en uw huizen, en komt tot mij, de nadering wordt aangeduid van het geestelijk goede en van de ware dingen der Kerk tot de wetenschappelijke dingen van het natuurlijke.

5942. En ik zal u het goede van het land van Egypte geven; dat dit het bezit van de wetenschappelijke dingen betekent, staat vast uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde de wetenschappelijke dingen, waarover n. 1164, 1165, 1186, 1462, 4749, 4964, 4966, 5700; en uit de betekenis van het goede van het land ervan, geven, zijnde het bezit, want wie het bezit geeft, geeft het goede ervan, en omgekeerd.

5943. En gij zult het vette des lands eten; dat dit de toeëigening betekent van het goede daar, staat vast uit de betekenis van eten, zijnde vergemeenschap, verbonden, en toegeëigend worden, waarover n. 2187, 2343, 3168, 3513 einde, 3832, 4745; en uit de betekenis van het vette of van de vettheid des lands, namelijk van Egypte, zijnde het goede in het natuurlijke. Dat het vette het hemelse of het goede is, staat uit tal van plaatsen in het Woord vast; en niet slechts het vette dat in een dier is, maar ook het vette dat van elders is, zoals boter, olie; en de dingen die iets aan het vette ontleen, betekenen ook voor zoveel zij daaraan ontleen, even zoveel van het goede; zoals melk, honingen, harsen. Dat het vet het uitbeeldende was van het hemels goede, aldus van de liefde die uit den Heer is, staat vast uit de brand- en slachtoffers, namelijk dat alle vet op het altaar werd verbrand, en dat daaruit de reuk van rust voor Jehovah kwam; voorts dat het derhalve den zonen Israëls verboden was, vet te eten; hieruit, evenals uit de overige dingen, kan het duidelijk zijn dat de dingen die bij de Israëlieten waren ingesteld, uitbeeldend waren voor de hemelse en de geestelijke dingen, en zo dat zij heilige dingen in zich sloten; anders non er niets van een oorzaak vanuit het Goddelijke geweest zijn hierin dat alle vet van het dier geofferd moest worden, en dat dit voor Jehovah een reuk van rust zou zijn; voorts dat het eten ervan evenals het eten van bloed verboden werd; voorzeker, men zou zeer grof over het Goddelijke denken indien men geloofde dat het zich zou verlustigen aan vet, en dat Jehovah een inzetting zou maken waarin niet van binnen iets anders verborgen lag; ook de mens zou al te aards en lichamelijk zijn indien hij er zich in het minst niet om bekommerde te weten wat met zulke dingen werd aangeduid; het zou een aanwijzing zijn dat hij geen aandoening had om de dingen te weten die van het Woord en van het eeuwige leven zijn. Aangaande het vet aldus bij Mozes: “Gij zult al het *vet* nemen dat de ingewanden bedekt, en het *net* over de lever, en het *vet* op de nieren, en gij zult het verbranden op het altaar”, Exod. xxix: 13, 22; voorts Levit. iii: 4, 5, 9, 10, 14, 15; hfdst. iv: 8, 9, 19, 26, 31, 35; hfdst. vii: 3, 4; dat ook “*het vet van de borst* geofferd zou worden”, Levit. vii: 30, 31. Dat dit een reuk der rust voor Jehovah was, aldus: “Dit is het brood des vuuroffers voor Jehovah *tot een reuk der rust*”, Levit. iii: 16; “De priester

zal het bloed sprengen op het altaar van Jehovah, en *bij zal het vet offeren* tot een reuk der rust voor Jehovah”, Levit. xvii: 6; en elders: “Het *vet* van het eerstverwekte van een os, en van een schaap zal verbrand worden op het altaar, *tot een reuk der rust voor Jehovah*”, Num. xviii: 17; de reuk der rust betekent het aangename vanuit het goede der liefde. Dat door de zonen Israëls het vet niet mocht gegeten worden: “Alle *vet* zij voor Jehovah; daarom is het een inzetting der eeuwigheid tot uw geslachten, in al uw woningen, *niet enig vet* of enig bloed *zult gij eten*”, Levit. iii: 16, 17; en elders: “Spreek tot de zonen Israëls, al zeggende: *Niet enig vet, het zij van een os, het zij van een schaap, het zij van een geit, zult gij eten; al wie zal gegeten hebben het vet* van het beest, waarmede Jehovah een vuuroffer zal geofferd zijn, de etende ziel zal uit haar volken uitgeroeid worden; ook *zult gij niet enig bloed eten*”, Levit. vii: 23, 24, 25, 26. De brand- en slachtoffers maakten het voornaamste van den Goddelijken eredienst bij dat volk uit, n. 923, 2180; en daarom wordt met de brand- en slachtoffers in het algemeen de eredienst aangeduid; en met de dingen die geofferd werden, voorts met het gehele proces van de offering wordt het hoedanige van den eredienst aangeduid, en met het vet en met de verbranding ervan het eigenlijke Goddelijk hemelse zelf, hetwelk het goede der liefde uit den Heer is; zoals ook uitkomt in deze plaatsen; bij Jesaja: “Jakob, gij hebt Mij niet met zilver kalmus gekocht, en met *het* vel uwer *slachtoffers* hebt gij Mij niet vervuld; alleen hebt gij Mij doen dienen door uw zonden”, xliii: 24; gij hebt niet met zilver kalmus gekocht, staat voor: gij hebt u niet de ware dingen des geloofs verworven; en met het vet der slachtoffers hebt gij Mij niet vervuld, staat voor: niet het goede der liefde. Bij David: “*Brandoffers van vetten* zal ik u offeren, met rookwerk van rammen”, Psalm lxxvi: 15; brandoffers van vetten voor den eredienst vanuit de liefde. Bij Mozes: “Wanneer er gezegd zal worden: Waar zijn hun goden, de Rots op welke zij betrouwden, die het *vet hunner slachtoffers* aten, den wijn van hun drankoffers dronken”, Deut. xxxii: 37, 38; dit zou door de heidenen worden gezegd, die meenden dat de goden werden gevoed, voornamelijk met zulke dingen, in het geheel niet wetend dat het vet der slachtoffers het hemelse of het goede der liefde in den eredienst was, en de wijn van het drankoffer het ware des geloofs daaruit, welke dingen de Engelen aandeden wanneer er geofferd werd, en welke derhalve geboden waren opdat de Hemel den mens nabij zou zijn door uitbeeldende dingen en overeenstemmingen. Bij David: “Jehovah zal al uw offeringen gedenken, en *zal uw brandoffer vet maken*”, Psalm xx: 4; het brandoffer vet maken, voor den eredienst goed maken. Bij Jesaja: “Jehovah Zebaoth zal allen volken in dezen berg een *gastmaal van vettigheden* maken,

een gastmaal van zoeten wijn, van *mergrijke vettigheden*, van gezuiverden zoeten wijn; Hij zal den dood verzwelgen tot in het eeuwige, en de Heer Jehovih zal den traan afwissen van over alle aangezichten”, xxv: 6, 8; het gastmaal voor den Hemel en de verbinding daar met de Engelen door de liefde en de naastenliefde, n. 3596, 3832, 5161; de vettigheden zijn de goede dingen der liefde en der naastenliefde. Bij denzelfde: “Waarom weegt gij zilver uit voor hetgeen geen brood is, en uw arbeid voor hetgeen niet tot verzadiging is; let al lettende op Mij, en *eet het goede*, en uw ziel worde verlustigd in vettigheid”, lv: 2; en bij Jeremia: “Ik zal hun rouw in vreugde verkeren, en Ik zal hen troosten, en Ik zal hen verblijden uit hun droefenis, en *Ik zal de ziel der priesteren vullen met vettigheid*, en Mijn volk, zij zullen met *Mijn goede* verzadigd worden”, xxxi: 13, 14; vettigheid staat klaarlijkend voor het goede, want er wordt gezegd dat de ziel verzadigd zal worden, en zij wordt het goede van Jehovah genoemd, hetgeen niet iets anders is dan het hemelse hetwelk uit Hem is. Bij David: “Zoals met *vettigheid* en *smeer* zal mijn ziel verzadigd worden, en met lippen der gezangen zal mijn mond loven”, Psalm lxiii: 6, eender. Bij denzelfde: “Gij hebt het jaar Uwer *goedheid* gekroond, en Uw sporen druipen van *vettigheid*”, Psalm lxxv: 12. Bij denzelfde: “De zonen des mensen vertrouwen in de schaduw van Uw vleugelen; *zij worden vervuld met de vettigheid* Uws huizes, en met den stroom der verrukkingen drenkt Gij hen”, Psalm xxxvi: 8, 9. Bij Jesaja: “Dan zal Jehovah den regen van uw zaad geven, waarmede gij het land zult bezaaien, en brood van het inkomen des lands; en het zal *vet* en rijk zijn”, xxx: 23. Bij Johannes: “Alle *vette* en glanzende dingen zijn heengegaan, en gij zult dezelve niet meer vinden”, Apoc. xviii: 14; aangaande Babylon; alle vette en glanzende dingen zijn heengegaan. staat voor alle goede dingen der liefde en alle ware dingen des geloofs. Bij Mozes: “Hij deed hem *honing* zuigen uit de steenrots, en *olie* uit den kei der rots; *boter* van het grootvee, en *melk* van het kleinvee, met het *vet* der lammeren en der rammen zonen van Baschan en der bokken, met het *vet der nieren der tarwe*, en het bloed der druif zult gij drinken, reinen wijn”, Deut. xxxii: 13, 14; daar aangaande de Oude geestelijke Kerk, wier verschillende goede dingen worden opgesomd en aangeduid met honing, olie, boter, melk, vet. Omdat het vet het goede was, wordt het eveneens aan zulke dingen toegevoegd die in zich niet vet zijn, maar toch goede dingen aanduiden; aldus waren het vette en het goede als het ware het zelfde, zoals in de aangehaalde plaats *het vet der tarwe*; eender bij David: “Ik zal hen spijzigen met *het vette der tarwe*”, Psalm lxxxi: 17; en elders: “Die uw grens vrede stelt, en u verzadige met *het vette der tarwen*”, Psalm cxlvii: 14. Voorts bij Mozes:

“Alle *vet* der zuivere *olie*, en alle *vet van most*, en van *koren*, welke de eerstelingen zijn, omdat zij voor Jehovah zijn, werden aan Aharon gegeven”, Num. XVIII: 12.

5944. En nu, dit gebod, doet het; dat dit den wil betekent, staat zonder ontvouwing vast.

5945. Neemt u uit het land van Egypte voertuigen; dat dit de leerstellige dingen der wetenschappelijke dingen betekent, staat vast uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde de wetenschappelijke dingen, waarover eerder; en uit de betekenis van de voertuigen, zijnde de leerstellige dingen. In het Woord worden, waar over Egypte wordt gehandeld, hier en daar wagens en paarden genoemd, en onder de wagens worden daar nu eens de valse, en dan weer de ware leerstellige dingen verstaan, en onder de paarden de verstandelijke dingen ook in den enen en den anderen zin; dat de wagens de leerstellige dingen zijn, zie men in n. 5321; eender de voertuigen daar, maar met deze worden de leerstellige dingen der wetenschappelijke dingen aangeduid; de leerstellige dingen der wetenschappelijke dingen zijn de leerstellige dingen vanuit den letterlijken zin des Woords, en zij zijn vooral hun van dienst die voor het eerst worden ingewijd in de innerlijke ware dingen der Kerk; zoals daar zijn, dat men de weduwen boven de overigen wel moet doen, en de wezen, en de armen die in de straten zijn; voorts eveneens de geboden van den Decaloog; deze en meer dingen zijn leerstellige dingen der wetenschappelijke dingen, en zij worden aangeduid met de voertuigen van Egypte; omdat zulke leerstellige dingen de eerste zijn dit de mens aanleert, zijn zij hem ook daarna tot laatste vlak van dienst, want wanneer voortschrijding naar de innerlijke dingen plaats vindt, worden zij laatsten; ook houden daarin daadwerkelijk de hemelse en de geestelijke dingen stil, want zij staan en steunen als het ware daarop; de geestelijke wereld immers heeft als het ware haar voeten en haar voetzolen in de natuurlijke wereld, en bij den mens ten aanzien van zijn geestelijk leven in de leerstellige dingen der wetenschappelijke dingen, eender als de inwendige zin des Woords in den letterlijken zin ervan. De voertuigen waarmede deze leerstellige dingen worden aangeduid, worden in het Woord niet dan alleen in enige plaatsen genoemd; het voertuig wordt met dat woord in de oorspronkelijke taal genoemd waar over de ark wordt gehandeld, namelijk dat zij op zulk een ding werd geplaatst, I Sam. VI: 7; II Sam. VI: 3, en eveneens toen het habitakel werd geheiligd, Num. VII: 3; de oorzaak hiervan is deze dat de ark den Hemel uitbeeldde, n. 3478, welke, als gezegd, staat en steunt op de leerstellige dingen der wetenschappelijke dingen.

5946. Voor uw kleine kinderen, en voor uw vrouwen; dat dit betekent voor hen die nog niet weten, namelijk de innerlijke dingen der Kerk, staat vast uit de betekenis van de kleine kinderen, zijnde zij die deze dingen nog niet weten; en uit de betekenis van de vrouwen, zijnde de aandoeningen van het ware; wanneer immers de mannen de ware dingen betekenen, zoals hier de zonen van Jakob, dan betekenen hun vrouwen de aandoeningen van het ware; en omgekeerd, wanneer de mannen de goede dingen betekenen, betekenen hun vrouwen de ware dingen, maar dan worden de mannen echtgenoten genoemd, n. 3236, 4510, 4823; de aandoeningen van het ware die hier de vrouwen zijn, weten de innerlijke dingen der Kerk ook niet tenzij door de ware dingen, welke de mannen zijn; de aandoeningen zonder deze zijn zoals de wil zonder het verstandelijke; opdat de wil iets zie en wete, moet het zijn door het verstand; daar is zijn gezicht of oog.

5947. En draagt uw vader, en komt; dat dit de dienstbaarheid ervan en de nadering betekent, staat vast uit de betekenis van den vader dragen, zijnde de dienstbaarheid, waarover aanstonds; en uit de betekenis van komen, zijnde de nadering, zoals boven n. 5941. Met de dienstbaarheid welke met den vader dragen wordt aangeduid, is het aldus gesteld: de dingen die lager zijn, moeten de innerlijke dingen dienen; de lagere dingen zijn de ware dingen der Kerk in het natuurlijke, welke worden uitgebeeld door de zonen van Jakob; het innerlijke echter is het geestelijk goede, hetwelk wordt uitgebeeld door hun vader Israël; omdat dit innerlijk is, of, wat hetzelfde is, hoger, moet het gediend worden door de uiterlijke of de lagere dingen; de lagere dingen immers zijn tot niet iets anders gevormd dan om dienstbaarheden te zijn, want zij zijn gevormd opdat het innerlijke leve en daarin en daardoor leve en handele, en wel aldus dat zij, indien het innerlijke van dezelve wordt weggenomen, niet iets anders zijn dan vaten zonder leven en handeling, aldus volslagen dood; aldus is het gesteld met het lichaam ten opzichte van zijn geest; wanneer deze dan ook terugtreedt, zijgt het lichaam terstond dood neder; en aldus is het gesteld met den uitwendigen mens ten opzichte van den inwendigen, en aldus is het eveneens gesteld met den inwendigen mens ten opzichte van den Heer; de inwendige mens immers is gevormd om het leven uit den Heer op te nemen, en hij is niets anders dan een orgaan van Zijn leven; bijgevolg is hij gevormd om den Heer van dienst te zijn tot alle nutten die de liefde tot Hem en de liefde jegens den naaste eisen, eerst in de natuurlijke wereld, en daarna in de geestelijke wereld.

5948. En uw oog spare niet over uw huisgereedschappen; dat dit betekent dat de instrumentale dingen van geen zorg mogen zijn, staat vast uit

de betekenis van de huisgereedschappen of van de vaten, zijnde de instrumentale dingen; dat zij van geen zorg mogen zijn, wordt aangeduid met het ogg spare niet. Er zijn wezenlijke dingen en er zijn instrumentale dingen; het wezenlijke moet, om ergens een uitwerking te bewerken, een instrumentale hebben, waardoor het kan werken; zoals het instrumentale is gevormd, aldus werkt het wezenlijke; tot voorbeeld diene: het lichaam is het instrumentale van zijn geest; de uitwendige mens is het instrumentale van den inwendigen mens; het wetenschappelijke is het instrumentale van het ware, en het ware is het instrumentale van het goede, n. 3068, 3079, en zo voort. De instrumentale dingen worden in het Woord vaten genoemd, hier huisgereedschappen, omdat ervan wordt gesproken met betrekking tot hun verhuizing, aldus tot de dingen die in de huizen zijn. De wezenlijke dingen echter worden in het Woord dingen genoemd, en het zijn die welke handelen door de instrumentale; zo zijn de innerlijke dingen, omdat zij door de uiterlijke handelen, naar verhouding wezenlijke dingen. Daaronder dat de instrumentale dingen van geen zorg moeten zijn, wordt verstaan, dat niet zij tot einddoel moeten zijn, maar de wezenlijke dingen; voor zoveel immers de instrumentale dingen tot einddoel zijn, trekken zich de wezenlijke dingen terug en verdwijnen zij; zo indien men het wetenschappelijke ten doel heeft, en men zich niet om de ware dingen bekommert, verdwijnen de ware dingen ten slotte aldus dat men niet bemerken kan of het ware dingen zijn; eveneens indien men de ware dingen ten doel heeft, en men zich niet om het goede bekommert, verdwijnt ten slotte het goede aldus dat het er niet is; voorts verdwijnen bij hen die de aardse, of de lichamelijke, of de wereldlijke dingen ten doel hebben, zodat zij zich alleen om deze, echter niet om de hemelse dingen bekommeren, de hemelse dingen aldus dat tenslotte nauwelijks iets hemels wordt erkend. Deze en eendere dingen zijn het die worden aangeduid met uw oog spare niet over uw huisgereedschappen. Doch men moet weten dat het wezenlijke en het instrumentale betrekkelijk zijn, namelijk dat het ene wezenlijk wordt genoemd omdat het door het andere handelt als door zijn instrument of orgaan; wanneer echter iets anders door dat wat het wezenlijke was, handelt, dan wordt dit het instrumentale; en zo voort; bovendien bestaat in het geschapen heelal niet enig wezenlijke in zich; dit bestaat alleen in het Hoogste, dat is, in den Heer; omdat Hij het Zijn of het Wezenlijke in zich is, wordt Hij Jehovah naar het Zijn genoemd; alle overige dingen zijn slechts instrumentale dingen; hieruit volgt nu dat omdat, als gezegd, de wezenlijke dingen tot einddoel moeten zijn, niet de instrumentale dingen, de Allene Heer het moet zijn.

5949. Omdat het goede van het ganse land van Egypte, dit is voor u; dat dit betekent dat voor hen het primaire in het natuurlijk gemoed is, staat vast uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waarover n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301; met het goede van dat ganse land wordt het primaire aangeduid. Onder deze woorden wordt ook verstaan dat indien zij zich niet om de instrumentale dingen maar om de wezenlijke dingen bekommeren, zij de instrumentale dingen in overvloed zullen hebben; zo bijvoorbeeld, indien zij zich om de ware dingen bekommeren, zullen zij de wetenschappelijke dingen welke het goede van het land van Egypte zijn, in overvloed hebben; eender zullen zij, indien zij zich om het goede bekommeren, ware dingen in overvloed hebben. Weliswaar moet men zich om de wetenschappelijke dingen, voorts om de ware dingen bekommeren, maar zij moeten het goede als einddoel beogen; indien het oog in het goede als in het einddoel is, zo is de mens in het gezicht der daaruit volgende dingen of in de doorvatting van zulke dingen die daaruit zijn, welke doorvatting nooit wordt gegeven tenzij het goede het einddoel is, dat is, tenzij dit op universele wijze in alle en de afzonderlijke dingen regeert. Het is hiermede gesteld zoals met het lichaam en zijn ziel; de mens moet voorzeker zorg dragen voor het lichaam, zoals dat het gevoed, dat het gekleed moet worden, dat het de verkwikkelijke dingen der wereld moet genieten; maar al deze dingen zijn niet terwille van het lichaam maar terwille van de ziel, opdat deze namelijk in een gezond lichaam op overeenstemmende en behoorlijke wijze handele en het lichaam als een geheel en al aan zich volgzzaam orgaan bezitte; aldus moet de ziel het einddoel zijn; ook moet de ziel niet tot einddoel strekken, maar alleen tot bemiddelend doel, waarvoor de mens zorg moet dragen niet terwille van haar, maar terwille van de nutten welke hij in de ene en de andere wereld moet betrachten; en wanneer de mens de nutten tot einddoel heeft, heeft hij den Heer tot einddoel, want de Heer beschikt tot nutten en de nutten zelf. Aangezien weinigen weten wat het is tot einddoel hebben, moet het ook worden gezegd: tot einddoel hebben is boven de overige dingen liefhebben; wat de mens immers liefheeft, dat heeft hij tot einddoel; wat de mens tot einddoel heeft, wordt klaarblijkend gekend, want dit regeert op universele wijze in hem; aldus is het aanhoudend aanwezig, ook dan wanneer het hem toeschijnt dat hij in het geheel niet daaraan denkt; het zetelt immers in hem en maakt zijn innerlijk leven, en regeert zo op verholen wijze alle en de afzonderlijke dingen; tot voorbeeld diene hij die vanuit het hart zijn ouders eert; in alle en de afzonderlijke dingen die hij in hun tegenwoordigheid doet, en die hij in hun afwezigheid denkt, is die eer aanwezig, en dit wordt eveneens

uit de gebaren en uit de spraak bemerkt; aldus hij die vanuit het hart God vreest en eert; die vreze en eer is aanwezig in de afzonderlijke dingen die hij denkt, spreekt, en doet, omdat zij daarin is gelegen, ook wanneer zij niet aanwezig schijnt, zoals wanneer hij in verder daarvan verwijderde zakelijke aangelegenheden is, want zij regeert universeel, aldus in de afzonderlijke dingen; het regerende bij den mens wordt in het andere leven klaarlijkend bemerkt, want de sfeer van zijn ganse leven, welke van hem uitademt, is daaruit. Hieruit kan vaststaan hoe het moet worden verstaan dat men God altijd voor ogen moet hebben; niet dat men bij voortduur over Hem moet denken, maar dat de vreze van of de liefde tot Hem universeel moet regeren; dan heeft men God in de afzonderlijke dingen voor ogen; en wanneer dit het geval is, denkt, spreekt, en doet de mens niet wat tegen Hem indruist en wat Hem onaangenaam is; indien anders, dan openbaart zich dat wat universeel regeert en innerlijk verborgen ligt, en vermaant.

5950. *Vers 21, 22, 23. En de zonen van Israël deden aldus, en Jozef gaf hun voertuigen, naar den mond van Farao; en hij gaf hun teerkost tot den weg. En hun allen gaf hij een ieder wisselklederen; en Benjamin gaf hij driehonderd zilverlingen, en vijf wisselklederen. En zijn vader zond hij, als dit: tien ezelen, dragende van het goede van Egypte, en tien ezelinnen, dragende koren en brood, en voedsel voor zijn vader tot den weg.* En de zonen van Israël deden aldus, betekent de uitwerking uit de geestelijke ware dingen in het natuurlijke; en Jozef gaf hun voertuigen, naar den mond van Farao, betekent dat zij uit het inwendige de leerstellige dingen hadden, zoals het behaagde; en hij gaf hun teerkost tot den weg, betekent de onderhouding intussen uit het goede en het ware; en hun allen gaf hij een ieder wisselklederen, betekent de in het goede ingewijde ware dingen; en Benjamin gaf hij driehonderd zilverlingen, betekent dat hij aan het bemiddelende het volle van het ware vanuit het goede gaf; en vijf wisselklederen, betekent veel van het ware vanuit het natuurlijke; en zijn vader zond hij, als dit, betekent wat aan het geestelijk goede om niet was gegeven; tien ezelen, dragende van het goede van Egypte, betekent de betere wetenschappelijke dingen met vele dienstbaarheden; en tien ezelinnen, dragende koren en brood, betekent het ware van het goede, en het goede van het ware, ook met vele dienstbaarheden; en voedsel voor zijn vader tot den weg, betekent het innerlijk ware voor het geestelijk goede intussen.

5951. En de zonen van Israël deden aldus; dat dit de uitwerking betekent uit de geestelijke ware dingen in het natuurlijke, staat vast uit de betekenis van zij deden, zijnde de uitwerking; en uit de uitbeelding van de zonen van Israël, zijnde de geestelijke ware dingen in het natuurlijke, waarover n. 5414, 5879.

Wat de geestelijke ware dingen in het natuurlijke zijn, moet worden gezegd; ware dingen des geloofs buiten den mens, den geest, en den Engel, zijn niet de ware dingen des geloofs; zij zijn immers aan niet enig subject aangeplooid, waarin zij in wording komen; wanneer zij echter aan mens, geest, en Engel als aan een subject worden aangeplooid, dan worden zij de ware dingen des geloofs, maar met een verschil volgens de staten des levens van een ieder; bij hen die ze voor het eerst aanleren, zijn het slechts wetenschappelijke dingen; daarna, indien zij ze heilig vereren, gaan zij verder, en worden zij de ware dingen der Kerk; wanneer zij echter door die worden aangedaan, en zij volgens dezelve leven, dan worden zij de geestelijke ware dingen; het goede immers der liefde en der naastenliefde, hetwelk enig en alleen vanuit de geestelijke wereld is, doordrenkt ze dan, en maakt dat zij leven; want door dezelve worden aangedaan en volgens dezelve leven, is vanuit dat goede. Hoedanig de ware dingen, welke des geloofs worden genoemd, zijn bij hen die volgens dezelve, en bij hen die niet volgens dezelve leven, werd mij getoond; bij hen die niet volgens dezelve leven, verschenen zij als witte draden; en bij hen bij wie die ware dingen waren geweest, doch niets van het goede, broos; doch bij hen die volgens dezelve leven, verschenen zij als vezels vanuit het cerebrum, vervuld met geest, en zacht; aldus waren deze ware dingen bezielde, gene echter onbezielde; waaruit men kan weten dat de ware dingen bij de mensen zich gedragen naar den staat van het leven van een ieder. De ware dingen die door de zonen van Jakob worden uitgebeeld, zijn nog niet de geestelijke ware dingen, omdat zij nog niet des levens zijn geworden; doch de ware dingen die door hen als de zonen van Israël worden uitgebeeld, zijn geestelijk, omdat zij hierdoor dat zij des levens zijn geworden, zijn doordrenkt met het goede der liefde en der naastenliefde; deze ware dingen worden hier verstaan, omdat nu gehandeld is over de inwijding tot de verbinding van de ware dingen in het natuurlijke, welke de zonen van Jakob zijn, met het Inwendig Goede, hetwelk Jozef is, door het bemiddelende, hetwelk Benjamin is, en ook door het geestelijk goede, hetwelk Israël is.

5952. En Jozef gaf hun voertuigen, naar den mond van Faraó; dat dit betekent dat zij uit het inwendige leerstellige dingen hadden, zoals het behaagde, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, die degene is die gaf, zijnde het Inwendig Goede, waarover eerder; uit de betekenis van de voertuigen, zijnde de leerstellige dingen, waarover boven n. 5945; en uit de betekenis van naar den mond van Faraó, zijnde zoals het behaagde, namelijk voor de geestelijke ware dingen, welke de zonen van Israël zijn, omdat deze ware dingen zijn in het natuurlijke hetwelk door Faraó wordt uitgebeeld, n. 5160, 5799, en

de voertuigen waarmede de leerstellige dingen worden aangeduid, te hunner beschikking werden gegeven. Er wordt gezegd zoals het behaagde, omdat de leerstellige dingen welke met de voertuigen van Egypte worden aangeduid, zijn vanuit den letterlijken zin des Woords, n. 5945, welke zonder den inwendigen zin kunnen worden aangeplooid aan elk goede; de Heer immers leert niemand de ware dingen openlijk, maar Hij leidt door het goede daartoe om te denken wat het ware is, en Hij blaast eveneens, zonder dat de mens het weet, het bemerken en vandaar de keuze in, dat dit waar is, omdat het Woord het aldus dicteert, en omdat het daarmede strookt; aldus past de Heer de ware dingen aan volgens de opneming van het goede door een ieder; omdat dit geschiedt volgens de aandoening van een ieder, en aldus in het vrije, wordt hier gezegd zoals het behaagde.

5953. En hij gaf hun teerkost tot den weg; dat dit de onderhouding intussen uit het goede en het ware betekent, staat vast uit de betekenis van den teerkost, zijnde de onderhouding uit het goede en het ware, waarover n. 5490.

5954. En hun allen gaf hij een ieder wisselklederen; dat dit de in het goede ingewijde ware dingen betekent, staat vast uit de betekenis van de klederen, zijnde de ware dingen, waarover aanstonds; vandaar zijn wisselklederen de ware dingen die nieuw zijn, en de ware dingen worden nieuw wanneer zij in het goede worden ingewijd; dan immers ontvangen zij het leven; er wordt immers gehandeld over de verbinding van den natuurlijken mens met den geestelijken, of van den uitwendigen met den inwendigen; wanneer de verbinding geschiedt, dan worden de ware dingen veranderd en worden zij nieuw, want zij ontvangen het leven uit den invloed van het goede; men zie vlak boven n. 5951; dat de klederen wisselen uitbeeldend was daarvoor dat de heilige ware dingen werden aangetrokken en dat er vandaar eveneens wisselklederen waren, zie men in n. 4545. Dat met de klederen in het Woord de ware dingen worden aangeduid, komt omdat de ware dingen het goede bekleden, bijna zoals de vaten het bloed, en de vezels den geest; dat het kleed het aanduidende van het ware is, komt omdat de geesten en eveneens de Engelen met klederen aangedaan verschijnen, en een ieder volgens de ware dingen die bij hen zijn; in witte klederen verschijnen zij die in de ware dingen des geloofs zijn door welke het goede is, doch in glanzende blanke klederen diegenen die in de ware dingen des geloofs zijn die vanuit het goede zijn; het goede immers schijnt door het ware heen, vandaar de glans; men zie n. 5248. Dat de geesten en de Engelen in klederen verschijnen, kan ook vaststaan uit het Woord waar wordt vermeld dat Engelen werden gezien, zoals bij Mattheus: “De gedaante van den Engel zittende aan het graf des Heren, was zoals een

bliksem, en het *bekleedsel wit zoals sneeuw*”, xxviii: 3. Bij Johannes: “Op de tronen zag ik de vierentwintig ouderlingen zitten, *bekleed met witte bekleedselen*”, Apoc. iv: 4. Bij denzelfde: “Hij Die op het witte paard zat *was bekleed met een bekleedsel dat met bloed geleverd was*, en Zijn naam wordt genoemd het Woord Gods; Zijn heirlegers in den Hemel volgden Hem op witte paarden, *bekleed met wit en rein fijn lijnwaad*”, Apoc. xix: 11, 13, 14; de bekleedselen wit zoals sneeuw en het wit fijn lijnwaad betekenen de heilige ware dingen; van het witte en het blanke immers, wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen, n. 3301, 3993, 4007, 5319, ter oorzaak hiervan dat zij het dichtst tot het licht naderen, en het licht dat uit den Heer is, het Goddelijk Ware is; deswege verschenen, toen de Heer van gedaante werd veranderd, Zijn bekleedselen zoals het Licht, waarover bij Mattheus: “Toen Jezus van gedaante werd veranderd, blonk Zijn aangezicht zoals de Zon, en *Zijn bekleedselen werden zoals het Licht*”, xvii: 2; dat het licht het Goddelijk Ware is, is in de Kerk bekend, doch dat het met een kleed wordt vergeleken, staat vast bij David: “Jehovah bedekt Zich met het *licht* als met een *kleed*”, Psalm civ: 2. Dat de klederen de ware dingen zijn, blijkt uit tal van plaatsen in het Woord, zoals bij Mattheus: “Als de koning ingegaan was om de aanliggenden te zien, zag hij daar een mens *die niet was gekleed met een bruiloftskleed*; en hij zeide tot hem: Vriend, hoe zijt gij hier ingekomen, *geen bruiloftskleed hebbende*; en daarom werd hij uitgeworpen in de uiterlijke duisternis”, xxii: 11, 12, 13; wie onder den niet met een bruiloftskleed beklede worden verstaan, zie men in n. 2132. Bij Jesaja: “Waak op, waak op, trek uw sterkte aan, o Zion, *trek de klederen van uw sierlijkheid aan*, o Hierosolyma, stad der heiligheid, omdat in u voortaan geen met de voorhuid behepte en onreine meer zal komen”, lii: 1; klederen der sierlijkheid voor de ware dingen vanuit het goede. Bij Ezechiël: “*Ik bekleedde u met gestikt werk*, en Ik schoeide u met dassenvel, en Ik *omgordde u met fijn linnen*, en *Ik bedekte u met zijde*; uw klederen waren *fijn linnen*, en *zijde*, en *gestikt werk*; gij at meelbloem, honing, en olie”, xvi: 10, 13; aangaande Hierosolyma, waaronder daar de geestelijke Oude Kerk wordt verstaan, welke, nadat de hemelse Oudste Kerk den geest had gegeven, door den Heer werd geïnstauréerd; de ware dingen waarmede die Kerk was begiftigd, worden met klederen beschreven; het gestikt werk is het wetenschappelijke; dit versohijnt ook, wanneer het echt is, als gestikt werk en als kant in het andere leven, hetgeen ook te zien werd gegeven; fijn linnen en zijde zijn de ware dingen vanuit het goede, maar die zijn in den Hemel, omdat zij daar in het licht ervan zijn, zeer blinkend en doorzichtig. Bij denzelfde: “*Fijn linnen in stiksel uit Egypte* was uw uitbreidsel,

en *hemelsblauw* en *purper* uit de eilanden van Elischah was *uw deksel*", xxvii: 7; daar aangaande Tyrus, waardoor de erkenningen van het ware en het goede worden uitgebeeld, n. 1201, welke, wanneer zij echt zijn, fijn linnen in stiksel uit Egypte zijn; het goede daaruit, of het goede van het ware, zijn het hemelsblauwe en het purper. Bij David: "Des konings dochter is gans heerlijk; *van ineenvlechtingen van goud is haar kleed*; in stiksels zal zij tot den koning worden geleid", Psalm xlv: 14, 15; de dochter des konings voor de aandoening van het ware; van ineenvlechtingen van goud is haar kleed, staat voor de ware dingen waarin het goede is; stiksels voor de laagste ware dingen. Bij Johannes: "Gij hebt weinige namen in Sardis, *die hun bekleedselen niet bevlekt hebben*; en zij zullen met Mij wandelen *in witte*, omdat zij waardig zijn. Die overwint, *deze zal bekleed worden met witte bekleedselen*", Apoc. iii: 4, 5; de bekleedselen niet bevleken, voor de ware dingen niet bezoedelen met valse dingen. Bij denzelfde: "Gezegend hij die waakt, en *zijn bekleedselen bewaart*, opdat hij niet naakt wandele, en zij zijn schaamte zien", Apoc. xvi: 15; de bekleedselen eender voor de ware dingen; het zijn de ware dingen des geloofs vanuit het Woord welke eigenlijk met bekleedselen worden aangeduid; wie zich die niet daaruit heeft verworven, of wie zich niet ware dingen of waarschijnlijkheden vanuit zijn godsdienstige heeft verworven zoals de heidenen, en ze aan het leven heeft aangeplooid, is, hoezeer hij ook meent in het goede te zijn, nochtans niet daarin; want omdat hij geen ware dingen vanuit het Woord of vanuit het godsdienstige heeft, laat hij zich door redeneringen evenzeer door boze als door goede geesten leiden, en kan hij aldus niet door de Engelen verdedigd worden; dit wordt daaronder verstaan dat hij moet waken en zijn bekleedselen bewaren, opdat hij niet naakt wandele en zij zijn schaamte zien. Bij Zacharia: "Jehoschua was *in bevlekte klederen*; zo stond hij voor den Engel, die zeide tot de voor hem staanden: *Verwijdert de bevlekte klederen van voor hem*; tot hem echter zeide hij: Zie ik heb uw ongerechtigheid van u doen voorbijgaan, en ben *bekledende u met wisselklederen*", iii: 3, 4; de bevlekte klederen voor de ware dingen bevuild door de valse dingen die uit het boze zijn; en daarom wordt na het verwijderen van die klederen en het aandoen van andere, gezegd: Zie, ik heb uw ongerechtigheid van u doen voorbijgaan. Dat de ongerechtigheid niet voorbijgaat door een verandering van klederen, kan een ieder weten; daaruit kan ook een ieder besluiten dat de verandering van klederen een uitbeeldende was, zoals ook de *wassing der klederen*, welke bevolen was wanneer zij gezuiverd moesten worden, zoals toen zij tot den berg Sinai naderden, Exod. xix: 14, en wanneer zij van onzuivere dingen gereinigd moesten worden,

Levit. XI: 25, 40; hfdst. XIV: 8, 9; Num. VIII: 6, 7; hfdst. XIX: 21; hfdst. XXXI: 19 tot 23, 24; de reinigingen immers van onzuivere dingen geschieden door de ware dingen des geloofs, omdat deze leren wat het goede is, wat de naastenliefde, wat de naaste, wat het geloof, dat de Heer is, dat de Hemel is, dat het eeuwige leven is; wat deze dingen zijn weet men niet zonder de ware dingen welke leren, en zelfs niet dat zij zijn; wie weet vanuit zich anders dan dat het goede der liefde van zich en van de wereld het enige is wat voor den mens het goede is; het ene en het andere immers is het verkwikkelijke van zijn leven; en wie kan, tenzij vanuit de ware dingen des geloofs, kennen dat er een ander goede is, hetwelk aan den mens kan worden aangeplooid, namelijk het goede der liefde tot den Heer, en het goede der liefde jegens den naaste, en dat in die goeden het hemelse leven is; voorts, dat het goede ervan voor even zoveel door den Hemel uit den Heer invloeit, als de mens niet zichzelf boven de anderen liefheeft, en voor zoveel als hij niet de wereld boven den Hemel liefheeft; hieruit kan vaststaan dat de zuivering, welke met de wassing der klederen werd uitgebeeld, door de ware dingen des geloofs geschiedt.

5955. En Benjamin gaf hij driehonderd zilverlingen; dat dit betekent dat hij aan het bemiddelende het volle van het ware vanuit het goede gaf, staat vast uit de uitbeelding van Benjamin, zijnde het bemiddelende, waarover n. 5600, 5631, 5639, 5688, 5822; uit de uitbeelding van Jozef, die gaf, zijnde het Inwendig Goede, waarover n. 5826, 5827, 5869, 5877; uit de betekenis van driehonderd, zijnde het volle, waarover aanstonds; en uit de betekenis van het zilver, zijnde het ware, waarover n. 1551, 2954, 5658; hieruit blijkt dat met Benjamin gaf hij driehonderd zilverlingen, wordt aangeduid dat hij aan het bemiddelende het volle van het ware vanuit het goede gaf; het bemiddelende immers hetwelk Benjamin uitbeeldt, is het innerlijk ware door den invloed uit het Inwendig Hemelse, n. 5600, 5631. Dat driehonderd het volle is, komt omdat het uit drie en uit honderd door vermenigvuldiging oprijst, en drie betekent het volle, n. 2788, 4495, en honderd betekent veel, n. 4400; wat immers de samengestelde getallen insluiten, staat vast uit de enkelvoudige waaruit zij zijn. Driehonderd sluit, waar het elders in het Woord wordt vermeld, ook het eendere in, zoals dat de ark van Noach een lengte van driehonderd ellen had, Gen. VI: 15; voorts, dat het driehonderd mannen waren door wie Gideon Midian sloeg, waarover in het Boek der Richteren: “Het getal dergenen die in hun hand tot hun mond likten, was *driehonderd mannen*; Jehovah zeide tot Gideon: Door de *driehonderd mannen* die likkende waren, zal Ik Midian in uw hand geven. Gideon deelde de *driehonderd mannen* in *drie hopen*, en hij gaf een bazuin in de hand van een ieder van hen, en ledige kruiken, en fakkelen in het midden

der kruiken. Toen zij bliezen met de *driehonderd bazuinen*, stelde Jehovah het zwaard van den man tegen zijn metgezel, en tegen het algehele kamp”, VII: 6, 7, 8, 16, 22; ook daar wordt met de driehonderd mannen het volle aangeduid, zoals eveneens met de drie hopen waarin die driehonderd werden verdeeld; en met honderd, hetwelk het getal van elken hoop was, wordt veel en genoeg aangeduid, bijgevolg dat zij daarmede zouden volstaan tegen Midian; bovendien waren al die dingen uitbeeldend, namelijk dat diegenen werden genomen die water in de hand likten; dat een ieder een bazuin had; en dat zij kruiken hadden waarin fakkels waren; en zulks omdat door Midian, tegen wien zij moesten gaan, het ware werd uitgebeeld dat het ware niet is, omdat er het goede des levens niet is; maar aangaande deze afzonderlijke dingen, vanuit des Heren Goddelijke Barmhartigheid, elders; dat de getallen ook uitbeeldend waren, blijkt uit tal van andere plaatsen, zoals dat zeven bij Joshua waren toen zij Jericho namen; toen immers werd bevolen ” dat *zeven priesters* zouden dragen *zeven bazuinen* der jubelenden voor de ark; dat zij den *zevendendag zevenmaal* de stad zouden rondomgaan”, hfdst. VI: 4.

5956. En vijf wisselklederen; dat dit betekent veel van het ware vanuit het natuurlijke, staat vast uit de betekenis van vijf, zijnde veel, waarover n. 5708; en uit de betekenis van de wisselklederen, zijnde de in het goede ingewijde ware dingen; dat zij vanuit het natuurlijke zijn, komt omdat van klederen wordt gesproken met betrekking tot het natuurlijke. Dat het ware *vanuit het natuurlijke* was voor het bemiddelende hetwelk door Benjamin wordt uitgebeeld, komt omdat het, om bemiddelend te zijn, uit het inwendige en uit het uitwendige moet trekken, n. 5822; dat het uit het inwendige trekt, wordt daaronder verstaan dat het bemiddelende het volle van het ware vanuit het goede had, hetgeen wordt aangeduid met driehonderd zilverlingen, waarover vlak boven n. 5955; dat het uit het uitwendige trekt, wordt verstaan onder veel van het ware vanuit het natuurlijke, hetgeen wordt aangeduid met vijf wisselklederen.

5957. En zijn vader zond hij als dit; dat dit betekent wat aan het geestelijk goede om niet was gegeven, staat vast uit de uitbeelding van Israël, die hier de vader is, zijnde het geestelijk goede vanuit het natuurlijke, zoals in n. 5801, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833; en uit de betekenis van zenden, zijnde om niet gaven; al wat immers door het inwendige invloeit uit den Heer in het uitwendige, of in het natuurlijke, ook wat invloeit in het geestelijk goede, zijnde Israël, omdat dit vanuit het natuurlijke is, wordt om niet gegeven; weliswaar eist de Heer vernedering, aanbidding, dankbetuigingen, en meer dingen van den mens, en het heeft den schijn alsof het beloningen

waren, en aldus niet om niet gegeven; maar de Heer eist die dingen niet om Zijntwil, want het Goddelijke gewordt niets van heerlijkheid vanuit des mensen vernedering, aanbidding, en dankbetuiging; in het Goddelijke is hoegenaamd niets van liefde van zich denkbaar, zoals dat zulke dingen ter wille van Hemzelf geschieden zouden; maar zij zijn terwille van den mens zelf; wanneer immers de mens in de vernedering is, dan kan hij het goede uit den Heer opnemen, want hij is dan gescheiden van de liefde van zich en van haar boze dingen, welke in den weg staan; deswege wil de Heer den staat van vernedering bij den mens terwille van hemzelf, omdat de Heer, wanneer de mens in dien staat is, kan invloeden met het hemels goede; eender is het gesteld met de aanbidding en met de dankbetuiging.

5958. Tien ezelen, dragende van het goede van Egypte; dat dit de wetenschappelijke dingen met vele dienstbaarheden betekent, staat vast uit de betekenis van tien, zijnde veel, waarover n. 3107, 4638, 5708; uit de betekenis van de ezelen, zijnde de wetenschappelijke dingen, waarover n. 5741, hier de laagste wetenschappelijke dingen, waarover n. 5934, welke, omdat zij de innerlijke dingen dragen, dienstbaarheden zijn; en uit de betekenis van het goede van Egypte, zijnde de wetenschappelijke dingen, zoals boven n. 5942, 5949, maar de wetenschappelijke dingen der Kerk, want deze worden eigenlijk met Egypte aangeduid, n. 4749, 4964, 4966; dat deze het goede van Egypte zijn, komt daarvandaan wijl zij door Jozef tot Israël, dat is, door het Inwendig Hemelse tot het geestelijk goede werden gezonden.

5959. En tien ezinnen, dragende koren en brood; dat dit het ware van het goede, en het goede van het ware, ook met vele dienstbaarheden betekent, staat vast uit de betekenis van tien, zijnde veel, zoals boven n. 5958; uit de betekenis van de ezinnen, zijnde de dienstbaarheden, zoals eveneens vlak boven n. 5958; uit de betekenis van het koren, zijnde het goede van het ware, waarover n. 5295, 5410, hier echter het ware van het goede, omdat het is uit het Inwendig Hemelse, hetwelk Jozef is; en uit de betekenis van het brood, zijnde het goede van dat ware, waarover n. 276, 680, 2165, 2177, 3478, 3735, 4211, 4217, 4735, 4976. Hiermede dat het koren het ware van het goede, en elders het goede van het ware betekent, is het aldus gesteld: met de betekenissen is het anders gesteld wanneer er wordt gehandeld over den invloed uit het Inwendig Hemelse, en anders wanneer er wordt gehandeld over den invloed uit het inwendig geestelijke; hetgeen invloeit uit het Inwendig Hemelse, is niets dan het goede, hetwelk weliswaar het ware in zich heeft, maar dit ware is het goede; hetgeen echter invloeit uit het inwendig geestelijke, is niets dan het ware, hetwelk wanneer het des levens geworden is, het goede van het ware

wordt genoemd; vandaar nu komt het dat het koren nu eens het goede van het ware, en dan weer het ware van het goede betekent, hier het ware van het goede, omdat het is vanuit het Inwendig Hemelse, hetwelk Jozef is. Dat de ezellen het koren en het brood droegen, en de ezelen het goede van Egypte, komt omdat met de ezelen de dienstbaarheden worden aangeduid voor zover zij betrekking hebben op het ware, en met de ezellen de dienstbaarheden worden aangeduid voor zover zij betrekking hebben op het goede; derhalve werden op de ezelen zulke dingen gedragen die met hen overeenkwamen, en op de ezellen zulke dingen die met haar overeenkwamen; anders zou het niet nodig zijn geweest te vermelden dat het ezelen en ezellen waren, en wat gene en wat deze droegen.

5960. En voedsel voor zijn vader tot den weg; dat dit het innerlijk ware voor het geestelijk goede intussen betekent, staat vast uit de betekenis van het voedsel, zijnde het innerlijk ware; dit immers ontstaat uit het ware van het goede en uit het goede van het ware, welke worden aangeduid met het koren en het brood, vlak boven n. 5959; en eveneens is het innerlijk ware het voedsel voor het geestelijk goede; uit de uitbeelding van Israël, die hier de vader is, zijnde het geestelijk goede, waarover boven n. 5957; en uit de betekenis van tot den weg, zijnde intussen, namelijk voordat hij zou komen, dat is, voordat de volle verbinding zou plaats vinden.

5961. *Vers 24, 25, 26, 27, 28. En hij zond zijn broederen heen; en zij gingen; en hij zeide tot hen: Twist niet onderweg. En zij klommen op vanuit Egypte, en zij kwamen in het land Kanaän tot Jakob, hun vader. En zij boodschapten hem, al zeggende: Jozef leeft nog, en dat hij heersende is in al het land van Egypte; en zijn hart bezweek, omdat hij hen niet geloofde. En zij spraken tot hem alle woorden van Jozef die hij tot hen gesproken had; en hij zag de voertuigen die Jozef gezonden had om hem te dragen; ende geest van Jakob, hun vader, herleefde. En Israël zeide: Het is veel; Jozef, mijn zoon, leeft nog; ik zal gaan en ik zal hem zien eer ik sterf.* En hij zond zijn broederen heen; en zij gingen, betekent de verberging; en hij zeide tot hen: Twist niet onderweg, betekent een doorvatting gegeven opdat zij in het kalme zijn; en zij klommen op vanuit Egypte, betekent het terugtreden uit de wetenschappelijke dingen der Kerk; en zij kwamen in het land Kanaän tot Jakob, hun vader, betekent de woning waar het natuurlijk, niet-geestelijk goede was; en zij boodschapten hem, al zeggende, betekent den invloed en de bemerking; Jozef leeft nog, betekent dat het Inwendige niet verworpen is; en dat hij heersende is in al het land van Egypte, betekent dat het natuurlijk gemoed onder zijn macht is; en zijn hart bezweek, omdat hij hen niet geloofde, betekent het tekort aan natuurlijk

leven, en daaruit aan verstand; en zij spraken tot hem alle woonden van Jozef die hij tot hen gesproken had, betekent den invloed vanuit het hemelse van het geestelijke; en hij zag de voertuigen die Jozef gezonden had om hem te dragen, betekent de leerstellige dingen daaruit welke zouden overtuigen; en de geest van Jakob, hun vader, herleefde, betekent het nieuwe leven; en Israël zeide, betekent het geestelijk goede nu; het is veel; Jozef, mijn zoon, leeft nog, betekent de vreugde dat het Inwendige niet te gronde was gegaan; ik zal gaan en ik zal hem zien eer ik sterf, betekent het verlangen naar verbinding voordat het nieuwe daar is.

5962. En hij zond zijn broederen heen; en zij gingen; dat dit de verberging betekent, staat vast uit de betekenis van heenzenden, zijnde van zich verwijderen, bijgevolg niet meer zo bij hen aanwezig zijn; en uit de betekenis van gaan of heengaan, zijnde leven, voorts verder verwijderd leven, alsmede verlaten, waarover n. 3335, 3416, 3690, 4882, 5493, 5696; aldus is het verborgen worden. Dat er nu wordt gehandeld over de verwijdering van het Inwendig Hemelse en zo over de verberging ervan, staat vast uit hetgeen volgt in den inwendigen zin. Wie niet weet hoe het gesteld is met den staat des levens der geesten en der Engelen in de Hemelen, kan ook niet weten waarom er nu wordt gehandeld over de verberging van het ware en het goede, terwijl zij kort te voren in het licht ervan waren. Die staat in den Hemel is dat de geesten en de Engelen een morgen, middag, en avond hebben, voorts het ochtendgloren, en wederom een morgen, en zo voort; het is hun morgen wanneer de Heer tegenwoordig is, en hen zegent met klaarblijkende gelukzaligheid; zij zijn dan in de doorvatting van het goede; het is middag wanneer zij in het licht der waarheden zijn; en avond wanneer zij daarvan verwijderd worden; dan schijnt het hun toe dat de Heer meer verwijderd is en van hen verborgen; deze wisselingen ondergaan en doorlopen allen die in den Hemel zijn; anders kunnen zij niet aanhoudend vervolmaakt worden; daaruit immers hebben zij dingen van verhouding, en door de dingen van verhouding hebben zij een volmaaktere doorvatting, aangezien zij daaruit weten wat het niet-gelukzalige is, omdat zij daaruit weten wat het niet-goede en wat het niet-ware is. Wat verwonderenswaardig is, is dit dat tot in het eeuwige nooit de ene staat geheel en al eender is aan den anderen; voorts dat de ene geest en Engel niet eendere veranderingen van staat doorloopt als de ander, ter oorzake hiervan dat de een aan den ander niet geheel eender is ten aanzien van het goede en het ware, zoals ook niet de ene mens aan den ander eender is ten aanzien van het aangezicht; maar nochtans maakt de Heer vanuit die verscheidenen één; het is een gemene regel dat elk ene waarin enig hoedanige

is, uit verschillende dingen bestaat welke tot zulk een eensgezinde als door samenstemming van harmonie worden gebracht, opdat zij alle zoals één verschijnen; vandaar komt het ene of het een-zijn in de Hemelen tot stand door de liefde en de naastenliefde; men zie ook n. 3241, 3267, 3744, 3745, 3986, 4005, 4149, 4598. De verberging die daarmede wordt aangeduid dat Jozef zijn broeders heenzond en dat zij gingen, wordt in het Woord avond genoemd, welke dan bij de Engelen is wanneer zij den Heer niet als tegenwoordig doorvatten; er is immers in den Hemel aanhoudende doorvatting van den Heer; wanneer zij in den staat van niet-doorvatting zijn, worden zij door het goede niet aangedaan en zien zij ook het ware niet zoals tevoren; dit beangst hen; doch kort daarop komt het ochtendglorien, en zo de morgen.

5963. En hij zeide tot hen: Twist niet onderweg; dat dit betekent een doorvatting gegeven opdat zij in het kalme zijn, staat vast uit de betekenis van tot hen zeggen, zijnde de doorvatting, gegeven uit het Inwendige, hetwelk Jozef is, waarover meermalen; en uit de betekenis van niet twisten onderweg, zijnde opdat zij in het kalme zijn; de twist immers met anderen is het niet-kalme, omdat het een verstoring van den animus is. De staten die wisselen in het andere leven, waarover vlak boven in n. 5962, richten zich naar de doorvatting van het goede en van het ware bij hen, aldus naar de doorvatting van de tegenwoordigheid des Heren; volgens die doorvatting hebben zij het kalme, want zij die in de doorvatting van de tegenwoordigheid des Heren zijn, zijn in de doorvatting dat alle en de afzonderlijke dingen die hun overkomen, tot hun goede strekken, en dat de boze dingen hen niet bereiken; vandaar zijn zij in het kalme; zonder een zodanig geloof of vertrouwen in den Heer kan nooit iemand komen tot het kalme van den vrede, aldus ook niet tot het gezegende in de vreugde, omdat dat gezegende in het kalme van den vrede woont.

5964. En zij klommen op vanuit Egypte; dat dit het terugtrekken betekent uit de wetenschappelijke dingen der Kerk, staat vast uit de betekenis van daaruit opklimmen, zijnde terugtrekken; er wordt gezegd uit Egypte opklimmen tot het land Kanaän, en uit dit nederdalen tot Egypte, om de ettelijke malen eerder aangegeven oorzaak; hier wordt met opklimmen heengaan aangeduid; en uit de betekenis van Egypte, zijnde in den eigenlijken zin de wetenschappelijke dingen der Kerk, waarover n. 4749, 4964, 4966; dat die wetenschappelijke dingen hier worden aangeduid, komt omdat zij daarin waren geweest toer zij in Egypte waren, met Jozef, n. 5958. Hier wordt tot aan het laatste vers van dit hoofdstuk gehandeld over de verwijdering uit de dingen die van het goede en het ware zijn, aldus uit de dingen die van de Kerk zijn, welke verwijdering

wordt verstaan onder de verberging, boven in n. 5962, en hier onder het terugtreden; deze staat wordt in het Woord met den avond aangeduid; wanneer zij in dezen staat zijn, treden zij van de hemelse en de geestelijke dingen terug, en treden zij tot zulke dingen toe waarin niet het geestelijke en het hemelse is; doch die verberging of terugtreding geschiedt niet daardoor dat de Heer Zich verbergt of terugtreedt, maar daardoor dat zijzelf het doen; zij kunnen immers niet langer van hun eigene worden afgehouden, omdat het niet overeenkomt; weshalve die staat komt wanneer zij aan zichzelf of aan hun eigene worden overgelaten, en voor zoveel als zij daaraan overgelaten of daarin ondergedompeld worden, treden zij terug van de dingen die des Hemels zijn, en wordt het goede voor hen ondoorvatbaar, en het ware duister; daaruit blijkt dat niet de Heer Zich verbergt, maar dat de mens, de geest, en de Engel zichzelf verbergt.

5965. En zij kwamen in het land Kanaän tot Jakob, hun vader; dat dit de woning betekent waar het natuurlijk, niet-geestelijk goede was, staat vast uit de betekenis van het land Kanaän, zijnde de Kerk, waarover n. 3705, 3686, 4447, 4517, 4736; aldus de woning van hen die de Kerk moesten uitbeelden, en dat dezen de nakomelingen van Jakob waren, is bekend; en uit de uitbeelding van Jakob, zijnde het natuurlijk goede, waarover n. 3305, 3659, 3775, 4234, 4009, 4073, 4538, niet echter het geestelijk goede, want dit wordt door Israëel uitgebeeld; dat Jakob het uitwendige der Kerk uitbeeldt, en Israëel het inwendige, zie men in n. 4286, 4570; of ge zegt het natuurlijk goede dan wel het uitwendige der Kerk, of het geestelijk goede dan wel het inwendige der Kerk, is het zelfde, want het natuurlijk goede maakt het uitwendige der Kerk uit, en het geestelijk goede het inwendige der Kerk. Geestelijk wordt datgene geheten wat in het licht des Hemels is, want hetgeen in dat licht is, heeft de aandoening van het goede en de doorvatting van het ware in zich; deze zijn in dat licht, omdat dat licht uit den Heer is; deswege zijn zij die in het geestelijk goede en ware zijn, in het inwendige der Kerk, want zij zijn met het hoofd binnen den Hemel; natuurlijk wordt echter datgene geheten wat in het licht der wereld is, en hetgeen in dat licht is, heeft niet *in zich* de aandoening van het goede en de doorvatting van het ware, maar *buiten zich*; het licht des Hemels immers vloeit in en beschijnt overal in de rondte, aldus buiten, niet binnen, en maakt dat men kan weten dat het goede het goede en het ware het ware is, omdat het aldus wordt gezegd, en niet omdat men doorvat dat het aldus is; deswege zijn zij die in het natuurlijk goede zijn, in het uitwendige der Kerk, want zij zijn niet met het hoofd in den Hemel, maar het hoofd wordt van daar van buiten af beschenen. Jakob wordt nu Jakob genoemd,

niet Israël, ter oorzaak hiervan dat zij nu in de uitwendige dingen zijn, zoals duidelijk blijkt uit hetgeen boven werd gezegd.

5966. En zij boodschapten hem, al zeggende; dat dit den invloed en het bemerken betekent, staat vast uit de betekenis van boodschappen, zijnde vergemeenschap en verbonden worden, waarover n. 4856, 5596, aldus eveneens de invloed, want hetgeen wordt geboodschapt, dat vloeit in de denking in; en uit de betekenis van zeggen in de historische dingen des Woords, zijnde de doorvatting, waarover meermalen, aldus eveneens de bemerking.

5967. Jozef leeft nog; dat dit betekent dat het Inwendige niet verworpen is, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendig Goede, waarover n. 5805, 5826, 5827, 5869, 5877; en uit de betekenis van leven, zijnde nog zijn, aldus niet verworpen; dat leven is niet verworpen zijn, komt omdat het Inwendige, hetwelk door Jozef wordt uitgebeeld, eerst door de zonen van Jakob was verworpen, en omdat hun vader toen had geloofd dat het door de boze en valse dingen te gronde was gegaan, n. 5828; vandaar nu wordt met leven aangeduid dat het niet aldus is.

5968. En dat hij heersende is in al het land van Egypte; dat dit betekent dat het natuurlijk gemoed onder zijn macht is, staat vast uit de betekenis van heersen, zijnde onder zijn macht zijn; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed. waarover n. 5276, 5278, 5280, 5301.

5969. En zijn hart bezweek, omdat hij hen niet geloofde; dat dit het tekort betekent aan natuurlijk leven, en daaruit aan verstand, staat vast uit de betekenis van het hart bezweek, zijnde het tekort aan leven, en omdat het wordt gezegd van Jakob, door wien het natuurlijk goede wordt uitgebeeld, n. 5965, is het het tekort aan natuurlijk leven; en uit de betekenis van niet geloven, zijnde het tekort aan verstand; dat er wordt gezegd *daaruit*, komt omdat het leven hetwelk des wils is, altijd voorafgaat, en het leven des verstands volgt; de oorzaak hiervan is deze dat alleen de wil het leven inheeft, niet echter het verstand tenzij vanuit den wil; dit staat vast uit het goede hetwelk des wils is, en uit het ware, hetwelk des verstands is; namelijk dat het goede het leven inheeft, niet echter het ware, tenzij vanuit het goede, het is immers klaarblijkend dat datgene altijd eerder is wat leeft, en datgene later is wat daaruit leeft; dit is de oorzaak dat er gezegd wordt het tekort aan natuurlijk leven en daaruit aan verstand, hetgeen daarmede wordt aangeduid, dat zijn hart bezweek omdat hij hen niet geloofde.

5970. En zij spraken tot hem alle woorden van Jozef die hij tot hen gesproken had; dat dit den invloed vanuit het hemelse van het geestelijke betekent, staat vast uit de betekenis van spreken, zijnde de invloed, waarover n. 2951,

5481, 5797; en uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het hemelse van het geestelijke, waarover n. 4286, 4592, 4963, 5307, 5331, 5332, 5417.

5971. En hij zag de voertuigen die Jozef gezonden had om hem te dragen; dat dit de leerstellige dingen daaruit betekent, welke zouden overtuigen, staat vast uit de betekenis van de voertuigen, zijnde de leerstellige dingen, waarover n. 5945, 5952; uit de betekenis van die Jozef gezonden had, zijnde die uit het Inwendig Hemelse waren; en uit de betekenis van om hem te dragen, zijnde welke zouden overtuigen; want hem tot Jozef dragen opdat hij hem zie, is evertuigen; dat hij ook bij het zien van de voertuigen overtuigd werd, staat vast uit de woorden die nu volgen, namelijk, de geest van Jakob, hun vader, herleefde; en Israël zeide: Het is veel; Jozef, mijn zoon leeft nog.

5972. En de geest van Jakob, hun vader, herleefde; dat dit het nieuwe leven betekent, staat vast uit de betekenis van de geest herleefde, zijnde het nieuwe leven; en uit de uitbeelding van Jakob, zijnde het natuurlijk goede, waarover n. 5965; vandaar wordt met de geest van Jakob herleefde, het nieuwe leven voor het natuurlijk goede aangeduid; het leven wordt nieuw wanneer het geestelijke uit het inwendige invloeit, en in die dingen die in het natuurlijke zijn, uit het innerlijke handelt; vandaar wordt het natuurlijk goede geestelijk, aangebonden aan het geestelijk goede hetwelk door Israël wordt uitgebeeld; ter oorzaak hiervan ook wordt Jakob nu Israël genoemd, want er wordt gezegd: de geest van Jakob herleefde, en Israël zeide.

5973. En Israël zeide; dat dit het geestelijk goede nu betekent, staat vast uit de uitbeelding van Israël, zijnde het geestelijk goede zoals in n. 5801, 5803, 5806, 5832, 5817, 5819, 5826, 5833; wat het geestelijk goede is, hetwelk Israël uitbeeldt, en wat het natuurlijk goede, hetwelk Jakob uitbeeldt, zie men boven in n. 5965. Wie niet den inwendigen zin des Woords kent, kan nooit weten waarom Jakob nu eens Jakob, en dan weer Israël wordt geheten, want in een en het zelfde hoofdstuk, ja zelfs in een en het zelfde vers wordt nu eens de ene naam en dan weer de andere naam gezegd; dat er een inwendige zin des Woords is, kan daaruit klaarblijkend vaststaan, zoals hier, waar er wordt gezegd: De geest van *Jakob*, hun vader, herleefde, en *Israël* zeide; eender elders, zoals in hfdst. XLII: “Benjamin, Jozefs broeder, zond *Jakob* niet met zijn broederen, en de zonen van *Israël* kwamen in het midden der komenden”, vers 4, 5; hfdst. XLVI: “En *Israël* verreisde; God zeide tot *Israël* in gezichten des nachts: *Jakob, Jakob*; en hij zeide: Zie mij”, vers 1, 2; “*Jakob* stond op uit Beerscheba, en de zonen van *Israël* droegen *Jakob*, hun vader”, ald. vers 5; “Al de zielen van het huis van *Jakob* die in Egypte kwamen, waren zeventig. Jozef spande zijn wagen aan, en klom op, *Israël* tegemoet; en *Israël* zeide tot Jozef”,

ald. vers 27, 29, 30; hfdst. XLVII: “*Israël* woonde in het land van Egypte, in het land Goschen; *Jakob* leefde in het land van Egypte zeventien jaren. En de dagen van *Israël* naderden om te sterven”, vers 27, 28, 29; hfdst. XLVIII: “En hij boodschapte *Jakob*, en hij zeide: Zie, uw zoon Jozef komt tot u; en *Israël* versterkte zich, en hij zat op het bed; en *Jakob* zeide tot Jozef”, vers 2, 3; hfdst. XLIX: “*Jakob* riep zijn zonen, en hij zeide: Vergadert u, en hoort, gij zonen van *Jakob*, hoort *Israël*, uw vader”, vers 1, 2; en in het zelfde hoofdstuk: “Vervloekt zij hun toorn, omdat hij heftig is, en hun ontsteking, omdat zij hard is; ik zal hen verdelen in *Jakob*, en ik zal hen verstrooien in *Israël*”, vers 7; voorts: “De armen zijner handen zullen gesterkt worden door de handen van den sterke *Jakobs*; daarvandaan de herder, de steen Israëls”, vers 24, behalve herhaaldelijk bij de Profeten.

5974. Het is veel; Jozef mijn zoon, leeft nog; dat dit de vreugde betekent dat het Inwendige niet te gronde was gegaan, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendig Hemelse; en uit de betekenis van leven, zijnde niet te gronde zijn gegaan, noch verworpen, zoals boven n. 5967; dat het de vreugde is, is duidelijk.

5975. Ik zal gaan en ik zal hem zien eer ik sterf; dat dit het verlangen naar verbinding betekent alvorens het nieuwe daar is, staat vast uit betekenis van gaan en zien, zijnde verbonden worden; dat zien is verbonden worden, komt omdat het innerlijk gezicht in de geestelijke wereld verbindt; het innerlijk gezicht is de denking; en wanneer daar in een gezelschap verscheidenen als één handelen, en eveneens in koren, zo denkt hetgeen de een denkt ook de ander; aldus verbindt de denking; en eveneens, wanneer iemand aan een ander denkt, vertoont deze zich tegenwoordig; aldus verbindt zij eveneens; vandaar komt het dat met gaan en zien de verbinding wordt aangeduid; dat het het verlangen naar verbinding is, vloeit uit de vreugde voort, waarover vlak boven n. 5974; en uit de betekenis van eer ik sterf, zijnde alvorens het nieuwe, namelijk het nieuwe van de uitbeelding er is; in het Woord immers volgen de uitbeeldende dingen elkander aldus op dat wanneer de een sterft, of een eender uitbeeldende door iemand anders, of een ander uitbeeldende volgt, aldus het nieuwe, waarover n. 3253, 3259, 3276; zo bijvoorbeeld toen Abraham stierf, volgde het uitbeeldende door Jischak op; en toen deze stierf, volgde het uitbeeldende door Jakob op; en toen deze stierf, volgde het uitbeeldende door zijn nakomelingen op; het is dit nieuwe hetwelk hier wordt verstaan.

Vervolg aangaande de Engelen en de geesten bij den mens

5976. *Aan het einde van het voorafgaande hoofdstuk werd getoond dat er bij elk mens twee geesten uit de hel zijn, en twee Engelen vanuit den Hemel, die maken dat er beiderzijds vergemeenschapping is, en eveneens dat de mens in het vrije is.*

5977. *Dat er twee zijn, vindt hierin zijn oorzaak dat er twee geslachten van geesten in de hel zijn, en twee geslachten van Engelen in den Hemel, waarmede de twee vermogens in den mens, namelijk de wil en het verstand, overeenstemmen; de geesten van het eerste geslacht worden eenvoudig Geesten genoemd, en zij werken op de verstandelijke dingen; de geesten van het tweede geslacht worden Geniën genoemd, en zij werken op de willijke dingen; zij zijn ook ten strengste van elkander onderscheiden; want zij die eenvoudig geesten worden genoemd, gieten valse dingen in; zij redeneren immers tegen het ware, en zijn in het verkwikkelijke van hun leven wanneer zij kunnen maken dat het ware als vals, en het valse als waar verschijnt; doch zij die geniën worden genoemd, gieten boze dingen in, en werken op de aandoeningen en begerigheden van den mens, en ruiken in één oogenblik wat de mens verlangt; indien dit het goede is buigen zij het hoogst bedreven tot het boze om; zij zijn in het verkwikkelijke van hun leven wanneer zij kunnen maken dat het goede als het boze en het boze als het goede wordt waargenomen; het werd hun toegelaten om op mijn verlangens te werken, opdat ik zou weten, van hoedanige natuur zij zijn, en hoe zij werken, en ik kan bekennen dat zij, indien niet de Heer door Engelen had gewaakt, die verlangens in begerigheden van het boze zouden hebben verdraaid, en dit op zulk een verholten en stille wijze dat ik nauwelijks iets ervan zou bemerkt hebben. Dezen, die geniën worden genoemd, hebben ook niet wat ook gemeen met genen, die geesten worden genoemd; de eerstgenoemden, of de geniën, bekommeren zich in het geheel niet om hetgeen de mens denkt, maar alleen om hetgeen hij liefheeft; laatstgenoemden echter of de geesten bekommeren zich in het geheel niet om hetgeen de mens liefheeft, maarom hetgeen hij denkt; eerstgenoemden, of de geniën, stellen het verkwikkelijke in zwijgen, laatstgenoemden echter, of de geesten, in spreken; zij zijn eveneens geheel en al van elkander gescheiden; de geniën zijn in de hellen diep van achteren, en daar onzichtbaar voor de geesten, en wanneer daar een blik in wordt geworpen, verschijnen zij als schaduwen die rondwentelen; de geesten echter zijn in de hellen aan de zijden en aan de voorkanten; vandaar nu komt het dat bij den mens een tweetal geesten uit de hel zijn.*

5978. *Dat er een tweetal Engelen bij elk mens zijn, komt omdat er ook van hen twee geslachten zijn; het ene dat werkt op de willijke dingen van den mens, het andere dat werkt op zijn verstandelijke dingen; zij die werken op de willijke dingen van den mens, werken op zijn liefde en doelen, bijgevolg op zijn goede*

dingen; zij die echter werken op de verstandelijke dingen van den mens, werken op zijn geloof en op zijn beginselen, bijgevolg op zijn ware dingen; ook zijn zij onderling ten strengste onderscheiden; zij die op de willijke dingen van den mens werken, worden de Hemelsen genoemd, en zij die op zijn verstandelijke dingen werken, de Geestelijken. De hemelse Engelen zijn tegenovergesteld aan de geniën, en de geestelijke aan de geesten. Dit is door veel ondervinding te weten gegeven; want ik ben met de enen en de anderen aanhoudend in samenzijn en gesprek.

5979. *De mens die in het geloof is, gelooft dat er alleen maar Engelen vanuit den Hemel bij hem zelf zijn, en dat de duivelse geesten geheel en al van hem verwijderd zijn; maar ik kan verzekeren dat bij den mens die in de begerigheden en in de verkwikkelijke dingen der liefde van zich en van de wereld is en deze ten doel heeft, zij zó dicht bij hem zijn dat zij in hemzelf zijn, en zowel zijn denkingen als zijn aandoeningen regeren; de Engelen vanuit den Hemel kunnen geenszins binnen de sfeer derzulken zijn, maar zij zijn daarbuiten; deswege ook treden de Engelen terug naarmate de helse geesten dichter toetreden; doch nochtans treden de Engelen vanuit den Hemel nooit geheel en al van den mens terug; dan immers zou het met hem gedaan zijn; want indien hij zonder vergemeenschapping was met den Hemel door de Engelen, zou hij niet kunnen leven. Dat er helse geesten en hemelse Engelen bij den mens zijn, is ook op zekere wijze volgens de leer des geloofs der Christelijke Kerken; de leer immers dicteert dat al het goede uit God en dat het boze uit den duivel is; en de predikers bevestigen dit daarmede dat zij op de kansels bidden dat God hun gedachten en hun woorden regere, en dat zij zeggen dat in de rechtvaardiging alle dingen der strevingen tot de kleinste toe uit God zijn; voorts dat de mens zich, wanneer hij goed leeft, door God laat leiden; en eveneens dat de Engelen door God gezonden worden om den mens van dienst te zijn; en omgekeerd zeggen zij, wanneer de mens een of ander ontzaglijk boze heeft gedaan, dat hij zich door den duivel heeft laten leiden, en dat een zodanig boze uit de hel is; zij zouden ook hebben gezegd dat de geesten uit de hel invloeien in de innerlijke boze dingen welke van den wil en van de denking zijn, indien zij deze boze dingen als zo groot erkend hadden.*

5980. *De Engelen slaan zorgvuldig en bij voortduur gade wat de boze geesten en de geniën bij den mens beogen en beramen; en voor zoveel als de mens het gedooft, buigen zij de boze dingen om in goede dingen, of tot goede dingen, of naar goede dingen.*

5981. *Er verschijnen somtijds bij de helse geesten en de geniën schandelijke en lelijke dingen, en inderdaad zulke als de boze mens denkt en spreekt; opdat de Engelen vanwege zulke dingen niet geheel en al wegluchten, worden die schandelijke en lelijke dingen bij hen als minder erge opgemerkt dan zij in zich zijn. Opdat*

ik zou weten hoe zulke dingen door de Engelen worden bemerkt, werd mij het engelijke bemerken gegeven wanneer zich schandelijke dingen voordeden; en dit was zodanig dat ik in het geheel geen af grijzen voelde; die dingen waren in iets milds verkeerdt, waarvan het hoedanige niet beschreven kan worden, maar slechts kan worden vergeleken met hoekige en puntige dingen zodanig als die zijn wanneer daarvan de hoekigheden en de puntigheden zijn afgenomen; aldus worden de schandelijke en lelijke dingen der helse geesten en geniën afgestompt bij de Engelen.

5982. *De Heer stelt den mens in het evenwicht tussen de boze dingen en de goede dingen, en tussen de valse dingen en de ware dingen, door boze geesten aan de ene zijde, en door Engelen aan de andere, opdat de mens in het vrije zij; opdat immers de mens gezaligd kan worden, moet hij in het vrije zijn, en in het vrije afgeleid worden van het boze, en geleid tot het goede; al wat niet in het vrije geschiedt, dit blijft niet, omdat het niet wordt toegeëigend; dat vrije is vanuit het evenwicht waarin hij wordt gehouden.*

5983. *Dat de mens door een tweetal geesten en door een tweetal Engelen vergemeenschapping heeft met de hel en met den Hemel, kan hieruit vaststaan dat in het andere leven het ene gezelschap met het andere of met iemand geen vergemeenschapping kan hebben tenzij door geesten die van hen worden uitgezonden; deze geesten-afgezanten worden subjecten genoemd, want door hen als door subjecten spreken zij. Subjecten tot andere gezelschappen uitzenden, en zich zo vergemeenschapping verschaffen, behoort tot de vertrouwde dingen in het andere leven; en het is mij ten zeerste bekend door het feit dat zij duizenden malen tot mij werden gezonden, en dat zij zonder hen niets zouden hebben kunnen weten van hetgeen bij mij was, en niets met mij vergemeenschappen van hetgeen bij hen was. Daaruit kan men weten dat de geesten en de geniën bij den mens niets anders zijn dan subjecten waardoor er vergemeenschapping is met de hel; en dat de hemelse en de geestelijke Engelen subjecten zijn, waardoor er vergemeenschapping is met de Hemelen.*

5984. *Wanneer de geesten die in de wereld der geesten zijn, vergemeenschapping willen hebben met meer gezelschappen, zijn zij gewoon subjecten uit te zenden, naar elk één; en ik heb waargenomen dat de boze geesten verscheidenen overal in het rond uitzonden en hen opstelden zoals de spin haar webben, in het midden waarvan diegenen zijn die uitzenden; en, waarover ik mij verwonderde, zij weten dit vanuit een zeker instinct te doen: want zij die van zulke dingen in het leven van het lichaam niets hadden geweten, doen dit terstond in het andere leven. Daaruit kan ook vaststaan dat de vergemeenschappingen geschieden door geesten-afgezanten.*

5985. Een subject is hij in wien de denkingen en het spreken van verscheidenen zijn geconcentreerd, en in wien zo verscheidenen zich als één vertonen; en omdat het subject hoegenaamd niets vanuit zich denkt of spreekt, maar vanuit anderen, en de denkingen en het spreken der anderen zich daar op levende wijze vertonen, menen derhalve zij die invloeden dat het subject als het ware niets is, en nauwelijks bezield, maar slechts het opnemende van hun denking en spraak; omgekeerd echter meent het subject dat hij niet uit anderen maar vanuit zich alleen denkt en spreekt; aldus spelen de begoochelingen van weerskanten haar spel. Het werd meermalen gegeven tot een subject te zeggen dat hij niets vanuit zich denkt en spreekt, maar vanuit anderen; en eveneens dat die anderen menen dat een subject niets vanuit zich kan denken en spreken; aldus dat hij hun verschijnt zoals iemand in wien niets van het leven uit zich is; toen hij die een subject was, dit hoorde, werd hij teer verontwaardigd; maar opdat hij van de waarheid overtuigd zou worden, werd het gegeven met de geesten te spreken die invloeden, en dezen bekenden toen, zeggende dat het subject hoegenaamd niets vanuit zich denkt en spreekt, en dat hij hun zo nauwelijks als een bezield iets toeschijnt. Eens gebeurde het ook dat hij die zeide dat een subject niets is, een subject werd, en toen zeiden de overigen van hem dat hij niets was, waarover hij ten zeerste vertoornd was; maar nochtans werd hij daardoor onderricht hoe het hiermede is gesteld.

5986. Vermeldenswaardig is het wat meermalen geschiedde en vandaar werd getoond, dat niemand noch in den Hemel noch in de hel vanuit zich denkt, spreekt, wil, en handelt, maar vanuit anderen, en zo ten slotte allen en een ieder afzonderlijk vanuit den gemenen invloed des levens welke uit den Heer is; toen ik hen hoorde zeggen dat het subject niets vanuit zich dacht en sprak, en dat het subject nochtans meende dat hij het alleen vanuit zich deed, werd het meermalen gegeven met hen te spreken die in de subjecten invloeden; daar dezen verzekerden dat zij vanuit zich dachten en spraken, niet echter het subject, en omdat zij meenden dat zij vanuit zich dachten en spraken, werd het ook gegeven hun te zeggen dat dit een begoocheling is, en dat zij evenzeer als het subject vanuit anderen dachten en spraken; om deze zaak te bevestigen, werd het ook gegeven met hen te spreken die in dezen invloeden; en daar eveneens zij iets eenders bekenden, ook met hen die wederom in dezen invloeden, en zo voort in een reeks door het continue; hieruit bleek dat een ieder dacht en sprak vanuit anderen; over deze ondervinding waren de geesten ten zeerste verontwaardigd, want een ieder van hen wil dat hij vanuit zich denkt en spreekt; maar omdat zij daardoor werden onderricht hoe het hiermede is gesteld, werd tot hen gezegd dat het al der denking alsmede des wils invloeit, omdat er één enig leven is, vanuit hetwelk die vermogens des levens zijn, en dat hetzelfde invloeit uit den Heer door een

wonderbaarlijken vorm, welke de hemelse vorm is; niet alleen op gemene wijze in allen, maar ook op bijzondere wijze in de afzonderlijken; en dat het overal wordt gevariëerd volgens den vorm van elk subject zodanig als deze met den hemelsen vorm samenstemt of niet samenstemt. Hieruit kan eveneens vaststaan hoe het gesteld is met den mens, waarover in hetgeen volgt, waar over den invloed wordt gehandeld.

5987. Hoe meer het er zijn die ziening hebben in één subject, des te sterker kracht heeft het subject tot denken en spreken; de kracht neemt toe volgens de meervoudigheid der samenstemmende zieningen; hetgeen mij ook werd getoond door het weghalen van enigen die invloeden, namelijk dat toen de kracht van denken en spreken van het subject was verminderd.

5988. Er waren subjecten bij mij naast het hoofd, die spraken alsof zij in slaap waren, maar nochtans spraken zij goed, zoals zij die niet in den staat van den slaap waren; het werd waargenomen dat boze geesten in die subjecten met boosaardige listen invloeden, maar dat de invloed in hen dadelijk werd verstroomd; en omdat zij wisten dat die zelfden eerder hun subjecten waren geweest, beklaagden zij zich derhalve dat zij het niet langer waren; de oorzaak was deze dat de goede geesten nu, terwijl zij in slaap waren, op hen konden werken, en dat zo door hun invloed de boosaardige dingen der boze geesten werden uiteengeslagen. Maar nochtans werden de boze geesten gedwongen, in die en niet in andere dingen in te vloeien. Daaruit blijkt dat er subjecten bestaan van verschillend geslacht en verschillende natuur, en dat de variaties zijn volgens de beschikking des Heren.

5989. De arglistigsten, die boven het hoofd zijn, namen eens subjecten tot zich, en zonden ze tot mij uit, om met hun arglisten te kunnen invloeden, maar zij dwaalden zeer; de een, toen hij subject geworden was, kronkelde zich om en sloot zich, en rolde zich als het ware in een rol op, om zo den invloed van zich te werpen; aldus ontwarde hij zich van hen. Daarna namen zij een ander, maar zij konden ook hem niet tot spreken brengen; hij was arglistiger dan zij, hetgeen hij openbaarde door een soort van oprolling in den vorm van een spiraal; aldus werden zij gefopt. Bovendien zenden de boze geesten niet altijd van de hunnen subjecten uit, maar zij nemen waar welke geesten bij de anderen zijn, voorts eveneens op welke plaats diegenen zijn die eenvoudig en gehoorzaam zijn; dezen maken zij zich tot subjecten; hetgeen daardoor geschiedt dat zij hun denkingen op hem richten, en hem hun aandoeningen en overredingen ingieten; vandaar is hij niet langer zijn eigen meester, maar is hun als subject van dienst; somtijds weet hij dit niet.

5990. Er zijn heden ten dage zeer vele geesten die niet alleen in de denkingen en aandoeningen van den mens willen invloeden, maar ook in de spraak en

de handelingen, aldus eveneens in zijn lichamelijke dingen, terwijl toch de lichamelijke dingen zijn vrijgesteld van den bijzonderen invloed der geesten en der Engelen, en door den gemenen invloed worden geregeerd; dat wil zeggen: wanneer de gedachte dingen zich in de spraak en de willijke dingen zich in de handelingen bepalen, zo is de bepaling en de overgang tot het lichaam volgens de orde, en wordt niet door deze of gene geesten in het bijzonder geregeerd; want invloeiën in de lichamelijke dingen van den mens, is bezetenheid over hem brengen. De geesten die dit willen en daarnaar streven, zijn diegenen die in het leven van het lichaam echtbrekers waren geweest, dat is, die een verkwikkelijke hadden gevoeld in echtbreuken, en zich hadden overreed dat zij geoorloofd waren; voorts eveneens zij die wreed waren geweest; de oorzaak is deze dat genen en dezen meer dan de overigen lichamen en zinlijk zijn, en alle denking aangaande den Hemel van zich hebben geworpen door alle dingen aan de natuur en niets aan het Goddelijke toe te kennen; aldus hebben zij voor zich de innerlijke dingen gesloten en de uitwendige dingen geopend; en omdat zij in de wereld in de allene liefde tot deze dingen waren geweest, zijn zij derhalve in het andere leven in het verlangen om in die dingen terug te keren door den mens, door van hem bezit te nemen; maar er wordt uit den Heer in voorzien dat dezulken niet in de wereld der geesten komen; zij worden goed opgesloten in hun hellen gehouden; vandaar zijn er heden ten dage geen uitwendige bezetenheden; maar nochtans zijn er inwendige ¹⁾, ook uit de helse en duivelse bende; de boze mensen immers denken zulke dingen die vuil en eveneens wreed zijn tegen anderen, voorts indruisend en boosaardig tegen de Goddelijke dingen; en indien deze denkingen niet in bedwang werden gehouden door de vrees voor het verlies van eer, gewin, goeden naam deswege, voor straf volgens de wet, en voor het verlies van het leven, zo zouden zij openlijk losbreken, en zo zouden zich dezulken meer dan de bezetenen op het verderf van anderen storten, en in godslasteringen tegen de dingen die des geloofs zijn; maar die uitwendige banden maken dat zij niet als bezeten verschijnen, terwijl zij het toch zijn ten aanzien van de innerlijke dingen, niet echter ten aanzien van de uiterlijke dingen; hetgeen duidelijk blijkt uit dezulken in het andere leven, waar de uitwendige banden worden afgenomen; daar zijn zij duivels, aanhoudend in het verkwikkelijke en in de begeerte om de anderen te verderven, en om al wat des geloofs is te vernietigen.

599I. *Er verschenen geesten aan mij, die lichamen geheten moeten worden; zij rezen op uit de diepte aan de zijde van de zool van den rechervoet; zij verschenen voor het gezicht van mijn geest als het ware in een grof lichaam; en toen ik vroeg*

1 Het latijn heeft *externae*, uitwendige.

wie diegenen waren die zodanig zijn, werd er gezegd dat zij diegenen zijn die in de wereld sterk waren geweest in vernuft en eveneens in wetenschappen, en zich door deze geheel en al hadden bevestigd tegen het Goddelijke, aldus tegen de dingen die der Kerk zijn; en omdat zij zich ten volle hadden overreed dat alle dingen van de natuur waren, hadden zij meer dan de anderen de innerlijke dingen voor zich gesloten, aldus de dingen die van den geest zijn; vandaar verschijnen zij grof lichamelijk. Onder hen was er een die mij, toen hij in de wereld leefde, bekend was geweest; deze behoorde toen tot de beroemdsten vanwege de gaven van zijn vernuft en vanwege zijn geleerdheid; maar deze dingen, welke middelen zijn om goed over de Goddelijke dingen te denken, waren voor hem de middelen geweest om daartegen te denken, en om zich te overreden dat zij niets zijn; wie immers sterk is in vernuft en geleerdheid, heeft meer dingen dan de anderen waarmede hij bevestigt; vandaar was hij innerlijk bezeten geweest, maar in den uitwendigen vorm was hij als een burgerlijk en zedig mens verschenen.

5992. De Engelen door wie de Heer den mens leidt en eveneens beschermt, zijn nabij het hoofd; het is hun ambt, naastenliefde en geloof in te blazen, en gade te slaan waarheen zich de verkwikkelijke dingen van den mens wenden, en die voor zoveel als zij het vanuit het vrije van den mens kunnen, te regelen en tot het goede te buigen; het is hun verboden gewelddadig op te treden, en zo de begeerten en de beginselen van den mens te breken, maar zij moeten zacht te werk gaan; ook is het hun ambt de boze geesten die uit de hel zijn, te besturen, hetgeen op ontelbare wijzen geschiedt; hiervan mogen alleen de volgende worden vermeld: wanneer de boze geesten boze en valse dingen ingieten, boezemen de Engelen ware en goede dingen in, door welke, indien die niet worden opgenomen, zij nochtans temperen; de helse geesten vallen aanhoudend aan, en de Engelen beschermen; zodanig is de orde; de Engelen regelen vooral de aandoeningen, want deze maken het leven van den mens, en eveneens zijn vrije; voorts nemen de Engelen het waar indien er hellen worden geopend die te voren niet geopend waren, waaruit er invloed bij den mens is, hetgeen geschiedt wanneer de mens zich in een nieuw boze begeeft; de Engelen sluiten die hellen voor zoveel als de mens het duldt; ook verwijderen de Engelen de geesten indien enigen daaruit trachten op te duiken; zij verstrooien ook vreemde en nieuwe invloeden, waaruit boze uitwerkingen komen; vooral roepen de Engelen de goede en de ware dingen op die bij den mens zijn, en stellen ze tegenover de boze en de valse dingen die de boze geesten opwekken; vandaar is de mens in het midden, en bemerkt hij noch het boze noch het goede; en omdat hij in het midden is, is hij in het vrije om zich tot het ene of tot het andere te wenden; door zulke dingen leiden en beschermen de Engelen uit den Heer den mens, en dit ieder ogenblik, en ieder ogenblik van een ogenblik; want indien de Engelen

slechts één ogenblik nalieten, zou de mens halsoverkop in het boze worden gestort, waaruit hij daarna nooit uitgeleid kan worden. Deze dingen doen de Engelen vanuit de liefde welke zij uit den Heer hebben, want zij doorvatten niets dat meer verkwikkelijk en meer gelukzalig is dan de boze dingen te verwijderen van den mens, en hem tot den Hemel te leiden; dat dit voor hen een vreugde is, zie men in Lukas xv: 7. Dat de Heer voor den mens zulk een zorg heeft, en dit aanhoudend, van den eersten draad zijns levens tot den laatsten, en daarna tot in het eeuwige, gelooft nauwelijks enig mens.

5993. *Hieruit kan nu vaststaan dat aan den mens, opdat hij vergemeenschapping hebbe met de geestelijke wereld, een tweetal geesten uit de hel en een tweetal Engelen uit den Hemel moeten zijn aangeboden, en dat hij zonder dezen hoognaamd geen leven zou hebben; de mens immers kan geenszins leven vanuit den gemenen invloed zoals de van rede verstoken dieren, waarover n. 5850, ter oorzake hiervan dat zijn ganse leven tegen de orde is; indien hij, omdat hij in dien staat is, door den allenen gemenen invloed werd gedreven, zo zou hij niet anders dan alleen uit de hellen, niet echter vanuit de Hemelen gedreven kunnen worden; en indien hij niet vanuit de Hemelen werd gedreven, zo zou hij geen innerlijk leven hebben, aldus geen leven van de denking en van den wil zodanig als de mens heeft, en zelfs niet eens zodanig als het redeloze dier heeft, want de mens wordt geboren zonder enig gebruik van de rede, en hij kan daarin niet dan door den invloed vanuit de Hemelen worden ingewijd. Uit hetgeen werd aangevoerd staat ook vast dat de mens niet kan leven zonder vergemeenschapping met de hellen door de geesten daaruit, want het al van zijn leven hetwelk hij aan de ouders door overerving ontleent, en al wat hij zelf daaraan vanuit het zijne toevoegt, is van de liefde van zich en van de wereld, echter niet van de liefde tot den naaste, en te minder van de liefde Gods; en omdat het al van het leven van den mens vanuit het eigene tot de liefde van zich en van de wereld behoort, behoort het aldus tot de verachting van anderen bij zichzelf vergeleken, en tot den haat en tot de wraak tegen allen die hem niet begunstigen; vandaar behoort het ook tot de wreedheid; want wie haat koestert, begeert te doden, en verlustigt zich daarom grotelijks aan hun verderf; indien aan deze boze dingen niet zulke geesten werden aangeplooid, welke geesten nergens anders vandaan kunnen zijn dan uit de hel, en indien de mens niet door hen volgens de verkwikkelijke dingen van zijn leven werd geleid, zo zou hij nooit naar den Hemel heengebogen kunnen worden; in den aanvang wordt hij gebogen door zijn verkwikkelijke dingen zelf; door deze wordt hij eveneens in het vrije gesteld, aldus ten slotte in de verkiezing.*

Genesis

Zes En Veertigste Hoofdstuk

1. En Israël verreide, en al wat hij had; en hij kwam te Beerschebah, en hij slachtofferde slachtoffers aan den GOD van zijn vader Jischak.
2. En GOD zeide tot Israël in gezichten des nachts, en Hij zeide: Jakob, Jakob; en hij zeide: Zie mij.
3. En Hij zeide: Ik ben GOD, de GOD uws vaders; vrees niet van neder te dalen naar Egypte, omdat Ik u daar tot een grote natie zal stellen.
4. Ik, Ik zal met u nederdalen naar Egypte, en Ik, Ik zal u doen opklimmen ook door op te klimmen; en Jozef zal zijn hand op uw ogen leggen.
5. En Jakob stond op vanuit Beerschebah; en de zonen van Israël droegen Jakob, hun vader, en hun kleine kinderen, en hun vrouwen, in de voertuigen die Farao gezonden had om hem te dragen.
6. En zij namen hun vee, en hun verwerving die zij in het land Kanaän verworven hadden; en zij kwamen tot Egypte, Jakob en al het zaad van hem met hem.
7. Zijn zonen, en de zonen zijner zonen met zich; zijn dochteren, en de dochteren zijner zonen, en al zijn zaad bracht hij met zich naar Egypte.
8. En deze zijn de namen der zonen van Israël, die kwamen naar Egypte, van Jakob en van zijn zonen: de eerstverwekte van Jakob, Ruben.
9. En de zonen van Ruben: Chanoch, en Phallu, en Chezron, en Karmi.
10. En de zonen van Schimeon: Jemuël en Jamin, en Ochad, en Jachin, en Zochar, en Schaul, de zoon ener Kanaänietische.
11. En de zonen van Levi: Gerschon, en Kehath, en Merari.
12. En de zonen van Jehudah: Er en Onan, en Schelah, en Perez, en Serach; en gestorven is Er en Onan in het land Kanaän; en de zonen van Perez waren Chezron en Chamul.
13. En de zonen van Jissaschar: Thola, en Puvah, en Job, en Schimron.
14. En de zonen van Zebulon: Sered, en Elon, en Jachleël.
15. Dezen zijn de zonen van Leah, die zij Jakob gebaar heeft in Paddan Aram; en Dinah, zijn dochter; al de zielen zijner zonen en zijner dochteren waren drieëndertig.
16. En de zonen van Gad: Zifion, en Chaggi, Schuni en Ezbon, Eri en Arodi en Areli.

17. En de zonen van Ascher: Jimna en Jischva, en Jischvi, en Beriah, en Serech, hun zuster; en de zonen van Beriah: Cheber en Malkiël.
18. Dezen zijn de zonen van Zilpah, die Laban aan zijn dochter Leah gegeven had, en zij baarde dezen aan Jakob, zestien zielen.
19. De zonen van Rachel de echtgenote van Jakob: Jozef en Benjamin.
20. En aan Jozef werd geboren in het land van Egypte, die hem Asenath, de dochter van Potifera, den priester van On, baarde: Menaschah en Efraïm.
21. En de zonen van Benjamin: Bela en Becher, en Aschbel, Gera en Naäman, Echi en Rosch, Muppim en Chuppim, en Arde.
22. Dezen zijn de zonen van Rachel, die aan Jakob geboren zijn; alle zielen, veertien.
23. En de zonen van Dan: Chuschim.
24. En de zonen van Naftali: Jachzeël, en Guni, en Jezer, en Schillem.
25. Dezen zijn de zonen van Bilhah, die Laban aan zijn dochter Rachel gegeven had; en zij baarde dezen aan Jakob; alle zielen, zeven.
26. Alle ziel komende tot Jakob naar Egypte, zijn dij uitgegaan, behalve de vrouwen van de zonen van Jakob, alle zielen, zesenzestig.
27. En de zonen van Jozef, die hem in Egypte geboren zijn, twee zielen; al de zielen voor het huis van Jakob komende naar Egypte, zeventig.
28. En hij zond Jehudah vóór zich tot Jozef, om aan te wijzen vóór hem naar Goschen; en zij kwamen in het land Goschen.
29. En Jozef spande zijn wagen aan, en hij klom op, zijn vader Israël tegemoet naar Goschen, en hij verscheen aan hem, en hij viel op zijn halzen, en hij weende lang op zijn halzen.
30. En Israël zeide tot Jozef: Ik sterve ditmaal, nadat ik uw aangezichten heb gezien, dat gij nog leeft.
31. En Jozef zeide tot zijn broederen, en tot het huis zijns vaders: Ik zal opklimmen en Farao boodschappen, en tot hem zeggen: Mijn broederen, en het huis mijns vaders, die in het land Kanaän waren, zijn tot mij gekomen.
32. En de mannen zijn herders van de kudde van kleinvee, omdat zij mannen van het vee zijn; en zij hebben hun kudden van kleinvee, en hun kudden van grootvee, en alle dingen die zij hebben, doen komen.
33. En het zij dat Farao ulieden roepe, en zegge: Wat zijn uw werken.
34. En gij zult zeggen: Mannen van het vee zijn uw knechten geweest van hun knapenjaren aan en tot nu toe, ook wij, ook onze vaders; deswege

opdat gij wonen moogt in het land Goschen; omdat een gruwel der Egyptenaren alle herder van kleinvee is.

De Inhoud.

5994. In dit hoofdstuk wordt in den inwendigen zin gehandeld over de verbinding van het Inwendig Hemelse, hetwelk Jozef is, met het geestelijk goede vanuit het natuurlijke, hetwelk Israël is. Daarop worden de ware en de goede dingen der Kerk in haar volgorde opgesomd, waarmede daarna de verbinding zal geschieden; de ware en de goede dingen der Kerk zijn de zonen en de kleinzonen van Israël, die naar Egypte kwamen.

De Inwendige Zin.

5995. Vers 1. *En Israël verreisde, en al wat hij had; en hij kwam te Beerschebah, en hij slachtofferde slachtoffers aan den God van zijn vader Jischak.* En Israël verreisde, en al wat hij had, betekent het begin der verbinding; en hij kwam te Beerschebah, betekent de naastenliefde en het geloof; en hij slachtofferde slachtoffers aan den God van zijn vader Jischak, betekent den eredienst daaruit, en den invloed vanuit het Goddelijk Verstandelijke.

5996. En Israël verreisde, en al wat hij had; dat dit het begin der verbinding betekent, staat vast uit de betekenis van verreizen, zijnde het opeenvolgende en het continue, waarover n. 4375, 4882, 5493, hier het continue en het opeenvolgende van de verheerlijking des Heren, Die in den hoogsten zin Israël en Jozef is, doch het continue en het opeenvolgende van de wederverwekking van den mens in den inwendigen zin; en omdat in dit hoofdstuk nu in opeenvolging en in voortzetting wordt gehandeld over de verbinding van den natuurlijke mens met den geestelijken, of van den uitwendigen met den inwendigen, wordt derhalve met Israël verreisde, en al wat hij had, het begin der verbinding aangeduid.

5997. En hij kwam te Beerschebah; dat dit de naastenliefde en het geloof betekent, staat vast uit de betekenis van Beerschebah, zijnde de leer der naastenliefde en des geloofs, waarover n. 2858, 2859, 3466; hier de naastenliefde en het geloof, niet echter de leer ervan, want er wordt van gesproken met betrekking tot het geestelijk goede, hetwelk Israël is; het geestelijk goede is meer dan de leer; de leer is vanuit dat goede; deswege heeft hij die het geestelijk goede heeft bereikt, de leerstellige dingen niet meer nodig, welke uit anderen zijn; hij is immers in het einddoel waarnaar hij streefde, niet langer in de middelen, en de leerstellige dingen zijn niet iets anders dan de middelen om het goede als het einddoel te bereiken: vandaar nu komt het dat met Beerschebah de naastenliefde en het geloof wordt aangeduid.

5998. En hij slachtofferde slachtoffers aan den God van zijn vader Jischak; dat dit den eredienst daaruit betekent en den invloed uit het Goddelijk Verstandelijke, staat vast uit de betekenis van slachtoffers slachtofferen, zijnde de eredienst, waarover n. 922, 923, 2180; en uit de uitbeelding van Jischak, zijnde in den hoogsten zin het Goddelijk Redelijke of Verstandelijke des Heren, waarover n. 1893, 2066, 2072, 2083, 2630, 3012, 3194, 3210; dat het de invloed daaruit in den eredienst is, volgt, want er wordt verstaan de eredienst vanuit de naastenliefde en het geloof, welke worden aangeduid met Beerschebah, n. 5997, waar hij slachtofferde. Dat Jakob slachtofferde aan den

God van zijn vader Jischak, wijst aan hoedanig de vaders van de Joodse en Israëlietische natie geweest waren, namelijk dat een ieder van hen zijn eigen God vereerde; dat de God van Jischak een andere was dan die van hem, blijkt hieruit dat hij aan hem slachtofferde, en dat hem in de gezichten des nachts werd gezegd: Ik ben God, de God uws vaders; en eveneens hieruit dat hij bij Denzelfde heeft gezworen, waarover Gen. hfdst. xxxi: “*De God van Abraham en de God van Nachor, mogen richten tussen ons, de God huns vaders*; toen zwoer Jakob *bij den Schrik van zijn vader Jischak*”, vers 53; en het staat eveneens vast dat Jakob in het begin Jehovah niet erkende, want hij zeide: “Indien God met mij zal zijn geweest, en mij zal hebben behoed in dezen weg dien ik ben wandelende, en mij zal hebben gegeven brood om te eten, en een kleed om aan te trekken, en ik ten huize mijns vaders in vrede zal zijn wedergekeerd, en *Jehovah zal mij tot God zijn*”, Gen. xxviii: 20, 21; aldus erkende hij Jehovah onder een voorwaarde; het was hun gewoonte, de goden van hun vaders te erkennen, doch hun eigen god in het bijzonder; dit ontleenden zij aan hun vaders in Syrië, want Therach, de vader van Abram, en eveneens Abram zelf daar, vereerden andere goden dan Jehovah, men zie n. 1356,1992, 3667; hun nakomelingen, die Jakob en Israëel werden genoemd, waren vandaar van zulk een gemoedsaard dat zij met het hart de goden der heidenen vereerden, en Jehovah alleen met den mond, en alleen naar den naam; de oorzaak waarom zij zodanig waren, was deze dat zij in de allene uitwendige dingen zonder enig inwendige waren; en zij die zodanig zijn, kunnen geenszins anders dan geloven dat de eredienst alleen bestaat in het noemen van God met name, en in het zeggen dat Hij hun God is, en dit zolang Hij weldoet; en dat niets van den eredienst bestaat in het leven der naastenliefde en des geloofs.

5999. Vers 2, 3, 4. *En God zeide tot Israëel in gezichten des nachts, en Hij zeide: Jakob, Jakob; en hij zeide: Zie mij. En Hij zeide: Ik ben God, de God uws vaders; vrees niet van neder te dalen naar Egypte, omdat Ik u daar tot een grote natie zal stellen. Ik, Ik zal met u nederdalen tot Egypte, en Ik, Ik zal u doen opklimmen ook door op te klimmen; en Jozef zal zijn hand op uw ogen leggen.* En God zeide tot Israëel in gezichten des nachts, betekent een duistere onthulling; en Hij zeide: Jakob, Jakob, betekent, tot het natuurlijk ware; en hij zeide: Zie mij, betekent het bemerken; en Hij zeide: Ik ben God, de God uws vaders, betekent het Goddelijk Verstandelijke, waaruit de invloed is; vrees niet van neder te dalen tot Egypte, betekent dat het natuurlijk ware met alle dingen ervan zal worden ingewijd in de wetenschappelijke dingen der Kerk; omdat ik u tot een grote natie zal stellen, betekent dat de ware dingen het goede zullen worden; Ik, Ik zal met u nederdalen naar Egypte, betekent de tegenwoordigheid des Heren

in dien staat; en Ik, Ik zal u doen opklimmen ook door op te klimmen, betekent de verheffing daarna; en Jozef zal zijn hand op uw ogen leggen, betekent dat het Inwendig Hemelse levend zal maken.

6000. En God zeide tot Israël in gezichten des nachts; dat dit een duistere onthulling betekent, staat vast uit de betekenis van God zeide in gezichten, zijnde de onthulling; de onthullingen immers geschieden of door dromen, of door gezichten des nachts, of door gezichten des daags, of door een spreken binnen den mens, of door een spreken buiten hem door geziene Engelen, ook door een spreken buiten door niet-geziene Engelen; met deze dingen worden in het Woord de verschillende soorten van onthullingen aangeduid, en met het gezicht des nachts een duistere onthulling; de nacht immers betekent het duistere, n. 1712, 2514, en het duistere in den geestelijken zin wil zeggen dat het ware niet verschijnt; de nacht betekent in het Woord ook het valse vanuit het boze, want zij die vanuit het boze in het valse zijn, zijn in het duistere van den nacht; vandaar wordt van allen die in de hel zijn, gezegd dat zij in den nacht zijn; zij zijn daar weliswaar in een schijnsel, want zij zien elkander wederzijds, maar dat schijnsel is als het ware een schijnsel vanuit een droog kolenvuur, en het wordt in duisternis en donkerheid verkeerd wanneer het hemelse licht invloeit; vandaar komt het dat van hen die in de hel zijn, wordt gezegd dat zij in den nacht zijn, en dat zij engelen van den nacht en der duisternis worden genoemd; en dat omgekeerd zij die in den Hemel zijn, Engelen van den dag en des lichts worden genoemd. Dat de nacht het duistere is, en eveneens het valse, kan ook vaststaan uit deze plaatsen in het Woord; bij Johannes: “Jezus zeide: Zijn er niet twaalf uren des daags; indien iemand *in den dag* wandelt, zo stoot hij zich niet; indien iemand echter *in den nacht* wandelt, zo stoot hij zich, omdat het licht niet in hem is”, xi: 9, 10; twaalf uren voor alle staten van het ware; wandelen in den dag voor leven in het ware; en wandelen in den nacht voor leven in het valse. Bij denzelfde: “Ik moet werken de werken Desgenen Die Mij gezonden heeft, zolang het *dag is; de nacht komt*, wanneer niemand zal kunnen werken”, ix: 4; de dag voor het ware vanuit het goede, en de nacht voor het valse vanuit het boze; het is de eerste tijd van de Kerk welke onder den dag wordt verstaan; dan immers wordt het ware opgenomen, omdat zij in het goede zijn; en het is de laatste tijd welke onder den nacht wordt verstaan; dan immers wordt niets van het ware opgenomen, omdat zij niet in het goede zijn; wanneer immers de mens niet in het goede is, dat is, niet in de liefde jegens den naaste, dan neemt hij niet op, ook al worden hem de allerwaarste dingen gezegd; dan immers wordt het geenszins doorvat wat het ware is, omdat het licht van het ware valt in

zulke dingen die des lichaams en der wereld zijn, waarmede zij zich enig en alleen bezig houden en welke zij enig en alleen liefhebben en voor werkelijk achten; niet echter in zulke dingen die des Hemels zijn, omdat deze voor hen naar verhouding van geringe of van geen waarde zijn; vandaar wordt het licht van het ware opgezogen en verstikt in het donkere zoals het licht der zon in het zwarte; dit wordt daarmede aangeduid dat de nacht komt, wanneer niemand zal kunnen werken; zodanig is de tijd ook heden ten dage. Bij Mattheus: “Als de bruidegom vertoefde, werden alle maagden sluimerig en vielen in slaap; *midden echter in den nacht* geschiedde een geroep: Ziet, de bruidegom komt”, xxv: 5, 6, 7; midden in den nacht ook voor den laatsten tijd der oude Kerk, wanneer er niets van geloof is omdat er niets van naastenliefde is, en eveneens voor den eersten tijd der nieuwe Kerk. Bij Lukas: “Ik zeg u: *In dien nacht* zullen twee op één bed zijn; de een zal aangenomen, en de ander zal verlaten worden”, xvii: 34; de nacht eender daar voor den laatsten tijd der oude Kerk en voor den eersten der nieuwe. Bij Mattheus: “Jezus zeide tot de discipelen: Gij zult allen geërgerd worden tegen Mij in *dezen nacht*. En tot Petrus: *In dezen nacht*, eer de haan zal hebben gekraaid, zult gij Mij driemaal verloochenen”, xxvi: 31, 34; dat het den Heer behaagde om in den nacht gevangen genomen te worden, betekende dat het Goddelijk Ware voor hen in het duistere van den nacht was, en dat het valse vanuit het boze in de plaats ervan was.; en dat Petrus in dien nacht den Heer driemaal verloochende, beeldde ook den laatsten tijd der Kerk uit, wanneer het ware des geloofs weliswaar geleerd, maar niet geloofd wordt; en deze tijd is de nacht, omdat de Heer dan in de harten der mensen volledig verloochend wordt; de twaalf apostelen immers beeldden, evenals de twaalf stammen Israëls, alle dingen des geloofs uit, n. 577, 2089, 2129 einde, 2130 einde, 3272, 3354, 3488, 3858, 3913, 3939, 3926, 4060; en Petrus beeldde het geloof der Kerk uit; men zie de voorrede tot hfdst. xviii van Gen., voorts de voorrede tot hfdst. xxii, alsmede n. 3750, 4738; vandaar komt het dat de Heer tot Petrus zeide dat hij Hem in dien nacht driemaal zou verloochenen, en tot de discipelen: Gij zult allen geërgerd worden tegen Mij in dezen nacht. Bij Jesaja: “Tot mij roepende vanuit Seïr: Wachter, *wat is er van den nacht*; wachter, *wat is er van den nacht*; de wachter zeide: De morgen is gekomen, *en ook de nacht*”, xxi: 11, 12; daar aangaande de Komst des Heren, Die de morgen is, en deze Komst geschiedde toen er geen geestelijk ware meer op de aarde was, hetgeen de nacht is. Bij Zacharia: “Het zal een enige dag zijn, die Jehovah bekend is, *noch dag noch nacht*, omdat *omstreeks den tijd van den avond* het licht zal zijn; het zal geschieden, in dien dag zullen levende wateren uitgaan vanuit

Hierosolyma, en Jehovah zal tot Koning zijn over de ganse aarde; in dien dag zal Jehova één zijn, en Zijn Naam één”, xiv: 7, 8, 9; hier eveneens aangaande den Heer, alsmede aangaande de nieuwe Kerk; Jehovah Die tot Koning zal zijn en dat Jehovah één en dat Zijn Naam één zal zijn, is de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, hetwelk één zal zijn met het Goddelijke zelf, hetwelk de Vader wordt genoemd; vóór de Komst des Heren was het Goddelijk Menselijke Jehovah in de Hemelen, want door het heengaan door de Hemelen vertoonde het zich als Goddelijk Mens voor verscheidenen op aarde, en toen was het Goddelijk Menselijke niet aldus één met het Goddelijke zelf, hetwelk de Vader wordt genoemd, zoals toen de Heer dit in Zich geheel en al één maakte; dat zij tevoren als het ware onderscheiden waren geweest, blijkt uit hfdst. xix van Genesis, waar wordt gezegd “dat *Jehovah* deed regenen op Sodom en Amora *zwavel* en *vuur* van met *Jehovah* uit den Hemel”, vers 24; n. 2447; de dag wanneer het noch dag noch nacht zal zijn, is toen de Heer geboren werd; toen immers was het avond, dat is, het einde van de uitbeeldende dingen der Kerk; het licht omstreeks den tijd van den avond is het Goddelijk Ware hetwelk toen zou verschijnen. Bij Jesaja: “Zekerlijk *in den nacht* is Ar verwoest, Moab is afgesneden; zekerlijk *in den nacht* is Kir van Moab verwoest”, xv: 1; Moab voor het natuurlijk goede, en in den tegenovergestelden zin voor het geschonden goede, n 2468; hier aangaande de verwoesting ervan; van de verwoestingen wordt gezegd dat zij in den nacht geschieden, omdat dan het ware wordt verduisterd en het valse binnentreedt. Bij Jeremia: “De grote stad zal wenende wenen *in den nacht*, en de traan voor haar op haar wang”, Klaagl. 1: 2; daar aangaande de verlating van het ware; de nacht voor het valse. Bij David: “Gij zult niet vrezen *voor den schrik des nachts*, voor den pijl die overdag vliegt, noch voor den dood die verwoest op den middag”, Psalm xci: 5, 6; de schrik des nachts voor de valse dingen van het boze, welke uit de hel zijn; de pijl die overdag vliegt, voor het valse dat openlijk wordt geleerd, waardoor het goede wordt vernietigd; de dood die verwoest op den middag, voor het boze waarin openlijk wordt geleefd, waardoor het ware wordt vernietigd. Bij Johannes.: “De poorten van Sancta Hierosolyma zullen overdag niet worden gesloten, *daar immers is geen nacht*”, Apoc. xxi: 25; “*Daar zal geen nacht zijn*, en zij zullen geen lamp en geen licht der zon van node hebben, omdat de Heer God hen verlicht”, Apoc. xxii: 5; daar zal geen nacht zijn, voor dat er geen valse zal zijn. Bij Daniël: “Daniël zeide: *Ik was ziende in mijn gezicht toen het nacht was*. Daarna ook *was ik ziende in de gezichten des nachts*”, vii: 2, 7; de gezichten des nachts ook voor een duistere onthulling; daar immers wordt gehandeld over de vier beesten en hun horens, en over tal

van dingen die van een duistere onthulling zijn; eender de paarden van verschillende kleur die Zacharia *zag in den nacht*, Zach. 1: 8 en vervolg.

6001. En Hij zeide: Jakob, Jakob; dat dit betekent tot het natuurlijk ware, staat vast uit de uitbeelding van Jakob, zijnde het natuurlijk ware, waarover n. 3305, 3509, 3525, 3546, 3599, 3775, 4234, 4009, 4520, 4538; de oorzaak waarom er wordt gezegd Jakob, en niet Israël, is deze dat het natuurlijk ware met alle dingen ervan moet worden ingewijd in de wetenschappelijke dingen der Kerk, welke daarmede worden aangeduid dat Jakob met de zonen zou nederdalen naar Egypte; men zie beneden n. 6004.

6002. En hij zeide: Zie mij; dat dit het bemerken betekent, staat zonder ontvouwing vast.

6003. En Hij zeide: Ik ben God, de God uws vaders; dat dit het Goddelijk Verstandelijke betekent waaruit de invloed is, staat vast uit de uitbeelding van Jischak, die hier de vader van hem is, zijnde het Goddelijk Redelijke of Verstandelijke des Heren, zoals boven n. 5998; want er wordt gezegd God, de God uws vaders; dat daaruit de invloed is, komt omdat al het ware is van het verstandelijke, aldus eveneens het natuurlijk ware hetwelk door Jakob wordt uitgebeeld, n. 6001. Wat het Goddelijk Redelijke of Verstandelijke is hetwelk door Jischak wordt uitgebeeld, zie men in n. 1893, 2066, 2072, 2083, 2630, 3012, 3194, 3210. In de oorspronkelijke taal wordt God in de eerste plaats genoemd in het enkelvoud, in de tweede plaats echter in het meervoud, namelijk in de eerste E L, in de tweede E L O H I M; de oorzaak hiervan is deze dat met God in de eerste plaats wordt aangeduid dat God één en alleen is, en met God in de tweede plaats dat Hij tal van attributen heeft; vandaar Elohim of God in het meervoud, zoals in het Woord bijna overal; omdat Hij tal van attributen heeft, en de Oude Kerk aan elk daarvan namen verleende, geloofden de nakomelingen, bij wie de wetenschap van zulke dingen verloren was geraakt, dat er meerdere goden waren, en de familiën kozen zich een uit hen als hun eigen God, zoals Abraham Schaddai, n. 1992, 3667, 5628; Jischak den God die Pachad of Schrik was geheten; en omdat de God van een ieder een van de Goddelijke attributen was, zeide derhalve de Heer tot Abraham: “Ik ben God Schaddai”, Gen. xvii: 1, en hier tot Jakob: “Ik ben de Gods uws vaders”.

6004. Vrees niet van neder te dalen naar Egypte; dat dit betekent dat het natuurlijk ware met alle dingen ervan zal worden ingewijd in de wetenschappelijke dingen der Kerk, staat vast uit de uitbeelding van Jakob, die hier degene is die tot Egypte zou nederdalen, zijnde het natuurlijk ware, waarover vlak boven n. 6001; uit de betekenis van nederdalen, zijnde ingewijd

worden, want opdat deze inwijding zou worden uitgebeeld, daalde Jakob met al zijn dingen naar Egypte neder; en uit de betekenis van Egypte, zijnde de wetenschappelijke dingen der Kerk, waarover n. 1462, 4749, 4964, 4966. Hiermede dat het ware moet worden ingewijd in de wetenschappelijke dingen der Kerk, is het aldus gesteld: De wetenschappelijke dingen der Kerk waren te dien tijde de uitbeeldende en aanduidende dingen der rituele dingen, want alle rituele dingen der Kerk waren vanuit zulke dingen; voorts waren er eveneens de wetenschappelijke dingen die de leerstellige dingen der naastenliefde, welke bij hen waren, van dienst waren; vanuit deze wetenschappelijke dingen wisten zij wie worden verstaan onder de armen, behoeftigen, ellendigen, verslagenen, verdrukten, weduwen, wezen, vreemdelingen, in den kerker gebondenen, naakten, zieken, hongerenden, dorstenden, lammen, blinden, doven, verminkten, en onder tal van anderen, waarin zij den naaste onderscheidde, en zo leerden zij hoe de naastenliefde uitgeoefend moet worden; zodanig waren de wetenschappelijke dingen van dien tijd; en dat deze heden ten dage geheel en al in vergetelheid zijn geraakt, blijkt hieruit dat waar zij in het Woord worden genoemd nauwelijks iemand anders weet dan dat zodanigen die aldus worden genoemd, worden verstaan, zoals dat waar weduwen worden genoemd, het weduwen zijn, waar vreemdelingen, dat het vreemdelingen zijn, waar in den kerker gebondenen, dat het dezen zijn, en zo voort; zulke wetenschappelijke dingen bloeiden in Egypte, en daarom worden met Egypte de wetenschappelijke dingen aangeduid; dat het natuurlijk ware, hetwelk Jakob is, in zulke wetenschappelijke dingen zou worden ingewijd, wordt daarmede uitgebeeld dat Jakob met al het zijne naar Egypte zou nederdalen. Van de ware dingen wordt gezegd dat zij in de wetenschappelijke dingen worden ingewijd, wanneer zij daarin worden gebracht, opdat zij daar zijn; dit geschiedt te dien einde, opdat wanneer het wetenschappelijke in de denking komt, tegelijk de ware dingen in de herinnering komen welke daarin waren gebracht; zo bijvoorbeeld wanneer het een vreemdeling is, dat zich dan terstond, omdat door hem diegenen worden aangeduid die onderricht moeten worden, alle betrachtelingen der naastenliefde jegens dezulken, aldus de ware dingen, voordoen; eender in de overige dingen; wanneer de wetenschappelijke dingen daarvan zijn vervuld, strekt en stort zich de denking, wanneer vanuit de wetenschappelijke dingen wordt gedacht, wijd uit, en wel tot verscheidene gezelschappen tegelijk in de Hemelen; want zulk een wetenschappelijke, omdat het uit zo vele ware dingen binnen in zich bestaat, ontvouwt zich aldus zonder dat de mens het weet; maar het moeten de ware dingen zijn die daarin zijn; het is ook vanuit de

Goddelijke orde dat de innerlijke dingen zich moeten begeven in de uiterlijke dingen, of, wat het zelfde is, de eerdere dingen in de latere, aldus alle eerdere dingen ten slotte in de laatste, en daar tegelijk moeten zijn; aldus geschiedt in de algehele natuur; indien dit niet aldus geschiedt, kan de mens niet ten volle worden wederverwekt, want door zulk een indraging van de ware dingen in de wetenschappelijke dingen, stemmen de innerlijke en de uiterlijke dingen samen en maken zij één, welke anders met elkander in strijd zouden zijn; en als zij met elkander in strijd zijn, is de mens niet in het goede, omdat hij niet in het oprechte is. Bovendien zijn de wetenschappelijke dingen in een schijnsel bijna als dat waarin het zinlijke van het gezicht des mensen is; en dit schijnsel is zodanig dat het indien het niet van binnen verlicht is door het licht dat uit de ware dingen is, in de valse dingen binnenleidt, vooral vanuit de begoochelingen der zinnen, en eveneens in de boze dingen vanuit de valse dingen; dat het aldus is, zal men zien uit de ondervinding aan het einde der hoofdstukken, waar over den invloed wordt gehandeld.

6005. Omdat Ik u tot een grote natie zal stellen; dat dit betekent dat de ware dingen het goede zullen worden, staat vast uit de uitbeelding van Jakob, aangaande wien deze dingen zijn gezegd, zijnde het natuurlijk ware, waarover boven n. 6001; en uit de betekenis van de natie, zijnde het goede, waarover n. 1259, 1260, 1416, 1849; natiën en volken worden vaak in het Woord vermeld, maar overal met dit verschil, dat met de natiën de goede of de boze dingen worden aangeduid, en met de volken de ware of de valse dingen.

6006. Ik, Ik zal met u nederdalen tot Egypte: dat dit de tegenwoordigheid des Heren in dien staat betekent, staat vast uit de betekenis van met u nederdalen, zijnde de tegenwoordigheid des Heren, want onder den God, Die in gezichten des nachts met Jakob sprak, wordt de Heer verstaan.

6007. En Ik, Ik zal u doen opklimmen ook door op te klimmen; dat dit de verheffing daarna betekent, staat vast uit de betekenis van opklimmen, zijnde de verheffing, waarover n. 3084, 4539, 5406, 5817; de verheffing die hier wordt aangeduid, is een verheffing uit de wetenschappelijke dingen tot de innerlijke dingen; nadat immers de wetenschappelijke dingen aldus, zoals in n. 6004 gezegd, met de ware dingen zijn gevuld, wordt de mens opgeheven uit de wetenschappelijke dingen naar de innerlijke, en dan zijn hem de wetenschappelijke dingen als een laatste vlak voor zijn zieningen van dienst; naar de innerlijke dingen worden opgeheven, is innerlijk denken, en ten slotte als een geest en als een Engel; want hoe innerlijker de denking gaat, des te volmaakter is zij, omdat zij den invloed van het ware en het goede uit

den Heer dichter nabij is; dat de denking innerlijk en uiterlijk is, zie men in n. 5127, 5141.

6008. En Jozef zal zijn hand op uw ogen leggen; dat dit betekent dat het Inwendig Hemelse levend zal maken, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendig Hemelse, waarover n. 5869, 5877; en uit de betekenis van de hand op de ogen leggen, zijnde levend maken; want onder de hand op de ogen leggen, wordt verstaan dat het uitwendig zinlijke of dat van het lichaam gesloten, en het inwendig zinlijke geopend zal worden, aldus dat verheffing plaats zal vinden, en zo dat levend gemaakt zal worden; dit geschiedde wanneer men stierf, omdat met den dood de wederopstanding tot het leven werd aangeduid, n. 3498, 3505, 4618, 4621; wanneer immers de mens sterft, sterft hij niet, maar legt slechts het lichaam af hetwelk hem in de wereld tot nut van dienst was geweest, en hij gaat over tot het andere leven in een lichaam dat hem daar tot nut van dienst is.

6009. *Vers 5, 6, 7. En Jakob stond op vanuit Beerschebah; en de zonen van Israël droegen Jakob, hun vader, en hun kleine kinderen, en hun vrouwen, in de voertuigen die Farao gezonden had om hem te dragen. En zij namen hun vee, en hun verwerving die zij in het land Kanaän verworven hadden; en zij kwamen tot Egypte, Jakob en al het zaad van hem met hem. Zijn zonen, en de zonen zijner zonen met zich; zijn dochteren, en de dochteren zijner zonen, en al zijn zaad bracht hij met zich naar Egypte.* En Jakob stond op, betekent de belichting van het natuurlijk ware; vanuit Beerschebah, betekent vanuit de leer der naastenliefde en des geloofs; en de zonen van Israël droegen Jakob, hun vader, betekent dat de ware dingen die geestelijk zijn, het natuurlijk ware verder brachten; en hun kleine kinderen, betekent tezamen met die dingen welke der onschuld zijn; en hun vrouwen, betekent en die welke der naastenliefde zijn; in de voertuigen die Farao gezonden had om hem te dragen, betekent de leerstellige dingen die vanuit de wetenschappelijke dingen der Kerk zijn; en zij namen hun vee, betekent de goede dingen van het ware; en hun verwerving die zij in het land Kanaän verworven hadden, betekent de ware dingen die verkregen waren uit de vorige welke der Kerk zijn; en zij kwamen tot Egypte, betekent de inwijding in de wetenschappelijke dingen der Kerk; Jakob en al het zaad van hem met hem, betekent van het natuurlijk ware en van alle dingen des geloofs die van hetzelfde zijn; zijn zonen, en de zonen zijner zonen met zich, betekent de ware dingen in volgorde; zijn dochteren, en de dochteren zijner zonen, betekent de goede dingen in volgorde; en al zijn zaad, betekent het al des geloofs en der naastenliefde; bracht hij met zich

tot Egypte, betekent dat zij werden samengebracht in de wetenschappelijke dingen die der Kerk zijn.

6010. En Jakob stond op; dat dit de belichting van het natuurlijk ware betekent, staat vast uit de betekenis van opstaan, zijnde de verheffing in den staat des lichts, aldus de belichting, waarover n. 4881; en uit de uitbeelding van Jakob, zijnde het natuurlijk ware, waarover boven n. 6001.

6011. Vanuit Beerschebah; dat dit betekent vanuit de leer des geloofs en der naastenliefde, staat vast uit de betekenis van Beerschebah, zijnde de leer des geloofs en der naastenliefde, waarover n. 2858, 2859, 3466.

6012. En de zonen van Israël droegen Jakob, hun vader; dat dit betekent dat de ware dingen die geestelijk zijn, het natuurlijk ware verder brachten, staat vast uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde de geestelijke ware dingen, waarover n. 5414, 5879; en uit de uitbeelding van Jakob, zijnde het natuurlijk ware, waarover n. 3305, 3509, 3525, 3546, 3599, 3775, 4234, 4009, 4520, 4538; dat zij droegen wil zeggen dat zij verder brachten, komt omdat het gezegd wordt met betrekking tot de geestelijke ware dingen ten opzichte van het natuurlijk ware; en ook kan het natuurlijk ware nergens anders vandaan verder worden gebracht dan door het geestelijke, want daarvandaan is zijn leven en zijn kracht van handelen. Daarvandaan nu komt het dat Jakobs zonen hier de zonen van Israël worden genoemd, en Jakob, Jakob.

6013. En hun kleine kinderen; dat dit betekent tezamen met die dingen welke der onschuld zijn, staat vast uit de betekenis van de kleine kinderen, zijnde de onschuld, waarover n. 3183, 5608; er wordt gezegd met die dingen welke der onschuld zijn, voorts die welke der naastenliefde zijn, ter oorzaak hiervan dat het natuurlijk ware zonder de onschuld en de naastenliefde niet verder kan worden gebracht door de geestelijke ware dingen; het ware immers moet, om echt te zijn, zijn wezen en leven trekken vanuit de naastenliefde, en deze uit de onschuld; de innerlijke dingen immers, welke het ware leven maken, volgen elkander in deze orde op: bet binnenste is de onschuld, het lagere is de naastenliefde, en het laagste is het werk der naastenliefde vanuit het ware of volgens het ware; dat zij aldus op elkander volgen, komt omdat zij in de Hemelen aldus op elkander volgen; de binnenste of de derde Hemel immers is de Hemel der onschuld, de middelste of de tweede Hemel is de Hemel der naastenliefde waarin de onschuld is uit den binnensten Hemel, en de laatste of de eerste Hemel is die van het ware waarin de naastenliefde vanuit den tweeden Hemel is, en in dezen de onschuld uit den derden; deze dingen moeten in de zelfde orde bij den mens zijn, want de mens is ten aanzien van de innerlijke dingen gevormd tot het beeld der drie Hemelen; vandaar

ook is de wederverwekte mens een Hemel in het bijzonder of in kleinsten vorm; doch ten aanzien van de uiterlijke dingen, vooral ten aanzien van het lichaam, is hij gevormd tot het beeld der wereld, weswege hij door de ouden een mikrokosmos werd genoemd; het oor immers is gevormd naar de gehele natuur van de lucht en van het geluid, het oog naar de gehele natuur van den aether en van het licht, de tong tot de gehele waarneming van de opgeloste en vloeiende delen in de vochten, de neusvleugels tot de waarneming van de in de atmosfeer vloeiende delen, de tast tot de waarneming van de koude en de warmte, voorts van de zware dingen der aarde, en zo voort; zoals de uitwendige zinnen van den mens gevormd zijn tot het gehele beeld der natuurlijke wereld, aldus zijn diens inwendige zinnen, welke van zijn verstand en wil zijn, gevormd tot het gehele beeld des Hemels, te dien einde dat de mens in het bijzonder een recipient zij van het Goddelijk Goede uit den Heer, zoals de Hemel het is in het gemeen.

6014. En hun vrouwen; dat dit betekent en die welke der naastenliefde zijn, staat vast uit de betekenis van de vrouwen, zijnde de goede dingen, wanneer haar mannen de ware dingen zijn, waarover n. 4823, bijgevolg de dingen die der naastenliefde zijn; alle geestelijke goede dingen immers zijn der liefde jegens den naaste, en alle hemelse goede dingen zijn der liefde tot den Heer.

6015. In de voertuigen die Farao gezonden had om hem te dragen; dat dit de leerstellige dingen betekent die vanuit de wetenschappelijke dingen der Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van de voertuigen, zijnde de leerstellige dingen, waarover n. 5945; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde het wetenschappelijke der Kerk in het gemeen; met Egypte immers wordt het wetenschappelijke der Kerk aangeduid, n. 1462, 4749, 4964, 4966; vandaar met den koning ervan dat wetenschappelijke in het gemeen, zoals eveneens elders in het Woord; maar in de meeste plaatsen wordt zoals met Egypte, aldus eveneens met Farao het verdraaide wetenschappelijke aangeduid; dat Farao het wetenschappelijke in het gemeen is, blijkt bij Jesaja: “Dwazen zijn de vorsten van Zoan, *de wijzen der raadsbernen van Farao*; de raad is dom geworden; hoe zegt gij *tot Farao*: Ik ben een zoon der wijzen, een zoon der koningen der oudheid”, XIX: II; Farao staat hier voor het wetenschappelijke der Kerk in het gemeen; vandaar werd hij geheten zoon der wijzen en zoon der koningen der oudheid; wijzen en koningen der oudheid staat voor de ware dingen der Oude Kerk; maar hier wordt verstaan dat dat wetenschappelijke is verwaasd, want er wordt gezegd: Dwazen zijn de vorsten van Zoan geworden, de raad is dom geworden. Bij denzelfde: “Zij gaan heen om neder te dalen tot *Egypte*, maar zij hebben Mijn mond niet gevraagd, om zich te sterken met de *sterkte van Farao*, en om te

vertrouwen *in de schaduw van Egypte*; daarom zal de *sterkte van Farao* ulieden tot schaamte worden, en het vertrouwen *in de schaduw van Egypte* tot schande”, xxx: 2, 3; zich sterken met de sterkte van Farao, en vertrouwen in de schaduw van Egypte, voor vertrouwen op de wetenschappelijke dingen in de dingen des geloofs, en geen geloof hebben in enig geestelijk ware, tenzij het wetenschappelijke en het zinlijke het dicteert, hetgeen evenwel van de verdraaide orde is; want op de eerste plaats moeten de ware dingen des geloofs zijn, en op de tweede plaats de bevestigende wetenschappelijke dingen, omdat, indien deze op de eerste plaats zijn, hoegenaamd niets van het ware wordt geloofd. Bij Jeremia: “Jehovah Zebaoth, de God Israëls, heeft gezegd: Ziet, Ik ben bezoeking doende over Amon in No; en *over Farao*, en *over Egypte*, en over zijn goden, en over zijn kovingen; vooral *over Farao* en degenen die op hem vertrouwen”, xlvi: 25; Farao hier eveneens voor het wetenschappelijke in het gemeen; degenen die op hem vertrouwen, voor hen die vertrouwen op de wetenschappelijke dingen, niet echter op het Woord, dat is, op den Heer in het Woord; vandaar is al het verdraaide in de leerstellige dingen des geloofs, en daaruit het valse, en eveneens het ontkennende dat het Goddelijke en het hemelse iets is; dezen vooral dragen het in den mond: Doe mij die dingen met de ogen zien, of toon het wetenschappelijk aan dat het aldus is, en dan zal ik geloven. Maar toch zouden zij, indien zij het zagen en indien het verd aangetoond, ook niet geloven, ter oorzake hiervan dat het ontkennende universeel regeert. Bij denzelfde: “Tegen *Farao*: Ziet, de wateren zijn opklimmende uit het noorden, welke zullen worden tot een overstromenden stroom, en zij zullen overstromen het land en zijn volheid, de stad en die daarin wonen; zodat de mensen zullen schreeuwen, en alle bewoner des lands zal huilen, vanwege de stem van het gestamp der hoeven zijner sterke paarden, en van het geraas zijner wagenen, van het gedruis zijner raderen”, xlvii: 1, 2, 3; uit de afzonderlijke dingen die hier over Farao zijn gezegd, blijkt duidelijk dat Farao het wetenschappelijke in het gemeen is, hier in de verdraaide orde, welke de ware dingen des geloofs vernietigt; de overstromende stroom is het wetenschappelijke dat het verstand van het ware vernietigt, en aldus verwoest; zij zullen het land en zijn volheid overstromen, is de ganse Kerk vernietigen; de stad en die daarin wonen, is het ware der Kerk, en daaruit het goede; het gestamp der hoeven der paarden, zijn de laagste wetenschappelijke dingen, welke onmiddellijk vanuit de zinlijke dingen zijn; het geraas der wagenen, is het valse leerstellige daaruit; het gedruis der raderen, zijn de zinlijke dingen en de begoochelingen ervan welke aandrijven. Bij Ezechiël “De Heer Jehovih heeft gezegd: Zie, Ik ben *tegen u, Farao, koning van Egypte*, grote walvis die in

het midden zijner rivieren ligt; die zegt: Mijne is de rivier, en ik heb mij gemaakt; deswege zal Ik haken geven in uw kaken, en Ik zal den vis uwer rivieren aan uw schubben doen kleven”, xxix 2, 3, 4; Farao hier eveneens voor het wetenschappelijke in het gemeen, hetgeen eender uit de afzonderlijke dingen die over hem worden gezegd, blijkt. Bij denzelfde: “Hef een klacht op over *Farao, den koning van Egypte*; gij zijt gelijk de walvissen in de zeeën, en gij zijt te voorschijn gekomen met uw stromen, en gij hebt de wateren beroerd met uw voeten, en gij hebt hun stromen opgewoeld; Ik zal, wanneer Ik u zal hebben uitgeblust, de Hemelen bedekken; en Ik zal hun sterren zwart maken; Ik zal de zon met een wolk bedekken, en de maan zal haar schijnsel niet doen lichten; alle schijnselgevers des lichts zal Ik zwart maken over u, en Ik zal duisternis op uw land geven”, xxxii: 2, 3, 7, 8; dat deze dingen, zoals meerdere bij de Profeten, zonder den inwendigen zin door niemand kunnen worden begrepen, is duidelijk; zoals dat Farao is gelijk de walvissen in de zeeën, dat hij te voorschijn kwam vanuit zijn stromen, en dat hij de wateren in beroering bracht met zijn voeten; dat over hem de Hemelen bedekt, de sterren en alle schijnselgevers des lichts zwart gemaakt zullen worden; dat de zon met een wolk bedekt zal worden, dat de maan niet zal lichten, en dat duisternis gegeven zal worden op zijn land; doch de inwendige zin leert wat zij betekenen; namelijk dat de wetenschappelijke dingen de ware dingen der Kerk verdraaien indien de mens door deze in de verborgenheden des geloofs binnentreedt, en niets gelooft tenzij hij vanuit dezelve ziet, ja zelfs tenzij hij vanuit de zinlijke dingen ziet; dat dit de inwendige zin is, blijkt uit de ontvouwing van de afzonderlijke dingen; Farao wordt *koning van Egypte* geheten vanwege het wetenschappelijk ware, want het wetenschappelijke is het ware in het natuurlijke; dat de koning het ware is, zie men in n. 1672, 1728, 2015, 2069, 3009, 3670, 4575, 4581, 4966, 5044; en dat iets eenders wordt aangeduid met den koning des volks als met het volk, n. 4789, aldus met Farao iets eenders als met Egypte, maar in het gemeen; dat Egypte het wetenschappelijke is, werd meermalen getoond; Farao wordt met de *walvissen in de zeeën* vergeleken, omdat de walvis of het zeemonster de gemene dingen der wetenschappelijke dingen betekent, n. 42; en de zeeën de vergaderingen der wetenschappelijke dingen, n. 28; voorts wordt er gezegd dat *hij is te voorschijn gekomen met zijn stromen*, omdat met de stromen de dingen worden aangeduid die van het inzicht zijn, n. 108, 109, 2702, 3051, hier die welke van den waanzin zijn, aangezien zij vanuit de zinlijke en de wetenschappelijke dingen zijn, n. 5196; daarna wordt gezegd, dat *hij de wateren met de voeten in beroering heeft gebracht*, en dat *hij hun stromen heeft opgewoeld*, omdat met de wateren de

geestelijke ware dingen worden aangeduid, n. 680, 739, 2702, 3058, 3424, 4976, 5668; en met de voeten de dingen die van het natuurlijke zijn, n. 2162, 3147, 3761, 3986, 4280, 4938 tot 4952; aldus is de wateren met de voeten in beroering brengen de ware dingen des geloofs bevuilen en verdraaien door wetenschappelijke dingen welke van het natuurlijke zijn; en hun stromen opwoelen is zo doen met het inzicht; ten slotte wordt er gezegd dat *wanneer hij zal worden uitgeblust, de Hemelen bedekt zullen worden*, omdat met de Hemelen de innerlijke dingen van den mens worden aangeduid, daar toch deze zijn Hemelen zijn; deze worden gesloten wanneer de wetenschappelijke dingen over de ware dingen des geloofs heersen, of het natuurlijke over het geestelijke; dat dan de erkennenissen van het ware en het goede te gronde gaan, wordt aangeduid met *Ik zal de sterren der Hemelen zwart maken*, en *alle schijnselgevers des lichts*; dat de sterren die erkennenissen zijn, zie men in n. 2495, 2849, 4697; dat de schijnselgevers de goede en de ware dingen zijn, n. 30 tot 38; dat dan ook niet meer het goede der liefde kan invloeien, wordt aangeduid met *Ik zal de zon met een wolk bedekken*; en evenmin het goede des geloofs, wordt aangeduid met *de maan zal haar schijnsel niet doen lichten*; dat de zon het goede der liefde is, en de maan het goede des geloofs, zie men in n. 1529, 1530, 2120, 2495, 3636, 3643, 4060, 4696; dat zo slechts valse dingen het natuurlijk gemoed in beslag zullen nemen, wordt aangeduid met *Ik zal duisternis op uw land geven*; dat de duisternis de valse dingen zijn, n. 1839, 1860, 4418, 4531; en dat het land van Farao of het land van Egypte het natuurlijk gemoed is, n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301; hieruit blijkt nu welke zin in deze profetische dingen is gelegen. Omdat met Farao het wetenschappelijke in het gemeen wordt aangeduid, wordt met hem ook het natuurlijke in het gemeen aangeduid, n. 5799.

6016. En zij namen hun vee; dat dit de goede dingen van het ware betekent, staat vast uit de betekenis van het vee, zijnde het goede van het ware; onder het vee immers worden zowel de kudden van kleinvee als van grootvee verstaan, en eveneens paarden, kamelen, muil dieren, ezelen; en omdat de kudden van kleinvee in den inwendigen zin de innerlijke goede dingen zijn, en de kudden van grootvee de uiterlijke goede dingen, doch paarden, kamelen, muil dieren, ezelen de dingen die van het verstandelijke zijn, welke alle betrekking hebben op de ware dingen, wordt derhalve met het vee het goede van het ware aangeduid.

6017. En hun verwerving die zij in het land Kanaän verworven hadden; dat dit de ware dingen betekent die verkregen waren uit de vorige welke der Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van de verwerving, zijnde het verkregen ware,

waarover n. 4105, en eveneens het verkregen goede, n. 4391, 4487; en uit de betekenis van het land Kanaän, zijnde de Kerk, waarover n. 3705, 3686, 4447, 4517, 5136; dat zij verkregen waren uit de vorige der Kerk, volgt hieruit, omdat de ware dingen wanneer zij zich vanuit het goede vermenigvuldigen, vanuit de vorige ware dingen worden vermenigvuldigd.

6018. En zij kwamen tot Egypte; dat dit de inwijding betekent in de wetenschappelijke dingen der Kerk, staat vast uit de betekenis van komen of nederdalen tot Egypte, zijnde de inwijding van het ware in de wetenschappelijke dingen der Kerk, waarover n. 6004.

6019. Jakob en al het zaad van hem met hem; dat dit betekent van het natuurlijk ware en van alle dingen des geloofs die van hetzelfde zijn, namelijk de inwijding ervan in de wetenschappelijke dingen der Kerk, staat vast uit de uitbeelding van Jakob, zijnde het natuurlijk ware, waarover n. 3505, 3509, 3525, 3546, 3599, 3775, 4009, 4234, 4520, 4538; en uit de betekenis van het zaad, zijnde het geloof der naastenliefde, waarover n. 255, 1025, 1447, 1610, 1940, 2848, 3310; aldus zijn alle zaad met hem alle dingen des geloofs die het natuurlijk ware heeft.

6020. Zijn zonen, en de zonen zijner zonen met zich; dat dit de ware dingen in hun volgorde betekent, staat vast uit de betekenis van de zonen, zijnde de ware dingen, waarover n. 489, 491, 533, 1147, 2623, 3373; aldus eveneens de zonen der zonen, maar de ware dingen die vanuit deze zijn in hun volgorde.

6021. Zijn dochteren, en de dochteren zijner zonen; dat dit de goede dingen in volgorde betekent, staat vast uit de betekenis van de dochteren, zijnde de goede dingen, waarover n. 489, 490, 491, 2362, 3963; aldus eveneens de dochteren der zonen, maar de goede dingen die vanuit gene zijn, aldus in hun volgorde, zoals vlak boven aangaande de zonen.

6022. En al zijn zaad; dat dit het al des geloofs en der naastenliefde betekent, staat vast uit de betekenis van het zaad, zijnde het geloof der naastenliefde, zoals boven n. 6019, aldus zowel het geloof als de naastenliefde, want waar het ene is, daar is het andere.

6023. Bracht hij met zich tot Egypte; dat dit betekent dat zij werden samengebracht in de wetenschappelijke dingen der Kerk, staat vast uit de betekenis van komen of nederdalen naar Egypte, zijnde de ware dingen inwijden en samenbrengen in de wetenschappelijke dingen der Kerk, waarover boven n. 6004, 6018; het zelfde wordt eveneens aangeduid met brengen met zich naar Egypte; men zie n. 5373, 6004; zij zijn dan ingewijd en samengebracht, wanneer de wetenschappelijke dingen door de ware dingen worden geregeerd; en zij worden dan door de ware dingen geregeerd wanneer

het ware wordt erkend, omdat de Heer het aldus in het Woord heeft gezegd, en daarna de wetenschappelijke dingen die bevestigen, worden aanvaard, doch die worden verwijderd welke bestrijden; zo heerst het ware in zijn bevestigende dingen, de niet bevestigende dingen verworpen zijnde; wanneer het aldus is, dan wordt de mens, wanneer hij vanuit de wetenschappelijke dingen denkt, niet heengeleid tot de valse dingen, zoals geschiedt wanneer daarin de ware dingen niet zijn; de wetenschappelijke dingen immers zijn geen ware dingen vanuit zich, maar vanuit de ware dingen daarin, en zodanig als de ware dingen zijn die daarin zijn, zodanig gemeen ware is het wetenschappelijke; want het wetenschappelijke is slechts een vat, n. 1469, 1496, hetwelk zowel ware dingen als valse dingen kan opnemen, en dit met onmetelijke verscheidenheid; zoals bijvoorbeeld dit wetenschappelijke der Kerk dat elk mens de naaste is; in dit wetenschappelijke kunnen ware dingen in onmetelijken overvloed worden ingewijd en samengebracht; zoals dat elk mens weliswaar de naaste is, maar een ieder met een verschil; en dat diegene het meest de naaste is, die in het goede is, en dit eveneens met een verschil volgens het hoedanige van het goede; en dat de oorsprong van den naaste uit den Heer Zelf wordt afgeleid, aldus hoe meer zij Hem nader zijn, dat is, hoe meer zij in het goede zijn, des te meer zij de naaste zijn, en hoe meer van Hem verwijderd, des te minder; voorts eveneens dat het gezelschap meer de naaste is dan de mens afzonderlijk, en dat het koninkrijk in het gemeen het meer is dan het gezelschap, doch het vaderland meer dan de andere koninkrijken; en dat de Kerk nog meer de naaste is dan het vaderland, en dat het Rijk des Heren dit nog meer is; alsmede dat de naaste dan wordt geliefd wanneer iemand naar behoren zijn ambt vervult voor het welzijn van anderen, of van het vaderland, of van de Kerk, en zo voort; daaruit blijkt hoe vele ware dingen in dat ene wetenschappelijke der Kerk kunnen worden samengebracht; het zijn er immers zo vele, dat zij moeilijk in geslachten zijn in te delen, en aan elk geslacht ter onderscheiding en onderkenning enige ware dingen in het bijzonder toe te wijzen: dit was het onderwerp van studie in de Oude Kerken. Dat het zelfde wetenschappelijke vervuld kan worden met valse dingen in onmetelijken overvloed, kan ook vaststaan, namelijk door die ware dingen om te draaien, en te zeggen dat een ieder voor zichzelf de naaste is, en dat uit zichzelf bij een ieder de oorsprong van den naaste moet worden afgeleid; en dat zo diegene voor hem meer de naaste is die hem meer begunstigt en één met hem maakt, en zich daardoor in hem vertoont als zijn evenbeeld; ja zelfs, dat ook het vaderland voor hem niet de naaste is dan alleen voor zoveel als er uit hetzelfde voor hem gewin voortvloeit, behalve ontelbare andere dingen; doch het wetenschappelijke

blijft het zelfde, namelijk dat elk mens de naaste is; maar door den een wordt het met ware dingen, door den ander met valse dingen gevuld. Eender is het gesteld met de overige wetenschappelijke dingen.

6024. Vers 8 tot 27. *En deze zijn de namen der zonen van Israël, die kwamen naar Egypte, van Jakob en van zijn zonen: de eerstverwekte van Jakob, Ruben. En de zonen van Ruben: Chanoch, en Phallu, en Chezron, en Karmi. En de zonen van Schimeon: Jemuël en Jamin, en Ochad, en Jachin, en Zochar, en Schaul, de zoon ener Kanaänietische. En de zonen van Levi: Gerschon, en Kehath, en Merari. En de zonen van Jehudah: Er en Onan, en Schelab, en Perez, en Serach; en gestorven is Er en Onan in het land Kanaän; en de zonen van Perez waren Chezron en Chamul. En de zonen van Jissachar: Thola, en Puvah, en Job, en Schimron. En de zonen van Zebulon: Sered, en Elon, en Jachleël. Dezen zijn de zonen van Leah, die zij Jakob gebaard heeft in Paddan Aram; en Dinah, zijn dochter; al de zielen zijner zonen, en zijner dochteren waren drieëndertig. En de zonen van Gad: Zifion, en Chaggi, Schuni en Ezbon, Eri en Arodi en Areli. En de zonen van Ascher: Jimna en Jischva, en Jischvi, en Beriah, en Serech, hun zuster; en de zonen van Beriah: Cheber en Malkiël. Dezen zijn de zonen van Zilpah, die Laban aan zijn dochter Leah gegeven had, en zij baarde dezen aan Jakob, zestien zielen. De zonen van Rachel de echtgenote van Jakob: Jozef en Benjamin. En aan Jozef werd geboren in het land van Egypte, die hem Asenath, de dochter van Potifera, den priester van On, baarde: Menaschah en Efraïm. En de zonen van Benjamin: Bela en Becher, en Aschbel, Gera en Naäman, Echi en Rosch, Muppm en Chuppim, en Arde. Dezen zijn de zonen van Rachel, die aan Jakob geboren zijn; alle zielen, veertien. En de zonen van Dan: Chuschim. En de zonen van Naftali: Jachzeël en Guni, en Jezer, en Schillem. Dezen zijn de zonen van Bilhab, die Laban aan zijn dochter Rachel gegeven had; en zij baarde dezen aan Jakob; alle zielen, zeven. Alle ziel komende tot Jakob naar Egypte, zijn dij uitgegaan, behalve de vrouwen van de zonen van Jakob, alle zielen, zesenzestig. En de zonen van Jozef, die hem in Egypte geboren zijn, twee zielen; al de zielen voor het huis van Jakob komende naar Egypte, zeventig. En deze zijn de namen der zonen van Israël, die kwamen tot Egypte, betekent het hoedanige der ware dingen uit het geestelijke in volgorde, welke waren samengebracht in de wetenschappelijke dingen welke der Kerk zijn; van Jakob en van zijn zonen, betekent het ware van het natuurlijke in het gemeen, en de ware dingen van het natuurlijke in het bijzonder; de eerstverwekte van Jakob, Ruben, betekent het geloof met het verstand, hetwelk schijnbaar de eerste plaats inneemt; en de zonen van Ruben: Chanoch, en Phallu, en Chezron, en Karmi, betekent de leerstellige dingen des geloofs in het algemeen; en de zonen*

van Schimeon: Jemuël en Jamin, en Ochad, en Jachin, en Zochar, betekent het geloof met den wil, en de leerstellige dingen ervan in het algemeen; en Schaul, de zoon ener Kanaänietische, betekent het leerstellige niet vanuit den echten oorsprong; en de zonen van Levi: Gerschon, en Kehath, en Merari, betekent de geestelijke liefde en de leerstellige dingen ervan in het algemeen; en de zonen van Jehudah: Er en Onan, en Schelah, en Perez, en Serach, betekent de hemelse liefde en de leerstellige dingen ervan; en gestorven is Er en Onan in het land Kanaän, betekent dat het valse en het boze waren uitgeroeid; en de zonen van Perez waren Chezron en Chamul, betekent de ware dingen van dat goede, welke de goede dingen der naastenliefde zijn; en de zonen van Jissachar: Thola, en Puvah, en Job, en Schimron, betekent de hemelse echtelijke liefde, en de leerstellige dingen ervan; en de zonen van Zebulon: Sered en Elon, en Jachleël, betekent het hemelse huwelijk, en de leerstellige dingen ervan; dezen zijn de zonen van Leah, die zij Jakob gebaar heeft in Paddan Aram, betekent dat die dingen zijn vanuit de geestelijke aandoening in het natuurlijke door de erkentissen van het goede en het ware; en Dinah, zijn dochter, betekent de Kerk; alle ziel zijner zonen, en zijner dochteren waren drieëndertig, betekent den staat van het geestelijk leven en het hoedanige; en de zonen van Gad: Zifion, en Chaggi, Schuni en Ezbon, Eri en Arodi, en Areli, betekent het goede des geloofs, en de werken daaruit, en de leerstellige dingen ervan; en de zonen van Ascher: Jimna en Jischva, en Jischvi, en Beriah, en Serech, hun zuster; en de zonen van Beriah: Cheber en Malkiël, betekent de gelukzaligheid van het eeuwige leven, en het verkwikkelijke der aandoeningen, en de leerstellige dingen ervan; dezen zijn de zonen van Zilpah, betekent dat deze dingen van de uitwendige Kerk zijn; die Laban aan zijn dochter Leah gegeven had, betekent uit de aandoening van het uitwendig goede; en zij baarde dezen aan Jakob, betekent dat zij vanuit het natuurlijke waren; zestien zielen, betekent hun staat en het hoedanige; de zonen van Rachel de echtgenote van Jakob, betekent de dingen die vanuit de hemelse aandoening zijn; Jozef en Benjamin, betekent het inwendige der Kerk, Jozef het goede ervan, Benjamin daaruit het ware; en aan Jozef werd geboren in het land van Egypte, betekent de inwendige hemelse en geestelijke dingen in het natuurlijke; die hem Asenath, de dochter van Potifera, den priester van On, baarde, betekent vanuit het huwelijk van het goede met het ware, en van het ware met het goede; Menaschah en Efraïm, betekent het nieuwe willijke en het verstandelijke ervan, welke der Kerk zijn; en de zonen van Benjamin: Bela en Becher, en Aschbel, Gera en Naäman, Echi en Rosch, Muppm en Chuppm, en Arde, betekent het geestelijk inwendige en

de leerstellige dingen ervan; dezen zijn de zonen van Rachel, die aan Jakob geboren zijn, betekent dat die dingen zijn vanuit de hemelse aandoening; alle zielen, veertien, betekent den staat ervan, en het hoedanige; en de zonen van Dan: Chuschim, betekent het heilige des geloofs, en het goede des levens, en het leerstellige ervan; en de zonen van Naftali: Jachzeël, en Guni, en Jezer, en Schillem, betekent de verzoeking en waarin de overwinning is, en de leerstellige dingen aangaande die; dezen zijn de zonen van Bilhah, betekent dat deze dingen van de inwendige Kerk zijn; die Laban aan zijn dochter Rachel gegeven had, betekent uit de aandoening van het inwendig goede; alle zielen, zeven, betekent den staat ervan, en het hoedanige; alle ziel komende tot Jakob naar Egypte, betekent alle ware en goede dingen, ingewijd in de wetenschappelijke dingen der Kerk; zijn dij uitgegaan, betekent welke vanuit het huwelijk waren; behalve de vrouwen van de zonen van Jakob, betekent uitgenomen de aandoeningen van die dingen welke niet vanuit dat huwelijk waren; alle zielen, zesenzestig, betekent den staat ervan en het hoedanige; en de zonen van Jozef, die hem in Egypte geboren zijn, betekent de hemelse en de geestelijke dingen in het natuurlijke; twee zielen, betekent daaruit het willijke en het verstandelijke, welke der Kerk zijn; al de zielen voor het huis van Jakob komende naar Egypte, zeventig, betekent het volle in de orde.

6025. Er wordt van afgezien deze dingen verder te ontvouwen, omdat het louter namen zijn; wat zij betekenen, kan men zien uit de nu hierboven in n. 6024 gegeven gemene ontvouwing; en wat de zonen zelf van Jakob betekenen, zie men in de ontvouwing waar wordt gehandeld over hun geboorte. Wat opmerkenswaardig is, is dit dat aan de zonen van Jakob geen zoon geboren is in Egypte, waarheen zij kwamen, hoewel zij nog jonge mannen waren; maar dat allen geboren werden in het land Kanaän; zij zelf echter in Paddan Aram, behalve Benjamin; dit geschiedde vanuit de speciale Goddelijke Voorzienigheid des Heren, opdat de dingen die der Kerk zijn, door hen van de eerste geboorte aan zouden worden uitgebeeld; dat zij in Paddan Aram werden geboren, beeldde uit dat de mens der Kerk door de erkenningen van het goede en het ware opnieuw geboren of wederverwekt moet worden; Paddan Aram immers betekent de erkenningen van het goede en het ware, n. 3664, 3680, 4107; en de geboorte beeldde de nieuwe geboorte door het geloof en de naastenliefde uit, n. 4668, 5160, 5598, aldus eerst door de erkenningen van dezelve. Dat hun zonen echter allen in het land Kanaän werden geboren, beeldde uit dat daaruit zulke dingen zijn die der Kerk zijn, want het land Kanaän is de Kerk, n. 3705, 3686, 4447, 4454, 4516, 5136, 5757. Dat aan Jozef echter zonen geboren zijn in Egypte, was opdat de heerschappij

zou worden uitgebeeld van den inwendigen mens in den uitwendigen, in het bijzonder van het hemelse van het geestelijke in het natuurlijke; Menaschah is het willijke en Efraïm is het verstandelijke, welke der Kerk zijn in het natuurlijke.

6026. Vers 28, 29, 30. *En hij zond Jehudah vóór zich tot Jozef, om aan te wijzen vóór hem naar Goschen; en zij kwamen in het land Goschen. En Jozef spande zijn wagen aan, en hij klom op, zijn vader Israël tegemoet naar Goschen, en hij verscheen aan hem, en hij viel op zijn halzen, en hij weende lang op zijn halzen. En Israël zeide tot Jozef: Ik sterve ditmaal, nadat ik uw aangezichten heb gezien, dat gij nog leeft.* En hij zond Jehudah vóór zich tot Jozef, betekent de vergemeenschapping van het goede der Kerk met het Inwendig Hemelse; om aan te wijzen vóór hem naar Goschen, betekent, met betrekking tot het midden in het natuurlijke; en zij kwamen in het land Goschen, betekent de standplaats des levens daar; en Jozef spande zijn wagen aan, betekent de leer uit het Inwendige; en hij klom op, zijn vader Israël tegemoet, betekent den invloed; naar Goschen, betekent in het midden in het natuurlijke; en hij verscheen aan hem, betekent de doorvatting; en hij viel op zijn halzen, betekent de verbinding; en hij weende lang op zijn halzen, betekent de barmhartigheid; en Israël zeide tot Jozef, betekent de doorvatting van het geestelijk goede; ik sterve ditmaal, betekent het nieuwe leven; nadat ik uw aangezichten heb gezien, betekent, na het bemerken van de barmhartigheid; dat gij nog leeft, betekent het bemerken van het leven daaruit in zich.

6027. En hij zond Jehudah vóór zich tot Jozef; dat dit de vergemeenschapping betekent van het goede der Kerk met het Inwendig Hemelse, staat vast uit de uitbeelding van Jehudah, zijnde het goede der Kerk, waarover n. 5583, 5603, 5794, 5782, 5833; en uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendig Hemelse, waarover n. 5869, 5877; dat vóór zich zenden is vergemeenschappen, is duidelijk. Dat Jehudah werd gezonden, en geen ander, was opdat de vergemeenschapping zou worden aangeduid welke onmiddellijk is van het goede met het goede, namelijk van het uitwendig goede, hetwelk Jehudah uitbeeldt, met het Inwendig Goede, hetwelk Jozef uitbeeldt; uit den Heer immers vloeit het goede hetwelk van de liefde tot Hem en van de liefde jegens den naaste is, door het inwendige in het uitwendige in, en zoveel als van het goede in het uitwendige is, zoveel wordt daar opgenomen; indien echter in het uitwendige van den mens slechts het ware des geloofs is, niet echter het goede, zo wordt de invloed van het goede uit den Heer door het inwendige niet opgenomen in het uitwendige, want er bestaat geen onmiddellijke

vergemeenschapping met het ware, maar een middellijke door het goede; dit is de oorzaak dat geen ander door Jakob tot Jozef was gezonden dan Jehudah.

6028. Om aan te wijzen vóór hem naar Goschen; dat dit betekent met betrekking tot het midden van het natuurlijke, namelijk dat er vergemeenschapping was, staat vast uit de betekenis van Goschen, zijnde het midden, dat is, het binnenste, in het natuurlijke, waarover n. 5910; met het midden of het binnenste in het natuurlijke wordt het beste daar aangeduid, want het beste is in het midden, dat is, in het middelpunt of het binnenste; rond daarom heen zijn aan elke hemelstreek de goede dingen in den hemelsen vorm gerangschikt, volgens den graad der goedheid dichterbij en verderaf van het beste in het midden; zodanig is de ordening der goede dingen bij de wederverwekten; doch bij de bozen zijn de slechtste dingen in het midden, en de goede dingen zijn heengewezen naar de uitersten, waar zij aanhoudend naar buiten worden gedrongen; deze vorm is bij de bozen in het bijzonder, en is in de hellen in het gemeen; aldus is de helse vorm. Uit hetgeen over het beste in het midden en over de goede dingen in volgorde aan de zijden is gezegd, kan vaststaan wat er verstaan wordt onder de vergemeenschapping van het goede der Kerk met het Inwendig Hemelse met betrekking tot het midden in het natuurlijke.

6029. En Jozef spande zijn wagen aan; dat dit de leer uit het Inwendige betekent, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, waarover meermalen; en uit de betekenis van den wagen, zijnde de leer, waarover n. 5321.

6030. En hij klom op, zijn vader Israël tegemoet; dat dit den invloed betekent, namelijk uit het Inwendig Hemelse in het geestelijk goede vanuit het natuurlijke, staat vast uit de uitbeelding van Jozef die opklom, hem tegemoet, zijnde het Inwendig Hemelse, waarover n. 5869, 5877; en uit de uitbeelding van Israël, zijnde het geestelijk goede, waarover n. 5801, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833; dat opklimmen, hem tegemoet, de invloed is, volgt daaruit, want opklimmen, hem tegemoet, is hier zich tot hem begeven en tot hem komen.

6031. Naar Goschen; dat dit het midden in het natuurlijke betekent, staat vast uit hetgeen aangaande Goschen vlak boven in n. 6028 is gezegd.

6032. En hij verscheen aan hem; dat dit de doorvatting betekent, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde verstaan, en bemerken, waarover n. 2150, 3764, 4567, 4723, 5400; en zijnde geloof hebben, n. 2325, 2807, 3863, 3869, 4403 tot 4421, 5400. Wat dit betreft dat zien is verstaan en daaruit doorvatten, voorts dat het is geloof hebben, moet men weten dat er twee dingen bij

den mens zijn die zijn leven maken, namelijk het GEESTELIJK LICHT, en de GEESTELIJKE WARMTE; het geestelijk licht maakt het leven van zijn verstand, en de geestelijke warmte het leven van zijn wil; het geestelijk licht is uit zijn eersten oorsprong het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede des Heren, en daaruit het ware des geloofs vanuit het goede der naastenliefde; en de geestelijke warmte is uit haar eersten oorsprong het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde des Heren, en daaruit het goede der hemelse liefde, zijnde de liefde tot den Heer, en het goede der geestelijke liefde, zijnde de liefde tot den naaste; deze twee maken, als gezegd, het gehele leven van den mens uit. Wat het geestelijk licht aangaat, dit gedraagt zich zo in het verstand van den mens als het natuurlijk licht in zijn uitwendig gezicht; opdat namelijk het oog zie, is het nodig dat er licht zij hetwelk beschijnt, en dan ziet het oog in het licht alle dingen die overal in het rond buiten hetzelfde zijn; aldus het verstandelijk gemoed, hetwelk het inwendige oog van den mens is; opdat dit oog zie, is het nodig dat het licht des Hemels, hetwelk uit den Heer is, beschijne, en wanneer dit oog door dat licht beschenen is, dan ziet het de dingen die overal in het rond buiten hetzelfde zijn; maar de objecten die het ziet, zijn geestelijk, namelijk de wetenschappelijke dingen en de ware dingen; wanneer dit licht echter niet beschijnt, is het verstandelijk gemoed of het inwendige oog van den mens, zoals het uitwendige oog of het oog van het lichaam, in duisternis, en ziet het niets, dat is, vanuit de wetenschappelijke dingen niets van het ware, en vanuit de ware dingen niets van het goede; het licht dat het menselijk gemoed beschijnt, is in werkelijkheid licht, en zulk een licht hetwelk duizendmaal het licht der wereld op den middag te boven gaat, waarvan ik getuigenis kan afleggen, omdat ik het heb gezien; vanuit dat licht zien alle Engelen in de Hemelen de dingen die overal in het rond buiten hen zijn, en vanuit het zelfde licht zien en doorvatten zij eveneens de ware dingen die des geloofs zijn en het hoedanige ervan; vandaar nu komt het dat met zien in den geestelijken zin niet slechts het verstand, maar ook al wat des verstands is, wordt aangeduid, zoals de denking, de bespiegeling, de bemerking, de voorzichtigheid, en tal van zulke dingen; voorts niet slechts het geloof, maar ook al wat des geloofs is, zoals het ware, het leerstellige vanuit het Woord, en eendere dingen. Wat echter de geestelijke warmte aangaat, deze gedraagt zich zo in den wil van den mens als de natuurlijke warmte in het lichaam, namelijk dat zij moet levend maken; maar de geestelijke warmte is in haar eersten oorsprong, welke oorsprong uit den Heer is, niet iets anders dan de Goddelijke Liefde jegens het algehele menselijke geslacht, en daaruit de wederkerige liefde van den mens tot Hem, alsmede jegens den naaste; en die

geestelijke warmte is in werkelijkheid warmte, welke de lichamen der Engelen met warmte en tegelijk hun innerlijke dingen met liefde zegent; vandaar komt het dat met warmte, vlam, vuur, in het Woord in den echten zin de dingen worden aangeduid die der liefde zijn, zoals de aandoeningen van het goede en het ware, voorts het goede zelf.

6033. En hij viel op zijn halzen; dat dit de verbinding betekent, staat vast uit de betekenis van op de halzen vallen, zijnde de nauwe en binnenste verbinding, waarover n. 5926. Dat vallen op de halzen de verbinding is, komt daarvandaan wijl de hals het hoofd en het lichaam verbindt, en met het hoofd de innerlijke dingen worden aangeduid, en met het lichaam de uiterlijke; vandaar is de hals de verbinding van de innerlijke dingen met de uiterlijke; men zie n. 3542, 5320, 5328; en vandaar de vergemeenscapping van de innerlijke dingen met de uiterlijke, voorts van de hemelse dingen met de geestelijke dingen, eveneens aldaar; welke vergemeenscapping vanuit de verbinding ook met de zelfde woorden wordt aangeduid, want Jozef is het inwendige, en Israël is naar verhouding het uitwendige.

6034. En hij weende lang op zijn halzen; dat dit de barmhartigheid betekent, staat vast uit de betekenis van wenen, zijnde de barmhartigheid, waarover n. 5480, 5873, 5927; dat er wordt gezegd lang op zijn halzen, komt omdat het eerste alsmede het continue der verbinding de barmhartigheid is, namelijk die van den Heer, Die in den hoogsten zin Jozef is.

6035. En Israël zeide tot Jozef; dat dit de doorvatting van het geestelijk goede betekent, namelijk uit het Inwendig Hemelse, staat vast uit de betekenis van zeggen in de historische dingen des Woords, zijnde de doorvatting; uit de uitbeelding van Israël, op wiens halzen Jozef weende, zijnde het geestelijk goede; en uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendig Hemelse; over al deze dingen is vaak eerder gehandeld.

6036. Ik sterve ditmaal; dat dit het nieuwe leven betekent, staat vast uit de betekenis van sterven, zijnde de wederopstanding ten leven, aldus het nieuwe leven, waarover n. 3326, 3498, 3505, 4618, 4621, 6008; waarom sterven het nieuwe des levens betekent, werd in die plaatsen ook getoond; namelijk omdat wanneer de mens sterft, terstond het nieuwe van zijn leven inzet; hij wordt ten leven opgewekt na het afwerpen van het stoffelijk lichaam hetwelk hem ten gebruike in de wereld van dienst is geweest. Het nieuwe leven wordt hier met sterven aangeduid, omdat het komt vanuit den invloed uit het inwendige, welke daarmede wordt aangeduid dat Jozef opklom zijn vader Israël tegemoet, n. 6030; en vanuit de verbinding, welke daarmede wordt aangeduid dat Jozef viel op de halzen van Israël, n. 6033.

6037. Nadat ik uw aangezichten heb gezien; dat dit betekent na het bemerken van de barmhartigheid, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde het bemerken, waarover boven n. 6032; en uit de betekenis van de aangezichten, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot den Heer, zijnde de barmhartigheid, waarover n. 222, 223, 5585, 5816.

6038. Dat gij nog leeft; dat dit de doorvatting van het leven daaruit in zich betekent, staat vast uit de betekenis van leven, zijnde in den inwendigen zin het geestelijk leven, n. 5890; dat de doorvatting van dat leven in zich wordt aangeduid, volgt uit het voorafgaande, namelijk dat hetzelfde nieuw leven heeft vanuit den invloed en de verbinding, n. 6036; en vanuit de aandoening van de vreugde dat hij hem zag; die aandoening geeft de doorvatting van het leven in zich.

6039. Vers 31, 32, 33, 34. *En Jozef zeide tot zijn broederen, en tot het huis zijns vaders: Ik zal opklimmen en Farao boodschappen, en tot hem zeggen: Mijn broederen, en het huis mijns vaders, die in het land Kanaän waren, zijn tot mij gekomen. En de mannen zijn herders van de kudde van kleinvee, omdat zij mannen van het vee zijn; en zij hebben hun kudden van kleinvee, en hun kudden van grootvee, en alle dingen die zij hebben, doen komen. En het zij dat Farao ulieden roepe, en zegge: Wat zijn uw werken. En gij zult zeggen: Mannen van het vee zijn uw knechten geweest van hun knapen jaren aan en tot nu toe, ook wij, ook onze vaders; deswege opdat gij wonen moogt in het land Goschen; omdat een gruwel der Egyptenaren alle herder van kleinvee is.* En Jozef zeide tot zijn broederen, betekent de doorvatting van de ware dingen in het natuurlijke; en tot het huis zijns vaders, betekent van de goede dingen daar; ik zal opklimmen en Farao boodschappen, betekent de vergemeenschapping met het natuurlijke, waar de wetenschappelijke dingen der Kerk zijn; en tot hem zeggen: Mijn broederen, en het huis mijns vaders, die in het land Kanaän waren, zijn tot mij gekomen, betekent aangaande de ware en de goede dingen der Kerk, dat zij moeten worden ingewijd; en de mannen zijn herders van de kudde van kleinvee, betekent dat zij tot het goede leiden; omdat zij mannen van het vee zijn, betekent dat zij het goede hebben vanuit de ware dingen; en zij hebben hun kudde van kleinvee, en hun kudden van grootvee, en alle dingen die zij hebben, doen komen, betekent dat het innerlijk en het uiterlijk goede, en al wat daaruit is, tegenwoordig is; en het zij dat Farao ulieden roepe, betekent indien het natuurlijke, waarin de wetenschappelijke dingen der Kerk zijn, verbonden wil worden; en zegge: Wat zijn uw werken, betekent en uw goede dingen weten; en gij zult zeggen: Mannen van het vee zijn uw knechten geweest van hun knapen jaren aan en

tot nu toe, betekent dat zij van het begin aan en ook nu nog ware dingen hebben vanuit welke het goede is; ook wij, ook onze vaders, betekent dat het aldus was uit de eerste goede dingen; deswege opdat gij woen moogt in het land Goschen, betekent aldus zal uw standplaats zijn in het midden van het natuurlijke waar de wetenschappelijke dingen der Kerk zijn; omdat een gruwel der Egyptenaren alle herder van kleinvee is, betekent zo scheiding van de verdraaide wetenschappelijke dingen, welke tegenovergesteld zijn aan de wetenschappelijke dingen der Kerk.

6040. En Jozef zeide tot zijn broederen; dat dit de doorvatting van de ware dingen in het natuurlijke betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de doorvatting, waarover meermalen; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde de geestelijke ware dingen in het natuurlijke, waarover n. 5414, 5879; en uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendig Hemelse, waarover n. 5869, 5877; daaruit blijkt dat met Jozef zeide tot zijn broederen, de doorvatting wordt aangeduid van de ware dingen in het natuurlijke uit het Inwendig Hemelse. Dat met Jozef zeide niet de doorvatting van hem wordt aangeduid, komt omdat Jozef het inwendige is, en alle doorvatting door het inwendige in het uitwendige of natuurlijke invloeit; het natuurlijke immers doorvat vanuit zich in het geheel niets, maar wat het doorvat is uit hetgeen eerder is dan hetzelve; ja zelfs doorvat ook het eerdere niet uit zich, maar uit hetgeen nog eerder is dan hetzelve, aldus ten slotte uit den Heer, die uit Zich Is; zodanig is de invloed en vandaar zodanig de doorvatting; het is met den invloed gesteld zoals met het ontstaan en het blijven bestaan; niets ontstaat uit zich, maar uit dat wat eerder is dan hetzelve, aldus ten slotte alle dingen uit het Eerste, dat is, uit het Zijn en Ontstaan uit Zich; eveneens blijven alle dingen uit Het Zelfde bestaan; het is immers met het blijven bestaan gesteld als met het ontstaan, want blijven bestaan is voortdurend ontstaan. Dat er wordt gezegd de doorvatting van de ware dingen in het natuurlijke, niet echter de doorvatting van hen die in die ware dingen zijn, vindt hierin zijn oorzaak dat de geestelijke spraak zodanig is, want aldus worden de ideeën der denking afgetrokken van de personen en tot de dingen bepaald, en het zijn de dingen, namelijk de ware en de goede dingen die bij den mens leven, en den mens doen leven; zij zijn immers uit den Heer, uit Wien het al des levens is; aldus wordt de denking ook daarvan afgeleid, de ware en de goede dingen aan een persoon toe te kennen; door een zodanige spraak heeft men ook een gemene idee, welke zich wijder uitstrekt dan als daaraan de voorstelling van een persoon wordt aangebonden; indien bijvoorbeeld wordt gezegd de doorvatting van hen die in die ware dingen zijn, dan worden de

ideeën tegelijk bepaald tot hen die zodanig zijn, zoals pleegt te geschieden, en zo afgetrokken van het gemene; vandaar wordt de verlichting uit het licht van het ware verminderd; bovendien worden door het denken over personen in het andere leven diegenen opgeroepen over wie gedacht wordt, want in het andere leven wordt elke denking vergemeenschap; dit zijn de oorzaken waarom er, zoals hier, geabstraheerd wordt gezegd de doorvatting van de ware dingen in het natuurlijke.

6041. En tot het huis zijns vaders; dat dit betekent van de goede dingen daar, namelijk de doorvatting, staat vast uit de betekenis van het huis, zijnde het goede, waarover n. 3128, 3652, 3720, 4982; en uit de betekenis van den vader, zijnde ook het goede, waarover n. 2803, 3703, 3704, 5581, 5902.

6042. IkzalopklimmenenFaraoboodschappen; dat dit de vergemeenschapping betekent met het natuurlijke, waar de wetenschappelijke dingen der Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van boodschappen, zijnde de vergemeenschapping, waarover n. 4856; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde het natuurlijke, waar de wetenschappelijke dingen der Kerk zijn, waarover n. 5799, 6015.

6043. En tot hem zeggen: Mijn broederen, en het huis mijns vaders, die in het land Kanaän waren, zijn tot mij gekomen; dat dit betekent aangaande de ware en de goede dingen der Kerk, dat zij moeten worden ingewijd, staat vast uit de uitbeelding van de zonen Israëls, die hier zijn broeders zijn, zijnde de geestelijke ware dingen in het natuurlijke, waarover vlak boven n. 6040; uit de betekenis van het huis des vaders, zijnde de goede dingen daar, waarover ook vlak boven n. 6041; uit de betekenis van het land Kanaän, zijnde de Kerk, waarover n. 3705, 3686, 4447, 4517, 5136; en uit de betekenis van komen tot Jozef, of tot Egypte, waar Jozef was, zijnde ingewijd worden in de wetenschappelijke dingen die der Kerk zijn, waarover boven n. 6004, 6018; aangaande de inwijding der ware dingen welke der Kerk zijn, in de wetenschappelijke dingen, welke van het natuurlijke zijn, zie men boven n. 6023, en aangaande de verbinding ervan, beneden n. 6047.

6044. En de mannen zijn herders van de kudde van kleinvee; dat dit betekent dat zij tot het goede leiden, staat vast uit de betekenis van de herders van de kudde van kleinvee, zijnde diegenen die tot het goede leiden, waarover n. 343, 3795, 5201; het is immers de herder die leert en leidt, en het is de kudde welke geleerd en geleid wordt; maar in den inwendigen zin worden de ware dingen verstaan die tot het goede leiden, want met de zonen Israëls, die hier de mannen herders der kudde zijn, worden de geestelijke ware dingen uitgebeeld, n. 6040; bij hen die leren zijn het ook de ware dingen welke leiden. Dat de ware dingen die des geloofs zijn, leiden tot het goede hetwelk der

naastenliefde is, werd eerder getoond; en eveneens blijkt het hieruit dat alle en de afzonderlijke dingen betrekking hebben op een doel en dat beogen, en die welke niet een doel beogen, niet kunnen blijven bestaan; de Heer immers heeft nooit iets geschapen tenzij om een doel, en wel dermate dat men kan zeggen dat het doel het al is in alle dingen die geschapen zijn; en de dingen die geschapen zijn, zijn in die orde dat zoals het doel uit het Eerste door de middelste doelen het laatste beoogt, aldus het doel in het laatste het doel in het Eerste beoogt; vandaar de nexus der dingen; het doel zelf is in zijn eersten oorsprong niets anders dan het Goddelijk Goede der Goddelijke liefde; aldus is het de Heer Zelf; vandaar wordt Hij ook in het Woord de Eerste en de Laatste, de Alfa, en de Omega genoemd, Jes. xli: 4; hfdst. xlii: 6; hfdst. xliii: 12; Apoc. i: 8, ii, 17; hfdst. ii: 8; hfdst. xxi: 6; hfdst. xxii 13. Daar dit aldus is, is het noodzakelijk dat alle en de afzonderlijke dingen die van het leven bij den mens zijn, betrekking hebben op een doel en dat beogen; wie over enig redelijke beschikt, kan zien dat de wetenschappelijke dingen bij den mens de ware dingen als hun doel beogen, en dat de ware dingen de goede dingen beogen, en dat de goede dingen den Heer beogen als het laatste en het eerste doel; als laatste doel wanneer zij Hem beogen uit de ware dingen, en als eerste doel wanneer zij Hem beogen uit het goede. Aldus is het gesteld met de ware dingen der Kerk dat zij tot het goede leiden, hetgeen wordt aangeduid met de mannen herders der kudde van het kleinvee, en door de mannen van het vee, zoals volgt.

6045. Omdat zij mannen van het vee zijn; dat dit betekent dat zij het goede hebben vanuit de ware dingen, staat vast uit de betekenis van het vee, zijnde het goede van het ware, of het goede vanuit de ware dingen, waarover n. 6016; het wordt gezegd aangaande de zonen Israëls, die de geestelijke ware dingen in het natuurlijke zijn, n. 5414, 5879, aldus aangaande de ware dingen, hier dat zij tot het goede leiden; men zie hierover vlak boven n. 6044.

6046. En zij hebben hun kudden van kleinvee en hun kudden van grootvee, en alle dingen die zij hebben, doen komen; dat dit betekent dat het innerlijk en het uiterlijk goede, en al wat daaruit is, tegenwoordig is, staat vast uit de betekenis van het kleinvee, zijnde het innerlijk goede, en uit de betekenis van het grootvee, zijnde het uiterlijk goede, waarover n. 5913; uit betekenis van alle dingen die zij hebben, zijnde al wat daaruit is, zoals in n. 5914; en uit de betekenis van doen komen, zijnde tegenwoordig zijn.

6047. En het zij dat Farao ulieden roepe; dat dit betekent indien het natuurlijke, waarin de wetenschappelijke dingen der Kerk zijn, verbonden wil worden, staat vast uit de betekenis van tot zich roepen, zijnde verbonden willen

worden; tot zich roepen immers vanuit de aandoening opdat zij in zijn land woven, en één natie met de zijnen worden, is verbonden willen worden; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde het natuurlijke, waarin de wetenschappelijke dingen der Kerk zijn, zoals boven n. 6042; met het roepen van Farao wordt het wederkerige der inwijding en der verbinding aangeduid, namelijk van de wetenschappelijke dingen der Kerk met de ware en de goede dingen in het natuurlijke; elke verbinding immers eist het wederkerige, vandaar de toestemming van beide zijden. Hier wordt gehandeld over de verbinding van de ware dingen der Kerk met haar wetenschappelijke dingen; doch men moet weten hoe zij moeten worden verbonden; het beginsel immers moet niet worden afgeleid van de wetenschappelijke dingen, en men moet niet door deze in de ware dingen des geloofs binnentreden, want de wetenschappelijke dingen bij den mens zijn vanuit de zinlijke dingen, aldus vanuit de wereld, waaruit ontelbare begoochelingen voortkomen; maar het beginsel moet worden afgeleid vanuit de ware dingen des geloofs, namelijk langs dezen weg: Eerst moeten de leerstellige dingen der Kerk worden aangeleerd, en daarna vanuit het Woord worden uitgevorst of zij ware dingen zijn, want het zijn niet ware dingen omdat de voorgangers der Kerk het aldus hebben gezegd, en hun aanhangers het bevestigen; aldus toch zouden de leerstellige dingen van alle kerken en godsdiensten ware dingen moeten worden geheten alleen vanwege de landstreek en vanwege de geboorte; aldus zouden niet alleen de leerstellige dingen der Pauselijken, voorts der Kwakers ware dingen zijn, maar ook die der Joden, alsmede der Mahomedanen, omdat hun voorgangers het aldus hebben gezegd, en de aanhangers het bevestigen; waaruit blijkt dat het Woord doorvorst moet worden, en dat daar gezien moet worden, of het ware dingen zijn; wanneer dit geschiedt vanuit de aandoening van het ware, dan wordt de mens uit den Heer verlicht, zodat hij bemerkt zonder dat hij weet waarvandaan, wat waar is, en daarin wordt bevestigd volgens het goede waarin hij is; indien deze ware dingen in strijd zijn met de leerstellige dingen, zo wachte hij zich daarvoor de Kerk te verstoren; daarna, wanneer hij bevestigd is, en aldus in het affirmatieve vanuit het Woord, dat die dingen de ware dingen des geloofs zijn, is het hem geoorloofd ze te bevestigen door alle wetenschappelijke dingen die bij hem zijn, van welken naam en van welke natuur zij ook mogen zijn; want omdat dan het affirmatieve op universele wijze regeert, aanvaardt hij de wetenschappelijke dingen die samenstemmen, en verwerpt hij de wetenschappelijke dingen die vanwege de daarin gelegen begoochelingen niet samenstemmen; door de wetenschappelijke dingen wordt het geloof versterkt; deswege mag het niemand worden ontzegd om de

Schriften te doorvorsen vanuit de aandoening om te weten of de leerstellige dingen der Kerk waarbinnen hij geboren is, waar zijn, want anders kan hij nooit worden verlicht; evenmin mag het hem worden ontzegd zich daarna door wetenschappelijke dingen te versterken; tevoren is het hem echter niet geoorloofd; dit is de weg en er is geen andere om de ware dingen des geloofs met de wetenschappelijke dingen te verbinden, niet slechts met de wetenschappelijke dingen der Kerk, maar ook met onverschillig welke wetenschappelijke dingen; maar heden ten dage schrijden uiterst weinigen langs dezen weg voort; de meesten immers die het Woord lezen, lezen het niet vanuit de aandoening van het ware, maar vanuit de aandoening om daaruit de leerstellige dingen te bevestigen van de Kerk waarbinnen zij geboren zijn, hoedanig zij ook mogen zijn. In het Woord wordt het Rijk des Heren beschreven, namelijk dat daar het geestelijke, het redelijke, en het wetenschappelijke verbonden worden, maar het wordt beschreven met namen welke die dingen betekenen, namelijk met Israël, Aschur, en Egypte; met Israël wordt het geestelijke beschreven, met Aschur het redelijke, en met Egypte het wetenschappelijke, met deze woorden bij Jesaja: “Te dien dage zal een altaar zijn voor Jehovah *in het midden van het land van Egypte*, en een opgericht teken aan zijn grens voor Jehovah; en het zal zijn tot een teken en tot een getuige daarvan voor Jehovah Zebaoth in het *land van Egypte*; want zij zullen tot Jehovah roepen vanwege de verdrukkers, en Hij zal hun een redder en een vorst zenden, en Hij zal hen bevrijden; en Jehovah zal Egypte bekend worden, en de *Egyptenaars* zullen Jehovah leren kennen te dien dage, en zij zullen slachtoffer en spijsoffer maken; en zij zullen Jehovah een gelofte beloven, en houden. Te dien dage zal er een pad zijn uit *Egypte* tot *Aschur*, en *Aschur* zal in *Egypte* komen, en *Egypte* in *Aschur*; en *Egypte* zal *Aschur* dienen; te dien dage zal *Israël* de derde wezen voor *Egypte* en *Aschur*, een zegen in het midden des lands, hetwelk Jehovah Zebaoth zal zegenen, al zeggende: Gezegend zij Mijn volk, *Egypte*, en het werk Mijner handen, *Aschur*, en Mijn erfenis, *Israël*”, XIX: 18 tot 25; dat hier niet Egypte wordt verstaan, noch Aschur, en zelfs niet Israël, kan een ieder zien, maar onder een ieder iets anders; dat onder Israël het geestelijke der Kerk wordt verstaan, zie men in n. 3654, 5801, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833; onder Aschur het redelijke, n. 119, 1186; en onder Egypte de wetenschappelijke dingen, n. 1164, 1165, 1186, 1462, 4749, 4964, 4966, 5700, 6004, 6015; deze drie verbonden zijnde bij den mens der Kerk worden bij den Profeet daarmede beschreven dat er een pad zal zijn uit Egypte tot Aschur, en Aschur zal in Egypte komen, en Egypte in Aschur, en Egypte zal Aschur dienen; te dien dage zal Israël de derde wezen voor Egypte

en Aschur, een zegen in het midden des lands; opdat immers de mens een mens der Kerk zij, is het noodzakelijk dat hij geestelijk zij, alsmede redelijk, aan wien het wetenschappelijke van dienst zij. Hieruit kan nu vaststaan dat het wetenschappelijke geenszins uit de ware dingen des geloofs moet worden verworpen, maar dat zij verbonden moeten worden, doch langs den eerdere weg, dat is, langs den weg uit het geloof, echter niet langs den lateren weg, dat is, langs den weg uit de wetenschappelijke dingen; men zie ook hetgeen is getoond in n. 128, 129, 130, 195, 196, 232, 233, 1226, 1911, 2568, 2588, 4156, 4760, 5510, 5700.

6048. En zegge: Wat zijn uw werken; dat dit betekent en uw goede dingen weten, staat vast uit de betekenis van de werken, zijnde de goede dingen; dat de werken de goede dingen zijn, komt omdat zij vanuit den wil zijn; en de dingen die vanuit den wil zijn, zijn goed of boos; de dingen echter die vanuit het verstand zijn, zoals de gesprekken, zijn waar of vals. De werken der zonen van Jakob, alsmede die hunner vaderen, waren de kudde vee weiden, aldus als herders optreden; deze werken betekenen ook de goede dingen, in het bijzonder de goede dingen vanuit de ware dingen; dat zij het betekenen, is vanuit de overeenstemmingen; lammeren immers, schapen, geitebokjes, geiten, welke tot het kleinvee behoren, stemmen overeen met de goede dingen der naastenliefde; eender stieren, ossen, welke tot het grootvee behoren; dat zij overeenstemmen, staat hieruit vast dat wanneer de Engelen vanuit hemelse aandoening onder elkander spreken over de goede dingen der naastenliefde, er op enige plaatsen in de wereld der geesten, en eveneens in den eersten of laatsten Hemel, kudde van klein- en grootvee verschijnen, wanneer zij over de innerlijke goede dingen der naastenliefde spreken kudde van kleinvee, doch wanneer zij over de uiterlijke spreken, kudde van grootvee; men zie n. 3218, 3219, 3220; vandaar nu komt het dat in het Woord met kudde van klein- en grootvee zulke dingen worden aangeduid. In het algemeen moet men weten dat elk aanduidende hetwelk in het Woord is, zijn oorsprong trekt uit de uitbeeldende dingen in het andere leven, en deze hun oorsprong uit de overeenstemmingen; de oorzaak hiervan is deze dat de natuurlijke wereld is vanuit de geestelijke wereld, zoals de uitwerking uit haar oorzaak, te dien einde opdat de geestelijke wereld kan invloeden in de natuurlijke wereld, en daar als oorzaken optreden; zo worden ook alle dingen die daar zijn, samengehouden in hun loop en orde; dat de algehele natuur het uitbeeldende theater van het Rijk des Heren is, dat is, van de geestelijke en de hemelse dingen welke daar zijn, worde gezien in n. 2758, 2987 tot 3002, 4939, 5116.

6049. En gij zult zeggen: Mannen van het vee zijn uw knechten geweest van hun knapenjaren aan en tot nu toe; dat dit betekent dat zij van het begin aan en ook nu nog ware dingen hebben vanuit welke het goede is, staat vast uit de betekenis van de mannen van het vee, zijnde de ware dingen waarvan het goede is, waarover n. 6016, 6045; en uit de betekenis van van hun knapenjaren aan en tot nu toe, zijnde van het begin aan en ook nu nog. Dat de stukken vee de ware dingen zijn vanuit welke het goede is, dienaangaande moet men weten dat de stukken vee alle grotere en kleinere lastdieren zijn, zowel die welke in het kleinvee als die welke in het grootvee zijn, en bovendien kamelen, paarden, muilieren, ezelen; deze lastdieren betekenen zulke dingen die betrekking hebben op de ware dingen, gene echter, namelijk die van het groot- en het kleinvee zulke dingen die betrekking hebben op het goede; vandaar nu komt het dat al die lastdieren in het algemeen, welke de stukken vee zijn, de ware dingen betekenen vanuit welke het goede is; in de oorspronkelijke taal stamt stukken vee van een woord dat ook verwerving betekent, en verwerving in den geestelijken zin is ook het ware vanuit hetwelk het goede is, ter oorzaak hiervan dat het goede door het ware wordt verworven; de kleinere stukken vee betekenen echter de innerlijke goede dingen, zij behoren immers tot het kleinvee, zoals lammeren, schapen, geitebokjes, geiten, rammen. De grotere stukken vee betekenen ook de ware dingen vanuit welke het goede is ook op andere plaatsen in het Woord, zoals bij Jesaja: “Dan zal Hij den regen van uw zaad geven, waarmede gij het land zult zaaien, en het brood der opbrengst; en het zal vet zijn en overvloedig; *uw stukken vee* zullen te dien dage in een brede weide weiden”, xxx: 23; weiden voor onderricht worden in de ware dingen en aangaande de goede dingen, n. 5201; de brede weide voor de leer van het ware; er wordt gezegd breed, omdat de breedte het ware is, n. 3433, 3434, 4482; daaruit blijkt dat de stukken vee de ware dingen zijn vanuit welke het goede is. Bij Ezechiël: “Om uw hand terug te brengen over de bewoonde woestheden, en over het vanuit de natiën verzamelde volk, *werkende met stukken vee* en bezitting, wonende op den navel der aarde”, xxxviii: 11, 12; stukken vee eender voor de ware dingen door welke het goede is; de bezitting is het goede.

6050. Ook wij, ook onze vaders; dat dit betekent dat het aldus was uit de eerste goede dingen, staat vast uit de betekenis van de vaders, zijnde de goede dingen, waarover n. 2803, 3703, 3704, 5581, 5902; vandaar wil zij zijn geweest, ook hun vaders, zeggen: uit de eerste goede dingen; onder de vaders worden ook op vele plaatsen in het Woord in den inwendigen zin niet verstaan

Abraham, Jischak, en Jakob, maar zij die van de Oude Kerk zijn geweest, die in het goede zijn geweest.

6051. Deswege opdat gij wonen moogt in het land Goschen; dat dit betekent aldus zal uw standplaats zijn in het midden van het natuurlijke waar de wetenschappelijke dingen der Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van wonen, zijnde het leven en zo de standplaats des levens, waarover n. 1293, 3384, 4451; en uit de betekenis van Goschen, zijnde het midden of het binnenste in het natuurlijke, waarover n. 5910, 6028; dat daar de wetenschappelijke dingen der Kerk zijn, welke met Egypte worden aangeduid, is duidelijk, want Goschen was in Egypte de beste landstreek.

6052. Omdat een gruwel der Egyptenaren alle herder van kleinvee is; dat dit betekent zo scheiding van de verdraaide wetenschappelijke dingen, welke tegenovergesteld zijn aan de wetenschappelijke dingen der Kerk, staat vast uit de betekenis van den gruwel der Egyptenaren, zijnde de scheiding der wetenschappelijke dingen; de dingen immers die tot een gruwel zijn, zijn gescheiden; de oorzaak immers van den gruwel is deze dat zij indruisen tegen de opgevatte beginselen en tegen de liefden, aldus dat zij tegenovergesteld zijn, hier tegenovergesteld aan de verdraaide wetenschappelijke dingen, welke worden aangeduid met de Egyptenaren, nu er wordt gezegd dat hun gruwel alle herder van kleinvee is; en uit de betekenis van den herder van kleinvee, zijnde hij die tot het goede leidt, waarover boven n. 6044; het wetenschappelijke dat het goede bevestigt, is datgene waaraan het verdraaide wetenschappelijke is tegenovergesteld; verdraaide wetenschappelijke dingen zijn de dingen die het ware des geloofs en het goede der naastenliefde vernietigen; en eveneens zijn het de dingen die de orde omkeren, zoals de magische dingen welke in Egypte zijn geweest; er zijn immers zeer vele dingen volgens de orde, welke deze magiërs misbruikten, zoals de overeenstemmingen en de uitbeeldende dingen zijn, welke wetenschappelijke dingen waren die bij hen meer dan bij anderen werden beoefend; deze volgen vanuit de orde, ook wanneer de bozen ze aanwenden; en wanneer zij deze aanwenden om anderen te overheersen en om anderen te schaden, zijn zij verdraaid, omdat zij magisch zijn. Wat hun scheiding aangaat, waarover hier wordt gehandeld, zij geschiedt door de ordening; wanneer het goede met de ware dingen in het midden of in het binnenste is, hetgeen met Goschen wordt aangeduid, dan worden de verdraaide wetenschappelijke dingen, welke tegengesteld zijn, uitgeworpen. Tot hiertoe is gehandeld over de verbinding van de ware dingen met de wetenschappelijke dingen, aangaande welke verbinding men verder moet weten dat de verbinding van den inwendigen of geestelijken mens met den

uitwendigen of natuurlijken geenszins kan geschieden tenzij de ware dingen in de wetenschappelijke dingen worden nedergelegd; de wetenschappelijke dingen immers met de verkwikkelijke dingen der natuurlijke aandoeningen maken den uitwendigen of natuurlijken mens uit; deswege, indien de verbinding niet geschiedt met de wetenschappelijke dingen, kan zij geenszins plaats vinden; en toch moeten, opdat de mens zij wederverwekt, zijn inwendige en uitwendige verbonden zijn; en indien deze niet verbonden zijn geweest, wordt al het goede dat uit den Heer door den inwendigen mens in den uitwendigen of natuurlijken invloeit, of verdraaid, of verstikt, of verworpen; en dan wordt eveneens het inwendige gesloten; de wijze waarop die verbinding geschiedt, is die welke in dit hoofdstuk is beschreven, welke wijze geschiedt door de inlassing van de ware dingen in de wetenschappelijke dingen.

Over den invloed, en over het verkeer van de ziel met het lichaam

6053. *Over den invloed en over het verkeer van de ziel met het lichaam kan men in het geheel niets weten, noch zelfs denken, tenzij men weet wat de ziel is, en eveneens iets over haar hoedanige; indien de ziel iets onbekends is, kan geenszins iets aangaande haar invloed en haar verkeer worden gezegd; hoe immers kan men over de vergemeenschapping van twee delen denken, wanneer het volslagen onbekend is hoedanig het ene deel is. Dat in de wereld, vooral in de geleerde wereld, de ziel onbekend is ten aanzien van geheel haar hoedanige, kan hieruit vaststaan dat sommigen geloven dat zij iets aetherisch is, sommigen iets vlamme of vurigs, sommigen puur iets denkends, sommigen een levenskrachtige vanuit het gemene, sommigen een natuurlijk werkzame; en wat van nog meer onbekendheid daarmede wat de ziel is, blijkt geeft, is dit dat zij haar verschillende plaatsen in het lichaam toewijzen, namelijk sommigen in het hart, sommigen in het cerebrum, en daar in de vezels, anderen in de gestreepte knobbels, anderen in de hersenholten, en anderen in een klein kliertje, sommigen in elk deel, doch dan stellen zij zich daarbij een levenskrachtige voor zodanig als het aan elk levend wezen gemeen is; waaruit blijkt dat men aangaande de ziel in het geheel geen begrip heeft; dit is de oorzaak dat de dingen die over de ziel te berde zijn gebracht, op gissingen berusten. En omdat men zo geen voorstelling dienaangaande kon hebben, hebben zeer velen niet anders kunnen geloven dan dat zij niet iets anders is dan een levenskrachtige, hetwelk wordt verstrooid wanneer het lichaam sterft; vandaar nu komt het dat de geleerden minder dan de eenvoudigen geloven aan het leven na den dood, en omdat zij niet daaraan geloven, kunnen zij ook niet geloven aan de dingen die van dat leven zijn, welke de hemelse en de geestelijke dingen des geloofs en der liefde zijn; dit blijkt eveneens uit des Heren woorden bij*

Mattheus: “Gij hebt dit voor de wijzen en de inzichtsvollen verborgen, en hebt het den kleinen kinderen onthuld”, XI: 25; *en wederom*: “Ziende zien zij niet, en horende horen zij niet, noch verstaan zij”, XIII: 13; *de eenvoudigen immers denken niets zodanigs over de ziel, maar geloven dat zij na den dood zullen leven, in welk eenvoudig geloof zonder dat zij het weten ligt verscholen dat zij daar zoals mensen zullen leven, de Engelen zullen zien, met hen zullen spreken, en vreugde zullen genieten.*

6054. *Wat de ziel aangaat, waarvan wordt gezegd dat zij na den dood zal leven, zij is niet iets anders dan de mens zelf die in het lichaam leeft, dat is, de innerlijke mens, die door het lichaam handelt in de wereld, en die aan het lichaam geeft dat het leeft; deze mens wordt, wanneer hij van het lichaam is losgemaakt, een geest genoemd, en hij verschijnt dan geheel en al in menselijken vorm; maar hij kan geenszins worden gezien met de ogen van het lichaam, echter wel met de ogen van den geest, en voor de ogen van deze verschijnt hij zoals een mens in de wereld; hij heeft zinnen, namelijk tast, reuk, gehoor, gezicht, veel fijner dan in de wereld; hij heeft appetijten, begeerten, verlangens, aandoeningen, liefden zodanig als hij die in de wereld had, maar in een voortreffelijker graad; hij denkt ook zoals in de wereld, maar volmaakter, hij spreekt met anderen; in één woord, hij is daar zoals in de wereld, en wel dermate dat hij, indien hij niet daarover nadenkt dat hij in het andere leven is, niet anders weet dan dat hij in de wereld is, hetgeen ik enige malen van geesten heb gehoord; het leven na den dood immers is een voortzetting van het leven in de wereld; dit nu is de ziel van den mens welke na den dood leeft; maar opdat de voorstelling door het woord ziel ter oorzaak van de dingen van gissingen of hypothesen daaromtrent niet valle in iets onbekends, is het beter om te zeggen de geest van den mens, of, indien gij het liever wilt, de innerlijke mens, want daar verschijnt hij geheel en al als mens, met alle leden en organen die een mens heeft, en eveneens is hij de mens zelf in het lichaam; dat dit aldus is, kan ook vaststaan uit de Engelen die gezien werden, waarover in het Woord, die allen in den menselijken vorm werden gezien; alle Engelen immers in den Hemel hebben den menselijken vorm, omdat de Heer, Die na de wederopstanding zo vaak als Mens verscheen, dien vorm heeft; dat de Engel en de geest des mensen een mens in vorm is, komt omdat de algehele Hemel het uit den Heer heeft dat hij tot den menselijken vorm samenstreeft, waarvandaan de algehele Hemel de Grootste Mens is genoemd, over wien en over de overeenstemming van alle dingen van den mens met hem aan het einde van verscheidene hoofdstukken is gehandeld; en omdat de Heer leeft in een ieder in den Hemel, en door den invloed uit den Heer de algehele Hemel op een ieder werkt, is derhalve elke Engel een beeld ervan, dat is, de volmaaktst menselijke vorm; eender de mens na den dood; alle geesten,*

zo vele ik er heb gezien, zijnde duizenden en duizenden, zijn mij geheel en al als mensen verschenen; en sommigen van hen zeiden dat zij mensen zijn zoals in de wereld, en zij voegden daaraan toe dat zij zo iets nooit in het leven van het lichaam hadden geloofd; velen waren bedroefd dat het menselijk geslacht in zulk een onwetendheid is omtrent zijn staat na den dood, en dat zij zo ijl en leeg denken over de ziel, en dat de meesten die dieper over de ziel hebben gedacht, haar tot iets van subtiële lucht hebben gemaakt, hetgeen wel niet anders kan dan leiden tot die waanzinnige dwaling dat de ziel na den dood wordt verstrooid.

6055. *Wie de innerlijke dingen van den mens niet kent, kan ook niet den invloed en het verkeer van de ziel met het lichaam weten; het verkeer immers en de invloed geschiedt door de innerlijke dingen. Om de innerlijke dingen van den mens te weten, moet men weten dat er een inwendige mens en een uitwendige is, en dat de inwendige mens in de geestelijke wereld is, en de uitwendige in de natuurlijke wereld, aldus gene in het licht des Hemels, deze in het licht der wereld; voorts is het eveneens noodzakelijk te weten dat de inwendige mens zozeer is onderscheiden van den uitwendigen, dat gene, omdat hij eerder en innerlijk is, kan blijven bestaan zonder deze, doch dat deze of de uitwendige, omdat hij later en uiterlijk is, niet kan blijven bestaan zonder gene; verder moet men weten dat het de inwendige mens is die in den eigenlijken zin de de verstandelijke of de redelijke wordt genoemd, omdat hij in het licht des Hemels is, waarin de rede en het verstand is; doch het is de uitwendige mens die eigenlijk de wetenschappelijke moet geheten worden, omdat in hem de wetenschappelijke dingen zijn, welke voor het merendeel hun schijnsel trekken uit de dingen die van het schijnsel der wereld zijn, verlicht en zo levend gemaakt door het licht des Hemels.*

6056. *Er werd gezegd dat de inwendige mens, omdat hij eerder is, kan blijven bestaan zonder den uitwendigen, omdat hij later is, niet echter omgekeerd; want het is een universele regel dat niets kan blijven bestaan uit zich, maar vanuit iets anders en door iets anders, bijgevolg dat niets in vorm gehouden kan worden dan alleen vanuit iets anders en door iets anders; hetgeen ook kan vaststaan uit de afzonderlijke dingen in de natuur; eender is het gesteld in den mens; de mens kan ten aanzien van het uitwendige niet blijven bestaan tenzij vanuit het inwendige en door het inwendige; en de inwendige mens kan ook niet blijven bestaan tenzij vanuit den Hemel en door den Hemel; en ook de Hemel kan niet blijven bestaan vanuit zich, maar vanuit den Heer, Die, Hij alleen, blijft bestaan vanuit Zich; volgens het ontstaan en het blijven bestaan is de invloed, want door den invloed blijven alle dingen bestaan; doch dat door den invloed alle en de afzonderlijke dingen uit den Heer blijven bestaan, niet alleen middellijk door de geestelijke*

wereld, maar ook onmiddellijk zowel in middelsten als in laatsten, zal in hetgeen volgt worden aangetoond.

6057. *Voordat iets kan worden medegedeeld over den invloed en over de werking der ziel in het lichaam, moet men terdege weten dat de inwendige mens is gevormd naar het beeld des Hemels, en de uitwendige mens naar het beeld der wereld, en wel dermate dat de inwendige mens een Hemel in kleinsten vorm is, en de uitwendige mens een wereld in kleinsten vorm, aldus een mikrokosmos. Dat de uitwendige mens een beeld der wereld is, kan vaststaan uit de uitwendige zinnen of de zinnen van het lichaam; het oor immers is gevormd naar de gehele natuur van de modificatie van de lucht; de longen naar de gehele natuur van den druk ervan; zoals ook de omvang van het lichaam welke door den rondom werkenden druk van de lucht in zijn vorm wordt gehouden; het oog is gevormd naar de gehele natuur van den aether en van het licht; de tong naar den zin voor de opgeloste en vloeiende delen in de vochten, en tegelijk met de long, de luchtpijp, het strottenhoofd, de stemspleet, de raken, en de lippen tot de macht om op passende wijze de lucht te modificeren, vanwaar de gearticuleerde geluiden of woorden komen, en de harmonische klanken; de neusvleugels zijn gevormd naar den zin voor de in de atmosfeer vloeiende delen; de tast, welke rondom het algehele lichaam is, naar den zin voor de veranderingen van den staat in de lucht, namelijk naar den zin van de koude en de warmte ervan, alsmede naar den zin voor vochten en naar den zin voor zwaarten. De innerlijke ingewanden, tot welke de luchtatmosfeer niet kan binnengaan, worden in samenhang en vorm gehouden door een subtielere lucht, welke de aether wordt genoemd; gezwegen nog daarvan dat alle verborgenheden der innerlijke natuur aan den uitwendigen mens zijn ingegrift en aan hem aangeplooid, zoals alle mechanische, alle physische, alle chemische, alle optische verborgenheden; hieruit kan vaststaan dat de algehele natuur heeft bijgedragen tot de samenvorming van het uitwendige van den mens; vanwaar komt het dat de Ouden den mens een mikrokosmos hebben genoemd. Zoals nu de uitwendige mens is gevormd tot het beeld van alle dingen der wereld, aldus is de inwendige mens gevormd tot het beeld van alle dingen des Hemels, dat is, tot het beeld der hemelse en der geestelijke dingen welke voortgaan uit den Heer, uit welke dingen en in welke dingen de Hemel is; de hemelse dingen daar zijn alle dingen die der liefde tot den Heer en der liefde jegens den naaste zijn, en de geestelijke dingen daar zijn alle dingen des geloofs; welke dingen in zich van zulk een omvang en hoedanigheid zijn, dat de taal nooit één deel van myriade myriaden ervan kan uitspreken; dat de inwendige mens naar het beeld van al die dingen is gevormd, vertoont zich duidelijk zichtbaar in de Engelen, die, wanneer zij voor het inwendig gezicht verschijnen, zoals zij voor het mijne verschenen zijn,*

alleen al tengevolge van hun tegenwoordigheid de binnenste dingen aandoen, want de liefde tot den Heer en de liefde jegens den naaste golven van hen uit en dringen door, en de dingen die daaruit zijn, namelijk die welke des geloofs zijn, blinken uit hen op en doen aan; daaruit en uit andere bewijsstukken bleek dat de inwendige mens, omdat hij geschapen is om een Engel te zijn, een Hemel in kleinsten vorm is. Hieruit kan nu vaststaan dat in den mens de geestelijke wereld is verbonden met de natuurlijke wereld, bijgevolg dat bij hem de geestelijke wereld op een aldus levende wijze invloet in de natuurlijke wereld, dat hij het kan bemerken indien hij er slechts aandacht aan schenkt; daaruit blijkt ook wat het verkeer van de ziel met het lichaam is, namelijk dat het eigenlijk de vergemeenschapping is van de geestelijke dingen, welke des Hemels zijn, met de natuurlijke dingen, welke der wereld zijn, en dat de vergemeenschapping geschiedt door den invloed, en dat zij zich gedraagt volgens de verbinding. Deze vergemeenschapping, welke geschiedt door den invloed volgens de verbinding, is beden ten dage onbekend ter oorzaak hiervan dat alle en de afzonderlijke dingen aan de natuur worden toegekend, en men niets weet aangaande het geestelijke, hetwelk beden ten dage zozeer ter zijde is gesteld, dat het, wanneer men daarover denkt, als niets verschijnt.

6058. *Maar de invloed is zodanig dat er uit het Goddelijke des Heren een invloed is in elken Engel, in elken geest, en in elk mens, en dat zo de Heer een ieder regeert niet alleen in het universele, maar ook in de meest afzonderlijke dingen, en dit onmiddellijk uit Hemzelf, en eveneens middellijk door de geestelijke wereld. Opdat men wete dat die invloed is, werden tal van dingen voorafgezonden aangaande de overeenstemming van de delen van den mens met den Grootsten Mens, dat is, met den Hemel, en tegelijk daar aangaande de uitbeelding van de geestelijke dingen in de natuurlijke, waarover aan het einde der hoofdstukken XXIII tot XLIII; en daarna aangaande de Engelen en de geesten bij den mens, aan het einde der hoofdstukken XLIV en XLV. Nu volgt dat er in het bijzonder moet worden gehandeld over den invloed en over het verkeer van de ziel en het lichaam; maar deze dingen moeten door ondervindingen worden toegelicht, anders kan een zo onbekende en door hypothesen in het duister gelaten zaak niet aan het licht worden gebracht; de ondervindingen welke zullen toelichten, zullen worden voorgelegd aan het einde van ettelijke volgende hoofdstukken; de dingen die nu zijn gezegd, mogen tot inleiding strekken.*

Genesis

Zeven En Veertigste Hoofdstuk

1. En Jozef kwam, en hij boodschapte Farao, en hij zeide: Mijn vader en mijn broeders, en hun kudden van kleinvee en hun kudden van grootvee, en alle dingen die zij hebben, zijn gekomen uit het land Kanaän; en zie, zij zijn in het land Goschen.
2. En vanuit het deel zijner broeders nam hij vijf mannen, en hij stelde hen voor Farao.
3. En Farao zeide tot de broeders van hem: Wat zijn uw werken; en zij zeiden tot Farao: Herder van het kleinvee zijn uw knechten, ook wij, ook onze vaders.
4. En zij zeiden tot Farao: Om als vreemdelingen te verkeren in het land zijn wij gekomen, omdat er geen weide is voor het kleinvee dat uw knechten hebben, omdat de honger zwaar is in het land Kanaän; en nu, ik bid u, dat uw knechten wonen in het land Goschen.
5. En Farao zeide tot Jozef, al zeggende: Uw vader en uw broeders zijn tot u gekomen.
6. Het land van Egypte is vóór u, dit; in het beste van het land doe uw vader en uw broeders wonen; dat zij wonen in het land Goschen; en indien gij kept en er zij onder hen mannen van kloekheid, en gij zet hen tot vorsten van het vee over hetgeen ik heb.
7. En Jozef deed zijn vader Jakob komen, en hij stelde hem voor Farao; en Jakob zegende Farao.
8. En Farao zeide tot Jakob: Hoe vele zijn de dagen der jaren uws levens.
9. En Jakob zeide tot Farao: De dagen der jaren mijner vreemdelingschappen zijn dertig en honderd jaren; slechts weinig en boos zijn de dagen der jaren mijns levens geweest, en zij hebben niet bereikt de dagen der jaren des levens mijner vaderen, in de dagen hunner vreemdelingschappen.
10. En Jakob zegende Farao, en hij ging uit van voor Farao.
11. En Jozef deed zijn vader en zijn broeders wonen, en hij gaf hun een bezitting in het land van Egypte, in het beste van het land, in het land Rameses, gelijk als Farao geboden had.
12. En Jozef onderhield zijn vader en zijn broeders, en het ganse huis zijns vaders, met brood, tot den mond van het kleine kind.

13. En er was geen brood in het gehele land, omdat de honger zeer zwaar was, en het land van Egypte en het land Kanaän leed van voor den honger.
14. En Jozef verzamelde alle zilver dat in het land van Egypte en in het land Kanaän gevonden werd, voor de opbrengst die zij kochten; en Jozef deed het zilver komen tot Farao's huis.
15. En het zilver was verteerd vanuit het land van Egypte en vanuit het land Kanaän; en zij kwamen, geheel Egypte, tot Jozef, al zeggende: Geef ons brood, en waarom zouden wij naast u sterven, omdat het zilver ontbreekt.
16. En Jozef zeide: Geeft uw kudden vee, en ik zal u geven tot uw kudden vee, indien het zilver ontbreekt.
17. En zij deden hun kudden vee komen tot Jozef, en Jozef gaf hun brood voor de paarden, en voor het vee van de kudde van kleinvee, en voor het vee van de kudde van grootvee, en voor de ezels; en hij voorzag hen van brood voor al hun vee in dit jaar.
18. En dit jaar was geëindigd, en zij kwamen tot hem in het tweede jaar, en zij zeiden tot hem: Wij zullen het aan den heer niet verhelen, daar toch het zilver verteerd is, en het vee van het beest, tot den heer; niet is overgebleven vóór den heer dan alleen ons lichaam en onze grond.
19. Waarom zouden wij sterven tot uw ogen, ook wij, ook onze grond; koop ons en onzen grond voor brood, en wij zullen leven, wij en onze grond, knechten voor Farao; en geef zaad, en wij mogen leven en niet sterven, en de grond zij niet verwoest.
20. En Jozef kocht allen grond van Egypte voor Farao, omdat de Egyptenaars verkochten een ieder zijn veld, aangezien de honger sterk over hen geworden was; en het land kwam aan Farao.
21. En het volk, hij bracht het over tot de steden, van het einde der grens van Egypte en tot het einde ervan.
22. Alleen den grond der priesters kocht hij niet, omdat een deel was vastgesteld voor de priesters door Farao, en zij aten hun vastgesteld deel hetwelk hun Farao gegeven had; deswege verkochten zij hun grond niet.
23. En Jozef zeide tot het volk: Ziet, ik heb u heden en uw grond gekocht voor Farao; ziet, zaad voor u, en bezaait den grond.
24. En het zal geschieden in de inkomsten en gij zult een vijfde aan Farao geven, en vier delen, het zal voor u zijn, tot zaad des velds, en tot uw spijze, en voor hen in uw huizen, en tot spijze voor uw kleine kinderen.

25. En zij zeiden: Gij hebt ons levend gemaakt; dat wij genade vinden in de ogen des heren, en wij zullen Farao knechten zijn.
26. En Jozef stelde het tot een inzetting tot op dezen dag over den grond van Egypte: Voor Farao tot het vijfde; alleen de grond der priesters, alleen de hunne, was niet voor Farao.
27. En Israël woonde in het land van Egypte, in het land Goschen; en zij hadden een bezitting daarin, en zij waren vruchtbaar, en vermenigvuldigden zeer.
28. En Jakob leefde in het land van Egypte zeventien jaren, en het was, de dagen van Jakob, de jaren zijns levens, zeven jaren en veertig en honderd jaren.
29. En de dagen van Israël naderden om te sterven, en hij riep zijn zoon Jozef, en hij zeide tot hem: Indien ik, ik bid u, genade gevonden heb in uw ogen, leg, ik bid u, uw hand onder mijn dij, en doe barmhartigheid en waarheid met mij, dat gij mij, ik bid u, niet begrave in Egypte.
30. En ik ligge met mijn vaderen, en gij drage mij vanuit Egypte, en gij begrave mij in hun graf; en hij zeide: Ik, ik zal doen naar uw woord.
31. En hij zeide: Zweer mij; en hij zwoer hem; en Israël kromde zich in op het hoofd des beds.

De Inhoud.

6059. Nadat het geestelijk goede vanuit het natuurlijke, zijnde Israël, verbonden was met het Inwendig Hemelse, zijnde Jozef, waarover in het vorige hoofdstuk, wordt in dit hoofdstuk in den inwendigen zin gehandeld over het inbrengen van de ware dingen der Kerk die in het natuurlijke zijn, in het wetenschappelijke; de ware dingen der Kerk die in het natuurlijke zijn, zijn de zonen van Jakob; het gemene ware zelf daar is Jakob; het wetenschappelijke waarin die ware dingen zijn ingebracht, is Farao.

6060. Daarna wordt gehandeld over de wetenschappelijke dingen, hoe zij in orde zijn gebracht door het Inwendig Hemelse, zijnde Jozef, namelijk dat eerst de wetenschappelijke ware dingen, daarna de ware dingen van het goede en de goede dingen van het ware, ten slotte het gehele natuurlijke ten aanzien van de wetenschappelijke dingen, onder hun gemene zijn gebracht.

6061. Ten slotte wordt gehandeld over de wederverwekking van het geestelijk goede vanuit het natuurlijke, zijnde Israël.

De Inwendige Zin.

6062. *Vers 1. En Jozef kwam, en hij boodschapte Farao, en hij zeide: Mijn vader en mijn broeders, en hun kudden van kleinvee en hun kudden van grootvee, en alle dingen die zij hebben, zijn gekomen uit het land Kanaän; en zie, zij zijn in het land Goschen.* En Jozef kwam, en hij boodschapte Farao, en hij zeide, betekent de tegenwoordigheid van het Inwendig Hemelse in het natuurlijke, waar de wetenschappelijke dingen zijn, en vandaar den invloed en de doorvatting; mijn vader en mijn broeders, betekent het geestelijk goede in het natuurlijke, en de ware dingen der Kerk daar; hun kudden van kleinvee en hun kudden van grootvee, betekent de innerlijke en de uiterlijke goede dingen van het ware; en alle dingen die zij hebben, betekent al wat daaruit is; zijn gekomen uit het land Kanaän, betekent dat zij van de Kerk zijn; en zie, zij zijn in het land Goschen, betekent dat zij zijn in het midden van het natuurlijke, waar de wetenschappelijke dingen zijn.

6063. En Jozef kwam, en hij boodschapte Farao, en hij zeide; dat dit de tegenwoordigheid van het Inwendig Hemelse in het natuurlijke betekent, waar de wetenschappelijke dingen zijn, en vandaar den invloed en de doorvatting, staat vast uit de betekenis van tot iemand komen, zijnde de tegenwoordigheid, zoals in n. 5934; uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendig Hemelse, waarover n. 5869, 5877; uit de betekenis van boodschappen, zijnde de invloed, waarover n. 5966; uit de uitbeelding van Farao, zijnde het natuurlijke en vandaar het wetenschappelijke in het gemeen, waarover n. 5799, 6015; en uit de betekenis van zeggen in de historische dingen des Woords, zijnde de doorvatting, waarover n. 1791, 1815, 1819, 1822, 1898, 1919, 2080, 2619, 2862, 3509, 5687; daaruit blijkt dat met Jozef kwam, en hij boodschapte Farao en hij zeide, de tegenwoordigheid wordt aangeduid van het Inwendig Hemelse in het natuurlijke, waar de wetenschappelijke dingen zijn, en vandaar de invloed en de doorvatting. Over den invloed van het inwendige in het natuurlijke of het uitwendige, en over de doorvatting van dit is eerder vele malen gesproken; en het werd getoond dat het natuurlijke blijft bestaan en leeft vanuit den invloed uit het inwendige, dat is, door het inwendige uit den Heer; het natuurlijke immers heeft zonder den invloed daaruit niet enig leven, omdat het in de natuur der wereld is, en daaruit al het zijne trekt, en de natuur der wereld is geheel en al zonder leven; deswege, opdat het natuurlijke bij den mens leve, moet er invloed zijn uit den Heer, niet alleen een onmiddellijke uit Hem, maar ook een middellijke door de geestelijke wereld, bijgevolg bij den mens in diens inwendige, want dit is in de geestelijke wereld; daaruit nu

moet er invloed zijn in het natuurlijke, opdat dit leve; het natuurlijke van den mens is gevormd om daaruit het leven op te nemen; dit nu wordt verstaan onder den invloed van het Inwendig Hemelse in het natuurlijke, waar de wetenschappelijke dingen zijn. Vanuit den invloed uit het inwendige ontstaat de doorvatting in het uitwendige of in het natuurlijke, hetwelk door Farao wordt uitgebeeld, want de invloed en de doorvatting stemmen wederzijds met elkander overeen, n. 5743.

6064. Mijn vader en mijn broeders; dat dit het geestelijk goede in het natuurlijke betekent, en de ware dingen der Kerk daar, staat vast uit de uitbeelding van Israël, die hier de vader is, zijnde het geestelijk goede in het natuurlijke, zoals in n. 5801, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833; en uit de uitbeelding van de zonen Israël, zijnde de ware dingen der Kerk in het natuurlijke, waarover n. 5414, 5879, 5951; de invloed en de doorvatting, waarover vlak boven n. 6063, zijn aangaande die dingen, namelijk aangaande het geestelijk goede en aangaande de ware dingen der Kerk in het natuurlijke.

6065. Hun kudde van kleinvee en hun kudde van grootvee; dat dit de innerlijke en de uiterlijke goede dingen van het ware betekent, staat vast uit de betekenis van de kudde van kleinvee, zijnde de innerlijke goede dingen, en van de kudde van grootvee, zijnde de uiterlijke goede dingen, waarover n. 5913, 6048; dat het de goede dingen van het ware zijn welke worden aangeduid, komt omdat het geestelijk goede, hetwelk door Israël wordt uitgebeeld, het goede van het ware is, n. 4598. De goede dingen die in den Hemel en bij den mens zijn, zijn vanuit tweevoudigen oorsprong, namelijk vanuit den oorsprong in den wil, en vanuit den oorsprong in het verstand; in het goede vanuit den oorsprong in den wil zijn de Oudsten geweest, die van de hemelse Kerk waren; doch in het goede vanuit den oorsprong in het verstand zijn de Ouden geweest, die van de geestelijke Kerk waren; in het eerstgenoemde goede zijn zij die in den binnensten of derden Hemel zijn, in het laatstgenoemde echter zijn zij die in den middelsten of tweeden Hemel zijn; wat en hoedanig verschil er is, is meermalen in de ontvouwingen gezegd; het goede dat is vanuit den oorsprong in den wil, is het goede vanuit hetwelk het ware is, doch het goede dat is vanuit den oorsprong in het verstand, is het goede hetwelk vanuit het ware is, of het goede van het ware; dit goede is in zich niets anders dan het ware met de daad.

6066. En alle dingen die zij hebben; dit betekent al wat daaruit is, zoals boven n. 6046.

6067. Zijn gekomen uit het land Kanaän; dat dit betekent dat zij van de Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van uit een zeker land komen, zijnde daaruit

zijn; en uit de betekenis van het land Kanaän, zijnde het Rijk des Heren in de Hemelen, en het Rijk des Heren op aarde, zijnde de Kerk, waarover n. 1607, 3038, 3481, 3686, 3705, 4447, 4454, 5136.

6068. En zie, zij zijn in het land Goschen; dat dit betekent dat zij zijn in het midden van het natuurlijke, waar de wetenschappelijke dingen zijn, staat vast uit de betekenis van Goschen, zijnde het midden of het binnenste in het natuurlijke, waarover n. 5910, 6028, 6031. Hiermede dat het in het midden van het natuurlijke is, is het aldus gesteld: Wanneer de goede en de ware dingen die der Kerk zijn, dat is, die vanuit het Woord des Heren zijn, erkend zijn en met het geloof opgenomen in het natuurlijke, zo houden die het midden daar; want de dingen die rechtstreeks onder de beziening zijn, zijn in het midden; de dingen echter die niet rechtstreeks onder de beziening zijn, zijn aan de zijden; vandaar verschijnen de dingen die in het midden zijn, helder, doch die welke aan de zijden zijn, duister; het is hiermede gesteld zoals met het gezicht van het oog; de dingen die rechtstreeks daaronder zijn, zijn in het midden, dat is, in het middelpunt, en verschijnen helder; doch die welke niet rechtstreeks daaronder zijn, zijn van het midden afgelegd, dat is, aan de zijden, en verschijnen duister; het inwendig oog immers, hetwelk het verstandelijk gemoed is, en zijn gezicht heeft uit het licht des Hemels, beschouwt de dingen die in het natuurlijke zijn, en die de wetenschappelijke dingen zijn, buiten zich, zoals het uitwendig oog de objecten of het veld der objecten buiten zich beschouwt; het inwendig gezicht wordt bepaald tot die dingen welke het meest verlustigen en welke ter harte gaan, en vestigt op die een rechtstreeksen blik, zoals ook het uitwendig gezicht op eendere dingen in de velden der objecten; aldus wordt het inwendig gezicht bepaald tot de wetenschappelijke dingen die het meest samenstemmen met het ware en het goede waarin de mens is; deze wetenschappelijke dingen zijn dan voor hem in het midden. Dat het inwendig gezicht de wetenschappelijke dingen beschouwt, komt daarvandaan wijl het geestelijk is, en vandaar wordt bepaald tot de geestelijke dingen, aldus tot de wetenschappelijke dingen, want deze vallen onder de geestelijke beziening.

6069. *Vers 2, 3, 4, 5, 6. En vanuit het deel zijner broeders nam hij vijf mannen, en hij stelde hen voor Farao. En Farao zeide tot de broeders van hem: Wat zijn uw werken; en zij zeiden tot Farao: Herder van het kleinvee zijn uw knechten, ook wij, ook onze vaders. En zij zeiden tot Farao: Om als vreemdelingen te verkeren in het land zijn wij gekomen, omdat er geen weide is voor het kleinvee dat uw knechten hebben, omdat de honger zwaar is in het land Kanaän; en nu, ik bid u, dat uw knechten wonen in het land Goschen. En Farao zeide tot Jozef,*

al zeggende: Uw vader en uw broeders zijn tot u gekomen. Het land van Egypte is vóór u, dit; in het beste van het land doe uw vader en uw broeders wonen; dat zij wonen in het land Goschen; en indien gij kent, en er zij onder hen mannen van kloekheid, en gij zet hen tot vorsten van het vee over hetgeen ik heb. En vanuit het deel zijner broeders nam hij vijf mannen, betekent, vanuit de ware dingen der Kerk enige; en hij stelde hen voor Farao, betekent het inbrengen in de wetenschappelijke dingen; en Farao zeide tot de broeders van hem, betekent de doorvatting aangaande de ware dingen der Kerk in het natuurlijke; wat zijn uw werken, betekent, aangaande de functies en de nutten; en zij zeiden tot Farao: Herder van het kleinvee zijn uw knechten, betekent dat zij tot het goede leiden; ook wij, ook onze vaders, betekent, dat het aldus is van de Ouden af; en zij zeiden tot Farao, betekent het continue der doorvatting; om als vreemdelingen te verkeren in het land zijn wij gekomen, betekent dat het was om het leven te zoeken in de wetenschappelijke dingen; omdat er geen weide is voor het kleinvee dat uw knechten hebben, betekent dat de wetenschappelijke dingen ontbreken waarin de goede dingen van het ware zijn; omdat de honger zwaar is in het land Kanaän, betekent dat er gebrek is aan zulke dingen in de Kerk; en nu, ik bid u, dat uw knechten wonen in het land Goschen, betekent opdat zij in het midden van hen leven; en Farao zeide tot Jozef, al zeggende, betekent de doorvatting in het natuurlijke waar de wetenschappelijke dingen zijn; uw vader en uw broeders zijn tot u gekomen, betekent aangaande den invloed van het Inwendig Hemelse in het geestelijk goede vanuit het natuurlijke, en in de ware dingen der Kerk daar; het land van Egypte is vóór u, dit, betekent dat de wetenschappelijke dingen van het natuurlijk gemoed onder het toezicht zijn van het Inwendig Hemelse; in het beste van het land doe uw vader en uw broeders wonen, betekent dat zij in het binnenste ervan mogen leven; dat zij wonen in het land Goschen, betekent waar het midden is; en indien gij kent, en er zij onder hen mannen van kloekheid, betekent de voortreffelijker dingen in de leer; en gij zet hen tot vorsten van het vee over hetgeen ik heb, betekent dat zij de primaire dingen der wetenschappelijke dingen zouden zijn.

6070. En vanuit het deel zijner broeders nam hij vijf mannen; dat dit betekent uit de ware dingen der Kerk enige, staat vast uit de uitbeelding van de zonen van Jakob, die hier de broeders zijn, zijnde de ware dingen der Kerk, waarover n. 5403, 5419, 5427, 5458, 5512; en uit de betekenis van vijf, zijnde enige, waarover n. 4638, 5291.

6071. En hij stelde hen voor Farao; dat dit het inbrengen in de wetenschappelijke dingen betekent, staat vast uit de uitbeelding van Farao,

zijnde het wetenschappelijke in het gemeen, waarover n. 5799, 6015; het inbrengen wordt aangeduid met voor hem stellen, want het doel waarom hij hen voorstelde, was om in te brengen, dat is, de ware dingen der Kerk, want deze zijn de zonen van Jakob. Aangaande de ware dingen, dat zij moeten worden ingebracht in de wetenschappelijke dingen der Kerk, zie men in n. 6004, 6023, 6052; doch omdat dit heden ten dage een onbekende zaak is, moet het nog vender worden toegelicht; de wetenschappelijke dingen der Kerk zijn heden ten dage de dingen die van den letterlijken zin des Woords zijn; als aan die wetenschappelijke dingen niet de ware dingen vanuit den inwendigen zin worden ingeboezemd, kan het gemoed tot elke ketterij worden afgeleid; doch als de ware dingen daaraan zijn ingeboezemd, kan het gemoed niet tot ketterijen worden afgeleid; zo bijvoorbeeld kan hij die vanuit den letterlijken zin des Woords heeft geput dat God toorn, straft, in verzoeking leidt, in de hel werpt, en het boze doet, tot valse voorstellingen aangaande God worden afgeleid, zoals dat uit het Goede zelf, hetwelk God is, ook het boze kan voortkomen, aldus hetgeen aan Hem is tegenovergesteld, terwijl toch het goede uit het goede, en het boze uit het boze komt; doch dit wetenschappelijke verschijnt met een ander aangezicht als daaraan de innerlijke ware dingen worden ingeboezemd, zoals dit ware dat het boze bij den mens is hetwelk den mens doet toornen, hetwelk in verzoeking leidt, straft, in de hel werpt, en vanuit zich aanhoudend boze dingen voortbrengt; en dat het met die dingen is gesteld zoals met de wetten in de koninkrijken; de wetten zijn vanuit den koning, de boze dingen der straf echter zijn niet vanuit den koning, doch vanuit hen die boze dingen doen. Voorts eveneens dit ware, dat het de hellen zijn vanuit welke al het boze is, en dat haar dit wordt toegestaan, omdat het onvermijdelijk is terwille van den mens; deze immers is in het boze, en zijn leven is daaruit; en daarom, indien hij niet in het boze wordt gelaten, kan hij niet in het vrije zijn, aldus niet hervormd worden; nochtans komt uit God niets anders dan het goede, want voor zoveel als de mens het toelaat, buigt God het boze tot het goede. Ook dit ware, dat de meest gemene dingen eerst geloofd moeten worden, en dat die naderhand verlicht moeten worden door de afzonderlijke ware dingen; aldus dit wetenschappelijk gemene dat alle dingen welke ook maar gebeuren, uit God zijn, aldus eveneens de boze dingen der straf; doch hoe die uit God zijn, moet naderhand geleerd worden, voorts hoedanig en vanwaar datgene is wat vanuit toelating geschiedt. Desgelijks dit ware dat elke eredienst van God noodwendig het beginsel moet leiden vanuit de heilige vreze, in welke vreze dit is gelegen dat God de goeden beloont en de bozen straft; de eenvoudigen en de kleine kinderen geloven dit, omdat zij

nog niet vatten wat de toelating is; en dit volgens des Horen woorden: “Vreest liever Hem Die zowel het lichaam als de ziel kan verderven in de gehenna”, Matth. x: 28; wanneer zij dus in het begin vanuit vrees het boze niet durven doen, wordt geleidelijk de liefde met het goede ingebracht, en dan vangen zij aan te weten en te doorvatten dat niets dan het goede uit God is, en dat het boze uit henzelf is; en ten slotte dat al het boze uit de hel is. Bovendien doorvatten zij die in den Hemel zijn, dat niets dan het goede uit God is; zij echter die in de hel zijn, zeggen dat al het boze uit God is, omdat Hij het toelaat en niet wegneemt; maar diegenen van hen die in de wereld der geesten zijn, krijgen dit antwoord dat zij, indien hun het boze werd afgenomen, geen loven zouden hebben, en evenmin zou de mens het leven hebben die in het boze is; en dat het boze hetwelk in hen is, zichzelf straft volgens de wet, en dat zij door de boze dingen der straf er zich ten slotte van onthouden de boze dingen te doen, alsmede dat de bestraffing van de bozen de bescherming van de goeden is. Daarbij komt nog dat zij die in het boze zijn, voorts zij die in een uitwendigen eredienst zonder den inwendigen zijn, zoals de Joden zijn geweest, in elk geval in de vrees voor God moeten zijn, en geloven dat Hij straft; vanuit de vrees immers voor God kunnen zij het goede doen, nooit echter vanuit de liefde. Wanneer deze en tal van andere ware dingen in dat wetenschappelijke worden ingebracht, verschijnt het met een gans ander aanzicht; dat wetenschappelijke immers wordt dan zoals een doorzichtig vat waarin de daardoorheen schijnende ware dingen maken dat het vat niet anders wordt gezien dan als een enkel gemeen ware.

6072. En Farao zeide tot de broeders van hem; dat dit de doorvatting aangaande de ware dingen der Kerk in het natuurlijke betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de doorvatting, waarover boven n. 6063; uit de uitbeelding van Farao, zijnde het natuurlijke en het wetenschappelijke in het gemeen, waarover ook boven n. 6063; en uit de uitbeelding van de zonen van Jakob, die hier de broeders zijn, zijnde de ware dingen der Kerk in het natuurlijke, waarover boven n. 6064; daaruit blijkt dat met Farao zeide tot de broeders van hem, de doorvatting van het natuurlijke wordt aangeduid aangaande de ware dingen der Kerk daar.

6073. Wat zijn uw werken; dat dit betekent aangaande de functies en de nutten, staat vast uit de betekenis van de werken, zijnde de goede dingen, waarover n. 6048, aldus de nutten en de functies, want deze zijn de goede dingen; alle goede dingen welke de goede dingen der naastenliefde worden genoemd, zijn niets anders dan nutten, en nutten zijn niets anders dan werken jegens den naaste, jegens het vaderland, jegens de Kerk, jegens het Rijk des

Heren; ook wordt de naastenliefde zelf, in zich beschouwd, niet naastenliefde voordat zij in de daad komt en een werk wordt; iemand liefhebben immers en hem niet het goede doen wanneer men kan, is niet liefhebben; maar hem het goede doen wanneer men kan, en dit vanuit het hart, is hem liefhebben; en dan liggen van binnen in de daad zelf of in het werk alle dingen eder naastenliefde jegens hem bevat; de werken immers zijn de samenvatting van alle dingen der naastenliefde en des geloofs bij den mens, en zij zijn het die de geestelijke goede dingen worden genoemd, en zij worden ook goede dingen door de uitoefeningen, dat is, door de nutten. De Engelen die in den Hemel zijn, verlangen, omdat zij in het goede zijn vanuit den Heer, niets liever dan nutten te verrichten; deze zijn de verkwikkelijke dingen zelf van hun leven, en zij genieten ook volgens de nutten gezegendheid en gelukzaligheid, n. 453, [454], 696, 997, 3645; hetgeen de Heer ook leert bij Mattheus: “De Zoon des mensen zal komen in de heerlijkheid Zijns Vaders, met Zijn Engelen, en dan zal Hij een iegelijk vergelden *naar zijn werken*”, xvi: 27; onder de werken worden hier niet de werken verstaan zodanig als zij in den uitwendigen vorm verschijnen, maar zodanig als zij zijn in den inwendigen vorm; zij hebben namelijk het hoedanige der naastenliefde in zich; de Engelen zien de werken niet anders, en omdat de werken de samenvatting zijn van alle dingen der naastenliefde en des geloofs bij den mens, en het leven maakt dat de naastenliefde naastenliefde en het geloof geloof is, aldus het goede, had derhalve de Heer Johannes meer lief dan de overige discipelen, en lag deze bij het Avondmaal op Zijn borst, Joh. xxi: 20; want door hem werden de goede dingen der naastenliefde of de werken uitgebeeld; men zie de voorreden tot Genesis, hfdst. xviii en xxii; deswege eveneens, zeide de Heer tot hem: *Volg Mij*, en niet tot Petrus, door wien het geloof werd uitgebeeld; men zie de zelfde voorreden; en daarom zeide het geloof, zijnde Petrus, verontwaardigd: “Heer, *wat echter deze*; Jezus zeide hem: Indien Ik wil dat hij blijve, totdat Ik kome, wat gaat het u aan; *gij, volg mij*”, Joh. xxi: 19, 21, 22, 23; hiermede werd ook voorzeggd dat het geloof de werken zou verachten, en dat die nochtans bij den Heer zijn; zoals eveneens duidelijk kan vaststaan uit de woorden des Heren tot de schapen en tot de bokken, Matth. xxv, waar niets anders dan de werken worden opgesomd, vers 34 tot 46. Dat het geloof echter den Heer zou verwerpen, blijkt uit de uitbeelding door Petrus daarin dat hij Hem driemaal verloochende; dat hij dit des nachts deed, betekent den laatsten tijd der Kerk, wanneer er geen naastenliefde meer is, n. 6000; en dat hij het driemaal deed, betekent dat die tijd dan volledig is ingetreden, n. 1825, 2788, 4495, 5159; dat het was voordat de haan kraaide, betekent voordat het nieuwe der Kerk zou

ontstaan, want de ochtendschemering en de morgen, welke op den nacht volgen, betekenen het eerste der Kerk, n. 2405, 5962.

6074. En zij zeiden tot Farao: Herder van kleinvee zijn uw knechten; dat dit betekent dat zij tot het goede leiden, staat vast uit de betekenis van den herder van het kleinvee, zijnde hij die tot het goede leidt, waarover n. 6044, hier de ware dingen die tot het goede leiden, omdat de ware dingen der Kerk de zonen van Jakob zijn.

6075. Ook wij, ook onze vaders; dat dit betekent dat het aldus is van de Ouden af, staat vast uit de betekenis van de vaders, zijnde diegenen die van de Oude Kerk waren, waarover n. 6050. In het Woord worden, waar over de Joden en de Israëlieten wordt gehandeld, op tal van plaatsen de vaders met lof vermeld; zij die in den zin der letter blijven, verstaan onder de vaders daar geen anderen dan Abraham, Jischak, en Jakob, en eveneens de zonen van Jakob; maar in den inwendigen zin worden daar onder de vaders, wanneer het in den goeden zin is, niet dezen verstaan, maar zij die van de Oudste Kerk waren, welke vóór den vloed was, en zij die van de Oude Kerk waren, welke na den vloed was; genen en dezen werden vaders geheten omdat van hen de Kerk afstamde en de dingen die der Kerk zijn waren afgeleid; onder de vaders worden diegenen verstaan die van de Oude Kerk waren, bij Mozes: “Aan *uw vaders* heeft Jehovah lust gehad, om hen lief te hebben, en Hij heeft hun zaad na hen uitverkoren”, Deut. x: 15; en bij denzelfde: “Gedenk aan de dagen der eeuwigheid, versta de jaren van geslacht en van geslacht, toen de Allerhoogste aan de natiën de erfenis gaf, toen Hij de zonen des mensen scheidde, heeft Hij de grenzen der volken gesteld naar het getal der zonen Israëls; maar toen Jeschurun vet werd, verzaakte hij God; zij offeren aan de daemonen, aan de goden die van nabij gekomen waren, en die *uw vaders* niet gekend hebben”, Deut. xxxii: 7, 8, 15, 17; deze dingen staan in het profetische gezang van Mozes, waarin over de Oude Kerk wordt gehandeld van vers 7 tot 15, en over de nakomelingen van Jakob van vers 15 tot 44; de staat der Oudste Kerk, welke vóór den vloed was, wordt aangeduid met de dagen der eeuwigheid; en de staat der Oude Kerk, welke na den vloed was, met de jaren van geslacht en van geslacht; de staat van hun goede met de erfenis die de Allerhoogste aan de natiën gaf; en de staat van hun ware daarmede dat de Allerhoogste de zonen des mensen scheidde, de grenzen der volken stelde naar het getal der zonen Israëls; dat dit getal of twaalf alle ware dingen des geloofs in de samenvatting zijn, zie men in n. 577, 2089, 2129 einde, 2130 einde, 3272, 3858, 3913; daaruit blijkt dat met de vaders diegenen worden aangeduid die van de Oude Kerken zijn. Eender in deze volgende plaatsen; bij Jesaja: “Ons huis der

heiligheid, en ons sieraad, *waar onze vaders U geloofd hebben*, is tot een brand des vuurs geworden”, LXIV: II. Bij Jeremia: “Heeft niet *uw vader* gegeten en gedronken; maar hij deed gericht en gerechtigheid; toen ging het hem wel”, xxii: 15. Bij denzelfde: “Zij hebben gezondigd tegen Jehovah, het habitakel der gerechtigheid, en de *hoop hunner vaders*, tegen Jehovah”, I: 7. Bij David: “O God, wij hebben het met onze oren gehoord, *onze vaders* hebben ons verteld het werk dat Gij gewerkt hebt in hun dagen, in de dagen der oudheid”, Psalm XLIV: 2; desgelijks de *vaders* bij Daniël, hfdst. XI vers 24, 37, 38; dat diegenen die van de oude Kerken waren, onder de vaders op deze plaatsen worden verstaan, verschijnt niet in den zin der letter, maar vanuit den inwendigen zin, waarin gehandeld wordt over de Kerk en over haar goede en ware dingen; ook wordt de Kerk zelf, omdat zij het hemels huwelijk is, dat is, het huwelijk van het goede en het ware, in het Woord ten aanzien van het goede vader, en ten aanzien van het ware moeder genoemd, n. 3703, 5581.

6076. En zij zeiden tot Faraó; dat dit het continue der doorvatting betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de doorvatting, waarover boven n. 6063; en uit de uitbeelding van Faraó, zijnde het natuurlijke in het gemeen, waarover eerder; dat het continue der doorvatting uit het natuurlijke wordt aangeduid, komt omdat *zij zeiden tot Faraó* vlak tevoren ook werd gezegd, n. 6074, hier nu wederom.

6077. Om als vreemdelingen te verkeren in het land zijn wij gekomen; dat dit betekent dat het was om het leven te zoeken in de wetenschappelijke dingen, staat vast uit de betekenis van als vreemdeling verkeren, zijnde onderricht worden, voorts leven, waarover n. 1463, 2025; aldus is komen om als vreemdeling te verkeren, komen om het leven te zoeken; en uit de betekenis van het land, hier van het land van Egypte, zijnde waar het wetenschappelijke is, aldus het wetenschappelijke; dat Egypte het wetenschappelijke is, werd vaker getoond. Dat het leven van het ware in de wetenschappelijke dingen is, of dat de ware dingen hun leven in de wetenschappelijke dingen zoeken, dienaangaande moet men weten dat alle dingen die in de geestelijke wereld zijn, en vandaar alle dingen die in de natuurlijke zijn, iets verders zoeken waarin zij kunnen zijn en als oorzaak in de uitwerking kunnen werken, deswege om aanhoudend iets voort te brengen; dit verdere is als het ware het lichaam, en dat wat daarin zoekt te zijn is als het ware de ziel; dit streven houdt niet op dan in de laatsten der natuur, waar zich de inerte dingen voordoen; in de natuurlijke wereld blijkt dit uit de afzonderlijke dingen; ook in de geestelijke wereld; in deze zoekt het goede te leven in de ware dingen, en de ware dingen zoeken te leven in de wetenschappelijke dingen, en de wetenschappelijke

dingen in de zinlijke dingen, en de zinlijke dingen in de wereld. Wat in het bijzonder de ware dingen in de wetenschappelijke dingen aangaat, moet men weten dat de innerlijke ware dingen weliswaar kunnen worden gebracht in de wetenschappelijke dingen, maar de ware dingen hebben daarin geen leven voordat daarin het goede is; in het goede is het leven, en in de ware dingen uit het goede, en zo in de wetenschappelijke dingen uit het goede door de ware dingen; dan is het goede gelijk als een ziel voor de ware dingen, en door de ware dingen voor de wetenschappelijke dingen, welke gelijk als een lichaam zijn; in één woord: de naastenliefde jegens den naaste maakt het geloof levend en bezielt het, en door het geloof de wetenschappelijke dingen welke van het natuurlijk gemoed zijn. Er zijn heden ten dage weinigen die weten dat de ware dingen en de wetenschappelijke dingen onderling onderscheiden zijn; de oorzaak hiervan is deze dat weinigen in de ware dingen des geloofs vanuit de naastenliefde zijn; en de ware dingen des geloofs waarin niet de naastenliefde is, zijn niet iets anders dan wetenschappelijke dingen; zij zijn immers in het geheugen niet anders dan de andere dingen die daar zijn; doch wanneer de ware dingen des geloofs zijn vanuit de naastenliefde of wanneer daarin de naastenliefde is, onderscheiden zij zich op doorvatbare wijze van de wetenschappelijke dingen, en verheffen zij zich somtijds uit die, en dan bezien zij de wetenschappelijke dingen onder zich; dit kan zeer duidelijk vaststaan uit den staat van den mens na den dood; deze kan dan redelijk denken en spreken over de ware en de goede dingen des geloofs, en dit met veel meer doorzicht dan in het leven van het lichaam, doch hij kan geen wetenschappelijke dingen vanuit het geheugen te voorschijn halen; deze zijn bij hem zoals vergeten en uitgewiste dingen, hoewel hij ze alle met zich draagt; men zie n. 2475, 2476, 2477, 2479, 2480 tot 2486; daaruit kan vaststaan dat de ware dingen des geloofs, welke in zich geestelijk zijn, en de wetenschappelijke dingen, welke in zich natuurlijk zijn, onderling zijn onderscheiden; en dat de ware dingen des geloofs worden opgeheven uit de wetenschappelijke dingen naar den Hemel door de aandoening van het goede der naastenliefde.

6078. Omdat er geen weide voor het kleinvee is dat uw knechten hebben; dat dit betekent dat de wetenschappelijke dingen ontbreken waarin de goede dingen van het ware zijn, staat vast uit de betekenis van de weide, welke voor het kleinvee is, zijnde de wetenschappelijke dingen waarin de goede dingen van het ware zijn, aldus zijn geen weide de wetenschappelijke dingen waarin niet de goede dingen van het ware zijn. De weide in den inwendigen zin is dat wat het geestelijk leven onderhoudt, en vooral is zij het wetenschappelijk ware; naar dit immers verlangt de ziel des mensen zoals het lichaam naar

spijs; daarvandaan zijn de voedingen, en daarom is weiden onderricht worden, n. 5201; dat de wetenschappelijke dingen en de ware dingen de ziel van den mens onderhouden, blijkt duidelijk uit de verlangens naar weten bij den mens, voorts ook uit de overeenstemming van de spijs met de wetenschappelijke dingen, n. 1480, 3114, 4792, 5147, 5293, 5340, 5342, 5576, 5579, 5915; welke overeenstemming zich ook openbaart bij den mens wanneer hij spijzen nuttigt; indien hij dit doet onder het spreken en horen, worden de vaten die de chijl opnemen, geopend, en wordt hij vollediger gevoed dan indien hij alleen eet; de geestelijke ware dingen en de onderrichtingen daarin zouden een zodanige uitwerking bij den mens hebben indien zij in de aandoening van het goede waren; dat de ware dingen het geestelijk leven voeden, komt vooral duidelijk uit bij de goede geesten en de Engelen in den Hemel; dezen en genen zijn in het aanhoudend verlangen naar weten en wijs zijn, en wanneer deze geestelijke spijs hun ontbreekt, zijn zij in de verlatenheid en in een lusteloosheid van leven en in den honger; en zij worden niet verkwikt en in het gezegende van hun leven opgeheven dan wanneer aan hun verlangens is voldaan. Opdat echter de wetenschappelijke dingen aan de ziel tot heilzaam voedsel strekken, moet daarin het leven zijn vanuit de goede dingen van het ware; indien het leven niet daaruit is, onderhouden de wetenschappelijke dingen weliswaar het innerlijk leven van den mens, maar zijn natuurlijk leven, niet echter zijn geestelijk leven. Dat de weide in den inwendigen zin datgene is wat het geestelijk leven van den mens onderhoudt, blijkt ook uit andere plaatsen in het Woord, zoals bij Jesaja: “Ik heb u gegeven tot een verbond des volks, om het land te herstellen, om te zeggen tot de gebondenen: Gaat uit; tot hen die in duisternis zijn: Onthult u; *op de wegen zullen zij weiden*, en *op alle hellingen zal hun weide wezen*”, XLIX: 8, 9; op de wegen weiden voor onderricht worden in de ware dingen; dat de wegen de ware dingen zijn, zie men in n. 627, 2333; en dat weiden is onderricht worden, n. 5201; op alle hellingen een weide, voor onderhouden worden vanuit het goede; de hellingen immers zijn evenals de bergen de goede dingen der liefde, n. 795, 796, 1430, 2722, 4210. Bij Jeremia: “Wee den herders die *het kleinvee van Mijn weide* verderven en verstrooien”, XXIII: 1; de weide voor zulke dingen die het geestelijk leven onderhouden. Bij denzelfde: “De vorsten van Zion zijn zoals herten gewonden; *zij hebben geen weide gevonden*, Klaagl. 1: 6; zij hebben geen weide gevonden, voor dat zij niet het ware van het goede hebben gevonden. Bij Ezechiël: “Ik, Ik zal Mijn kleinvee zoeken; *in een goede weide zal Ik hen weiden*, en in de bergen der hoogte Israëls zal hun kooi zijn; aldus zullen zij nederliggen in een goede kooi, *en een vette weide zullen zij weiden* op

de bergen Israëls”, xxxiv: 11, 14; de goede en vette weide op de bergen Israëls, voor de goede dingen van het ware. Bij denzelfde: “Is het u te weinig, *de goede weide afgeweide te hebben, het overige uwer weiden* echter vertreedt gij met de voeten”, xxxiv: 18, eender. Bij Hoschea: “Ik heb u gekend in de woestijn, in het land der droogte; *toen hun weide was*, toen zijn zij verzadigd; zij zijn verzadigd, en hun hart is verheven”, xiii: 5, 6. Bij Joël: “Het beest zucht, de kudde van de ossen zijn ontsteld, *daarom dat zij geen weide hebben*; ook de kudde van het kleinvee der veestapels zijn in verlatenheid”, i: 18. Bij David: “Jehovah is mijn Herder, *in een weide van gras* zal Hij mij doen nederliggen, tot wateren der rusten zal Hij mij heenleiden, *mijn ziel zal Hij verkwikken*”, Psalm xxiii: 1, 2, 3. Bij denzelfde: “Jehovah heeft ons gemaakt, en niet wij, Zijn volk, en *het kleinvee Zijner weide*; deswege zijn wij van Hem, het volk van Hem en *het kleinvee der weide van Hem*”, Psalm c: 3; de weide in die plaatsen voor de ware dingen waarin de mens wordt onderricht, daar voor zulke dingen die het geestelijk leven beogen; het geestelijk leven immers is zodanig dat het indien die weide daaraan ontbreekt, versmacht en als het ware verkwijnt, als het ware een lichaam wanneer daaraan de spijs ontbreekt. Dat de weide het goede en het ware is welke de ziel of den geest van den mens verkwikken en onderhouden, blijkt duidelijk uit des Heren woorden bij Johannes: “Ik ben de deur; indien iemand door Mij zal zijn binnengegaan, die zal gezaligd worden; en hij zal ingaan en uitgaan, en *weide vinden*”, x: 9; weide voor de goede en de ware dingen, welke diegenen hebben die den Heer erkennen en van Hem alleen het leven zoeken.

6079. Omdat de honger zwaar is in het land Kanaän; dat dit betekent dat er gebrek is aan zulke dingen in de Kerk, staat vast uit de betekenis van den honger, zijnde het gebrek aan het goede, waarover n. 5893; en uit de betekenis van het land Kanaän, zijnde de Kerk, waarover boven n. 6067.

6080. En nu, ik bid, dat uw knechten wonen in het land Goschen; dat dit betekent opdat zij in het midden van hen leven, staat vast uit de betekenis van wonen, zijnde leven, waarover n. 1293, 3384, 3613, 4451, 6051; en uit de betekenis van het land Goschen, zijnde het midden of het binnenste in het natuurlijke, waarover n. 5910, 6028, 6031, 6068.

6081. En Farao zeide tot Jozef, al zeggende; dat dit de doorvatting betekent in het natuurlijke, waar de wetenschappelijke dingen zijn, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de doorvatting, waarover meermalen; uit de uitbeelding van Farao, zijnde het natuurlijke, waar het wetenschappelijke is, waarover n. 5799, 6015, 6063; en uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, vanwaar de doorvatting in het natuurlijke is, waarover n. 5469.

6082. Uw vader en uw broeders zijn tot u gekomen; dat dit betekent aangaande den invloed van het Inwendig Hemelse in het geestelijk goede vanuit het natuurlijke, en in de ware dingen der Kerk daar, staat vast uit de uitbeelding van Israël, die hier de vader is, zijnde het geestelijk goede vanuit het natuurlijke, waarover n. 5801, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833; en uit de uitbeelding van zijn zonen, die hier de broeders zijn, zijnde de ware dingen der Kerk in het natuurlijke, waarover n. 5414, 5879, 5951; dat het de invloed van het Inwendig Hemelse is, komt omdat het tot Jozef werd gezegd, door wien het Inwendig Hemelse wordt uitgebeeld, n. 5869, 5877; en de invloed in het natuurlijke of in het uitwendige komt uit het inwendige.

6083. Het land van Egypte is voor u, dit; dat dit betekent dat de wetenschappelijke dingen van het natuurlijk gemoed onder het toezicht zijn van het Inwendig Hemelse, staat vast uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waar de wetenschappelijke dingen zijn, waarover n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301; en uit de betekenis van voor u, zijnde onder het toezicht van het Inwendig Hemelse, hetwelk Jozef is, n. 5869, 5877.

6084. In het beste van het land doe uw vader en uw broeders wonen; dat dit betekent dat zij in het binnenste ervan mogen leven, namelijk van de wetenschappelijke dingen, staat vast uit de betekenis van het beste des lands, zijnde het binnenste van het natuurlijk gemoed, waar de wetenschappelijke dingen zijn, waarover aanstonds; het land van Egypte immers is dat gemoed, zoals vlak boven in n. 6083; uit de betekenis van wonen, zijnde leven, waarover n. 1293, 3384, 3613, 4451, 6051; en uit de uitbeelding van Israël en van zijn zonen, die hier de vader en de broeders zijn, die daar zullen leven, zijnde het geestelijk goede vanuit het natuurlijke en de ware dingen der Kerk daar, waarover boven n. 6082. Dat het beste het binnenste is, komt omdat datgene het beste is wat rechtstreeks onder het gezicht wordt gehouden; het oog wordt altijd gericht tot dat wat het meest aandoet en verlustigt; en dat wat rechtstreeks onder het gezicht wordt gehouden, is eveneens het binnenste, omdat het in het middelpunt is, en vandaar voor de ogen in het grootste licht; de overige dingen rondom zijn in de omtrekken, en vandaar minder helder, en ten slotte duister, omdat zij niet aldus verlustigen en aandoen; aldus is het gesteld met de wetenschappelijke dingen voor het inwendig gezicht; de objecten van dit gezicht zijn geen andere dan wetenschappelijke dingen en ware dingen; het zijn het verkwikkelijke en het goede in de objecten, welke het gezicht daarheen richten; doch men moet weten dat de ware dingen en de daarmede samenstemmende wetenschappelijke dingen rechtstreeks onder het gezicht komen, dat is, in het binnenste zijn bij hen die door de geestelijke en

de hemelse ware dingen worden verlustigd en aangedaan, want voor hen zijn deze dingen de beste; doch de valse dingen en de daarmede samenstemmende wetenschappelijke dingen komen rechtstreeks onder het gezicht, dat is, zijn in het binnenste bij hen die worden aangedaan en verlustigd door de boze dingen der liefde van zich en van de wereld; men zie ook hetgeen is gezegd in n. 6068.

6085. Dat zij wonen in het land Goschen; dat dit betekent waar het midden is, staat vast uit de betekenis van wonen, zijnde leven, zoals vlak boven n. 6084; en uit de betekenis van het land Goschen, zijnde het midden of het binnenste in het natuurlijke, waarover n. 5910, 6028, 6031, 6068.

6086. En indien gij kent, en er zij onder hen mannen van kloekheid; dat dit de voortreffelijker dingen in de leer betekent, staat vast uit de betekenis van de mannen van kloekheid, zijnde de voortreffelijker dingen in de leer; de man immers betekent den inzichtsvolle, en eveneens het ware, n. 158, 265, 749, 1007, 3134, 4823, bijgevolg de leer; en het kloeke betekent het voortreffelijke; want de kloekheid wordt in de oorspronkelijke taal uitgedrukt met een woord dat ook krachten en deugd betekent, welke in den inwendigen zin de dingen zijn die macht hebben, dus voortreffelijker zijn.

6087. En gij zet hen tot vorsten van het vee over hetgeen ik heb; dat dit betekent dat zij de primaire dingen der wetenschappelijke dingen zouden zijn, staat vast uit de betekenis van de vorsten, zijnde de primaire dingen, waarover n. 1482, 2089, 5044; en uit de betekenis van het vee, zijnde de ware dingen vanuit welke het goede is, waarover n. 6016, 6045, 6048, hier de wetenschappelijke dingen waarin die zijn, omdat er wordt gezegd over dat vee dat ik heb, namelijk Farao, door wien niet de ware dingen vorden uitgebeeld waarin het goede is, maar de wetenschappelijke dingen waarin die zijn.

6088. Vers 7, 8, 9, 10. *En Jozef deed zijn vader Jakob komen, en hij stelde hem voor Farao; en Jakob zegende Farao. En Farao zeide tot Jakob: Hoe vele zijn de dagen der jaren uws levens. En Jakob zeide tot Farao: De dagen der jaren mijner vreemdelingschappen zijn dertig en honderd jaren; slechts weinig en boos zijn de dagen der jaren mijns levens geweest, en zij hebben niet bereikt de dagen der jaren des levens mijner vaderen, in de dagen hunner vreemdelingschappen. En Jakob zegende Farao, en hij ging uit van voor Farao.* En Jozef deed zijn vader Jakob komen, betekent de tegenwoordigheid van het gemene ware uit het Inwendige; en hij stelde hem voor Farao, betekent het inbrengen in het gemene der wetenschappelijke dingen; en Jakob zegende Farao, betekent de gelofte tot verbinding en tot de vruchtmaking daaruit; en Farao zeide tot Jakob, betekent de doorvatting in het natuurlijke, waar de wetenschappelijke

dingen zijn, aangaande het gemene ware der Kerk; hoe vele zijn de dagen der jaren uws levens, betekent aangaande den staat des levens van het natuurlijke vanuit het geestelijke; en Jakob zeide tot Farao, betekent het antwoord; de dagen der jaren mijner vreemdelingschappen, betekent aangaande het opeenvolgende des levens; dertig en honderd jaren, betekent den staat en het hoedanige; slechts weinig en boos zijn de dagen der jaren mijns levens geweest, betekent dat de staat des levens van het natuurlijke vol van verzoeking en is; en zij hebben niet bereikt de dagen der jaren des levens mijner vaderen, betekent dat hij niet is opgeheven tot den staat des levens der vorigen; in de dagen hunner vreemdelingschappen, betekent ten aanzien van den staat van hun leven; en Jakob zegende Farao, betekent de gelofte, als eerder, tot verbinding en tot de vruchtmaking daaruit; en hij ging uit van voor Farao, betekent de scheiding voor een tijd.

6089. En Jozef deed zijn vader Jakob komen; dat dit de tegenwoordigheid betekent van het gemene ware uit het Inwendige, staat vast uit de betekenis van doen komen of aanbrengen, zijnde tegenwoordig doen zijn, en van tot iemand komen, zijnde de tegenwoordigheid, n. 5934, 6063; en uit de uitbeelding van Jakob, zijnde de leer van het natuurlijk ware, voorts het natuurlijk ware, waarover n. 3305, 3509, 3525, 3546, 4538, hier het ware in het gemeen, omdat zijn zonen de ware dingen in het bijzonder uitbeelden; dat het uit het Inwendige is, komt omdat Jozef het Inwendige is, waaruit het ware in het natuurlijke is. Het gemene ware wordt de vader van Jozef genoemd, omdat het eerst van alle dingen bij den mens het gemene ware wordt ingebracht; dit wordt daarna verrijkt met de bijzondere ware dingen, en ten laatste ontstaat de ziening ervan uit het inwendige, of de rede en het verstand; dit blijkt duidelijk bij den mens, want bij hem groeit het oordeel van de kindsheid aan; eender is het gesteld met de geestelijke ware en goede dingen wanneer de mens opnieuw geboren of wederverwekt wordt; nadat echter het Inwendige is ontstaan uit het gemene ware in het natuurlijke, wordt de staat omgekeerd, en erkent het Inwendige niet langer het ware in het natuurlijke als vader, maar als knecht; dat het knecht wordt, wordt aangegeven met den droom van Jozef aangaande zijn vader, namelijk dat de zon, en de maan, en elf sterren zich voor hem nederbogen; en daarom zeide zijn vader: Wat is dit voor een droom dien gij gedroomd hebt; zullen wij al komende komen, ik, en uw moeder, en uw broeders, om ons voor u ter aarde te buigen”, Gen. xxxvii: 9, 10; en derhalve wordt zijn vader door de zonen voor Jozef zo vaak zijn knecht genoemd, Gen. xliii: 28; hfdst. xlii: 24, 27, 30, 31; en eveneens was Jozef heer in het ganse land van Egypte, aldus ook over zijn vader.

6090. En hij stelde hem voor Farao; dat dit het inbrengen in het gemene der wetenschappelijke dingen betekent, staat vast uit hetgeen boven in n. 6071 is ontvouwd.

6091. En Jakob zegende Farao; dat dit de gelofte tot verbinding en tot de vruchtmaking daaruit betekent, staat vast uit de betekenis van zegenen, zijnde hier de gelofte tot verbinding, namelijk van het ware met het wetenschappelijke in het natuurlijke, want daarover wordt hier gehandeld; zegenen betekent tal van dingen; het sluit alle dingen in die goed en eveneens die welke heilrijk zijn, in den geestelijken zin; vandaar betekent het begiftigd worden met het goede der liefde en der naastenliefde, n. 3185, 4981; en eveneens de verbinding, n. 3504, 3514, 3530, 3565, 3584; alsmede de vruchtmaking vanuit de aandoening van het ware, n. 2846; voorts de gelofte tot het heilrijke, n. 3185; hier dus de gelofte tot datgene waarover hier wordt gehandeld, namelijk tot de verbinding, en zo tot de vruchtmaking; de vruchtmaking immers volgt uit de verbinding, want wanneer de verbinding is geschied, groeit het goede en wordt het ware vermenigvuldigd; dan is er immers een huwelijk van het goede en het ware, vanuit hetwelk die dingen zijn; tevoren kan dit niet geschieden, tenzij zoals vanuit hoererij, maar het goede dat vanuit deze is, is onecht, en eveneens het ware; het goede dat vanuit deze is, beschouwt zich, en het ware smaakt naar hetzelfde.

6092. En Farao zeide tot Jakob; dat dit de doorvatting betekent in het natuurlijke, waar de wetenschappelijke dingen zijn, aangaande het gemene ware der Kerk, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de doorvatting, waarover boven n. 6063; uit de uitbeelding van Farao, zijnde het natuurlijke, waar de wetenschappelijke dingen zijn, waarover n. 5799, 6015; en uit de uitbeelding van Jakob, zijnde het gemene ware der Kerk, waarover boven n. 6089.

6093. Hoe vele zijn de dagen der jaren uws levens; dat dit betekent aangaande den staat des levens van het natuurlijke vanuit het geestelijke, staat vast uit die betekenis van de dagen, voorts van de jaren, zijnde de staten, waarover n. 23, 487, 488, 493, 893, 2788, 3462, 3785, 4850; en uit de betekenis van het leven, zijnde het geestelijk leven, waarover n. 5407, 5890, hier het geestelijk leven in het natuurlijke, of het natuurlijke vanuit het geestelijke.

6094. En Jakob zeide tot Farao; dat dit het antwoord betekent, staat zonder ontvouwing vast.

6095. De dagen der jaren mijner vreemdelingschappen; dat dit betekent aangaande het opeenvolgende des levens, staat vast uit de betekenis van de dagen en de jaren, zijnde de staten, waarover vlak boven n. 6093; en uit de

betekenis van de vreemdelingschappen, zijnde het leven en het onderricht, waarover n. 1463, 2025, 3672, aldus de opeenvolgende staat des levens.

6096. Dertig en honderd jaren; dat dit den staat en het hoedanige betekent, staat hieruit vast dat alle getallen in het Woord dingen betekenen; men zie n. 575, 647, 648, 755, 813, 1963, 2075, 2252, 3252, 4264, 4495, 4670, 5265; aldus den staat en het hoedanige der zaak waarover wordt gehandeld; en daarom betekent dit getal in het bijzonder den staat en het hoedanige van het leven die Jakob tot dusver had gehad, dat is, den staat en het hoedanige van het geestelijk leven dat het natuurlijke nu had vanuit het geestelijke.

6097. Slechts weinig en boos zijn de dagen der jaren mijns levens geweest; dat dit betekent dat de staat des levens van het natuurlijke vol van verzoeken is, staat vast uit de betekenis van de dagen en de jaren, zijnde de staten, zoals boven n. 6093, 6095; en uit de betekenis van het leven van Jakob, zijnde het geestelijk leven in het natuurlijke, zoals eveneens boven n. 6093; de verzoeken in dien staat worden daarmede aangeduid dat zij *boos* zijn geweest; alle verzoeken verschijnen boos, ter oorzaak hiervan dat zij innerlijke angsten en smarten zijn, en als het ware verdoemenissen; dan wordt immers de mens in den staat zijner boze dingen gebracht, bijgevolg tussen de boze geesten, die beschuldigen en zo het geweten kwellen; maar nochtans verdedigt de Engelen, dat is, door de Engelen verdedigt de Heer, Die hem in hoop en vertrouwen houdt, zijnde de krachten tot den strijd uit het innerlijke, vanuit welke hij weerstand biedt; het natuurlijke wordt vooral in verzoeken gebracht wanneer het het geestelijke moet ontvangen, omdat daar de boze dingen des levens en de valse dingen der leer zetelen; deswege zegt Jakob dit van zichzelf; door hem immers wordt hier het natuurlijke ten aanzien van het ware uitgebeeld.

6098. En zij hebben niet bereikt de dagen der jaren des levens mijner vaderen; dat dit betekent dat hij niet is opgeheven tot den staat van hun leven, staat vast uit de betekenis van bereiken, zijnde hier opgeheven worden, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de dagen en de jaren des levens, zijnde de staten van het geestelijk leven, zoals boven n. 6093, 6095, 6097. Dat bereiken hier is opgeheven worden, komt omdat zijn vaders Jischak en Abraham meer verheven, dat is, meer innerlijke dingen uitbeeldden dan hij; Abraham beeldde in den hoogsten zin het Goddelijke zelf des Heren uit, Jischak het Goddelijk Redelijke des Heren, en Jakob Zijn Goddelijk Natuurlijke; dat Abraham het Goddelijke zelf des Heren heeft uitgebeeld, zie men in n. 1965, 1989, 2011, 3245, 3251, 3305 einde, 3439, 3703, 4615; en Jischak het Goddelijk Redelijke, n. 1893, 2066, 2072, 2083, 2630, 2774, 3012, 3194, 3210, 4615; en

Jakob het Goddelijk Natuurlijke ten aanzien van het ware en ten aanzien van het goede, n. 3305, 3509, 3525, 3546, 3576, 3599, 4286, 4538, 4570, 4615; vandaar ook wordt door Ahraham het hemelse bij den mens uitgebeeld, door Jischak het geestelijke, en door Jakob het natuurlijke, ter oorzaak hiervan dat de wederverwekking van den mens een beeld is van de Verheerlijking des Heren, n. 3138, 3212, 3296, 3490, 4402, 5688. Hieruit blijkt nu dat met zij hebben niet bereikt de dagen der jaren des levens mijner vaderen, wordt aangeduid dat hij niet is opgeheven tot den staat van hun leven.

6099. En Jakob zegende Farao; dit betekent de gelofte tot verbinding en tot de vruchtmaking daaruit, zoals boven n. 6091.

6100. En hij ging uit van voor Farao; dat dit de scheiding voor een tijd betekent, staat vast uit de betekenis van uitgaan, zijnde gescheiden worden, hier gescheiden worden voor een tijd van het natuurlijke, waar de wetenschappelijke dingen zijn, welke door Farao worden uitgebeeld. Hiermede dat met uitgaan de scheiding voor een tijd wordt aangeduid, is het aldus gesteld: in het voorafgaande is gehandeld over de verbinding van het geestelijk goede vanuit het natuurlijke, zijnde Israël, voorts van de ware dingen der Kerk in het natuurlijke, zijnde diens zonen, met het Inwendig Hemelse, zijnde Jozef, maar nog niet over de verbinding met het natuurlijke, alleen over het inbrengen; doch in hetgeen nu volgt wordt over die verbinding gehandeld, van vers 13 tot 27 van dit hoofdstuk; men zie den inhoud, n. 6059, 6060; vandaar komt het dat met Jakob ging uit van voor Farao, de scheiding voor een tijd wordt aangeduid.

6101. Vers 11, 12. *En Jozef deed zijn vader en zijn broeders wonen, en hij gaf hun een bezitting in het land van Egypte, in het beste van het land, in het land Rameses, gelijk als Farao geboden had. En Jozef onderhield zijn vader, en zijn broeders, en het ganse huis zijns vaders, met brood, tot den mond van het kleine kind.* En Jozef deed zijn vader en zijn broeders wonen, betekent het leven van het geestelijk goede en van de ware dingen der Kerk uit het Inwendig Hemelse; en hij gaf hun een bezitting in het land van Egypte, in het beste van het land, betekent in het binnenste van het natuurlijk gemoed, waar de wetenschappelijke dingen zijn; in het land Rameses, betekent het binnenste van het gemoed, en het hoedanige ervan; gelijk als Farao geboden had, betekent met de instemming van het natuurlijke, waar de wetenschappelijke dingen zijn; en Jozef onderhield zijn vader, en zijn broeders, en het ganse huis zijns vaders met brood, betekent dat uit het Inwendig Hemelse een aanhoudende invloed is van het goede in het geestelijk goede en in de ware dingen der Kerk in het natuurlijke, vanwaar hun leven is; tot den mond van

het kleine kind, betekent een ieder volgens het hoedanige van het goede der onschuld.

6102. En Jozef deed zijn vader en zijn broeders wonen; dat dit het leven betekent van het geestelijk goede en van de ware dingen der Kerk uit het Inwendig Hemelse, staat vast uit de betekenis van wonen, zijnde het leven, waarover n. 1293, 3384, 3613, 4451, 6051; uit de uitbeelding van Israël, die hier de vader is, zijnde het geestelijk goede vanuit het natuurlijke, waarover n. 5801, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833; uit de uitbeelding van zijn zonen, die hier de broeders zijn, zijnde de ware dingen der Kerk in het natuurlijke, waarover n. 5414, 5879, 5951; en uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendig Hemelse, waarover n. 5869, 5877; waaruit blijkt dat met Jozef deed zijn vader en zijn broeders wonen, het leven wordt aangeduid van het geestelijk goede en van de ware dingen der Kerk uit het Inwendig Hemelse.

6103. En hij gaf hun een bezitting in het land van Egypte, in het beste van het land; dat dit betekent in het binnenste van het natuurlijk gemoed waar de wetenschappelijke dingen zijn, staat vast uit de betekenis van de bezitting, zijnde de standplaats van het geestelijk leven, waarover n. 2658; uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waar de wetenschappelijke dingen zijn, waarover n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301; en uit de betekenis van het beste van het land, zijnde het binnenste, waarover boven n. 6084; daaruit blijkt dat met hij gaf hun een bezitting in het land van Egypte, in het beste van het land, de standplaats wordt aangeduid van het geestelijk leven in het binnenste van het natuurlijk gemoed waar de wetenschappelijke dingen zijn.

6104. In het land Rameses; dat dit het binnenste van het gemoed en het hoedanige ervan betekent, staat hieruit vast dat alle namen zowel van de personen als van de plaatsen die in het Woord voorkomen, dingen betekenen, n. 1888, 3422, 4298, 4442, 5095, 5225; en omdat het land Goschen het binnenste van het natuurlijk gemoed is, n. 5910, 6028, 6031, 6068, is derhalve Rameses, hetwelk de beste landstreek in het land Goschen was, het binnenste van het geestelijke in het natuurlijk gemoed; hoedanig echter het binnenste van dit is, kan door den mens nauwelijks worden begrepen; het bevat immers ontelbare en eveneens onuitsprekelijke dingen, welke alleen in het licht des Hemels kunnen worden gezien, aldus door de Engelen; eender als het hoedanige der overige namen zowel van de plaatsen als van de personen die in het Woord voorkomen.

6105. Gelijk als Faraó geboden had; dat dit betekent met de instemming van het natuurlijke, waar de wetenschappelijke dingen zijn, staat vast uit de

betekenis van gebieden, zijnde de invloed, waarover n. 5486, 5732; hier echter de instemming, omdat het natuurlijke hetwelk door Farao wordt uitgebeeld, al het zijne heeft uit het inwendige door invloed; en daarom schijnt dat wat het natuurlijke gebiedt, weliswaar als door hetzelfde bevolen, maar het is uit het inwendige, aldus is het een instemming; het natuurlijke van den mens verhoudt zich tot het inwendige bijna zoals de spraak van den mens tot de denking; het schijnt alsof de spraak van den mens gebiedt of beveelt, maar het is de denking.

6106. En Jozef onderhield zijn vader, en zijn broeders, en het ganse huis zijns vaders, met brood; dat dit betekent dat uit het Inwendig Hemelse een aanhoudende invloed is van het goede in het geestelijk goede en in de ware dingen der Kerk in het natuurlijke, vanwaar hun leven is, staat vast uit de betekenis van met brood onderhouden, zijnde de invloed van het goede; onderhouden immers is hier aanhoudend invloeden, vanwaar de mens het geestelijk leven heeft; en het brood is het goede der liefde, n. 276, 680, 2165, 2177, 3464, 3478, 3735, 3813, 4211, 4217, 4735, 4976, 5915; uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendig Hemelse, waarover n. 5869, 5877; uit de uitbeelding van Israël, die hier de vader is, zijnde het geestelijk goede vanuit het natuurlijke; uit de uitbeelding van zijn zonen, die hier de broeders zijn, zijnde de ware dingen der Kerk in het natuurlijke, waarover boven n. 6102; en uit de betekenis van het ganse huis zijns vaders, zijnde in één samenvatting alles wat van het geestelijk goede is en vanuit dat goede; daaruit blijkt dat met Jozef onderhield zijn vader, en zijn broeders, en het ganse huis zijns vaders, met brood, de aanhoudende invloed van het goede der liefde uit het Inwendig Hemelse wordt aangeduid in het geestelijk goede en in de ware dingen der Kerk in het natuurlijke, en in alle dingen die van het geestelijk goede zijn en vanuit dat zijn.

6107. Tot den mond van het kleine kind; dat dit betekent een ieder volgens het hoedanige van het goede der onschuld, staat vast uit de betekenis van tot den mond, zijnde een ieder volgens het hoedanige; en uit de betekenis van het kleine kind, zijnde het goede der onschuld, waarover n. 430, 2126, 3183, 5608. Hiermede dat de invloed uit het Inwendig Hemelse in het geestelijk goede en in de ware dingen der Kerk in het natuurlijke is volgens het hoedanige van het goede der onschuld, is het aldus gesteld: het is de onschuld welke uit het binnenste al het goede der naastenliefde en der liefde qualificeert; de Heer immers vloeit door de onschuld in de naastenliefde in, en zoveel als er van onschuld is, zoveel wordt er van naastenliefde opgenomen; de onschuld immers is het wezenlijke zelf van de naastenliefde, n. 2780, 3111,

3183, 3994, 4797, 6013. Wat de onschuld is, kan men als in een spiegel aan de kleine kinderen zien, namelijk dat zij hun ouders liefhebben en hen alleen vertrouwen, en dat zij ook om niets anders bezorgd zijn dan om hun ouders te behagen; aldus is voor hen voedsel en kleding niet slechts tot noodzaak, maar ook ter verlustiging; en omdat zij hun ouders liefhebben, doen zij vanuit het verkwikkelijke der aandoening al wat den ouders aangenaam is, aldus niet slechts wat dezen gebieden, maar ook wat zij menen dat dezen gebieden willen; en bovendien hebben zij hun blik in het geheel niet op zichzelf gevestigd; behalve tal van andere dingen; maar men moet weten dat de onschuld der kleine kinderen niet de onschuld is, maar slechts een afbeelding ervan; de onschuld zelf woont alleen in de wijsheid; men zie n. 2305, 2306, 3494, 4797; en wijsheid is het zich zo jegens den Heer te gedragen als werd gezegd van de kleine kinderen jegens de ouders, vanuit het goede der liefde en des geloofs.

6108. *Vers 13 tot 26. En er was geen brood in het gehele land, omdat de honger zeer zwaar was, en het land van Egypte en het land Kanaän leed van voor den honger. En Jozef verzamelde alle zilver dat in het land van Egypte en in het land Kanaän gevonden werd, voor de opbrengst die zij kochten; en Jozef deed het zilver komen tot Farao's huis. En het zilver was verteerd vanuit het land van Egypte en vanuit het land Kanaän; en zij kwamen, geheel Egypte, tot Jozef, al zeggende: Geef ons brood. en waarom zouden wij naast u sterven, omdat het zilver ontbreekt. En Jozef zeide: Geeft uw kudden vee, en ik zal u geven tot uw kudden vee, indien het zilver ontbreekt. En zij deden hun kudden vee komen tot Jozef, en Jozef gaf hun brood voor de paarden, en voor het vee van de kudde van kleinvee, en voor het vee van de kudde van grootvee, en voor de ezels; en hij voorzag hen van brood voor al hun vee in dit jaar. En dit jaar was geëindigd, en zij kwamen tot hem in het tweede jaar, en zij zeiden tot hem: Wij zullen het aan den heer niet verhelen, daar toch het zilver verteerd is, en het vee van het beest, tot den heer; niet is overgebleven vóór den heer dan alleen ons lichaam en onze grond. Waarom zouden wij sterven tot uw ogen, ook wij, ook onze grond; koop ons en onzen grond voor brood, en wij zullen leven, wij en onze grond, knechten voor Farao; en geef zaad, en wij mogen leven en niet sterven, en de grond zij niet verwoest. En Jozef kocht allen grond van Egypte voor Farao, omdat de Egyptenaars verkochten een ieder zijn veld, aangezien de honger sterk over hen geworden was; en het land kwam aan Farao. En het volk, hij bracht het over tot de steden, van het einde der grens van Egypte tot het einde ervan. Alleen den grond der priesters kocht hij niet, omdat een deel was vastgesteld voor de priesters door Farao, en zij aten hun vastgesteld deel hetwelk hun Farao gegeven had; deswege verkochten zij hun grond niet. En Jozef zeide tot het volk: Ziet, ik heb u heden gekocht, uw*

grond voor Farao; ziet, zaad voor u, en bezaait den grond. En het zal geschieden in de inkomsten en gij zult een vijfde aan Farao geven, en vier delen, het zal voor u zijn, tot zaad des velds, en tot uw spijs, en voor hen in uw huizen, en tot spijs voor uw kleine kinderen. En zij zeiden: Gij hebt ons levend gemaakt, dat wij genade vinden in de ogen des heren, en wij zullen Farao knechten zijn. En Jozef stelde het tot een inzetting tot op dezen dag over den grond van Egypte: Voor Farao tot het vijfde; alleen de grond der priesters, alleen de hunne, was niet voor Farao. En er was geen brood in het gehele land, betekent dat het goede niet langer verscheen; omdat de honger zeer zwaar was, betekent de verlating; en het land van Egypte en het land Kanaän leed van voor den honger, betekent dat dit was in het natuurlijke en binnen de Kerk; en Jozef verzamelde alle zilver, betekent al het ware en aanwendbare wetenschappelijke; dat in het land van Egypte en in het land Kanaän gevonden werd, betekent het welk in het natuurlijke en in de Kerk was; voor de opbrengst die zij kochten, betekent dat zij daarmede werden ondersteund; en Jozef deed het zilver komen tot Farao's huis, betekent dat dit alles werd betrokken op het gemene in het natuurlijke; en het zilver was verteerd vanuit het land van Egypte en vanuit het land Kanaän, betekent dat het ware en aanwendbare wetenschappelijke niet meer zichtbaar was in het natuurlijke en binnen de Kerk vanwege de verlating; en zij kwamen, geheel Egypte, tot Jozef, betekent de aanplooiing aan het Inwendige; al zeggende: Geef ons brood, betekent de smeekbede om ondersteuning van het geestelijk leven; en waarom zouden wij naast u sterven, omdat het zilver ontbreekt, betekent dat er anders vanwege het gebrek aan het ware de geestelijke dood zou zijn; en Jozef zeide, betekent het Inwendige waaruit antwoord is; geeft uw kudden vee, en ik zal u geven voor uw kudden vee, betekent dat zij de goede dingen van het ware zouden aanbieden, en ondersteund zouden worden; indien het zilver ontbreekt, betekent indien het ware niet langer zichtbaar voor hen is; en zij deden hun kudden vee komen tot Jozef, betekent de goede dingen van het ware, dat zij werden aangeboden; en Jozef gaf hun brood, betekent de ondersteuning ten aanzien van het geestelijk leven; voor de paarden, betekent de wetenschappelijke dingen vanuit het verstandelijke; en voor het vee van de kudde van kleinvee, en voor het vee van de kudde van grootvee, betekent de innerlijke en de uiterlijke goede dingen van het ware; en voor de ezels, betekent de dienstige dingen; en hij voorzag hen van brood voor al hun vee, betekent de ondersteuning door den invloed van het goede uit het Inwendige; in dit jaar, betekent de periode van dien staat; en dit jaar was geëindigd, betekent de verlating na de periode van dezen staat; en zij kwamen tot hem in het tweede jaar, betekent den

aanvang van den volgenden staat; en zij zeiden tot hem: Wij zullen het aan den heer niet verhehlen, betekent de doorvatting dat het aan het Inwendige bekend is; daar toch het zilver verteerd is, betekent het ware niet zichtbaar zijnde vanwege de verlating; en het vee van het beest, tot den heer, betekent, het goede van het ware eender; niet is overgebleven vóór den heer dan alleen ons lichaam en onze grond, betekent dat de receptakels van het goede en het ware geheel en al verlaten zijn; waarom zouden wij sterven tot uw ogen, ook wij, ook onze grond, betekent, dat er, indien zij verlaten waren, niet langer geestelijk leven onder het Inwendige zou zijn; koop ons en onzen grond voor brood, betekent de toeëigening van het ene en het andere om door het goede ondersteund te worden; en wij zullen leven, wij en onze grond, knechten voor Farao, betekent de totale onderwerping; en geef zaad, betekent zo den invloed van het goede der naastenliefde en van het ware des geloofs; en wij mogen leven en niet sterven, betekent het geestelijk leven daaruit en niet langer de vrees voor de verdoemenis; en de grond zij niet verwoest, betekent dat het gemoed moet opgekweekt worden door de wetenschappelijke dingen der Kerk; en Jozef kocht den gehelen grond van Egypte voor Farao, betekent dat het Inwendige zich het ganse natuurlijke gemoed, waar de wetenschappelijke dingen zijn, toeëigende, en onder het gemene toezicht stelde; en de Egyptenaars verkochten een ieder zijn veld, betekent het afstand doen en de onderwerping van alle dingen die de Kerk van dienst zijn; aangezien de honger sterk over hen geworden was, betekent omdat de verlating tot aan de wanhoop toe was; en het land kwam aan Farao, betekent dat alle dingen onderworpen werden aan het natuurlijke hetwelk onder het toezicht van het Inwendige is; en het volk, hij bracht het over tot de steden, betekent dat de wetenschappelijke ware dingen met de leerstellige dingen in betrekking werden gebracht; van het einde der grens van Egypte tot het einde ervan, betekent de uitbreiding door het ganse natuurlijke, waar de wetenschappelijke dingen zijn; alleen den grond der priesters kocht hij niet, betekent dat het Inwendige zich vanuit het natuurlijke de vermogens verwierf om het goede op te nemen, omdat die uit het Inwendige zelf zijn; omdat een deel was vastgesteld voor de priesters door Farao, betekent dat het geordend was door het natuurlijke hetwelk onder het toezicht van het Inwendige was; en zij aten hun vastgesteld deel hetwelk hun Farao gegeven had, betekent dat de goede dingen zich niet méér hadden toeëigend dan hetgeen volgens de ordening was; deswege verkochten zij hun grond niet, betekent dat zij daarom niet nodig hadden daarvan afstand te doen en ze te onderwerpen; en Jozef zeide tot het volk, betekent den invloed van het Inwendige in de wetenschappelijke ware dingen; ziet, ik heb u heden

gekocht, en uw grond, voor Farao, betekent dat het zich die heeft verworven en aan het gemene in het natuurlijke, hetwelk onder het toezicht van het Inwendige is, onderworpen; ziet, zaad voor u, en bezaait den grond, betekent het goede der naastenliefde en het ware des geloofs, welke moeten worden ingeplant; en het zal geschieden in de inkomsten, betekent de vruchten daaruit; en gij zult een vijfde aan Farao geven, betekent de overblijfselen, dat zij zullen zijn tot het gemene hetwelk onder het toezicht van het Inwendige is; en vier delen voor u, betekent de dingen die nog niet overblijfselen zijn; tot zaad des velds, betekent tot de voeding van het gemoed; en tot uw spijsze, en voor hen in uw huizen, betekent opdat daaruit het goede van het ware zij in alle en de afzonderlijke dingen; en tot spijsze voor uw kleine kinderen, betekent in de dingen die der onschuld zijn; en zij zeiden: Gij hebt ons levend gemaakt, betekent het geestelijk leven, niet anders noch ergens anders vandaan; dat wij genade vinden in de ogen des heren, betekent den wil om aldus onderworpen te zijn, en de vernedering; en wij zullen Farao knechten zijn, betekent dat zij van hun eigene afstand doen en het onderwerpen aan het natuurlijke hetwelk onder het toezicht van het Inwendige is; en Jozef stelde het tot een inzetting, betekent het beslotene vanuit instemming; tot op dezen dag, betekent tot in het eeuwige; over den grond van Egypte: Voor Farao tot het vijfde, betekent als eerder, de overblijfselen; alleen de grond der priesters, alleen de hunne, was niet voor Farao, betekent de vermogens om het goede op te nemen, dat die onmiddellijk uit het Inwendige zijn.

6109. En er was geen brood in het gehele land; dat dit betekent dat het goede niet langer verscheen, staat vast uit de betekenis van het brood, zijnde het goede der liefde en der naastenliefde, waarover vlak boven n. 6106; en uit de betekenis van geen in het gehele land, zijnde dat het niet langer verscheen. In hetgeen nu volgt wordt gehandeld over het Inwendig Hemelse, namelijk dat het alle dingen in het natuurlijke in orde heeft gebracht onder het gemene te dien einde dat er verbinding zou geschieden van de wetenschappelijke dingen met de ware dingen der Kerk, en door die ware dingen met het geestelijk goede, en door dit goede met het Inwendig Hemelse; doch omdat het in orde brengen der wetenschappelijke dingen onder het gemene niet anders kan geschieden dan door verwoestingen van het goede en verlatingen van het ware, en terstond daarop door ondersteuning, wordt derhalve over deze en gene in hetgeen nu volgt in den inwendigen zin gehandeld; maar deze dingen geschieden zelden bij den mens zolang hij in de wereld leeft, om verschillende oorzaken; in het andere leven echter geschieden zij bij allen die worden wederverwekt; en omdat deze dingen niet geschieden bij den mens

in de wereld, is het niet te verwonderen indien deze dingen hem als onbekend verschijnen, en hem voorkomen als verborgenheden waarover hij vroeger niet heeft gehoord.

6110. Omdat de honger zeer zwaar was; dat dit de verlating betekent, staat vast uit de betekenis van den honger, zijnde het gebrek aan het goede en aan erkentnissen, waarover n. 1460, 3364, 5277, 5279, 5281, 5300, 5579, 5893; aldus is de zeer zware honger de verlating, n. 5360, 5376, 5415, 5576. Wat de verlating aangaat, moet men weten dat de ware en de goede dingen, en de erkentnissen ervan, het geestelijk leven maken van hen die in den Hemel zijn; die dingen zijn de hemelse en de geestelijke spijsen waardoor zij worden gevoed; die spijsen worden hun dagelijks door den Heer gegeven; wanneer het morgen voor hen is, worden de goede dingen toegediend; wanneer het middag is, worden de ware dingen toegediend; doch wanneer het avond is, ontbreken zij, en zulks tot aan de ochtendschemering en tot den morgen wederom; dan worden zij in den trek gehouden welke zodanig is dat zij naar die dingen meer verlangen dan de hongerigen naar spijs op aarde; deze staat wordt aangeduid met den honger, en hij is een soort van verlating, maar niet zodanig als zij is bij hen die in de lagere aarde zijn, n. 698, 699, 1106 tot 1113. Dat de engellijke Hemel zozeer trek heeft naar de ware en de goede dingen, en naar de erkentnissen ervan, kan nauwelijks iemand in de wereld geloven; zij immers die op niets anders uit zijn dan op gewin, en op roem, en zich aan wellusten overgeven, zullen zich daarover verwonderen dat zulke dingen voor de Engelen des levens zijn, en zij zullen zeggen: “Wat heb ik aan erkentnissen van het goede en het ware; wat voor leven komt daaruit voort? De dingen die het leven en het verkwikkelijke des levens geven, zijn rijkdommen, eerbewijzen, en wellusten”; doch laten zij weten dat het leven vanuit deze dingen het leven des lichaams is, niet het leven der ziel, en dat het eerstgenoemde leven met het lichaam vergaat, het laatstgenoemde echter blijft tot in het eeuwige; en dat zij die in de wereld in het geheel niet over het geestelijk leven denken, slecht voor zichzelf zorgen. Wat de verlating verder aangaat, zij is terwille van den trek; immers, de goede en de ware dingen worden opgenomen volgens den trek daarnaar, en de verlangens die vanuit den trek zijn, bewerken, wanneer zij verkregen zijn, het heilrijke en het gelukzalige; deswege worden in het andere leven zij die in de verlating zijn, kort daarop verkwikt en worden zij dat wat zij verlangen machtig; door zulke beurtwisselingen worden allen vervolmaakt. Het is opmerkenswaard dat de beurtwisselingen van den dag in de natuurlijke wereld, namelijk morgen, middag, avond, nacht, en wederom de morgen, geheel en al de

beurtwisselingen in de geestelijke wereld uitbeelden, met alleen dit verschil dat de beurtwisselingen van de geestelijke wereld invloeien in het verstand en in den wil, en de dingen tot stand doen komen die des levens zijn; de beurtwisselingen echter in de natuurlijke wereld vloeien in de dingen in die des lichaams zijn, en onderhouden die; wat nog meer opmerkenswaard is, is dit dat de schaduwen van den avond en de duisternis van den nacht niet vanuit den Heer komen, maar vanuit de eigenen der Engelen, der geesten, en der mensen; de Heer immers als Zon licht aanhoudend, en vloeit in; maar de boze en valse dingen vanuit het eigene, omdat zij bij de mensen, de geesten, en de Engelen zijn, wenden en keren hen van den Heer af, en leiden hen zo in de schaduwen van den avond, en de bozen in de duisternis van den nacht, eender als de zon van onze wereld; deze licht aanhoudend en vloeit in, doch de aardbol keert zich door zijn omdraaiing van haar af, en voert zichzelf in schaduwen en duisternis. Dat deze dingen in de natuurlijke wereld plaats vinden, is ter oorzaak hiervan dat de natuurlijke wereld ontstaat uit de geestelijke wereld, en daaruit eveneens blijft bestaan; vandaar komt het dat de algehele natuur het uitbeeldende theater van het Rijk des Heren is, n. 3483, 4939; dat die beurtwisselingen in de geestelijke wereld zijn, is opdat allen die in den Hemel zijn, aanhoudend vervolmaakt worden; vandaar zijn ook zulke beurtwisselingen in de natuurlijke wereld, want anders zouden alle dingen daar door droogte te gronde gaan. Doch men moet weten dat er in den Hemel geen nacht is, maar slechts de avond, dien de ochtendschemering overneemt die den morgen voorafgaat; doch in de hel is de nacht; daar zijn ook beurtwisselingen, maar het tegendeel van de beurtwisselingen in den Hemel; daar is de morgen de hitte der begeerten, de middag is de brand der valsheden; de avond is de angst, en de nacht is de marteling; doch nochtans heerst door al deze beurtwisselingen heen de nacht; het zijn slechts de variaties van de schaduw en de duisternis van den nacht, welke die beurtwisselingen teweegbrengen. Verder moet men weten dat de beurtwisselingen in de geestelijke wereld bij den een niet eender zijn aan die van den ander; voorts dat de beurtwisselingen daar niet zijn onderscheiden in gezette tijden; het zijn immers de variaties van den staat welke die teweegbrengen; want in de plaats van de tijden in de natuurlijke wereld zijn er staten in de geestelijke wereld, n. 1274, 1382, 2625, 2788, 2837, 3254, 3356, 4814, 4916, 4882, 4901.

6111. En het land van Egypte en het land Kanaän leed van voor den honger; dat dit betekent dat dit was in het natuurlijke waar de wetenschappelijke dingen zijn, en binnen de Kerk, staat vast uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed waar de wetenschappelijke dingen zijn,

waarover n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301; en uit de betekenis van het land Kanaän, zijnde de Kerk, waarover boven n. 6067; en uit de betekenis van den honger, zijnde de verlating, zoals vlak boven n. 6110; daaruit blijkt dat met het land van Egypte en het land Kanaän leed van voor den honger, de verlating wordt aangeduid in het natuurlijke waar de wetenschappelijke dingen zijn, en binnen de Kerk.

6112. En Jozef verzamelde alle zilver; dat dit al het ware en aanwendbare wetenschappelijke betekent, staat vast uit de betekenis van verzamelen, zijnde tot één samenbrengen; uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendig Hemelse, waarover vaak eerder; en uit de betekenis van het zilver, zijnde het ware, waarover n. 1551, 2954, 5658; hier echter het ware en aanwendbare wetenschappelijke, want het wordt gezegd van het zilver in het land van Egypte en in het land Kanaän, zoals terstond volgt; vandaar komt het dat met Jozef verzamelde alle zilver, wordt aangeduid dat het Inwendig Hemelse al het ware en aanwendbare wetenschappelijke tot één samenbracht. Dat wetenschappelijke wordt waar en aanwendbaar geheten hetwelk niet door begoochelingen wordt verduisterd, welke, zolang als zij niet uiteengeslagen kunnen worden, het wetenschappelijke onaanwendbaar maken; en eveneens dat wetenschappelijke hetwelk niet verdraaid is geworden door aanplooiingen aan valse en aan boze dingen door anderen of door iemand zelf, want wanneer deze eenmaal in enig wetenschappelijke zijn geprent, blijven zij; derhalve is het wetenschappelijke hetwelk niet aan die euvels lijdt, een waar en aanwendbaar wetenschappelijke.

6113. Dat in het land van Egypte en in het land Kanaän gevonden werd; dat dit betekent hetwelk in het natuurlijke en in de Kerk was, staat vast uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijke waar de wetenschappelijke dingen zijn, waarover boven n. 6111; en uit de betekenis van het land Kanaän, zijnde de Kerk, waarover ook boven n. 6067. Onder de Kerk wordt hier datgene verstaan wat der Kerk is bij den mens; de mens is een Kerk wanneer hij in het goede en het ware is, en de groepen van zulke mensen maken de Kerk in het gemeen.

6114. Voor de opbrengst die zij kochten; dat dit betekent dat zij daarmede werden ondersteund, staat vast uit de betekenis van de opbrengst, zijnde het ware der Kerk, waarover n. 5402; en uit de betekenis van kopen, zijnde toeigenen, waarover n. 4397, 5374, 5397, 5406, 5410, 5426; vandaar is het ondersteund worden, want er wordt gehandeld over de geestelijke spijs, welke met de opbrengst wordt aangeduid, welke spijs, wanneer zij is toegeëigend, het geestelijk leven ondersteunt.

6115. En Jozef deed het zilver komen tot Farao's huis; dat dit betekent dat dit alles werd betrokken op het gemene in het natuurlijke, staat vast uit de betekenis van doen komen, zijnde betrekken op en binnenleiden; uit de betekenis van het zilver, zijnde het ware en aanwendbare wetenschappelijke, waarover n. 6112; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde het natuurlijke in het gemeen, waarover n. 5160, 5799, 6015; vandaar is het huis van Farao het gemene in het natuurlijke, omdat het het al daar in de samenvatting is. Dienaangaande dat de ware en aanwendbare wetenschappelijke dingen betrokken worden op het gemene, moet men weten dat alle wetenschappelijke dingen, alsmede alle ware dingen, onverschillig welke zij zijn, om iets te zijn op het gemene betrokken moeten worden, en gesteld en samengehouden moeten worden in het gemene en onder het gemene; indien niet aldus geschiedt, worden zij terstond verstrooid; opdat immers de wetenschappelijke dingen en de ware dingen iets zijn, moet een vorm over dezelve worden gebracht waarin zij elkander wederzijds zullen beogen, hetgeen niet kan geschieden tenzij zij onder een gemene worden vergezelschap; en daarom is het het gemene hetwelk ze in een vorm samenhoudt, en maakt dat een elk daarin zijn hoedanige heeft; het gemene zelf moet ook tezamen met andere gemene dingen in betrekking worden gebracht onder meer gemene dingen, en de meer gemene dingen wederom onder het meest gemene; anders zouden ook de gemene dingen alsmede de meer gemene dingen verstrooid worden. Het meest algemene universele vanuit hetwelk alle dingen worden samengehouden, is de Heer Zelf, en hetgeen samenhoudt is het uit Hem voortgaande Goddelijk Ware; de meer gemene dingen zijn de gemene gezelschappen in de geestelijke wereld waarin het Goddelijk Ware invloeit, en dezelve in het algemeen van elkander onderscheidt; de gemene dingen zijn de minder gemene gezelschappen, onder elk meer gemeen gezelschap; de meer gemene gezelschappen zijn het waarmede de leden, organen, en ingewanden in den mens overeenstemmen, welke door een wonderbaarlijke samenschakeling in zulk een vorm zijn dat zij elkander wederzijds beogen, en elkander aldus wederzijds samenhouden, en zich ook als een ene vertonen. In den mens is het meest gemeen universele hetwelk de afzonderlijke dingen samenhoudt, de ziel, aldus is het eveneens het uit den Heer voortgaande Goddelijk Ware, want dit vloeit aanhoudend in en maakt dat de ziel zodanig is. Het is het uit den Heer voortgaande Goddelijk Ware hetwelk het Woord wordt genoemd, door hetwelk alle dingen zijn geschapen, Joh. 1: 1, 2, 3, of door hetwelk alle dingen zijn ontstaan, bijgevolg door hetwelk alle dingen blijven bestaan. Dat alle dingen in de algehele natuurlijke wereld onder een

gemene zijn, en de afzonderlijke dingen onder het hunne, en dat zij anders niet kunnen blijven bestaan, zal hij die op die dingen in de natuur acht wil slaan, klaarblijkend bevinden.

6116. En het zilver was verteerd vanuit het land van Egypte en vanuit het land Kanaän; dat dit betekent dat het ware en aanwendbare wetenschappelijke niet meer zichtbaar was in het natuurlijke en binnen de Kerk vanwege de verlating, staat vast uit de betekenis van verteerd zijn, zijnde niet meer zichtbaar zijn; uit de betekenis van het zilver, zijnde het ware en aanwendbare wetenschappelijke, waarover boven n. 6112; uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijke waar de wetenschappelijke dingen zijn, waarover boven n. 6111; en uit de betekenis van het land Kanaän, zijnde de Kerk, waarover ook boven n. 6067; dat het is vanwege de verlating, blijkt uit hetgeen voorafgaat; men zie n. 6110.

6117. En zij kwamen, geheel Egypte, tot Jozef; dat dit de aanplooiing aan het Inwendige betekent, staat vast uit de betekenis van tot hem komen, zijnde aangeplooid worden; uit de betekenis van Egypte, zijnde het wetenschappelijke, waarover eerder; en uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, waarover ook eerder. Dat al het wetenschappelijke in het natuurlijke onder het toezicht van het Inwendige was, wordt daarmede aangeduid dat Jozef over het ganse land Egypte heersende was; doch het is de verbinding van de ware dingen der Kerk met de wetenschappelijke dingen in het natuurlijke, welke nu in den inwendigen zin wordt beschreven.

6118. Al zeggende: Geef ons brood; dat dit de smeekbede betekent om ondersteuning van het geestelijk leven, staat vast uit de betekenis van geven, wanneer het wordt gezegd met betrekking tot het brood, zijnde ondersteunen; en uit de betekenis van het brood, zijnde het geestelijk leven; met het brood immers wordt in het bijzonder het goede der liefde en der naastenliefde aangeduid, doch in het algemeen wordt het geestelijk leven aangeduid, want dan wordt onder het brood alle spijs verstaan, zoals in n. 2165 werd getoond; en wanneer alle spijs in het algemeen wordt verstaan, is het het geestelijk leven, want de spijs in het algemeen is in den geestelijken zin al het goede der liefde, en eveneens al het ware des geloofs; deze twee zijn het welke het geestelijk leven maken.

6119. En waarom zouden wij naast u sterven, omdat het zilver ontbreekt; dat dit betekent dat er anders vanwege het gebrek aan het ware de geestelijke dood zou zijn, staat vast uit de betekenis van sterven, zijnde de geestelijke dood, waarover aanstonds; en uit de betekenis van het ontbreken van het zilver, zijnde het gebrek aan het ware; dat het zilver het ware en aanwendbare

wetenschappelijke is, zie men in n. 6112. Daarmede dat er de geestelijke dood is wanneer er gebrek aan het ware is, is het aldus gesteld: het geestelijk leven bestaat in oefeningen volgens de ware dingen, bijgevolg in nutten; want zij die in het geestelijk leven zijn, hebben trek in en verlangen naar de ware dingen terwille van het leven, dat is, om volgens die te leven, aldus terwille van de nutten; voor zoveel als zij dus ware dingen kunnen putten volgens welke nutten gedaan kunnen worden, zijn zij in het geestelijk leven, omdat zij voor zoveel in het licht van inzicht en wijsheid zijn; wanneer dus de ware dingen ontbreken, hetgeen geschiedt wanneer de staat van schaduw komt, welke in het Woord met den avond wordt aangeduid, n. 6110, zo is het geestelijk leven in nood; dan immers doen zich zulke dingen voor die van de schaduw zijn, dat is, die van den geestelijken dood zijn; want dan worden zij niet zoals tevoren in het licht gehouden, maar voor een deel in hun eigene gebracht; vandaar doet zich vanwege de schaduw het beeld van den geestelijken dood, dat is, van de verdoemenis voor. Dat met den dood de geestelijke dood of de verdoemenis wordt aangeduid, staat uit zeer vele plaatsen in het Woord vast, waaruit alleen de volgende mogen worden aangevoerd; bij Jesaja: “Hij zal in gerechtigheid de armen richten, en met rechtmatigheid zal Hij de ellendigen des lands berispen; daarentegen zal Hij het land slaan met de roede Zijnsmonds, en met den geest Zijner lippen *zal Hij den goddeloze doen sterven*”, xi: 4; daar aangaande den Heer; de roede desmonds en de geest der lippen voor het Goddelijk Ware, vanuit hetwelk het gericht is; sterven voor verdoemd worden. Bij denzelfde: “*Hij zal den dood verzwelgen tot in het eeuwige*, en de Heer Jehovih zal den traan afwissen van over alle aangezichten”, xxv: 8. Bij denzelfde: “*De doden zullen niet leven*, de Refaïm zullen niet opstaan; daarom dat Gij bezocht hebt, *Gij hebt hen uitgeblust*”, xxvi: 14. Bij denzelfde: “*Uw doden zullen leven*, mijn lijk, zij zullen opstaan”, xxvi: 19. Bij denzelfde: “Gij hebt gezegd: Wij hebben een *verbond met den dood* uitgehouwen, en met de hel hebben wij een gezicht gemaakt; *ulieder verbond met den dood* zal worden afgeschaft, en uw gezicht met de hel zal niet bestaan”, xxviii: 15, 18. Bij Jeremia: “Gij verwacht het licht, maar Hij zal datzelve stellen tot een *schaduw des doods*, Hij zal het tot donkerheid stellen”, xiii: 16. Bij Ezechiël: “Gij hebt Mij ontwijd bij Mijn volk voor handvollen gerst, en voor stukken broods, *om zielen te doden die niet moeten sterven*, en om zielen levend te maken die niet moeten leven”, xiii: 19, 22. Bij Hoschea: “Vanuit de hand der hel zal Ik hen verlossen, *vanuit den dood zal Ik hen bevrijden; o dood*, Ik zal uw pestilentiën zijn; o hel, Ik zal uw verderf zijn”, xiii: 14. Bij David: “Gij verheft mij *vanuit de poorten des doods*”, Psalm ix: 14. Bij denzelfde: “Verlicht

mijn ogen, *opdat ik misschien niet den dood slape*”, Psalm XIII: 4. Bij denzelfde: *“De koorden des doods hadden mij omgeven, en de koorden der hel,”* Psalm XVIII: 5, 6. Bij denzelfde: *“Als het vee zullen zij in de hel worden gesteld, de dood zal hen weiden,”* Psalm XLIX: 15. Bij Johannes: *“Ik heb de sleutels der hel en des doods,”* Apoc. I: 18. Bij denzelfde: *“Die overwint, zal geen schade lijden in den tweeden dood,”* Apoc. II: 11. Bij denzelfde: *“Ik ken uw werken, dat gij den naam hebt dat gij leeft, maar gij zijt dood; zijt wakende, en versterk de overgebleven dingen, die op sterven staan,”* Apoc. III: 1, 2. Bij Mattheus: *“Het volk zittende in de duisternis heeft een groot schijnsel gezien, en den zittenden in de streek en schaduw des doods, hun is een licht opgegaan,”* IV: 16. Bij Johannes: *“Die Mijn woord hoort, en gelooft Hem Die Mij gezonden heeft, zal het eeuwige leven hebben, en zal niet in het gericht komen, maar is overgegaan uit den dood tot het leven,”* v: 24. Bij denzelfde: *“Ik ga heen, en gij zult Mij zoeken, maar in uw zonde zult gij sterven; Ik heb u gezegd dat gij zult sterven in uw zonden; indien gij immers niet gelooft dat Ik ben, gij zult sterven in uw zonden; zo iemand Mijn woord zal bewaard hebben, die zal den dood niet zien tot in het eeuwige,”* VIII: 21, 24, 51, 52. Omdat de dood de verdoemenis betekende, was het diengenen die van de uitbeeldende Kerk waren, verboden de doden aan te raken; en indien zij ze aanraakten, waren zij onrein en moesten zij gereinigd worden, Ezech. XLIV: 25; Levit. XV: 31; hfdst. XXI: 1, 2, 3; hfdst. XXII: 8; Num. VI: 6 tot 12; hfdst. XIX: 11 tot het einde.

6120. En Jozef zeide; dat dit het Inwendige betekent waaruit antwoord is, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, waarover eerder; dat het het antwoord is, is duidelijk.

6121. Geeft uw kudde vee, en ik zal u geven voor uw kudde vee; dat dit betekent dat zij de goede dingen van het ware zouden aanbieden, en ondersteund zouden worden, staat vast uit de betekenis van de kudde vee, zijnde de goede dingen van het ware, waarover n. 6016, 6045; en uit de betekenis van geven voor haar, namelijk brood, zijnde de ondersteuning van het geestelijk leven, waarover boven n. 6118.

6122. Indien het zilver ontbreekt; dat dit betekent indien het ware niet langer zichtbaar voor hen is, staat vast uit de betekenis van het ontbreken van het zilver, zijnde het gebrek aan het ware, aldus dat het ware niet langer zichtbaar is, waarover boven n. 6116, 6119. Het ware wordt niet zichtbaar geheten, omdat het ware in den staat van verlating zoals weggevlucht schijnt; nochtans is het aanwezig, want al het ware en goede welke door den Heer ooit aan mens, geest, en Engel gegeven worden, blijven, en daarvan wordt niets weggenomen; maar in den staat van verlating worden zij door het eigene

verduisterd, aldus dat zij niet verschijnen; doch wanneer de staat des lichts terugkeert, vertonen zij zich aanwezig en zichtbaar; daaruit blijkt wat onder het niet zichtbare ware wordt verstaan.

6123. En zij deden hun kudde vee komen tot Jozef; dat dit betekent dat de goede dingen van het ware werden aangeboden, staat vast uit de betekenis van doen komen, zijnde aangeboden worden; en uit de betekenis van de kudde van vee, zijnde de goede dingen van het ware, waarover n. 6016, 6045.

6124. En Jozef gaf hun brood; dat dit de ondersteuning betekent ten aanzien van het geestelijk leven, staat vast uit de betekenis van brood geven, zijnde de ondersteuning van het geestelijk leven, waarover boven n. 6118.

6125. Dat voor de paarden betekent de wetenschappelijke dingen vanuit het verstandelijke, staat vast uit de betekenis van de paarden, zijnde de verstandelijke dingen, waarover n. 2760, 2761, 2762, 3217, 5321; en omdat daarvan wordt gesproken met betrekking tot Egypte, waarmee de wetenschappelijke dingen worden aangeduid, zijn de paarden hier de wetenschappelijke dingen vanuit het verstandelijke. Wat de wetenschappelijke dingen vanuit het verstandelijke zijn, moet gezegd worden: de mens heeft een verstandelijke en hij heeft een willijke, en deze niet alleen in zijn inwendigen mens, maar ook in den uitwendigen; het verstandelijke bij den mens neemt toe en groeit van de kindsheid af tot zijn manlijken leeftijd, en bestaat in de beziening van de dingen vanuit zulke dingen die der ondervinding en der wetenschap zijn, voorts in de beziening van de oorzaken uit de werkingen, alsmede van de gevolgen vanuit den nexus der oorzaken; aldus bestaat het verstandelijke in het begrip en de doorvatting van zulke dingen die van het burgerlijk en zedelijk leven zijn; het ontstaat vanuit den invloed des lichts vanuit den Hemel; deswege kan ieder mens ten aanzien van het verstandelijke vervolmaakt worden; het verstandelijke wordt een ieder gegeven volgens de aanplooiing, volgens het leven, en volgens den gemoedsaard, en het ontbreekt ook aan niemand indien hij slechts van gezond gemoed is; en het wordt den mens te dien einde gegeven dat hij in het vrije en in de verkiezing kan zijn, dat is, in het vrije om het goede of het boze uit te kiezen; indien hij het verstandelijke niet heeft zodanig als het beschreven is, kan hij vanuit zichzelf dat niet doen, aldus kan hem evenmin iets worden toegeëigend. Verder moet men weten dat het verstandelijke des mens is hetwelk het geestelijke opneemt, aldus dat het een recipient is van het geestelijk ware en goede; niets immers van het goede, dat is, van de naastenliefde, en niets van het ware, dat is, van het geloof, kan iemand worden ingeboezemd die niet het verstandelijke heeft, maar zij worden ingeboezemd volgens zijn verstandelijke; deswege ook

wordt de mens niet wederverwekt door den Heer voordat hij in den volwassen leeftijd is wanneer hij het verstandelijke heeft; tevoren valt het goede der liefde en het ware des geloofs zoals zaad in een geheel en al onvruchtbaren bodem; en wanneer de mens is wederverwekt, dan verricht het verstandelijke dat nut dat hij ziet en doorvat wat het goede, en vandaar wat het ware is; het verstandelijke immers draagt de dingen die van het licht des Hemels zijn, over in de dingen die van het schijnsel der natuur zijn, waarvandaan gene in deze verschijnen zoals de innerlijke aandoeningen van den mens in een ongeveer aangezicht; en omdat het verstandelijke dat nut verricht, wordt derhalve in het Woord op vele plaatsen waar over het geestelijke der Kerk wordt gehandeld, ook over haar verstandelijke gehandeld; hierover, vanuit des Heren Goddelijke Barmhartigheid, elders. Hieruit kan nu vaststaan wat onder de wetenschappelijke dingen vanuit het verstandelijke wordt verstaan, namelijk dat het de wetenschappelijke dingen zijn welke de dingen bevestigen die de mens verstandelijk vat en doorvat, hetzij deze dingen boos, hetzij zij goed zijn; het zijn deze wetenschappelijke dingen welke in het Woord met de paarden vanuit Egypte worden aangeduid; zoals bij Jesaja: “Wee hun die nederdalen in Egypte om hulp, en *zij steunen op paarden*, en zij vertrouwen op den wagen, omdat er vele zijn, *en op ruiters*, omdat zij zeer sterk zijn, en zij zien niet op tot den Heilige Israëls, en zij zoeken Jehovah niet; want Egypte is een mens, niet God, en *zijn paard* vlees, niet geest”, xxxi: 1, 3; paarden vanuit Egypte voor de wetenschappelijke dingen vanuit het verdraaide verstandelijke. Bij Ezechiël: “Hij rebelleerde tegen hem door zijn gezanten te zenden in Egypte, *opdat het hem geven zou paarden*, en veel volk; zal hij gedijen, zal hij ontkomen die dit doet”, xvii: 15; paarden vanuit Egypte ook voor de wetenschappelijke dingen vanuit het verdraaide verstandelijke, welke worden geraadpleegd in de dingen des geloofs, en het Woord, dat is, de Heer, wordt niet geloofd tenzij vanuit dezelve; aldus wordt nooit geloofd, want in het verdraaide verstandelijke regeert het ontkenkende. Dat zodanige wetenschappelijke dingen werden vernietigd, wordt daarmee uitgebeeld dat de paarden en de wagens van Farao verdronken in de zee Suph; en omdat die dingen met paarden, en de valse leerstellige dingen met wagenen worden aangeduid, worden derhalve paarden en wagens daar zo vaak genoemd; men zie Exod. xiv: 17, 18, 23, 26, 28; en vandaar in het gezang van Mozes en Mirjam: “Ingegaan is het *paard van Farao*, voorts zijn wagen, voorts *zijn ruiters* in de zee; maar Jehovah heeft over hen de wateren der zee doen wederkeren. Zingt Jehovah, omdat Hij al verhogende Zich heeft verhoogd; het *paard* en *zijn ruiter* heeft Hij geworpen in de zee”, Exod. xv: 19, 21. Eendere wetenschappelijke

dingen worden ook aangeduid met de dingen die aan den koning over Israël werden voorgeschreven, bij Mozes: “Indien zij een koning begeren, vanuit het midden der broederen zal een koning over hen worden gesteld; *zo hij slechts niet de paarden voor zich vermenigvuldige*, en ook het volk niet terugleide in Egypte *om paarden te vermenigvuldigen*”, Deut. xvii: 15, 16; de koning beeldde den Heer uit ten aanzien van het Goddelijk Ware, n. 1672, 1728, 2015, 2069, 3009, 3670, 4575, 4581, 4789, 4966, 5044, 5068; aldus ten aanzien van het inzicht; dit immers is, wanneer het echt is, vanuit het Goddelijk Ware; dat het inzicht door het Woord, hetwelk het Goddelijk Ware is, moet worden verworven, niet echter door de wetenschappelijke dingen vanuit het eigen verstandelijke, wordt daarmede aangeduid dat de koning de paarden niet zou vermenigvuldigen en het volk niet in Egypte terugleiden om de paarden te vermenigvuldigen.

6126. En voor het vee van de kudde van kleinvee, en voor het vee van de kudde van grootvee; dat dit de innerlijke en de uiterlijke goede dingen van het ware betekent, staat vast uit de betekenis van het kleinvee, zijnde de innerlijke goede dingen, en uit de betekenis van het grootvee, zijnde de uiterlijke goede dingen, waarover n. 5913; en omdat het de goede dingen van het ware zijn welke worden aangeduid, wordt er gezegd het vee van de kudde van kleinvee en het vee van de kudde van grootvee; het vee is het goede van het ware, n. 6016, 6045, 6049.

6127. En voor de ezels; dat dit de dienstige dingen betekent, staat vast uit de betekenis van de ezels, zijnde de dienstige dingen, waarover n. 5958, 5959.

6128. En hij voorzag hen van brood voor al hun vee; dat dit de ondersteuning betekent door den invloed van het goede uit het Inwendige, staat vast uit de betekenis van voorzien van brood, of brood geven aan hen, zijnde de ondersteuning van het geestelijk leven, waarover boven n. 6118; uit de betekenis van het vee, zijnde het goede van het ware, waarover vlak boven n. 6126; en uit de uitbeelding van Jozef, die hen voorzag, zijnde het Inwendige, waarover eerder; dat het is door den invloed van het goede uit het Inwendige, volgt hieruit, omdat alle ondersteuning van het geestelijk leven in het natuurlijke geschiedt door den invloed uit het Inwendige, dat is, door het Inwendige uit den Heer. Omdat zo vaak van invloed melding wordt gemaakt, en misschien weinigen weten wat onder invloed wordt verstaan, moet het deswege worden gezegd; wat invloed is, kan blijken uit een vergelijking met zulke dingen in de natuur die invloeden, zoals vanuit den invloed der warmte uit de zon in alle dingen van den aardbol, vanwaar het plantenleven komt, en uit den invloed van het licht in de zelfde dingen, vanwaar datgene is wat aan het plantenleven

bijstand verleent; en bovendien zijn daaruit de kleuren en de schoonheden; eender uit den invloed van de warmte in den omvang van ons lichaam, voorts van het licht in het oog; desgelijks uit den invloed van het geluid in het oor, en zo voort; daaruit kan men begrijpen wat de Invloed van het leven uit den Heer is, Die de Zon des Hemels is, uit Wien de warmte is welke de liefde is, en het geestelijk licht hetwelk het geloof is; de Invloed zelf wordt ook duidelijk gevoeld; de hemelse warmte immers, welke de liefde is, maakt de levenswarmte die in den mens is, en het hemelse licht, hetwelk het geloof is, maakt het verstandelijke licht hetwelk in den mens is; maar zij worden gevariëerd volgens de opnemingen.

6129. In dit jaar; dat dit de periode van dien staat betekent, staat vast uit de betekenis van het jaar, zijnde een volledige periode van begin tot einde, waarover n. 2906.

6130. En dit jaar was geëindigd; dat dit de verlating betekent na de periode van dezen staat, staat vast uit de betekenis van dit jaar was geëindigd, zijnde na de periode van dezen staat; dat het jaar de periode van een volledige staat is, zie men vlak boven in n. 6129; dat er verlating is na die periode, blijkt uit hetgeen nu volgt.

6131. En zij kwamen tot hem in het tweede jaar; dat dit den aanvang van den volgenden staat betekent, staat vast uit de dingen die voorafgaan, aldus zonder verdere ontvouwing.

6132. En zij zeiden tot hem: Wij zullen het aan den heer niet verhelen; dat dit betekent dat het aan het Inwendige bekend is, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de doorvatting, waarover boven n. 6063; uit de uitbeelding van Jozef, die hier de heer is, zijnde het Inwendige, waarover eerder; en uit de betekenis van aan hem niet verhelen, zijnde bekend zijn; dat niet verhelen in den inwendigen zin is bekend zijn, komt omdat al wat in het natuurlijke ontstaat en in wording komt, aan het Inwendige bekend is, omdat het natuurlijke daaruit al het zijne heeft, weshalve daaraan niets verheeld kan worden; maar nochtans wordt het aldus gezegd in den uitwendigen zin, vooral in den historischen; zoals ook de Heer, wanneer Hij tot den mens spreekt, hem eerst ondervraagt aangaande de voorliggende zaak, hoewel zij Hem ten volle bekend is, zoals de Engel van Jehovah tot Hagar, Gen. hfdst. xvi: 7, 8; tot Abraham, Gen. hfdst. xviii: 9; tot Mozes, Exod. iv: 2; ook is het uitwendige op geen andere wijze voldaan; indien het immers een ding niet uitspreekt, gelooft het niet dat het geweten wordt.

6133. Daar toch het zilver verteerd is; dat dit betekent het ware niet zichtbaar zijnde vanwege de verlating, staat vast uit de dingen boven in n. 6116, waar eendere woorden staan.

6134. En het vee van het beest, tot den heer; dat dit betekent het goede van het ware eender, staat vast uit de betekenis van het vee van het beest of van het vee van de kudde van kleinvee en van grootvee, zijnde het innerlijk en het uiterlijk goede van het ware, waarover boven n. 6126; dat dit eender ook niet meer zichtbaar was vanwege de verlating, blijkt uit de dingen die vlak boven in n. 6133 zijn gezegd over het zilver.

6135. Niet is overgebleven vóór den heer dan alleen ons lichaam en onze grond; dat dit betekent dat de receptakels van het goede en het ware geheel en al verlaten zijn, staat vast uit de betekenis van het lichaam, zijnde het receptakel van het goede, waarover aanstonds; en uit de betekenis van den grond, zijnde het receptakel van het ware; dat de grond het receptakel van het ware is, komt omdat hij de zaden opneemt; en met de zaden welke worden ingezaaid, worden in het bijzonder de dingen aangeduid die des geloofs vanuit de naastenliefde zijn, aldus die welke van het ware vanuit het goede zijn, n. 1025, 1447, 1610, 1940, 2848, 3038, 3310, 3373; vandaar is de grond het receptakel van het ware; men zie ook de dingen die over den grond eerder in n. 566, 1068, 3671, zijn gezegd en getoond; dat die receptakels verlaten zijn, wordt daarmee aangeduid dat er verder niets is overgebleven vóór den heer. Het lichaam in den echten zin betekent het goede hetwelk der liefde is, en de grond het ware hetwelk des geloofs is; wanneer de ware dingen en de goede dingen van het ware, welke met het zilver en de kudden vee worden aangeduid, niet meer zichtbaar zijn vanwege de verlating, dan wordt met het lichaam slechts het receptakel van het goede, en met den grond het receptakel van het ware aangeduid. Dat het lichaam in den echten zin het goede betekent hetwelk der liefde is, komt daarvandaan dat het lichaam of de ganse mens, die onder het lichaam wordt verstaan, het receptakel van het leven uit den Heer is, aldus het receptakel van het goede, want het goede der liefde maakt het leven zelf in den mens; de levenswarmte immers, welke de liefde is, is de levenswarmte zelf, en indien deze warmte niet in den mens is, is de mens iets doods; vandaar nu komt het dat onder het lichaam in den inwendigen zin het goede der liefde wordt verstaan; en hoewel bij den mens niet de hemelse liefde maar de helse liefde is, is nochtans het binnenste zijns levens uit de hemelse liefde; deze liefde immers vloeit aanhoudend in uit den Heer, en maakt bij hem de levenswarmte in haar beginsel, doch in de voortschrijding wordt zij door den mens verdraaid; vandaar de helse

liefde, waaruit de onreine warmte is. Dat het lichaam in den echten zin het goede der liefde is, kon klaarblijkend vaststaan uit de Engelen; van dezen golft, wanneer zij zich aanwezig vertonen, de liefde dermate uit dat gij zoudt geloven dat zij niet anders dan liefde, zijn, en dit vanuit hun ganse lichaam; ook verschijnt het lichaam blinkend en lichtend vanuit het licht hetwelk daaruit is; het goede der liefde immers is gelijk aan een vlam welke licht uit zich uitzendt, hetwelk het ware des geloofs daaruit is; wanneer dus de Engelen in den Hemel zodanig zijn, wat dan niet de Heer Zelf, uit Wien het al der liefde bij de Engelen is, en Wiens Goddelijke Liefde als de Zon verschijnt, vanuit welke de algehele Hemel zijn licht heeft, en allen die daar zijn, hun hemelse warmte, dat is, de liefde, aldus het leven hebben; het is het Goddelijk Menselijke des Heren hetwelk aldus verschijnt, en vanuit hetwelk al die dingen zijn; daaruit kan vaststaan wat onder het Lichaam des Heren wordt verstaan, namelijk de Goddelijke Liefde, eender als onder Zijn Vlees, waarover n. 3813; ook is het Lichaam zelf des Heren, toen het verheerlijkt, dat is, Goddelijk gemaakt was, evenmin iets anders; welk ander besef kan men hebben aangaande het Goddelijke, hetwelk Oneindig is? Vanuit deze dingen kan men weten dat onder het Lichaam in het Heilig Avondmaal niets anders is verstaan dan des Heren Goddelijke Liefde jegens het algehele menselijke geslacht, waarover aldus bij de Evangelisten: “Jezus, het brood nemende, en zegenende, brak het en gaf het den discipelen, en Hij zeide: “Neemt, eet, *dit is Mijn Lichaam*”, Matth. xxvi: 26; Markus xiv: 22; Lukas xxii: 19; dit is Mijn Lichaam, zeide Hij aangaande het brood, omdat met het brood ook de Goddelijke Liefde wordt aangeduid, n. 276, 680, 2165, 2177, 3464, 3478, 3735, 4735, 5915. De Goddelijke Liefde wordt ook met het Lichaam des Heren aangeduid bij Johannes: “Jezus zeide: Ontbindt den tempel, in drie dagen evenwel zal Ik denzelven opwekken; maar Hij sprak *aangaande den Tempel Zijns Lichaams*”, ii: 19, 21; de Tempel des Lichaams is het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede; dat de Tempel de Heer is ten aanzien van het Goddelijk Ware, zie men in n. 3720; en omdat het lichaam in den hoogsten zin het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde des Heren is, wordt vandaar van allen die in den Hemel zijn, gezegd dat zij in het Lichaam des Heren zijn. Dat het Lichaam des Heren het Goddelijk Goede is, staat eveneens vast uit deze dingen bij Daniël: “Ik hief mijn ogen op, en zag, ziet, een man bekleed met linnen, wiens lenden waren gegord met goud van Ufaz, en zijn lichaam gelijk tharschisch, en zijn aangezicht gelijk het aanzien des bliksems, en zijn ogen gelijk fakkelen vuurs, en zijn armen en zijn voeten gelijk den glans van gepolijst brons; en de stem zijner woorden gelijk de stem ener menigte”, x: 6;

met het goud van Ufaz waarmede de lenden waren gegord, met het aanzien des bliksems hetwelk het aangezicht had, met de fakkelen vuurs welke de ogen hadden, en met den glans van brons welken de armen en voeten hadden, worden de goede dingen der liefde aangeduid; dat het goud het goede der liefde is, zie men in n. 113, 1551, 1552, 5658; en ook het vuur, n. 934, 4906, 5215; en omdat het vuur dit is, is ook de bliksem het; dat het brons het goede der liefde en der naastenliefde in het natuurlijke is, n. 425, 1551; met tharschisch, zoals het overige des lichaams verscheen, namelijk het lichaam midden tussen hoofd en lenden, wordt het goede der naastenliefde en des geloofs aangeduid; de tharschisch immers is een flitsende kostbare steen.

6136. Waarom zouden wij sterven tot uw ogen, ook wij, ook onze grond; dat dit betekent dat er, indien zij verlaten waren, niet langer het geestelijk leven onder het Inwendige zou zijn, staat vast uit de betekenis van tot uw ogen, zijnde onder het Inwendige; door Jozef immers, tot wien deze dingen werden gezegd, wordt het Inwendige uitgebeeld; uit de betekenis van ook wij, ook onze grond, zijnde de receptakels van het goede en het ware, zoals vlak boven n. 6135, aldus de receptakels van het geestelijk leven; van die receptakels wordt gezegd dat zij sterven wanneer binnenin niet iets van geestelijk leven is; met sterven immers wordt de verlating aangeduid, dat is, de beroving van het goede en het ware, welke, namelijk het goede en het ware, het geestelijk leven maken.

6137. Koop ons en onzen grond voor brood; dat dit de toeëigening van het ene en het andere betekent om door het goede ondersteund te worden, staat vast uit de betekenis van kopen, zijnde de toeëigening, waarover n. 4397, 5374, 5397, 5406, 5410, 5426; uit de betekenis van wij en onzen grond, zijnde de receptakels van het goede en het ware, zoals boven n. 6135, 6136, aldus het ene en het andere; en uit de betekenis van voor brood, zijnde de ondersteuning uit het goede; dat het brood het goede zowel der liefde als des geloofs is, komt omdat daaronder ook alle spijs in het algemeen wordt verstaan, n. 6118.

6138. En wij zullen leven, wij en onze grond, knechten voor Farao; dat dit de totale onderwerping betekent, staat vast uit de betekenis van wij en onze grond, zijnde de receptakels van het goede en het ware, zoals vlak boven n. 6135, 6136, 6137; en uit de betekenis van de knechten, zijnde zonder het vrije vanuit het eigene zijn, waarover n. 5760, 5763, aldus de totale onderwerping. Onder receptakels worden de vormen zelf van den mens verstaan, want de mensen zijn niets dan vormen die het leven uit den Heer opnemen, en die vormen zijn zodanig vanuit overerving en daadwerkelijkheid, dat zij het geestelijk leven hetwelk uit den Heer is, afwijzen; wanneer van die receptakels dermate

afstand is gedaan dat zij niet langer het vrije vanuit het eigene hebben, is er totale onderwerping; de mens die wordt wederverwekt, wordt ten slotte door herhaalde verlatingen en ondersteuning tot zover gebracht dat hij niet langer van zichzelf maar des Heren wil zijn, en wanneer hij des Heren is geworden, komt hij in dien staat dat hij, wanneer hij aan zichzelf wordt overgelaten, treurt en door angst wordt aangegrepen, en wanneer hij uit dezen staat wordt ontzet, in zijn heilrijke en gezegende terugkeert; in een zodanigen staat zijn alle Engelen. De Heer wil, om iemand gezegend en gelukkig te maken, een totale onderwerping, dat is, dat hij niet voor een deel van zichzelf en voor een deel des Heren is; dan immers zijn er twee heren die de mens niet tegelijk kan dienen, Matth. vi: 24; de totale onderwerping wordt ook verstaan onder des Heren woorden bij Mattheus: “Al wie vader en moeder liefheeft boven Mij, is Mijns niet waardig; en al wie zoon en dochter liefheeft boven Mij, is Mijns niet waardig”, x: 37; met vader en moeder worden in het algemeen de dingen aangeduid die van het eigene des mensen vanuit overerving zijn, en met zoon en dochter de dingen die van het eigene des mensen vanuit daadwerkelijkheid zijn. Ook wordt het eigene des mensen met de ziel aangeduid bij Johannes: “Die zijn ziel liefheeft, zal dezelve verliezen, maar die de ziel haat in deze wereld, zal dezelve bewaren tot het eeuwige leven; indien iemand Mij bediend zal hebben, hij volge Mij; en waar Ik zijn zal, aldaar zal ook Mijn dienaar zijn”, xii: 25, 26; ook wordt de totale onderwerping aangeduid met des Heren woorden bij Mattheus: “Een ander discipel zeide: Heer, vergun mij eerst heen te gaan en mijn vader te begraven; maar Jezus zeide tot hem: Volg Mij, en laat de doden hun doden begraven”. viii: 21, 22. Dat er totale onderwerping moet zijn, staat klaarblijkend vast uit het primaire gebod der Kerk: “Gij zult den Heer uw God liefhebben vanuit uw ganse hart, en vanuit uw ganse ziel, en vanuit uw ganse gemoed, en vanuit al uw krachten; dit is het primaire gebod”, Markus xii: 30; aldus moeten, omdat de liefde tot den Heer niet vanuit den mens komt, maar vanuit den Heer Zelf, derhalve het ganse hart, de ganse ziel, het ganse gemoed, en alle krachten, welke de recipienten zijn, des Heren zijn, bijgevolg een totale onderwerping. Zodanig is de onderwerping die wordt aangeduid met wij zullen leven, wij en onze grond, knechten voor Farao; door Farao immers wordt het natuurlijke in het gemeen uitgebeeld, hetwelk onder het toezicht van het Inwendig Hemelse is, in den hoogsten zin onder het toezicht des Heren, Die in dien zin Jozef is.

6139. En geef zaad; dat dit betekent zo den invloed van het goede der naastenliefde en van het ware des geloofs, staat vast uit de betekenis van het zaad, zijnde het goede der naastenliefde en het ware des geloofs, waarover n.

1025, 1447, 1610, 1940, 2848, 3038, 3310, 3373; dat dezelve geven de invloed is, is duidelijk, omdat zij in den mens komen door den invloed uit den Heer.

6140. En wij mogen leven en niet sterven; dat dit het geestelijk leven daaruit betekent, en niet langer de vrees voor de verdoemenis, staat vast uit de betekenis van leven, zijnde het geestelijk leven, waarover n. 5890; en uit de betekenis van sterven, zijnde de verdoemenis, waarover n. 6119, hier de vrees voor de verdoemenis, omdat er in den staat van verlaten, wanneer de mens wordt wederverwekt, niet verdoemenis, maar vrees voor de verdoemenis is.

6141. En de grond zij niet verwoest; dat dit betekent dat het gemoed moet opgekweekt worden met de wetenschappelijke dingen der Kerk, staat vast uit de betekenis van den grond, zijnde het receptakel van het ware, zoals boven n. 6135, 6136, 6137; het receptakel zelf is het gemoed, hier het natuurlijk gemoed, omdat het de grond van Egypte is; en uit de betekenis van verwoest worden, zijnde zonder het zichtbare ware, hier zonder de wetenschappelijke dingen der Kerk, want met de Egyptenaren worden de wetenschappelijke dingen der Kerk aangeduid, n. 4749, 4964, 4966, 6004, welke ook de ware dingen van het natuurlijke zijn. Dat het land van Egypte het natuurlijk gemoed is waar de wetenschappelijke dingen zijn, zie men in n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301; en daarom betekent de grond van Egypte dat gemoed in het bijzonder; vandaar nu wordt met opdat de grond niet verwoest zij, het gemoed aangeduid hetwelk met wetenschappelijke dingen moet worden opgekweekt.

6142. En Jozef kocht den gehelen grond van Egypte voor Farao; dat dit betekent dat het Inwendige zich het ganse natuurlijke gemoed waar de wetenschappelijke dingen zijn, toeëigende, en onder het gemene toezicht stelde, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, waarover meermalen; uit de betekenis van kopen, zijnde zich toeëigenen, waarover n. 4397, 5374, 5397, 5406, 5410, 5426; uit de betekenis van den grond van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed waar de wetenschappelijke dingen zijn, waarover vlak boven n. 6141; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde het natuurlijke in het gemeen, waarover n. 5160, 5799, 6015; aldus dat het voor Farao was, is het stellen onder het gemene toezicht in het natuurlijke.

6143. En de Egyptenaars verkochten een ieder zijn veld; dat dit het afstand doen en de onderwerping van alle dingen die de Kerk van dienst zijn betekent, staat vast uit de betekenis van verkopen, zijnde vervreemden zodat het niet langer het hunne is, waarover n. 4098, 4752, 4758, 5886, aldus afstand doen en onderwerpen; en uit de betekenis van het veld, zijnde de leer welke der Kerk is, en in den gemenen zin de Kerk, waarover n. 368, 2971, 3310, 3766; daaruit blijkt dat met de Egyptenaars verkochten een ieder zijn veld het afstand

doen en de onderwerping wordt aangeduid van alle dingen die de Kerk van dienst zijn.

6144. Dewijl de honger sterk over hen geworden was; dat dit betekent omdat de verlating tot aan de wanhoop toe was, staat vast uit de betekenis van den honger, zijnde de verlating ten aanzien van de dingen die der Kerk zijn, waarover n. 5415, 5576; en wanneer daarvan wordt gezegd dat hij sterk wordt, is er wanhoop, zoals in n. 5279; want het laatste der verlating is de wanhoop. Dat de wanhoop het laatste der verlating en der verzoeking is, n. 5279, 5280, is om verschillende oorzaken, waarvan alleen deze mogen worden aangevoerd; door de wanhoop wordt inderdaad en voelbaar erkend dat er niets van het ware en het goede uit henzelf is, en dat zij vanuit zich verdoemd zijn, maar dat zij door den Heer worden bevrijd van de verdoemenis, en het heil invloeit door het ware en het goede; de wanhoop is ook om deze oorzaak dat het heilrijke des levens, hetwelk uit den Heer is, gevoeld worde; want wanneer zij vanuit dien staat komen, zijn zij zoals diegenen die als ter dood veroordeelden uit den kerker worden bevrijd; ook worden door de verlatingen en verzoeking de met het hemelse leven strijdige staten doorvat; vandaar wordt het gevoel en de doorvatting van het heilrijke en gelukzalige van het hemelse leven ingeboezemd; het gevoel en de doorvatting immers van het heilrijke en gelukzalige komt nergens anders vandaan dan vanuit de betrekking tot de tegendelen; opdat dus volle verhoudingen worden verkregen, worden de verlatingen en verzoeking tot het toppunt, dat is, tot de wanhoop doorgevoerd.

6145. En het land kwam aan Farao; dat dit betekent dat alle dingen onderworpen werden aan het natuurlijke hetwelk onder het toezicht van het Inwendige was, staat vast uit de betekenis van het land kwam aan hem, zijnde de toeigening en de onderwerping van alle dingen die met het land worden aangeduid; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde het natuurlijke in het gemeen, waarover n. 5160, 5799, 6015, tot hetwelk de wetenschappelijke dingen welke met Egypte worden aangeduid, waren samengebracht, n. 6115; en het is onder het toezicht van het Inwendige, omdat het ganse natuurlijke zowel in het gemeen als in het deel het is; dat het onder het toezicht van het Inwendige is, wordt daarmede aangeduid dat Jozef heersende was over het gehele land van Egypte, en eveneens daarmede dat hij was vooraangesteld over het huis van Farao, Gen. xli: 40, 41, 42, 43, en hfdst. xlv, waar deze woorden staan: “Jozef zeide tot zijn broeders: God heeft mij tot een vader voor Farao gesteld, en tot een heer voor zijn gehele huis, en ik heers in het

gehele land van Egypte”, vers 8; vandaar nu komt het dat van het natuurlijke wordt gezegd dat het onder het toezicht van het Inwendige is.

6146. En het volk, hij bracht het over tot de steden; dat dit betekent dat de wetenschappelijke ware dingen met de leerstellige dingen in betrekking werden gebracht, staat vast uit de betekenis van het volk, zijnde de ware dingen, waarover n. 1259, 1260, 3295, 3581, hier de wetenschappelijke ware dingen, omdat ervan wordt gesproken met betrekking tot het valk van Egypte; en uit de betekenis van de steden, zijnde de leerstellige dingen, waarover n. 402, 2449, 3216, 4492, 4493; vandaar nu is het volk overbrengen tot de steden, de wetenschappelijke ware dingen met de leerstellige dingen in betrekking brengen; deze dingen volgen uit die welke voorafgaan, namelijk uit die dat de ware dingen in betrekking werden gebracht met het gemene in het natuurlijke, n. 6115; de leerstellige dingen immers zijn de gemene dingen waarmede de waarheden in betrekking worden gebracht; de leer der Kerk immers is verdeeld in haar hoofdstukken, en elk hoofdstuk is een gemene der Kerk; vandaar ook werd het volk tot de steden overgebracht door Jozef, opdat daardoor de betrekking der ware dingen tot de gemene dingen, aldus tot de leerstellige dingen, zou worden uitgebeeld.

6147. Van het einde der grens van Egypte en tot het einde ervan; dat dit de uitbreiding betekent door het ganse natuurlijke waar de wetenschappelijke dingen zijn, staat vast uit de betekenis van van het einde der grens tot het einde ervan, zijnde de uitbreiding over het ganse; en uit de betekenis van Egypte, zijnde het wetenschappelijke in het natuurlijke, waarover vaak eerder, en vandaar het natuurlijke waar de wetenschappelijke dingen zijn; want het natuurlijke is dat wat bevat, en de wetenschappelijke dingen zijn de dingen die bevat zijn; vandaar wordt met Egypte zowel het bevattende als het bevatte aangeduid, dat is, zowel het natuurlijke als het wetenschappelijke; en daarom ook wordt met Farao, koning van Egypte, het natuurlijke in het gemeen aangeduid, n. 5160, 5799; en eveneens het wetenschappelijke in het gemeen, n. 6015; voorts met het land van Egypte het natuurlijk gemoed, n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301.

6148. Alleen den grond der priesters kocht hij niet; dat dit betekent dat het Inwendige zich vanuit het natuurlijke de vermogens verwierf om het goede op te nemen, omdat die vermogens uit hetzelfde zijn, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, aangaande wien deze dingen worden gezegd, zijnde het Inwendige, waarover eerder; uit de betekenis van den grond, zijnde het receptakel van het ware, waarover boven n. 6135, 6136, 6137, hier het vermogen om het goede op te nemen; het vermogen immers is de ontvankelijkheid welke daarin moet

zijn opdat het receptakel een receptakel zij; dat vermogen komt uit het goede, dat is, door het goede uit den Heer; indien immers uit den Heer het goede der liefde niet invloede, zou nooit enig mens het vermogen hebben om het ware, noch om het goede op te nemen; de invloed van het goede der liefde uit den Heer maakt dat alle dingen binnen in den mens tot de opneming worden gerangschikt; dat het vermogen om het goede op te nemen vanuit het natuurlijke is, wordt daarmede aangeduid dat de grond in Egypte was; met Egypte immers wordt het natuurlijke ten aanzien van de wetenschappelijke dingen aangeduid, n. 6142; uit de betekenis van de priesters, zijnde het goede, waarover aanstonds; en uit de betekenis van niet kopen, zijnde zich niet die vermogens toeëigenen zoals het zich de ware dingen en de goede dingen van het ware met hun receptakels had toegeëigend, hetgeen was geschied door verlatingen en ondersteuning, ter oorzaak hiervan dat die vermogens uit hetzelfde, dat is, uit het Inwendige waren; vandaar komt het dat met alleen den grond der priesters kocht hij niet, wordt aangeduid dat het Inwendige zich vanuit het natuurlijke de vermogens verwierf om het goede op te nemen, omdat die uit hetzelfde zijn. Met deze dingen is het aldus gesteld: De vermogens om het ware en het goede op te nemen zijn bij den mens onmiddellijk uit den Heer, en niet enige hulp om zich die te verwerven komt van den mens; de mens wordt immers altijd in het vermogen gehouden om het goede en het ware op te nemen; vanuit dat vermogen heeft hij het verstand en den wil; doch dat hij niet opneemt, komt omdat de mens zich tot het boze wendt; dan blijft weliswaar het vermogen aan, maar voor hetzelfde wordt de toegang tot het denkende en het sensitieve afgesloten, weshalve het vermogen om het ware te zien en het goede te gevoelen voor zoveel te gronde gaat als de mens zich tot het boze wendt, en zich daarin met leven en geloof bevestigt; dat de mens tot het vermogen om het ware en het goede op te nemen in het geheel niets bijdraagt, is bekend vanuit het leerstellige in de Kerk dat niets van het ware hetwelk des geloofs, en niets van het goede hetwelk der naastenliefde is, uit den mens komt, maar uit den Heer; doch de mens kan dat vermogen bij zich vernietigen; daaruit nu kan het vaststaan hoe het verstaan moet worden dat het Inwendige zich vanuit het natuurlijke de vermogens verwierf om het goede op te nemen, omdat die uit dat zijn; dat er wordt gezegd vanuit het natuurlijke, komt omdat de invloed van het goede uit den Heer geschiedt door het Inwendige in het natuurlijke uit den Heer; wanneer daar het vermogen om op te nemen is verworven, zo geschiedt dan de invloed, want dan is er opneming; men zie n. 5828. Dienaangaande dat met de priesters de goede dingen worden aangeduid, moet men weten dat er een tweetal dingen

zijn die voortgaan uit den Heer, namelijk het Goede en het Ware; het Goddelijk Goede werd uitgebeeld door de priesters, en het Goddelijk Ware door de koningen; vandaar komt het dat met de priesters de goede dingen worden aangeduid, en met de koningen de ware dingen; aangaande het Priesterschap en aangaande het Koningschap waarvan wordt gesproken met betrekking tot den Heer, zie men n. 1728, 2015 einde, 3670; die beide, namelijk het Priesterschap en het Koningschap, waren in de uitbeeldende Oude Kerk in één persoon verbonden ter oorzaak hiervan dat het goede en het ware welke voortgaan uit den Heer, verenigd zijn; en zij zijn eveneens verbonden in den Hemel bij de Engelen; de persoon waarin die beide in de Oude Kerk verbonden waren, werd Malkizedech of Koning der Gerechtigheid genoemd, hetgeen kan vaststaan uit Malkizedech, die tot Abraham kwam, waarover aldus: “Malkizedech, koning van Schalem, bracht brood en wijn uit, en hij was priester voor den allerhoogsten God; en hij zegende Abraham”, Gen. xiv: 18, 19; dat hij den Heer uitbeeldde ten aanzien van het ene en het andere, blijkt hieruit dat hij koning en tevens priester was, en dat het hem vergund was Abraham te zegenen en hem brood en wijn te bieden, welke toentertijd ook symbolen waren van het goede der liefde en van het ware des geloofs; dat hij den Heer uitbeeldde ten aanzien van het ene en het andere, blijkt nor bij David: “Jehovah heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt Priester tot in het eeuwige, naar de wijze van Malkizedech”, Psalm cx: 4; deze dingen zijn daar gezegd aangaande den Heer; naar de wijze van Malkizedech is, dat Hij zowel Koning als Priester is, dat is, in den hoogsten zin, dat uit Hem het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware tezamen voortgaan. Omdat de uitbeeldende Kerk ook bij de nakomelingen van Jakob zou worden ingesteld, zo zou eveneens in één persoon verbonden het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware, welke verenigd uit den Heer voortgaan, worden uitgebeeld; maar ter oorzaak van de oorlogen en ter oorzaak van de afgoderij van dat volk werden die beide in den aanvang verdeeld; en zij die over het volk regeerden, werden leiders genoemd, en daarna rechters; en zij die de heilige dingen verrichtten, werden priesters geheten, en zij waren vanuit het zaad van Aharon, en Levieten: doch daarna werden die beide in één persoon verbonden, zoals in Eli en in Samuel; maar omdat het volk zodanig was dat bij hetzelfde geen uitbeeldende Kerk gesticht kon worden, maar slechts het uitbeeldende van de Kerk, ter oorzaak van het afgodische hetwelk bij hen regeerde, werd het derhalve toegestaan dat die beide gescheiden werden, en dat de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware door koningen zou worden uitgebeeld, en ten aanzien van het Goddelijke Goede door priesters; dat dit was geschied

vanuit het believe des volks, niet echter vanuit het welbehagen des Heren, staat vast uit het woord van Jehovah tot Samuel: "Gehoorzaam de stem des volks in alles wat zij tot u zeggen; aangezien zij niet u verworpen hebben, maar zij hebben Mij verworpen, dat Ik niet over hen regere; en gij zult hun het recht des konings aanwijzen", 1 Sam. viii: 7 tot het einde; hfdst. xii: 19, 20; dat die beide niet mochten worden gescheiden, was ter oorzake hiervan dat het Goddelijk Ware gescheiden van het Goddelijk Goede, een ieder verdoemt; doch het Goddelijk Ware verenigd met het Goddelijk Goede, zaligt; vanuit het Goddelijk Ware immers is de mens tot de hel verdoemd, maar door het Goddelijk Goede wordt hij daaruit weggenomen en in den Hemel geheven; de zaliging is der Barmhartigheid, aldus uit het Goddelijk Goede; er is echter verdoemenis wanneer de mens de barmhartigheid weigert, en aldus het Goddelijk Goede van zich werpt; vandaar wordt hij overgelaten aan het gericht vanuit het Ware; dat de koningen het Goddelijk Ware hebben uitgebeeld, zie men in n. 1672, 1728, 2015, 2069, 3009, 3670, 4575, 4581, 4966, 5044, 5068. Dat de priesters den Heer hebben uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk Goede, en vandaar met hen het goede wordt aangeduid, kan vaststaan uit al die dingen in den inwendigen zin welke aangaande het priesterschap werden ingesteld toen Aharon was gekozen, en daarna de Levieten; zoals dat alleen de hogepriester zou ingaan in het Heilige der heiligen, en daar bedienen; dat de hellige dingen van Jehovah voor den priester zouden zijn, Levit. xxiii: 20; hfdst. xxvii: 21; dat zij in het land geen deel en erfenis zouden hebben, maar dat Jehovah hun deel en erfenis zou zijn, Num. xviii: 20; Deut. x: 9; hfdst. xviii: 1; dat de Levieten aan Jehovah werden gegeven in plaats van de eerstverwekten, en dat zij door Jehovah aan Aharon werden gegeven, Num. iii: 9, 12, 13, 40 tot het einde; hfdst. viii: 16 tot 19; dat de hogepriester met de Levieten in het midden van het kamp zouden zijn, wanneer zij het opsloegen en wanneer zij voorttrokken, Num. i: 50 tot 54; hfdst. ii: 17; hfdst. iii: 23 tot 38; hfdst. iv: 1 tot het einde; dat niemand vanuit het zaad van Aharon, in wien enige vlek was, zou toetreden om brandoffers en slachtoffers te offeren, Levit. xxi: 17 tot 20, behalve meerdere dingen, zoals die in Levit. xxi: 9, 10, 11, 12, 13, en elders; al deze dingen beeldden in den hoogsten zin het Goddelijk Goede des Heren uit, en vandaar in den betrekkelijken zin het goede dat der liefde en der naastenliefde is; de klederen van Aharon echter, welke de klederen der heiligheid werden genoemd, beeldden uit het Goddelijk Ware uit het Goddelijk Goede, waarover, vanuit des Heren Goddelijke Barmhartigheid, in de ontvouwingen over de dingen die in Exodus zijn. Omdat het ware door de koningen, en het

goede door de priesters worden aangeduid, worden derhalve de koningen en de priesters in het Woord meermalen tezamen genoemd, zoals bij Johannes: “Jezus Christus heeft ons gemaakt *koningen en priesters* Gode en Zijn Vader”, Apoc. 1: 6; hfdst. v: 10; gezegd wordt dat zij koningen zijn gemaakt vanuit het ware, hetwelk des geloofs is, en priesters vanuit het goede, hetwelk der naastenliefde is; aldus zijn het ware en het goede bij hen die in den Heer zijn, verbonden, zoals zij het in den Hemel zijn, zoals boven werd gezegd; dit wordt verstaan onder koningen en priesters gemaakt warden. Bij Jeremia: “Het zal te dien dage geschieden, het hart des *konings* en der vorsten zal vergaan, en de *priesters* zullen zich ontzetten, en de profeten zullen zich verwonderen”, iv: 9. Bij denzelfde: “Het huis van Israël, zij zijn beschaamd; zijzelf, *hun koningen*, hun vorsten, en *hun priesters*, en hun profeten”, ii: 26. Bij denzelfde: “*De koningen van Jehudah*, de vorsten, *de priesters*, en de profeten, en de bewoners van Hierosolyma”, viii: 1; op deze plaatsen staan de koningen voor de ware dingen, de vorsten voor de primaire ware dingen, n. 1486, 2089, 5044; de priesters voor de goede dingen, en de profeten voor hen die leren, n. 2534. Bovendien moet men weten dat Jozef den grond der priesters niet kocht omdat dit uitbeeldend was daarvoor dat uit den Heer alle vermogen is om het ware en het goede op te nemen; het blijkt uit een eendere wet aangaande de velden der Levieten, bij Mozes: “*Het veld van de voorstad der steden der Levieten zal niet verkocht worden, omdat het een eeuwige bezitting voor hen is*”, Levit. xxv: 34; hieronder wordt in den inwendigen zin verstaan dat geen mens iets van het goede der Kerk voor zich mag opeisen, hetwelk het goede der liefde en der naastenliefde is, omdat dit uit den allenen Heer is.

6149. Omdat een deel was vastgesteld voor de priesters door Farao; dat dit betekent dat het derhalve geordend was door het natuurlijke, hetwelk onder het toezicht van het Inwendige was, staat vast uit de betekenis van het vastgestelde deel, zijnde het geordende; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde het natuurlijke in het gemeen, waarover n. 5160, 5799, 6015; en omdat die ordening in het natuurlijke uit het Inwendige komt, wordt derhalve daaraan toegevoegd onder het toezicht van het Inwendige, hetgeen ook daardoor werd uitgebeeld dat Jozef heer was over gans Egypte en eveneens over het huis van Farao; men zie n. 6145.

6150. En zij aten hun vastgesteld deel hetwelk hun Farao gegeven had; dat dit betekent dat de goede dingen zich niet méér hadden toegeëigend dan hetgeen volgens de ordening was, staat vast uit de betekenis van eten, zijnde zich toeëigenen, waarover n. 3168, 3513 einde, 3596, 3832, 4745; en uit de betekenis van het vastgestelde deel, zijnde het geordende, zoals vlak boven n. 6149;

aldus wordt met het vastgesteld deel eten aangeduid dat de goede dingen zich niet méér hadden toegeëigend dan hetgeen volgens de ordening was; dat het uit het natuurlijke was, hetwelk door Farao wordt uitgebeeld, dat is, in het natuurlijke onder het toezicht van het Inwendige, zie men ook vlak boven in n. 6149.

6151. Deswege verkochten zij hun grond niet; dat dit betekent dat zij daarom niet nodig hadden daarvan afstand te doen en ze te onderwerpen, staat vast uit de betekenis van verkopen, zijnde afstand doen, waarover boven n. 6143, aldus onderwerpen, want dat waarvan afstand wordt gedaan, wordt aan een ander onderworpen; en uit de betekenis van den grond, namelijk der priesters van Egypte, zijnde het vermogen om het goede in het natuurlijke op te nemen, waarover ook boven, n. 6148; dat *zij het daarom niet nodig hadden*, namelijk daarvan afstand te doen en ze te onderwerpen, wordt aangeduid met deswege niet.

6152. En Jozef zeide tot het volk; dat dit den invloed van het Inwendige in de wetenschappelijke ware dingen betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de doorvatting, waarover n. 6063, en omdat het wordt gezegd met betrekking tot het Inwendige, hetwelk Jozef is, is het de invloed, want hetgeen wordt doorvat in het uitwendige, vloeit in uit het Inwendige; uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, zoals vaak eerder; en uit de betekenis van het volk, zijnde de wetenschappelijke ware dingen, waarover n. 6146.

6153. Ziet, ik heb u heden gekocht, en uw grond, voor Farao; dat dit betekent dat het zich die heeft verworven en aan het gemene in het natuurlijke hetwelk onder het toezicht van het Inwendige is, onderworpen, staat vast uit de betekenis van kopen, zijnde toeëigenen en verwerven, waarover n. 4397, 5374, 5397, 5406, 5410, 5426; uit de betekenis van den grond, zijnde het receptakel van het ware, waarover n. 6135, 6136, 6137; dat het die heeft onderworpen aan het gemene in het natuurlijke, wordt daarmede aangeduid dat hij voor Farao kocht, door wien het natuurlijke in het gemeen wordt uitgebeeld, waarover n. 5160, 5799, 6015; er wordt gezegd onder het toezicht van het Inwendige, volgens de dingen die boven in n. 6145 zijn ontvouwd.

6154. Ziet, zaad voor u, en bezaait den grond; dat dit het goede der naastenliefde en het ware des geloofs betekent, welke moeten worden ingeplant, staat vast uit de betekenis van het zaad, zijnde het ware vanuit het goede, of het geloof vanuit de naastenliefde, aldus het ene en het andere, waarover n. 1025, 1447, 1610, 1940, 2848, 3038, 3310, 3373, 3671; uit de betekenis van bezaaien, zijnde inplanten; en uit de betekenis van den grond, zijnde de receptakels, waarover

n. 6135, 6136, 6137; doch wanneer het ware en het goede is ingeplant, betekent de grond niet langer het receptakel, maar dat wat der Kerk is, zoals het veld, n. 566.

6155. En het zal geschieden in de inkomsten; dat dit de vruchten daaruit betekent, staat vast uit de betekenis van de inkomsten, zijnde de vruchten; de oogst immers welke inkomt vanuit het veld, is de vrucht ervan.

6156. En gij zult een vijfde aan Farao geven; dat dit de overblijfselen betekent, dat zij zullen zijn tot het gemene hetwelk onder het toezicht van het Inwendige is, staat vast uit de betekenis van vijf en van het vijfde deel, zijnde de overblijfselen, waarover n. 5291, 5894; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde het gemene in het natuurlijke, zoals boven n. 6153; er wordt gezegd onder het toezicht van het Inwendige, vanwege de oorzaak waarover boven n. 6145; wat de overblijfselen zijn, zie men in n. 1050, 1738, 1906, 2284, 5135, 5897, 5898, namelijk dat zij de in den innerlijken mens weggeborgene goede en ware dingen uit den Heer zijn; deze worden teruggebracht in den uiterlijken of natuurlijke mens wanneer deze in den staat van het goede is, maar zodra deze in den staat van het boze komt, worden zij teruggetrokken en weggeborgene; dat zij worden teruggetrokken en weggeborgene, is ter oorzaak hiervan dat zij niet met de boze dingen mogen vermengd worden en zo te gronde gaan; wanneer de mens niet kan worden wederverwekt, dan worden de overblijfselen bij hem goed bewaard in de innerlijke dingen; doch wanneer de mens wordt wederverwekt, zo worden die voor zoveel uit de innerlijke dingen in de uiterlijke dingen teruggebracht als hij wordt wederverwekt. ter oorzaak hiervan dat door de wederverwekking de innerlijke dingen met de uiterlijke worden verbonden en één handelen; en dan worden zij eerst teruggebracht tot de gemene dingen, daarna achtereenvolgens tot de bijzondere dingen; daaruit, omdat hier in den inwendigen zin over de wederverwekking van het natuurlijke wordt gehandeld, kan men weten wat daaronder wordt verstaan dat die overblijfselen zullen zijn tot het gemene in het natuurlijke.

6157. En vier delen voor u; dat dit de dingen betekent die nog niet overblijfselen zijn, staat vast uit de betekenis van vier delen, wanneer het wordt gezegd aangaande de van het vijfde deel resterende dingen, met welk vijfde deel de overblijfselen worden aangeduid, n. 6156, zijnde de dingen die nog niet overblijfselen zijn. Met vier wordt iets eenders aangeduid als met twee, namelijk dingen die paren en dingen die verbonden zijn, n. 1686, zoals het goede en het ware zijn; wanneer deze dingen nog niet overblijfselen zijn geworden, worden zij hier aangeduid met vier delen; de goede en de ware dingen immers worden niet overblijfselen voordat zij den mens worden

toegeëigend, en zij worden den mens eerst dan toegeëigend wanneer zij worden opgenomen vanuit de aandoening in het vrije.

6158. Tot zaad des velds; dat dit betekent tot de voeding van het gemoed, staat vast uit de betekenis van het zaad, zijnde het ware en het goede, aldus het geloof en de naastenliefde, waarover boven n. 6154; en uit de betekenis van het veld, zijnde in den gemenen zin de Kerk, waarover n. 2971, 3766, en in den bijzonderen zin de Kerk bij den mens, aldus de mens in wien de Kerk is, dat is, die het ware en het goede opneemt; wanneer deze een veld wordt geheten, is het zijn gemoed dat wordt verstaan, want de mens is mens niet vanuit den uitwendigen vorm, maar vanuit zijn gemoed, dat is, vanuit het verstand en den wil, welke het gemoed uitmaken; voorts vanuit het ware des geloofs en het goede der naastenliefde, welke het nog innerlijker gemoed uitmaken; dit, namelijk het gemoed, wordt, wanneer het in den echten zin de mens is, gevoed en onderhouden door het ware en het goede; en omdat het ware en het goede met het zaad worden aangeduid, wordt met hetzelfde ook de voeding aangeduid; hetgeen ook blijkt uit de dingen die vlak daarop volgen: “Tot uw spijs en voor hen in uw huizen, en tot spijs voor uw kleine kinderen”; vandaar nu komt het, dat het zaad des velds de voeding van het gemoed is.

6159. En tot uw spijs, en voor hen in uw huizen; dat dit betekent opdat daaruit het goede van het ware zij in alle en de afzonderlijke dingen, staat vast uit de betekenis van de spijs, zijnde het goede van het ware, waarover n. 5410, 5426, 5487, 5582, 5588, 5655; en uit de betekenis van hen die in de huizen zijn, zijnde alle en de afzonderlijke dingen van het goede vanuit het ware; aldus is tot spijs voor hen in de huizen het goede van het ware in alle en de afzonderlijke dingen. Daarmede dat het goede van het ware in alle en de afzonderlijke dingen is, is het aldus gesteld: naarmate de mens wordt wederverwekt, boezemt zich het goede in alle en de afzonderlijke dingen van hem in; de aandoening van het goede wordt immers het universeel regerende bij hem, en dat wat universeel regeert, regeert afzonderlijk, dat is, in alle en de afzonderlijke dingen; dit kan vaststaan uit de heersende aandoening bij een ieder; deze aandoening, welke zij ook is, is aanwezig in de afzonderlijke dingen van zijn wil, ook in de afzonderlijke dingen der denking; en ofschoon zij niet altijd in de denking aanwezig schijnt te zijn, is zij nochtans in dezelve; dat zij niet verschijnt, komt omdat zij in die ogenblikken met de aandoeningen wordt bekleed die door de objecten worden ingeboezemd, en naarmate deze aandoeningen worden afgelegd, vertoont zich aldus de heersende aandoening zichtbaar; dit kan niet beter vaststaan dan uit de geesten en Engelen;

geesten die boos zijn of bij wie het boze overheerst, zijn boos in alle en de afzonderlijke dingen, ook wanneer zij het ware spreken en het goede doen, want daarmede beogen zij niet iets anders dan anderen te bedriegen opdat dezen geloven dat zij goed zijn, en zo misleiden zij onder den schijn van het goede; wanneer dit geschiedt, wordt het klaarblijkend gehoord aan den klank alleen hunner spraak; voorts wordt het doorvat vanuit hun sfeer; de Engelen in den Hemel, bij wie het goede heerst, dat is, universeel regeert, zijn goed in alle en de afzonderlijke dingen, dat is, bij hen blinkt het goede uit den Heer op vanuit alle en de afzonderlijke dingen; ook indien zij iets van het boze in den uitwendigen vorm doen, is nochtans het doel of de bedoeling dat daaruit het goede moge voortkomen. Hieruit kan vaststaan dat het goede daar waar het universeel regeert, in alle en de afzonderlijke dingen regeert; eender waar het boze regeert; want het universeel regerende ontstaat dan eerst, wanneer alle en de afzonderlijke dingen zodanig zijn, en volgens het hoedanige en de hoeveelheid van deze is het universele; want dat wat universeel wordt geheten, is universeel uit hoofde hiervan dat het in alle dingen afzonderlijk is.

6160. En tot spijze voor uw kleine kinderen; dat dit betekent in de dingen die der onschuld zijn, staat vast uit de betekenis van de spijs, zijnde het goede van het ware, zoals vlak boven n. 6159; en uit de betekenis van de kleine kinderen, zijnde de onschuld, waarover n. 430, 3183, 5608.

6161. En zij zeiden: Gij hebt ons levend gemaakt; dat dit het geestelijk leven betekent niet anders noch ergens anders vandaan, staat vast uit de betekenis van levend maken, zijnde het geestelijk leven, waarover n. 5890; omdat in het voaafgaande werd gehandeld over de levendmaking of wederverwekking van het natuurlijke, en daar het gehele verloop ervan werd beschreven, hetwelk zodanig en niet een ander is, wordt derhalve daaraan toegevoegd dat het niet anders noch ergens anders vandaan is.

6162. Dat wij genade vinden in de ogen des heren; dat dit den wil betekent om aldus onderworpen te zijn, en de vernedering, kan hieruit vaststaan dat die woorden nadat alle dingen die zij hadden, waren afgestaan, woorden van erkenning zijn, aldus eveneens van den wil dat zij aldus onderworpen waren, en zo dat het woorden van vernedering zijn; dat deze dingen in die woorden zijn gelegen, staat vast uit den staat waarin zij toen waren, welke staat ook blijkt uit de reeks der voaafgaande en der volgende dingen.

6163. En wij zullen Farao knechten zijn; dat dit betekent dat zij van hun eigene afstand doen en het onderwerpen aan het natuurlijke hetwelk onder het toezicht van het Inwendige is, staat vast uit de betekenis van de knechten, zijnde zonder het vrije vanuit het eigene zijn, waarover n. 5760, 5763, aldus

van het eigene afstand doen; en uit de betekenis van voor Farao zijn, zijnde onderworpen zijn aan het natuurlijke hetwelk onder het toezicht van het Inwendige is, waarover n. 6145.

6164. En Jozef stelde het tot een inzetting; dat dit betekent het beslotene vanuit instemming, staat vast uit de betekenis van tot een inzetting stellen, zijnde besluiten vanuit instemming, want dat wat tot een inzetting wordt gesteld, geschiedt vanuit instemming beiderzijds, en wordt gebracht onder de dingen die bij verdrag en zo als verplichting werden opgelegd.

6165. Tot op dezen dag; dat dit betekent tot in het eeuwige, staat vast uit de betekenis van tot op dezen dag, zijnde tot in het eeuwige, waarover n. 2838, 4304.

6166. Over den grond van Egypte: Voor Farao tot het vijfde; dit betekent de overblijfselen, zoals eerder n. 6156.

6167. Alleen de grond der priesters, alleen de hunne, was niet voor Farao; dit betekent de vermogens om het goede op te nemen, dat die onmiddellijk uit het Inwendige zijn, zoals eveneens eerder, n. 6148. Deze dingen die nu zijn gezegd over de verbinding van het natuurlijke met het inwendige, en aldus over de wederverwekking ervan door middelen die herhaalde verlatingen en levendmakingen zijn, kunnen den mens der Kerk heden ten dage wel niet anders dan zoals niet eerder gehoorde dingen voorkomen; maar nochtans is het hiermede aldus gesteld, en het behoort in het andere leven voor de geesten, ook voor de eenvoudigen onder hen, tot de welbekende dingen; wanneer het Woord door den mens wordt gelezen, doorvatten deswege zij die in het andere leven zijn, omdat zij in den inwendigen zin des Woords zijn, niet slechts alle dingen, maar zien zij bovendien daarin ontelbare verborgenheden, en zodanige als niet met enige menselijke spraak kunnen worden uitgedrukt; deze die werden aangevoerd, zijn er naar verhouding slechts weinige.

6168. Vers 27, 28, 29, 30, 31. *En Israël woonde in het land van Egypte, in het land Goschen; en zij hadden een bezitting daarin, en zij waren vruchtbaar, en vermenigvuldigden zeer. En Jakob leefde in het land van Egypte zeventien jaren, en het was, de dagen van Jakob, de jaren zijns levens, zeven jaren en veertig en honderd jaren. En de dagen van Israël naderden om te sterven, en hij riep zijn zoon Jozef, en hij zeide tot hem: Indien ik, ik bid u, genade gevonden heb in uw ogen, leg, ik bid u, uw hand onder mijn dij, en doe barmhartigheid en waarheid met mij, dat gij mij, ik bid u, niet begrave in Egypte. En ik ligge met mijn vaderen, en gij drage mij vanuit Egypte, en gij begrave mij in hun graf; en hij zeide: Ik, ik zal doen naar uw woord. En hij zeide: Zweer mij; en hij zwoer hem; en Israël kromde zich in op het hoofd des beds.* En Israël woonde in het land van

Egypte, betekent dat het geestelijk goede leefde onder de wetenschappelijke dingen welke der Kerk zijn; in het land Goschen, betekent, in het midden ervan; en zij hadden een bezitting daarin, betekent, gegeven en geordend aldus door het Inwendige; en zij waren vruchtbaar en vermenigvuldigden zeer, betekent, daaruit de goede dingen der naastenliefde en de ware dingen des geloofs; en Jakob leefde in het land van Egypte, betekent het ware van het natuurlijke dat in de wetenschappelijke dingen is; zeventien jaren, betekent den staat daar; en het was, de dagen van Jakob, de jaren zijns levens, zeven jaren en veertig en honderd jaren, betekent den gemenen staat en de hoedanigheid ervan; en de dagen van Israël naderden om te sterven, betekent den staat vlak voor de wederverwekking; en hij riep zijn zoon Jozef, betekent de tegenwoordigheid van het Inwendige; en hij zeide hem: Indien ik, ik bid u, genade gevonden heb in uw ogen, betekent het verlangen; leg, ik bid u, uw hand onder mijn dij, betekent de heilige verplichting; en doe barmhartigheid en waarheid met mij, betekent de vernedering; dat gij mij, ik bid u, niet begrave in Egypte, betekent de wederverwekking niet in de wetenschappelijke dingen; en ik ligge met mijn vaderen, betekent het leven zodanig als de Ouden hadden; en gij drage mij vanuit Egypte, betekent, opdat er verheffing zij vanuit de wetenschappelijke dingen; en gij begrave mij in hun graf, betekent een zodanige wederverwekking; en hij zeide: Ik, ik zal doen naar uw woord, betekent, dat het aldus zal geschieden vanuit de Voorzienigheid uit het Goddelijke; en hij zeide: Zweer mij, betekent, opdat het onherroepelijk zij; en hij zwoer hem, betekent dat het onherroepelijk is; en Israël kromde zich in op het hoofd des beds, betekent, dat het zich wendde tot de dingen die van het innerlijk natuurlijke zijn.

6169. En Israël woonde in het land van Egypte; dat dit betekent dat het geestelijk goede leefde onder de wetenschappelijke dingen welke der Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van wonen, zijnde leven, waarover n. 1293, 3384, 3613, 4451; uit de uitbeelding van Israël, zijnde het geestelijk goede, waarover n. 5801, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed waar de wetenschappelijke dingen zijn, waarover n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301; dat Egypte de wetenschappelijke dingen der Kerk betekent, zie men in n. 4749, 4964, 6004.

6170. In het land Goschen; dat dit betekent in het midden ervan, staat vast uit de betekenis van het land Goschen, zijnde het midden of het binnenste in het natuurlijke, waarover n. 5910, 6028, 6031, 6068, aldus in het midden der wetenschappelijke dingen, omdat Goschen de beste landstreek in Egypte was.

6171. En zij hadden een bezitting daarin; dat dit betekent gegeven en geordend aldus door het Inwendige, staat vast uit de betekenis van de bezitting, zijnde de standplaats van het geestelijk leven, waarover n. 6103; en omdat Jozef hun deze bezitting gaf, vers 11, wordt er aangeduid dat die standplaats gegeven en geordend was door het Inwendige; dat dit wordt aangeduid, volgt uit de reeks.

6172. En zij waren vruchtbaar, en vermenigvuldigden zeer; dat dit betekent daaruit de goede dingen der naastenliefde en de ware dingen des geloofs, staat vast uit de betekenis van vruchtbaar zijn, zijnde goede dingen voortbrengen welke der naastenliefde zijn, en uit de betekenis van vermenigvuldigen, zijnde ware dingen voortbrengen welke des geloofs zijn, waarover n. 43, 55, 913, 983, 2846, 2847; vruchtbaar zijn immers wordt gezegd van vruchten, welke in den inwendigen zin de werken der naastenliefde betekenen, en vermenigvuldigd worden van menigte, waarvan in den inwendigen zin wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen des geloofs; veel immers wordt in het Woord gezegd van de ware dingen, groot echter van de goede dingen.

6173. En Jakob leefde in het land van Egypte; dat dit het ware van het natuurlijke betekent dat in de wetenschappelijke dingen is, staat vast uit de betekenis van leven, zijnde het geestelijk leven, waarover n. 5890; uit de uitbeelding van Jakob, zijnde het ware van het natuurlijke, waarover n. 3305, 3509, 3525, 3546, 3599, 3775, 4009, 4234, 4520, 4538; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde de wetenschappelijke dingen der Kerk, zoals vlak boven n. 6169.

6174. Zeventien jaren; dat dit den staat daar betekent, staat vast uit de betekenis van zeventien, zijnde van het begin tot het einde, of van het begin tot het nieuwe, waarover n. 755, 4670 einde; en uit de betekenis van de jaren, zijnde staten, waarover n. 487, 488, 493, 893; aldus wordt hier met de zeventien jaren die Jakob in Egypte leefde, het begin aangeduid van den staat van het geestelijk leven in het natuurlijke tussen de wetenschappelijke dingen tot aan het einde ervan; dat alle getallen in het Woord aanduidingen van dingen zijn, zie men in n. 575, 647, 648, 755, 813, 1963, 1988, 2075, 2252, 3252, 4264, 4495, 4670, 5265.

6175. En het was, de dagen van Jakob, de jaren zijns levens, zeven jaren en veertig en honderd jaren; dat dit den gemenen staat en het hoedanige ervan betekent, kan vaststaan, indien de getallen zeven, veertig, en honderd uiteengewikkeld worden; wat zeven betekent, zie men in n. 395, 433, 716, 728, 881, 5265, 5268; wat veertig, in n. 730, 862, 2272, 2273; en wat honderd, in n. 1988, 2636, 4400; doch de aldus samengestelde getallen kunnen niet gemakkelijk ontvouwd worden, want zij bevatten te veel dingen dan dat zij

in een kort begrip opgesteld en bevattelijk uitgelegd kunnen worden; deze getallen bevatten in het gemeen den volkomen staat van de door Jakob uitgebeelde zaak en het hoedanige ervan; de Engelen zien deze dingen in één samenvatting alleen uit dat getal; want alle getallen in het Woord vallen bij hen in ideeën van dingen, hetgeen ook hieruit bleek, dat somtijds getallen in een lange reeks aan mij verschenen, en dan werd door de Engelen gezegd dat zij dingen in een reeks behelzen waarover zij onder elkander spraken; vandaar eveneens hadden de Oudsten, die van de hemelse Kerk waren, een berekening die ook uit getallen bestond waarin hemelse dingen, welke niet voor de voorstellingen van het natuurlijke gemoed aldus begrijpelijk zijn, waren neergelegd; maar deze dingen vergingen na hun tijden met de doorvatting der hemelse dingen, terwijl alleen de erkenning overbleef wat in het gemeen de enkelvoudige getallen betekenden, zoals drie, zes, zeven, twaalf, niet aldus wat de samengestelde getallen betekenden; maar heden ten dage wordt ook niet geweten dat de getallen in het Woord iets behalve een getal betekenen; en daarom zal dit misschien tot de ongelofelijke dingen behoren.

6176. En de dagen van Israël naderden om to sterven; dat dit den staat vlak voor de wederverwekking betekent, staat vast uit de betekenis van naderen, zijnde nabij zijn, aldus vlak ervoor; uit de betekenis van de dagen, zijnde staten, waarover n. 23, 487, 488, 493, 893, 2788, 3462, 3785, 4850; uit de uitbeelding van Israël, zijnde het geestelijk goede, waarover boven n. 6169; en uit de betekenis van sterven, zijnde wederopstaan en opgewekt worden ten leven, namelijk tot het geestelijk leven, waarover n. 3326, 3498, 3505, 4618, 4621, 6036, aldus wederverwekt worden: want wie wordt wederverwekt staat weder op uit den geestelijken dood, en wordt opgewekt tot nieuw leven.

6177. En hij riep zijn zoon Jozef; dat dit de tegenwoordigheid van het Inwendige betekent, staat vast uit de betekenis van tot zich roepen, zijnde tegenwoordig voor zich stellen, aldus de tegenwoordigheid; en uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, zoals meermalen eerder, n. 6089, 6117, 6120, 6128, 6132, 6136, 6145, 6149, 6152, 6153, 6156, 6163, 6167.

6178. En hij zeide hem: Indien ik, ik bid u, genade gevonden heb in uw ogen; dat dit het verlangen betekent, staat vast uit de aandoening waarin Jakob was toen hij deze dingen met Jozef sprak; deze aandoening is in deze formule gelegen; want indien ik, ik bid u, genade gevonden heb in uw ogen is alleen een formule, waardoor de aandoening, aldus, het verlangen van den wil, wordt uitgedrukt, zoals eveneens boven n. 6162.

6179. Leg, ik bid u, uw hand onder mijn dij; dat dit de heilige verplichting betekent, staat vast uit de betekenis van de hand onder de dij leggen, zijnde

de verplichting door dat wat der echtelijke liefde is vanuit alle macht; met de hand immers wordt de macht aangeduid, n. 878, 309I, 493I tot 4937, 5328, 5544, en met de dij dat wat der echtelijke liefde is, waarover n. 302I, 4277, 4280, 4575, 5050 tot 5062. Het echtelijke in den hoogsten zin is de vereniging van het Goddelijke en het Goddelijk Menselijke in den Heer; daaruit is het een-zijn van het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware in den Hemel, want hetgeen voortgaat uit den Heer is het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede; daaruit is de Hemel de Hemel, en wordt Huwelijk genoemd; het is immers de verbinding van het Goede en het Ware daar, welke voortgaan uit den Heer, welke hetzelfde maakt; en omdat de Heer het Goede daar is, en de Hemel het Ware daaruit, wordt daarom de Heer in het Woord Bruidegom genoemd; en de Hemel, voorts de Kerk, wordt Bruid genoemd, want het Goede en het Ware maken een huwelijk, en hun verbinding is die welke wordt verstaan onder het echtelijke; daaruit blijkt hoe heilig het was, verplicht te worden door het echtelijke, hetgeen werd aangeduid met de hand onder de dij leggen; vanuit dat huwelijk, namelijk van het Goede en het Ware, daalt de echte echtelijke liefde neder, waarover en over welcher heiligheid men zie n. 2727 tot 2759.

6180. En doe barmhartigheid en waarheid met mij; dat dit de vernedering betekent, staat vast uit de betekenis van barmhartigheid doen, zijnde het goede der liefde; en uit de betekenis van waarheid doen, zijnde het ware des geloofs, waarover aanstonds; wanneer deze woorden worden gezegd, zijn het woorden van smeking, aldus van vernedering. Dat barmhartigheid doen het goede der liefde is, komt omdat alle barmhartigheid der liefde is; wie immers in de liefde of de naastenliefde is, is eveneens in de barmhartigheid; en dan wordt de liefde en de naastenliefde bij hem barmhartigheid wanneer de naaste in nooddrift of ellende is, en hij hem in dien staat hulp verleent; vandaar komt het, dat met de barmhartigheid het goede der liefde wordt aangeduid; dat waarheid doen het ware des geloofs is, komt omdat al het ware des geloofs is; derhalve ook wordt met het zelfde woord in de oorspronkelijke taal het geloof aangeduid. Omdat het goede der liefde en het ware des geloofs ten nauwste zijn verbonden en het ene niet bestaat zonder het andere, was dit een plechtige formule bij de Ouden, omdat het hun bekend was dat het goede der liefde onafscheidelijk was van het ware des geloofs; en omdat dit aldus is, worden die beide in het Woord meermalen in verbinding genoemd, zoals in Exodus: “Jehovah groot van *barmhartigheid* en *waarheid*”, xxxiv: 16. In het tweede Boek van Samuel: “David zeide tot de mannen van Jabesch; Jehovah doe met u *barmhartigheid* en *waarheid*”, ii: 5, 6. En eveneens aldaar: “David

tot Itthai den Gitthiet: Keer weder en breng uw broeders wederom met u met *barmhartigheid* en *waarheid*”, xv: 20. Bij Hoschea: “De twist van Jehovah met de bewoners des lands, omdat er *geen waarheid* en *geen barmhartigheid* is, en geen erkenenis van God in het land”, iv: 1. Bij David: “Alle wegen van Jehovah zijn *barmhartigheid* en *waarheid* voor de bewaarders van Zijn verbond”, Psalm xxv: 10. Bij denzelfde: “Jehovah, Gij zult niet onthouden van mij Uw barmhartigheden; *Uw barmhartigheid* en *Uw waarheid* zullen mij geduriglijk bewaren”, Psalm xl: 12. Bij denzelfde: “De eeuwige *barmhartigheden van Jehovah* zal ik zingen, tot geslacht en geslacht *Uw waarheid* met mijn mond; aangezien ik heb gezegd: Tot in het eeuwige zal de *barmhartigheid* gebouwd worden, in de Hemelen zelf zult Gij *Uw waarheid* bevestigen. Gerechtigheid en gericht zijn de schraag Uws troons, *barmhartigheid* en *waarheid* staan voor Uw aangezichten”, Psalm lxxxix: 2, 3, 15. En bovendien bij David Psalm xxvi: 3, Psalm xxxvi: 6; Psalm lxii: 4, 11; Psalm lxi: 8; Psalm lxxxv: 11; Psalm lxxxvi: 15; Psalm lxxxix: 25, 34; Psalm xcii: 3.

6181. Dat gij mij, ik bid u, niet begrave in Egypte; dat dit de wederverwekking niet in de wetenschappelijke dingen betekent, staat vast uit de betekenis van begraven worden, zijnde de wederopstanding en de wederverwekking, waarover n. 2916, 2917, 4621, 5551; en uit de betekenis van Egypte, zijnde de wetenschappelijke dingen, waarover vaak eerder; wat de wederverwekking niet in de wetenschappelijke dingen is, zie men in het terstond volgende, n. 6183.

6182. En ik ligge met mijn vaderen; dat dit het leven betekent zodanig als de Ouden hadden, staat vast uit de betekenis van liggen, zijnde het leven; liggen immers is hier begraven worden bij hen, en omdat begraven worden wederopstanding en wederverwekking is, is liggen bij hen het leven, want de wederopstanding is, ten leven, eender de wederverwekking; en uit de betekenis van de vaderen, zijnde diegenen die van de Oude en van de Oudste Kerk zijn, waarover n. 6075, aldus de Ouden.

6183. En gij drage mij vanuit Egypte; dat dit betekent opdat er verheffing zij vanuit de wetenschappelijke dingen, staat vast uit de betekenis van mij dragen, zijnde de verheffing, want uit Egypte tot het land Kanaän wordt geheten opklimmen, waarmede de verheffing wordt aangeduid, n. 3084, 4539, 4969, 5406, 5817, 6007, aldus met daarheen dragen vanuit Egypte; en uit de betekenis van Egypte, zijnde de wetenschappelijke dingen, waarover eerder. Wat de verheffing uit de wetenschappelijke dingen is, moet in het kort worden gezegd; de wederverwekking van het natuurlijke geschiedt door inboezeming van het geestelijk leven uit den Heer door den inwendigen mens in de

wetenschappelijke dingen daar; over deze inboezeming werd in dit hoofdstuk gehandeld; doch wann'er de mens aldus is wederverwekt, zo wordt hij, indien hij zodanig is dat hij verder wederverwekt kan worden, daaruit verheven tot het Innerlijk Natuurlijke hetwelk onder het onmiddellijk toezicht van het Inwendige is; doch als de mens niet zodanig is, dan is zijn geestelijk leven in het uiterlijk natuurlijke; de verheffing geschiedt door weggeleiden uit de zinlijke en wetenschappelijke dingen, aldus door verheffing boven dezelve; en dan geraakt de mens in den staat van innerlijke denking en aandoening, aldus innerlijk in den Hemel; zij die in dezen staat zijn, zijn in de inwendige Kerk, doch zij die in den vorigen staat zijn, in de uitwendige Kerk; en dezen worden uitgebeeld door Jakob, doch genen door Israël; opdat dus Jakob Israël zij, en zo door hem als Israël het geestelijk goede worde uitgebeeld dat in het Innerlijk Natuurlijke is, werden deze dingen gezegd.

6184. En gij begrave mij in hun graf; dat dit een zodanige wederverwekking betekent, staat vast uit de betekenis van begraven worden, zijnde de wederverwekking, over welke zaak boven n. 6181; aldus is begraven worden in hun graf of in het zelfde graf een zodanige wederverwekking.

6185. En hij zeide: Ik zal doen naar uw woord; dat dit betekent dat het aldus zal geschieden vanuit de Voorzienigheid uit het Goddelijke, staat vast uit de betekenis van doen naar iemands woord, zijnde dat het aldus zal geschieden; dat daaraan wordt toegevoegd vanuit de Voorzienigheid uit het Goddelijke, komt omdat Abraham, Jischak, en Jakob drie dingen uitbeeldden, maar die één uitmaken; in den hoogsten zin beelde in den Heer Abraham het Goddelijke zelf uit, Jischak het Goddelijk Redelijke, en Jakob het Goddelijk Natuurlijke, n. 3305 einde, 4615, 6098; en in den betrekkelijken zin bij den mens het Binnenste hetwelk het hemels goede is, het Innerlijke hetwelk het geestelijk goede is, en het Uiterlijke hetwelk het natuurlijk goede is; deze dingen worden aangeduid met die drie in één graf, omdat met het graf de wederopstanding ten leven en de wederverwekking wordt aangeduid, n. 2916, 2917, 4621, 5551.

6186. En hij zeide: Zweer mij; dat dit betekent opdat het onherroepelijk zij, staat vast uit de betekenis van zweren, zijnde de onherroepelijke bevestiging, waarover n. 2842.

6187. En hij zwoer hem; dat dit betekent dat het onherroepelijk is, staat vast uit de betekenis van zweren, zijnde het onherroepelijke, zoals nu boven n. 6186.

6188. En Israël kromde zich in op het hoofd des beds; dat dit betekent dat het zich wendde tot de dingen die van het innerlijk natuurlijke zijn, staat

vast uit de betekenis van zich inkrommen, zijnde hier zich wenden; en uit de betekenis van het bed, zijnde het natuurlijke, waarover straks; aldus is het hoofd des beds dat wat in het natuurlijke hoger is, dat is, innerlijk; want met het hoofd wordt in het Woord, waar het wordt genoemd, het innerlijke aangeduid, en dit ten opzichte van het lichaam, hetwelk het uiterlijke is. Daarmede dat hij zich wendde tot de dingen die van het innerlijk natuurlijke zijn, wordt aangeduid dat het natuurlijk ware, hetwelk Jakob is, werd verheven tot het geestelijk goede, hetwelk Israël is, volgens de dingen die boven in n. 6183 werden gezegd en ontvouwd. Dat het bed het natuurlijke is, komt omdat het natuurlijke beneden het redelijke is, en het als een bed van dienst is; het redelijke immers ligt als het ware neder op het natuurlijke; en omdat het natuurlijke aldus een onderlaag is, wordt het derhalve een bed genoemd; zoals eveneens bij Amos: “Zoals een herder ontrukte aan den mond des leeuws twee schenkelen of een stukje van een oor, zo zullen de zonen Israëls, die wonen in Samaria, ontruikt worden *in den hoek des beds*, en *in het uiteinde der sponde*”, III: 12; in den hoek des beds voor in het laagste van het natuurlijke; en in het uiteinde der sponde voor in het zinlijke; door het volk Israël immers, welks hoofdstad Samaria was, werd het geestelijk Rijk des Heren uitgebeeld; hiervan wordt gezegd zoals van hun vader Israël hier, dat het is op het hoofd des beds, want het geestelijk goede, dat door hun vader Israël wordt uitgebeeld, is het hoofd des beds; wanneer zij zich echter van daar wenden tot de dingen die van het laagste van het natuurlijke zijn en die van het zinlijke zijn, wordt er gezegd dat zij zijn in den hoek des beds en in het uiteinde der sponde. Bij denzelfde: “Die liggen *op elpenbenen bedden*, en zich uitstrekken *op hun sponden*; maar over de verbreking van Jozef worden zij niet aangedaan met smart”, VI: 4, 6; elpenbenen bedden zijn de wellusten van het laagste van het natuurlijke, welke die van de hoogmoedigen zijn; niet over de verbreking van Jozef aangedaan worden met smart, voor zich in het geheel niet daarom bekommeren dat het goede uit het Inwendige verstrooid is. Bij David: “Indien ik zal zijn ingegaan binnen de tent mijns huizes, indien *ik zal zijn opgeklimmen op de sponde mijner legerstede*”. Psalm CXXXII: 3; de tent mijns huizes voor het heilige der liefde, n. 414, 1102, 2145, 2152, 3312, 4394, 4128, 4599; opklimmen op de sponde der legerstede, voor op het natuurlijke tot het ware dat is vanuit het goede der liefde; dat ingaan binnen de tent des huizes en opklimmen op de sponde der legerstede een profetische uitspraak is die men zonder den inwendigen zin niet kan weten, kan voor een ieder vaststaan.

Vervolg over den invloed en over het verkeer van de ziel en het lichaam

6189. *Dat er een tweetal Engelen vanuit den Hemel, en een tweetal geesten uit de hel bij den mens zijn, en dat hij vandaar vergemeenschapping heeft met den een en de andere, en eveneens dat hij vandaar het vrije heeft om zich tot het ene of tot het andere te wenden, werd aan het einde der hoofdstukken XLIV en XLV getoond; doch dat bij den mens alle en de afzonderlijke dingen volgens zijn vrije invloeden, het boze uit de hel, en het goede vanuit den Hemel, dat is, door den Hemel uit den Heer, is wat de mens niet weet en derhalve misschien nauwelijks zal geloven.*

6190. *Omdat over den invloed wordt behandeld en deze zo vaak wordt genoemd, moet het van te voren worden gezegd wat invloed is; wat onder den geestelijken invloed wordt verstaan kan niet beter vaststaan dan door de natuurlijke invloeden die in de wereld ontstaan en verschijnen zoals door den invloed van de warmte uit de zon in alle dingen van den aardbol, met alle verscheidenheid volgens de tijden van het jaar en de klimaten van den aardbol; en door den invloed van het licht in de zelfde dingen, ook met alle verscheidenheid volgens de tijden der dagen en eveneens der jaren, op verschillende wijze ook volgens de klimaten. Vanuit den invloed der warmte uit de zon in alle dingen van den aardbol, waarvandaan het plantenleven is, en vanuit den invloed des lichts in de zelfde dingen, waarvandaan het bevorderlijke van dat leven is, en eveneens de kleuren en de verschijningen der schoonheden, eender vanuit den invloed van die zelfde warmte in het oppervlak van ons lichaam, voorts van het licht in het oog, desgelijks vanuit den invloed van het geluid in het oor, en vanuit andere dergelijke invloeden kan men begrijpen wat de invloed des levens uit den Heer is, Die de Zon des Hemels is, uit Wien de Hemelse Warmte is, welke het goede der liefde is, en het Hemelse Licht, hetwelk het ware des geloofs is; de invloed van deze wordt ook klaarblijkend gevoeld; de Hemelse Warmte immers, welke de liefde is, maakt de levenswarmte die in den mens is, en het Hemelse Licht, hetwelk het geloof is, maakt zijn verstand; want het ware dat des geloofs is, hetwelk voortgaat uit den Heer, verlicht zijn verstandelijke; maar het ene en het andere met veel verscheidenheid, want zij gedragen zich volgens de opnemingen door den mens.*

6191. *Dat de mens door Engelen en geesten wordt geregeerd uit den Heer, is mij vanuit zo klaarblijkende ondervindingen te weten gegeven, dat daaromtrent zelfs niet de minste twijfel is overgelaten; want nu al meerdere jaren achtereenvloeiend al mijn denkingen en al mijn aandoeningen ten aanzien van de meest afzonderlijke dingen in door middel van geesten en Engelen; dit werd zo duidelijk te doorvatten gegeven, dat niets duidelijker is; ik doorvatte immers, zag, en hoorde, wie zij waren, hoedanig zij waren, en waar zij waren; en wanneer in de denking of in den wil iets strijdigs inviel, sprak ik met hen en berispte ik*

hen; en eveneens bemerkte ik dat de macht om zulke dingen in te gieten door de Engelen werd geremd, alsmede op welke wijze, en eveneens vaak dat zij verdreven werden; en dat wanneer zij verdreven waren, in hun plaats nieuwe aanwezig waren, uit wien er wederom invloed was; voorts werd te bemerken gegeven, vanwaar die geesten waren, of van welke gezelschappen zij de subjecten waren; ook werd vaak de gelegenheid gegeven om met die gezelschappen zelf te spreken; en hoewel alle dingen der denkingen en der aandoeningen ten aanzien van de meest afzonderlijke dingen door geesten en Engelen invloeiden, dacht ik nochtans zoals vroeger, en wilde ik zoals vroeger, en verkeerde ik met mensen zoals vroeger; door niemand werd enig verschil met het vorige leven waargenomen; ik weet dat nauwelijks iemand iets zodanigs gelooft, maar nochtans is het een eeuwige waarheid.

6192. Het is mij naar het leven getoond hoe de geesten bij den mens invloeien; wanneer zij tot hem komen, trekken zij alle dingen van zijn geheugen aan, aldus alle dingen die de mens van kindsheid aan geleerd en in zich opgenomen heeft, en de geesten menen dat deze dingen de hunne zijn; aldus treden zij als het ware als mens op bij den mens; maar het is hun niet geoorloofd verder binnen te treden bij den mens dan tot zijn innerlijke dingen welke van de denking en den wil zijn, niet echter tot de uiterlijke dingen welke van de handelingen en de spraak zijn, deze immers gaan tot daad over door den gemenen invloed uit den Heer zonder de bemiddeling van bijzondere geesten en Engelen; doch hoewel de geesten als mens optreden bij den mens ten aanzien van de dingen die van zijn denking en wil zijn, weten zij nochtans niet dat zij bij den mens zijn, ter oorzaak hiervan dat zij alle dingen van zijn geheugen bezitten, en geloven dat deze niet van een ander maar de hunne zijn; en eveneens ter oorzaak hiervan opdat zij den mens geen schade toebrengen, want als de geesten die bij den mens uit de hel zijn, niet geloofden dat deze dingen de hunne waren, zo zouden zij op elke wijze daarnaar streven den mens naar lichaam en naar ziel te verderven, want dit is het helse verkwikkelijke zelf.

6193. Omdat de geesten aldus alle dingen bezitten die van des mens denking en wil zijn, en de Engelen de dingen die nog innerlijker zijn, en zo de mens ten nauwste met hen verbonden is, kan de mens daarom niet anders bemerken en voelen dan dat hij het zelf is die denkt en voelt; het is immers met de vergemeenschappingen in het andere leven aldus gesteld: in een gezelschap waarin gelijksoortigen zijn, gelooft een ieder dat datgene het zijne is wat van den ander is; deswege treden de goeden, wanneer zij in een hemels gezelschap komen, terstond in alle inzicht en wijsheid van dat gezelschap binnen, en wel dermate dat zij niet anders weten dan dat deze in hen zijn; aldus is het eveneens gesteld met den mens en met den

geest bij hem. De dingen die uit de geesten uit de hel invloeiën, zijn boze en valse dingen, maar die welke uit de Engelen vanuit den Hemel invloeiën, zijn goede en ware dingen; aldus wordt door de aan elkander tegengestelde invloeden de mens in het midden gehouden, aldus in het vrije. De dingen die uit de Engelen invloeiën, verschijnen, omdat zij door meer innerlijke dingen invloeiën, niet aldus voor den uitwendigen zin zoals de dingen die uit de boze geesten invloeiën. De Engelen zijn ook zodanig dat zij geenszins willen horen dat de invloeden van het goede en het ware uit hen zijn, maar dat zij uit den Heer zijn; zij zijn verontwaardigd indien anders wordt gedacht, want zij zijn in de klaarblijkende doorvatting dat het aldus is, en niets beminnen zij meer dan dat zij niet uit zich willen en denken, maar uit den Heer; doch omgekeerd toornen de boze geesten indien hun wordt gezegd dat zij niet denken en willen vanuit zich, omdat dit tegen het verkwikkelijke hunner liefden is; en nog meer wanneer er wordt gezegd dat het leven niet is in hen, maar dat het invloeit; wanneer hun dit door levende ondervinding wordt getoond, hetgeen vaak is geschied, dan bekennen zij weliswaar dat het aldus is, want tegen de ondervinding in spreken kunnen zij niet, doch nochtans ontkennen zij het na een poos, en willen dan ook niet dat dit verder uit ondervinding wordt bevestigd.

6194. *Het is somtijds gebeurd dat ik bij mij zelf dacht en eveneens dat ik met anderen sprak zonder erover na te denken dat geesten aanwezig waren die aanspoorden, maar terstond daarna spraken de geesten mij toe, en vertelden den staat waarin zij toen waren geweest, namelijk dat zij niet anders wisten dan dat zij het waren die dachten, en wel bij mij aldus dat de naastbij zijnden geloofden dat zij het geheel en al zelf waren die dachten, de verder verwijderden echter minder, en zij die nog verder verwijderd waren, nog minder; en eveneens werd getoond welke gezelschappen in de geesten als in hun subjecten invloeiën.*

6195. *Langen tijd waren geesten bij mij, niet zozeer goede en ook niet zozeer boze, een weinig boven het hoofd; zij konden diep in de aandoeningen invloeiën, en omdat zij dit wilden, traden zij ook voor een poos binnen, en zij bonden zich aldus aan mij dat het scheen als konden zij nauwelijks gescheiden worden; ik sprak hierover met hen, en dat het behoorde dat zij gescheiden werden, maar zij konden het niet; toen zij dit probeerden en zich een weinig afscheidden, verzwakten zij mijn denkingen aldus dat ik niet dan verward en afgebroken kon denken, en in mijn hoofd werd iets pijnlijks gevoeld zodanig als bij hen die in onmacht vallen. Daaruit bleek hoe liefden verbinden, en dat daaruit verbinding is van allen in het andere leven; deswege bezitten de geesten die binnentreden in de aandoeningen zelf, den ander; zoals ook geschiedt in de wereld, wanneer een mens eens anders liefde begunstigt; doch niet de ware dingen verbinden, maar*

de aandoeningen van het ware. Daaruit kon voor mij vaststaan hoe de mens verbonden wordt of met den Hemel, of met de hel, namelijk dat het geschiedt door liefden; door de liefden van zich en van de wereld met de hel, doch door de liefden van den naaste en van God met den Hemel. Voorts stond eveneens vast dat de aan de hel gebonden mens nooit daarvan losgemaakt kan worden tenzij door Goddelijke middelen uit den Heer, hetgeen ook werd getoond aan de hand van hen die slechts door lichte aandoeningen met mij gebonden waren; ik werd van hen losgemaakt niet dan door bemiddelende liefden, waardoor zij bij graden met anderen werden verbonden; en naarmate zij werden gescheiden, schenen zij van mij verwijderd te worden vooraan naar links; en de scheiding werd waargenomen door veranderingen van den staat der aandoeningen, want naarmate de aandoeningen werden veranderd, weken zij terug. Daaruit blijkt ook waarvandaan de schijnbaarheden van afstanden in het andere leven zijn.

6196. Dat geesten met den mens volgens zijn liefden worden aangesloten, is mij vanuit veelvuldige ondervinding bekend gemaakt; zodra ik begon iets in sterke mate liefde hebben, waren geesten aanwezig die in een zodanige liefde waren, en zij werden niet verwijderd vooraleer de liefde ophield.

6197. Zo vaak in de denking en in de verlangens van den wil zich iets voordeed waarvan ik niet wist vanwaar dat was, werd mij, wanneer ik dit wilde weten, getoond waarvandaan het was, namelijk uit welke gezelschappen, en somtijds door welke geesten die subjecten waren; en eveneens spraken zij dan met mij, en bekenden zij dat zij dit gedacht hadden, en eveneens dat zij wisten dat dit invloede bij mij, en mij toescheen alsof het in mij was. De arglistigen, die rechtstreeks boven het hoofd verschijnen, vloeiden somtijds zo subtiel bij mij in, dat ik niet wist waarvandaan het was, en eveneens dat ik nauwelijks anders doorvatte dan dat wat invloede in mij was en uit mij, zoals het voor anderen gewoon is; maar omdat ik zeker wist dat het ergens anders vandaan was, werd mij uit den Heer een zo fijne doorvatting gegeven dat ik hun invloeden elk afzonderlijk bemerkte, voorts waar zij waren, en wie zij waren; toen zij dit bemerkten, waren zij zeer verontwaardigd, vooral daarover dat ik nadacht over dat wat uit hen was; deze overdenking vloeide in door de Engelen. Die arglistigen boezemden voornamelijk zulke dingen in die tegen den Heer waren; en het werd toen eveneens gegeven daarover na te denken dat niemand in de hel den Heer erkent, maar dat zij vol lastering tegen Hem zijn voor zoveel het hun geoorloofd is, doch dat zij niet ongaarne den Vader als Schepper des heelals horen noemen; daaruit kan als vanuit een zeer klaarblijkende aanwijzing blijken dat het de Heer is Die den algehelen Hemel regeert, zoals Hijzelf leert bij Mattheus: "Mij is gegeven alle mogendheid in den Hemel en op de aarde", xxviii: 18, en dat zij

aan den Heer zijn tegengesteld, omdat zij tegengesteld zijn aan den Hemel, waar de Heer het al in alle dingen is.

6198. *Er waren geesten bij mij die meenden dat zij het zelf waren die leefden, en dat ik nergens anders vandaan het leven had dan uit hen, zo dat zij ik waren; maar toen hun werd gezegd dat zij gescheiden geesten waren, en dat ook ik een geest was ten aanzien van de innerlijke dingen, konden zij dit niet geloven; opdat zij het zouden weten, werden zij gescheiden, en zo werd getoond dat zij geesten op zichzelf waren; maar nochtans wilden zij het niet geloven; zij hielden hardnekkig vol; zij gingen een tijdlang weg, en toen zij terugkeerden waren zij in een eendere overreding. Daaruit kan eveneens vaststaan dat de geesten niet anders weten dan dat de dingen die bij den mens zijn de hunne zijn. Maar dezulken die op zo hardnekkige wijze geloven, worden niet gemakkelijk tot de mensen toegelaten, omdat zij met moeite gescheiden kunnen worden; iets eenders is weliswaar in de overige geesten gelegd ter oorzaak hiervan dat zij den mens van dienst mogen zijn, maar met een verschil.*

6199. *Een andere geest meende ook, dat hij ik was, en wel dermate dat hij geloofde dat hij wanneer hij met mij mijn landstaal sprak, vanuit de zijne sprak, zeggende dat die taal de zijne was; maar het werd getoond dat de taal die den geesten eigen is, een geheel en al andere is, en dat zij de universele taal van allen is, en vanuit dezelve de ideeën invloeiën in mijn landstaal, en dat zij zo niet vanuit zich maar in mij spreken; en dat dit een aanwijzing is dat zij niet alleen in de dingen die des mensen zijn, komen, maar ook dat zij menen dat die de hunne zijn.*

6200. *Omdat ik nu al sinds negen jaren aanhoudend in omgang met geesten en Engelen ben geweest, heb ik aandachtig gade geslagen hoe het met den invloed is gesteld. Wanneer ik dacht, verschenen de stoffelijke ideeën der denking als het ware in het midden van een zekere golf, en het werd waargenomen dat die golf niet iets anders was dan zulke dingen die aan die zaak in het geheugen waren toegevoegd, en dat zo de volle denking aan de geesten verscheen; maar dat tot den zin des mensen dan niet iets anders komt dan hetgeen in het midden is, en zoals stoffelijk verscheen; ik heb die omringende golf gelijkgesteld met geestelijke vleugels door welke het ding dat wordt gedacht, opgeheven wordt vanuit het geheugen; daaruit heeft de mens een bemerken van de zaak. Dat in die rondom, golvende materie talloze met de zaak overeenkomende dingen waren, kon voor mij hieruit vaststaan dat de geesten, die in een subtielere sfeer waren, daaruit al die dingen wisten welke ik over die zaak ooit had gekend; en dat zij zo ten volle alle dingen die des mensen zijn, opzuigen en aantrekken, en de geniën, die alleen acht slaan op de begeerten en de aandoeningen, de dingen die van de liefden zijn. Een voorbeeld diene ter toelichting: wanneer ik over een mij bekend mens dacht, dan*

vertoonde zich de voorstelling van hem zodanig als zij verschijnt wanneer hij voor een mens genoemd wordt, in het midden, maar overal in het rond vertoonden zich zoals een golvend vluchtige alle dingen die ik over hem geweten en gedacht had van de knapenjaren aan; vandaar verscheen hij bij de geesten in één oogenblik gans en al zodanig als hij in mijn denking en aandoening was geweest; ook wanneer ik over de ene of andere stad dacht, wisten de geesten vanuit deze rondom golvende sfeer in één oogwenk alle dingen die ik gezien en dienaangaande gekend had; aldus was het eveneens gesteld met de dingen der wetenschap.

6201. *Aldus verscheen de denking bij de geesten, wanneer ik een weinig onttrokken was aan de zinlijke dingen; wanneer de denking echter in de zinlijke dingen was, dan verscheen zulk een golvende niet, maar was alles stoffelijk en niet ongelijk aan het uitwendig visuële; dit wordt gebeten in het zinlijke denken; doch wanneer innerlijk wordt gedacht, wordt er gezegd onttrokken worden aan de zinlijke dingen; dat de mens onttrokken kan worden aan de zinlijke dingen, was den Ouden bekend; en daarom ook hebben enigen van hen over dien staat geschreven; zij die in die denking zijn, worden zinlijken genoemd, en aan hen zijn eendere geesten toegevoegd; deze geesten vatten nauwelijks meer dingen bij den mens dan die welke ook tot des mensen gewaarwording geraken, want zij zijn grover dan de overigen. Er werd waargenomen dat wanneer de mens in het zinlijke is en niet daaruit opgeheven, hij niet anders denkt dan hetgeen des lichaams en der wereld is, en dat hij nu niets weten wil aangaande de dingen die des eeuwigen levens zijn, ja zelfs dat hij afkerig is daarover te horen. Opdat ik weten zou dat het hiermede aldus is gesteld, werd ik enige malen in het zinlijke nedergelaten, en terstond deden zich dan zulke dingen voor; en dan goten eveneens de geesten die in deze grovere sfeer zijn, schandelijke en ergerlijke dingen in; maar zodra ik aan het zinlijke werd onttrokken, werden zulke dingen verstrooid. In een zinlijk leven is het merendeel van hen die toegeven aan de lichamelijke wellusten, voorts zij die het gans en al verworpen hebben verder te denken dan hetgeen zij zien en horen, en nog meer zij die het verworpen hebben te denken over het eeuwige leven; deswege verachten dezulken deze en gene dingen, en wanneer zij daarvan horen, walgen zij. Heden ten dage stroomt het in het andere leven over van zulke geesten; uit het wereldrond immers komen benden van hen, en de invloed uit hen bij den mens is deze, dat hij alleen zijn eigen zin doet en leeft voor zich en de wereld, niet echter voor anderen tenzij voor zoveel die hem en zijn wellusten begunstigen. Opdat de mens uit dezen wordt opgeheven, moet hij over het eeuwige leven denken.*

6202. *Er werd ook een andere invloed waargenomen, welke niet geschiedt door geesten die bij den mens zijn, maar door andere, die vanuit enig hels gezelschap in*

de sfeer van des mensen leven worden uitgezonden; dezen spreken onder elkander over zulke dingen waarvan de mens afkerig is; daaruit vloeit op gemene wijze het onbehagelijke, onverkwikkelijke, droevige, of angstige met veel verscheidenheid in; dezulke zijn meermalen bij mij geweest, en in de streek van de maag werd ik hen gewaar die angsten ingoten zonder dat ik wist vanwaar die waren; maar zij werden telkens ontdekt, en dan hoorde ik dat zij onder elkander spraken, en het waren zulke dingen die tegen mijn aandoeningen indruisten; gierigaards verschenen somtijds in de zelfde streek, maar een weinig hoger, en zij goten angst in vanwege de zorg voor het toekomstige; en het werd eveneens gegeven hen te berispen, en hun te zeggen dat zij betrekking hebben op zulke dingen in de maag die onverteerd zijn, kwalijk rieken, aldus die walgingwekkend zijn; ik heb ook gezien dat zij verdreven werden, en toen zij verdreven waren hield het angstige geheel en al op; en dit enige malen opdat ik zeker zou weten dat het daarvandaan was. Zodanig is de invloed bij hen, die zonder enige oorzaak bedrukt zijn door een melancholischen angst; en eveneens bij hen die in geestelijke verzoeking zijn; echter vloeien dan niet alleen dezulken in het gemeen in, maar ook wekken helse geesten in het bijzonder de boze dingen op die de mens heeft bedreven, en verdraaien en misduiden zij de goede dingen waarmede dan de Engelen strijden; in zulk een staat komt de mens die wordt wederverwekt, daardoor dat hij in zijn eigene wordt nedergelaten; en dit geschiedt wanneer hij zich al te zeer onderdompelt in wereldlijke en lichamelijke dingen, en wanneer hij tot de geestelijke dingen moet worden opgeheven.

6203. *Met den oorsprong van den invloed van het boze uit de hel is het aldus gesteld: wanneer de mens zich eerst vanuit instemming, daarna met opzet, tenslotte vanuit het verkwikkelijke der aandoening in het boze stort, wordt de hel die in een dergelijk boze is, geopend, want de hellen zijn onderling volgens de boze dingen en al de verscheidenheden ervan onderscheiden; en daarna geschiedt uit die hel ook een invloed; wanneer de mens aldus in het boze komt, kleeft dit aan, want de hel in welker sfeer hij dan is, is in haar verkwikkelijke zelf wanneer zij in haar boze is; deslwege laat het niet of maar dringt onverzettelijk aan, en maakt dat de mens eerst af en toe en daarna zo vaak zich iets daaraan verwants voordoet, daarover denkt, en ten slotte wordt dit bij hem het universeel regerende; en wanneer dit geschiedt, dan zoekt hij zulke dingen bijeen die bevestigen dat het niet een boze is, en dit totdat hij zichzelf geheel en al overreedt, en dan zoekt hij zoveel hij kan de uitwendige banden te verwijderen, en vindt hij zulke dingen geoorloofd en vernuftig en ten slotte ook welvoegelijk en eerzaam, zoals echtbreuken, diefstallen door kunstgrepen en listen, verschillende soorten van aanmatiging en pralerij, verachting van anderen, beschimpingen, vervolgingen*

onder den schijn van het gerechte, en eendere dingen; het is daarmede gesteld als met blijkbare diefstallen, namelijk dat de mens wanneer hij ze twee of driemaal met opzet begaat, daarna er niet van kan aflaten; zij kleven immers aanhoudend aan zijn denking vast.

6204. *Bovendien moet men weten dat het boze dat in de denking binnentreedt, den mens niets schaaft, omdat het boze aanhoudend door de geesten vanuit de hel wordt ingegoten en aanhoudend verdreven door de Engelen; doch wanneer het boze binnentreedt in den wil, dan schaaft het, want dan gaat het eveneens in de daad over zo vaak als de uitwendige banden niet tegenhouden; het boze treedt in den wil binnen door het in het denken vast to houden door instemming, vooral door de daad en het verkwikkelijke daaruit.*

6205. *Vaak werd waargenomen dat de boze geesten vooral de overredingen en de begeerten van den mens aantrekken, en dat zij, wanneer zij die aantrekken, den mens regeren vanuit overheersing, want wie zich indringt in des mensens begeerten en in diens overredingen, onderwerpt den mens aan zich en maakt hem zich tot een knecht; doch de invloed door de Engelen geschiedt volgens des mensens aandoeningen, welke zij zachtjes leiden en tot het goede buigen en niet breken; de invloed zelf is stil en nauwelijks doorvattelijk; want hij is in de innerlijke dingen, en aanhoudend door het vrije.*

6206. *Verder moet men weten dat al het boze invloeit uit de hel, en at het goede door den Hemel uit den Heer; dat het boze echter den mens wordt toegeëigend, is ter oorzaak hiervan dat de mens gelooft en zich overreedt dat hij hetzelfde denkt en doet uit zich, aldus dit tot het zijne maakt; indien hij geloofde zoals het hiermede is gesteld, dan sou hem het boze niet worden toegeëigend, maar zou hem het goede uit den Heer worden toegeëigend; want dan zou hij terstond wanneer het boze invloede, denken dat het was uit de boze geesten bij hem; en wanneer hij dit zou denken, zouden de Engelen dit afwenden en verwerpen; want de invloed der Engelen is in dat wat de mens weet en gelooft, niet echter in dat wat de mens niet weet en niet gelooft; de invloed immers wordt niet ergens anders vastgehouden dan daar waar iets bij den mens is. Wanneer de mens zich zo het boze toeëigent, verwerft hij zich de sfeer van dat boze, en het is deze sfeer waaraan zich geesten uit de hel toevoegen die in de sfeer van een eender boze zijn, want het eendere wordt met het eendere verbonden. De geestelijke sfeer bij mens of geest is de aan het leven zijner liefden ontvloeiende uitwaseming, vanuit welke van verre al wordt gekend hoedanig hij is; volgens de sferen worden allen in het andere leven, ook de gezelschappen onderling, verbonden, en eveneens ontbonden; want tegengestelde sferen botsen en stoten elkander wederkerig af; vandaar zijn de*

sferen der liefden van het boze alle in de hel, en de sferen der liefden van het goede alle in den Hemel, dat is, zij die daarin zijn.

6207. *De invloed der Engelen is vooral in het geweten van den mens; daar is het vlak waarin zij werken; dit vlak is in de innerlijke dingen van den mens. Het geweten is tweevoudig, innerlijk en uiterlijk; het innerlijk geweten is dat van het geestelijk goede en ware, het uiterlijk geweten is dat van het gerechte en het billijke; dit geweten bestaat heden ten dage bij verscheidenen, maar het innerlijk geweten bij weinigen; doch nochtans worden zij die zich in het bezit van het uiterlijk geweten verheugen, in het andere leven gezaligd; zij zijn immers zodanig dat zij indien zij tegen het goede en het ware, of tegen het gerechte en het billijke handelen, van binnen beangst en gemarteld worden, niet deswege dat daardoor eer of gewin of faam verloren kan gaan, maar omdat zij tegen het goede en het ware, of het gerechte en het billijke hebben gehandeld. Waar echter deze gewetens niet zijn, is een zeker laagste dat zich somtijds bedrieglijk als het geweten voordoet, namelijk opdat zij het ware en het goede, en het billijke en het gerechte, doen niet vanuit de liefden voor die dingen, maar terwille van zich, van hun eer en gewin; dezen worden eveneens beangst en gemarteld, wanneer tegenspoed hun overkomt; maar dit geweten is geen geweten. omdat het is van de liefde van zich en van de wereld, en daarin is niets van liefde van God en van den naaste; en daarom verschijnt het ook niet in het andere leven. Zij die zodanig zijn, kunnen ook hogere ambten bekleden, zoals zij die zich in het bezit van een echt geweten verheugen, want in den uitwendigen vorm doen zij eendere dingen, maar terwille van hun eer en faam; hoe meer zij dus voor het verlies van deze dingen vrezen, des to beter kwijten zij zich van de publieke ambten ten ganste van, den naaste en het vaderland; doch zij die voor het verlies ervan niet vrezen, zijn in het gemenebest geheel en al verwerpelijke leden. Zij die in het valse geweten zijn, weten zelfs niet eens wat geweten is, en wanneer zij van anderen horen wat het is, lachen zij erom en geloven dat het iets is van onnozelheid of van gemoedskrankheid. Deze dingen zijn gezegd opdat men wete hoe het gesteld is met den invloed, namelijk dat het geweten het vlak is waarin de Engelen invloeiën, en wel in de aandoeningen van het goede en het ware, en van het gerechte en het billijke daar, en dat zij zo den mens gebonden houden, maar nochtans in het vrije.*

6208. *Er zijn verscheidenen die zich verheugen in het bezit van een natuurlijk goede vanuit overerving, vanuit hetwelk zij het verkwikkelijke hebben in het weldoen van anderen, maar niet vanuit het Woord, of de leer der Kerk, of vanuit hun godsdienstige de beginselen in zich hebben opgenomen om daaruit het goede to doen; aldus konden ook zij niet met enig geweten worden begiftigd, want dit komt niet uit het natuurlijk of overgeërfd goede, maar vanuit de leer van het*

ware en het goede, en een leven volgens dezelve; wanneer dezulken in het andere leven komen, verwonderen zij zich dat zij niet in den Hemel worden opgenomen, zeggende dat zij een goed leven hebben geleid; maar hun wordt gezegd dat het goede leven vanuit het natuurlijke of overgeerfde niet het goede leven is, maar het leven vanuit de dingen die zijn van de leer van het goede en ware en daaruit van het leven; door deze dingen hebben zij in zich geprente beginselen aangaande het ware en het goede, en ontvangen zij een geweten hetwelk het vlak is waarin de Hemel invloeit. Opdat zij weten dat het hiermede aldus is gesteld, worden zij in verschillende gezelschappen gezonden, en dan laten zij zich tot alle mogelijke boze dingen wegleiden alleen door redeneringen en door de overredingen daaruit dat boze dingen goede dingen zijn, en goede dingen boze dingen zijn, en zo worden zij overal overreed, en worden zij heengevoerd als kaf in den wind; want zij zijn zonder beginselen, en zonder vlak waarop de Engelen kunnen werken en hen van de boze dingen wegleiden.

6209. De invloed der Engelen bij den mens wordt niet bemerkt zoals de invloed der geesten; hetgeen immers uit genen invloeit, is niet stoffelijk maar het is geestelijk, en dit verschijnt geheel zoals een luchtuloeiing gelijk een rivier, uit de innerlijke Engelen als het ware lichtend, en uit de nog innerlijkere als het ware vlammig; hierover meer, vanuit des Heren Goddelijke Barmhartigheid, aan het einde der volgende hoofdstukken.

6210. Het is enige malen geschied dat ik sterk dacht over wereldlijke dingen en over zulke dingen als waarover de meesten bezorgd zijn, namelijk over bezittingen, over de verwerving van rijkdommen, over wellusten, en eendere dingen; toen bemerkte ik, dat ik in het zinlijke terugviel en dat ik, voor zoveel de denking daarin was ondergedompeld, verwijderd was van den omgang met de Engelen; daaruit bleek mij eveneens dat zij die diep in zulke zorgen zijn, geen verkeer kunnen hebben met genen in het andere leven; wanneer immers zulke denkingen het ganse gemoed in beslag nemen, halen zij den animus naar beneden en zijn zoals gewichten die neertrekken; en wanneer zij voor einddoel worden gehouden, verwijderen zij van den Hemel, tot welken de mens niet kan worden opgeheven tenzij door het goede der liefde en des geloofs. Dit kon ook nog hieruit voor mij vaststaan: eens, toen ik door de woningen des Hemels werd geleid en toen in een geestelijke idee was, gebeurde het dat ik plotseling verviel tot een denking over wereldlijke dingen, en toen werd geheel die geestelijke idee verstrooid en werd als geen.

6211. Ik heb mij somtijds erover verwonderd waarom niet de spraak en de handeling door bijzondere geesten wordt geregeerd zoals de denking en de wil; maar ik werd onderricht, dat de spraak volgt vanuit de denking, en de handeling

vanuit den wil, en dat dit vanuit de orde vloeit, aldus door den gemenen invloed; maar nochtans zijn geesten aangewezen voor elk lid der spraak en voor elk lid der handeling, maar deze geesten weten dat niet. De gemene invloed is een aanhoudend streven uit den Heer door den algehelen Hemel in de afzonderlijke dingen die van des mensen leven zijn.

6212. *Het is bekend vanuit het Woord dat er een invloed vanuit de wereld der geesten en vanuit den Hemel geweest is in de Profeten, deels door dromen, deels door gezichten, en deels door spraak; en eveneens bij sommigen in de spraak zelf, en in de gebaren zelf, aldus in de dingen die des lichaams zijn; en dat zij dan niet spraken uit zich, noch handelden uit zich, maar uit de geesten die dan hun lichaam in beslag namen; sommigen gedroegen zich danals waanzinnigen, zoals Saul daarin dat hij naakt neerlag, anderen dat zij zich verwondden, anderen dat zij zich horens opzetten, en eendere dingen meer; en omdat ik verlangde te weten hoe genen door de geesten werden aangedreven, werd het mij door levende ondervinding getoond; ten einde dit te weten was ik een gansen nacht lang bezeten door geesten, die mijn lichamelijke dingen aldus in beslag namen dat ik niet dan op uiterst duistere wijze kon voelen dat het mijn lichaam was; die geesten verschenen toen zij kwamen als in verschillende vormen samengehoopte wolkjes, merendeels toegespitst; de wolkjes waren zwart. Des morgens verscheen mij een wagen met een tweespan paarden, waarin een man was die gereden werd; daarna verscheen mij een paard waarop iemand zat, die achterover van het paard werd geworpen, en daar nederlag terwijl het paard achteruit sloeg; daarna verscheen een ander zittend op een paard; het waren edele paarden. Na deze dingen zeiden de Engelen, wat deze geziene dingen betekenden, namelijk dat de wagen waarin de man was, den geestelijken zin betekende die gelegen was in de profetische dingen die zij spraken, en die zij uitbeeldden; dat het paard hetwelk den daarop zittende had afgeworpen en had achteruit geslagen, het Joodse en het Israëlietische volk betekende, bij wie de profetische dingen waren, namelijk dat zij alleen in de uitwendige dingen waren, en dat het verstandelijke hen zo verwierp en hen als het ware door achteruitslaan verwijderde; en dat de ander die op een paard zat het verstandelijke betekende dat zij hebben die in den inwendigen zin van het profetische Woord zijn. Vanuit dien staat, waarin ik een nacht lang tot aan den morgen was geweest, werd ik onderricht op welke wijze de Profeten, door wie de geesten spraken en handelden, bezeten waren geweest, namelijk dat de geesten hun lichamen in beslag namen, dermate dat nauwelijks iets over bleef, behoudens dat zij wisten dat zij het waren; er waren zekere geesten tot dit nut, die de mensen niet in bezit wilden nemen, maar alleen binnentreden in des mensen lichamelijke aandoeningen, en wanneer zij in deze binnentraden, traden zij in alle dingen des*

lichaams binnen. De geesten die gewoonlijk bij mij waren, zeiden dat ik afwezig van, hen was wanneer ik in dien staat verkeerde. De geesten die mijn lichaam bezaten, zoals oudtijds dat der Profeten, spraken daarna met mij, en zij zeiden dat zij toen in het geheel niet iets anders hadden geweten dan dat zij een leven hadden zoals in het lichaam, behalve verscheidene andere dingen. Bovendien werd er gezegd dat er ook andere invloeden bij de Profeten zijn geweest, namelijk dat zij meester waren over zichzelf en over hun denking, alleen dat geesten met hen spraken, en dan meestal van binnen in hen; maar dat het niet een invloed was in de denking en den wil, maar dat het alleen een gesprek was hetwelk tot hun gehoor doordrong.

6213. *Dat de hel door haar geesten aanhoudend het boze en het valse inwerpt, en zij de ware dingen en de goede dingen verdraaien en uitblussen, en dat de Heer door de Engelen ze aanhoudend afwendt, wegneemt, verzacht, matigt, is mij door een bijna aanhoudende ondervinding van verscheidene jaren aldus vertrouwd geworden, dat ik zelfs niet aan enigen twijfel kan denken. Maar opdat de Engelen de invloeden uit de hel kunnen afwenden, moeten de ware dingen des geloofs verbonden zijn met het goede des levens bij den mens, waarin zij kunnen vloeien; deze moeten voor hen het vlak zijn om op te werken. Doch indien de mens zulke dingen niet heeft, wordt hij weggevoerd door de hel, en dan bestuurt de Heer door de Engelen hem ten aanzien van de uitwendige dingen, welke uitwendige banden worden genoemd, welke die der eigen voorzichtigheid zijn, zodat hij in den uitwendigen vorm verschijnt alsof hij den naaste en het vaderland lief had, maar ter oorzaak van zijn eer, zijn gewin, van de faam deswege, van de vrees voor de straffen der wet, voorts voor den dood; deze zijn de uitwendige banden waardoor de mens wordt bestuurd, wanneer de inwendige, welke die van het geweten zijn, er gene zijn. Maar die uitwendige banden bewerken niets in het andere leven; zij worden hem immers afgenomen, en wanneer zij zijn weggenomen verschijnt de mens zodanig als hij van binnen was geweest.*

6214. *Hoe moeilijk het voor den mens is om te geloven dat de geesten zijn denkingen weten, kon voor mij hieruit vaststaan: Voor ik met geesten sprak, gebeurde het dat een zekere geest mij met weinig woorden aansprak over de dingen die ik dacht; ik was er vandaar verbaasd over dat een geest dit wist, omdat ik meende dat zulke dingen verborgen en God alleen bekend waren. Daarna, toen ik met geesten begon te spreken, was ik verontwaardigd dat ik niets had kunnen denken wat zij niet zouden weten, en dat dit hinderlijk voor mij zou gaan worden; maar nadat ik er met enige dagen aan gewend was geworden, werd het mij vertrouwd. Tenslotte werd het ook bekend dat de geesten niet alleen alle dingen van des mensen denking en wil bemerken, maar ook veel meer dingen*

dan de mens zelf; en dat de Engelen nog meer dingen bemerken, namelijk de bedoelingen en de einddoelen, van eersten door middelsten tot laatsten; en dat de Heer niet alleen weet hoedanig de ganse mens is, maar ook hoedanig hij zal zijn tot in het eeuwige. Daaruit kan vaststaan dat volstrekt niets verborgen is, maar dat hetgeen de mens van binnen denkt en beraamt, in het andere leven openligt zoals op klaarlichten dag.

6215. *Het vervolg over den invloed en het verkeer van de ziel en het lichaam aan het einde van het volgende hoofdstuk.*

Genesis

Acht En Veertigste Hoofdstuk

1. En het was na die woorden, en men zeide tot Jozef: Zie, uw vader is krank; en hij nam zijn twee zonen met zich, Menascheh en Efraïm.
2. En men boodschapte Jakob, en men zeide: Zie, uw zoon Jozef komt tot u; en Israëel versterkte zich, en hij zat op het bed.
3. En Jakob zeide tot Jozef: God Schaddai is tot mij gezien in Luz in het land Kanaän, en Hij heeft mij gezegend.
4. En Hij zeide tot mij: Zie, Ik zal u vruchtbaar maken, en u doen vermenigvuldigen, en Ik zal u geven tot een hoop van volken; en Ik zal dit land aan uw zaad geven na u, een eeuwige bezitting.
5. En nu, uw twee zonen, u geboren in het land van Egypte tot aan mijn komen tot u in Egypte, mij zijn zij, Efraïm en Menascheh; zoals Ruben en Schimeon zullen zij mij zijn.
6. En uw geslacht hetwelk gij verwekt na hen, zij zullen uwe zijn; op den naam hunner broederen zullen zij genoemd worden in hun erfenis.
7. En ik in mijn komen vanuit Paddan, gestorven is op mij Rachel in het land Kanaän, in den weg, in nog een streek lands om te komen tot Efratah, en ik begroef haar daar in den weg van Efrath, welke is Bethlechem.
8. En Israëel zag de zonen van Jozef, en hij zeide: Wiens zijn die.
9. En Jozef zeide tot zijn vader: Mijn zonen zijn dezen, die mij God hier gegeven heeft; en hij zeide: Neem hen, ik bid u, tot mij, en ik zal hen zegenen.
10. En de ogen van Israëel waren zwaar van ouderdom, en hij kon niet zien; en hij deed hen naderen tot hem, en hij kuste hen, en hij omhelsde hen.
11. En Israëel zeide tot Jozef: Ik had niet gedacht uw aangezichten te zien, en zie, God heeft mij ook uw zaad doen zien.
12. En Jozef leidde hen heen uit de dijnen van hem, en hij boog zich tot zijn aangezicht ter aarde neder.
13. En Jozef nam hen beiden, Efraïm in zijn rechter ter linker van Israëel, en Menascheh in zijn linker ter rechter van Israëel, en hij deed naderen tot hem.

14. En Israël zond zijn rechter, en hij legde ze op het hoofd van Efraïm, en hij was de jongere, en zijn linker op het hoofd van Menascheh; averechts zond hij zijn handen, omdat Menascheh de eerstverwekte was.
15. En hij zegende Jozef, en hij zeide: De God voor Wien gewandeld hebben mijn vaderen Abraham en Jischak, de God weidende mij van dat ik was tot op dezen dag.
16. De Engel verlossende mij van elk boze, zegene de knapen; en in hen zal mijn naam genoemd worden, en de naam mijner vaderen Abraham en Jischak, en dat zij groeien tot een menigte in het midden des lands.
17. En Jozef zag dat zijn vader zijn rechterhand legde op het hoofd van Efraïm, en het was boos in zijn ogen, en hij greep zijns vaders hand om die te verwijderen van op het hoofd van Efraïm op het hoofd van Menascheh.
18. En Jozef zeide tot zijn vader: Niet aldus, mijn vader, omdat deze de eerstverwekte is; leg uw rechter op zijn hoofd.
19. En zijn vader weigerde, en hij zeide: Ik weet, mijn zoon, ik weet; ook deze zal zijn tot een volk, en ook deze zal groot worden; en nochtans zal zijn kleinere broeder groter worden dan hij, en zijn zaad zal zijn een volheid van natiën.
20. En hij zegende hen in dezen dag, door te zeggen: In u zal Israël zegenen, door te zeggen: God zette u zoals Efraïm en zoals Menascheh; en hij stelde Efraïm vóór Menascheh.
21. En Israël zeide tot Jozef: Zie, ik, ik sterf; en God zal met ulieden zijn, en Hij zal u wederbrengen tot het land uwer vaderen.
22. En ik, ik geef u één aandeel boven uw broederen, hetwelk ik genomen heb vanuit de hand van den Emorriet met mijn zwaard en met mijn boog.

De Inhoud.

6216. In dit hoofdstuk wordt in den inwendigen zin gehandeld over het verstandelijke der Kerk, hetwelk vanuit het ware is, en over haar willijke, hetwelk vanuit het goede is; het verstandelijke der Kerk is Efraïm, en het willijke der Kerk is Menaschēh.

6217. Dat in de Kerk het ware des geloofs, hetwelk van het verstandelijke is, schijnbaar op de eerste plaats is, en het goede der naastenliefde, hetwelk van het willijke is, schijnbaar op de tweede, wordt daarmede aangeduid dat Israël de rechterhand legde op het hoofd van Efraïm, en de linker op het hoofd van Menaschēh.

De Inwendige Zin.

6218. Vers 1, 2. *En het was na die woorden, en men zeide tot Jozef: Zie, uw vader is krank; en hij nam zijn twee zonen met zich, Menascheh en Efraïm. En men boodschapte Jakob, en men zeide: Zie, uw zoon Jozef komt tot u; en Israël versterkte zich, en hij zat op het bed.* En het was na die woorden, betekent de dingen die vanuit de vorige volgen; en men zeide tot Jozef, betekent een voortreffelijke doorvatting; zie, uw vader is krank, betekent het opeenvolgende der wederverwekking; en hij nam zijn twee zonen met zich, Menascheh en Efraïm, betekent het willijke der Kerk en het verstandelijke der Kerk, uit het Inwendige geboren; en men boodschapte Jakob, betekent de bemerking uit het ware van het natuurlijke; en men zeide: Zie, uw zoon Jozef komt tot u, betekent aangaande de aanwezigheid van het Inwendige; en Israël versterkte zich, betekent de nieuwe krachten door het geestelijk goede: en hij zat op het bed, betekent dat het was gekeerd naar het natuurlijke.

6219. En het was na die woorden; dat dit de dingen betekent die vanuit de vorige volgen, staat vast uit de betekenis van woorden, zijnde dingen, waarover in de vorige dingen is gehandeld; aldus zijn na die woorden de dingen die vanuit de vorige volgen.

6220. En men zeide tot Jozef; dat dit een voortreffelijke bemerking betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de doorvatting, waarover n. 1791, 1815, 1819, 1822, 1898, 1919, 2080, 2619, 2862, 3509, 5687; dat het een voortreffelijke bemerking is, komt omdat in de volgende dingen wordt gehandeld over het verstandelijke en het willijke der Kerk, aldus over haar ware en goede, en dit uit den invloed door het Inwendig Hemelse, zijnde Jozef.

6221. Zie, uw vader is krank; dat dit het opeenvolgende der wederverwekking betekent, staat vast uit de betekenis van sterven, zijnde de wederopstanding ten leven, en de wederverwekking, waarover n. 3326, 3498, 3505, 4618, 4621, 6063; vandaar is het krank zijn, hetwelk vooraf gaat, het voortschrijdende tot de wederverwekking, aldus het opeenvolgende der wederverwekking. Dat sterven de wederverwekking is, en krank zijn het opeenvolgende der wederverwekking, kan wel niet anders verschijnen als te ver verwijderd dan dat men zou kunnen geloven dat het aldus is; maar wie aangaande de engellijke denking en spraak iets kent, zal erkennen dat het aldus is; de Engelen weten niets aangaande den dood, noch aangaande ziek zijn; en daarom hebben zij dienaangaande ook niet enige idee; deswege hebben zij in de plaats ervan, wanneer het door den mens wordt gelezen, de idee van de voortzetting van het leven en van de wederopstanding, ter oorzaak hiervan wijl de mens wanneer

hij sterft, alleen dat uittrekt wat hem tot nut had gestrekt in de wereld, en binnentreedt in het leven waarin hij met zijn geest was geweest. Deze idee doet zich aan de Engelen voor wanneer sterven en krank zijn gelezen wordt; desgelijks de idee van wederverwekking, want deze is de wederopstanding ten leven; tevoren immers was de mens geestelijk dood geweest; wanneer hij echter is wederverwekt, wordt hij levend en een zoon der wederopstanding; de mens zelf die naar den Hemel verlangt, denkt, wanneer hij in het lichaam leeft, ook niet anders over den dood, noch over de ziekte welke voorafgaat, dan dat het de wederopstanding ten leven is; want wanneer hij over den Hemel denkt, maakt hij zich los van de voorstelling aangaande het lichaam, vooral wanneer hij ziek is en dichter tot den dood komt; daaruit blijkt dat de geestelijke idee aangaande den dood des lichaams er ene is aangaande het nieuwe des levens; wanneer derhalve over de wederopstanding of over de wederverwekking wordt gehandeld in den Hemel, en dit naar beneden glijdt en in zulke dingen die der wereld zijn, wordt bepaald, zo valt dit niet anders dan in eendere dingen. Aldus is het gesteld met het Woord; dit daalt ten aanzien van alle en de afzonderlijke dingen neder vanuit den Heer en gaat door den Hemel heen tot in de wereld; bij het nederdalen bekleedt het zich met vormen die evenredig zijn gemaakt aan de bevatting in den drievoudigen Hemel, en tenslotte met een vorm die evenredig is gemaakt aan de bevatting van den mens, welke vorm de letterlijke zin is.

6222. En hij nam zijn twee zonen met zich, Menaschah en Efraïm; dat dit betekent het willijke der Kerk en het verstandelijke der Kerk, uit het Inwendige geboren, staat vast uit de uitbeelding van Menaschah, zijnde het nieuwe willijke in het natuurlijke en het hoedanige ervan, waarover n. 5354 aan het einde; en uit de uitbeelding van Efraïm, zijnde het nieuwe verstandelijke in het natuurlijke en het hoedanige ervan, waarover n. 5354; dat zij uit het Inwendige geboren zijn, wordt daarmede aangeduid dat zij de zonen waren van Jozef, door wien het Inwendig Hemelse wordt uitgebeeld, n. 5869, 5877. Wat het verstandelijke der Kerk en het willijke der Kerk is, moet worden gezegd; het verstandelijke der Kerk is doorvatten vanuit het Woord wat het ware des geloofs en wat het goede der naastenliefde is; het is bekend, dat de letterlijke zin des Woords zodanig is dat de mens elk dogma dat hij ook maar aangrijpt, vanuit dien zin bevestigt; de oorzaak hiervan is deze, dat de dingen die van den letterlijken zin des Woords zijn, gemene vaten zijn welke de ware dingen opnemen, en dat die vaten niet dan alleen als zij de ware dingen opgenomen hebben verschijnen, als het ware door een doorschijnendheid, zodanig als zij zijn, aldus dat zij slechts gemene dingen zijn, welke eerst door

den mens geput moeten worden opdat hij op geschikte wijze de bijzondere en de afzonderlijke dingen kan opnemen; dat de letterlijke zin des Woords zodanig is dat de mens elk dogma dat hij ook maar aangrijpt, vanuit dien zin bevestigt, blijkt duidelijk uit de zovele ketterijen welke in de Kerk zijn geweest en welke er nog zijn, waarvan een elk door de secte-aanhangers vanuit den letterlijken zin des Woords wordt bevestigt, en wel zo door hen bevestigt dat geheel en al wordt geloofd dat het aldus is; en indien zij dan het ware zelf aangaande den Hemel hoorden, zouden zij het in het minst niet opnemen; de oorzaak hiervan is deze dat zij niet het verstandelijke der Kerk hebben; het verstandelijke der Kerk immers ligt hierin dat de mens als hij het Woord leest, en ijverig het ene met het andere vergelijkt, daaruit doorvat wat geloofd en wat gedaan moet worden; dit valt niet dan alleen in zodanigen die uit den Heer worden verlicht, en die eveneens in de Christelijke wereld verlichten worden genoemd; en die verlichting valt niet in anderen dan in zodanigen die de ware dingen verlangen te weten, niet terwille van de faam en de heerlijkheid, maar terwille van het leven en het nut; die verlichting zelf wordt opgenomen door het verstandelijke bij den mens, want het is het verstandelijke hetwelk verlicht wordt; dit blijkt duidelijk hieruit dat zij die slechts weinig verstandelijks hebben, geenszins vanuit het Woord zulke dingen kunnen zien, maar dat zij geloof hebben in hen van wie zij geloven dat zij verlicht zijn. Bovendien moet men weten dat zij die wederverwekt zijn, uit den Heer een verstandelijke ontvangen hetwelk kan worden verlicht; het is het licht des Hemels uit den Heer, hetwelk invloet in het verstandelijke en hetzelfde verlicht; het verstandelijke heeft immers nergens anders vandaan zijn licht, zijn gezicht, bijgevolg zijn doorvatting. Maar dit verstandelijke, hetwelk het verstandelijke der Kerk wordt genoemd, is innerlijker dan het verstandelijke dat slechts vanuit de wetenschappelijke dingen is; het is, immers een bemerken dat het aldus is; niet dat de wetenschappelijke en de filosofische dingen dit dicteren, maar omdat het Woord in zijn geestelijken zin dit doet; zo bijvoorbeeld kunnen zij die in het verstandelijke der Kerk zijn, helder doorvatten dat het Woord in alle en de afzonderlijke dingen leert dat de liefde tot den Heer en de liefde jegens den naaste de wezenlijke dingen der Kerk zijn, en dat het leven van den mens blijft na den dood, en dat zijn leven is vanuit zijn liefden; voorts dat het van de naastenliefde gescheiden geloof geen geloof is, en dat het geloof niets tot het eeuwige leven toedoet tenzij voor zoveel als het wordt aangebonden aan het goede der liefde tot den Heer en aan het goede der liefde jegens den naaste; bijgevolg, dat zij verbonden moeten zijn opdat er geestelijk leven zij; dat deze dingen waar zijn, kunnen

diegenen helder doorvatten die een verlicht verstandelijke hebben, maar zij die het niet hebben, kunnen het geenszins zien. Men gelooft dat diegenen het verstandelijke in de dingen der Kerk hebben die de dogma's of de leerstellige dingen hunner Kerk met vele dingen weten te bevestigen, en dit tot aan de overreding toe dat het aldus is, en eveneens diegenen die verscheidene ketterijen handig weten te weerleggen; maar dit is niet het verstandelijke der Kerk, want een dogma bevestigen is niet van het verstandelijke, maar van het vernuft in het zinlijke, en dit valt somtijds in de slechtsten, en dit kunnen diegenen doen die in het geheel niets geloven, en eveneens zij die in de valse dingen zelf zijn; voor dezen en genen is niets gemakkelijker dan al wat hun belieft te bevestigen, en wel dermate dat de eenvoudigen worden overreed; maar het verstandelijke der Kerk is doorvatten en zien voordat enig dogma wordt bevestigd of het al dan niet waar is, en daarna bevestigen; dit verstandelijke is het hetwelk door Efraïm wordt uitgebeeld; het goede der Kerk echter, hetwelk door Menascheh wordt uitgebeeld, is het goede der naastenliefde, hetwelk den mens der Kerk wordt ingeboezemd uit den Heer door de ware dingen des geloofs; het zijn immers deze tezamen met het goede der naastenliefde, welke invloeiën in het verstandelijke en hetzelfde verlichten, en eveneens maken dat het verstandelijke en het willijke één gemoed samenstellen. Dat het ene en het andere, namelijk het verstandelijke en het willijke, uit het Inwendige geboren is, kan vaststaan uit de dingen die eerder meermalen zijn gezegd en getoond, want elke aandoening van het goede en het ware waardoor er verlichting is, vloeit nergens anders vandaan in, wordt aldus nergens anders vandaan geboren dan uit het Inwendige, dat is, het Inwendige uit den Heer.

6223. En men boodschapte Jakob; dat dit de bemerking uit het ware van het natuurlijke betekent, staat vast uit de betekenis van boodschappen, zijnde de bemerking, waarover n. 3608, 5601; en uit de uitbeelding van Jakob, zijnde het ware van het natuurlijke, waarover n. 3305, 3509, 3525, 3546, 3599, 3775, 4234, 4009, 4520, 4538, 6001.

6224. En men zeide: Zie, uw zoon Jozef komt tot u; dat dit de aanwezigheid van het Inwendige betekent, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, n. 6177; en uit de betekenis van komen tot iemand, zijnde de aanwezigheid, waarover n. 5934, 5941, 5947, 6063, 6089. Dat Jozef het Inwendige is, en elders dat hij het Inwendig Hemelse is, is in toepassing op de dingen die beneden in het natuurlijke zijn; wanneer het wordt toegepast op de lagere dingen van het natuurlijke, welke worden uitgebeeld door Jakob, wordt gezegd het Inwendige, eender wanneer het wordt toegepast op Farao; doch

wanneer het wordt toegepast op de innerlijke dingen van het natuurlijke, welke worden uitgebeeld door Israël, en eveneens door zijn tien zonen, dan wordt gezegd het Inwendig Hemelse, en het Inwendig Goede, en dit vanwege den invloed.

6225. En Israël versterkte zich; dat dit de nieuwe krachten door het geestelijk goede betekent, staat vast uit de betekenis van zich versterken, zijnde nieuwe krachten ontvangen; en uit de uitbeelding van Israël, zijnde het geestelijk goede vanuit het natuurlijke, waarover n. 4286, 4598, 5801, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833; dat het is *door* het geestelijk goede, komt omdat Jakob in het vlak voorafgaande Jakob wordt genoemd, en hier Israël; immers er wordt gezegd: “Men boodschapte *Jakob*, en men zeide: Zie, uw zoon Jozef komt tot u; en *Israël* versterkte zich”; Israël is immers het geestelijk goede vanuit het natuurlijke, Jakob echter is het ware van het natuurlijke; en het ware van het natuurlijke, hetwelk des geloofs daar is, wordt versterkt door het geestelijk goede, hetwelk het goede der naastenliefde is; Israël is ook het inwendige der Kerk, en Jakob haar uitwendige, n. 4286, 4292, 4570; het uitwendige der Kerk wordt ook nergens anders vandaan versterkt en ontvangt nergens anders vandaan krachten dan uit haar inwendige; in het inwendige der Kerk zijn zij die in het goede der naastenliefde zijn, hetwelk het goede des geloofs is, voorts het goede van het ware, alsmede het geestelijk goede, welke Israël zijn; in het uitwendige echter zijn zij die in het ware des geloofs, en nog niet klaarlijkend in het goede zijn, maar in wier ware toch het goede is; dit is Jakob.

6226. En hij zat op het bed; dat dit betekent dat het was gekeerd naar het natuurlijke, staat vast uit de betekenis van het bed, zijnde het natuurlijke, waarover n. 6188; dat Israël zat op het bed, wil zeggen dat het geestelijk goede gekeerd was naar het natuurlijke, komt omdat daarmee dat Israël zich nederboog op het hoofd des beds, vorig hfdst. XLVII, laatste vers, is aangeduid dat het geestelijk goede zich keerde tot de dingen die van het innerlijk natuurlijke zijn, men zie n. 6188; daarom wordt daarmee dat hij zich daarvan verwijderde en zat op het bed, aangeduid dat het zich keerde tot het natuurlijke. Wat is zich keren tot het innerlijk natuurlijke, en tot het uiterlijk natuurlijke, kan niet bevattelijk gezegd worden, omdat uiterst weinigen weten dat er een innerlijk en een uiterlijk natuurlijke is, en dat de denking nu eens in dat en dan weer in dit is; zij die dit niet weten, denken daarom ook niet na, en hebben zich bijgevolg ook niet door iets van ondervinding erkentenis van die zaak kunnen verwerven; dit is evenwel het gemene bij een ieder, maar met een verschil; immers, nu eens wordt de denking opgeheven tot de dingen die hoger zijn, en dan weer glijdt zij neder tot de dingen die

lager zijn; aldus schouwt de denking van den mens nu eens omhoog, dan weer omlaag. Bovendien kan een ieder zien dat Israëel kromde zich in op het bed, en daarna dat hij zat op het bed, te ongewichtige dingen zijn dan dat zij in het allerheiligste Woord vermeld zouden worden, indien zij niet een verborgenheid insloten, welke verborgenheid niet dan door den inwendigen zin opgedekt kan worden, bijgevolg niet dan door de erkenning van wat de afzonderlijke woorden aanduiden in den geestelijken zin, dat is, in dien zin waarin de Engelen zijn; want de Engelen denken niet zoals de mens vanuit de objecten der wereld, des lichaams, en van den aardbol, maar vanuit de objecten des Hemels; en hoedanig verschil daartussen is, blijkt vooral uit de overeenstemmingen, waarover aan het einde van verscheidene hoofdstukken.

6227. *Vers 3, 4, 5, 6, 7. En Jakob zeide tot Jozef: God Schaddai is tot mij gezien in Luz in het land Kanaän, en Hij heeft mij gezegend. En Hij zeide tot mij: Zie, Ik zal u vruchtbaar maken en u doen vermenigvuldigen, en Ik zal u geven tot een hoop van volken; en Ik zal dit land aan uw zaad geven na u, een eeuwige bezitting. En nu, uw twee zonen, u geboren in het land van Egypte tot aan mijn komen tot u in Egypte, mij zijn zij, Efraïm en Menascheh; zoals Ruben en Schimeon zullen zij mij zijn. En uw geslacht hetwelk gij verwekt na hen, zij zullen uwe zijn; op den naam hunner broederen zullen zij genoemd worden in hun erfenis. En ik in mijn komen vanuit Paddan, gestorven is op mij Rachel in het land Kanaän, in den weg, in nog een streek lands om te komen tot Efrathah, en ik begroef haar daar in den weg van Efrath, welke is Bethlechem.* En Jakob zeide tot Jozef, betekent de vergemeenschapping van het ware van het natuurlijke met het Inwendige; God Schaddai is tot mij gezien in Luz in het land Kanaän, betekent het Goddelijke, verschijnende in het natuurlijke in den vorigen staat; en Hij heeft mij gezegend, betekent de voorzegging aangaande de levendmaking; en Hij zeide tot mij: Zie, Ik zal u vruchtbaar maken, en u doen vermenigvuldigen, betekent de levendmaking door het goede der naastenliefde en het ware des geloofs; en Ik zal u geven tot een hoop van volken, betekent de aanwassing tot in het eindeloze; en Ik zal het land aan uw zaad geven na u, een eeuwige bezitting, betekent het Rijk des Heren voor hen die in dat goede en ware zijn; en nu, uw twee zonen, u geboren in het land van Egypte, betekent het goede en het ware in het natuurlijke uit het Inwendige; tot aan mijn komen tot u in Egypte, betekent voordat het ware van het natuurlijke in de wetenschappelijke dingen daar was; mij zijn zij, betekent dat zij in mij zijn; Efraïm en Menascheh, betekent het verstandelijke en het willijke der Kerk; zoals Ruben en Schimeon zullen zij mij zijn, betekent dat zij het ware en het goede van het ware zullen zijn; en

uw geslacht hetwelk gij verwekt na hen, betekent de innerlijke ware en goede dingen welke daarna zijn; zullen uwe zijn, betekent dat zij zullen zijn in het redelijke dat uit het Inwendige is; op den naam hunner broederen zullen zij genoemd worden in hun erfenis, betekent dat zij vanuit het hoedanige der ware en goede dingen der Kerk zullen zijn, en tezamen tussen dezelve; en ik in mijn komen vanuit Paddan, betekent vanuit den staat der erkennenissen; gestorven is op mij Rachel in het land Kanaän, betekent het einde der vorige aandoening van het innerlijk ware; in den weg, nog een streek lands, betekent het bemiddelende; om te komen tot Efrathah, betekent het geestelijke van het hemelse in den vorigen staat; en ik begroef haar in den weg van Efrath, betekent de verwerping van dien staat; welke is Bethlechem, betekent in plaats ervan den staat der nieuwe aandoening van het ware en het goede.

6228. En Jakob zeide tot Jozef; dat dit de vergemeenschapping van het ware van het natuurlijke met het Inwendige betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de doorvatting, waarover boven n. 6220; en eveneens de vergemeenschapping, waarover n. 3060, 4131; want hetgeen door een ander wordt doorvat, dat wordt vergemeenschap; uit de uitbeelding van Jakob, zijnde het ware van het natuurlijke, waarover vlak boven n. 6223; en uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, waarover ook boven, n. 6224.

6229. God Schaddai is, tot mij gezien in Luz in het land Kanaän; dat dit betekent het Goddelijke, verschijnende in het natuurlijke in den vorigen staat, staat vast uit de betekenis van God Schaddai, zijnde het Goddelijke; Schaddai immers werd de God geheten dien Abraham, Jischak, en Jakob hadden, n. 3667, 5628; en dat deze Jehovah zelf of de Heer was, aldus het Goddelijke, kan vaststaan uit Gen. hfdst. xxviii: 13, 19; uit de betekenis van tot mij gezien, zijnde dat Hij verschenen was; uit de betekenis van Luz, zijnde het natuurlijke in den vorigen staat, waarover n. 4456; en uit de betekenis van het land Kanaän, zijnde de Kerk, waarover eerder; daaruit blijkt dat met God Schaddai is tot mij gezien in Luz in het land Kanaän, wordt aangeduid het Goddelijke verschijnende in het natuurlijke, waar het ware der geestelijke Kerk is.

6230. En Hij heeft mij gezegend; dat dit de voorzegging aangaande de levendmaking betekent, staat vast uit de betekenis van zegenen, zijnde hier de voorzegging aangaande de levendmaking; want de zegening was deze dat Hij hem vruchtbaar zou maken, en hem zou vermenigvuldigen, en hem zou geven tot een hoop van volken, en het land zou geven aan zijn zaad na hem tot een eeuwige bezitting, welke dingen alle zijn van de voorzegging aangaande de levendmaking; niet dat de nakomelingen van Jakob levend

gemaakt zouden worden, maar zij die in het ware des geloofs en in het goede der naastenliefde zijn, want dezen zijn Jakob en Israël in den inwendigen zin.

6231. En Hij zeide tot mij: Zie, Ik zal u vruchtbaar maken, en u doen vermenigvuldigen; dat dit de levendmaking door het goede der naastenliefde en het ware des geloofs betekent, staat vast uit de betekenis van vruchtbaar maken, waarvan wordt gesproken met betrekking tot het goede der naastenliefde, en uit de betekenis van vermenigvuldigd worden, waarvan wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen des geloofs, waarover n. 43, 55, 913, 983, 2846, 2847; omdat deze dingen het zijn die den mens levend maken, wordt er gezegd de levendmaking door dezelve.

6232. En Ik zal u geven tot een hoop van volken; dat dit de aanwassing tot in het eindeloze betekent, staat vast uit de betekenis van een hoop van volken, zijnde de ware dingen vanuit het goede tot in het eindeloze; de volken immers betekenen de ware dingen, n. 1259, 1260, 3295, en een hoop den overvloed; vandaar is geven tot een hoop van volken, maken dat de ware dingen in overvloed aanwassen; dat het is tot in het eindeloze, komt omdat alle dingen die in de geestelijke wereld zijn, welke uit het Oneindige voortgaan, zoals de ware en de goede dingen zijn, tot in het eindeloze kunnen worden vermenigvuldigd en groeien; eindeloos wordt dat geheten wat niet met een getal bepaald en begrepen kan worden; maar nochtans is het eindeloze eindig ten opzichte van het Oneindige, en aldus eindig dat daartussen geen verhouding optreedt. Dat de ware en de goede dingen tot in het eindeloze kunnen groeien, hebben zij daarvandaan dat zij uit den Heer, Die Oneindig is, voortgaan; dat de ware en de goede dingen zodanig zijn, kan daaruit vaststaan dat de algehele Hemel in het ware en het goede is, en evenwel niet iemand in een geheel en al eender ware en goede; dit zou ook aldus zijn indien de Hemel duizend en duizendmaal groter was; desgelijks hieruit dat de Engelen tot in het eeuwige vervolmaakt worden, dat is, aanhoudend groeien in het goede en het ware, en toch nooit tot den graad van enige volmaaktheid kunnen komen; altijd immers blijft het eindeloze over; want de ware dingen zijn eindeloos in getal, en elk ware heeft het eindeloze in zich, en zo voort. Dit kan nog beter vaststaan uit de dingen in de natuur; ook al zouden de mensen tot in het eindeloze toenemen, zo zou nochtans niemand het zelfde aangezicht hebben als een ander, noch het zelfde inwendige aangezicht, dat is, den zelfden animus als een ander, en zelfs niet den zelfden klank der spraak; daaruit blijkt dat er een eindeloze verscheidenheid van alle dingen is, en dat er nooit één ding het zelfde als een ander bestaat; deze verscheidenheid is nog eindelozer in de ware en de goede dingen die van de geestelijke wereld

zijn, omdat één ding in de natuurlijke wereld overeenstemt met duizenden en duizenden dingen in de geestelijke wereld; deswege, hoe innerlijker zij zijn, des te meer zijn zij eindeloos. Dat er zulke eindeloze dingen zijn van alle dingen in de geestelijke wereld en eveneens in de natuurlijke wereld, komt omdat zij ontstaan uit het Oneindige, zoals boven is gezegd; indien zij immers niet daaruit ontstonden, zo zouden zij nooit eindeloos zijn; en daarom ook blijkt uit de eindeloze dingen in de ene en de andere wereld duidelijk dat het Goddelijke Oneindig is.

6233. En Ik zal het land aan uw zaad geven na u, een eeuwige bezitting; dat dit het Rijk des Heren betekent voor hen die in dat goede en ware zijn, staat vast uit de betekenis van het land, hier van het land Kanaän, zijnde het Rijk des Heren, waarover n. 1607, 3038, 3481, 3705, 4240, 4447; uit de betekenis van het zaad, zijnde het ware des geloofs en het goede der naastenliefde, waarover n. 1025, 1447, 1610, 1940, 2848, 3038, 3310; en dat het zaad van Abraham, Jischak, en Jakob, diegenen zijn die in de goede en de ware dingen zijn, en zonen des Koninkrijks worden genoemd, n. 3373; en uit de betekenis van de eeuwige bezitting, zijnde het leven des Heren hebben; dezen zijn de zonen des Koninkrijks.

6234. En nu, uw twee zonen, u geboren in het land van Egypte; dat dit het goede en het ware in het natuurlijke uit het Inwendige betekent, staat vast uit de uitbeelding van Menaschē en van Efraïm, die hier de twee zonen zijn, zijnde het willijke der Kerk en het verstandelijke der Kerk in het natuurlijke, geboren uit het Inwendige, waarover boven n. 6222; en omdat het goede is van het willijke, en het ware is van het verstandelijke, wordt met de zelfden het goede en het ware der Kerk aangeduid; uit de betekenis van u geboren, namelijk aan Jozef, zijnde uit het Inwendige; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waar de wetenschappelijke dingen der Kerk zijn, waarover n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301; en zijnde het natuurlijke, n. 6147.

6235. Tot aan mijn komen tot u in Egypte; dat dit betekent voordat het ware van het natuurlijke in de wetenschappelijke dingen was, staat vast uit de betekenis van tot aan mijn komen tot u, zijnde voordat het was; uit de uitbeelding van Jakob, die dit over zichzelf zegt, zijnde het ware van het natuurlijke, waarover boven n. 6223; en uit de betekenis van Egypte, zijnde de wetenschappelijke dingen in het natuurlijke, waarover n. 1164, 1165, 1186, 1462, 4749, 4964, 4966, 5700, 6004; dat daardoor dat Jakob en zijn zonen in Egypte kwamen, werd uitgebeeld dat de ware dingen zouden worden

nedergelegd in de wetenschappelijke dingen der Kerk, is getoond in de beide hoofdstukken welke voorafgaan; men zie n. 6004.

6236. Mij zijn zij; dat dit betekent in mij, staat vast uit de uitbeelding van Jakob, die dit aangaande zichzelf zegt, zijnde het ware van het natuurlijke, waarover aanstonds; en uit de uitbeelding van Menaschah en van Efraïm, aangaande wie hij het zegt, zijnde het willijke der Kerk en het verstandelijke der Kerk in het natuurlijke, waarover n. 5354, 6222; dat mij zijn zij, is in mij, komt omdat Jakob het ware van het natuurlijke is, aldus eveneens het natuurlijke ten aanzien van het ware, en in het natuurlijke is het verstandelijke en het willijke, welke door Efraïm en Menaschah worden uitgebeeld; vandaar wordt, omdat zij in dat natuurlijke zijn, met mij zijn zij, aangeduid: in mij. Dat Jakob het natuurlijke is, in den hoogsten zin het Goddelijk Natuurlijke des Heren, zie men in n. 3305, 3509, 3525, 3576, 4009, 4538, 4570, 6098; en in den betrekkelijken zin het ware in het natuurlijke, aldus eveneens het natuurlijke ten aanzien van het ware, n. 3509, 3525, 3546; en omdat Jakob in het gemeen het ware in het natuurlijke is, zijn derhalve zijn tien zonen de ware dingen der Kerk daar in het bijzonder, n. 5403, 5419, 5427, 5458, 5512; aldus ook nu de zonen van Jozef. Door Faraon wordt ook het natuurlijke uitgebeeld, doch niet ten aanzien van de ware dingen, maar ten aanzien van de wetenschappelijke dingen, welke lager zijn, en in welke de ware dingen kunnen worden ingewijd en ingeboezemd, hetgeen is uitgebeeld door de komst van Jakob en van zijn zonen in Egypte.

6237. Efraïm en Menaschah; dat dit het verstandelijke en het willijke der Kerk betekent, zie men in n. 5354, 6222.

6238. Zoals Ruben en Schimeon zullen zij mij zijn; dat dit betekent dat zij het ware en het goede van het ware zullen zijn, staat vast uit de uitbeelding van Ruben, zijnde het geloof met het verstand, en het ware der leer waardoor men tot het goede des levens kan geraken, waarover n. 3861, 3866, aldus in het algemeen het ware hetwelk van het verstandelijke is; en uit de uitbeelding van Schimeon, zijnde het geloof met den wil, deswege het geloof met de daad, hetwelk het goede des geloofs of het goede van het ware is, waarover n. 3869, 3870, 3871, 3872, 4497, 4502, 4503, 5626, 5630, aldus in het algemeen het goede dat van het nieuwe willijke is; dat deze dingen eendere zijn als die welke door Efraïm en Menaschah worden uitgebeeld, staat vast; maar omdat Ruben zijn uitbeeldende had ontwijfd, n. 4601, en eveneens Schimeon het zijne had bezoedeld, n. 4497, 4502, 4503, en zij deswege waren vervloekt, volg. hfdst. vers 3, 4, 5, 6, 7, verloren zij derhalve hun eerstgeboorte, en werden in hun plaats als eerstverwekten erkend Jozefs zonen Efraim en Menaschah,

1 Kron. v: 1; doch nochtans bleef bij Ruben en Schimeon het uitbeeldende aan, want het is om het even hoedanig de persoon is die uitbeeldt, n. 665, 1097 einde, 4281; er bleef namelijk het uitbeeldende van het geloof met het verstand aan bij Ruben, en het uitbeeldende van het geloof met den wil bij Schimeon; doch bij Efraïm was het uitbeeldende van het verstandelijke der Kerk, en bij Menaschah het uitbeeldende van het willijke der Kerk.

6239. En uw geslacht hetwelk gij verwekt na hen; dat dit betekent de innerlijke ware en goede dingen welke daarna zijn, staat vast uit de betekenis van het geslacht, zijnde de dingen die des geloofs en der naastenliefde zijn, waarover n. 613, 2020, 2584, aldus de ware en de goede dingen; en uit de betekenis van na hen, zijnde de innerlijke dingen welke daarna zijn; dat de innerlijke dingen worden aangeduid, komt omdat de dingen die uit het Inwendige daarna worden verwekt, meer innerlijk zijn; de dingen immers die eerder verwekt zijn, zijn hetzelfde achtereenvolgens als middelen van dienst om de dingen die daarna verwekt worden, meer innerlijk voort te leiden, want het Inwendige verheft het natuurlijke bij graden tot zich; dit blijkt uit de verwekking van alle dingen die van het verstandelijke zijn in den mens; eerst immers is de mens zinlijk, daarna wordt hij meer en meer innerlijk, totdat hij verstandelijk wordt; eender is het gesteld met de nieuwe verwekking, welke geschiedt door het geloof en de naastenliefde; vandaar komt het dat de mens bij graden wordt vervolmaakt; men zie de dingen die over de geleidelijke verheffing naar de innerlijke dingen toe wanneer de mens wordt wederverwekt, in n. 6183 zijn gezegd. Dat de verwekking in het Woord de dingen betekent die des geloofs en der naastenliefde zijn, komt omdat geen andere verwekking dan de geestelijke in den inwendigen zin verstaan kan worden; welke verwekking [of geslacht, *generatio*] ook wordt verstaan bij David: “Zij zullen een vrees vreezen, omdat God is in het *geslacht des gerechten*”, Psalm xiv: 5; het geslacht des gerechten voor de ware dingen vanuit het goede; van de gerechtigheid wordt immers gesproken met betrekking tot het goede. Bij Jesaja: “Zij zullen niet te vergeefs arbeiden, en zij zullen *niet verwekken* ter verschrikking; zaad der gezegenden van Jehovah zijn zij”, LXV: 23. Bij denzelfde: “Wie heeft het gewerkt, en gedaan, Wie *roept de geslachten van den beginne*; Ik, Jehovah, de Eerste, en met de laatsten ben Ik de Zelfde”, xli: 4. Bij Ezechiël: “Uw handels en *uw geslachten* van het land des Kanaäniets; uw vader een Emorriet, en uw moeder een Chittietische. Wat *uw geslachten* aangaat, in den dag waarop gij geboren waart, was uw navel niet afgesneden, en gij waart met wateren niet gewassen tot Mijn aanblik”, xvi: 3, 4; hier aangaande de gruwelen van Hierosolyma, waar duidelijk blijkt dat de verwekkingen verwekkingen in den

geestelijken zin zijn. Bij Jesaja: “Ontwaak naar de dagen der eeuwigheid, *de geslachten der eeuwigheden*”, LI: 9; dagen der eeuwigheid voor den staat en den tijd der Oudste Kerk; van eeuwigheid wordt met betrekking tot haar gesproken, omdat zij in het goede der liefde tot den Heer was, van welk goede, omdat het onmiddellijk uit den Heer is, wordt gezegd eeuwig; geslachten der eeuwigheden voor de goede dingen daaruit. Eender bij Mozes: “Gedenk aan de dagen der eeuwigheid, versta de *jaren van geslacht en van geslacht*”, Deut. xxxii: 7; dagen der eeuwigheid voor den staat en den tijd der Oudste Kerk, welke vóór den vloed en een hemelse Kerk was; jaren van geslacht en van geslacht voor den staat en den tijd der Oude Kerk, welke na den vloed en een geestelijke Kerk was; over die Kerken wordt daar bij Mozes gehandeld. Bij Joël: “Jehudah zal tot in het eeuwige zitten, en Hierosolyma tot *geslacht en geslacht*”, III: 20; van het eeuwige wordt gesproken met betrekking tot Jehudah, omdat met Jehudah de hemelse Kerk wordt uitgebeeld, n. 388; en van geslacht en geslacht wordt gesproken met betrekking tot Hierosolyma, omdat met Hierosolyma de geestelijke Kerk wordt aangeduid, n. 402. Bij Jesaja: “Mijn gerechtigheid zal tot in het eeuwige zijn, en Mijn heil *tot geslacht van geslachten*”, LI:8, waar van het eeuwige wordt gesproken met betrekking tot het goede der liefde, want hiervan wordt gezegd gerechtigheid, n. 612, 2235; en geslacht van het goede des geloofs. Bij David: “Uw koninkrijk, een koninkrijk van alle eeuwigheden, en Uw heerschappij *tot in alle geslacht en geslacht*”, Psalm CXLV 13, eender; indien immers niet van het eeuwige werd gesproken met betrekking tot het hemelse, en van geslacht met betrekking tot het geestelijke, zou slechts het ene gezegd worden; het ene en het andere zou een zinledige herhaling zijn. De dingen die van den staat des geloofs zijn, worden ook daarmede aangeduid dat “de bastaard niet zou komen in de vergadering van Jehovah *tot het tiende geslacht*”, Deut. xxiii: 2; dat “de Ammoniet en de Moabiet er zelfs niet komen zouden *tot het tiende geslacht*”, Deut. xxiii: 3. En dat “de Edomiet en de Egyptenaar zou komen in de vergadering van Jehovah *tot het derde geslacht*”, ald. vers 8. Eender in het gebod van den Decaloog, dat Jehovah God “bezoeken zou de ongerechtigheid der vaders over de zonen, *over het derde en vierde geslacht*, voor zoveel het de haters betreft”, Exod. xx: 5. Dat de geslachten [of verwekkingen] de dingen zijn die des geloofs en der naastenliefde zijn, komt omdat in den geestelijken zin geen andere kunnen worden verstaan dan die welke der wederverwekking of des wederverwekten zijn, eender als de geboorten, de baringen, en de ontvangnissen in het Woord, en dat deze des geloofs en der naastenliefde zijn, zie men in n. 1145, 1255, 3860, 3868, 4668, 5160, 5598.

6240. Zullen uwe zijn; dat dit betekent dat zij zullen zijn in het redelijke dat in het Inwendige is, staat hieruit vast dat het Inwendig Hemelse, hetwelk door Jozef wordt uitgebeeld, in het redelijke is, n. 4286, 4963, en derhalve wordt met zullen uwe zijn aangeduid dat zij in het redelijke zullen zijn, zoals eerder met mij zijn zij, dat zij in het natuurlijke zullen zijn, waarin het ware van het natuurlijke is, hetwelk door Jakob wordt uitgebeeld, n. 6236. Wat het redelijke is, moet in het kort worden gezegd: het verstandelijke van den inwendigen mens wordt het redelijke geheten, doch het verstandelijke van den uitwendigen mens wordt het natuurlijke geheten; aldus is het redelijke inwendig, en het natuurlijke uitwendig; en zij zijn onderling ten eerste onderscheiden; maar een waarlijk redelijk mens is niet dan alleen hij die een hemels mens wordt genoemd, en die doorvatting heeft van het goede, en vanuit het goede doorvatting van het ware; doch hij die niet die doorvatting heeft, maar slechts de erkenning dat het waar is omdat hij aldus onderricht is, en daaruit een geweten heeft, is niet waarlijk een redelijk mens, maar hij is een innerlijk natuurlijk mens; zij die van de geestelijke Kerk des Heren zijn, zijn zodanig; zij verschillen onderling zoals het schijnsel der maan verschilt van het schijnsel der zon; deswege verschijnt ook de Heer aan de geestelijken als Maan, doch aan de hemelsen als Zon, n. 1521, 1529, 1530, 1531, 4060, 4696. Verscheidenen in de wereld menen dat een redelijk mens diegene is die vernuftig over vele dingen kan redeneren en de redeneringen aldus verbinden dat hetgeen hij concludeert als waar verschijnt; maar dit komt ook voor bij de ergsten, die met bedrevenheid kunnen redeneren en kunnen bewijzen dat boze dingen goed zijn en dat valse dingen waar zijn, en eveneens omgekeerd; maar dat dit ontaarde fantasie is, niet echter het redelijke, kan hij die daarover nadenkt, zien; het redelijke is van binnen zien en doorvatten dat het goede goed is, en daaruit dat het ware waar is; het gezicht immers ervan en de doorvatting is vanuit den Hemel; dat zij die van de geestelijke Kerk des Heren zijn, innerlijk natuurlijk zijn, komt omdat zij slechts datgene als het ware erkennen wat zij uit ouders en leermeesters geput en daarna zelf bij zich bevestigd hebben, en niet van binnen zien en doorvatten of iets waar is ergens anders vandaan dan hiervanuit dat zij het bij zichzelf bevestigd hebben; anders de hemelsen; vandaar komt het dat dezen redelijk zijn, genen echter innerlijk natuurlijk. Het Inwendig Hemelse hetwelk door Jozef wordt uitgebeeld, is in het redelijke, doch het geestelijk goede hetwelk door Israël wordt uitgebeeld, is in het innerlijk natuurlijke, n. 4286; het zijn immers de geestelijken die door Israël, en de hemelsen die door Jozef worden uitgebeeld.

6241. Op den naam hunner broederen zullen zij genoemd worden in hun erfenis; dat dit betekent dat zij vanuit het hoedanige der ware en der goede dingen der Kerk zullen zijn en tezamen tussen dezelve, staat vast uit de betekenis van den naam en van met den naam genoemd worden, zijnde het hoedanige, waarover n. 144, 145, 1754, 1896, 2009, 2724, 3006, 3421; uit de uitbeelding van Efraïm en Menaschah, die hier de broederen zijn, zijnde het verstandelijke en het willijke der Kerk, n. 3969, 5354, 6222, aldus het ware en het goede, n. 6234; en uit de betekenis van in hun erfenis, zijnde tezamen tussen dezelve.

6242. En ik in mijn komen vanuit Paddan; dat dit betekent vanuit den staat der erkentissen, staat vast uit de betekenis van Paddan Aram, zijnde de erkentissen van het ware en het goede, waarover n. 3664, 3680, 4107; aldus is Paddan de staat der erkentissen.

6243. Gestorven is op mij Rachel in het land Kanaän; dat dit het einde der vorige aandoening van het innerlijk ware betekent, staat vast uit de betekenis van sterven, zijnde ophouden zodanig te zijn, waarover n. 494, en zijnde het einde der vorige uitbeelding, n. 3253, 3259, 3276, 5975; en uit de uitbeelding van Rachel, zijnde de aandoening van het innerlijk ware, waarover n. 3758, 3782, 3793, 3819.

6244. In den weg, nog een streek lands; dat dit het bemiddelende betekent, kan zonder ontvouwing vaststaan.

6245. Om te komen tot Efrathah; dat dit betekent het geestelijke van het hemelse in den vorigen staat, staat vast uit de betekenis van Efrathah, zijnde het geestelijke van het hemelse in den vorigen staat, waarover n. 4585, 4594.

6246. En ik begroef haar in den weg van Efrath; dat dit de verwerping van dien staat betekent, staat vast uit de betekenis van Efrathah, zijnde het geestelijke van het hemelse in den vorigen staat, n. 6245.

6247. Welke is Bethlechem; dat dit betekent in de plaats ervan de staat der nieuwe aandoening van het ware en het goede, staat vast uit de betekenis van Bethlechem, zijnde het geestelijke van het hemelse in een nieuwen staat, waarover n. 4594, aldus de staat van de nieuwe aandoening van het ware en het goede, want het geestelijke van het hemelse is het ware van het goede, aldus de aandoening van het ware vanuit het goede. Hoe het gesteld is met deze dingen welke in dit vers in den inwendigen zin zijn bevat, moet gezegd worden; er wordt gehandeld over de verwerping van de vorige aandoening van het ware, en over de opneming van de nieuwe; de vorige aandoening van het ware is er wanneer de mens wordt wederverwekt, doch de latere, welke de nieuwe is, is er wanneer hij is wederverwekt; in den vorigen staat wordt

de mens door het ware aangedaan terwille van het doel dat hij inzichtsvol worde, in den lateren staat echter dat hij wijs worde; of, wat het zelfde is, in den vorigen staat wordt hij door het ware aangedaan terwille van de leer, in den lateren echter terwille van het leven; wanneer het is terwille van de leer, zo beschouwt hij vanuit het ware het goede, doch wanneer het is terwille van het leven, zo beschouwt hij vanuit het goede het ware; aldus is de latere staat de omgekeerde van den vorigen; deswege wordt de vorige staat verworpen wanneer de mens wordt wederverwekt, en de latere, welke de nieuwe is, opgenomen; ook is de vorige staat ten opzichte van den lateren nieuwen onzuiver, want wanneer de mens door het ware wordt aangedaan terwille van de leer opdat hij inzichtsvol worde, zo wordt hij tegelijk ook aangedaan door de faam en den roem; deze aandoening kan dan wel niet anders dan aanwezig zijn, en zij wordt eveneens toegelaten om in te leiden, omdat de mens zodanig is; wanneer hij echter door het ware terwille van het leven wordt aangedaan, dan verwerpt hij roem en faam als doelen, en omhelst hij het goede des levens, dat is, de liefde jegens den naaste.

6248. Vers 8, 9. *En Israël zag de zonen van Jozef, en hij zeide: Wiens zijn die. En Jozef zeide tot zijn vader: Mijn zonen zijn dezen, die mij God hier gegeven heeft; en hij zeide: Neem hen, ik bid u, tot mij, en ik zal, hen zegenen.* En Israël zag de zonen van Jozef, betekent de bemerking aangaande het verstandelijke en het willijke der Kerk; en hij zeide: Wiens zijn die, betekent en aangaande hun oorsprong; en Jozef zeide tot zijn vader, betekent het antwoord uit het innerlijke; mijn zonen zijn dezen, die mij God hier gegeven heeft, betekent dat zij uit het Inwendige in het natuurlijke zijn; en hij zeide: Neem hen, ik bid u, tot mij, betekent opdat zij toetreden tot het geestelijk goede; en ik zal hen zegenen, betekent de voorzegging aangaande het goede en het ware.

6249. En Israël zag de zonen van Jozef; dat dit de bemerking aangaande het verstandelijke en het willijke der Kerk betekent, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde de bemerking, waarover n. 2150, 3764, 4403 tot 4421, 4567, 4723, 5400; en uit de uitbeelding van Efraïm en Menaschēh. zijnde het verstandelijke en het willijke der Kerk, geboren uit het Inwendige, hetwelk Jozef is, waarover n. 5354, 6222.

6250. En hij zeide: Wiens zijn die; dat dit betekent en aangaande hun oorsprong, namelijk de doorvatting, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de doorvatting, waarover boven n. 6220; en uit de betekenis van wiens zijn die, zijnde aangaande den oorsprong; een vraag immers duidt in den inwendigen zin op de erkenning vanuit de doorvatting; men zie in n. 2693, 6132.

6251. En Jozef zeide tot zijn vader; dat dit het antwoord uit het innerlijke betekent, kan zonder ontvouwing vaststaan, daar onder Jozef het Inwendige wordt verstaan, n. 6177; wanneer immers de mens doorvat, dan geeft hij wanneer hij bij zichzelf over enige zaak navorst, zich ook antwoord uit het innerlijke; het werd ook waargenomen dat wanneer geesten iets bij mij navorsten, zij door den blik alleen, geworpen in mijn denking, een antwoord kregen.

6252. Mijn zonen zijn dezen, die mij God hier gegeven heeft; dat dit betekent dat zij uit het Inwendige in het natuurlijke zijn, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, wiens zonen zij waren, zijnde het Inwendige, waarover n. 6177, 6224; en uit de betekenis van het land van Egypte, hetwelk is hier, zijnde het natuurlijk gemoed, waarover n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301, aldus het natuurlijke.

6253. En hij zeide: Neem hen, ik bid u, tot mij; dat dit betekent opdat zij toetreden tot het geestelijk goede, staat vast uit de betekenis van hen tot zich nemen, zijnde opdat zij toetreden; en uit de uitbeelding van Israël, tot wien zij zouden toetreden, zijnde het geestelijk goede, waarover n. 5801, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833.

6254. En ik zal hen zegenen; dat dit de voorzegging aangaande het goede en het ware betekent, staat vast uit de betekenis van zegenen, zijnde de voorzegging, zoals boven n. 6230, hier aangaande het goede en het ware, welke door Menaschah en Efraïm worden uitgebeeld. Omdat zegenen een hoogst algemeen woord is, betekent het aldus verschillende dingen; dat het ook de voorzegging zowel aangaande de goede dingen die zullen gebeuren, als aangaande de boze dingen betekent, blijkt in het volgende hoofdstuk, waar Israël aan zijn zonen voorzegde wat hun overkomen zal, aan sommigen boze dingen, zoals aan Ruben, Schimeon, en Levi; en aan sommigen goede dingen, zoals aan Jehudah en Jozef; die voorzegging wordt zegen geheten in vers 28 daar: “Dit is wat hun vader tot hen sprak, en *hij zegende hen, een ieder, wat was volgens zijn zegen zegende hij hen*”; dat de zegen de voorzegging is, staat vast uit de woorden in het eerste vers van dat hoofdstuk: “Jakob riep zijn zonen, en hij zeide: Verzamelt u, en ik zal u *aanwijzen wat u wedervaren zal in het uiterste der dagen*”.

6255. Vers 10, 11, 12, 13, 14. *En de ogen van Israël waren zwaar van ouderdom, en hij kon niet zien; en hij deed hen naderen tot hem, en hij kuste hen, en hij omhelsde hen.. En Israël zeide tot Jozef: Ik had niet gedacht uw aangezichten te zien, en zie, God heeft mij ook uw zaad doen zien. En Jozef leidde hen heen uit de dijen van hem, en hij boog zich tot zijn aangezicht ter aarde neder. En Jozef nam hen beiden, Efraïm in zijn rechter ter linker van Israël, en Menaschah in*

zijn linker ter rechter van Israël en hij deed naderen tot hem. En Israël zond zijn rechter, en hij legele ze op het hoofd van Efraïm, en hij was de jongere, en zijn linker op het hoofd van Menascheh; averechts zond hij zijn handen, omdat Menascheh de eerstverwekte was. En de ogen van Israël waren zwaar, betekent deszelfs duistere bemerking; van ouderdom, betekent omdat het aan het einde der uitbeelding was; hij kon niet zien, betekent geen opmerking; en hij deed hen naderen tot hem, betekent de aanwezigheid; en hij kuste hen, betekent de verbinding vanuit de aandoening van het ware; en hij omhelsde hen, betekent de verbinding vanuit de aandoening van het goede; en Israël zeide tot Jozef, betekent de verheffing tot het Inwendige; ik had niet gedacht uw aangezichten te zien, betekent dat het in geen hoop was geweest aangaande den invloed der liefde van hetzelfde; en zie, God heef mij ook uw zaad doen zien, betekent dat niet alleen de invloed der liefde werd bemerkt, maar ook het goede en het ware daaruit; en Jozef leidde hen heen uit de dijen van hem, betekent het goede van het willijke en het ware van het verstandelijke in diet natuurlijke uit de aandoening der liefde van de zijde van het geestelijk goede; en hij boog zich tot zijn aangezicht ter aarde neder, betekent hun vernedering; en Jozef nam hen beiden, Efraïm in zijn rechter ter linker van Israël, betekent het ware van het verstandelijke als op de tweede plaats; en Menascheh in zijn linker ter rechter van Israël, betekent het goede van het willijke op de eerste plaats; en hij deed naderen tot hem, betekent de aanbinding; en Israël zond zijn rechter, en hij legde ze op het hoofd van Efraïm, betekent dat het het ware op de eerste plaats achtte; en hij was de jongere, betekent hoewel het op de tweede plaats is; en zijn linker op het hoofd van Menascheh, betekent dat het het goede op de tweede plaats achtte; averechts zond hij zijn handen, betekent zo niet volgens de orde; omdat Menascheh de eerstverwekte was, betekent, daar toch het goede op de eerste plaats is.

6256. En de ogen van Israël waren zwaar; dat dit deszelfs duistere bemerking betekent, staat vast uit de betekenis van de ogen, zijnde het verstandelijk gezicht, waarover n. 2701, 4403 tot 4421, 4083, 4086, 4339, zoals eveneens zien, boven n. 6249; uit de uitbeelding van Israël, zijnde het geestelijk goede in het natuurlijke, waarover boven n. 6253; en uit de betekenis van zij waren zwaar, als daarvan wordt gesproken met betrekking tot de ogen, zijnde het duistere, aldus een duistere bemerking. Dat Israël in een duistere bemerking was toen hij de zonen van Jozef zegende, komt omdat hij aan het einde der uitbeelding was, doch in het algemeen omdat dat geestelijk goede hetwelk door Israël wordt uitgebeeld, in een duistere doorvatting is; het is immers vanuit het natuurlijke, waar het natuurlijk schijnsel heerst, echter niet het

hemels licht waarin het geestelijk en hemels goede is, hetwelk vanuit het redelijke is; de uitwendige mens, die ook de natuurlijke wordt genoemd, is zodanig; wanneer wordt gezegd het geestelijk goede vanuit het natuurlijke, zo worden diegenen verstaan die in dat goede zijn, namelijk zij die van de geestelijke Kerk des Heren zijn; en daarom ook wordt door Israël die Kerk uitgebeeld, n. 4286; dat, de geestelijken, zijnde diegenen die van deze Kerk zijn, betrekkelijk in het duister zijn, zie men in n. 2708, 2715, 2716, 2718, 2831, 2849, 2935, 2937, 3246, 3833, 4402; en omdat zij in het duister zijn, stellen zij ook het ware dat des geloofs is op de eerste plaats, zoals hier Israël daarin dat hij Efraïm verkoos boven Menaschē; de oorzaak dat de geestelijken aldus geloven is deze dat zij door het ware tot het goede worden binnengeleid, n. 2954, en wanneer zij worden binnengeleid, doorvatten zij het goede niet, omdat het in de aandoening van het ware invloeit uit het innerlijke, aldus niet in de bemerking voordat zij zijn wederverwekt; vandaar komt het ook dat zij de goede dingen der naastenliefde de vruchten des geloofs noemen, en toch bekommeren zich diegenen slechts weinig om de vruchten, die verklaren dat het geloof-alleen zaligt zonder de goede werken, en dit in het laatste doodsuur, onverschillig hoe de mens tevoren heeft geleefd; dat dit een duistere bemerking aangaande het goede en het ware is, kan vaststaan. Maar nochtans is het hiermede aldus gesteld dat zij die het geloof boven de naastenliefde stellen vanuit de beginselen uit de leer, en nochtans een leven van naastenliefde leven, diegenen zijn die van de geestelijke Kerk des Heren zijn en gezaligd worden, want met het leven verkiezen zij het goede der naastenliefde, maar met de leer het ware des geloofs.

6257. Van ouderdom; dat dit betekent omdat het aan het einde der uitbeelding was, staat vast uit de betekenis van den ouderdom, zijnde het nieuwe der uitbeelding, waarover n. 3254, aldus het einde der vorige.

6258. Hij kon niet zien; dat dit betekent geen opmerking, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde de bemerking, waarover boven n. 6249, aldus eveneens de opmerking.

6259. Hij deed hen naderen tot hem; dat dit de aanwezigheid betekent, staat vast uit de betekenis van doen naderen, zijnde aanwezig laten verschijnen.

6260. En hij kuste hen; dat dit de verbinding vanuit de aandoening van het ware betekent, staat vast uit de betekenis van kussen, zijnde de verbinding vanuit aandoening, waarover n. 3573, 3574, 4215, 4353, 5929; dat het is vanuit de aandoening van het ware, komt omdat volgt dat hij hen omhelsde, waarmede de verbinding vanuit de aandoening van het goede wordt aangeduid, want omhelzen is een innerlijkere en vandaar innigere aandoening dan kussen,

zoals de aandoening van het goede dit meer is dan de aandoening van het ware.

6261. En hij omhelsde hen; dat dit de verbinding vanuit de aandoening van het goede betekent, staat vast uit de betekenis van omhelzen, zijnde de verbinding der liefde, waarover n. 4351, aldus de verbinding vanuit de aandoening van het goede; men zie vlak boven n. 6260; dat omhelzen die aandoening is, blijkt duidelijk uit de betuiging der liefde door de omhelzing; de omhelzing is de daad die daaruit voortvloeit; elke geestelijke aandoening immers heeft een gebaar dat met haar overeenstemt in het lichaam bij den mens, welk gebaar het uitbeeldende van haar is; dat ook kussen dit is, over welke aandoening vlak boven, is bekend.

6262. En Israël zeide tot Jozef; dat dit de verheffing tot het Inwendige betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de doorvatting, en eveneens de invloed, waarover eerder; dat het de verheffing is, komt omdat in dit vers wordt gehandeld over den invloed der liefde, en vandaar van het goede en het ware uit het Inwendige, welke invloed de verheffing tot het Inwendige is; het uitwendige kan immers niet in de liefde jegens het Inwendige zijn tenzij door invloed en verheffing uit het Inwendige; de liefde zelf immers die in het uitwendige wordt gevoeld, is van het Inwendige, en omdat elk agerende zijn reagerende of wederkerige heeft opdat enige uitwerking geschiede, en het agerende de oorzaak is en het reagerende het veroorzaakte is, is derhalve de reagering ook van het agerende, zoals het veroorzaakte van de oorzaak is, want alle kracht in het veroorzaakte is uit de oorzaak; met de reactie is het aldus gesteld in de afzonderlijke dingen der algehele natuur.

6263. Ik had niet gedacht uw aangezichten te zien; dat dit betekent dat het in geen hoop was geweest aangaande den invloed der liefde van hetzelfde, staat vast uit de betekenis van de aangezichten, zijnde de innerlijke dingen, waarover n. 358, 2434, 3527, 3573, 4066, 4796, 4798, 5695, aldus de aandoeningen, want deze blinken voornamelijk vanuit het aangezicht op, n. 4796, 5102; vandaar is het aangezicht Gods de Goddelijke liefde, bijgevolg de Barmhartigheid, n. 5585; en uit de betekenis van ik had niet gedacht, zijnde in geen hoop geweest zijn; dat het de *invloed* der liefde is, wordt aangeduid met de aangezichten zien, zoals eveneens blijkt uit de vlak voorafgaande en de terstond volgende dingen.

6264. En zie, God heeft mij ook uw zaad doen zien; dat dit betekent dat niet alleen de invloed der liefde werd bemerkt, maar ook het goede en het ware daaruit, staat vast uit de uitbeelding van Menaschah en van Efraïm, die hier het zaad zijn, zijnde het goede van het willijke en het ware van het

verstandelijke, waarover n. 5354, 6222; en eveneens uit de betekenis van het zaad, zijnde ook het goede en het ware, n. 1610, 2848, 3310, 3373, 3671; en omdat er wordt gezegd ik had niet gedacht uw aangezichten te zien, en zie, God heeft mij ook uw zaad doen zien, zo wordt aangeduid dat niet alleen de invloed der liefde werd bemerkt, maar ook het goede en het ware daaruit, want dat met de aangezichten zien de invloed der liefde wordt aangeduid, zie men vlak boven in n. 6263.

6265. En Jozef leidde hen heen uit de dijen van hem; dat dit betekent het goede van het willijke en het ware van het verstandelijke uit de aandoening der liefde van de zijde van het geestelijk goede, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendig Hemelse, waarover n. 5869, 5877; uit de uitbeelding van Menaschē en Efraïm, die hier diegenen zijn die Jozef heenleidde, zijnde het goede van het willijke en het ware van het verstandelijke, waarover n. 5354, 6222; uit de betekenis van de dijen, zijnde de aandoening der liefde, waarover n. 3021, 4277, 4280, 4575, 5050 tot 5062; dat het is van de zijde van het geestelijk goede, komt omdat het is van Israël heen, die het geestelijk goede is, n. 6253. Met deze dingen wordt aangeduid dat het Inwendig Hemelse het goede van het willijke en het ware van het verstandelijke verwijderde van het geestelijk goede, dat is, van de aandoening der liefde ervan, omdat Israël, door wien het geestelijk goede wordt uitgebeeld, dat goede en ware tot zich had doen naderen, behalve dat zij tot hem werden gebracht door Jozef, door wien het Inwendig Hemelse wordt uitgebeeld, weswege zij werden heengeleid, en daarna door Jozef toegeleid, zoals volgt; de oorzaak hiervan is deze dat zo de invloed der liefde is uit het Inwendig Hemelse door het geestelijk goede in dezelve; dit is immers volgens de orde, en vandaar moest dit uitwendig rituele togen zij gezegend werden, streng in acht worden genomen; zij werden immers dan geplaatst voor den Heer, uit Wien de voorzegging is welke hier met de zegening wordt aangeduid, n. 6254. Vandaar nu komt het dat Jozef zijn zonen leidde uit de dijen zijns vaders, en hen zelf daarna daarheen bracht.

6266. En hij boog zich tot het aangezicht ter aarde neder; dat dit hun vernedering betekent, staat vast uit de betekenis van zich nederbuigen tot het aangezicht ter aarde, zijnde de innerlijke vernedering, waarover n. 5682; een zodanige nederbuiging is immers een daad van het lichaam overeenstemmende met de vernedering des gemoeds; vandaar buigen zij die in de aanbidding van God vanuit het hart zijn, zich aldus neder. Hij boog zich neder wordt gezegd, omdat Jozef was voor hen in de plaats, niet dan voor Israël, maar voor den Heer, uit Wien de zegen door Israël was. Dat dit door Jozef was gedaan voor hen in de plaats, komt omdat het aldus is gesteld in de geestelijke dingen; het

goede van het willijke en het ware van het verstandelijke in het natuurlijke kunnen zich niet vanuit zich vernederen voor den Heer, maar zij kunnen het vanuit het Inwendige door invloed; want zonder invloed door het Inwendige in het natuurlijke is daar niets van wil en verstand, en zelfs niet iets van leven, want het Inwendige is het bemiddelende door hetwelk daar het leven uit den Heer is.

6267. En Jozef nam hen beiden, Efraïm in zijn rechter ter linker van Israël; dat dit betekent het ware van het verstandelijke als op de tweede plaats; en Menascheh in zijn linker ter rechter van Israël; dat dit betekent het goede van het willijke op de eerste plaats, staat vast uit de uitbeelding van Efraïm, zijnde het ware van het verstandelijke, en uit de uitbeelding van Menascheh, zijnde het goede van het willijke, waarover n. 5354, 6222; en uit de betekenis van de rechter, zijnde op de eerste plaats zijn, en van de linker, zijnde op de tweede, zoals blijkt uit alle gebruik in het leven. Hoe het hiermede gesteld is, zal in de terstond volgende dingen worden gezegd.

6268. En hij deed naderen tot hem; dat dit de aanbinding betekent, staat zonder ontvouwing vast.

6269. En Israël zond zijn rechter, en hij legde ze op het hoofd van Efraïm; dat dit betekent dat het het ware op de eerste plaats achtte, staat vast uit de betekenis van zijn rechter zenden, zijnde op de eerste plaats achten; dat de rechter wil zeggen op de eerste plaats, is duidelijk; en uit de uitbeelding van Efraïm, zijnde het verstandelijke, aldus eveneens het ware des geloofs, want dit woont in het verstandelijk deel van den mens, wanneer daar het gezicht is uit het licht des Hemels, aldus het geestelijk gezicht; men zie n. 6222. Dat Israël de rechter legde op het hoofd van Efraïm, en de linker op het hoofd van Menascheh, daarover wordt gehandeld in dit vers en eveneens in de volgende verzen 17, 18, 19; en daarmede wordt aangeduid dat het het ware des geloofs op de eerste plaats achtte, en het goede der naastenliefde op de tweede; de oorzaak hiervan was deze dat de geestelijke mens, die door Israël wordt uitgebeeld, n. 4286, 6256, niet anders acht voordat hij is wederverwekt; hij bemerkt immers voelbaar wat het ware des geloofs is, niet echter wat het goede der naastenliefde is; het laatstgenoemde vloeit immers door den innerlijken weg in, het eerstgenoemde echter door den uiterlijken weg, zo als het wetenschappelijke doet. Zij echter die niet worden wederverwekt, zeggen onvoorwaardelijk dat het geloof op de eerste plaats is, dat is, dat het het wezenlijke der Kerk is, omdat zij dan net zo kunnen leven als zij maar willen, en nochtans kunnen zeggen dat zij hoop op het heil hebben; vandaar ook is heden ten dage de naastenliefde zozeer verdwenen dat nauwelijks

door iemand wordt geweten wat zij is, bijgevolg ook het geloof, want het ene bestaat niet zonder het andere. Indien de naastenliefde op de eerste plaats was en het geloof op de tweede, zou de Kerk een ander aangezicht hebben, want dan zouden geen andere Christenen worden geheten dan zij die een leven volgens het ware des geloofs zouden leven, dat is, het leven der naastenliefde; en dan zouden zij eveneens weten wat naastenliefde is; dan zouden zij ook niet verscheidene Kerken maken door een onderscheid te maken tussen dezelve volgens de meningen aangaande de ware dingen des geloofs, maar zij zouden van één Kerk spreken waarin allen zouden zijn die in het goede des levens zijn, ook niet slechts zij die binnen den kring zijn waar de Kerken zijn, maar ook zij die daarbuiten zijn; de Kerk zou zo in de verlichting zijn aangaande zulke dingen die van het Rijk des Heren zijn; de naastenliefde immers verlicht, en nooit het geloof zonder de naastenliefde; en de dwalingen aangebracht door het gescheiden geloof, zouden duidelijk worden doorzien; daaruit blijkt dat de Kerk een ander aangezicht zou hebben indien het goede der naastenliefde op de eerste plaats, dat is, het wezenlijke was, en het ware des geloofs op de tweede, dat is, het formele ervan; het aangezicht der Kerk zou dan zijn zoals het aangezicht der Oude Kerk, welke in de naastenliefde de Kerk stelde, en geen andere leerstellige dingen der Kerk had dan die der naastenliefde; daaruit hadden zij de wijsheid uit den Heer; hoedanig die Kerk is geweest, wordt met deze woorden beschreven bij Mozes: “Jehovah voerde hem rondom, Hij onderrichtte hem, Hij bewaarde hem zoals Zijn oogappel; zoals een arend zijn nest opwekt, over zijn jongen zich wiegelt, zijn vleugelen uitbreidt, heeft Hij hem aangenomen, heeft Hij hem gedragen op Zijn vleugelen; Jehovah alleen leidde hem, en niet was met hem een vreemde god; Hij deed hem rijden op de verhevenheden der aarde, en spijzigde hem met de inkomst der velden, zuigen deed Hij hem de honing vanuit de steenrots, en olie vanuit den kei der rots; boter van grootvee en melk van kleinvee, met het vet der lammeren, en der rammen der zonen van Baschan, en der bokken, met het vet der nieren van tarwe, en het bloed der druif drinkt gij onvermengd”, Deut. xxxii: 10 tot 14; en daarom zijn zij die van die Kerk waren in den Hemel en in alle gelukzaligheid en heerlijkheid daar.

6270. En hij was de jongere; dat dit betekent hoewel het op de tweede plaats is, staat vast uit de betekenis van den jongere van geboorte, zijnde op de tweede plaats zijn.

6271. En zijn linker op het hoofd van Menascheh; dat dit betekent dat het het goede op de tweede plaats achtte, staat vast uit de betekenis van zijn linker zenden, zijnde op de tweede plaats achten; en uit de uitbeelding van

Menaschē, zijnde het willijke, aldus eveneens het goede der naastenliefde; hoe het hiermede is gesteld, zie men vlak boven in n. 6269.

6272. Averechts zond hij zijn handen; dat dit betekent zo niet volgens de orde, staat vast uit de betekenis van averechts de handen zenden, zijnde niet volgens de orde; zo immers maakt hij den jongere van geboorte den eerstverwekte en omgekeerd, bijgevolg het ware des geloofs eerder en hoger, en het goede der naastenliefde later en lager; immers het eerstgeboorterecht is de prioriteit en de superioriteit, n. 3325. Hoeveel boze dit in de Kerk binnenbrengt, kan klaarblijkend vaststaan, want daardoor brengen zij zich in zulk een duistere dat zij niet weten wat het goede, aldus ook niet wat het ware is; het goede is immers gelijk als een vlam en het ware gelijk als het licht daaruit; indien gij de vlam wegneemt, vergaat ook het licht, en indien enig licht verschijnt, is dit zoals een dwaallicht, hetwelk niet vanuit de vlam is; vandaar komt het dat de Kerken onder elkander botsen en over het ware twisten, en de ene groep zegt dat dit waar is, en de andere dat dit vals is; en, wat nog erger is, wanneer zij eenmaal het geloof op de eerste plaats in een kerkgemeente hebben gesteld, beginnen zij daarna het geloof van de naastenliefde te scheiden en deze betrekkelijk als van geen waarde te beschouwen en aldus zich niets om het leven te bekommeren, iets, waartoe de mens van nature ook geneigd is; vandaar vergaat de Kerk, want het leven maakt haar bij den mens, niet echter de leer zonder het leven; aldus ook niet het vertrouwen, hetwelk bij uitstek het geloof is, want het echte vertrouwen is niet bestaanbaar dan bij hen die in de naastenliefde zijn; het leven van het vertrouwen is daaruit. Bovendien, dat het goede der naastenliefde daadwerkelijk het eerstverwekte is, dat is, op de eerste plaats, en dat het ware des geloofs verschijnt alsof dit het is, zie men in n. 3324, 3539, 3548, 3556, 3563, 3570, 3576, 3603, 3701, 4243, 4244, 4247, 4337, 4925, 4926, 4928, 4930, 4977.

6273. Omdat Menaschē de eerstverwekte was; dat dit betekent daar toch het goede op de eerste plaats is, staat vast uit de uitbeelding van Menaschē, zijnde het goede hetwelk van het willijke is, waarover eerder; en uit de betekenis van het eerstgeboorterecht, zijnde de prioriteit en de superioriteit, waarover n. 3325; aldus is de eerstverwekte hij die op de eerste plaats is. Dat het goede op de eerste plaats is, zoals eveneens het willen van den mens, en dat het ware op de laatste is, zoals eveneens het denken van den mens, wie kan dit niet zien vanuit het natuurlijke schijnsel alleen al, zo het slechts een klein weinig is verlicht? voorts dat het willen van den mens maakt dat hij aldus en niet anders denkt, bijgevolg dat het goede bij den mens maakt dat dit of dat waar is; aldus dat het ware op de tweede plaats is, en het goede

op de eerste; denk en bespiegel of het ware hetwelk des geloofs is, anders kan geworteld zijn dan in het goede, en of het geloof een geloof is tenzij het daarin geworteld is; hieruit zult gij kunnen besluiten wat het primaire of het wezenlijke voor de Kerk is, dat is, voor den mens in wien de Kerk is.

6274. Vers 15, 16. *En hij zegende Jozef, en hij zeide: De God voor Wien gewandeld hebben mijn vaderen Abraham en Jischak, de God weidende mij van dat ik was tot op dezen dag. De Engel verlossende mij van elk boze, zegene de knapen; en in hen zal mijn naam genoemd worden, en de naam mijner vaderen Abraham en Jischak, en dat zij groeien tot een menigte in het midden des lands.* En hij zegende Jozef, betekent de voorzegging aangaande het ware van het verstandelijke en het goede van het willijke, het leven hebbende vanuit het Inwendige; en hij zeide: De God voor Wien gewandeld hebben mijn vaderen, Abraham en Jischak, betekent het Goddelijke vanuit Hetwelk het inwendig goede en het inwendig ware het leven hadden; de God weidende mij, betekent dat Goddelijke, levend makende het goede van het geestelijk ware vanuit het natuurlijke; van dat ik was tot op dezen dag, betekent aanhoudend; de Engel verlossende mij van elk boze, betekent het Goddelijk Menselijke des Heren, uit Hetwelk de bevrijding is uit de hel; zegene de knapen, betekent geve dat hun het ware en het goede geworden; en in hen zal mijn naam genoemd worden, betekent dat in hen zal zijn het hoedanige van het goede van het geestelijk ware vanuit het natuurlijke; en de naam mijner vaderen Abraham en Jischak, betekent en het hoedanige van het inwendig goede en ware; en dat zij groeien tot een menigte in het midden des lands, betekent de uitbreiding uit het binnenste.

6275. En hij zegende Jozef; dat dit de voorzegging betekent aangaande het ware van het verstandelijke en het goede van het willijke, het leven hebbende vanuit het Inwendige, staat vast uit de betekenis van zegenen, zijnde de voorzegging, waarover n. 6230, 6254; en uit de uitbeelding van Efraïm en Menaschah, die hier Jozef zijn, zijnde het ware van het verstandelijke en het goede van het willijke in het natuurlijke, geboren uit het Inwendige, waarover n. 6234, 6249; dat onder Jozef zijn zonen worden verstaan, blijkt uit de zegening zelf waarin wordt gezegd: “De Engel verlossende mij van elk boze, *zegene de knapen*, en in hen zal mijn naam genoemd worden”; en de oorzaak hiervan is deze dat dit goede en ware in het natuurlijke, welke worden uitgebeeld door Menaschah en Efraïm, het Inwendige zelf daar zijn; het inwendige en het uitwendige zijn weliswaar onderling onderscheiden, maar in het natuurlijke waar zij tezamen zijn, is het Inwendige als in zijn aan zich evenaardig gemaakten vorm, welke vorm niets vanuit zich, maar alles vanuit het Inwendige hetwelk

daarin is, bedrijft, aldus slechts wordt gedreven; het is hiermede gesteld zoals met het uitwerkende in de uitwerking; het uitwerkende en de uitwerking zijn onderling onderscheiden, maar nochtans is het uitwerkende in de uitwerking zoals in zijn aan zich evenaardig gemaakten vorm, en door dien bedrijft het de oorzaak in de sfeer waarin zich de uitwerking vertoont. Eender is het gesteld met het goede en het ware in het natuurlijke bij den mens, welke geboren zijn uit het Inwendige; het Inwendige bekleedt zich immers met zulke dingen die van het natuurlijke zijn, opdat het daar kan zijn en daar het leven leiden; maar de dingen waarmede het zich bekleedt, zijn niet iets anders dan bedekkingen, welke uit zich in het geheel niets bedrijven.

6276. En hij zeide: De God voor Wien gewandeld hebben mijn vaderen, Abraham en Jischak; dat dit betekent het Goddelijke uit Hetwelk het inwendig goede en het inwendig ware het leven hadden, staat vast uit de betekenis van God, zijnde het Goddelijke; uit de betekenis van wandelen, zijnde leven, of het leven hebben, waarover n. 519, 1794; en uit de uitbeelding van Abraham, zijnde in den hoogsten zin het Goddelijke zelf des Heren, en van Jischak, zijnde Zijn Goddelijk Redelijke, aldus het Inwendig Menselijke, Jakob immers is het Goddelijk Natuurlijke des Heren, of Zijn Uitwendig Menselijke, waarover n. 2011, 3245, 3305 einde, 3439, 4615; in den uitbeeldenden zin echter is Abraham het inwendig goede, en Jischak het inwendig ware, n. 3703, 6098, 6185, dat deze dingen in den uitbeeldenden zin worden aangeduid met Abraham en Jischak, komt omdat dat goede en ware zelf, hetwelk in het Rijk des, Heren is, voortgaan uit het Goddelijke en het Goddelijk Menselijke van Hem, en maken dat de Heer Zelf daar is, aldus Hijzelf Zijn Rijk is.

6277. De God weidende mij; dat dit betekent dat Goddelijke, levend makende het goede van het geestelijk ware vanuit het natuurlijke, staat vast uit de betekenis van weidende, zijnde levend makende; dat weiden is onderrichten, men zie n. 6044, komt omdat de weide datgene is wat het geestelijk leven van den mens onderhoudt, n. 6078; maar van weiden en weide, waarover daar wordt gehandeld, wordt gesproken met betrekking tot het kleinvee, doch van weidende wordt hier gesproken met betrekking tot Jakob, namelijk dat hij was onderhouden met spijzen en levensbenodigdheden, waarmede in den inwendigen zin iets eenders wordt aangeduid, want wat het leven van het lichaam onderhoudt en levend maakt, dat betekent in den inwendigen zin datgene wat het geestelijk leven onderhoudt en dat levend maakt; en uit de uitbeelding van Israël, zijnde het geestelijk goede vanuit het natuurlijke, waarover n. 5801, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833; en omdat dit goede hetwelk Israël uitbeeldt, het goede van het ware is, wordt hier derhalve

gezegd het goede van het geestelijk ware; Israël is immers in den echten zin de geestelijke Kerk, en het goede dat van die Kerk is, is het goede van het ware; zij worden immers onderricht aangaande het goede door het ware, en wanneer zij doen volgens het ware waarin zij zijn onderricht, dan wordt dat ware het goede genoemd; dit goede is het goede dat het goede van het ware wordt genoemd, en door Israël wordt uitgebeeld.

6278. Van dat ik was tot op dezen dag; dat dit aanhoudend betekent, staat vast uit de betekenis van heden en van tot op dezen dag, zijnde het voortdurende en het eeuwige, waarover n. 2838, 4304, 6165; hier betekent dus van dat ik was tot op dezen dag, aanhoudend, namelijk levend makend, hetgeen is weidende, n. 6277.

6279. De Engel verlossende mij van elk boze; dat dit het Goddelijk Menselijke des Heren betekent, uit Hetwelk de bevrijding is uit de hel, staat vast uit de betekenis van den Engel, zijnde het Goddelijk Menselijke des. Heren, waarover aanstonds; uit de betekenis van verlossen, zijnde bevrijden, waarover ook aanstonds; en uit de betekenis van het boze, zijnde de hel. Dat het boze de hel is, komt omdat de hel zelf niets anders dan het boze is; immers, hetzij gij zegt dat allen in de hel boos zijn, hetzij gij zegt dat de hel het boze is, het is het zelfde; in den geestelijken zin wordt, wanneer er wordt gezegd het boze, de hel verstaan, want zij die in den geestelijken zin zijn, zoals de Engelen in den Hemel zijn, denken en spreken los van personen, omdat zij universeel denken en spreken; aldus is het boze voor hen de hel; eender de zonde, wanneer daaronder het heersende boze wordt verstaan, zoals in Gen. hfdst. iv: "Jehovah zeide tot Kaïn: Indien gij niet weldoet, de *zonde* ligt aan de deur; tot u is haar verlangen, en gij zult over haar heersen", vers 6, 7; daar staat de zonde voor de hel, welke aanwezig is wanneer de mens het boze doet. Het boze zelf bij den mens is ook niets anders dan de hel, want het vloeit daaruit in, en de mens is dan in kleinste beeld de hel, zoals eveneens iedereen daar het is; evenals omgekeerd het goede bij den mens niets anders is dan de Hemel in hem, want het goede vloeit door den Hemel uit den Heer in, en de mens die in het goede is, is in den kleinsten vorm de Hemel, zoals eveneens iedereen in den Hemel het is.

6280. Dat de verlossende Engel de Heer is ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, staat hieruit vast dat de Heer daardoor dat Hij het Menselijke aannam en hetzelfde Goddelijk maakte, den mens verlostte, dat is, hem uit de hel bevrijdde, weswege de Heer ten aanzien van Zijn Goddelijk Menselijke de Verlosser wordt genoemd. Dat het Goddelijk Menselijke Engel wordt geheten, komt omdat met den Engel de Gezondene wordt aangeduid, en de

Heer wordt ten aanzien van het Goddelijk Menselijke de Gezondene geheten, zoals uit zeer vele plaatsen in het Woord der Evangelisten blijkt. En bovendien was het Goddelijk Menselijke vóór de Komst des Heren in de wereld Jehovah zelf, invloeiende door den Hemel wanneer Hij het Woord sprak; Jehovah was immers boven de Hemelen, doch hetgeen uit Hem door de Hemelen heenging, dit was toen het Goddelijk Menselijke; want door den invloed van Jehovah in den Hemel, gaf Hij een mens weer, en het Goddelijke zelf daaruit was de Goddelijke Mens. Dit nu is het Goddelijk Menselijke uit het eeuwige, en is dat wat de Gezondene wordt genoemd, waaronder het voortgaande wordt verstaan, en het is hier het zelfde als de Engel. Maar omdat Jehovah door dit Zijn Goddelijk Menselijke niet langer bij de mensen kon invloeiën, omdat dezen zich zozeer van dat Goddelijke hadden verwijderd, daarom nam Hij het Menselijke aan en maakte Hij dit Goddelijk, en aldus kon Hij door den invloed daaruit in den Hemel diegenen in het menselijke geslacht bereiken die het goede der naastenliefde en het ware des geloofs zouden opnemen uit het Goddelijk Menselijke hetwelk aldus zichtbaar was gemaakt, en hen zo uit de hel bevrijden, hetgeen anders nooit had kunnen geschieden; het is deze bevrijding welke de Verlossing wordt genoemd, en het Goddelijk Menselijke zelf, hetwelk bevrijd of verlost heeft, is dat wat de verlossende Engel wordt genoemd. Maar men moet weten dat de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, zoals ten aanzien van het Goddelijke zelf, boven den Hemel is, want Hij is de Zon welke den Hemel beschijnt, aldus dat de Hemel ver beneden Hem is. Het Goddelijk Menselijke dat in den Hemel is, is het Goddelijk Ware dat uit Hem voortgaat, zijnde het Licht uit Hem, als uit de Zon; de Heer is ten aanzien van Zijn wezen niet het Goddelijk Ware, want dit is uit Hem zoals het Licht uit de Zon, maar Hij is het Goddelijk Goede zelf, één met Jehovah. Het Goddelijk Menselijke des Heren wordt ook in andere plaatsen in het Woord Engel geheten, zoals toen Hij aan Mozes in den braamstruik verscheen, waarover aldus in Exodus: “Toen Mozes tot den berg Gods, tot Choreb kwam, *verscheen de Engel van Jehovah hem* in een vlam des vuurs vanuit het midden van den braamstruik; *Jehovah zag* dat Mozes zich verwijderde om te zien; derhalve riep God tot hem vanuit het midden van den braamstruik. En verder zeide Hij: *Ik ben de God uws vaders, de God van Abraham, de God van Jischak, en de God van Jakob*”, III: 1, 2, 4, 6; het is het Goddelijk Menselijke des Heren hetwelk daar de Engel van Jehovah wordt genoemd, en dat deze Jehovah Zelf was, wordt duidelijk gezegd. Dat Jehovah daar was in het Goddelijk Menselijke, kan daaruit vaststaan dat het Goddelijke zelf niet anders heeft kunnen verschijnen dan door het Goddelijk

Menselijke, volgens des Heren woorden bij Johannes: “Niemand heeft ooit God gezien; de Eenigverwekte Zoon, Die in den schoot des Vaders is, heeft Hem uiteengezet”, i: 18, en elders: “Gij hebt noch de stem des Vaders ooit gehoord, noch Zijn gedaante gezien”, v: 37. Verder wordt de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke Engel geheten waar gehandeld wordt over het leiden van het volk in het land Kanaän, waarover aldus in Exodus: “*Ziet, Ik zende een Engel vóór u*, om u te behoeden in den weg, en om u te brengen tot de plaats die Ik bereid heb; hoedt u voor Zijn aangezichten, omdat Hij uw overtreding niet zal verdragen, *aangezien Mijn Naam in het midden van Hem is*”, xxiii: 20, 21, 23. Dat de Engel daar het Goddelijk Menselijke is, blijkt hieruit dat er gezegd wordt aangezien Mijn Naam in het midden van Hem is, dat is, Jehovah Zelf; met Mijn Naam wordt het hoedanige van Jehovah aangeduid, hetwelk in het Goddelijk Menselijke is; dat de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke de Naam van Jehovah is, zie men in n. 2628; en dat de Naam Gods het hoedanige is, voorts in één samenvatting alles waardoor God wordt vereerd, n. 2724, 3006. Bij Jesaja: “In al hun benauwdheid had Hij benauwdheid, en de *Engel Zijner aangezichten* zal hen bevrijden, vanwege Zijn liefde en Zijn toegevendheid *heeft Deze hen verlost*, en Hij nam hen op, en Hij droeg hen al de dagen der eeuwigheid”, lxiii: 9; dat de Engel der aangezichten van Jehovah de Heer is ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, is duidelijk, want er wordt gezegd dat Hij hen heeft verlost. Bij Malachia: Ziet, plotseling zal tot Zijn tempel komen de Heer Dien gijlieden zoekt, en de *Engel des Verbonds* Dien gijlieden verlangt; ziet, Hij komt, zegt Jehovah Zebaoth. Wie echter zal den dag Zijner Komst verdragen, en wie zal bestaan wanneer Hij zal verschenen zijn. Dan zal het spijsoffer van Jehudah en Hierosolyma Jehovah zoet wezen, naar de dagen der eeuwigheid, en naar de vorige jaren”, iii: 1, 2, 4. Dat de Engel des Verbonds de Heer is ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, staat klaarblijkend vast, want er wordt gehandeld over Zijn Komst. Dat dan het spijsoffer van Jehudah en Hierosolyma Jehovah zoet zal wezen, betekent dat dan de eredienst vanuit de liefde tot en het geloof in Hem zoet zal zijn; dat daar onder Jehudah niet Jehudah wordt verstaan, noch onder Hierosolyma Hierosolyma, blijkt helder, want noch toen noch daarna is het spijsoffer van Jehudah en Hierosolyma zoet geweest. Dat de dagen der eeuwigheid de staten der Oudste Kerk zijn, welke hemels was, en de vorige jaren de staten der Oude Kerk zijn, welke geestelijk was, zie men in n. 6239. Bovendien wordt met den Engel in het Woord in den inwendigen zin niet een Engel aangeduid, maar een of ander Goddelijke in den Heer, n. 1925, 2319, 2821, 3039, 4085.

628I. Wat het verlossen aangaat, dit betekent in den eigenlijken zin voor Zich herstellen en Zich toeëigenen dat wat het Zijne was geweest, en daarvan wordt gesproken met betrekking tot de slavernij, tot den dood, en tot het boze; wanneer het is met betrekking tot de slavernij, zo worden diegenen verstaan die knechten zijn geworden, in den geestelijken zin zij die geheel aan de hel zijn overgegeven; wanneer het is met betrekking tot den dood, zo worden diegenen verstaan die in de verdoemenis zijn; en wanneer het is met betrekking tot het boze, zoals hier, zo worden diegenen verstaan die in de hel zijn, want het boze waaruit de Engel heeft verlost, is de hel, n. 6279. Omdat de Heer den mens uit die dingen heeft bevrijd daardoor dat Hij het Menselijke in Zich Goddelijk maakte, is het derhalve Zijn Goddelijk Menselijke hetwelk in het Woord de Verlosser wordt genoemd, zoals bij Jesaja: “Ik help u, een gezegde van Jehovah, en *uw Verlosser, de Heilige Israëls*”, xli: 14. Bij denzelfde: “Zo zeide Jehovah, *de Verlosser Israëls, Zijn Heilige*”, xlix: 7, 26. Bij denzelfde: “Jehovah Zebaoth Zijn Naam, en *uw Verlosser, de Heilige Israëls, de God der ganse aarde zal Hij genoemd worden*”, liv: 5; in deze plaatsen wordt het Goddelijke zelf, hetwelk Jehovah wordt genoemd, onderscheiden van het Goddelijk Menselijke, hetwelk *de Verlosser, de Heilige Israëls* wordt geheten. Dat het echter Jehovah Zelf in het Goddelijk Menselijke is, staat vast uit deze plaatsen; bij Jesaja: “Zo zeide Jehovah, de Koning Israëls, en *diens Verlosser, Jehovah Zebaoth*: Ik ben de Eerste en Ik ben de Laatste, en behalve Mij is er geen God”, xliv: 6. Bij denzelfde: “Zo zeide *Jehovah, uw Verlosser*: Ik ben Jehovah, uw God, Die u leert”, xlviii: 17. Bij denzelfde: “Gij zijt onze Vader, want Abraham kent ons niet, en Israël erkent ons niet; *Gij, Jehovah, onze Vader, onze Verlosser*, van de eeuw aan Uw Naam”, lxiii: 16. Bij David: “*Jehovah Die verlost* vanuit den kuil uw leven”, Psalm ciii: 4; uit welke plaatsen ook blijkt dat onder Jehovah in het Woord niet een ander wordt verstaan dan de Heer, n. 1343, 1736, 2921, 3035, 5663, en dat Jehovah Verlosser Zijn Goddelijk Menselijke is; derhalve worden eveneens zij die verlost zijn verlost van Jehovah genoemd, bij Jesaja: “Zegt der dochter van Zion: Zie, uw heil komt; zie, Zijn loon is met Hem, en de prijs des werks vóór Hem; zij zullen hen noemen het volk der heiligheid, *de verlost van Jehovah*”, lxii: 11, 12; dat het de Heer is naar Wien zij de verlost van Jehovah worden geheten, blijkt duidelijk, want van Zijn Komst wordt gezegd: Ziet, uw heil komt, ziet, Zijn loon is met Hem. Bovendien zie men Jes. xliii: 1, hfdst. lii: 2, 3, hfdst. lxiii: 4, 9, Hoschea xiii: 14, Exod. vi: 6, hfdst. xv: 13, Job xix: 25, waar blijkt dat van verlossing wordt gesproken met betrekking tot de slavernij, en tot den dood, en tot het boze.

6282. Zegene de knapen; dat dit betekent geve dat hun het ware en het goede geworde, staat vast uit de betekenis van zegenen, zijnde begiftigen met het ware en het goede, want de zegen sluit in den geestelijken zin niet iets anders in, n. 1420, 1422, 4981; en uit de uitbeelding van Efraïm en Menascheh, die hier de knapen zijn, zijnde het verstandelijke der Kerk en het willijke der Kerk, waaraan het ware en het goede gegeven mocht worden, aan het verstandelijke het ware, en aan het willijke het goede,

6283. En in hen zal mijn naam genoemd worden; dat dit betekent dat in hen zal zijn het hoedanige van het goede van het geestelijk ware vanuit het natuurlijke, staat vast uit de betekenis van zijn naam in iemand genoemd worden, zijnde zijn hoedanige in hem, waarover n. 1754, 1896, 2009, 3421; en uit de uitbeelding van Israël, zijnde het goede van het geestelijk ware vanuit het natuurlijke, waarover boven n. 6277; en omdat het hoedanige van Israël in hen was, werden zij derhalve onder de overige zonen van Israël opgenomen en werden zij tot stammen gemaakt, de ene die van Menascheh, en de andere die van Efraïm, en met genen stelden zij de twaalf stammen samen, aangezien de stam van Levi, omdat hij tot het priesterschap was gemaakt, niet meegeteld werd met die welke een erfenis kregen, waarover bij Jozua, en eveneens bij Ezechiël hfdst. XLVIII.

6284. En de naam mijner vaderen Abraham en Jischak; dat dit betekent en het hoedanige van het inwendig goede en ware, staat vast uit de betekenis van den naam, zijnde het hoedanige, zoals vlak boven n. 6283; en uit de uitbeelding van Abraham en Jischak, zijnde het inwendig goede en ware, waarover boven n. 6276. Het inwendig goede en ware moeten in het uitwendig goede en ware zijn opdat deze het goede en het ware zijn, want, zoals boven in n. 6275 is gezegd, het uitwendige is niets anders dan een zeker gevormde, vormde, zodanig zijnde dat daar het Inwendige kan zijn, en volgens den invloed in hetzelfde uit den Heer daar het leven kan leiden; het Inwendige is ook niet iets anders ten opzichte van het hoogste, zijnde de Heer, vandaar het al des levens; en de dingen die beneden zijn, zijn slechts de opnemende vormen des levens bij graden in hun volgorde tot aan den laatsten graad toe, zijnde het lichaam.

6285. En dat zij groeien tot een menigte in het midden des lands; dat dit de uitbreiding uit het binnenste betekent, staat vast uit de betekenis van het midden, zijnde het binnenste, waarover n. 2940, 2973, 6068, 6084, 6103; vandaar is de aangroeiing tot een menigte de uitbreiding; de ware dingen immers, welke met de menigte worden aangeduid, breiden zich uit het binnenste zoals vanuit een middelpunt, overal in het rond uit; en hoe groter de uitbreiding van daar uit is, en hoe beter deze is volgens de hemelse orde,

des te volmaakter is de staat; het is deze staat welke wordt aangeduid met dit van den zegen dat zij groeien tot een menigte in het midden des lands.

6286. Vers 17, 18, 19, 20. *En Jozef zag dat zijn vader zijn rechterhand legde op het hoofd van Efraïm, en het was boos in zijn ogen, en hij greep zijns vaders hand om die te verwijderen van op het hoofd van Efraïm op het hoofd van Menascheh. En Jozef zeide tot zijn vader: Niet aldus, mijn vader, omdat deze de eerstverwekte is: leg uw rechter op zijn hoofd. En zijn vader weigerde, en hij zeide: Ik weet, mijn zoon, ik weet; ook deze zal zijn tot een volk, en ook deze zal groot worden; en nochtans zal zijn kleinere broeder groter worden dan hij, en zijn naad zal zijn een volheid van natiën. En hij zegende hen in dezen dag, door te zeggen: In u zal zoals Menascheh; en hij stelde Efraïm vóór Menascheh. En Israëel zegenen, door te zeggen: God zette u zoals Efraïm en Jozef zag dat zijn vader zijn rechterhand legde op het hoofd van Efraïm, betekent het bemerken dat het het ware op de eerste plaats achtte; en het was boos in zijn ogen, betekent het mishagen; en hij greep zijns vaders hand, betekent den invloed in de macht van deszelfs duister bemerken; om die te verwijderen van op het hoofd van Efraïm op het hoofd van Menascheh, betekent om hem van de dwaling af te brengen; en Jozef zeide tot zijn vader: Niet aldus, mijn vader, omdat deze de eerstverwekte is, betekent den doorvatbaren invloed aangaande het goede, dat hetzelfde den voorrang heeft; leg uw rechter op zijn hoofd, betekent dat het zo op de eerste plaats is; en zijn vader weigerde, betekent de niet-instemming; en hij zeide: Ik weet, mijn zoon, ik weet, betekent dat het aldus is, maar dat het anders schijnt; ook deze zal zijn tot een volk, en ook deze zal groot worden, betekent dat het ware vanuit het goede ook zal worden vermeerderd, aldus de hemelse mens; en nochtans zal zijn kleinere broeder groter worden dan hij, betekent dat het goede vanuit het ware meer aanwassing zal erlangen, aldus de geestelijke mens; en zijn zaad zal zijn een volheid van natiën, betekent dat het ware hetwelk des geloofs is, zal regeren; en hij zegende hen in dezen dag, betekent het Vooruitzien en de Voorzienigheid tot in het eeuwige; door te zeggen: In u zal Israëel zegenen, door te zeggen: God zette u zoals Efraïm en zoals Menascheh, betekent opdat zijn geestelijke zij in het ware van het verstandelijke en in het goede van het willijke; en hij stelde Efraïm vóór Menascheh, betekent dat hij het ware op de eerste plaats stelde, omdat hij geestelijk was.*

6287. En Jozef zag dat zijn vader zijn rechterhand legde op het hoofd van Efraïm; dat dit het bemerken betekent dat het het ware op de eerste plaats achtte, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde verstaan en bemerken, waarover n. 2150, 2807, 3764, 4567, 4723, 5400; uit de uitbeelding van Jozef,

zijnde het Inwendig Hemelse, waarover n. 5869, 5877, 6224; uit de uitbeelding van Israël, die hier de vader is, zijnde het geestelijk goede vanuit het natuurlijke; uit de betekenis van de rechterhand leggen op het hoofd, zijnde op de eerste plaats achten, waarover boven n. 6269; en uit de uitbeelding van Efraïm, zijnde het ware dat van het verstandelijke is in het natuurlijke, waarover boven n. 6234, 6238, 6267; uit deze dingen blijkt dat met Jozef zag dat zijn vader zijn rechterhand legde op het hoofd van Efraïm het bemerken van het Inwendig Hemelse wordt aangeduid dat het geestelijk goede vanuit het natuurlijke het ware op de eerste plaats achtte; men zie hetgeen over deze dingen boven in n. 6256, 6269, 6272, 6273 is gezegd en getoond.

6288. En het was boos in zijn ogen: dat dit het mishagen betekent, staat zonder ontvouwing vast. Dat het Jozef mishagde, kwam omdat door hem het Inwendig Hemelse wordt uitgebeeld, hetgeen boven het geestelijk goede is, hetwelk door Israël wordt uitgebeeld; dat wat hoger is, kan bemerken hoe het gesteld is met hetgeen in het lagere wordt bedreven, aldus eveneens of het al dan niet waar is wat daar wordt gedacht; het hogere ziet immers de dingen die in de lagere dingen zijn, omdat het ziet vanuit het licht des Hemels; aldus zag het Inwendig Hemelse, zijnde Jozef, dat het geestelijk goede vanuit het natuurlijke, zijnde Israël, in een dwaling was, weswege dit hetzelfde mishagde.

6289. En hij greep zijns vaders hand; dat dit den invloed betekent in de macht van deszelfs duister bemerken, staat vast uit de betekenis van de hand grijpen, zijnde de invloed in de macht van het bemerken; wanneer immers het Inwendige door een invloed het uitwendige wil aandrijven om iets te denken en te willen, grijpt het hetzelfde als het ware, hier de macht van het bemerken, welke met de hand wordt aangeduid; dat de hand de macht is, zie men in n. 878, 3387, 4931 tot 4937. Dat het bemerken duister wordt geheten, is ter oorzaak hiervan dat de geestelijken, die door Israël worden uitgebeeld, in het duister zijn ten opzichte van de hemelen, die door Jozef worden uitgebeeld; dat de geestelijken naar verhouding in het duistere zijn, zie men in n. 2708, 2715, 2716, 2718, 2831, 2849, 2935, 2937, 3833, 4402. Dat de geestelijken in het duistere zijn, blijkt duidelijk hieruit dat zij voordat zij zijn wederverwekt, geheel en al in donkerheid zijn aangaande het ware en het goede; en dat het, wanneer zij worden wederverwekt, het ware is zodanig als het is in de leer van hun Kerk, hetwelk zij erkennen, aan welk ware zij geloof schenken, hetzij het het ware is, hetzij het niet het ware is; dit ware is het nochtans hetwelk het goede wordt bij hen wanneer het des wils en vandaar des levens wordt, en dan is het dat goede hetwelk het goede van het ware wordt genoemd, voorts het goede des geloofs, alsmede het geestelijk goede of het goede der geestelijke

Kerk. Hoedanig dat goede is hetwelk vanuit een zodanigen oorsprong is, kan een ieder weten die daarover nadenkt. Maar nochtans wordt het goede vanuit een zodanig ware, ook bij de heidenen, door den Heer aanvaard, mits het als beginsel heeft de liefde jegens den naaste, en in die naastenliefde de onschuld is.

6290. Om die te verwijderen van op het hoofd van Efraïm op het hoofd van Menascheh; dat dit betekent om hem van de dwaling af te brengen, staat vast uit de betekenis van verwijderen, zijnde afbuigen; en uit de betekenis van van op het hoofd van Efraïm op het hoofd van Menascheh, zijnde van de dwaling, want het was een dwaling dat het het ware op de eerste plaats achtte, en het goede op de tweede, zoals boven is getoond.

6291. En Jozef zeide tot zijn vader: Niet aldus, mijn vader, omdat deze de eerstverwekte is; dat dit den doorvatbaren invloed betekent aangaande het goede, dat hetzelfde den voorrang heeft, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot het Inwendig Hemelse, hetwelk hier Jozef is, zijnde de invloed, waarover n. 6152, hier een doorvatbare invloed, omdat hij niet alleen de hand greep, maar ook zeide: Niet aldus, mijn vader, omdat deze de eerstverwekte is.

6292. Leg uw rechter op zijn hoofd; dat dit betekent dat het zo op de eerste plaats is, staat vast uit de betekenis van de rechter leggen op het hoofd, zijnde op de eerste plaats achten, zoals boven n. 6269, 6287. Dat hij de hand op het hoofd legde toen hij zegende, was vanuit een ritueel opgenomen van de Ouden; in het hoofd is immers het verstandelijke en het willijke zelf van den mens, in het lichaam echter zijn de daden volgens dezelve en het volgzame; aldus was de hand op het hoofd leggen het uitbeeldende dat de zegen werd vergemeenschap aan het verstandelijke en het willijke, aldus aan den mens zelf. Vanuit dien ouden tijd is het zelfde ritueel ook heden ten dage aangebleven, en het is in gebruik bij inwijdingen, ook bij zegeningen.

6293. En zijn vader weigerde; dat dit de niet-instemming betekent, staat zonder ontvouwing vast.

6294. En hij zeide: Ik weet, mijn zoon, ik weet; dat dit betekent dat het aldus is, maar dat het anders verschijnt, staat vast uit de betekenis van weten, zijnde hier weten dat het aldus is, maar anders verschijnt. Dat het geestelijk goede, zijnde Israël, dit nu bemerkt, was vanuit den invloed van het Inwendig Hemelse, zijnde Jozef, over welken invloed boven in n. 6289, 6291 is gehandeld. Wanneer het geestelijk goede in de beschijning is vanuit een zodanigen invloed, dan bemerkt het dat het aldus is, dat is, dat het goede op de eerste plaats is, en het ware op de laatste, en eveneens dat het anders

verschijnt; maar dan stelt het den voorrang hierin dat het ware meer dan het goede zal regeren, zoals volgt; en om deze oorzaak laat hij de rechterhand op het hoofd van den jongstgeborene liggen, en de linker op het hoofd van den eerstverwekte.

6295. Ook deze zal zijn tot een volk, en ook deze zal groot worden; dat dit betekent dat het ware vanuit het goede ook zal worden vermeerderd, aldus de hemelse mens, staat vast uit de betekenis van het volk, zijnde het ware, waarover n. 1259, 1260, 3581, 4619; uit de betekenis van groot worden, zijnde vermeerderd worden; en uit de uitbeelding van Menascheh, over wien die dingen worden gezegd, zijnde het goede van het willijke in het natuurlijke, geboren uit het Inwendige, waarover n. 6234, 6238, 6267; dat het ware vanuit het goede is van den hemelsen mens, staat vast uit hetgeen eerder over den hemelsen mens meermalen is gezegd en getoond; namelijk, dat de hemelse mens diegene is die vanuit het willijke in het goede is, en daaruit in het ware; en dat hij van den geestelijken mens hierin is onderscheiden dat deze vanuit het verstandelijke in het ware is, en daaruit in het goede; en omdat Menascheh het goede van het willijke is, wordt derhalve met hem de hemelse mens uitgebeeld, maar de uitwendige hemelse mens of de mens van de uitwendige hemelse Kerk, want Menascheh is het goede van het willijke in het natuurlijke, aldus in den uitwendigen mens; Jozef echter is de mens der inwendige hemelse Kerk, omdat hij is het goede van het willijke in het redelijke, aldus in den inwendigen mens. In het kort moet ook iets worden gezegd aangaande het ware van het goede, hetwelk van den hemelsen mens is; dat ware wordt weliswaar het ware geheten, maar het is het goede. Bij den hemelsen mens is het goede der liefde tot den Heer, en het goede der liefde jegens den naaste; het goede der liefde tot den Heer is diens Inwendige, doch het goede der liefde jegens den naaste is diens Uitwendige; deswege zijn van hen die van de hemelse Kerk zijn, in het inwendige dier Kerk diegenen die in de liefde tot den Heer zijn, en in het uitwendige der Kerk zij die in de liefde jegens den naaste zijn; het is het goede dezer liefde, namelijk der liefde jegens den naaste, bij den hemelsen mens, hetwelk hier het ware van het goede wordt genoemd, en door Menascheh wordt uitgebeeld. De hemelse mens is immers zodanig dat hij niet redeneert vanuit het ware, noch over het ware, want hij heeft de doorvatting vanuit het goede, dat is, door het goede uit den Heer, dat het aldus is, n. 202, 337, 2715, 3246, 4448; evenwel is het goede der naastenliefde bij hem dat wat het ware wordt genoemd, maar het hemels ware.

6296. En nochtans zal zijn kleinere broeder groter worden dan hij; dat dit betekent dat het goede vanuit het ware meer aanwassing zal erlangen, aldus de geestelijke mens, staat vast uit de uitbeelding van Efraïm, die hier de kleinere broeder is, zijnde het ware van het verstandelijke in het natuurlijke, geboren uit het Inwendige, waarover n. 6234, 6238, 6267; hier echter is Efraïm het goede vanuit het ware, waarover aanstonds; en uit de betekenis van groter worden dan de ander, zijnde meer aanwassing erlangen. Dat Efraïm hier het goede vanuit het ware is, komt omdat hij den mens der geestelijke Kerk uitbeeldt, maar den mens der uitwendige geestelijke Kerk, zoals Menaschah den mens der uitwendige hemelse Kerk, n. 6295; dien mens, namelijk den mens der geestelijke Kerk, stelt het goede vanuit het ware samen; het inwendige der Kerk is dat wat door Israël wordt uitgebeeld, het uitwendige echter door Efraïm. De mens der geestelijke Kerk verschilt hierin van den mens der hemelse Kerk, dat het goede van gene is ingeplant in het verstandelijke deel, het goede echter van deze in het willijke deel; men zie n. 863, 875, 895, 927, 928, 1023, 1043, 1044, 2256, 4328, 4493, 5113; daarom beeldt Efraïm den geestelijken mens uit, en Menaschah den hemelsen. Dat het goede vanuit het ware, of de geestelijke mens meer aanwassing erlangt dan het goede vanuit hetwelk het ware is, of de hemelse mens, komt omdat het willijke van den mens aanhoudend bedorven werd, en ten slotte zozeer dat het boze het gans en al in beslag heeft genomen, dermate dat niet iets ongerepts daar is overgebleven; opdat derhalve de mens niet zou vergaan, heeft de Heer daarin voorzien dat hij kan worden wederverwekt ten aanzien van het verstandelijke deel, en zo gezaligd. Vandaar nu komt het dat het er weinigen zijn bij wie nog iets ongerepts is in het willijke deel, aldus weinigen die hemelse mensen kunnen worden, maar verscheidenen die geestelijke mensen kunnen worden; aldus dat dezen meer aanwassing erlangen dan genen. Dit nu is het wat daarmee wordt aangeduid dat de kleinere broeder groter zal worden dan hij.

6297. En zijn zaad zal zijn een volheid van natiën; dat dit betekent dat het ware hetwelk des geloofs is, zal regeren, staat vast uit de betekenis van het zaad, zijnde het geloof en de naastenliefde, waarover n. 1025, 1447, 1610, 1940, 2848, 3187, 3310, 3373, 3671, hier het geloof, omdat daarvan wordt gesproken met betrekking tot Efraïm; en uit de betekenis van de volheid der natiën, zijnde de overvloed, aldus dat het zal regeren. De volheid betekent in het Woord alles, en waar het niet alles betekent, betekent het het overvloeiende, en er wordt daarvan gesproken zowel met betrekking tot het ware als tot het goede, want van veelheid wordt gesproken met betrekking tot het ware, van grootheid echter met betrekking tot het goede; aldus van volheid met

betrekking tot het ene en het andere; zoals bij Jeremia: “Ziet, de wateren klimmen op vanuit het noorden, welke zulken worden tot een overlopenden stroom, en zij zullen overlopen het land en *de volheid ervan*, de stad en die daarin wonen”, XLVII: 2; het land en de volheid voor alles, zowel het ware als het goede, hetwelk der Kerk is; derhalve wordt eraan toegevoegd de stad en die daarin wonen, want met de stad worden de ware dingen aangeduid, en met de bewoners de goede dingen, n. 2268, 2451, 2712. Bij Ezechiël: “Zij zullen hun brood met kommer eten, en hun wateren met verbijstering drinken, zodat verwoest zal worden *deszelfs land van zijn volheid*”, XII: 19; het land voor de Kerk, en de volheid voor het goede en het ware daar; dat het ene en het andere wordt aangeduid, blijkt uit hetgeen voorafgaat, dat zij het brood met kommer zullen eten, en de wateren met verbijstering zullen drinken; met het brood wordt immers het goede der liefde aangeduid, en met de wateren het ware des geloofs, welke de volheid des lands worden genoemd. Eender bij Amos: “De hoogmoed van Jakob en zijn paleizen haat Ik; daarom zal Ik besluiten de stad *en haar volheid*”, VI: 8. Bij David: “De hemelen zijn Uwe, het wereldrond *en zijn volheid hebt Gij gegrond*”, Psalm LXXXIX: 12; en elders bij denzelfde: “Van Jehovah is *de aarde en haar volheid*, het wereldrond en die daarin wonen; Hijzelf heeft het gegrond op de zeeën, en heeft het gevestigd op de stromen”, Psalm XXIV: 1, 2; de volheid staat ook daar voor het ware en het goede; de aarde voor de Kerk in het bijzonder, het wereldrond voor de Kerk in den universelen zin; dat Jehovah het wereldrond heeft gegrond op de zeeën, wil zeggen op de dingen die der wetenschap zijn, n. 28; en dat Hij het heeft gevestigd op de stromen, wil zeggen op de dingen die van het inzicht zijn, n. 3051; dat er niet wordt verstaan dat Jehovah het wereldrond heeft gegrond op de zeeën, en het gevestigd op de stromen, wie kan dat niet zien, want het wereldrond is daarop niet gegrond en gevestigd; en daarom kan hij die daarover nadenkt, zien dat met de zeeën en met de stromen iets anders wordt aangeduid, en dat dit andere het geestelijke of het inwendige des Woords is.

6298. En hij zegende hen in dezen dag; dat dit het Vooruitzien en de Voorzienigheid tot in het eeuwige betekent, staat vast uit de betekenis van zegenen, zijnde de voorzegging, waarover n. 6230, 6254, in den hoogsten zin echter het Vooruitzien des Heren, en omdat het het Vooruitzien is, is het ook de Voorzienigheid, want het ene is er niet zonder het andere; immers, het boze wordt voorzien, en in het goede wordt voorzien, en het boze hetwelk wordt voorzien, wordt door de Voorzienigheid tot het goede gebogen; dat hier het zegenen het Vooruitzien en de Voorzienigheid is, komt omdat Israël,

die hier zegent, in den hoogsten zin de Heer is, n. 4286; en uit de betekenis van in dezen dag of van heden, zijnde het eeuwige, waarover n. 2838, 3998, 4304, 6165.

6299. Door te zeggen: In u zal Israël zegenen, door te zeggen: God zette u zoals Efraïm en zoals Menascheh; dat dit betekent opdat zijn geestelijke zij in het ware van het verstandelijke en in het goede van het willijke, staat vast uit de uitbeelding van Israël, zijnde het geestelijk goede, waarover n. 5801, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833; en uit de uitbeelding van Efraïm, zijnde het ware van het verstandelijke, en van Menascheh, zijnde het goede van het willijke, waarover boven; opdat het geestelijke, zijnde Israël, in hen zij, wordt aangeduid met de woorden: in u zal hij zegenen, en God zette u. Hiermede dat het met Israël uitgebeelde geestelijke in het ware van het verstandelijke en in het goede van het willijke is, zijnde Efraïm en Menascheh, is het aldus gesteld: het geestelijk goede, hetwelk door Israël wordt uitgebeeld, is het geestelijke van de inwendige Kerk, doch het ware en het goede welke door Efraïm en Menascheh warden uitgebeeld, zijn van de uitwendige Kerk; men zie boven n. 6296; opdat het inwendige het inwendige der Kerk zij, moet het noodwendig in haar uitwendige zijn, want het uitwendige vervult de plaats van fundament waarop het inwendige blijft staan, en het is het receptakel waarin het inwendige invloeit; vandaar komt het dat het natuurlijke, hetwelk het uitwendige is, noodwendig moet worden wederverwekt, want indien dit niet wordt wederverwekt, heeft het inwendige geen fundament, noch een receptakel; en indien het geen fundament noch een receptakel heeft, vergaat het geheel en al; dit nu is het wat daaronder wordt verstaan dat zijn geestelijke in het ware van het verstandelijke en in het goede van het willijke zij. Ter toelichting van deze zaak diene dit voorbeeld: de aandoening zelf der naastenliefde, namelijk dat de mens in zich het rustige en het gezegende voelt in het weldoen van den naaste zonder het oogmerk van enige beloning te hebben, is het inwendige der Kerk; hetzelfde echter willen en hetzelfde doen vanuit het ware, dat is, omdat het aldus in het Woord is bevolen, is het uitwendige der Kerk; indien het natuurlijke, zijnde het uitwendige, niet samenstemt, dat is, hetzelfde noch wil noch doet, omdat het daarin niets van beloning, aldus niets van zich ziet, want in den natuurlijken of uitwendigen mens is vanuit het erfelijke en vanuit het daadwerkelijke iets zodanigs gelegen, dan heeft het inwendige geen fundament, noch een overeenstemmend receptakel, maar iets zodanigs wat den invloed of verwerpt, of verdraait, of uitblust, weswege het inwendige vergaat, namelijk gesloten en toegestopt wordt, zodat niets vanuit den Hemel in het natuurlijke door het inwendige

heen ademt, uitgezonderd iets van licht in het gemene door spleten overal in het rond, opdat er het vermogen zij van denken, willen, en spreken, maar volgens dat wat in het natuurlijke is, aldus voor het boze en het valse tegen het goede en het ware, waartoe het zich datgene van het geestelijk licht dienstbaar maakt wat in het gemene door spleten overal in het rond invloeit.

6300. En hij stelde Efraïm vóór Menaschē; dat dit betekent dat hij het ware op de eerste plaats zette, omdat hij geestelijk was, staat vast uit hetgeen boven tot de verzen 13, 14, 17, 18, 19 is ontvouwd.

6301. Vers 21, 22. *En Israël zeide tot Jozef: Zie, ik sterf; en God zal met ulieden zijn, en Hij zal u wederbrengen tot het land uwer vaderen. En ik, ik geef u één aandeel boven uw broederen, hetwelk ik genomen heb vanuit de hand van den Emorriet met mijn zwaard en met mijn boog.* En Israël zeide tot Jozef: Zie, ik, ik sterf, betekent de doorvatting van het geestelijk goede vanuit het Inwendig Hemelse aangaande het nieuwe leven, en aangaande het einde der uitbeelding; en God zal met ulieden zijn, betekent de Goddelijke Voorzienigheid des Heren; en Hij zal u wederbrengen tot het land uwer vaderen, betekent tot den staat van de ene en de andere Oude Kerk; en ik, ik geef u één aandeel boven uw broederen, betekent dat het ware van het verstandelijke en het goede van het willijke daar meer zal hebben; hetwelk ik genomen heb vanuit de hand van den Emorriet, betekent vanuit de overwinning op het boze; met mijn zwaard, betekent door het strijdend ware; en met mijn boog, betekent vanuit de leer.

6302. En Israël zeide tot Jozef: Zie, ik, ik sterf; dat dit de doorvatting betekent van het geestelijk goede uit het Inwendig Hemelse aangaande het nieuwe leven, en aangaande het einde der uitbeelding, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de doorvatting, waarover boven n. 6220; uit de uitbeelding van Israël, zijnde het geestelijk goede, waarover ook boven n. 6225; uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendig Hemelse, waarover n. 5869, 5877; en uit de betekenis van sterven, zijnde de wederopwekking tot het leven, waarover n. 3498, 3505, 4618, 4621, 6036, 6221; en eveneens zijnde het einde der vorige uitbeelding, n. 3253, 3259, 3276, welk einde hier ook met sterven wordt aangeduid, want wanneer iemand sterft die iets van de Kerk had uitgebeeld, dan volgt een ander op die de uitbeelding in haar orde voortzet; aldus werd nadat Abraham gestorven was, het uitbeeldende in zijn orde voortgezet in Jischak, en daarna in Jakob, en na hem in diens zonen; eender volgde nadat Mozes gestorven was, het uitbeeldende in Jozua op, en daarna in de Richteren in volgorde, tot aan de Koningen, en zo voort.

6303. En God zal met ulieden zijn; dat dit de Goddelijke Voorzienigheid des Heren betekent, staat vast uit de betekenis van God zal met ulieden zijn, zijnde de Goddelijke Voorzienigheid des Heren, want wanneer de Heer met iemand is, dan leidt Hij hem, en voorziet Hij daarin dat alle dingen die gebeuren, hetzij zij droevig zijn, hetzij blijde, voor hem ten goede uitvallen; dit is de Goddelijke Voorzienigheid. Dat er wordt gezegd de Voorzienigheid des Heren, komt omdat er wordt gezegd God met ulieden, en onder God en onder Jehovah wordt in het Woord de Heer verstaan; er is immers geen andere God behalve Hijzelf; Hijzelf is immers de Vader, en Hijzelf is de Zoon, want Zij zijn één; de Vader is in Hem en Hij is in den Vader, zoals Hijzelf leert bij Johannes, hfdst. xiv: 9, 10, 11; men zie n. 1343, 1736, 2921, 3035, 5663.

6304. En Hij zal u wederbrengen tot het land uwer vaderen; dat dit betekent tot den staat van de ene en de andere Oude Kerk, staat vast uit de betekenis van het land, zijnde de Kerk, waarover n. 566, 662, 1066, 1067, 1733, 1850, 2117, 2118, 3355, 4535, 4447, 5577, en uit de betekenis van de vaderen, zijnde zij die van de Oude Kerk en van de Oudste Kerk waren, waarover n. 6075. Er wordt gezegd tot den staat van de ene en de andere Oude Kerk, omdat de zonen Israëls en hun nakomelingen, zoals zij die van de Oude Kerken waren, in de afzonderlijke dingen het hemels en het geestelijk Rijk des Heren uitbeeldden; het uitbeeldende zelf was ook ingesteld, bij de Joodse natie het uitbeeldende van het hemels Rijk, en bij het Israëlietische volk het uitbeeldende van het geestelijk Rijk; maar bij dat geslacht kon niet iets anders worden ingesteld dan een louter uitbeeldende, niet echter iets van de Kerk of van het Rijk des Heren, want zij wilden in het geheel niets in de uitbeeldende dingen zien en erkennen dan het uitwendige, niet echter enig inwendige; opdat evenwel het uitbeeldende zou bestaan en daardoor enige vergemeenschapping met den Hemel en door den Hemel met den Heer zou worden gegeven, werden zij in de uitwendige dingen gehouden; en toen was er uit den Heer in voorzien dat er vergemeenschapping zou worden gegeven door een uitwendig uitbeeldende alleen zonder het inwendige. Het was deze staat waartoe de nakomelingen van Jakob konden worden teruggebracht. Doch nochtans scholen in de uitwendige uitbeeldende dingen bij hen van binnen de Goddelijke dingen, in den hoogsten zin die welke het Goddelijk Menselijke des Heren betroffen, en in den betrekkelijken zin die welke het Rijk des Heren betroffen in de Hemelen en in de Kerk. Deze staat van de ene en de andere Oude Kerk wordt daarmede aangeduid dat God hen zal wederbrengen tot het land der vaderen.

6305. En ik, ik geef u één aandeel boven uw broederen; dat dit betekent dat het ware van het verstandelijke en het goede van het willijke daar meer zal

hebben, staat vast uit de uitbeelding van Efraïm en Menaschē, die hier Jozef zijn, zoals boven n. 6275, zijnde het ware van het verstandelijke en het goede van het willijke, waarover meermalen eerder; en uit de betekenis van één aandeel geven boven de broederen, zijnde daar meer hebben, namelijk in de Kerk, welke met het land wordt aangeduid. n. 6304; dat het goede van het willijke en het ware van het verstandelijke daar meer zullen hebben, komt omdat die beide de wezenlijke dingen der Kerk zijn; derhalve viel ook den zonen van Jozef het eerstgeboorterecht toe, 1 Kron. v: 1.

6306. Hetwelk ik genomen heb vanuit de hand van den Emorriet; dat dit betekent vanuit de overwinning op het boze, staat vast uit de uitbeelding van den Emorriet, zijnde het boze, waarover n. 1857; en uit de betekenis van nemen vanuit de hand, zijnde zich door overwinning verwerven. Wat de Emorrieten aangaat, moet men weten dat met hen het boze wordt aangeduid, zoals eveneens met de Kanaänieten, en met de overige natiën in dat land welke in het Woord worden genoemd, de verschillende geslachten van het boze alsmede van het valse worden aangeduid. Zulke dingen beeldden de natiën uit toen de zonen Israëls in het bezit van het land Kanaän kwamen; de oorzaak hiervan was deze dat wanneer de zonen Israëls de hemelse dingen zouden uitbeelden, die natiën de helse dingen zouden uitbeelden, en zo het land Kanaän elken staat van het andere leven zou uitbeelden; en omdat de natiën de helse dingen uitbeeldden, werden zij derhalve aan de vervloeking prijsgegeven, en was het verboden om met die welke nog mochten overblijven, een verbond aan te gaan. Dat de zonen Israëls het land van hen die de hellen uitbeeldden, in beslag namen en bewoonden, was een uitbeeldende daarvan dat de helsen omstreeks den tijd van des Heren Komst een groot deel van den Hemel in beslag hadden genomen, doch dat de Heer door in de wereld te komen en het Menselijke in Zich Goddelijk te maken, ze daaruit had verdreven, en in de hellen had geworpen, en aldus den Hemel van hen had bevrijd, welken Hij toen als erfenis gaf aan hen die vanuit Zijn Geestelijk Rijk zouden zijn. Dat met de Emorrietische natie het boze in het gemeen werd uitgebeeld, blijkt uit die plaatsen waar zij wordt genoemd, zoals bij Ezechiël: “Hierosolyma, uw koophandels en uw geslachten zijn van het land van den Kanaäniet; uw vader was een Emorriet, en uw moeder een Chittietische”, xvi: 3, 45; omdat de vader in den inwendigen zin het goede der Kerk aanduidt, doch in den tegenovergestelden zin het boze, en de moeder het ware der Kerk, doch in den tegenovergestelden zin het valse, wordt derhalve gezegd: Uw vader een Emorriet, en uw moeder een Chittietische. Bij Amos: “Ik, Ik heb den *Emorriet* vóór hen verdorven, wiens hoogte was zoals de hoogte der

cederen, en hij was sterk zoals de eik; Ik heb ulieden geleid in de woestijn, om te bezitten het land van den *Emorriet*”, II: 9, 10; hier staat ook de Emorriet voor het boze, want het boze der liefde van zich wordt beschreven met de hoogte der cederen en de sterkte van den eik. Dat de Emorriet het boze in het algemeen is, komt omdat het ganse Kanaänietische land het land van den Emorriet werd geheten, want er wordt gezegd: Ik heb ulieden geleid in de woestijn, om te bezitten het land van den Emorriet. Bovendien in het Ilde Boek der Koningen: “Menascheh, de koning van Jehudah, *deed het boze meer dan al het boze dat de Emorrieten hebben gedaan. die vóór hem zijn geweest*”, XXI: 11. Met mijn zwaard, dat dit het strijdende ware betekent, staat vast uit de betekenis van het zwaard, zijnde het strijdende ware, waarover n. 2799, 4499. En met mijn boog, dat dit betekent vanuit de leer, staat vast uit de betekenis van den boog, zijnde de leer, waarover n. 2686, 2709. Dat deze woorden, namelijk *een aandeel hetwelk ik genomen heb vanuit de hand van den Emorriet met mijn zwaard en met mijn boog*, door Israëel werden gezegd om den inwendigen zin, blijkt duidelijk, omdat Jakob dat aandeel niet van den Emorriet heeft genomen met het zwaard, noch met den boog, maar het heeft gekocht van de zonen van Chamor, zoals blijkt in Gen. hfdst. xxxiii, waar deze woorden staan: “Jakob kwam te Schalem, de stad van Schechem, welke is in het land Kanaän, als hij kwam vanuit Paddan-Aram; en hij legerde zich tot de aangezichten der stad; en *hij kocht een deel des velds* waarop hij zijn tent gespannen had, vanuit de hand der zonen van Chamor, den vader van Schechem, voor honderd kesitah”, vers 18, 19; dat dit veld het aandeel was dat hij aan Jozef gaf, staat vast bij Jozua: “Zij begroeven de beenderen van Jozef, welke de zonen Israëls vanuit Egypte hadden doen opklimmen, in Schechem, in het stuk velds *hetwelk Jakob gekocht had van de zonen van Chamor*, den vader van Schechem, voor honderd kesitah; en zij waren den zonen van Jozef tot een erfenis”, xxiv: 32; daaruit blijkt dat dat aandeel gekocht was, en dat het datgene was wat aan Jozef was gegeven. Dat niet de stad van Schechem is verstaan, welke daar nabij was, waar Schimeon en Levi allen manlijke doodden, en welke zij met het zwaard namen, Gen. xxxiv, kan hieruit vaststaan dat Jakob die daad verfoeide, en deswege Schimeon en Levi vervloekte, en die misdaad geheel en al van zich verwijderde door te zeggen: “*In hun geheim kome mijn ziel niet, in hun vergadering worde mijn heerlijkheid niet verenigd*, omdat zij in hun toorn den man hebben gedood, en in hun welbehagen den os hebben ontzenuwd; vervloekt zij hun toorn, omdat hij heftig is, en hun ontsteking, omdat zij hard is; ik zal hen verdelen in Jakob, en ik zal hen verstrooien in Israëel”, volg. hfdst. xlix: 5, 6, 7. Hieruit kan nu

vaststaan dat die woorden, namelijk “een aandeel, hetwelk ik genomen heb vanuit de hand van den Emorriet met mijn zwaard en met mijn boog” door hem werden gezegd toen hij in den profetischen geest was, terwille van den inwendigen zin.

Vervolg aangaande den invloed en aangaande het verkeer van de ziel en van het lichaam

6307. *Dat er een invloed is vanuit de geestelijke wereld door de Engelen en door de geesten in de aandoeningen en de denkingen, is door de onderwinding van nu reeds vele jaren zo klaarlijkend te weten gegeven, dat niets klaarlijkender is; ik heb den invloed niet slechts ten aanzien van de denkingen gevoeld, maar ook ten aanzien van de aandoeningen; en wanneer boze en valse dingen invloeden, werd het te weten gegeven uit welke hellen zij waren, en wanneer goede en ware dingen invloeden, uit welke Engelen. Dit is mij vandaar zó vertrouwd geworden dat ik ten slotte bij de afzonderlijke dingen der denkingen en der aandoeningen heb kunnen weten waarvandaan zij waren; en desondanks waren het mijn denkingen zoals ik vroeger denkingen had gehad.*

6308. *Die invloed geschiedt door geesten en Engelen; de orde van den invloed is zodanig dat de boze geesten eerst invloeden, en dat de Engelen die dingen verstrooien. Dat de invloed zodanig is, doorvat de mens niet, omdat zijn denking in het vrije wordt gehouden door de evenwichtsstelling tussen die beide invloeden, en omdat de mens op die dingen niet let; de bozen zouden het ook niet kunnen weten indien zij erop letten, omdat er bij hen geen evenwicht is tussen het boze en het goede; maar zij die in het goede zijn, kunnen dat weten; ook weten zij vanuit het Woord dat er iets van binnen is hetwelk strijdt tegen het boze en het valse bij hen, en dat de geestelijke mens strijdt tegen den natuurlijken, aldus de Engelen die in de innerlijke dingen van den mens en in diens geestelijke dingen zijn, tegen de boze geesten die in diens uiterlijke en natuurlijke dingen zijn; vandaar ook wordt de Kerk strijdende genoemd. Doch het boze dat uit de boze geesten in de denking invloeit, schaadt den mens in het minst niet, indien hij het niet opneemt; indien hij immers dat opneemt, en uit de denking overbrengt in den wil, dan maakt hij het tot het zijne: en dan treedt hij toe tot de zijde der helse geesten, en treedt hij van de Engelen des Hemels terug; dit is het wat de Heer leert bij Markus: “dat de dingen die in den mens binnengaan, hem niet onrein maken, maar de dingen die uitgaan, omdat deze vanuit het hart of vanuit den wil zijn”, VII: 14 tot 23.*

6309. *Ik heb met goede geesten gesproken over den inwendigen en den uitwendigen mens, zeggende dat het wonderlijk is dat weinigen binnen de Kerk geloven, hoewel*

zij het vanuit het Woord weten, dat er een inwendige mens is, onderscheiden van den uitwendigen, terwijl zij dit toch kunnen weten door dagelijks een vluchtigen blik te werpen in hun denking en wil, namelijk hieruit dat zij vaak innerlijk anders denken dan uiterlijk; en dat zij wat zij uiterlijk denken, laten uitkomen in het spreken, in het aangezicht, en in de daden, doch wat zij innerlijk denken, niet aldus laten uitkomen, en dat zij het diep verbergen, zoals het een vertrouwd iets is bij veinzaards, huichelaars, en arglistigen. Zij die in het goede zijn, kunnen dit hieruit weten dat zij denken dat zij iets niet aldus moeten doen, en zichzelf dan berispen; waaruit het voor hen kan vaststaan dat er een innerlijke mens is, gescheiden van den uiterlijken. Maar dat zij hierop niet letten, en dat zij dit, indien zij erop letten, niet bemerken, komt omdat zij het leven in het lichaam stellen, en omdat, wanneer zij het al der denking in de lichamelijke en wereldlijke dingen onderdompelen, de inblik in zulke dingen vergaat, ja zelfs ook het geloof dat het aldus is; dit is mij ook uit ondervinding te weten gegeven; wanneer ik in de ene of andere hemelse idee was, en daaruit afgleed in een denking aangaande wereldlijke en aardse dingen, dan vergingen de hemelse dingen zo volledig dat zij nauwelijks werden erkend; de oorzaak hiervan is deze, dat de dingen die van het licht des Hemels zijn, duisternis worden wanneer zij vallen in de dingen die van het schijnsel der wereld zijn, want in zich zijn zij met elkaar in strijd. Opdat zij echter niet met elkaar in strijd zijn, wordt de mens wederverwekt en eveneens uit de zinlijke dingen opgeheven naar de innerlijke dingen, en voor zoveel als hij uit gene dingen wordt opgeheven, voor zoveel verlaat hij de boze en de valse dingen; maar hij kan niet worden opgeheven tenzij hij in het goede des geloofs en des levens is.

6310. *De innerlijke dingen van den mens zijn onderscheiden volgens graden door afleidingen; volgens die graden zijn ook de lichten. Het inwendig zinlijke, hetwelk den zinlijken dingen des lichaams het naast is, heeft een uiterst grof schijnsel; dit schijnsel is mij door veel ondervinding te onderkennen gegeven; en het werd waargenomen dat zo vaak als ik in dit schijnsel was afgegleden, even vaak valse en boze dingen van verscheidene geslachten zich voordeden, ja zelfs ook ergerlijke dingen tegen de hemelse en de Goddelijke dingen, en bovendien vuile en schandelijke dingen; de oorzaak hiervan is deze dat dit schijnsel in de hellen heerst, en de hellen vooral door hetzelfde bij den mens invloeien. Wanneer de mens in dit schijnsel is, zo is zijn denking over het algemeen in een eender schijnsel als waarin zijn uitwendig gezicht is, en zij is dan bijna in het lichaam. De mensen die in dit schijnsel zijn, moeten Zinlijken worden genoemd, want zij denken niet verder dan de zinlijke dingen des lichaams; de dingen welke daarbuiten zijn, doorvatten noch geloven zij; zij geloven alleen dat wat zij zien en aanraken.*

In dat schijnsel zijn diegenen die de innerlijke dingen in het geheel niet hebben aangekweekt, door te leven in de verwaarlozing en de verachting van alle dingen die redelijk en geestelijk zijn; en in dat schijnsel zijn vooral de gierigaards en de echtbrekers, voorts zij die in louter wellusten en in schandelijken lediggang hebben geleefd; vandaar denken dezen vuile dingen, en aangaande de heilige dingen der Kerk vaak ergerlijke dingen.

6311. *In dat schijnsel zijn, als gezegd, de hellen, en in hetzelfde zijn ook enigen die niet zo boos zijn, zij namelijk die niet gierigaards, echtbrekers of wellustelingen zijn geweest, maar die zodanig zijn geworden omdat zij hun redelijke niet hebben aangekweekt; het werd gegeven deze geesten in een zekere ochtendschemering te zien; zij verschenen op een marktplein, troepsgewijs, zakken dragende waarin ruwe stoffen waren, ze wegende en wegdragende. Zekere sirenen waren toen niet veraf, en ik hoorde ze zeggen dat zij daar wilden zijn, omdat zij met haar ogen mensen zien; de sirenen immers kunnen, omdat zij meer dan anderen echtbreeksters zijn geweest, en eveneens tegen alle hemelse en geestelijke dingen, geen andere geesten zien dan die welke in het zinlijke schijnsel zijn, omdat zijzelf zodanig zijn.*

6312. *Omdat de hellen in dit zinlijk schijnsel zijn, kan derhalve de mens, Indien hij niet daaruit wordt opgeheven, niet anders dan vergaan; hij wordt opgeheven door het goede des geloofs. Er zijn ook hellen die in een subtielere sfeer zijn; daarin zijn diegenen die van binnen boosaardig zijn geweest, en tal van kunstgrepen hebben uitgedacht om anderen van hun goederen te beroven, en tal van arglisten hebben uitgesponnen om te overheersen; maar het werd waargenomen dat deze sfeer invloeit in de uitwendige zinlijke sfeer, en wel aan de rugzijde, waar de onwillekeurige dingen van den mens zijn; vandaar is de zinlijke sfeer zozeer vermogend.*

6313. *Wanneer de mens naar de innerlijke dingen wordt opgeheven, dan komt hij uit een grof zinlijk schijnsel in een milder schijnsel, en dan wordt hij tegelijk weggeleid uit den invloed der ergerlijke en vuile dingen, en nader heengeleid tot de dingen die van het gerechte en het billijke zijn, omdat hij nader wordt heengeleid tot de Engelen die bij hem zijn, aldus nader tot het licht des Hemels. Deze opheffing uit de zinlijke dingen was bekend aan de Ouden, ook aan de heidenen, en daarom zeiden hun sophi, wanneer de animus wordt weggeleid uit de zinlijke dingen, dat dezelve in een innerlijk licht komt, en tegelijk in een kalmen staat, en in een zekere hemelse gezegendheid; daaruit hebben zij ook een gevolgtrekking gemaakt aangaande de onsterfelijkheid van den animus. De mens kan nog innerlijker worden opgeheven, en hoe innerlijker hij het wordt, in een des te klaarder licht komt hij, en ten slotte in het licht des Hemels, welk licht*

niets anders is dan de wijsheid en het inzicht uit den Heer. De drie Hemelen zijn niet anders onderscheiden dan volgens de verheffingen naar de innerlijke dingen, aldus eveneens volgens de graden des lichts; de derde Hemel is, omdat hij in de binnenste dingen is, in het grootste licht, aldus in de wijsheid, welke grotelijks de wijsheid der lagere Hemelen te boven gaat.

6314. *Eender als met het licht is het ook gesteld met de warmte die voor den mens de levenswarmte is; deze levenswarmte trekt haar oorsprong in het geheel niet uit de warmte die vanuit de zon der wereld is, maar uit de geestelijke warmte die de liefde is, en uit den Heer voortgaat; deze warmte hebben de Engelen; vandaar is de mens voor zoveel als hij in de liefde is, in de levenswarmte. Het lichaam echter is in de warmte der wereld, en eveneens is het het innerlijk zinlijke; maar de levenswarmte vloeit in deze warmte in en maakt haar levend. Het is met de zuiverheden en de grofheden ervan eender gesteld als met de lichten. Het is deze warmte welke wordt verstaan onder de heilige vuren in het Woord, weswege met die vuren daar de hemelse liefden worden aangeduid; en in den tegenovergestelden zin is het die warmte welke wordt verstaan onder de helse vuren, en daarom worden met die vuren in het Woord de helse liefden en haar begeerten aangeduid.*

6315. *De mens die in zijn leven uit de zinlijke dingen is opgeheven door het goede des geloofs, is beurtelings in het zinlijk schijnsel en in het innerlijk schijnsel; wanneer hij in wereldlijke zorgen is, in gemeenschappen waar de uitwendige dingen in volle kracht zijn, in wellusten, dan is hij in het zinlijk leven; in dien staat schuwt hij het, en eveneens verafschuwt hij het om over God en over de dingen die des geloofs zijn te spreken en te denken; en indien hij dan daarover sprak en dacht, zo zou hij ze voor niets achten, tenzij hij ogenblikkelijk daaruit naar de innerlijke dingen werd opgeheven door den Heer; wanneer deze mens niet in de wereldlijke dingen is, maar in het innerlijk schijnsel, zo denkt hij vanuit het gerechte en het billijke; en indien hij in een nog innerlijker schijnsel is, zo denkt hij vanuit het geestelijk ware en goede. Hij die in het goede des levens is, wordt uit het ene schijnsel in het andere opgeheven, en in een innerlijker licht op het ogenblik dat hij boos begint te denken, want de Engelen zijn hem nabij. Dit is door ondervindingen te weten gegeven, omdat ik de verheffingen herhaaldelijk heb bemerkt, en dan tegelijk de veranderingen van staat ten aanzien van de aandoeningen en ten aanzien van de denkingen.*

6316. *De geleerden zijn, hetgeen u zal verwonderen, voor een groot deel zinlijk; de oorzaak hiervan is deze dat zij de wetenschappen alleen hebben geleerd terwille van den roep, om tot ereposten bevorderd te worden, en zo tot gewin te geraken, niet echter met het doel om wijs te worden; immers, alle wetenschappen welke in de geleerde wereld zijn, zijn middelen om wijs te worden, en zijn eveneens*

middelen om waanzinnig te worden. Wanneer genen tot ereposten zijn verheven, leven zij daarna als zinlijken, meer dan de eenvoudigen; en dan geloven zij dat het tot de simpelheid behoort om iets aan het Goddelijke toe te kennen, en niet aan de voorzichtigheid en aan de natuur, en de overige dingen aan het toeval.

6317. *Er waren geesten bij mij die, toen zij als mensen in de wereld leefden, geleerden waren geheten; en zij werden in den staat der denking teruggebracht waarin zij waren geweest toen zij in het lichaam waren, en aan mij werd hun denking vergemeenschap, en wel die aangaande de geesten; en deze denking was zodanig dat zij nooit daartoe konden gebracht worden om te geloven dat een geest zich in het bezit van enigen zin verheugt; en de overige dingen die zij over de geesten of over de zielen na den dood hadden gedacht, waren zonder enig hoedanige; de oorzaak hiervan was deze dat zij het leven in het lichaam hadden gesteld, en zich tegen het leven van hun geest of ziel na den dood hadden bevestigd door wetenschappelijke en filosofische dingen; vandaar hadden zij voor zich de innerlijke dingen gesloten, waarin zij zo geenszins konden worden opgeheven. Indien hun, nadat zij zich hadden bevestigd tegen de dingen die van het leven na den dood zijn, daarna de meest ware dingen waren gezegd, zo zouden zij daartegenover zijn geweest zoals blinden, die niet zien, en zoals doven, die niet horen; sommigen van hen lachten er zelfs om, en dit des te meer naarmate zij geloven meer wijs te zijn dan de anderen. De ongeleerden echter die in het goede des geloofs zijn geweest, zijn niet zodanig, want dezen hebben zich door geen wetenschappelijke en filosofische dingen bevestigd tegen de dingen die der Kerk zijn, weswege hun doorvatting uitgebreider is en klaarder; en omdat zij de innerlijke dingen niet hebben gesloten, zijn zij in het vermogen om de goede en de ware dingen op te nemen.*

6318. *Er zijn ook mensen die meer dan zinlijk zijn, die namelijk lichamelijk zijn; en het zijn diegenen die zich geheel en al hebben bevestigd tegen het Goddelijke, en alle dingen aan de natuur hebben toegeschreven, en zo hebben geleefd zonder enige inachtneming van het gerechte en het billijke, tenzij alleen in den uitwendigen vorm; zij zijn, omdat zij van binnen zoals brute dieren zijn, hoewel zij van buiten zoals mensen verschijnen, meer zinlijk, en zij verschijnen aan zichzelf en aan de anderen in het andere leven zoals lichamelijk. Zij zijn aan mij verschenen, vooraan nabij den rechervoet, oprijzende vanuit de diepte, met zeer veel hoofdhaar, en als het ware hard en grof; toen zij waren opgerezen, verscheen iets als een zwaard, boven hun hoofd hangende; ik heb met hen gesproken, en zij zeiden dat het hun geheel en al toescheen alsof zij in het lichaam waren.*

6319. *Wat den invloed der Engelen bij den mens aangaat, deze is niet zodanig als de mens denkt, maar hij is volgens de overeenstemmingen; de Engelen immers*

denken geestelijk, doch de mens doorvat dit natuurlijk; aldus vallen de geestelijke dingen in hun overeenstemmende dingen, bijgevolg in hun uitbeeldende dingen bij den mens. Zoals bijvoorbeeld: wanneer de mens spreekt over brood, over het gezaaide, over den oogst, over het vette, en eendere dingen, dan is de denking der Engelen er ene aangaande de goede dingen der liefde en der naastenliefde, en zo voort. Ik droomde eens een heel gewonen droom; toen ik ontwaakt was, vertelde ik alle dingen van begin tot einde; de Engelen zeiden dat die dingen geheel en al samenvielen met de dingen die zij onder elkander gesproken hadden; niet dat het de zelfde dingen waren welke ik had gedroomd, maar het waren de overeenstemmende en uitbeeldende dingen, aldus de afzonderlijke dingen; ik sprak daarna met hen over den invloed. Voor de geesten echter die bij den mens zijn, verschijnen de objecten niet zodanig als de mens ze met ogen ziet, noch worden de woorden gevat zodanig als de mens ze met het oor hoort, maar zoals de mens denkt. Dat het met de denking geheel anders is gesteld dan met de spraak, staat hieruit vast dat de mens in één ogenblik meer dingen denkt dan hij in een half uur kan uitspreken, omdat hij los van de woorden der taal denkt. Daaruit kan men enigermate weten hoedanig het verkeer van de ziel met het lichaam is, namelijk dat het zodanig is als de invloed van de geestelijke wereld in de natuurlijke wereld; de ziel of de geest van den mens is immers in de geestelijke wereld, en het lichaam in de natuurlijke wereld; aldus volgens de vereenstemmingen.

6320. *Wanneer de Engelen invloeien, voegen zij ook aandoeningen toe, en de aandoeningen zelf bevatten in zich ontelbare dingen; maar vanuit die ontelbare dingen worden door den mens slechts weinige opgenomen, en wel alleen die welke zijn aan te plooiën aan de dingen die tevoren in zijn geheugen gelegen zijn; de overige dingen van den engelligen invloed omgeven gene en houden ze als het ware in hun boezem.*

6321. *Dat er een engellijke invloed is, en dat de mens zonder dien niet kan leven, is mij door ondervinding te weten gegeven. Er zijn boosaardige geesten die kunstgrepen hebben uitgedacht om den engelligen invloed te verhinderen, maar slechts voor een zeker deel; het werd hun toegelaten dit ook met mij te doen, te dien einde dat ik uit ondervinding zou weten dat het aldus met de zaak gesteld was. Naar gelang zij den invloed verhinderden, was het leven der denking in een schommeling, en ten slotte was het zoals bij hen die in zwijm vallen; maar ik werd in één ogenblik hersteld, en die geesten werden tot hun hel nedergeworpen. Zij verschenen links in het vlak van de kruin van het hoofd, waar zij eerst in het verborgene waren.*

6322. *Het is volgens allen schijn dat de uitwendige zinnen, zoals het gezicht en het gehoor, in de denking invloeden en daar ideeën opwekken; want het schijnt alsof de objecten de zinnen bewegen, eerst de uitwendige, en daarna de inwendige, en dat eveneens de spraak dit doet; maar deze schijn is, hoe sterk hij ook mag zijn, nochtans een begoocheling; immers, het uitwendige, hetwelk grof en stoffelijk is, kan niet invloeden in het inwendige, hetwelk zuiver en geestelijk is, en hetzelfde bewegen; dit is tegen de natuur. Het is de inwendige zin of de zin van den geest zelf, welke door den uitwendigen zin voelt, en den uitwendigen zinzetel beschikt om de objecten naar zijn wenken op te nemen, weswege ook de zinzetels, zoals de zinzetel van het gezicht of van het oog, zich in één oogenblik aanpassen aan alle objecten volgens het hoedanige ervan; hetgeen in de zinzetels niet zou gebeuren indien er niet een invloed was uit het innerlijke; alle vezels immers en aanhangseltjes, welke er zeer vele zijn rondom elken zinzetel of elk zintuig, worden in één oogwenk op overeenkomstige wijze bepaald tot het hoedanige van het object; ja zelfs wordt ook aan het orgaan zelf in één oogenblik een gelijkvormige staat ingegoten. Vaak was er onder de geesten sprake van dezen schijn, en door de Engelen werd even vaak geantwoord dat de invloed geenszins geschiedt uit de uitwendige dingen in de inwendige, maar uit de inwendige in de uitwendige; en dat dit is volgens de orde, tegen welke orde in geen invloed kan plaats vinden. Ik heb twee en drie maal geesten uit een engelijk gezelschap zien gescheiden worden, omdat zij vanuit den schijn hadden geloofd dat er een invloed is uit de uitwendige dingen in de inwendige, aldus dat er een physische invloed en geen geestelijke is; de oorzaak der scheiding was deze dat men zo ertoe zou hebben kunnen besluiten dat de hellen, welke in de uitwendige dingen zijn, konden invloeden in de Hemelen, welke in de inwendige dingen zijn; en eveneens zou men ertoe hebben kunnen besluiten dat de invloed des levens niet zou zijn uit den Heer, terwijl toch uit Hem het al des levens invloeit, omdat Hijzelf in het binnenste is, en ten opzichte van Hem alle dingen uitwendig zijn.*

6323. *Dat in het goede der liefde, hetwelk invloeit uit den Heer door de Engelen, al het ware gelegen is, welk ware zich vanuit zich zou openbaren indien de mens in de liefde tot den Heer en in de liefde jegens den naaste liefde, blijkt niet slechts uit de dingen die in den Hemel bestaan, maar ook uit die welke in de lagere natuur bestaan; vanuit deze dingen welke in de lagere natuur bestaan, mogen er, omdat zij voor ogen liggen, enige ter toelichting worden aangevoerd. De brute dieren worden niet anders gedreven dan door de liefden en de aandoeningen van deze waarin zij geschapen zijn, en daarna geboren worden; elk dier wordt immers daarheen gevoerd waarheen zijn aandoening en liefde trekt; en omdat het aldus is, zijn zij ook in alle wetenschappelijke dingen welke er ooit maar van*

die liefde zijn; zij weten immers vanuit een liefde welke de echtelijke nabootst, hoe te paren, zo het vee, en op andere wijze de vogels; de vogels weten hoe nesten te maken, hoe eieren te leggen, en daarover te broeden, hoe de jongen uit te broeden, en hoe ze te voeden, en deze dingen zonder enig onderricht, alleen vanuit een liefde welke de echtelijke nabootst, en vanuit de liefde jegens het nakroost, welke liefden al die wetenschappelijke dingen als ingeënte dingen in zich hebben. Eender weten zij met welke spijzen zij zich moeten voeden, hoe zij die moeten zoeken; en wat nog meer is: de bijen weten die te zoeken uit de bloemen van verschillend geslacht, en ook eveneens was te verzamelen waaruit zij cellen maken, waarin zij eerst hun nakomelingschap wegleggen, en daarna de spijzen wegbergen; zij weten eveneens voorziening voor zich te treffen voor den winter, om van zeer veel andere dingen te zwijgen. Al deze wetenschappelijke dingen liggen in hun liefden opgesloten, en wonen daar van hun eersten oorsprong aan; in die wetenschappelijke dingen worden zij geboren, omdat zij in de orde van hun natuur zijn waarin zij geschapen zijn; en dan worden zij vanuit den gemenen invloed vanuit de geestelijke wereld gedreven. Indien de mens in de orde was waarin hij geschapen is, namelijk in de liefde jegens den naaste en in de liefde tot den Heer, want deze liefden zijn den mens eigen, zo zou hij boven alle dieren niet slechts in de wetenschappelijke dingen geboren worden, maar ook in alle geestelijke ware dingen en in alle hemelse goede dingen, en aldus in alle wijsheid en inzicht, want hij kan denken over den Heer en met Hem verbonden worden door de liefde, en zo opgeheven tot het Goddelijke en het eeuwige, hetgeen de brute dieren niet kunnen; aldus zou dan de mens niet dan alleen uit een gemenen invloed uit den Heer door de geestelijke wereld worden geregeerd. Maar omdat hij niet in de orde, maar tegen zijn orde wordt geboren, wordt hij derhalve in onwetendheid aangaande alle dingen geboren; en omdat het aldus is, is daarin voorzien dat hij wedergeboren kan worden, en zo in even zoveel van inzicht en wijsheid kan komen als hij van het goede en als hij van het ware door het goede vanuit het vrije opneemt.

6324. *Geesten die veel redeneren in het andere leven, doorvalten slechts weinig wat het ware en het goede is, en daarom kunnen zij ook niet in de innerlijke engellijke gezelschappen worden toegelaten, want aan hen kan daar niet iets van inzicht worden vergemeenschap. Genen redeneerden eveneens onder elkander over den invloed van alle denkingen en aandoeningen, en zij zeiden: Indien het aldus is, kan niemand schuldig worden en de straf van enig vergrijp ondergaan. Doch hun werd geantwoord dat indien de mens geloofde zoals het met de zaak is gesteld, namelijk dat al het goede en ware is uit den Heer, en al het boze en valse uit de hel, hij dan niet schuldig zou kunnen worden aan enig vergrijp, en*

hem het boze worden toegerekend; maar omdat hij gelooft dat het uit hem is, eigent hij zich het boze toe, want het geloof doet dit; aldus kleeft het boze aan, en kan het ook niet van hem gescheiden worden; ja zelfs is de mens zodanig dat hij verontwaardigd zou zijn indien iemand hem zeide dat hij vanuit anderen denkt en wil, niet uit zich.

6325. *Het is een eeuwige waarheid dat de Heer den Hemel en de aarde regeert; voorts dat niemand uit zich leeft, behalve de Heer, bijgevolg dat het al des levens invloeit, het goede des levens uit den Heer, en het boze des levens uit de hel; dit is het geloof der Hemelen; wanneer de mens in dat geloof is, waarin hij kan zijn wanneer hij in het goede is, dan kan het boze hem niet aangehecht en toegeëigend worden, omdat hij weet dat het niet uit hem, maar uit de hel is; wanneer de mens in dezen staat is, dan kan hij met vrede worden begiftigd, want dan vertrouwt hij enig en alleen op den Heer; ook kan de vrede aan geen anderen worden gegeven dan aan hen die in dat geloof vanuit de naastenliefde zijn; want de anderen werpen zich aanhoudend in bekommernissen en begeerten, waaruit de onrustigheden zijn. De geesten die zichzelf willen regeren, menen dat het gelijk zou staan met zijn willijke verliezen, aldus het vrije, bijgevolg elk verkwikkelijke, aldus alle leven en de zoetheid ervan. Dit zeggen en menen zij, omdat zij niet weten hoe het daarmee is gesteld; de mens immers die door den Heer wordt geleid, is in het vrije zelf, en zo in het verkwikkelijke en het gezegende zelf; hem worden de goede en de ware dingen toegeëigend, hem wordt de aandoening en het verlangen gegeven om het goede te doen, en dan is niets voor hem gelukzaliger dan nutten te betrachten; hem wordt de doorvatting van het goede gegeven, ook de gewaarwording ervan; en hem wordt inzicht en wijsheid gegeven; en al deze dingen alsof zij zijn eigen dingen waren; want dan is hij een recipient van het leven des Heren. Het is bekend in de geleerde wereld dat de principale en de instrumentale oorzaak tegelijk één oorzaak werkt; de mens is, omdat hij een opnemende vorm van het leven des Heren is, de instrumentale oorzaak; het leven vanuit den Heer echter is de principale oorzaak; dit leven wordt in het instrumentale gevoeld alsof het van dit was, terwijl het toch niet van dit is.*

6326. *Er was een filosoof, onder de meer beroemde en meer gezonde, vóór ettelijke jaren gestorven, met wien ik heb gesproken over de graden des levens in den mens, door te zeggen dat de mens bestaat uit louter vormen om het leven op te nemen, en dat de ene vorm innerlijker is dan de andere, maar dat de ene is ontstaan en blijft beslaan vanuit den anderen; voorts dat wanneer de lagere of de uiterlijke vorm is opgelost, nochtans de hogere of de innerlijke vorm leeft. Verder werd gezegd dat alle werkingen des gemoeds variaties van den vorm zijn, welke variaties in de zuiverdere substanties van zulk een volmaaktheid zijn dat zij niet beschreven*

kunnen worden; en dat de ideeën der denking niet iets anders zijn; en dat die variaties ontstaan volgens de veranderingen van den staat der aandoeningen. Hoe allervolmaaktste variaties er zijn in de zuiverdere vormen, dat dit kan worden opgemaakt uit de longen welke zich tot de afzonderlijke woorden der spraak, en tot de afzonderlijke klanken van het gezang, tot de afzonderlijke bewegingen van het lichaam, en eveneens tot de afzonderlijke staten der denking en der aandoening op verschillende wijze plooiën en de vormen variëren; wat dan niet de innerlijke dingen, welke vergeleken bij zulk een groot ingewand in den volmaaktsten staat zijn. De filosoof bevestigde het, en wenste wel dat hem zulke dingen bekend waren geweest toen hij in de wereld leefde; en dat de wereld de filosofische dingen tot zulke nutten moest aanwenden, en niet uitzijn op blote formules van woorden, en op de redetwisten daarover, en zo zich aftobben in het stof.

6327. *Het vervolg aan het einde van het volgende hoofdstuk.*

Genesis

Negen En Veertigste Hoofdstuk

1. En Jakob riep zijn zonen, en hij zeide: Verzamelt u, en ik zal u te kennen geven wat u zal wedervaren in het uiteinde der dagen.
2. Vergadert u, en hoort, gij zonen van Jakob, en hoort Israël, uw vader.
3. Ruben, mijn eerstverwekte, gij, mijn sterkte, en het beginsel mijner krachten, uitmuntend in uitnemendheid, en uitmuntend in waarde.
4. Licht zoals water, gij zult niet uitmunten, omdat gij uws vaders leger hebt beklommen; toen hebt gij ontwijd; hij heeft mijn sponde beklommen.
5. Schimeon en Levi zijn broeders, werktuigen van geweld hun slagzwaarden.
6. In hun geheim kome mijn ziel niet, in hun vergadering worde mijn heerlijkheid niet verenigd, omdat zij in hun toorn den man hebben gedood, en in hun welbehagen den os hebben ontzenuwd.
7. Vervloekt zij hun toorn, omdat hij heftig is, en hun ontsteking, omdat zij hard is; ik zal hen verdelen in Jakob, en ik zal hen verstrooien in Israël.
8. Jehudah, gij, uw broeders zullen u vieren; uw hand zal zijn in den nek uwer vijanden; voor u zullen zich uws vaders zonen nederbuigen.
9. De welp van een leeuw is Jehudah; van de prooi, mijn zoon, zijt gij opgeklimmen; hij heeft zich gekromd, hij heeft zich nedergelegd zoals een leeuw, en zoals een oude leeuw; wie zal hem opwekken.
10. Niet zal de scepeter verwijderd worden van Jehudah, en de wetgever van tussen zijn voeten, totdat Schiloh komt, en voor hem is de gehoorzaamheid der volken.
11. Hij bindt aan den wijnstok zijn jongen ezel, en aan den voortreffelijken wijnstok den zoon zijner ezelin; hij wast in den wijn zijn bekleedsel, en in het bloed der druiven zijn omhulsel.
12. Rood van ogen door den wijn, en wit van tanden door de melk.
13. Zebulon zal aan de haven der zeeën wonen, en hij aan de haven der schepen, en zijn zijde over tot Sidon.
14. Jisaschar een benige ezel, nederliggende tussen de pakken.
15. En hij zal de rust zien dat zij goed is, en het land dat het liefelijk is; en hij zal zijn schouder buigen om last te dragen; en hij zal voor cijns dienende zijn.
16. Dan zal zijn volk richten zoals een der stammen Israëls.

17. Dan zal een slang zijn op den weg, een pijladder op het pad, bijtende des paards hielen, en zijn ruiters zal achterover vallen.
18. Uw heil verwacht ik, Jehovah.
19. Gad, een bende zal hem teisteren, en hij zal den hiel teisteren.
20. Van Ascher, vet zijn brood, en hij zal verrukkingen van een koning geven.
21. Naftali een losgelatene hinde, gevende reden der sierlijkheid.
22. Zoon ener vruchtbare, Jozef, zoon ener vruchtbare boven een bron, dochters, zij loopt boven den muur.
23. En zij verbitteren hem, en zij schieten, en zij haten hem. de pijlschieters.
24. En hij zal zitten in de stevigheid zijns boogs, en de armen zijner handen worden versterkt door de handen van den machtigen Jakob; daarvandaan de herder, de steen Israëls.
25. Uit den God uws vaders, en Hij zal u helpen, en met Schaddai, en Hij zal u zegenen met zegeningen des Hemels van boven, met zegeningen des afgronds, liggende beneden, met zegeningen der borsten en der baarmoeder.
26. De zegeningen uws vaders zullen de overhand hebben op de zegeningen mijner verwekkers, tot aan het verlangen der heuvelen der eeuw; zij zullen zijn voor het hoofd van Jozef, en voor de kruin van den Nazireër zijner broederen.
27. Benjamin een wolf, hij zal grijpen in den morgen; hij zal den roof eten, en aan den avond de prooi verdelen.
28. Al deze de stammen van Israël, twaalf; en dit is het wat hun vader tot hen sprak, en hij zegende hen, een ieder hetgeen volgens zijn zegen was, zegende hij hen.
29. En hij gebood hun, en hij zeide tot hen: Ik word verzameld tot mijn volk; begraaft mij tot mijn vaders, tot de spelonk die is in den akker van Efron, den Chittiet.
30. In de spelonk die is in den akker Machpelah, welke is op de aangezichten van Mamre, in het land Kanaän, welke Abraham met den akker heeft gekocht van Efron, den Chittiet, tot een bezit des grafs.
31. Daar hebben zij begraven Abraham en Sarah, zijn echtgenote; daar hebben zij begraven Jischak en Rebekkah, zijn echtgenote; en daar heb ik Leah begraven.
32. De koop van den akker en van de spelonk die daarin is, vanuit de zonen van Cheth.

33. En Jakob had voleindigd zijn zonen te gebieden, en hij verzamelde zijn voeten tot het bed, en hij gaf den geest, en hij werd verzameld tot zijn volken.

De Inhoud.

6328. In dit hoofdstuk wordt in den inwendigen zin niet gehandeld over de nakomelingen van Jakob, wat er hun zal overkomen, maar over de ware dingen des geloofs en over de goede dingen der liefde, welke de twaalf naar Jakobs zonen genoemde stammen uitbeelden en aanduiden.

6329. Eerst wordt gehandeld over het van de naastenliefde gescheiden geloof, hetwelk geheel en al wordt verworpen; hetzelfde zijn Ruben, Schimeon, en Levi.

6330. Daarna wordt gehandeld over de hemelse Kerk, zijnde de stam van Jehudah; en daar in den hoogsten zin over het Goddelijk Menselijke des Heren.

6331. Voorts over de overige stammen volgens den staat van het goede en het ware, welke zij uitbeelden.

6332. Ten slotte over de hemels-geestelijke Kerk, zijnde Jozef; daar ook in den hoogsten zin over het Goddelijk Menselijke des Heren.

De Inwendige Zin.

6333. Uit deze dingen welke in dit hoofdstuk zijn gezegd door Jakob, kan klaarblijkelijk vaststaan dat het Woord een anderen zin inheeft dan die welke in de letter verschijnt; immers, Jakob, die dan Israël is, zegt, dat hij zal te kennen geven wat zijn zonen in het uiteinde der dagen zal wedervaren, vers 1; en evenwel is hun niet iets wedervaren van de dingen die hij te kennen geeft en die hij voorzegt; zoals dat de nakomelingen van Ruben, Schimeon, en Levi, meer dan de overigen vervloekt zouden worden, en dat Schimeon en Levi verdeeld zouden worden in Jakob, en verstrooid in Israël, over wie in vers 3, 4, 5, 6, 7; maar het tegendeel is Levi wedervaren, namelijk dat hij gezegend werd, want bij hem was het priesterschap. Wat van Jehudah wordt gezegd, dat is hem niet wedervaren, behalve dat het uitbeeldende van de Kerk langer bij hem is gebleven dan bij de overigen; en bovendien worden aangaande hem zulke dingen gezegd waarvan niemand kan weten wat zij zijn, tenzij vanuit een anderen zin welke innerlijk verscholen ligt, zoals dat hij zich zou krommen en zou nederliggen zoals een leeuw, aan den wijnstok zijn ezelsveulen zou binden, aan den voortreffelijken wijnstok den zoon zijner ezelin, dat hij zijn bekleedsel zou wassen in den wijn, zijn mantel in het bloed der druiven, dat hij rood van ogen is door den wijn, en wit van tanden door de melk, vers 9, 11, 12; al deze dingen zijn zodanig, en een ieder kan daaruit vatten dat het iets inheeft wat bekend is in den Hemel en wat voor den mens niet open kan komen te liggen tenzij van daar uit. Eender is het gesteld met de dingen die Israël aangaande de overige zonen zeide, zoals aangaande Zebulon, dat hij zal wonen aan de haven der zeeën en der schepen, en aan de zijde tot Sidon; aangaande Jisaschar, dat hij een benige ezel is, nederliggende tussen de pakken, zijn schouder zal buigen om last te dragen; aangaande Dan, dat hij een slang zal zijn in den weg, een pijladder op het pad, bijtende des paards hielen, en zijn ruiters zal achterover vallen; en zo voort aangaande de overigen; hieruit staat klaarblijkelijk vast, als gezegd, dat er een inwendige zin is. Het Woord is gegeven om den Hemel en de aarde te verenigen, of de Engelen met de mensen, weswege het aldus is geschreven dat het door de Engelen geestelijk wordt gevat wanneer het door den mens natuurlijk wordt gevat, en zo het heilige door de Engelen invloeit, waardoor vereniging geschiedt. Zodanig is het Woord zowel in de historische als in de profetische dingen; maar de inwendige zin verschijnt minder in de historische dan in de profetische dingen, omdat de historische dingen in een anderen stijl zijn worden zij geplant, zoals de tuinen aan de rivier, zoals Jehovah de

sandelbomen heeft geplant, zoals de cederbomen aan de wateren”, Num. xxiv: 2, 3, 5, 6; men zie ook de dingen die aangaande de stammen en aangaande de ordeningen ervan zijn getoond in n. 2129, 3858, 3862, 3926, 3939, 4060, 4603. **6336.** En hij zeide: Verzamelt u; dat dit betekent tegelijk alle dingen in het algemeen, staat vast uit de betekenis van verzameld worden, zijnde opdat zij tegelijk zijn, hier alle ware dingen des geloofs en alle goede dingen der liefde, welke met de twaalf zonen van Jakob worden aangeduid; men zie vlak boven n. 6335.

6337. En ik zal u te kennen geven wat u zal wedervaren in het uiteinde der dagen; dat dit het hoedanige van den staat der Kerk betekent in die orde waarin zij dan zijn, staat vast uit de betekenis van te kennen geven wat zal wedervaren, zijnde vergemeenschappen en voorzegggen; en uit de betekenis van het uiteinde der dagen, zijnde het laatste van den staat, waarin zij tegelijk zijn; de dagen immers zijn staten, n. 23, 487, 488, 493, 893, 2788, 3462, 3785, 4850; en het uiteinde is het laatste, aldus is het uiteinde der dagen het laatste van den staat, namelijk waarin de ware en de goede dingen in het algemeen, wanneer zij in hun orde zijn, tegelijk zijn. Dat het de staat der Kerk is welke wordt aangeduid, komt omdat de ware en de goede dingen welke door Jakob en diens zonen worden aangeduid, de dingen zijn die de Kerk samenstellen; daarom wordt door Jakob de Kerk uitgebeeld, n. 4286, 4439, 4514, 4520, 4680, 4772, 5536, 5540; aldus eveneens door diens zonen, n. 5403, 5419, 5427, 5458, 5512; dat het het hoedanige van den staat is, komt omdat de uitbeelding van de ware en de goede dingen der Kerk zich gedraagt volgens de orde waarin de zonen van Jakob of de stammen in het Woord worden genoemd; men zie n. 3862, 3926, 3939; een ander hoedanige immers wordt aangeduid wanneer Ruben op de eerste plaats wordt genoemd, want wanneer Ruben het wordt, dan vangt het hoedanige uit het geloof aan; wanneer echter Jehudah het wordt, dan vangt het uit liefde aan; anders, wanneer het uit een ander aanvangt; het hoedanige wordt ook gevariëerd volgens de orde waarin de overigen na hen worden genoemd; daaruit ontstaan ontelbare, ja zelfs oneindige variaties; en des te meer wanneer de ware en de goede dingen in het algemene, welke met de twaalf stammen worden aangeduid, ook variaties in het bijzondere, een elk talloze, opnemen; vandaar krijgt elk ware en goede in het algemene een ander aanzicht; en nog meer, wanneer die bijzondere ware en goede dingen talloze afzonderlijke variaties opnemen, en zo voort; dat daaruit oneindige variaties ontstaan, kan door zeer vele dingen in de natuur worden toegelicht; vandaar nu komt het dat met de twaalf stammen iets anders wordt aangeduid

wanneer zij in de ene orde worden genoemd in het Woord, dan wanneer zij het in de andere worden; aldus iets anders in dit hoofdstuk dan elders.

6338. Vergadert u; dat dit betekent opdat zij zichzelf ordenen, staat vast uit de betekenis van vergaderd worden, zijnde geordend worden; vergaderd worden is immers in den geestelijken zin niet iets anders, want de ware en de goede dingen kunnen niet vergaderd worden indien zij niet ook geordend worden; het universele immers, hetwelk uit den Heer voortgaat, maakt dit, aangezien dat universele alle afzonderlijke dingen tot de meest afzonderlijke dingen toe in zich bevat; deze dingen tegelijk zijn het universele hetwelk alle dingen in de Hemelen in orde stelt; wanneer dit universele handelt, zo schijnt het alsof de goede en de ware dingen zelf zich ordenen, en alsof zij uit eigen beweging in de orde vloeien; aldus is het gesteld met den algehelen Hemel; deze is in de orde en wordt aanhoudend in de orde gehouden door den universelen invloed uit den Heer: aldus is het eveneens gesteld met de gezelschappen in het gemeen in den Hemel, en eveneens met de gezelschappen in het bijzonder daar; zodra immers Engelen of geesten worden vergaderd, worden zij terstond in de orde geschikt zoals uit zich, en zo stellen zij een hemels gezelschap samen, hetwelk een beeld des Hemels is; hetgeen nooit zou geschieden indien niet het universele hetwelk uit den Heer voortgaat, de meest afzonderlijke dingen van alle dingen in zich bevatte, en indien al deze dingen niet in de volmaaktste orde waren; indien enig universele zonder de afzonderlijke dingen zou invloeien uit God, zoals de meesten denken, en de mens, of de geest, of de Engel, zichzelf in de afzonderlijke dingen zou regeren, dan zou er in de plaats van de orde een verwarring van alle dingen zijn, noch zou er de Hemel zijn, noch de hel, noch het menselijk geslacht, noch zelfs de natuur. Dit kan door vele dingen bij den mens worden toegelicht, zoals: indien zijn denkingen niet universeel en tegelijk afzonderlijk werden geordend door de aandoeningen welke der liefde zijn, zo zouden zij nooit redelijk en analytisch kunnen vloeien; eender ook niet de handelingen; voorts, indien niet de ziel in het universele en het afzonderlijke invloede in de ingewanden des lichaams, zo zou niets geordends en regelmatigs in het lichaam kunnen ontstaan; doch wanneer de ziel afzonderlijk en zo universeel invloeit, dan worden alle dingen zoals uit zich geordend. Deze dingen zijn gezegd opdat men wete wat daaronder wordt verstaan dat de ware en de goede dingen zichzelf ordenen.

6339. En hoort, gij zonen van Jakob; dat dit de ware en de goede dingen in het natuurlijke betekent, staat vast uit de uitbeelding van de zonen van Jakob, zijnde de ware en de goede dingen der Kerk in het natuurlijke, waarover boven n. 6335.

6340. En hoort naar Israël, uw vader; dat dit de voorzegging betekent aangaande dezelve uit het geestelijk goede, in den hoogsten zin het Vooruitzien des Heren, staat vast uit de betekenis van horen, namelijk wat gebeuren zal in het uiteinde der dagen, zijnde de voorzegging; en uit de uitbeelding van Israël, zijnde het geestelijk goede, zoals in n. 5801, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833; en omdat de voorzegging in den inwendigen zin wordt aangeduid met horen wat gebeuren zal in het uiteinde der dagen, wordt het Vooruitzien des Heren in den hoogsten zin aangeduid, want uit het Vooruitzien des Heren is alle voorzegging. Dat er wordt gezegd dat de zonen van Jakob zouden horen naar Israël, betekent dat zij die van de Kerk zijn, den Heer zouden horen, dat is, Hem in het Woord, wat Hij daar leert aangaande de ware dingen des geloofs en aangaande de goede dingen der liefde, en wat Hij voorzegt aangaande hen die in een zodanig ware en goede zijn, die worden aangeduid met den enen of den anderen zoon van Jakob, zoals wat Hij leert en voorzegt aangaande hen die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, die hier worden aangeduid met Ruben, Schimeon, en Levi; of aangaande hen die in het hemels gede zijn en worden aangeduid met Jehudah; voorts wat aangaande hen die in het geestelijk goede zijn, die met Jozef worden aangeduid; aldus eveneens aangaande hen die in zulke dingen zijn die met de overigen worden aangeduid.

6341. *Vers 3, 4. Ruben, mijn eerstverwekte, gij, mijn sterkte, en het beginsel mijner krachten, uitmuntend in uitnemendheid, en uitmuntend in waarde. Licht zoals water, gij zult niet uitmunten, omdat gij uws vaders leger hebt beklommen; toen hebt gij ontwijd; hij heeft mijn sponde beklommen.* Ruben, mijn eerstverwekte, betekent het geloof dat schijnbaar op de eerste plaats is; gij, mijn sterkte, betekent dat door hetzelfde het goede macht heeft; en het beginsel mijner krachten, betekent dat door hetzelfde het ware de eerste macht heeft; uitmuntend in uitnemendheid en uitmuntend in waarde, betekent dat daaruit heerlijkheid en mogendheid is; licht zoals water, betekent dat het geloof alleen zulke dingen niet heeft; gij zult niet uitmunten, betekent dat hetzelfde ook niet heerlijkheid en mogendheid heeft; omdat gij uws vaders leger hebt beklommen, betekent omdat het, gescheiden zijnde van het goede dat der naastenliefde is, een schandelijke verbinding heeft; toen hebt gij ontwijd, betekent indien het verbonden is met het boze, dat er het profane is; hij heeft mijn sponde beklommen, betekent omdat hetzelfde het geestelijk goede in het natuurlijke heeft besmet.

6342. Ruben, mijn eerstverwekte; dat dit het geloof betekent dat schijnbaar op de eerste plaats is, staat vast uit de uitbeelding van Ruben, zijnde het

geloof met het verstand, waarover n. 3861, 3866; en de belijdenis van het geloof der Kerk, in het gemeen, n. 4731, 4734, 4761; en uit de betekenis van den eerstverwekte, zijnde op de eerste plaats zijn, waarover n. 3325; doch dat het geloof niet dan schijnbaar op de eerste plaats is, zie men in n. 3539, 3548, 3556, 3563, 3570, 3576, 3603, 3701, 4925, 4926, 4928, 4930, 4977, 6256, 6269, 6273, 6272.

6343. Gij, mijn sterkte; dat dit betekent dat door hetzelfde het goede macht heeft, staat vast uit de uitbeelding van Ruben, die hier *gij* is, zijnde het geloof met het verstand, waarover vlak boven n. 6342; en uit de betekenis van de sterkte, zijnde de macht die het goede heeft. Wat de macht aangaat, namelijk de macht van denken en willen, doorvatten, het goede doen, geloven, de valse en de boze dingen verstrooien, zij is geheel vanuit het goede door het ware; het goede is het principale, en het ware is slechts het instrumentale, n. 3563, 4931, 5623. Dat de macht die het goede heeft wordt aangeduid, komt omdat de sterkte die macht aanduidt, doch de krachten de macht van het ware; vandaar komt het dat met het beginsel mijner krachten, zoals terstond volgt, de eerste macht voor het ware wordt aangeduid; het woord immers waarmede in de oorspronkelijke taal de krachten worden uitgedrukt, wordt in het Woord gezegd met betrekking tot het ware, doch het woord waarmede de sterkte wordt uitgedrukt, wordt gezegd met betrekking tot het goede. Dat het Woord heilig is, en allerheiligst in zijn innerlijke dingen, blijkt duidelijk hieruit dat in de afzonderlijke dingen des Woords het hemelse huwelijk is, namelijk het huwelijk van het goede en het ware, aldus de Hemel; en dat in den binnensten zin in de afzonderlijke dingen het huwelijk is van het Goddelijk Menselijke des Heren met Zijn Rijk en de Kerk, ja zelfs dat in den hoogsten zin de vereniging is van het Goddelijke zelf en het Goddelijk Menselijke in den Heer; deze allerheiligste dingen zijn in de afzonderlijke dingen des Woords gelegen, een klaarblijkende aanwijzing dat het Woord vanuit het Goddelijke is nedergedaald. Dat het aldus is, kan hieruit vaststaan dat waar gesproken wordt van het goede, er ook gesproken wordt van het ware, en waar gesproken wordt van het inwendige, er ook gesproken wordt van het uitwendige; er zijn ook woorden die bestendig het goede aanduiden, en woorden die bestendig het ware aanduiden, en er zijn woorden die het ene en het andere, zowel het goede als het ware aanduiden; en indien zij ze niet aanduiden, zo worden zij nochtans met betrekking tot dezelve gezegd of sluiten dezelve in; uit het praedicaat en de aanduiding dier woorden blijkt dat in de afzonderlijke dingen, zoals gezegd is, het huwelijk van het goede en het ware is, dat is, het hemelse huwelijk, en in den binnensten en hoogsten zin het Goddelijke

huwelijk, hetwelk in den Heer is, aldus de Heer zelf. Dit verschijnt overal, maar niet duidelijk dan in die plaatsen waar herhalingen zijn van een en de zelfde zaak, alleen met verandering van de woorden; zoals in dit hoofdstuk, waar aangaande Ruben wordt gezegd: Gij, *mijn sterkte*, en het *beginsel mijner krachten*; voorts: *uitmuntend in uitnemendheid* en *uitmuntend in waarde*; daar heeft de sterkte betrekking op het goede, en de krachten op het ware; en daar heeft uitmuntend in uitnemendheid betrekking op het ware, en uitmuntend in waarde betrekking op het goede. Desgelijks in het volgende vers aangaande Ruben: “Gij hebt uws vaders *leger beklommen*; toen hebt gij ontwijd; hij heeft mijn *sponde beklommen*”. Eender in de volgende verzen aangaande Schimeon en Levi: “Vervloekt zij *hun toorn omdat hij heftig is*; en *hun ontsteking omdat zij hard is*; ik zal hen *verdelen in Jakob*, en ik zal hen *verstrooien in Israël*”, vers 7; waar de toorn den afkeer van het goede betekent, en de ontsteking den afkeer van het ware; en Jakob is het uitwendige der Kerk, en Israël is het inwendige ervan. Voorts aangaande Jehudah: “*Uw broeders* zullen u viëren, voor u zullen zich *uws vaders zonen* nederbuigen”, vers 8. Verder: “Hij bindt *aan den wijnstok zijn jongen ezel*, en *aan den voortreffelijken wijnstok den zoon zijner ezelin*. Hij wast *in den wijn zijn bekleedsel*, en *in het bloed der druiven zijn omhulsel*”, vers 11. Aangaande Zebulon: “*Aan de haven der zeeën* zal hij wonen, en hij *aan de haven der schepen*”, vers 13. Aangaande Dan: “Hij zal zijn *een slang op den weg, een pijladder op het pad*”, vers 17. Eendere dingen komen herhaaldelijk voor in de Psalmen en bij de Profeten, zoals bij Jesaja: “*Babel zal niet bewoond worden tot in het eeuwige, zij zal niet ingewoond worden tot in geslacht en geslacht. Haar tijd is nabij*, en hij zal komen, *en haar dagen zullen niet vertoger worden*”, XIII: 20, 22. Bij denzelfde: “*Zoekt daarover in het Boek van Jehovah, en leest: Niet een van die zal ontbreken, het ene het andere zullen zij niet verlangen; want met den mond heeft Hij het zelf geboden, en Zijn geest zelf heeft ze verzameld. En Dezelfde heeft voor hen het lot geworpen, en de hand heeft het hun uitgedeeld door het richtsnoer; tot in het eeuwige zullen zij dat bezitten, tot in geslacht en geslacht zullen zij daarin wonen*”, XXXIV: 16, 17; aldus in duizend andere plaatsen. Wie niet weet dat de woorden in het Woord aanduidend zijn voor de geestelijke en de hemelse dingen, en dat sommige worden gezegd van het goede, sommige echter van het ware, kan niet anders geloven dan dat zulke dingen herhalingen zijn alleen maar gezegd om op te vullen, en aldus in zich zinledig; vandaar komt het, dat zij die averechts over het Woord denken, zulke dingen ook onder de argumenten der verachting brengen, terwijl toch de eigenlijke Goddelijke dingen zelf daarin verborgen liggen, namelijk het hemelse huwelijk, zijnde de Hemel zelf, en het Goddelijke

huwelijk, zijnde de Heer Zelf. Deze zin is het, die de heerlijkheid is waarin de Heer is, en de letterlijke zin is de wolk waarin die heerlijkheid is. Matth. xxiv: 30, Lukas xxi: 27; men zie de voorrede tot Gen. hfdst. xviii; voorts n. 5922.

6344. En het beginsel mijner krachten; dat dit betekent dat door hetzelfde het ware de eerste macht heeft, staat vast uit de betekenis van het beginsel der krachten, zijnde de eerste macht, en omdat van de krachten wordt gesproken met betrekking tot het ware, is het de eerste macht voor het ware welke wordt aangeduid, eender als bij Jesaja: “Jehovah geeft den vermoeide *sterkte*, en hem die geen *krachten* heeft, vermenigvuldigt Hij de *macht*”, xl: 29, waar van *sterkte* wordt gesproken met betrekking tot het goede, en van *krachten* met betrekking tot het ware, van *macht* met betrekking tot het ene en het andere. Hoe het moet worden verstaan dat door het geloof het goede macht heeft, en het ware de eerste macht, welke dingen worden aangeduid met Ruben, mijn eerstverwekte, gij mijn *sterkte* en het beginsel mijner krachten, zal in het kort worden gezegd; alle macht in de geestelijke wereld is uit het goede door het ware, zonder het goede kan het ware volstrekt niets; het ware is immers zoals het lichaam, en het goede is als het ware de ziel van dat lichaam; opdat de ziel iets uitwerke, zal het zijn door het lichaam; daaruit blijkt dat het ware zonder het goede volstrekt geen macht heeft, zoals het lichaam er volstrekt geen heeft zonder de ziel; want het lichaam is dan een lijk; aldus eveneens het ware zonder het goede. Zodra het geloof van het ware door het goede wordt geboren, dan verschijnt de macht in het ware; het is die macht welke de eerste macht voor het ware door het geloof wordt genoemd, en met het beginsel der krachten wordt aangeduid; zoals eveneens elders in het Woord waar over de eerstgeboorte wordt gehandeld, zoals bij David: “Hij sloeg al den eerstverwekte in Egypte, *het beginsel der krachten* in de tenten van Cham”, Psalm lxxviii: 51, en elders: Hij sloeg al den eerstverwekte in hun land, *het beginsel van alle krachten*”, Psalm cv: 36. Voorts in Deuteronomium: “Den eerstverwekte, den zoon der gehate, zal hij erkennen, zodat hij hem twee delen geeft van alles wat bij hem zal worden gevonden; *deswege dat hij is het beginsel zijner krachten*; voor hem is het recht der eerstgeboorte”, xxi: 17. Omdat met den eerstverwekte in den echten zin het goede wordt aangeduid hetwelk der naastenliefde is, doch in den zin volgens den schijn het ware dat des geloofs is, n. 3325, 4925, 4926, 4928, 4930, en omdat die beide de fundamente der Kerk zijn, werd derhalve door de Ouden de eerstverwekte de *sterkte* des vaders en het beginsel zijner krachten geheten; dat die dingen met den eerstverwekte werden aangeduid, blijkt duidelijk hieruit dat voor Jehovah of den Heer alle eerstverwekte was, en dat in de plaats van alle eerstverwekten de stam van

Levi werd aangenomen, en daaraan het priesterschap werd gegeven. Wat de macht voor het ware vanuit het goede is, kan nauwelijks iemand weten die in de wereld is, maar hij die in de andere wereld is, aldus vanuit de onthulling daarvandaan, Zij die in het ware zijn vanuit het goede, dat is, in het geloof vanuit de naastenliefde, zijn in de macht door het ware vanuit het goede; daarin zijn alle Engelen, weswege de Engelen ook in het Woord Machten worden genoemd; zij zijn immers in de macht om de boze geesten in bedwang te houden, zelfs één Engel duizenden tegelijk; het allermeeest oefenen zij hun macht uit bij den mens, door hem somtijds te beschermen tegen verscheidene hellen, en dit op duizend en duizend wijzen: deze macht hebben zij door het ware hetwelk des geloofs is vanuit het goede hetwelk der naastenliefde is; maar omdat zij het geloof hebben vanuit den Heer, is het de Heer alleen die de Macht bij hen is; deze Macht, welke door het geloof is uit den Heer, wordt verstaan onder de woorden des Heren tot Petrus: “Op deze rots zal Ik Mijn Kerk bouwen; en de poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen; en Ik zal u geven de sleutelen van het Koninkrijk der Hemelen, en al wat gij gebonden zult hebben op de aarde, zal gebonden zijn in de Hemelen, en al wat gij ontbonden zult hebben op de aarde, zal ontbonden zijn in de Hemelen”, Matth. xvi: 18, 19; deze dingen werden tot Petrus gezegd, omdat door hem het geloof werd uitgebeeld; men zie de voorrede tot Gen. hfdst. xxii, alsmede n. 3750, 4738, 6000, 6073 einde; en eveneens wordt met de rots [*petra*], zoals Petrus daar wordt genoemd, overal in het Woord in den inwendigen zin ervan het geloof aangeduid, en in den hoogsten zin de Heer ten aanzien van het geloof.

6345. Uitmuntend in uitnemendheid en uitmuntend in waarde; dat dit betekent dat daaruit de heerlijkheid en de mogendheid is, staat vast uit de betekenis van uitmunten in uitnemendheid, zijnde de heerlijkheid, want hij die in uitnemendheid is, is in de heerlijkheid; en uit de betekenis van uitmunten in waarde, zijnde de mogendheid; wie immers in waarde is, is in mogendheid; de heerlijkheid heeft daar betrekking op het ware hetwelk des geloofs is, n. 5922, en de mogendheid op het goede hetwelk der naastenliefde is; daarom wordt er gezegd dat *daaruit* de heerlijkheid en de mogendheid is, namelijk vanuit het ware des geloofs en het goede der naastenliefde, waarover vlak boven.

6346. Licht zoals water; dat dit betekent dat het geloof-alleen zulke dingen niet heeft, namelijk geen heerlijkheid, noch mogendheid, staat vast uit de betekenis van licht zijn zoals water, zijnde van geen gewicht of waarde zijn; dat het het geloof-alleen is, dat is, het van de naastenliefde gescheiden geloof,

blijkt uit de dingen die aangaande Ruben, en aangaande Schimeon en Levi volgen; hier wordt ook met Ruben, Schimeon, en Levi gehandeld over het afgescheiden geloof, of het geloof-alleen.

6347. Gij zult niet uitmunten; dat dit betekent dat hetzelfde ook niet heerlijkheid en mogendheid heeft, staat vast uit de betekenis van niet uitmunten, namelijk in uitnemendheid en waarde, zoals vlak boven, op welke dingen dit betrekking heeft, zijnde dat zulk een geloof niet heerlijkheid, noch mogendheid heeft.

6348. Omdat gij uws vaders leger hebt beklommen: dat dit betekent omdat het, gescheiden zijnde van het goede dat der naastenliefde is, een schandelijke verbinding heeft, staat vast uit de betekenis van des vaders leger beklimmen, zijnde een schandelijke verbinding hebben, namelijk het geloof gescheiden van het goede dat der naastenliefde is; het geloof immers met de leer of met het verstand, hetwelk hier door Ruben wordt uitgebeeld, wordt, indien het niet wordt ingewijd in het goede en daarmee verbonden, of verstrooid en wordt tot geen, of het wordt ingewijd in en verbonden met het boze en het valse, zijnde de schandelijke verbinding welke wordt aangeduid; dan immers ontstaat het profane. Dat het aldus is, kan hieruit vaststaan dat het geloof nergens anders een habitakel kan hebben dan in het goede, en indien het daar niet een habitakel heeft, is het noodwendig dat het of er geen wordt, of dat het met het boze wordt verbonden. Dit blijkt duidelijk uit diegenen in het andere leven die in het geloof-alleen en in geen naastenliefde zijn geweest, namelijk dat het geloof daar wordt verstrooid, doch dat zij, indien het verbonden is met het boze, een zelfde lot als de profanen erlangen. In het Woord worden met de echtbreuken in den inwendigen zin de schendingen van het goede aangeduid, en met de hoerereien de vervalsingen van het ware, n. 2466, 3399; doch met de schandelijke verbindingen, welke de verboden graden worden genoemd, waarover Levit. hfdst. XVIII: vers 6 tot 24, worden de verschillende geslachten der ontwijdingen aangeduid; dat het hier eveneens een ontwijding geldt, is duidelijk, want er wordt gezegd: uws vaders leger hebt gij beklommen; *toen hebt gij ontwijld*; hij heeft mijn sponde beklommen, Dat het de ontwijding van het goede door het gescheiden geloof is, zie men in n. 4601, waar over die goddeloze daad van Ruben wordt gehandeld, Met het geloof-alleen of het van de naastenliefde gescheiden geloof is het aldus gesteld: indien het met het boze wordt verbonden, hetgeen geschiedt wanneer men eerst het ware dat des geloofs is, gelooft, en te meer wanneer men eerst volgens hetzelfde leeft, en daarna hetzelfde loochent en tegen hetzelfde leeft, dan ontstaat het profane; want het ware dat des geloofs is en het goede dat der naastenliefde

is, zijn eerst door de leer en het leven ingeworteld in de innerlijke dingen, en zij worden daarna daaruit opgeroepen en met het boze verbonden; de mens bij wien dit geschiedt, heeft het ergste lot van allen in het andere leven; immers, bij zo iemand kan het goede niet van het boze worden gescheiden, welke evenwel in het andere leven worden gescheiden; ook heeft zo iemand niet enige overblijfselen van het goede, opgeborgen in zijn innerlijke dingen, omdat zij in het boze geheel en al te gronde zijn gegaan; de hel van dezen is aan het voorste deel ter linker zijde op een groten afstand; en zij die daar zijn, verschijnen aan het engellijke gezicht zoals geraamten, met nauwelijks enig leven. Opdat er dus geen ontwijding van het goede en het ware geschiede, wordt de mens die zodanig is dat hij zich niet laat wederverwekken, hetgeen door den Heer wordt vooruitgezien, van het geloof en de naastenliefde afgehouden, en het wordt hem toegelaten om in het boze en daaruit in het valse te zijn; dan immers kan hij niet ontwijden; men zie de dingen die eerder aangaande de ontwijding zijn gezegd en getoond in n. 301, 302, 303, 571, 582, 593, 1001, 1008, 1010, 1059, 1327, 1328, 2051, 2426, 3398, 3399, 3402, 3489, 3898, 4289, 4601.

6349. Toen hebt gij ontwijd; dat dit betekent indien het verbonden is met het boze, dat er het profane is, staat vast uit hetgeen vlak boven in n. 6348 is gezegd.

6350. Hij heeft mijn sponde beklommen; dat dit betekent dat hetzelfde het geestelijk goede in het natuurlijke heeft besmet, staat vast uit de betekenis van de sponde beklommen, zijnde besmetten door te ontwijden, waarover vlak boven n. 6348; en uit de uitbeelding van Israël, wiens sponde het was welke hij beklommen had, zijnde het geestelijk goede in het natuurlijke, waarover n. 6340.

6351. Vers 5, 6, 7. *Schimeon en Levi zijn broeders, werktuigen van geweld hun slagzwaarden. In hun geheim kome mijn ziel niet, in hun vergadering worde mijn heerlijkheid niet verenigd, omdat zij in hun toorn den man hebben gedood, en in hun welbehagen den os hebben ontzenuwd. Vervloekt zij hun toorn, omdat hij heftig is, en hun ontsteking, omdat zij hard is; ik zal hen verdelen in Jakob, en ik zal hen verstrooien in Israël.* Schimeon en Levi zijn broeders, betekent het geloof met den wil en de naastenliefde; hier het tegendeel, omdat het van de naastenliefde gescheiden geloof betekent; werktuigen van geweld hun slagzwaarden, betekent dat de leerstellige dingen dienen om de werken der naastenliefde, aldus de naastenliefde zelf, te vernietigen; in hun geheim kome mijn ziel niet, betekent dat het geestelijk goede de boze dingen niet wil weten die van hun wil zijn; in hun vergadering worde mijn heerlijkheid niet

verenigd, betekent dat evenmin het ware van het geestelijk goede de valse dingen van hun denking daaruit wil weten; omdat zij in hun toorn den man hebben gedood, betekent dat zij zich geheel en al hebben afgekeerd, en in de afkering het geloof hebben uitgeblust; en in hun welbehagen den os hebben ontzenuwd, betekent dat zij vanuit den verdorven wil het uitwendig goede dat der naastenliefde is, geheel en al hebben verzwakt; vervloekt zij hun toorn, omdat hij heftig is, betekent den diepen afkeer van het goede, en vandaar de verdoemenis; en hun ontsteking, omdat zij hard is, betekent den afkeer van het ware daaruit, dat deze bevestigd was; ik zal hen verdelen in Jakob, betekent dat zij door den natuurlijke mens moeten worden verbannen; en ik zal hen verstrooien in Israël, betekent dat zij door den geestelijken mens moeten worden verbannen.

6352. Schimeon en Levi zijn broeders; dat dit het geloof met den wil en de naastenliefde betekent, hier het tegendeel, omdat het het van de naastenliefde gescheiden geloof betekent, staat vast uit de uitbeelding van Schimeon, zijnde het geloof met den wil, waarover n. 3869, 3870, 3871, 3872, 4497, 4502, 4503, 5482, 5626, 5630: en uit de uitbeelding van Levi, zijnde de naastenliefde, waarover n. 3875, 3877, hier echter het tegendeel, omdat het het van de naastenliefde gescheiden geloof betekent; daar immers door Ruben dat geloof wordt uitgebeeld, zoals blijkt uit de dingen die bij vers 4 zijn ontvouwd, zo volgt dat het geen geloof met den wil is, aldus ook geen naastenliefde, welke door Schimeon en Levi worden uitgebeeld; deze dingen volgen immers in een reeks uit hun beginsel; weswege door Schimeon het valse met den wil wordt uitgebeeld, en door Levi het boze met de daad; deze zijn immers tegengesteld aan het geloof met den wil en aan de naastenliefde; dat deze dingen worden aangeduid, blijkt hieruit dat Schimeon en Levi worden vervloekt.

6353. Werktuigen van geweld hun slagzwaarden; dat dit betekent dat de leerstellige dingen dienen om de werken der naastenliefde, aldus de naastenliefde zelf, te vernietigen, staat vast uit de betekenis van werktuigen van geweld, zijnde de dingen die van dienst zijn om de naastenliefde te vernietigen; dat werktuigen dingen zijn die van dienst zijn, is duidelijk; en dat het geweld de vernietiging van de naastenliefde is, zal men aanstonds zien; en uit de betekenis van de slagzwaarden, zijnde de leerstellige dingen; de zwaarden zijn immers de ware dingen des geloofs, waarmede tegen de valse en de boze dingen wordt gestreden, n. 2799; aldus zijn de slagzwaarden de leerstellige dingen, hier de leerstellige dingen waarmede wordt gestreden tegen het ware en het goede, en waarmede deze worden uitgeblust, omdat er wordt gestreden door hen die in het geloof-alleen, of in het van de naastenliefde

gescheiden geloof zijn, bij wie het tegendeel het geval is. De leerstellige dingen van hen die in het geloof alleen zijn, vanuit welke dingen zij de werken der naastenliefde vernietigen, zijn voornamelijk deze dat zij leren dat de mens gezaligd wordt door het geloof-alleen zonder de werken der naastenliefde, en dat deze niet noodzakelijk zijn, en dat de mens door het geloof-alleen wordt gezaligd ook in het laatste uur des doods, onverschillig hoe ook zijn gansen levensloop door heeft geleefd, aldus zij die niets dan wreedheden, die niets dan roverijen, die niets dan echtbreuken, die niets dan profane dingen hebben bedreven; en vandaar, dat de zaliging slechts een binnenlaten in den Hemel is, aldus dat niet dan alleen diegenen worden binnengelaten die deze genade hebben ontvangen aan het einde van hun leven; en aldus dat sommigen vanuit Barmhartigheid zijn uitverkoren, en sommigen vanuit onbarmhartigheid verdoemd; terwijl toch aan niemand door den Heer de Hemel wordt ontzegd, maar het leven en de vergemeenschapping des levens welke daar wordt waargenomen zoals de geur uit de subjecten op aarde, maakt dat zij daar geenszins kunnen zijn; zij worden immers daar door het boze huns levens gepijnigd, meer dan in de diepste hel. Dat het slagzwaard het valse betekent dat strijdt en doodt, blijkt bij Johannes: “Een ander paard ging uit, rossig; en aan hem die daarop zat, werd het gegeven den vrede te nemen van de aarde, *dat zij elkander zouden doden, weswege hem een groot slagzwaard werd gegeven*”, Apoc. vi: 4. Bij denzelfde: “Indien iemand *met het slagzwaard doodt*, moet hij *met het slagzwaard gedood worden*”, Apoc. xiii: 10, 14. Dat het geweld de kracht is die tegen de naastenliefde wordt aangewend, blijkt duidelijk uit tal van plaatsen in het Woord, zoals bij Jesaja: “*De gewelddadige zal ophouden, en de bespotter zal verteerd worden, allen zullen afgesneden worden die de ongerechtigheid bespoedigen, die den mens doen zondigen in een woord, en hem die bestraft in de poort, strikken leggen, en den gerechte doen afbuigen in het ijdele*”, xxix: 20, 21; hier staat de gewelddadige met een ander woord in de oorspronkelijke taal, maar dat van een eendere betekenis is; dat de gewelddadige diegene is die tegen de naastenliefde kracht aanwendt, wordt aangeduid met: zij doen den mens zondigen in een woord, en zij doen den gerechte afbuigen. Bij denzelfde: “Hun werken zijn werken der ongerechtigheid, en *daad des gewelds is in hun handen*; hun voeten lopen tot het boze, en zij haasten *om onschuldig bloed te vergieten*”, lix: 6, 7; hier het geweld voor de tegen de naastenliefde aangewende kracht, en dat deze kracht ook met bloed vergieten wordt aangeduid, zie men in n. 374, 1005. Bij denzelfde: “*Er zal geen geweld meer zijn in het land, verwoesting en verbreking in uw grenzen*”, lx: 18; het geweld staat voor de vernietiging van

de naastenliefde; vandaar is immers de verwoesting en de verbreking in het land, dat is, in de Kerk. Bij Jeremia: “*Geweld en verwoesting* voorzeg ik, want het Woord van Jehovah is mij tot smaad en tot schimp geworden den gansen dag”, xx: 8; het geweld ook daar voor het geweld in de geestelijke dingen, aldus voor de vernietiging van de naastenliefde, alsmede van het geloof. Bij Ezechiël: “Het land is vol van *gericht der bloeden*, en de stad *vol van geweld*”, vii: 23; het gericht der bloeden voor de vernietiging van het geloof, het geweld voor de vernietiging van de naastenliefde. Bij denzelfde: “Indien hij een *gewelddadigen zoon* zal hebben verwekt, *vergieter van bloed*, die één ding van iets van hen zal hebben gedaan; indien hij op de bergen gegeten zal hebben, en de echtgenote van den gezet zal hebben bezoedeld, den ellendige en den behoeftige verdrukt, roverijen geroofd, het pand niet wedergegeven, en zijn ogen tot de afgoden opgeheven, gruwel gedaan, op woeker gegeven, en overwinst genomen, zal hij leven? hij zal niet leven; door te sterven zal hij sterven”, xviii: 10, 11, 12, 13; hier wordt beschreven wat de gewelddadige zoon en de bloedvergieter is; de dingen die daar worden opgesomd, zijn alle werken der naastenliefde welke hij vernietigt; aldus is de gewelddadige zoon en de bloedvergieter de vernietiger van de naastenliefde en van het geloof. Bij David: “Bevrijd mij, o Jehovah, van den bozen man, *behoed mij van den man der gewelddadigheden*, die boze dingen in het hart denken, den gansen dag zich vergaderen tot den krijg; zij scherpen hun tong zoals een slang, addervergift is onder hun lippen; bewaar mij, Jehovah, van de handen des goddelozen, *behoed mij van den man der gewelddadigheden*. Een man van tong blijve niet bestaan op de aarde, *een man des gewelds* jage het boze tot omkeringen”, Psalm cxl: 2, 3, 4, 5, 12; de man der gewelddadigheden staat voor hen die de ware dingen des geloofs en de goede dingen der naastenliefde vernietigen; dat zij tegen dezelve strijden, wordt daarmede aangeduid dat zij zich den gansen dag tot den krijg vergaderen, de tong scherpen zoals een slang, dat addervergift onder hun lippen is, en dat hij het boze jaagt tot omkeringen. En bovendien elders, zoals in Ezech. xii: 19; Joël ix: 19; Malach. ii: 16, 17; Zef. iii: 4; Psalm xviii: 49; Psalm lv: 10, 11, 12; Psalm lviii: 3, 4, 5, 6; Deut. xix: 16.

6354. In hun geheim kome mijn ziel niet; dat dit betekent dat het geestelijk goede de boze dingen niet wil weten die van hun wil zijn, staat vast uit de uitbeelding van Israël, die dit van zich zegt, zijnde het geestelijk goede, waarover n. 6340; uit de betekenis van kome niet in het geheim, zijnde niet willen weten, namelijk de boze dingen die des wils zijn, welke met Schimeon en Levi worden aangeduid, n. 6352; er wordt gezegd mijn ziel, omdat met de ziel daar het leven van het goede wordt aangeduid, hetwelk het geestelijk

goede heeft; het leven van het ware hetwelk het heeft, wordt aangeduid met de heerlijkheid, waarover nu volgt.

6355. In hun vergadering worde mijn heerlijkheid niet verenigd; dat dit betekent dat evenmin het ware van het geestelijk goede de valse dingen van hun denking daaruit wil weten, staat vast uit de uitbeelding van Israël, zijnde het geestelijk goede, waarover n. 6340; uit de betekenis van worde niet verenigd in hun vergadering, zijnde niet verbonden willen worden met de valse dingen van hun denking, aldus dezelve eveneens niet willen weten; de valse dingen der denking worden aangeduid met de vergadering; van vergadering evenals van menigte wordt immers gesproken met betrekking tot de ware dingen, en in den tegengestelden zin met betrekking tot de valse dingen; en uit de betekenis van de heerlijkheid, namelijk dat daarvan wordt gesproken met betrekking tot het ware, waarover n. 4809, 5922; het ware is immers de heerlijkheid voor hen die in het geestelijk goede zijn.

6356. Omdat zij in hun toorn den man hebben gedood; dat dit betekent dat zij zich geheel en al hebben afgekeerd, en in het afkeren het geloof hebben uitgeblust, staat vast uit de betekenis van den toorn, zijnde het terugtreden van de naastenliefde en de afkeer, waarover n. 357, 5034, 5798; uit de betekenis van doden, zijnde uitblussen; en uit de betekenis van den man, zijnde het ware des geloofs, waarover n. 3134, 3309, 3459, 4823.

6357. En in hun welbehagen den os hebben ontzenuwd; dat dit betekent dat zij vanuit den verdorven wil het uitwendig goede dat der naastenliefde is, geheel en al hebben verzwakt, staat vast uit de betekenis van het welbehagen, zijnde de wil, hier de verdorven wil; uit de betekenis van ontzenuwen, zijnde verzwakken; en uit de betekenis van den os, zijnde het natuurlijk of het uitwendig goede der naastenliefde, waarover n. 2180, 2566, 2781. Dat hier gesproken wordt van een os, en vlak tevoren van een man, komt omdat met den man het ware wordt aangeduid dat des geloofs is, en met den os het goede dat der naastenliefde is, en zulks opdat wanneer over het goede wordt gehandeld, ook over het ware wordt gehandeld, terwille van het hemels huwelijk in de afzonderlijke dingen des Woords, n. 6343.

6358. Vervloekt zij hun toorn, omdat hij heftig is; dat dit den diepen afkeer betekent van het goede, en vandaar de verdoemenis, staat vast uit de betekenis van vervloekt worden, zijnde de verdoemenis, want wie vervloekt is, is verdoemd; en uit de betekenis van den toorn, zijnde de afkering van het goede, waarover n. 357, 5034, 5798, 6356; aldus is de heftige toorn een diepe afkeer.

6359. En hun ontsteking, omdat zij hard is; dat dit den afkeer van het ware daaruit betekent, dat deze bevestigd was, staat vast uit de betekenis van de ontsteking, zijnde de afkeer van het ware; dat van ontsteking wordt gesproken met betrekking tot het ware, en van toorn met betrekking tot het goede, zie men in n. 3614; en uit de betekenis van hard, zijnde bevestigd, want het valse dat bevestigd is tot aan de overreding toe, is hard; dat het hard is, werd uit ondervinding te weten gegeven; het ware immers vanuit het goede bij de geesten en bij de Engelen verschijnt en vertoont zich als zacht, doch het valse vanuit het boze als hard, en des te harder al naar het valse vanuit het boze meer bevestigd is; wanneer het door bevestiging uit vele dingen is overreed, dan verschijnt dat harde daar als het harde van been; zulk een harde is eveneens eender aan het harde in de wereld, en wel hierin dat het de stralen des lichts terugkaatst; aldus wordt het licht des Hemels uit den Heer, wanneer het in het harde vanwege het valse uit het boze invalt, teruggekaatst; omgekeerd echter wordt het licht des Hemels uit den Heer, wanneer het in het zachte vanwege het ware uit het goede invalt, dan opgenomen.

6360. Ik zal hen verdelen in Jakob; dat dit betekent dat zij door den natuurlijke mens moeten worden verbannen, staat vast uit de betekenis van verdelen, zijnde de scheiding en de verwijdering van het ware en het goede, waarover n. 4424, aldus de verbanning; en uit de uitbeelding van Jakob, zijnde het natuurlijke of de uitwendige mens, waarover n. 3305, 3576, 4286, 4292, 4570, 6236.

6361. En ik zal hen verstrooien in Israël; dat dit betekent dat zij door den geestelijken mens moeten worden verbannen, staat vast uit de betekenis van verstrooien, zijnde ook de verbanning, maar verstrooien wordt onderscheiden van verdelen, hierin dat van het laatstgenoemde wordt gesproken met betrekking tot den uitwendigen mens en tot het ware, van het eerstgenoemde echter met betrekking tot den inwendigen en tot het goede; dat Jakob den natuurlijke of den uitwendigen mens uitbeeldt, en Israël den geestelijken of den inwendigen, zie men in n. 4286, 4292, 4570. Dat deze dingen welke door Israël aangaande Schimeon en Levi zijn gezegd, voorts die aangaande Ruben, niet zulke dingen betekenen als aan hun nakomelingen zouden wedervaren in het uiteinde der dagen, zoals in vers 1 wordt gezegd, kan hieruit vaststaan dat de nakomelingen vanuit Schimeon en vanuit Levi niet vervloekt zijn geweest, en verdeeld in Jakob en verstrooid in Israël, want de stam van Schimeon is onder de overige stammen geweest zoals een der hunne, en de stam van Levi is tot het priesterschap gemaakt, aldus veeleer gezegend dan vervloekt geweest; desgelijks de stam van Ruben, welke eveneens niet

geringer was dan de andere stammen. Daaruit blijkt duidelijk dat de dingen die in dit hoofdstuk aangaande de zonen van Jakob zijn gezegd, namelijk wat hun zou wedervaren in het uiteinde der dagen, niet de dingen zijn die hunzelf zouden wedervaren, maar welke diengenen zouden wedervaren die in den inwendigen zin onder dezen worden verstaan; hier wat hun zou wedervaren die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn; want dezen worden hier onder Ruben, Schimeon, en Levi in den inwendigen zin verstaan. Daaruit kan klaarblijkend vaststaan dat er een inwendige zin des Woords is, welke niet in de letter verschijnt, noch aan iemand tenzij hij de overeenstemmingen weet van de natuurlijke dingen met de geestelijke dingen, en welke zin in het geheel niet verschijnt aan hem die niet weet wat het geestelijke en wat het hemelse is.

6362. Vers 8, 9, 10, 11, 12. *Jehudah, gij, uw broeders zullen u vieren; uw hand zal zijn in den nek uwer vijanden; voor u zullen zich uws vaders zonen nederbuigen. De welp van een leeuw is Jehudah; van de prooi, mijn zoon, zijt gij opgeklommen; hij heeft zich gekromd, hij heeft zich nedergelegd zoals een leeuw, en zoals een oude leeuw; wie zal hem opwekken. Niet zal de scepter verwijderd worden van Jehudah, en de wetgever van tussen zijn voeten, totdat Schiloh komt, en voor hem is de gehoorzaamheid der volken. Hij bindt aan den wijnstok zijn jongen ezels, en aan den voortreffelijken wijnstok den zoon zijner ezels; hij wast in den wijn zijn bekleedsel, en in het bloed der druiven zijn omhulsel. Rood van ogen door den wijn, en wit van tanden door de melk.* Jehudah, gij, betekent de hemelse Kerk, in den hoogsten zin den Heer ten aanzien van het Goddelijk Hemelse; uw broeders zullen u vieren, betekent dat die Kerk boven de overige uitnemend is; uw hand zal zijn in den nek uwer vijanden, betekent dat de helse en de duivelse bende bij haar tegenwoordigheid zullen wegvlugten; voor u zullen zich uws vaders zonen nederbuigen, betekent dat de ware dingen zich zullen onderwerpen vanuit zich; de welp van een leeuw is Jehudah, betekent de onschuld met de ingeboren krachten; van de prooi, mijn zoon, zijt gij opgeklommen, betekent dat er uit den Heer door het hemelse bevrijding van verscheidenen uit de hel is; hij heeft zich gekromd, hij heeft zich nedergelegd zoals een leeuw, en zoals een oude leeuw, betekent het goede der liefde en het ware daaruit in hun macht; wie zal hem opwekken, betekent dat hij beveiligd is onder allen in de hellen; niet zal de scepter verwijderd worden van Jehudah, betekent dat de mogendheid niet zal wijken van het hemels goede; en de wetgever van tussen zijn voeten, betekent de ware dingen die uit hetzelfde in de lagere dingen zijn; totdat Schiloh komt, betekent de Komst des Heren, en dan de kalmte des vredes; en voor hem is de gehoorzaamheid der

volken, betekent dat uit Zijn Goddelijk Menselijke de ware dingen zouden voortgaan; hij bindt aan den wijnstok zijn jongen ezel, betekent het ware in het natuurlijke voor de uitwendige Kerk; en aan den voortreffelijken wijnstok den zoon zijner ezelin, betekent dat het ware vanuit het redelijke voor de inwendige Kerk is; hij wast in den wijn zijn bekleedsel, betekent dat Zijn Natuurlijke is het Goddelijk Ware vanuit Zijn. Goddelijk Goede; en in het bloed der druiven zijn omhulsel, betekent dat Zijn verstandelijke is het Goddelijk Goede vanuit Zijn Goddelijke Liefde; rood van ogen vanwege den wijn, betekent dat het Verstandelijke of het Inwendig Menselijke niets dan het Goede is; en wit van tanden door de melk, betekent dat het Goddelijk Natuurlijke niets dan het goede van het ware is.

6363. Jehudah, gij; dat dit de hemelse Kerk betekent, in den hoogsten zin den Heer ten aanzien van het Goddelijk Hemelse, staat vast uit de uitbeelding van Jehudah, zijnde in den hoogsten zin de Heer ten aanzien van het Goddelijke der liefde of ten aanzien van het Goddelijk Hemelse, doch in den betrekkelijken zin het hemels Rijk des Heren, aldus de hemelse Kerk, waarover n. 3881. Wat het hemels Rijk of de hemelse Kerk is, en wat het hemelse, zie men in n. 640, 641, 765, 895, 2048, 2088, 2669, 2708, 2715, 2718, 2896, 3235, 3246, 3374, 3886, 3887, 4448, 4493, 5113, 5922, 6295.

6364. Uw broeders zullen u vieren; dat dit betekent dat die Kerk boven de overige uitnemend is, staat vast uit de betekenis van gevierd worden, zijnde uitnemend zijn; uit de uitbeelding van Jehudah, die hier *u* is, zijnde de hemelse Kerk, waarover vlak boven n. 6363; en uit de betekenis van de broeders, zijnde de ware dingen die van die Kerk zijn; aldus eveneens de Kerken die in die ware dingen zijn, welke worden uitgebeeld door de broeders van Jehudah, want de ware en de goede dingen stellen de Kerk samen. De ware dingen van de hemelse Kerk worden aangeduid met uw broeders, of die van Jehudah, doch de ware dingen der geestelijke Kerk met de zonen zijns vaders, beneden n. 6366.

6365. Uw hand zal zijn in den nek uwer vijanden; dat dit betekent dat de helse en de duivelse bende bij haar tegenwoordigheid zullen wegvluchten, staat vast uit de betekenis van de vijanden, zijnde de helse en de duivelse bende; dezen zijn immers de vijanden in den geestelijken zin; en uit de betekenis van de hand in hun nek, zijnde diegenen achtervolgen die op de vlucht zijn, want wanneer de vijand vlucht, is de hand van den overwinnaar in diens nek; dat er wordt gezegd dat zij wegvluchten bij haar tegenwoordigheid, komt omdat wanneer iemand vanuit de helse bende op enigen Engel vanuit het hemels Rijk des Heren toetreedt, hij bij diens tegenwoordigheid wegvlucht;

hij verdraagt dezelve immers niet, omdat hij de sfeer der hemelse liefde niet verdraagt, zijnde die der liefde tot den Heer; die sfeer is voor hem zoals een brandend en martelend vuur. Bovendien strijdt een hemelse Engel nooit, te minder is diens hand in den nek der vijanden, ja zelfs houdt hij van zijn kant niet iemand voor zijn vijand; maar nochtans wordt het aldus gezegd, omdat het aldus is gesteld in de wereld; aangeduid wordt echter dat de helsen, die van hun kant vijanden zijn, bij de tegenwoordigheid wegvluchten.

6366. Voor u zullen zich uws vaders zonen nederbuigen; dat dit betekent dat de ware dingen zich zullen onderwerpen vanuit zich, staat vast uit de betekenis van zich nederbuigen, zijnde zich onderwerpen; en uit de betekenis van de zonen des vaders, zijnde de ware dingen die vanuit het geestelijk goede zijn; de zonen van Israël immers zijn de geestelijke ware dingen, n. 5414, 5879, 5951; en Israël is het geestelijk goede, n. 5801, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833; dat die ware dingen zich zullen onderwerpen *vanuit zich*, komt omdat de hemelse liefde, welke door Jehudah wordt uitgebeeld, wanneer zij invloet in de geestelijke ware dingen, welke door de zonen van Israël worden uitgebeeld, dezelve in orde schikt en ze aldus onderwerpt aan den Heer; het hemelse heeft immers deze werkdadigheid door den invloed in de geestelijke dingen, of het goede door den invloed in het ware; weswege ook het hemels Rijk des Heren de binnenste of de derde Hemel is, aldus den Heer het naast, en Zijn geestelijk Rijk de middelste of de tweede Hemel is, aldus verder van den Heer verwijderd; vanuit die orde is het dat de Heer door het hemels Rijk middellijk invloet in het geestelijk Rijk, en bovendien eveneens onmiddellijk; een zodanige invloed is er opdat het geestelijk Rijk in de orde wordt gehouden door het hemelse, en aldus wordt onderworpen aan den Heer. De invloed geschiedt vanuit het hemels Rijk door de liefde jegens den naaste; deze is immers het uitwendige van het hemels Rijk, en zij is het inwendige van het geestelijk Rijk; vandaar de verbinding van het ene en het andere.

6367. De welp van een leeuw is Jehudah; dat dit de onschuld betekent met de ingeboren krachten, staat vast uit de betekenis van den leeuw, zijnde het goede der liefde en het ware daaruit in hun macht, waarover aanstonds; aldus is de leeuwenwelp de onschuld met de krachten; dat het is met de ingeboren krachten, komt omdat Jehudah hier het hemelse der liefde is, en het hemelse der liefde is in het willijk deel, n. 895, 927, 4493, 5113; aldus heeft het ingeboren krachten; want de mens wordt geboren in de dingen die van het willijk deel zijn; vandaar werden zij die van de Oudste Kerk waren, welke hemels was, in het goede der liefde geboren voor zoveel als er van het goede in hun willijke was; daarvandaan nu komt het dat de krachten ingeboren

worden geheten. Dat de leeuwenwelp de onschuld is, komt omdat de leeuw het goede der hemelse liefde is, en de welp zoals het kleine kind ervan is, aldus de onschuld. Dat de leeuw het goede der liefde is en het ware daaruit in zijn macht, voorts dat hij in den tegenovergestelden zin het boze der liefde van zich in zijn macht is, staat uit die plaatsen in het Woord vast waar de leeuw wordt genoemd; dat hij het goede der hemelse liefde is, bij Johannes: “Zie, *overwonnen heeft de Leeuw, Die is vanuit den stam van Jehudah*, de wortel Davids, om het boek te openen, en zijn zeven zegelen los te maken, v: 5; daar wordt de Heer Leeuw genoemd vanuit de Almacht, welke Zijn Goddelijke Liefde en het Goddelijk Ware daaruit heeft. Ook elders in het Woord wordt Jehovah of de Heer met een leeuw vergeleken, zoals bij Hoschea: “Zij zullen achter Jehovah gaan; *zoals een leeuw zal Hij brullen*, omdat *Hij zal brullen*, en met eer zullen de zonen uit de zee toetreden”, xi: 10; voorts bij Jesaja: “Zo zeide Jehovah tot mij: *Gelijkerwijs de leeuw brult*, en de *jonge leeuw*, over zijn roof, wanneer op hem de volheid der herderen toeloopt, van wier stem hij niet wordt onthutst, en van wier gedruis hij niet wordt verslagen; zo zal Jehovah Zebaoth nederdalen om krijg te voeren op den berg Zions en op haar heuvel”, xxxi: 4; daar wordt de Almacht van het Goddelijk Goede vergeleken met een leeuw, en de Almacht van het Goddelijk Ware daaruit wordt met een jongen leeuw vergeleken, want er wordt gezegd dat Jehovah Zebaoth zal nederdalen om krijg te voeren ou den berg Zions en op haar heuvel; de berg Zions duidt immers het Goede der Goddelijke Liefde aan, en haar heuvel het Goddelijk Ware daaruit, n. 795, 796, 1430, 4210. Deswege hadden ook de vier dieren bij Ezechiël en bij Johannes, waaronder de Cherubim worden verstaan, de aangezichten van een mens, een leeuw, een os, en een arend; bij Ezechiël: “De gelijkenis der aangezichten der vier dieren: het aangezicht eens mensen en *het aangezicht eens leeuws* aan de rechterzijde hadden die vier; en het aangezicht van een os hadden die vier aan de linkerzijde, en het aangezicht eens arends hadden die vier”, i: 10, x: 14; en bij Johannes: “Voor den troon vier dieren vol ogen van voren en van achteren, en *het eerste dier was een leeuw gelijk*, het tweede dier een kalf gelijk, en het derde dier had een aangezicht zoals een mens, het vierde dier was een vliegende arend gelijk”, Apoc. iv: 6, 7; dat die dieren Cherubim waren, wordt bij Ezechiël in hfdst. x gezegd, en het blijkt eveneens uit de beschrijving ervan bij Johannes, namelijk dat zij ogen hadden van voren en van achteren; met de Cherubim wordt immers het Vooruitzien en de Voorzienigheid des Heren aangeduid, n. 308; dat zij het aangezicht van een leeuw hadden, was vanuit de Almacht van het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede, welke der Voorzienigheid is. Eender de Cherubim rondom

den Nieuwen Tempel bij Ezechiël hfdst. xli: 19. Dat de hemelsen, die in de macht zijn vanuit het goede en het ware daaruit, welke uit den Heer zijn, worden verstaan onder de leeuwen, blijkt bij David: “Geen gebrek hebben zij die Jehovah vrezen; de *jonge leeuwen* zullen gebrek lijden en hongeren, maar zij die Jehovah zoeken zullen geen gebrek hebben aan enig goede”, Psalm xxxiv: 10, 11. Bij denzelfde: “*De leeuwen brullen om een prooi*, en om van God spijs te zoeken; de zon komt op, zij worden verzameld, en zij leggen zich neder in hun habitakels”, Psalm civ: 21, 22. In de profetische uitspraak van Bileam: “Te dezer tijd zal tot Jakob en Israël worden gezegd wat God gedaan heeft; zie, het volk zal opstaan zoals een *oude leeuw*, en zoals een *jonge leeuw* zich verheffen; het zal niet rusten totdat het den roof gegeten zal hebben”, Num. xxiii: 23, 24; en daarna: “Toen Bileam Israël zag, wonende naar zijn stammen, zeide hij: *Hij kromt zich in, hij legt zich neder zoals een leeuw*, en zoals een *oude leeuw*; *wie zal hem opwekken*”. hfdst. xxiv: 2, 9; het is het hemelse hetwelk hier wordt beschreven, omdat het de hemelse orde is die de stammen uitbeeldde met hun legeringen, welke Bileam in den geest zag toen hij Israël zag wonen naar de stammen, n. 635; die orde is vanuit het Goddelijk Goede door het Goddelijk Ware uit den Heer; in die orde is alle macht, welke daar de leeuw is die zich inkromt en nederligt. Bij Micha: “De overblijfselen van Jakob zullen bij de natiën zijn, in het midden van vele volken *zoals een leeuw onder de beesten des wouds*, zoals een *jonge leeuw* onder de kudde der schapen, dewelke, indien hij zal zijn doorgedaan, zal vertreden en verstrooien, en geen die ontrukkt; uw hart zal verhoogd worden over uw wederpartijders, en al uw vijanden zullen afgehouden worden”, v: 7, 8; hier staat de leeuw en de jonge leeuw voor het hemels goede en het hemels ware, welke de overblijfselen van Jakob zijn. Voor het eendere ook bij Jesaja hfdst. xxi: 8, Jerem. hfdst xxv: 38, Ezeeh. xxxii: 2, Zachar. xi: 3. Iets zodanigs beeldde ook de leeuwen uit aan den ivoren troon dien Salomo had, *twee* bij de handen van den troon, en *twaalf* op de zes trappen, 1 Kon. x: 18, 19, 20; voorts “de *leeuwen* op de lijsten van de tien stellingen uit brons”, 1 Kon. vii: 29, 36. Dat de leeuw in den tegengestelden zin het boze der liefde van zich in zijn macht aanduidt, blijkt uit deze plaatsen; bij Jesaja: “*Daar zal geen leeuw zijn*, en het roofzuchtige der wilde dieren zal daarin niet opklimmen, het zal daar niet gevonden worden, maar zij zullen vrij gaan; zo zullen de verlost van Jehovah wederkeren, en tot Zion komen met gezang”, xxxv: 9, 10. Bij Jeremia: “Waarom is Israël ten roof geworden; *tegen hem brullen de jonge leeuwen*, zij geven hun stem uit, zij brengen zijn land tot woestheid”, ii: 15. Bij denzelfde: “*De leeuw is opgeklommen vanuit zijn haag*, en de verderver der natiën is opgetrokken, hij

is uitgegaan uit zijn plaats, om het land tot woestheid te brengen”, iv: 7. Bij denzelfde: “Zij hebben den weg van Jehovah niet bekend, het gericht huns Gods; daarom heeft hen geslagen *de leeuw uit het woud*, en de wolf der velden zal hen verwoesten”, v: 4, 6. Bij Nahum: “Waar is het habitakel der *leeuwen*, en de weide der *jonge leeuwen*; waar *de leeuw*, *de oude leeuw*, *het leeuwenwelp* voortliep, en niemand die hen verschrikte; *de leeuw roofde genoeg voor de welpen*, en worgde voor *zijn oude leeuwinnen*, en vulde met prooi zijn holen, en zijn habitakels met het geroofde; ziet, Ik ben tegen u, een gezegde van Jehovah Zebaoth, en Ik zal haar wagen in rook ontsteken; *uw jonge leeuwen* echter zal het zwaard verteren, en Ik zal uw prooi afhouden van de aarde”, ii: 12, 13, 14, waar over Ninive wordt gehandeld; in die plaatsen staat de leeuw voor de macht welke het boze der liefde van zich heeft wanneer het verderft en verwoest; desgelijks bij Jerem. hfdst. xii: 8, hfdst. xlix: 19, hfdst. l: 17, 44; hfdst. li: 38, Ezech. xix: 2 tot ii, hfdst. xxxii: 2, Joël i: 6, Zef. iii: 3, Psalm lvii: 5, Psalm lviii: 7, Psalm xci: 13, Apoc. xiii: 2.

6368. Van de prooi, mijn zoon, zijt gij opgeklommen; dat dit betekent dat er uit den Heer door het hemelse bevrijding van verscheidenen uit de hel is, staat vast uit de betekenis van opklimmen van de prooi, zijnde de bevrijding uit de hel, waarover aanstonds; en uit de uitbeelding van Jehudah, die hier mijn zoon is, zijnde het Goddelijk hemelse, waarover n. 6363; dat opklimmen van de prooi de bevrijding uit de hel is, komt daarvandaan dat de mens vanuit zich in de hel is; de wil immers en de denking van hem vanuit het eigene is niets dan het boze en het valse daaruit, door welke hij aldus vastgebonden is aan de hel dat hij daarvan niet dan met kracht kan worden losgescheurd; deze losscheuring en bevrijding is het, welke prooi wordt genoemd; omdat dit geschiedt vanuit het Goddelijk Goede des Heren, wordt derhalve gezegd dat er uit den Heer door het hemelse bevrijding van verscheidenen uit de hel is. Maar men moet weten dat niemand van de hel losgescheurd en bevrijd kan worden tenzij hij in het leven des lichaams in het geestelijk goede is geweest, dat is, in de naastenliefde door het geloof; want indien hij niet in dat goede door het geloof is geweest, zo is er niet iets dat het goede opneemt hetwelk uit den Heer invloeit, maar het vloeit door, zonder dat het ergens kan worden vastgehecht; vandaar kunnen dezen niet van de hel losgescheurd of bevrijd worden; alle staten immers die de mens zich in het leven van het lichaam heeft verworven. worden aangehouden in het andere leven, en gevuld; de staten van het goede bij de goeden worden aangehouden en gevuld met het goede, en door deze worden dezen in den Hemel geheven; en de staten van het boze bij de bozen worden aangehouden en gevuld met het boze, en door

dezelve glijden dezen af in de hel; dit is wat wordt gezegd, namelijk dat zoals de mens sterft, aldus blijft hij. Daaruit blijkt wie door het Goddelijk hemelse uit den Heer bevrijd kunnen worden van de hel.

6369. Hij heeft zich gekromd, hij heeft zich nedergelegd zoals een leeuw, en zoals een oude leeuw; dat dit het goede der liefde en het ware daaruit in hun macht betekent, staat vast uit de betekenis van zich krommen, zijnde zich in de macht brengen; immers, wanneer een leeuw zich kromt, verhardt hij zijn zenuwen en maakt hij zich sterkte, hetgeen geschiedt wanneer hij een prooi ziet; en uit de betekenis van nederliggen, zijnde in veiligheid en zonder beduchtheid liggen; en uit de betekenis van den leeuw en van den ouden leeuw, zijnde het goede der liefde en het ware daaruit in hun macht, waarover vlak boven n. 6367; de jonge leeuw is hij die in de macht is door het ware vanuit het goede, en de oude leeuw is hij die in de macht is door het goede; want zij die in het hemels goede zijn, strijden nooit, maar zijn beveiligd door het goede; immers, waar zij komen, daar vluchten de bozen weg, want de bozen kunnen hun tegenwoordigheid niet uithouden; men zie n. 6365; dezen zijn het die worden aangeduid met den ouden leeuw.

6370. Wie zal hem opwekken; dat dit betekent dat hij beveiligd is onder allen in de hellen, staat vast uit de betekenis van wie zal opwekken, zijnde beveiligd zijn; dat het is onder allen in de hellen, komt omdat hij beveiligd is onder alle boze dingen, ook in het midden der hellen; de liefde tot den Heer en de liefde jegens den naaste brengen dit immers met zich mede, ter oorzaak hiervan dat zij die in die liefde zijn, ten zeerste met den Heer verbonden zijn, en in den Heer zijn, omdat zij in het Goddelijke zijn hetwelk uit Hem voortgaat; vandaar kan niets van het boze hen bereiken. Men moet weten dat er ontelbare hellen zijn, onderscheiden volgens de geslachten van alle boze dingen en van alle valse dingen daaruit, en volgens de soorten ervan, en de afzonderlijke dingen der soorten; en dat in iedere hel een orde is; en dat die orde uit den Heer wordt in stand gehouden, zowel onmiddellijk, als middellijk door de hemelse Engelen; somtijds worden zelfs Engelen daarheen gezonden om de ongeordende dingen daar in orde te brengen; en wanneer zij daar zijn, zijn zij in veiligheid; dit wordt daaronder verstaan dat wie in het hemelse is, beveiligd is onder allen in de hellen.

6371. Niet zal de scepter verwijderd worden van Jehudah; dat dit betekent dat de mogendheid niet zal wijken van het hemels Rijk, staat vast uit de betekenis van verwijderd worden, zijnde wijken; uit de betekenis van den scepter, zijnde de mogendheid, en wel de mogendheid van het ware vanuit het goede, waarover n. 4876 einde; want de scepter is het kenteken van de

koninklijke mogendheid, en met het koningschap wordt het ware aangeduid. n. 1672, 1728, 2015, 2069, 3009, 4575, 6148; en uit de uitbeelding van Jehudah, zijnde het hemels Rijk, waarover boven n. 6363; daaruit blijkt dat met niet zal de schepter verwijderd worden van Jehudah, wordt aangeduid dat de mogendheid niet zal wijken van het hemels Rijk. Vanuit den zin der letter schijnt het dat onder de dingen die in dit vers zijn vervat, wordt verstaan dat het koninkrijk niet zal worden verwijderd van het Joodse volk, voordat de Heer zal komen; dit is eveneens een ware, maar nochtans is in dit historische, zoals in de overige dingen, een inwendige zin; want dat van het Joodse volk dan het koninkrijk zal worden verwijderd, is een wereldlijk iets; het geestelijke echter, hetwelk van den inwendigen zin is, ligt open wanneer onder den schepter de mogendheid wordt verstaan, en onder Jehudah het hemels Rijk. Doch dat de mogendheid dan van het hemels Rijk zal wijken wanneer de Heer zal komen, is een verborgenheid welke niemand kan weten dan alleen vanuit onthulling; hiermede is het aldus gesteld: vóór de Komst des Heren in de wereld was de invloed des levens bij de mensen en bij de geesten uit Jehovah of den Heer door het hemels Rijk, dat is, door de Engelen die in dat Rijk zijn; vandaar hadden zij toen mogendheid; doch toen de Heer in de wereld kwam, trok Hij daardoor dat Hij het Menselijke in Zich Goddelijk maakte, datgene zelf wat bij de Engelen van het hemels Rijk was geweest, aldus die mogendheid, aan; want de Goddelijke doorvloed door dien Hemel was tevoren het Menselijk Goddelijke geweest; het was ook de Goddelijke Mens die zich vertoonde wanneer Jehovah aldus verscheen; doch dit Menselijk Goddelijke hield op toen de Heer Zelf het Menselijke in Zich Goddelijk maakte. Daaruit blijkt hoe het met deze verborgenheid is gesteld. De Engelen van dat Rijk hebben nu weliswaar grote mogendheid, maar voor zoveel als zij in het Goddelijk Menselijke des Heren zijn door de liefde tot Hem; men zie de dingen die dienaangaande eerder in n. 1990, 2803, 3061, 4180, 4687, 5110, 6280 zijn gezegd en getoond.

6372. En de wetgever van tussen zijn voeten; dat dit de ware dingen betekent die uit hetzelfde in de lagere dingen zijn, staat vast uit de betekenis van den wetgever, zijnde de ware dingen, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de voeten, zijnde de natuurlijke dingen. waarover n. 2162, 3147, 3761, 3986, 4280, 4938 tot 4952, 5327, 5328; aldus de lagere dingen, want de natuurlijke dingen zijn beneden, en de hemelse dingen, waarover zoëven, boven. De wetgever van tussen de voeten wordt gezegd om het geestelijke van het hemelse aan te duiden, of het ware dat vanuit het goede is; immers, het geestelijk Rijk was te dien tijde niet, zodanig als het na de Komst des Heren was, onderscheiden

van het hemels Rijk, maar het was één met het hemelse, zij het slechts dat het het uitwendige ervan was; derhalve wordt eveneens gezegd van tussen de voeten, om het ware aan te duiden dat uit het goede is, want dat innerlijk deel der voeten duidt vanwege de vergemeenschapping met de lenden hetzelfde aan; van dit ware wordt ook gezegd dat het zou worden verwijderd wanneer Schiloh komt, namelijk dat zijn mogendheid zou worden verwijderd zoals de mogendheid van het hemelse, waarover vlak hoven n. 6371; immers, het hemelse Rijk oefende toen zijn mogendheid uit door dat ware; en omdat het aldus is, wordt dat ware de wetgever genoemd. Dit ware wordt ook in den inwendigen zin onder den wetgever verstaan bij Jesaja: “Jehovah onze Rechter, *Jehovah onze Wetgever*, Jehovah onze Koning”, xxxiii 22; de rechter staat daarvoor dat Hij vanuit het goede handelt, de wetgever daarvoor dat Hij vanuit het ware uit dat goede handelt; de koning daarvoor dat Hij vanuit het ware handelt; aldus volgen zij eveneens in de orde. Bij David: “Gilead is mijn, Menaschah is mijn, en Efraïm de sterkte mijns hoofds, *Jehudah mijn wetgever*”, Psalm LX: 9, Psalm CVIII: 9; Jehudah wetgever voor het hemels goede en het hemels ware ervan. Bij Mozes: “De bron, de vorsten hebben haar gegraven, de eersten des volks uitgegraven, *door den wetgever*, met hun stokken”, Num. xxi: 18; en bij denzelfde: “Gad zag de eerstelingen voor zich, want daar is het aandeel van den *verborgen wetgever*, vanwaar de hoofden des volks kwamen; de gerechtigheid van Jehovah heeft hij gedaan, en zijn gericht met Israël”, Deut. xxxiii: 21; de wetgever staat ook daar voor het ware vanuit het goede.

6373. Totdat Schiloh komt; dat dit de Komst des Heren betekent, en dan de kalmte des vredes, staat vast uit de betekenis van Schiloh, zijnde de Heer, Die Schiloh wordt genoemd deswege dat Hij alle dingen tot vrede en tot kalmte heeft gebracht; in de oorspronkelijke taal wordt immers Schiloh afgeleid van een woord hetwelk het kalme betekent; waarom de Heer hier Schiloh wordt geheten, blijkt uit hetgeen vlak boven in n. 6371, 6372 over het hemels Rijk en de mogendheid ervan is gezegd; wanneer immers het Goddelijke zich door dat Rijk vertoonde, dan was er onrust; de dingen immers die in den Hemel en die welke in de hel waren, konden door hetzelfde niet in de orde worden gebracht, want het Goddelijke dat door dat Rijk doorvloeide, kon niet zuiver zijn, omdat de Hemel niet zuiver is; aldus was dat Rijk ook niet zo krachtig dat door hetzelfde alle dingen in orde konden worden gehouden; weshalve toen ook de helse en de duivelse geesten uit de hellen te voorschijn kwamen en over de zielen die uit de wereld kwamen, heersten; dientengevolge geschiedde het dat toen geen anderen gezaligd konden worden dan de hemelsen, en ten

slotte nauwelijks dezen, indien niet de Heer het Menselijke had opgenomen en het daardoor in Zich Goddelijk had gemaakt; door dit bracht de Heer alle dingen in orde, eerst de dingen die in den Hemel zijn, daarna die welke in de hellen zijn; vandaar de kalmte des vredes. Dat de geestelijken, dat is, zij die van de geestelijke Kerk waren, gezaligd werden door de Komst des Heren, zie men in n. 2661, 2716, 2833, 2834; en dat de Heer toen Hij in de wereld was, alle dingen in de orde bracht, n. 1820, 4286, 4287; dat het Goddelijk Ware uit Jehovah of den Heer door den Hemel invloede in het menselijk geslacht, maar dat, omdat dit ware niet voldoende was toen de mens zich van het goede verwijderde, de Heer in de wereld kwam en het Menselijke in Zich Goddelijk maakte, opdat uit des Heren Goddelijk Menselijke zelf het Goddelijk Ware zou voortgaan, en zo den mens zou zaligen die het goede door het ware zou opnemen, zie men in n. 4180, 6280.

6374. En voor hem is de gehoorzaamheid der volken; dat dit betekent dat uit Zijn Goddelijk Menselijke de ware dingen zouden voortgaan welke zouden kunnen worden opgenomen, staat vast uit de betekenis van de gehoorzaamheid, zijnde de opneming van de ware dingen die uit den Heer voortgaan; en uit de betekenis van de volken, zijnde diegenen die in de ware dingen zijn, aldus eveneens de ware dingen, waarover n. 1259, 1260, 3581; en vandaar zijnde diegenen die van de geestelijke Kerk zijn, n. 2928.

6375. Hij bindt aan den wijnstok zijn jongen ezel; dat dit het ware in het natuurlijke voor de uitwendige Kerk betekent, staat vast uit de betekenis van binden, zijnde verbonden worden; uit de betekenis van den wijnstok, zijnde de geestelijke Kerk, waarover n. 1069, 5113, hier de uitwendige geestelijke Kerk, omdat met den voortreffelijken wijnstok, waarover terstond daarop wordt gesproken, de inwendige Kerk wordt aangeduid; en uit de betekenis van den ezel, zijnde het ware in het natuurlijke, waarover n. 2781; daaruit blijkt dat met hij bindt aan den wijnstok zijn jongen ezel, de verbinding wordt aangeduid door het ware in het natuurlijke met de uitwendige Kerk.

6376. En aan den voortreffelijken wijnstok den zoon zijner ezelin; dat dit het ware vanuit het redelijke voor de inwendige Kerk betekent, staat vast uit de betekenis van den wijnstok, zijnde de geestelijke Kerk, waarover n. 1069, 5113; aldus is de voortreffelijke wijnstok de inwendige Kerk, want het inwendige der Kerk is voortreffelijker dan haar uitwendige; en uit de betekenis van den zoon der ezelin, zijnde het redelijk ware, waarover n. 2781. Het uitwendige der Kerk wordt hierin onderscheiden van haar inwendige, dat het eerstgenoemde in het natuurlijke is, aldus in den uitwendigen mens, het laatstgenoemde echter in het redelijke, aldus in den inwendigen mens; zij die in het uitwendige der

Kerk zijn, zijn in het ware, doch zij die in het inwendige zijn, zijn in het goede; genen worden niet zozeer door het goede der naastenliefde aangedaan dan wel door het ware des geloofs; dezen worden echter door het goede der naastenliefde aangedaan en daaruit door het ware des geloofs, dezen zijn het die worden aangeduid met den voortreffelijken wijnstok, genen echter met den wijnstok.

6377. Hij wast in den wijn zijn bekleedsel; dat dit betekent dat Zijn Natuurlijke is het Goddelijk Ware vanuit Zijn Goddelijk Goede, staat vast uit de betekenis van wassen, zijnde zuiveren, waarover n. 3147; uit de betekenis van den wijn, zijnde het goede der liefde jegens den naaste, en het goede des geloofs, en in den hoogsten zin het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede des Heren, waarover aanstonds; en uit de betekenis van het bekleedsel, zijnde het uiterlijke hetwelk het innerlijke bedekt, waarover n. 5248, aldus het natuurlijke, want dit is uiterlijk, en bedekt het redelijke, hetwelk innerlijk is; vandaar is ook het bekleedsel het ware, omdat dit uiterlijk is, en het innerlijk aanwezige goede bedekt, n. 2576, 4545, 4763, 5319, 5954. Dat de wijn de liefde jegens den naaste en het goede des geloofs is, kan vaststaan uit de dingen die aangaande het brood en den wijn in het Heilig Avondmaal zijn getoond in n. 2165, 2177, 3464, 4581, 5915, namelijk dat het brood het goede der hemelse liefde is, en dat de wijn het goede der geestelijke liefde is; dit kan eveneens vaststaan uit het spijsoffer en het drankoffer in de slachtoffers; het spijsoffer betekende daar het goede der liefde, en het drankoffer het goede des geloofs; het spijsoffer bestond uit zulke dingen die het goede der liefde aanduiden, en het drankoffer uit wijn, welke het goede des geloofs aanduidde; de slachtoffers zelf worden ook brood geheten, n. 2165; dat een drankoffer uit wijn werd gebezigd in de slachtoffers, zie men in Exod. xxix: 40, Levit. xxiii: 12, 13, 18, 19, Num. xv: 2 tot 15, hfdst. xxviii: 6, 7, 18 tot het einde, hfdst. xxix: 1 tot 7 en vervolg. Dat de wijn de liefde jegens den naaste en het goede des geloofs aanduidt, blijkt ook bij Jesaja: “Alle dorstige, ga tot de wateren, en wie geen zilver heeft, ga, koop, en eet, en ga, koop zonder zilver en zonder prijs, *wijn* en melk”, lv: 1; dat zij niet wijn en melk zouden kopen, kan een ieder weten, maar dat wat met den wijn en de melk wordt aangeduid, dat is, de liefde jegens den naaste, en het geloof; deze worden uit den Heer gegeven zonder zilver en prijs. Bij Hoschea: “De dorsvloer en de *wijnpersbak* zullen hen niet weiden, en de *most* zal hun liegen; Efraïm zal weder in Egypte keren, en in Assyrië zullen zij het onreine eten; *zij zullen Jehovah geen wijn plengen, en hun slachtoffers* zullen Hem niet aangenaam zijn”, ix: 2, 3, 4; ook daar wordt in den inwendigen zin gehandeld over het goede der liefde en over

het goede des geloofs, namelijk dat zij hebben opgehouden; het goede der liefde is de dorsvloer vanwege het koren daar en het brood daaruit; en het goede des geloofs is de wijnpersbak, de most, en het drankoffer van wijn. Efraïm zal weder in Egypte keren, staat daarvoor dat het verstandelijke de wetenschappelijke dingen zal raadplegen aangaande de verborgenheden des geloofs; in Assyrië zullen zij het onreine eten, voor hetgeen is vanuit de redenering daaruit; dat Efraïm het verstandelijke der Kerk is, zie men in n. 5354, 6222, 6238, 6267; dat Egypte het wetenschappelijke is, n. 1164, 1165, 1186, 1462, 5702; en dat Assyrië de redenering is, n. 1186; de reeks zelf openbaart ook dat in de woorden daar iets anders is gelegen dan dat wat in de letter verschijnt; in den inwendigen zin immers hangen de dingen samen, niet echter in den uitwendigen zin, zoals dat de dorsvloer en de wijnpersbak hen niet zullen weiden, en de most hun zal liegen, en terstond daarop: Efraïm zal weder in Egypte keren, en in Assyrië zullen zij het onreine eten; en wat zou het eveneens zonder inwendigen zin zijn dat Efraïm in Egypte zal wederkeren, en zij in Assyrië het onreine zullen eten? Het ophouden van de wederzijdse liefde en van het goede des geloofs wordt ook met den wijnpersbak en den wijn beschreven bij Jeremia: *“Op uw wijnoogst is de verwoester gevallen, weswege de blijdschap is weggenomen, en de vreugde vanuit Karmel, en vanuit het land van Moab; immers, den wijn vanuit de wijnpersbakken heb Ik doen ophouden; men zal niet treden met hedad”*, XLVIII: 32, 33. Dat de wijn het goede der wederzijdse liefde en des geloofs betekent, blijkt ook bij Johannes: *“Ik hoorde een stem vanuit het midden der vier dieren, zeggende: beschadig de olie en den wijn niet”*, Apoc. VI: 6; de olie staat voor het goede der hemelse liefde, en de wijn voor het goede der geestelijke liefde. Onder de olie en den wijn wordt iets eenders verstaan in de gelijkenis des Heren aangaande den Samaritaan, bij Lukas: *“Een zeker Samaritaan, reizende, en ziende hem die door rovers gewond was, werd met innerlijke ontferming bewogen, en daarom, nader tredende, verbond hij zijn wonden, en goot daarin olie en wijn”*, x: 33, 34; dat hij olie en wijn daarin goot, betekent dat hij de werken der liefde en der naastenliefde betrachtte; dat de olie het goede der liefde is, zie men in n. 886, 3728; desgelijks worden zij daarmede aangeduid dat de Ouden olie en wijn goten op een opgericht beeld, wanneer hetzelfde heiligden, Gen. xxxv: 14, n. 4581, 4582. Dat de wijn het goede der liefde en des geloofs is, blijkt uit des Heren woorden, toen Hij het Heilig Avondmaal instaurerde, die Hij toen over den wijn zeide: *“Ik zeg u, dat Ik van nu aan niet zal drinken van dit gewas des wijnstoks, tot op dien dag wanneer Ik met u hetzelfde nieuw zal drinken in het Koninkrijk Mijns Vaders”*, Matth. xxvi: 29, Lukas xxii: 17, 18; dat Hij

daar niet wijn zal drinken, kan voor een ieder vaststaan, maar dat het goede der liefde en des geloofs wordt aangeduid, hetwelk Hij zal geven aan hen die van Zijn Rijk zijn. Iets eenders wordt met den wijn aangeduid bij Jesaja hfdst. xxiv: 9, 11; Klaagl. ii: 11, 12; Hoschea xiv: 8; Amos ix: 13, 14; Zachar. ix: 15, 16; Lukas v: 37, 38, 39. Aangezien de wijn het goede der liefde en des geloofs betekent, betekent hij derhalve in den hoogsten zin het Goddelijk Ware uit het Goddelijk Goede des Heren, want vanuit dit heeft de mens die opneemt, door invloed het goede der liefde en des geloofs. Aangezien de meeste dingen in het Woord ook een tegenovergestelden zin hebben, is het aldus eveneens gesteld met den wijn, in welken zin de wijn het valse vanuit het boze aanduidt, zoals bij Jesaja: “Wee dengenen die des morgens opstaan onder het morgenrood, en sterken drank najagen, die vertoeven tot in de schemering, *opdat de wijn hen in brand zette; wee den helden om wijn te drinken, en den mannen der sterkte om sterken drank te mengen*”, v: 11, 22. Bij denzelfde: “*Dezen dwalen ook door den wijn, en door den sterken drank dwalen zij af; de priester en de profeet dwalen door den sterken drank, zij worden verzwolgen van den wijn, zij dwalen af door den sterken drank, zij dwalen onder de zienden, zij waggelen in het gericht*”, xxviii: 7. Bij denzelfde: “De herders weten niet te verstaan; allen nemen hun eigen weg in aanmerking; komt, *ik zal wijn nemen, en wij zullen ons dronken maken met sterken drank*; en er zij de dag van morgen zoals deze, grote overvloed”, lvi: 11, 12. En bovendien bij Jeremia hfdst. xiii: 12; Hoschea iv: 11; hfdst. vii: 5; Amos ii: 8; Micha ii: 11; Psalm lxxv: 9; Deut. xxxii: 33. Het valse vanuit het boze wordt ook aangeduid met den “*beker van den wijn des toorns*”, Jerem. xxv: 15, 16; Apoc. xiv: 8, 10; hfdst. xvi: 19; met den “*wijnpersbak van den wijn der woede des toorns Gods*”, Apoc. xix: 15, en met “*den wijn der hoererij*”, Apoc. xvii: 2, hfdst. xviii: 3.

6378. En in het bloed der druiven zijn omhulsel; dat dit betekent dat Zijn Verstandelijke is het Goddelijk Goede vanuit Zijn Goddelijke Liefde, staat vast uit de betekenis van het bloed der druiven, zijnde het goede der liefde, en in den hoogsten zin het Goddelijk Goede des Heren vanuit Zijn Goddelijke Liefde, waarover aanstonds; en uit de betekenis van het omhulsel, zijnde het verstandelijke; het verstandelijke is immers het opnemende, en dat wat opneemt is, omdat het een vat is, gelijk als een omhulsel; dat met het omhulsel het verstandelijke wordt aangeduid, en met het bekleedsel het natuurlijke, waarover vlak boven n. 6377, komt omdat daar wordt gehandeld over het uitwendige, hier echter over het inwendige; want in het Woord wordt, terwille van het hemels huwelijk, daar waar gehandeld wordt over het uitwendige, ook gehandeld over het inwendige, en daar waar gehandeld wordt over het ware,

ook gehandeld over het goede; men zie n. 6343; dit schijnt somtijds alsof het een herhaling van een en de zelf de zaak was, zoals hier: “Hij wast in den *wijn zijn bekleedsel*, en in *het bloed der druiven zijn ombhulsel*”, waar de wijn en het bloed der druiven eendere dingen schijnen te zijn, voorts het bekleedsel en het omhulsel; maar het zijn geen eendere dingen, omdat het uitwendige en het inwendige aldus worden uitgedrukt. Dat het bloed der druiven het Goddelijk Goede vanuit de Goddelijke Liefde des Heren is, blijkt uit de betekenis van het bloed, zijnde het Goddelijk Ware uit het Goddelijk Goede des Heren, waarover n. 4735; en met de druiven wordt in den hoogsten zin het Goddelijk Goede des Heren aangeduid, hetwelk diegenen hebben die in Zijn geestelijk Rijk zijn; en vandaar wordt met de druiven in den betrekkelijken zin het goede der naastenliefde aangeduid, n. 5117. Met het bloed der druiven wordt ook iets eenders aangeduid in het lied bij Mozes: “Boter van grootvee, en melk van kleinvee, met het vet der lammeren, en der rammen der zonen van Baschan, en der bokken met het vet der nieren van tarwe, en *het bloed der druiven drinkt gij, onvermengden wijn*”, Deut. xxxii: 14.

6379. Rood van ogen door den wijn; dat dit betekent dat het Verstandelijke of het Inwendig Menselijke niets dan het goede is, staat vast uit de betekenis van het rode, zijnde het goede der liefde, en zulks vanwege het vuur en vanwege het bloed, welke rood zijn, waarover n. 3300; vandaar wil rood door den wijn zeggen dat het niets dan het goede is; en uit de betekenis van de ogen, zijnde het verstandelijke, waarover n. 2701, 3820, 4403 tot 4421, 4523 tot 4534; en omdat hier over den Heer wordt gehandeld, is het Zijn Inwendig Menselijke hetwelk hier onder het verstandelijke wordt verstaan; want het Uitwendig Menselijke wordt daarmee aangeduid dat hij wit van tanden door de melk was, zoals nu volgt.

6380. En wit van tanden door de melk; dat dit betekent dat het Goddelijk Natuurlijke niets dan het goede van het ware is, staat vast uit de betekenis van het witte, namelijk dat daarvan wordt gesproken met betrekking tot het ware, waarover n. 3301, 3993, 4007, 5319; uit de betekenis van de tanden, zijnde in den echten zin het natuurlijke; immers, de dingen die hard zijn bij den mens, zoals de tanden, de beenderen, de kraakbeenderen, stemmen overeen met de ware en de goede dingen die van het laagste natuurlijke zijn; en uit de betekenis van de melk, zijnde het hemels geestelijke, of, wat het zelfde is, het goede van het ware, waarover n. 2184. Dat het Goddelijk Natuurlijke des Heren het goede van het ware wordt geheten, is met betrekking tot de mensen die in het geloof en in de liefde tot den Heer zijn; diegenen immers die van de uitwendige Kerk zijn, kunnen de denking niet hoger verheffen dan tot het

Goddelijk Natuurlijke des Heren; doch zij die van de inwendige Kerk zijn, verheffen haar boven het natuurlijke tot het inwendige; want een ieder die in het geloof in den Heer is, heeft een idee aangaande Hem volgens het vermogen om de denkingen te verheffen; zij immers die weten wat het inwendige is, kunnen een idee van het inwendige hebben; zij echter die niet weten wat het inwendige is, hebben een idee van het uitwendige; vandaar komt het dat het Goddelijk Natuurlijke het goede van het ware wordt geheten, terwijl toch Zijn ganse Menselijke het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde is.

6381. Uit deze dingen welke nu aangaande Jehudah zijn gezegd, blijkt het duidelijk dat er een inwendige zin des Woords is, en dat men, indien men niet weet wat die zin insluit, geenszins kan weten wat de dingen betekenen die daar aangaande hem worden gezegd, zoals wat een leeuwenwelp, dat hij van de prooi is opgeklommen, zich gekromd heeft, en zich nedergelegd zoals een leeuw, en zoals een oude leeuw, wat de wetgever van tussen zijn voeten betekent, wat Schiloh, wat aan den wijnstok zijn jongen ezel binden, en aan den voortreffelijken wijnstok den zoon zijner ezelin, wat in den wijn het bekleedsel wassen, en in het bloed der druiven het omhulsel, wat rood zijn van ogen door den wijn, en wit van tanden door de melk; al deze dingen zouden geheel en al verborgen blijven liggen, indien zij niet werden opengedekt door een zin die dieper schuilt.

6382. Vers 13. *Zebulon zal aan de haven der zeeën wonen, en hij aan de haven der schepen, en zijn zijde over tot Sidon.* Zebulon betekent de samenwoning van het goede en het ware; zal aan de haven der zeeën wonen, betekent het leven waar de gevolgtrekking van het ware vanuit de wetenschappelijke dingen is; en hij aan de haven der schepen, betekent waar de leerstellige dingen vanuit het Woord zijn; en zijn zijde over tot Sidon, betekent de uitbreiding aan den enen kant tot de erkentenissen van het goede en het ware.

6383. Dat Zebulon de samenwoning van het goede en het ware betekent, staat vast uit de uitbeelding van Zebulon, zijnde het hemels huwelijk, waarover n. 3960, 3961, aldus de verbinding van het goede en het ware, want die verbinding is het hemels huwelijk; samenwoning van het goede en het ware wordt er gezegd, omdat Zebulon in de oorspronkelijke taal samenwoning betekent. Met Zebulon wordt hier gehandeld over diegenen in de Kerk die gevolgtrekkingen maken aangaande de geestelijke ware dingen vanuit de wetenschappelijke dingen, en dezelve zo bij zich verstevigen; doch men moet weten dat onder Zebulon niet diegenen worden verstaan die niet geloven tenzij de wetenschappelijke en de zinlijke dingen het dicteren, en die tevoren in het ontkennende zijn; dezulken geloven nooit; de oorzaak hiervan is deze dat

het ontkennende universeel regeert, en wanneer hetzelfde universeel regeert, dan vloeien de wetenschappelijke dingen in die ontkennen, en worden zij verzameld, niet echter de dingen die bevestigen; die welke bevestigen, worden ter zijde geworpen, of ten gunste der ontkennende wetenschappelijke dingen ontvouwd, en zo wordt het ontkennende verstevigd. Maar onder Zebulon worden hier diegenen verstaan die de leerstellige dingen vanuit het Woord geloven, en bij wie zo enig affirmatieve universeel regeert, en evenwel het geloof niet in de ware dingen maar in de wetenschappelijke dingen het leven heeft; zij plooiën immers de wetenschappelijke dingen aan de leerstellige dingen aan, en aldus verstevigen zij hun affirmatieve; zij dus die Zebulon zijn, verheffen zich niet uit de wetenschappelijke dingen, maar vallen wanneer zij van enig ware des geloofs horen of daarover denken, terstond in het wetenschappelijke; zodanig zijn verscheidenen in de wereld; ook voorziet de Heer daarin dat de wetenschappelijke en de zinlijke dingen hun tot dat nut strekken.

6384. Zal aan de haven der zeeën wonen; dat dit het leven betekent waar de gevolgtrekking van het ware vanuit de wetenschappelijke dingen is, staat vast uit de betekenis van de haven, zijnde de standplaats waar de wetenschappelijke dingen hun grens vinden en inzetten, hier de standplaats waar de gevolgtrekking van het ware vanuit de wetenschappelijke dingen is, want met Zebulon wordt hier gehandeld over hen bij wie de ware dingen des geloofs daar zijn; uit de betekenis van de zeeën, zijnde de wetenschappelijke dingen in een samenvatting, waarover n. 28; en uit de betekenis van wonen, zijnde het leven, waarover n. 1293, 3384, 3613, 4451, 6051; daaruit blijkt dat met hij zal aan de haven der zeeën wonen het leven wordt aangeduid waar de gevolgtrekking van het ware vanuit de wetenschappelijke dingen is. Wat dat leven aangaat, zie men hetgeen vlak boven in n. 6383 is gezegd; aangaande welk leven men verder weten moet dat dat leven in den uitwendigen of natuurlijke mens is, en bij sommigen in het laagste natuurlijke of het zinlijke, want de aan de wetenschappelijke dingen gebonden ware dingen des geloofs gedragen zich aldus dat zij niet verheven kunnen worden; vandaar eveneens zijn zij meer dan de overigen in de geestelijke Kerk in het duistere; vanuit het verstandelijke immers hebben zij slechts weinig licht, want hetzelfde is ondergedompeld in de wetenschappelijke en de zinlijke dingen. Anders is het gesteld bij hen die in het affirmatieve zijn en de ware dingen des geloofs door wetenschappelijke dingen hebben verstevigd, maar toch aldus dat zij uit de wetenschappelijke dingen, dat is, uit het natuurlijke waar de wetenschappelijke dingen zijn, verheven kunnen worden; het verstandelijke

van dezen is verlicht, en zo in een zekere doorvatting van het geestelijk ware, waaraan de wetenschappelijke dingen, welke beneden zijn, van dienst zijn zoals een spiegel, waarin, evenals de aandoeningen in het aangezicht, de ware dingen welke des geloofs en der naastenliefde zijn, verschijnen en erkend worden.

6385. En hij aan de haven der schepen; dat dit betekent waar de leerstellige dingen vanuit het Woord zijn, staat vast uit de betekenis van de haven, zijnde de standplaats, zoals vlak boven n. 6384, aldus waar die dingen zijn; en uit de betekenis van de schepen, zijnde de leerstellige dingen vanuit het Woord; dat de schepen die dingen betekenen, komt omdat zij door de zeeën en de rivieren heengaan, en de levensbenodigdheden aandragen; met de zeeën en de rivieren worden immers de wetenschappelijke dingen en de erkentissen aangeduid; de levensbenodigdheden welke zij aandragen, zijn de leerstellige dingen alsmede de ware dingen zelf vanuit het Woord; en dat deze dingen met de schepen worden aangeduid, blijkt uit deze plaatsen; bij Jesaja: “Mij zullen de eilanden vertrouwen, en de *schepen van Tharschisch* in den beginne, om uw zonen aan te voeren van verre, hun zilver en hun goud met hen”, LX: 9; de schepen van Tharschisch voor de leerstellige dingen en de ware dingen vanuit het Woord; en daarom wordt er gezegd dat zij de zonen, hun zilver en goud zouden aanvoeren; met de zonen worden immers diegenen aangeduid die in de ware dingen zijn, met het zilver het ware zelf, en met het goud het goede; een ieder kan zien dat daar geen schepen van Tharschisch worden bedoeld, noch zonen, zilver, en goud. Bij Ezechiël: “In het hart der zeeën uw grenzen; uw *bouwers* hebben uw schoonheid vervolmaakt; uit de dennebomen van Senir hebben zij u *alle denningen* gebouwd; de ceder van den Libanon hebben zij genomen *om een mast voor u te maken*; uit de eiken van Baschan hebben zij *riemen gemaakt*, uw *roeibank* hebben zij gemaakt uit elpenbeen; de *dochter der schrede* uit de eilanden der Kitthim; fijn linnen in stiksel uit Egypte was uw *uitbreidseel*, dat het u tot een teken was; hemelsblauw en purper uit de eilanden van Elishah was uw *deksel*; de inwoners van Sidon en Arvad waren uw *roeiers*; uw wijzen, o Tyrus, die in u waren, waren uw *schippers*; de oudsten van Gebal en haar wijzen waren in u, uw *breeuwers*; *alle schepen der zee*, en haar *zeelieden* waren in u, om uw koophandel te handelen”, XXVII: 4 tot 9; daar wordt over Tyrus gehandeld, waarmede de erkentissen van het goede en het ware worden aangeduid, n. 1201, welke erkentissen worden beschreven met zulke dingen die van een schip zijn, namelijk met planken, een mast, riemen, een roeibank, een uitbreidseel, een deksel, roeiers, schippers, zeelieden; wie kan niet zien dat al die dingen niet volgens de letter moeten

worden verstaan; doch wanneer de erkenenissen van het ware en het goede, zijnde Tyrus, tezamen met de leerstellige dingen vanuit het Woord, onder de schepen worden verstaan, dan plooiën alle dingen zich op schone wijze aan. Bij David: “Hoe groot zijn Uw werken, Jehovah; Gij hebt ze alle in wijsheid gemaakt; deze zee, groot en wijd van ruimten, *daar gaan de schepen*; de walvis welke Gij geformeerd hebt, om daarin te spelen”, Psalm CIV: 24, 25, 26. Bij denzelfde: “Laten zij slachtoffers der belijdenis offeren, en de werken van Jehovah met gejubel verkondigen; *die in de zee afklimmen met schepen*, werk doende in vele wateren; zij hebben de werken van Jehovah gezien, en Zijn wonderlijke dingen in de diepte”, Psalm CVII: 22, 23, 24; daar staan ook de schepen voor de erkenenissen en de leerstellige dingen, de walvis voor de gemene dingen der wetenschappelijke dingen, n. 42; en omdat de schepen de erkenenissen en de leerstellige dingen zijn, wordt derhalve gezegd: Die in de zee afklimmen met schepen, zij hebben de werken van Jehovah gezien, en Zijn wonderlijke dingen in de diepte; zij die in de erkenenissen en in de leerstellige dingen vanuit het Woord zijn, zien die dingen immers. Bij Johannes: “De tweede Engel heeft gebazuind, en als het ware een grote berg, van vuur brandende, werd in de zee geworpen; en het derde deel der zee is bloed geworden; weswege het derde deel der schepselen die in de zee zijn, welke zielen hebben, is gestorven; en *het derde deel der schepen is verdorven*”, Apoc. VIII: 8, 9; de grote berg, van vuur brandende, staat voor de liefde van zich, n. 169I; de zee voor het natuurlijke, waar de wetenschappelijke dingen zijn, n. 28; het bloed voor het de naastenliefde aangedane geweld, n. 374, 1005; de schepselen in de zee, welke zielen hebben, voor de wetenschappelijke ware dingen met de goede dingen; het derde deel voor iets dat nog niet volledig is, n. 2788 einde; dat zij gestorven zijn, staat daarvoor dat zij geen geestelijk leven hadden, n. 6119; vandaar staat “het derde deel der schepen is verdorven” daarvoor dat de ware en de goede dingen der leerstellige dingen vanuit het Woord zijn vervalst; hieruit kan men weten wat er wordt aangeduid met deze profetische uitspraak. Schepen in den tegenovergestelden zin duiden echter de erkenenissen en de leerstellige dingen van het valse en van het boze aan, zoals bij Daniël: “Op den tijd van het einde zal de koning van het zuiden met hen samenstoten; derhalve zal de koning van het noorden zoals een stormwind op hem aanstormen, met wagen en met ruiteren, en *met vele schepen*, en hij zal in de landen komen, en hij zal overstromen en doordringen”, XI: 40; de koning van het zuiden staat voor de ware dingen vanuit het goede, de koning van het noorden voor de valse dingen vanuit het boze; de wagen met de ruiteren en met de schepen voor de leerstellige dingen

van het valse; de landen voor de Kerken, van welke het wordt voorzeggd dat de valse dingen vanuit de boze dingen ze op den tijd van het einde zullen overstromen en doordringen. Bij Johannes: “Alle *stuurman* en een elk die *op schepen* verkeert, en de *bootsgezellen*, en allen die *ter zee* handelen, stonden van verre, en riepen, ziende den rook der verbranding van Babylon, zeggende: Welke was aan deze grote stad gelijk; wee, wee, de grote stad, in dewelke rijk geworden zijn allen *die schepen in de zee hebben*, vanwege haar kostelijkheid”, Apoc. XVIII: 17, 18, 19; het kan vaststaan dat hier de schepen de erkentnissen en de leerstellige dingen van het valse en het boze zijn, aangezien Babylon de eredienst is welke uiterlijk als heilig verschijnt, en innerlijk profaan is; dat oak onder de schepen daar iets anders wordt verstaan dan schepen, kan iedereen zien. Bij Jesaja: “Zo zegt Jehovah, uw Verlosser, de Heilige Israëls: Om ulieder wil heb Ik Babel gezonden, om alle grendelen neder te werpen, en de Chaldeeën, *wier geschreeuw is in de schepen*”, XLIII: 14, eender. Bovendien worden de valse dingen vanuit het boze ook met schepen aangeduid bij Jesaja hfdst. II: 11, 16; hfdst. XXIII: 1, 14; Psalm XLVIII: 8.

6386. En zijn zijde tot Sidon; dat dit de uitbreiding betekent aan den enen kant tot de erkentnissen van het goede en het ware, staat vast uit de betekenis van de zijde, zijnde de uitbreiding aan den enen kant; en uit de betekenis van Sidon, zijnde de uiterlijke erkentnissen van het goede en het ware, waarover n. 1201. Hier, waar over Zebulon wordt gehandeld, worden de erkentnissen, de leerstellige dingen, en de wetenschappelijke dingen vermeld, en wordt er gezegd dat de uitbreiding aan den enen kant is tot de erkentnissen van het goede en het ware, voorts dat de gevolgtrekking van het ware vanuit de wetenschappelijke dingen daar is waar de leerstellige dingen vanuit het Woord zijn; derhalve moet het worden gezegd welk onderscheid hier tussen dezelve is; de leerstellige dingen zijn de dingen die vanuit het Woord zijn; de erkentnissen zijn de dingen die vanuit die leerstellige dingen zijn aan den enen kant, en uit de wetenschappelijke dingen aan den anderen kant; de wetenschappelijke dingen echter zijn de dingen die der ondervinding zijn, uit zich en uit anderen.

6387. Vers 14, 15. *Jisaschar een benige ezel, nederliggende tussen de pakken. En hij zal de rust zien dat zij goed is, en het land dat het liefelijk is; en hij zal zijn schouder buigen om last te dragen; en hij zal voor cijns dienende zijn.* Jisaschar betekent de beloning vanuit de werken; een benige ezel, betekent de laagste dienstbaarheid; nederliggende tussen de pakken, betekent het leven tussen de werken; en hij zal de rust zien dat zij goed is, betekent de werken van het goede zonder beloning, dat zij vol gelukzaligheid zijn; en het land dat het

liefelijk is, betekent dat in dezelve diegenen zijn die in het Rijk des Heren zijn; en hij zal zijn schouder buigen om last te dragen, betekent dat hij nochtans met alle moeite werkt; en hij zal voor zijns dienende zijn, betekent om verdienste te hebben.

6388. Dat Jisaschar de beloning vanuit de werken betekent, staat vast uit de uitbeelding van Jisaschar, zijnde de wederzijdse liefde, welke het loon of de beloning is, waarover n. 3956, 3957; hier de beloning vanuit de werken, zoals blijkt uit de afzonderlijke dingen in den inwendigen zin, welke in deze profetische uitspraak aangaande Jisaschar worden gezegd; Jisaschar betekent ook in de oorspronkelijke taal het loon. Dat Jisaschar hier de beloning vanuit de werken betekent, en tevoren de wederzijdse liefde, komt omdat hier onder Jisaschar diegenen worden verstaan die in een zekere soort en schijn van wederzijdse liefde, dat is, van liefde jegens den naaste zijn, en terwille van de goede dingen die zij doen, beloond willen worden; en aldus bezoedelen zij niet slechts de echte wederzijdse liefde of naastenliefde, maar verdraaien haar ook; zij die immers in die echte liefde zijn, zijn in hun verkwikkelijke en gezegende wanneer zij den naaste weldoen, want zij verlangen niets liever; het is dat verkwikkelijke en dat gezegende hetwelk onder het loon in het Woord wordt verstaan, want het verkwikkelijke of het gezegende zelf is het loon, en dat wordt in het andere leven de vreugde en de gelukzaligheid welke in den Hemel is, aldus wordt het voor hen de Hemel; want zij die daar in die liefde zijn, zijn, wanneer zij nutten betrachten en aan anderen goede dingen doen, in zulk een vreugde en gelukzaligheid, dat het hun dan toeschijnt alsof zij voor het eerst in den Hemel zijn; dit wordt hun uit den Heer gegeven, een ieder volgens de nutten; maar die gelukzaligheid vergaat zodra zij over beloning denken, want het denken over beloning, terwijl zij toch in de beloning zelf zijn, maakt die liefde onzuiver en verdraait haar; de oorzaak hiervan is deze dat zij dan over zichzelf denken, en niet over den naaste, namelijk om zichzelf gelukkig te maken, niet echter de anderen, tenzij voor zoveel als zij het zichzelf doen; aldus verkeren zij de liefde jegens den naaste in de liefde jegens zich; en voor zoveel als zij dit doen, kan aan hen niet de vreugde en de gelukzaligheid vanuit den Hemel worden vergemeenschap; zij concentreren immers den invloed van het gelukzalige vanuit den Hemel op zichzelf, en laten denzelfde ook niet op de anderen overgaan; en zij zijn aan de voorwerpen gelijk die de stralen des lichts niet teruggeven, maar opzuigen; gene voorwerpen verschijnen in het licht en flonkeren roodachtig, deze echter zijn in een somberheid en flonkeren in het geheel niet; weswege zij die zodanig zijn, van het engellijk gezelschap worden afgescheiden zoals zij

die niets gemeen hebben met den Hemel; dezen zijn het die hier met Jisaschar worden beschreven.

6389. Een benige ezel; dat dit de laagste dienstbaarheid betekent, staat vast uit de betekenis van den ezel, zijnde de dienstbaarheid, waarover n. 5958, 5959; en uit de betekenis van het been, zijnde dat wat slechts weinig geestelijk leven heeft, waarover n. 5560, 5561; aldus is de benige ezel de laagste dienstbaarheid; zij die immers het goede doen terwille van de beloning, betrachten weliswaar nutten en zijn van dienst, maar nochtans zijn zij onder diegenen in het Rijk des Heren die in de laagste plaats zijn, want zij delen het goede dat aan hen wordt vergemeenschap, niet uit dan alleen aan hen die het kunnen vergelden; de overigen, die het meest hulp behoeven, gaan zij voorbij, en indien zij dezen het goede doen, geschiedt het ten einde beloond te worden uit den Heer; dan beschouwen zij dat wat zij doen als verdienste, en aldus de Barmhartigheid des Heren als een verschuldigd iets; zo treden zij van de vernedering terug, en voor zoveel als zij daarvan terugtreden, treden zij terug van den staat van opneming van het gezegende en van het gelukzalige door den Hemel uit den Heer. Hieruit kan vaststaan dat zij in het andere leven weliswaar tot nutten worden gebezigd, maar als laagste dienstbaarheden.

6390. Nederliggende tussen de pakken; dat dit het leven tussen de werken betekent, staat vast uit de betekenis van nederliggen, zijnde het leven, maar een duister leven; en uit de betekenis van de pakken, zijnde de werken; dat de pakken zulke werken zijn, komt omdat zij niet vanuit de aandoening der liefde jegens den naaste de goede dingen doen, maar vanuit de aandoening der liefde jegens zich; de werken die vanuit deze aandoening der liefde voortvloeien, zijn zoals pakken welke de minderwaardigere ezels dragen, want het zijn dienstbaarheden onder de geringste dingen; al het slaafse is immers vanuit de aandoening der liefde van zich en van de wereld, en al het vrije is vanuit de aandoening der liefde tot den Heer en jegens den naaste; de oorzaak hiervan is deze dat de aandoening van gene liefde invloeit uit de hel, welke met geweld beveelt; doch de aandoening van deze liefde vloeit in uit den Heer, Die niet beveelt maar leidt. Daaruit blijkt wederom dat zij die het goede doen terwille van de beloning, laagste dienstbaarheden zijn, en hun werken pakken. Met de pakken wordt iets eenders aangeduid in het Boek der Richteren: *“De vorsten in Jisaschar met Deborah; en Jisaschar zo met Barak; in het dal werd hij gezonden onder zijn voeten; in de klassen van Ruben groot naar de statuten des harten; waarom zoudt gij zitten tussen de pakken, om te horen de fluitingen der kudden”*, v: 15, 16; Jisaschar staat eveneens hier voor hen die voor de werken beloond willen worden; in het dal gezonden worden

onder de voeten, staat voor dienen in de laagste dingen; de klassen van Ruben staan voor hen die in de erkentissen van het ware des geloofs zijn, onder wie zij zijn, maar in een plaats beneden die; de fluitingen der kudden horen, staat voor de verachting van de zijde van hen die in het goede der naastenliefde zijn, zijnde de kudden; zitten tussen de pakken, voor onder de op verdienste gerichte werken.

6391. En hij zal de rust zien dat zij goed is; dat dit de werken van het goede zonder beloning betekent, dat zij vol gelukzaligheid zijn, staat vast uit de betekenis van de rust, zijnde de dingen die des Hemels zijn, en aldus die welke zijn in het goede der naastenliefde of in de werken van het goede zonder beloning, waarover aanstonds; en uit de betekenis van dat zij goed is, zijnde dat zij vol gelukzaligheid zijn. Dat de werken van het goede zonder beloning de rust zijn, komt omdat de rust of de vrede in den hoogsten zin den Heer betekent, in den betrekkelijken zin den Hemel, en aldus het goede hetwelk uit den Heer is; men zie n. 3780, 4681, 5662; en omdat in deze dingen welke met de rust of den vrede worden aangeduid, geen anderen zijn dan zij die in het goede der naastenliefde zijn, aldus in de werken van het goede zonder beloning, worden vandaar deze dingen met de rust aangeduid; deze dingen zijn immers dat wat volgt vanuit de reeks der dingen in den inwendigen zin. Wat de zaak zelf aangaat: zij die de goede dingen niet doen dan alleen vanuit het doel om beloond te worden, kunnen geenszins weten dat in het doen van de goede dingen zonder beloning zulk een grote gelukzaligheid is gelegen, dat het de hemelse gelukzaligheid is; de oorzaak hiervan is deze, dat zij een gelukzalige gewaarworden in het verkwikkelijke der liefde van zich; en voor zoveel als de mens in deze liefde het verkwikkelijke gewaar wordt, wordt hij niet het verkwikkelijke in de hemelse liefde gewaar, want het zijn tegenovergestelde verkwikkelijkheden; dat verkwikkelijke immers hetwelk voortvloeit uit de liefde van zich, blust geheel en al het verkwikkelijke uit dat uit de hemelse liefde voortvloeit, en wel dermate dat men volstrekt niet weet wat het hemels verkwikkelijke is, en men, indien gezegd wordt hoedanig het is, het niet gelooft, ja zelfs ontkent. Dit is te weten gegeven uit boze geesten in het andere leven die, toen zij leefden, niets van het goede hadden gedaan aan anderen of aan hun vaderland, dan alleen terwille van zich; dezen geloven niet dat er enig verkwikkelijke kan bestaan in het doen van de goede dingen zonder het doel van beloning; zij menen immers dat indien het doel van beloning er niet is, elk verkwikkelijke ophoudt; en indien hun verder nog wordt gezegd dat wanneer dat verkwikkelijke ophoudt, dan het hemels verkwikkelijke aanvangt, zo staan zij verbaasd wanneer zij dit horen;

en nog meer wanneer zij horen dat dat hemels verkwikkelijke invloeit door het binnenste van den mens, en zijn innerlijke dingen met onuitsprekelijke gelukzaligheid aandoet; daarover verbazen zij zich nog meer, en zeggen dat zij het niet kunnen begrijpen, ja zelfs dat zij het ook niet willen, want zij geloven dat zij indien zij het verkwikkelijke van de liefde van zich verliezen, hoogst ellendig zijn, omdat zij dan zonder de minste levensvreugde zijn; en eveneens noemen zij hen die in een anderen staat zijn, onnozelen. Niet ongelijk aan hen zijn zij die de werken doen vanuit het doel om beloond te worden, want zij doen de goede werken voor zich en niet voor de anderen, want zij beogen zich in dezelve, niet den naaste, noch het vaderland, noch den Hemel, noch den Heer, dan alleen zoals zij die daartoe verplicht zijn om zichzelf te kunnen weldoen. Zulke dingen zijn het die in dit vers, waarin over Jisaschar wordt gehandeld, in den inwendigen zin worden beschreven.

6392. En het land dat het liefelijk is; dat dit betekent dat in dezelve, namelijk in de gelukzaligheid, diegenen zijn die in het Rijk des Heren zijn, staat vast uit de betekenis van het land, zijnde de Kerk, en aldus eveneens het Rijk des Haren, waarover n. 662, 1066, 1067, 1413, 1607, 1733, 1850, 2117, 2118, 4447; dat het land dit is, komt omdat het land Kanaän, hetwelk onder het land wordt verstaan in het Woord, het Rijk des Heren heeft uitgebeeld, en zulks omdat de Kerk daar was geweest van den oudsten tijd af, n. 3038, 3481, 3705, 3686, 4447, 4454, 4516, 4517, 5136; en uit de betekenis van dat het liefelijk is, namelijk dat het de gelukzaligheid betekent welke den werken van het goede zonder beloning ten deel valt. Dat er wordt gezegd dat hij zal zien de *rust* dat zij *goed* is, en het *land* dat het *liefelijk* is, en met het ene en het andere de gelukzaligheid wordt aangeduid welke in het Rijk des Heren is, komt omdat de *rust* zien dat zij *goed* is, betrekking heeft op het hemelse of het goede, en het *land* zien dat het *liefelijk* is, betrekking heeft op het geestelijke of het ware, en zulks vanwege het huwelijk van het goede en het ware, waarover n. 6343. Wat de gelukzaligheid in de werken van het goede zonder beloning verder betreft, moet men weten dat heden ten dage uiterst weinigen weten dat in het doen van de goede dingen zonder het doel om beloond te worden de hemelse gelukzaligheid is; zij weten immers niet dat er een andere gelukzaligheid is dan tot ereposten verheven te worden, door anderen gediend te worden, overvloed van rijkdommen te hebben, in wellusten te leven; dat er boven die dingen een gelukzaligheid is welke de innerlijke dingen van den mens aandoet, daaromtrent zijn zij in diepe onwetendheid, aldus dat er een hemelse gelukzaligheid is, en dat deze gelukzaligheid de gelukzaligheid van de echte naastenliefde is. Vraag de wijzen heden ten dage of zij weten dat dit

de hemelse gelukzaligheid is; vandaar komt het eveneens dat verscheidenen de goede werken verwerpen, gelovende dat zij niet bij iemand kunnen voorkomen zonder het doel om daardoor verdienste te verwerven; want zij weten niet dat zij die door den Heer worden geleid, niets liever willen dan de goede werken doen, en dat zij aan niets minder denken dan aan de verdienste door dezelve; dit is immers gelegen in den nieuwen wil welke uit den Heer wordt geschonken aan hen die worden wederverwekt, want die wil is des Heren bij den mens.

6393. En hij zal zijn schouder buigen om last te dragen; dat dit betekent dat hij nochtans met alle moeite werkt, staat vast uit de betekenis van den schouder, zijnde alle macht of alle moeite, waarover n. 1085, 4931 tot 4937; en uit de betekenis van last dragen, zijnde werken doen terwille van de verdienste; vandaar wordt met den schouder buigen om last te dragen aangeduid met alle moeite arbeiden om werken te doen terwille van de verdienste; dat dit last dragen wordt geheten, komt omdat zij het goede niet doen vanuit de aandoening van het goede, aldus niet vanuit het vrije, maar vanuit de aandoening van zich, zijnde het slaafse, n. 6390. Wat verder nog diegenen aangaat die loon willen voor de werken die zij verrichten, moet men weten dat zij nooit tevreden zijn, maar dat zij verontwaardigd zijn indien hun niet meer loon gewordt dan de overigen; en indien zij zien dat anderen meer gezegend zijn dan zij, zo zijn zij verdrietig en klagen aan; zij stellen ook de gezegendheid niet in de inwendige gezegendheid, maar in de uitwendige, namelijk om uit te blinken, en om te heersen, en om door de Engelen bediend te worden, aldus om boven de Engelen te zijn, bijgevolg vorsten en magnaten in den Hemel; terwijl toch de hemelse gezegendheid daarin bestaat niet te willen heersen, noch door anderen bediend te worden, maar anderen te willen dienen en de minsten te zijn, zoals de Heer leert: *“Jakobus en Johannes, de zonen van Zebedeus, naderden, zeggende: Geef ons dat wij mogen zitten, de een aan Uw rechter-, en de ander aan Uw linkerzijden in Uw heerlijkheid. Jezus zeide tot hen: Gij weet niet wat gij vraagt; het zitten aan Mijn rechter-, en aan Mijn linkerzijden staat bij Mij niet te geven, maar aan wie het bereid is. Gij weet dat degenen die geacht worden over de natiën te heersen, heerschappij voeren over hen, en de magnaten hebben mogendheid over dezelve; niet zo zal het onder u zijn; maar zo wie onder u groot zal willen zijn, die zal uw dienaar zijn. en to wie onder u de eerste zal willen zijn, die zal aller knecht zijn; want de Zoon des mensen is niet gekomen om bediend te worden, maar om te bedienen”*, Markus x: 35 tot 45. En dat de Hemel is voor hen die zonder het doel om beloond te worden het goede doen, bij Lukas: *“Een elk die zichzelf verhoogd zal hebben,*

zal vernederd worden, maar die zichzelf vernederd zal hebben, zal verhoogd worden. Wanneer gij een middagmaal of een avondmaal zult houden, zo roep niet uw vrienden, noch uw broeders, noch uw verwanten, noch de rijke bureu, opdat ook die u niet te eniger tijd wedernoden, *en u vergelding geschiede;* maar wanneer gij een maaltijd zult houden, zo nood armen, verminkten, kreupelen, blinden; *dan zult gij gezegend zijn, omdat zij niet hebben om u te vergelden; het zal u vergolden worden in de wederopstanding der gerechten*”, XIV: 11, 12, 13, 14; de vergelding in de wederopstanding der gerechten is de inwendige gelukzaligheid vanuit het weldoen zonder beloning, welke zij uit den Heer ontvangen wanneer zij nutten betrachten; en zij die het liefhebben te dienen zonder beloning, worden, hoe meer zij hetzelfde liefhebben, over des te edeler nutten aangesteld, en zij zijn daadwerkelijk groot en machtig boven de anderen. Zij die goede werken doen terwille van de beloning, zeggen ook, omdat zij het vanuit het Woord weten, dat zij de kleinsten in den Hemel willen zijn, maar dan denken zij dat zij met aldus te spreken groot worden; aldus is er nochtans het zelfde einddoel in gelegen; zij die echter zonder beloning het goede doen, denken niet daadwerkelijk aan voorrang, maar alleen aan van dienst zijn. Men zie hetgeen eerder aangaande de verdienste vanuit de werken is gezegd en getoond, zoals: hoedanig zij in het andere leven zijn; dat zij namelijk schijnen hout te zagen en gras te maaien, n. 1110, 1111, 4943; hoe zij worden uitgebeeld, n. 1774, 2027; dat zij die het goede hebben betracht terwille van zich en van de wereld, niets van beloning voor dat goede ontvangen in het andere leven, n. 1835; dat zij die verdienste stellen in de werken, het Woord te hunnen gunste uitleggen volgens de letter, en dat zij de innerlijke dingen ervan bespotten, n. 1774, 1877; dat de ware naastenliefde zonder enig streven naar verdienste is, n. 2340, 2373, 2400, 3816; dat zij die het geloof van de naastenliefde scheiden, de werken die zij gedaan hebben, tot verdienste beogende werken maken, n. 2373 einde; dat zij die den Hemel binnentreden, het eigene en de verdienste afleggen, uit zich, n. 4007 einde; dat geloven dat men het goede doet vanuit zich, en dat men door dat goede verdienste verwerft, in den aanvang der hervorming bij de meesten is, maar dat zij hetzelfde afleggen naar gelang zij worden wederverwekt, n. 4174.

6394. En hij zal voor cijns dienende zijn; dat dit betekent om verdienste te hebben, staat vast uit de betekenis van voor cijns dienende zijn, zijnde onderworpen zijn en dienen; en omdat van hen die verdienste willen hebben door de werken, wordt gezegd dat zij benige ezels zijn, nederliggende tussen de pakken, en dat hij den schouder buigt om last te dragen, zo worden met den voor cijns dienende ook diegenen aangeduid die door de werken verdienste

willen hebben, want dat zij de laagste dienstbaarheden zijn, zie men boven in n. 6389. Dat voor cijns dienen wil zeggen onderworpen zijn en dienen, staat vast bij Mozes: “Wanneer gij nadert tot een stad om haar te bestormen, zo zult gij hen tot vrede uitnodigen; het geschiede echter indien zij u voor vrede geantwoord en u opengedaan zal hebben, en het zal geschieden dat al het volk dat daarin gevonden wordt, *u tot cijns zal worden, en zij zullen u dienen*”, Deut. xx: 10, 11. Bij Jeremia: “Hoe heeft de stad, groot van volk, eenzaam gewoond; zij is zoals een weduwe geworden, de grote onder de natiën, *welke geheerst heeft over de provinciën, zij is cijnsbaar geworden*”, Klaagl. 1: 1; dat daar met tot cijns worden en met cijnsbaar dienen wordt aangeduid, is duidelijk. Bij Mattheus: “Jezus zeide: Wat dunkt u, Simon; de koningen der aarde, *van wie nemen zij cijnzen of schatting*, van hun zonen of van de vreemden. Petrus zegt tot hem: Van de vreemden. Jezus zegt tot hem: Zo zijn dan de zonen vrij. Maar opdat wij hun geen aanstoot geven, ga heen naar de zee, werp den angel uit, en den eersten vis welke opkomt, neem, open zijn mond; gij zult een stater vinden; neem dien, en geef hem voor Mij en u”, xvii: 25, 26, 27; hier worden eveneens onder cijnzen of schatting geven diegenen verstaan die dienen; en daarom wordt gezegd dat de vreemden ze zouden geven, en de zonen vrij zouden zijn; de vreemdelingen immers waren knechten, n. 1097; dat Petrus vanuit de zee een vis zou nemen en in deszelfs mond een stater vinden, welchen hij zou geven, beeldde uit dat het laagst natuurlijke, hetwelk dienstbaarheid is, dit zou doen; de vissen duiden immers dat natuurlijke aan.

6395. Vers 16, 17. 18. *Dan zal zijn volk richten zoals een der stammen Israëls. Dan zal een slang zijn op den weg, een pijladder op het pad, bijtende des paards hielen, en zijn ruiters zal achterover vallen. Uw heil verwacht ik, Jehovah.* Dan betekent diegenen die in het ware en nog niet in het goede zijn; hij zal zijn volk richten zoals een der stammen Israëls, betekent dat hij een vanuit de ware dingen in het gemeen is welke de stammen van Israël uitbeelden; Dan zal een slang zijn op den weg, betekent hun redenering aangaande het ware, omdat het goede nog niet leidt; een pijladder op het pad, betekent vanuit het ware aangaande het goede; bijtende des paards hielen, betekent de begoochelingen vanuit de laagste natuur; en zijn ruiters zal achterover vallen, betekent dat er vandaar terugtrekking is; Uw heil verwacht ik, Jehovah, betekent tenzij de Heer hulp brengt.

6396. Dat Dan diegenen betekent die in het ware en nog niet in het goede zijn, staat vast uit de uitbeelding van Dan, zijnde het goede des levens, waarover n. 3921, 3923, hier echter zij die in enig goede des levens zijn vanuit het ware, maar nog niet vanuit het goede; met den mens die uit den Heer

wordt wederverwekt, is het immers aldus gesteld: deze is eerst in het ware en niet in enig goede des levens vanuit het ware; daarop is hij in het goede des levens vanuit het ware, maar nog niet vanuit het goede; daarna, wanneer hij is wederverwekt, is hij in het goede des levens vanuit het goede; en dan merkt hij vanuit het goede het ware op en vermenigvuldigt het bij zich; dit zijn de graden der wederverwekking. Onder Dan worden diegenen verstaan die in het goede des levens zijn vanuit het ware, maar nog niet vanuit het goede; het goede bij hen ligt nog diep in het ware verborgen, en geeft hun de aandoening van het ware, en drijft hen aan om volgens het ware te leven. Zij die zodanig zijn, zijn in het Rijk des Heren; doch omdat zij niet vanuit het goede het goede doen, maar vanuit het ware, dat is, niet vanuit enig nieuw willijke, maar vanuit het verstandelijke, en aldus niet vanuit de liefde maar vanuit de gehoorzaamheid omdat het aldus geboden is, zijn zij derhalve onder diegenen in het Rijk des Heren die in den eersten of laatsten Hemel zijn. Dezen zijn het die door Dan worden uitgebeeld, want in deze profetische uitspraak van Israël worden in den inwendigen zin met zijn twaalf zonen in het algemeen ten aanzien van het hoedanige allen beschreven die in het Rijk des Heren zijn. Dat zij die met Dan worden aangeduid, in den laatsten Hemel of in het laatste van het Rijk des Heren zijn, omdat zij in het ware en nog niet in het goede zijn, werd daardoor uitgebeeld dat het lot voor Dan het laatst viel toen het land Kanaän ten erve onder de stammen werd verdeeld, Jos. XIX: 40 tot 48, en dat hun toen de erfenis gewerd in het uiteinde van dat land, Richt. XVIII; het lot werd immers voor Jehovah geworpen, Jos. XVIII: 6; deswege viel het een ieder ten deel volgens zijn uitbeelding; dat het land Kanaän het Rijk des Heren uitbeeldde, zie men in n. 1607, 3038, 3481, 3705, 3686, 4447, 4454; en vandaar waren alle grenzen daar uitbeeldend, n. 1607, 1866, 4116; aldus beeldden de laatsten van dat land de laatsten in het Rijk des Heren uit, n. 4220; deswege beeldde Dan diegenen uit die in de laatsten daar waren, want het ware is, voordat het met het goede is verbonden, in het laatste; indien echter het ware geheel en al gescheiden is van het goede, dan is het niet in enige grens van het Rijk des Heren, maar is het buiten hetzelfde; dat de erfenis van Dan het laatste van het land Kanaän was, staat hieruit vast dat er, wanneer de ganse uitbreiding van dat land wordt beschreven, gezegd wordt “*van Beerschebah tot aan Dan toe*”, II Sam. III: 10; hfdst. XVII: 11; hfdst. XXIV: 2, 15; I Kon. V: 5; met Beerschebah wordt daar het binnenste van het land aangeduid, ter oorzake hiervan dat daar Abraham en Jischak hebben gewoond, zulks voordat Hierosolyma en Zion de binnensten des lands werden. Hoedanig diegenen zijn die in het ware zijn en nog niet in

het goede, werd ook uitgebeeld met de Daniëten die het land uitzochten waar zij zouden wonen, Richt. hfdst, xviii, namelijk dat zij vanuit het huis van Micha den Leviet wegleidden, en den efod, de terafim, en het gesneden beeld wegnamen waarmede de eredienst wordt aangeduid van hen die in het ware zijn en nog niet in het goede; zij aanbidden immers de uitwendige dingen en bekommeren zich niet om de inwendige; de inwendige dingen merkt niemand op dan alleen hij die in het goede is; dat dit met de Daniëten daar werd uitgebeeld, kan hieruit vaststaan dat alle historische dingen des Woords, zowel die welke in de Boeken van Mozes als die welke in de Boeken van Jozua, der Richteren, van Samuel, en der Koningen staan, uitbeeldend zijn voor de hemelse en de geestelijke dingen van het Rijk des Heren; aldus eveneens dit historische in het Boek der Richteren aangaande de Daniëten. Wat verder diegenen betreft die in het ware zijn en nog niet in het goede, zij worden zodanig als zij zijn in hetgeen nu aangaande Dan volgt in den inwendigen zin beschreven.

6397. Hij zal zijn volk richten zoals een der stammen Israëls; dat dit betekent dat hij een vanuit de ware dingen in het gemeen is welke de stammen van Israël uitbeelden, staat vast uit de betekenis van richten, zijnde het ware in zijn ambt, waarover aanstonds; uit de betekenis van het volk, zijnde zij die in het ware zijn, waarover n. 1259, 1260, 2928, 3295, 3581, 4619, hier zij die in het ware zijn en nog niet in het goede, want die zijn Dan of het volk van Dan, n. 6396; uit de uitbeelding van de stammen van Israël, zijnde alle ware en goede dingen des geloofs in het gemeen, waarover n. 3858, 3926, 3939, 4060, 6335; vandaar wordt met hij zal het volk richten zoals een der stammen Israëls, aangeduid dat dit ware hetwelk met Dan wordt uitgebeeld, ook is onder de gemene ware dingen welke de stammen van Israël uitbeelden. Dat zijn volk richten het ware in zijn ambt is, komt omdat door de stammen van Israël alle ware dingen in het gemeen worden uitgebeeld, zoals uit de boven aangehaalde plaatsen kan vaststaan; en het zijn de ware dingen die richten; aldus wordt met zijn volk richten het ware in zijn ambt aangeduid. In het Woord wordt gelezen dat de vierentwintig ouderlingen op tronen zullen zitten, en de natiën en de volken zullen richten; en dat de twaalf apostelen eender op tronen zullen zitten, en de twaalf stammen van Israël zullen richten; wie niet den inwendigen zin des Woords kent, zal geloven dat aldus zal geschieden; doch hoe dat verstaan moet worden, kan vaststaan wanneer men vanuit den inwendigen zin weet wat de vierentwintig ouderlingen en wat de twaalf apostelen betekenen, voorts wat de tronen, namelijk alle ware dingen in hun samenvatting, volgens welke het gericht is. Eender wordt hier onder het volk richten zoals een der

stammen Israëls, niet verstaan dat zij of enige ouderlingen van hen zullen richten, maar dat de ware dingen zelf zullen richten welke met hen worden aangeduid, bijgevolg de Heer alleen, want uit Hem gaat al het ware voort. Aangaande de vierentwintig ouderlingen, dat zij op tronen zullen zitten en richten, aldus bij Johannes: “Rondom den troon *waren vierentwintig tronen, en op de tronen zag ik de vierentwintig ouderlingen zitten*, bekleed met witte bekleedselen; en zij hadden op hun hoofden gouden kronen”, Apoc. iv: 4; hfdst. xi: 16; en bij denzelfde: “*Ik zag tronen, en zij zaten neder, en het Gericht werd hun gegeven*”, Apoc. xx: 4. Over de twaalf apostelen bij Mattheus: “Jezus zeide: Gij die Mij gevolgd zijt in de wederverwekking, wanneer de Zoon des mensen zal gezeten zijn op den troon Zijner heerlijkheid, *zo sult ook gij zitten op twaalf tronen, richtende de twaalf stammen Israëls*”, xix: 28; en bij Lukas: “Ik beschik voor u, zoals Mijn Vader voor Mij het Koninkrijk heeft beschikt, opdat gij eet en drinkt aan Mijn tafel in Mijn Koninkrijk; *en zit op tronen, richtende de twaalf stammen Israëls*”, xxii: 29, 30; dat hier niet vierentwintig ouderlingen noch twaalf apostelen worden verstaan, maar alle ware en goede dingen in het gemeen, kan hieruit vaststaan dat geen mens, zelfs niet enig Engel, iemand kan richten; de innerlijke dingen immers, hoedanig zij zijn en hoedanig zij zullen zijn, en zulks tot in het eeuwige, kan niemand weten dan de Allene Heer; dat met de twaalf apostelen eendere dingen als met de twaalf stammen zijn aangeduid, namelijk alle ware en goede dingen in een samenvatting, zie men in n. 2129, 2553, 3488, 3858 aan het einde. Hieruit blijkt nu dat met Dan zal zijn volk richten zoals een der stammen Israëls, wordt aangeduid dat het ware hetwelk door Dan wordt uitgebeeld, een onder de gemene ware dingen is door welke het gericht wordt gehouden.

6398. Dan zal een slang zijn op den weg; dat dit hun redenering aangaande het ware betekent, omdat het goede nog niet leidt, staat vast uit de uitbeelding van Dan, zijnde diegenen die in het ware en nog niet in het goede zijn, waarover boven n. 6396; uit de betekenis van de slang, zijnde de redenering vanuit het zinlijke, waarover aanstonds; en uit de betekenis van den weg, zijnde het ware, waarover n. 627, 2333; aldus wordt met Dan een slang op den weg hun redenering aangaande het ware aangeduid, omdat het goede nog niet leidt. Hoedanig die redenering is, en hoedanig het ware daaruit, zal in hetgeen volgt worden gezegd. Dat de slang de redenering vanuit het zinlijke is, komt omdat de innerlijke dingen van den mens in den Hemel worden uitgebeeld door dieren van verschillend geslacht, en vandaar in het Woord eendere dingen met de zelfde dieren worden aangeduid; de zinlijke dingen van den mens werden uitgebeeld met slangen, ter oorzaak hiervan dat de

zinlijke dingen de laagste bij den mens zijn, en naar verhouding zoals aardse dingen, en als het ware kruipen, zoals eveneens kan vaststaan uit de vormen door welke de zinlijke dingen vloeien, waarover, vanuit des Heren Goddelijke Barmhartigheid, elders gehandeld zal worden. Vandaar werden die zinlijke dingen uitgebeeld door slangen, en wel in die mate dat het Goddelijk Zinlijke des Heren werd uitgebeeld door de bronzen slang in de woestijn, n. 4211 einde, en de voorzichtigheid en omzichtigheid zelf, welke in de uitwendige dingen bestaat, met slangen werd aangeduid, bij Mattheus: “Zijt *voorzichtig zoals de slangen*, en eenvoudig zoals de duiven”, x: 16; wanneer echter de mens in het zinlijke is, verwijderd van het inwendige, zoals diegenen zijn die in het ware en nog niet in het goede zijn, en vanuit het zinlijke spreekt, dan wordt met de slang de redenering aangeduid; hier dus, waar over Dan wordt gehandeld, de redenering aangaande het ware, omdat het goede nog niet leidt; anders worden ook de boosheid, de geslepenheid, en de arglist met de slangen aangeduid, maar met vergiftige slangen, zoals met adders en eendere; hun redenering is vergift. Dat de slang de redenering vanuit het zinlijke is, zie men in n. 195, 196, 197; en dat de slang elk boze in het algemeen is, en dat de boze dingen met de soorten van slangen worden onderscheiden, n. 251, 254, 257.

6399. Een pijladder op het pad; dat dit de redenering vanuit het ware over het goede betekent, staat vast uit de betekenis van de pijladder, zijnde de redenering aangaande het goede, waarover aanstonds; en uit de betekenis van het pad, zijnde het ware, waarover n. 627, 2333, 3477. Dat de pijladder op het pad de redenering vanuit het ware over het goede is, komt omdat met de slang de redenering wordt aangeduid, aldus met de pijladder de redenering die voortschiet, namelijk vanuit het ware naar het goede, want het ware bij hen die door Dan worden uitgebeeld, is beneden, en het goede is boven.

6400. Bijtende des paards hielen; dat dit de begoochelingen vanuit de laagste natuur betekent, staat vast uit de betekenis van bijten, zijnde aankleven en zo schade berokkenen; uit de betekenis van des paards hielen, zijnde de begoochelingen vanuit de laagste natuur; de hiel is immers het laagste natuurlijke en lichamelijke, n. 259, 4938 tot 4952; en het paard is het verstandelijke, n. 2761, 2762, 3217, 5321, 6125; hier is het paard de begoochelingen, omdat het het verstandelijke van het laagste natuurlijke of van het zinlijke is. Dat zij die in het ware zijn en nog niet in het goede, in begoochelingen zijn vanuit de laagste natuur, kan hieruit vaststaan dat het ware niet in enig licht is tenzij bij hetzelfde of in hetzelfde het goede is; het goede immers is gelijk als een vlam, welke licht van zich uitzendt, en waar dan het goede op enig ware stuit, beschijnt het dit niet slechts, maar leidt het ook in

zijn licht tot zich binnen; zij dus die in het ware zijn en nog niet in het goede, zijn in het schaduwachtige en in het duistere, omdat het ware uit zich niets van licht heeft, en het licht dat zij vanuit het goede hebben, is, flauw zoals een licht dat verdwijnt; en daarom zijn zij wanneer zij denken en redeneren over het ware, en vanuit het ware over het goede, eender aan diegenen die in de duisternis drogbeelden zien, en geloven dat het werkelijke lichamen zijn; of die in de schaduw strepen op een wand zien en met de fantasie daaruit een of ander beeld opmaken, hetzij van een mens, hetzij van een dier, terwijl toch wanneer het licht opgaat, uitkomt dat het alleen maar strepen zonder enig beeld zijn; eender is het gesteld met de ware dingen bij hen; zij zien immers als ware dingen de dingen die geen ware dingen zijn, welke veeleer zijn gelijk te stellen met drogbeelden en met strepen op een wand; vanuit dezulken die in enig ware vanuit het Woord zijn geweest, maar niet in het goede, zijn ook alle ketterijen binnen de Kerk ontstaan, want het ketterse verscheen hun geheel en al als het ware; eender de valse dingen binnen de Kerk; dat zij die ze verkondigd hebben, niet in het goede waren, kan daaruit vaststaan dat zij het goede der naastenliefde verre achter het ware des geloofs hebben geworpen, en dat zij voor een deel zulke dingen hebben verzonnen die met het goede der naastenliefde geenszins samenstemmen. Er wordt gezegd dat zij die in het ware en nog niet in het goede zijn, over het ware en over het goede redeneren uit de begoochelingen vanuit de laagste natuur; derhalve moet het gezegd worden wat begoochelingen zijn; tot voorbeeld diene het leven van den mens na den dood: zij die in de begoochelingen zijn vanuit de laagste natuur, zoals diegenen zijn die in het ware en nog niet in het goede zijn, geloven niet dat er iets anders bij den mens leeft dan zijn lichaam, en dat de mens, wanneer hij sterft, in genen dele kan wederopstaan tenzij hij wederom zijn lichaam terugkrijgt; indien hun wordt gezegd dat het de innerlijke mens is die in het lichaam leeft en die door den Heer wordt wederopgewekt wanneer het lichaam sterft, en dat die mens een zodanig lichaam heeft als de geesten of de Engelen hebben, en dat hij zoals de mens in de wereld ziet, hoort, spreekt, met anderen in gezelschap is, en zichzelf geheel en al als een mens toeschijnt, zo kunnen zij deze dingen niet vatten; de begoochelingen vanuit de laagste natuur maken dat zij geloven dat zulke dingen niet kunnen bestaan, het meest ter oorzake hiervan dat zij die dingen niet met de ogen van hun lichaam zien. Dezulken kunnen ook, wanneer zij over den geest of de ziel denken, dienaangaande in het geheel geen voorstelling hebben dan alleen een zodanige als aangaande de onzichtbare dingen in de natuur; weshalve zij haar maken of tot iets ademachtigs, of tot iets luchtachtigs, of

tot iets aetherachtigs, iets vlamig, sommigen tot iets puur gedachtelijks met rauwelijks iets van levenskracht voordat het wederom met het lichaam wordt verbonden. Deze dingen denken zij; omdat alle innerlijke dingen voor hen schaduwen en duisternissen zijn, en alleen de uitwendige dingen in het licht zijn; daaruit blijkt hoe gemakkelijk dezulken in een dwaling kunnen vallen; want indien zij slechts denken over het lichaam, hoe het wederom zal aaneengroeien, over den ondergang der wereld, dat men dien zoveel eeuwen lang tevergeefs heeft verwacht, over de brute dieren, dat zij een leven hebben niet ongelijk aan het leven van den mens, dat er geen loden verschijnen en boodschap brengen over den staat huns levens — wanner zij over deze en dergelijke dingen denken, treden zij gemakkelijk terug van het geloof aan de wederopstanding; aldus in verscheidene andere dingen; de oorzaak hiervan is deze dat zij niet in het goede zijn, en door het goede in het licht. Omdat hun staat zodanig is, wordt er ook gezegd: “En zijn ruiter zal achterover vallen; Uw heil verwacht ik, Jehovah”, waarmede wordt aangeduid dat er vandaar terugtreding is, tenzij de Heer hulp brengt.

6401. En zijn ruiter zal achterover vallen; dat dit betekent dat er vandaar terugtreding is, staat vast uit de betekenis van achterover vallen, zijnde terugtreden, namelijk van het ware; en uit de betekenis van den ruiter, zijnde zij die in de begoochelingen vanuit de laagste natuur zijn; dat met het paard die begoochelingen worden aangeduid, zie men vlak boven in n. 6400; en daarom worden met den ruiter diegenen aangeduid die in de begoochelingen zijn; hoe het met deze dingen is gesteld, is vlak boven gezegd. Omdat met Dan diegenen binnen de Kerk worden aangeduid die zodanig zijn als, vlak boven in n. 6400 is beschreven, en die zo onder de laatsten in het Rijk des Heren zijn, worden derhalve ook diegenen aangeduid die valse dingen vanuit begoochelingen uitbroeden en rondomstrooien; de valse dingen van dezen worden eveneens paarden genoemd, en de redeneringen over het ware en het goede slangen, bij Jeremia: “*Van Dan af was het gesnuif zijner paarden gehoord; van de stem des gehinniks zijner sterken* heeft het gehele land gebeefd; en zij zijn gekomen en hebben het land verteerd en deszelfs volheid, de stad en die daarin wonen; omdat, ziet, Ik zend onder ulieden *slangen basiliken*, waarvoor geen bezwering is, en zij zullen u bijten”, VIII: 16, 17.

6402. Uw heil verwacht ik, Jehovah; dat dit betekent tenzij de Heer hulp brengt, staat vast uit de betekenis van heil verwachten, zijnde hier hulp brengen; dat Jehovah de Heer is, zie men in n. 1343, 1736, 2156, 2329, 2447, 2921, 3023, 3035, 5663, 6303. Wat de hulp aangaat die de Heer brengt wanneer zij die in het ware zijn, en het goede nog niet leidt, terugtreden, hetgeen wordt

aangeduid met de ruiters zal achterover vallen; Uw heil verwacht ik, Jehovah, zo moet men weten dat zij omlaag of naar buiten schouwen, want zij zijn nog niet in het goede; zij echter die in het goede zijn, zoals de wederverwekten het zijn, schouwen omhoog of naar binnen, want wanneer de mens wordt wederverwekt, wordt de orde aldus omgekeerd. Omdat zij die in het ware zijn en nog niet in het goede, omlaag of naar buiten schouwen, zijn zij derhalve ook onder hen die tot het gebied van de uitwendige huid in den Grootsten Mens behoren, want de uitwendige huid is van de innerlijke dingen des lichaams af naar buiten gekeerd, en krijgt van de dingen die buiten zijn den zin van haar tast, niet echter voelbaar van de dingen die binnen zijn; daaruit blijkt dat zij in het Rijk des Heren zijn, omdat zij ook in den Grootsten Mens zijn, maar in de laatste ervan; aangaande hen die de huid samenstellen, zie men n. 5552 tot 5559.

6403. Vers 19. *Gad, een bende zal hem teisteren, en hij zal den hiel teisteren.* Gad duidt de werken vanuit het ware en nog niet vanuit het goede aan; een bende zal hem teisteren, betekent de werken zonder oordeel, dat zij uit het ware zullen verdrijven; en hij zal den hiel teisteren, betekent de wanorde daaruit in het natuurlijke.

6404. Dat Gad de werken vanuit het ware en nog niet vanuit het goede betekent, staat vast uit de uitbeelding van Gad, zijnde de werken, waarover n. 3934, 3935; hier de werken vanuit het ware en nog niet vanuit het goede, zoals blijkt uit de beschrijving van hem in den inwendigen zin; dit volgt ook in de orde, want met Dan vlak boven worden diegenen uitgebeeld die in het ware en nog niet in het goede zijn, n. 6396; hier nu met Gad diegenen die in de werken vanuit het ware en nog niet vanuit het goede zijn; hoedanig die werken zijn, wordt in hetgeen nu volgt gezegd.

6405. Een bende zal hem teisteren; dat dit de werken zonder oordeel betekent, dat zij uit het ware zullen verdrijven, staat vast uit de betekenis van de bende, zijnde de werken, waarover n. 3934; hier de werken zonder oordeel, want zij die vanuit het ware en nog niet vanuit het goede de werken doen, hebben een verduisterd verstand; zij die ze echter vanuit het goede doen, hebben een verlicht verstand, want het goede verlicht; het licht van het ware immers vloeit uit den Heer in het verstandelijke door het goede in, en aldus in het ware, niet echter in het ware onmiddellijk. Het is daarmee gesteld zoals met het licht der zon; dit vloeit in de subjecten van het plantenrijk in, zoals in bomen, planten, bloemen, door de warmte, en maakt dat zij groeien en bloeien, niet echter onmiddellijk, want wanneer het licht zonder de warmte invloeit, groeit en bloeit niets, zoals in wintertijd; en uit de betekenis van hem teisteren,

zijnde uit het ware verdrijven. Wie echter diegenen zijn die hier met Gad worden aangeduid, moet gezegd worden; het zijn diegenen die aangaande het ware in een waan verkeren, en evenwel vanuit dien waan de werken doen, aldus werken niet van het ware, te minder werken van het goede; door de werken worden zij dientengevolge uit het ware verdreven, want zodra de mens die in het ware is en nog niet in het goede, vanuit het godsdienstige iets in de daad brengt, verdedigt hij het daarna alsof het het eigenlijke ware zelf was, en blijft daarin, en laat geen verbetering toe tenzij voor zoveel als hij in het goede komt; door de daad immers doordrenkt hij zich daarvan en heeft het lief; aldus verdrijven de werken hem uit het ware; behalve nog dat hij van die dingen welke niet waar zijn, gelooft dat zij waar zijn, want ook dezen oordelen, evenals zij die met Dan worden aangeduid, vanuit het zinlijke, aldus zonder oordeel. Laten voorbeelden ter toelichting dienen: wie een ieder op gelijke wijze voor den naaste houdt, en zo de bozen op gelijke wijze als de goeden weldoet, en daardoor dat hij de bozen weldoet, de anderen boos doet; deze verdedigt, nadat hij dit ettelijke malen in de daad heeft gebracht, het daarna door te zeggen dat een ieder de naaste is, en dat het voor hem van geen zorg is hoedanig die is, als hij hem slechts weldoet; aldus doet hij werken zonder oordeel, en eveneens tegen het ware zelf, want het ware zelf is dit dat allen de naaste zijn, maar in niet eenderen graad, en dat zij die in het goede zijn, de naaste zijn boven de anderen, n. 2417, 3419, 3820, 5025. Met Gad worden ook diegenen aangeduid die in de werken-alleen het al des heils stellen zoals de farizeër van wien de Heer in een gelijkenis spreekt: “De farizeër, staande, bad deze dingen bij zichzelf: o God, ik dank U dat ik niet ben zoals de overige mensen, roofzuchtig, ongerecht, overspelers; of ook zoals deze tollenaar; ik vast tweemaal in de week, ik geef tienden van alle dingen die ik bezit”, Lukas XVIII: 11, 12; aldus hield hij de uitwendige dingen voor de eigenlijke ware dingen zelf; zij die zodanig zijn, zijn ook in het Rijk des Heren, maar aan den drempel; deswege zegt de Heer: “Ik zeg ulieden: De tollenaar ging af gerechtvaardigd in zijn huis, meer dan de farizeër”, aldaar vers 14; aldus dat de farizeër ook gerechtvaardigd afging, omdat hij de werken krachtens het gebod had gedaan. In één woord: door Gad worden diegenen uitgebeeld die datgene het ware heten wat het ware niet is, en vanuit dat niet-ware de werken doen; vandaar zijn hun werken zoals ware dingen, want de werken zijn niets anders dan de wil en het verstand in de daad; wat hen zaligt is de bedoeling om het goede te doen, en iets van onschuld in de onwetendheid. Zij die in de uitwendige werken zijn vanuit het niet-ware waarvan zij geloven dat het het ware is, worden met Gad ook aangeduid bij Jesaja: “Gij die Jehovah verlaat,

die den berg Mijner heiligheid vergeet, *die een tafel voor Gad aanricht*, en die voor Meni een drankoffer opvult”, LXV: II; voor Gad een tafel aanrichten, staat voor in de werken-alleen zijn. En bij Jeremia: “Tegen de zonen Ammons; zo zeide Jehovah tot Israël: Heeft hij geen erfgenaam; *waarom erft zijn koning Gad*, en *woont zijn volk in deszelfs steden*”, XLIX: I; Gad erven, voor in de werken vanuit niet-ware dingen leven; de zonen Ammons zijn zij die de ware dingen vervalsen, en volgens die vervalste dingen leven, n. 2468, en op dezen worden bij den Profeet deze dingen aangaande Gad aangewend.

6406. Hij zal den hiel teisteren; dat dit de wanorde daaruit in het natuurlijke betekent, staat vast uit de betekenis van teisteren, zijnde uit het ware verdrijven, zoals vlak boven n. 6405, aldus de orde verstoren, of wanorde veroorzaken; en uit de betekenis van den hiel, zijnde het laagst natuurlijke, waarover n. 259, 4938 tot 4952; daaruit blijkt dat met hij zal den hiel teisteren, de wanorde in het natuurlijke wordt aangeduid. Zij die de werken doen vanuit het ware en nog niet vanuit het goede, kunnen niet anders dan wanorde in hun natuurlijke teweegbrengen, want de werken doen het natuurlijke aan; en bijgevolg kunnen zij wel niet anders dan voor evenzoveel de innerlijke dingen voor zich sluiten, want het vlak waarin de innerlijke dingen hun grens vinden, is het natuurlijke; en indien dit ongeordend is, zo worden de dingen welke uit de innerlijke dingen invloeden, ook ongeordend; en de dingen die ongeordend zijn, zijn duisterachtig en dicht overschaduwde; weswege zij niet kunnen zien wat het ware is, maar in dat dicht overschaduwde en duisterachtige grijpen zij voor waar aan wat niet waar is, en vanuit dit niet-ware werken zij de werken. Overigens zijn de werken hoogst noodzakelijk, want zij zijn de naastenliefde en het geloof in de uitwerking en in het leven; dat er zonder dezelve geen naastenliefde is, wie kan dit niet zien; de werken zijn niet iets anders dan het goede en het ware zelf in den uitwendigen vorm; het goede immers, hetwelk des wils is, en het ware, hetwelk des verstands is, worden, wanneer zij in de daad worden gebracht, werken genoemd; daaruit blijkt dat hoedanig het goede en het ware is, zodanig de werken zijn.

6407. Vers 20. *Van Ascher, vel zijn brood, en hij zal verrukkingen van een koning geven.* Van Ascher, betekent het gezegende der aandoeningen; vet zijn brood, betekent het verkwikkelijke vanuit het goede; en hij zal verrukkingen van een koning geven, betekent het bekoorlijke vanuit het ware.

6408. Van Ascher; dat dit het gezegende der aandoeningen betekent, namelijk der hemelse aandoeningen, welke van de liefde tot den Heer zijn, en van de liefde jegens den naaste, staat vast uit de uitbeelding van Ascher, zijnde de gelukzaligheid van het eeuwige leven, en het gezegende der aandoeningen,

waarover n. 3938, 3939; Ascher is ook naar de gezegendheid geheten. Wat die gezegendheid aangaat, die kan niet gemakkelijk worden beschreven, ter oorzaak hiervan dat zij inwendig is, en zich zelden bij iemand tot in het lichaam zelf uitstrekt, aldus zelden tot den zin; de mens voelt immers, zolang hij in het lichaam leeft, duidelijk onderscheiden de dingen die in het lichaam gebeuren, waar uiterst duister de dingen die in zijn geest gebeuren; immers, de wereldlijke zorgen zijn, wanneer de mens in het lichaam is, een beletsel; tot in den zin van het lichaam, waar die zorgen zijn, kan het gezegende der aandoeningen niet invloeden, tenzij de natuurlijke en de zinlijke dingen met de innerlijke dingen tot samenstemming waren gebracht, en zelfs ook dan niet tenzij op duistere wijze, slechts zoals een kalmte uit hoofde hiervan dat men tevreden van animus is; doch na het overlijden openbaart het zich, en wordt als het gezegende en het gelukzalige doorvat, en dan doet het zowel de innerlijke als de uiterlijke dingen aan. In één woord: het gezegende der hemelse aandoeningen is van de ziel of den geest zelf, invloeiende langs den inwendigen weg en doordringende naar het lichaam, waar het wordt opgenomen voor zoveel als de verkwikkelijke dingen der natuurlijke en der zinlijke liefden niet in den weg staan. Dit gezegende is niet in het minst bestaanbaar bij hen die in het verkwikkelijke der liefde van zich en van de wereld zijn, want deze liefden zijn geheel en al daaraan tegenovergesteld; deswege kunnen ook zij die in deze liefden zijn, geenszins begrijpen dat er enig ander gezegende bestaat dan dat van verheven te worden tot waardigheden, van vereerd te worden zoals godheden, van overvloed aan rijkdommen te hebben, en meer schatten dan anderen te bezitten; indien aan hen wordt gezegd dat het verkwikkelijke vanuit deze liefden uitwendig is en met het lichaam vergaat, en dat hetgeen daaruit in den animus achterblijft, na het overlijden in iets droevigs en akeligs wordt verkeerdt, zodanig als diegenen hebben die in de hel zijn; en dat er een inwendig verkwikkelijke bestaat, en dat dit het heilrijke en het gelukzalige is hetwelk diegenen hebben die in den Hemel zijn, zo vatten zij deze dingen in het geheel niet, ter oorzaak hiervan dat bij hen het uitwendige regeert, en het inwendige gesloten is. Hieruit kan men weten wat er wordt verstaan onder het gezegende der aandoeningen, hetwelk met Ascher wordt aangeduid.

6409. Vet zijn brood; dat dit het verkwikkelijke vanuit het goede betekent, staat vast uit de betekenis van het vette, zijnde het verkwikkelijke; met de vetheid wordt immers het hemelse of het goede der liefde aangeduid; men zie n. 353, 5943; doch wanneer vet wordt gezegd, en dit wordt toegevoegd aan het brood, hetwelk het goede der liefde betekent, dan wordt met vet het verkwikkelijke aangeduid hetwelk van die liefde is; dat het brood het goede

der liefde betekent, zie men in n. 276, 680, 2165, 2177, 3464, 3478, 3735, 3813, 4211, 4217, 4735, 4976, 5915.

6410. En hij zal verrukkingen van een koning geven; dat dit het bekoorlijke vanuit het ware betekent, staat vast uit de betekenis van de verrukkingen, zijnde het bekoorlijke; en uit de betekenis van den koning, zijnde het ware, waarover n. 1672, 1728, 2015, 2069, 3009, 4575, 4581, 4966, 5044, 6148; aldus is verrukkingen van een koning geven, het bekoorlijke vanuit het ware; dat van het ene en het andere wordt gesproken, namelijk van het verkwikkelijke vanuit het goede en van het bekoorlijke vanuit het ware, is terwille van het hemels huwelijk in de afzonderlijke dingen des Woords, n. 6343. Het verkwikkelijke vanuit het goede, en het bekoorlijke vanuit het ware, welk het gezegende in den Hemel maken, bestaan niet in lediggang, maar in het actieve; het verkwikkelijke en het bekoorlijke in den lediggang wordt immers onverkwikkelijk en onbekoorlijk; maar het verkwikkelijke en het bekoorlijke in het actieve blijven aan en verheffen aanhoudend, en maken het gezegende. Het actieve bij hen die in den Hemel zijn, bestaat in het betrachten van nutten, dit zijnde voor hen het verkwikkelijke vanuit het goede, en in het wijs zijn in de ware dingen, om de nutten als einddoel, dit zijnde voor hen het bekoorlijke vanuit het ware.

6411. Vers 21. *Naftali een losgelatene hinde, gevende reden der sierlijkheid.* Naftali betekent den staat na de verzoeken; een losgelatene hinde, betekent het vrije der natuurlijke aandoening; gevende reden der sierlijkheid, betekent de blijdschap des gemoeds.

6412. Dat Naftali den staat na de verzoeken betekent, staat vast uit de uitbeelding van Naftali, zijnde de verzoeking, en eveneens de staat na de verzoeken, waarover n. 3927, 3928; Naftali is ook genaamd naar worstelingen, welke in den geestelijken zin de verzoeken zijn.

6413. Een losgelatene hinde; dat dit het vrije der natuurlijke aandoening betekent, staat vast uit de betekenis van de hinde, zijnde de natuurlijke aandoening, waarover aanstonds; en uit de betekenis van een losgelatene, zijnde het vrije, want wanneer een gevangen hinde wordt losgelaten, dan heeft zij het vrije. De bevrijding uit den staat der verzoeken wordt met een losgelaten hinde vergeleken, omdat de hinde een wouddier is dat de vrijheid meer lief heeft dan de andere dieren, en aan hetzelfde is ook het natuurlijke eender, want dit heeft het lief in het verkwikkelijke zijner aandoeningen te zijn, bijgevolg in het vrije, want het vrije is dat wat der aandoening is. Dat met de hinde de natuurlijke aandoening wordt aangeduid, komt omdat zij tot de beesten behoort welke aanduidend zijn voor de aandoeningen, zijnde alle

beesten welke tot spijs dieven en nuttig zijn, zoals lammeren, schapen, geiten, geitebokjes, bokken, voorts ossen, stieren, en eveneens koeien; maar deze beesten zijn ook aanduidend voor de geestelijke aandoeningen, omdat met dezelve de brand- en slachtoffers werden gehouden; de hinden echter waren, omdat zij niet voor een dergelijk nut werden gebezigd, aanduidend voor de natuurlijke aandoeningen; dat de beesten aandoeningen betekenen, zie men in n. 45, 46, 142, 143, 246, 714, 715, 719, 776, 1823, 2179, 2180, 3519, 5198; en dat zij aandoeningen betekenen, is vanwege de uitbeeldende dingen in de wereld der geesten, n. 3218, 5198. De natuurlijke aandoeningen worden ook met hinden aangeduid bij David: “Jehovah *maakt mijn voeten eender zoals die der hinden*, en op mijn hoogten plaatst Hij mij”, Psalm XVIII: 34; en bij Habakuk: “Jehovah de Heer is mijn sterkte, Hij *Die mijn voeten stelt zoals die der hinden*, en op mijn hoogten mij doet treden”, III: 19; de voeten stellen zoals die der hinden, staat voor het natuurlijke in de vrijheid der aandoeningen; dat de voeten het natuurlijke zijn, zie men in n. 2162, 3147, 3761, 3986, 4280, 4938 tot 4952, 5327, 5328; dat de voeten stellen zoals die der hinden dit is, kan hieruit vaststaan dat de voeten zoals die der hinden vlug en tot hardlopen geschikt maken niet iets geestelijks is; dat het echter het geestelijke behelst, blijkt daar uit hetgeen terstond volgt, namelijk dat Jehovah op de hoogten plaatst en doet treden, waarmede de geestelijke aandoening wordt aangeduid, welke boven de natuurlijke is. Eender is het hiermede gesteld bij Jesaja: “*De kreupele zal springen zoals een hert*”, xxxv: 6; met den kreupele wordt immers diegene aangeduid die in het goede is, maar nog niet in het echte goede, n. 4302. Bij David: “*Zoals een hert schreeuwt over de beken der wateren*, zo schreeuwt mijn ziel tot U”, Psalm XLII: 2; het hert staat hier voor de aandoening van het ware; schreeuwen over de beken der wateren, voor naar de ware dingen verlangen; dat de wateren de ware dingen zijn, zie men in n. 2702, 3058, 3424, 4976, 5668. Bij Jeremia: “Van de dochter Zions is al haar eer uitgegaan; *haar vorsten zijn geworden zoals de herten; zij hebben geen weide gevonden*”, Klaagl. I: 6; de dochter Zions staat voor de aandoening van het goede, welke van de hemelse Kerk is, n. 2362; de vorsten voor de primaire ware dingen dier Kerk, n. 1482, 2089, 5044, welke met herten worden vergeleken, waarmede de aandoeningen van het natuurlijk ware worden aangeduid, en daarmede dat de herten geen weide hebben gevonden de natuurlijke aandoeningen zonder de ware dingen en de goede dingen van deze ware dingen; dat de weide het ware en het goede van het ware is, welke het geestelijk leven van den mens onderhouden, zie men in n. 6078, 6277. Eender met de hinden bij Jeremia: “De aarde is verbroken dewijl er geen regen op de aarde is geworden; de akkerlieden zijn beschaamd,

zij hebben hun hoofd bedekt, *omdat ook de hinde in het veld gebaard heeft*, maar al achterlatende, omdat er geen gras was”, XIV: 5; de hinde voor de aandoening van het natuurlijk goede; zij heeft gebaard in het veld, voor de natuurlijke aandoeningen verbinden met de geestelijke welke der Kerk zijn; maar omdat die aandoeningen zonder de ware en de goede dingen waren, wordt er gezegd dat zij achterliet omdat er geen gras was; een ieder kan zien dat er een inwendige zin is in deze dingen welke worden gezegd aangaande de hinde, want wat zou het zonder een inwendigen zin te betekenen hebben dat een hinde in het veld heeft gebaard, maar al achterlatende, omdat er geen gras was? Eender is het gesteld met deze dingen bij David: *“De stem van Jehovah doet de hinden baren*, en ontbloot de wouden; maar in Zijn Tempel zegt een ieder: Heerlijkheid”, Psalm XXIX: 9; dat er een inwendige zin, welke geestelijk is, gelegen is in dit *“de stem van Jehovah doet de hinden baren”*, staat klaarblijkend hieruit vast dat er terstond achter wordt gezegd: *“Maar in Zijn Tempel zegt een ieder: Heerlijkheid”*, welke woorden met die welke aangaande de hinden en de wouden voorafgaan, zonder een geestelijken zin niet zouden samenhangen.

6414. Gevende reden der sierlijkheid; dat dit de blijdschap des gemoeds betekent, staat vast uit de betekenis van reden der sierlijkheid, zijnde de blijdschap des gemoeds, want elke rede gaat voort uit het gemoed, en wanneer het gemoed blij en vrolijk is, spreekt het sierlijke dingen; dat er na de verzoeking van blijdschap en verkwikkelijkheid is, zie men in n. 1992, 3696, 4572, 5628.

6415. Uit de dingen die in deze profetische uitspraak aangaande Dan, Gad, Ascher, en Naftali door Israël zijn gezegd, blijkt duidelijk dat er een inwendige zin is, en dat zonder den inwendigen zin nauwelijks van iets kan worden verstaan en geweten wat het is, zoals dat Dan een slang op den weg is, een pijladder op het pad, bijtende des paards hiel, zijn ruiters zal achterover vallen; dat een bende Gad zal teisteren, en hij den hiel zal teisteren; dat voor Ascher het brood vet zal zijn, en hij verrukkingen van een koning zal geven; en dat Naftali een losgelaten hinde is, gevende reden der sierlijkheid; wie kan van die dingen weten wat zij zijn zonder den sleutel vanuit den inwendigen zin; dat zij niet werden gezegd aangaande de zonen van Jakob, noch aangaande de stammen, kan hieruit vaststaan dat hun niets van dien aard is wedervaren in het uiteinde der dagen, terwijl toch Israël zegt dat hij te kennen zou geven wat hun dan zou wedervaren, vers 1; en omdat de woorden niet zijn gezegd aangaande hen, volgt dat zij zijn gezegd aangaande zulke dingen als door hen

worden uitgebeeld; en hoedanig deze dingen zijn, is in hetgeen voorafgaat ontvouwd.

6416. *Vers 22, 23, 24, 25, 26. Zoon ener vruchtbare, Jozef, zoon ener vruchtbare boven een bron, dochters, zij loopt boven den muur. En zij verbitteren hem, en zij schieten, en zij haten hem, de pijlschieters. En hij zal zitten in de stevigheid zijns boogs, en de armen zijner handen worden versterkt door de handen van den machtigen Jakob; daarvandaan de herder, de steen Israëls. Uit den God uws vaders, en Hij zal u helpen, en met Schaddai, en Hij zal u zegenen met zegeningen des Hemels van boven, met zegeningen des af gronds, liggende beneden, met zegeningen der borsten en der baarmoeder. De zegeningen uws vaders zullen de overhand hebben op de zegeningen mijner verwekkers, tot aan het verlangen der heuvelen der eeuw; zij zullen zijn voor het hoofd van Jozef, en voor de kruin van den Nazireër zijner broederen. Zoon ener vruchtbare, Jozef, betekent de geestelijke Kerk, in den hoogsten zin den Heer ten aanzien van het Goddelijk geestelijke; zoon ener vruchtbare boven een bron, betekent de vruchtmaking vanuit het ware vanuit het Woord; dochters, zij loopt boven den muur, betekent om te strijden tegen de valse dingen; en zij verbitteren hem, betekent den weerstand van de zijde der valse dingen; en zij schieten, betekent dat zij vanuit dezelve strijden; en zij haten hem, de pijlschieters, betekent met alle vijandigheid; en hij zal zitten in de stevigheid zijns boogs, betekent dat hij beveiligd is door het strijdende ware der leer; en de armen zijner handen worden versterkt, betekent de macht der krachten om te strijden; door de handen van den machtigen Jakob, betekent door de Almacht van des Heren Goddelijk Menselijke; daarvandaan de herder, de steen Israëls, betekent dat daaruit al het goede en ware voor het geestelijk Rijk is; uit den God uws vaders, betekent dat Deze de God der Oude Kerk is; en met Schaddai, betekent den Heer als Weldoener na de verzoeking; en Hij zal u zegenen met zegeningen des Hemels van boven, betekent met het goede en het ware uit het innerlijke; met zegeningen des afgronds, liggende beneden, betekent met de wetenschappelijke dingen welke in het natuurlijke zijn; met zegeningen der borsten, betekent met de aandoeningen van het goede en het ware; en der baarmoeder, betekent de verbinding ervan; de zegeningen uws vaders zullen de overhand hebben op de zegeningen mijner verwekkers, betekent dat die Kerk het geestelijk goede gewordt vanuit het natuurlijke, niet vanuit het redelijke; tot aan het verlangen der heuvelen der eeuw, betekent tot de hemelse wederzijdse liefde; zij zullen zijn voor het hoofd van Jozef, betekent die dingen ten aanzien van de innerlijke dingen; en voor de kruin van den Nazireër zijner broederen, betekent ten aanzien van de uiterlijke dingen.*

6417. Zoon ener vruchtbare, Jozef; dat dit de geestelijke Kerk betekent, in den hoogsten zin den Heer ten aanzien van het Goddelijk geestelijke, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, zijnde in den hoogsten zin de Heer ten aanzien van het Goddelijk geestelijke, in den inwendigen zin het geestelijk Rijk en het goede des geloofs, en in den uitwendigen zin de vruchtmaking en de vermenigvuldiging, waarover n. 3969, 3971; en omdat Jozef de vruchtmaking van het goede en de vermenigvuldiging van het ware is, wordt hij geheten zoon ener vruchtbare. Met Jozef wordt hier gehandeld over het geestelijk Rijk des Heren, en boven met Jehudah over Zijn hemels Rijk, want er zijn twee Rijken welke den Hemel samenstellen, het hemelse en het geestelijke; het hemels Rijk stelt den binnensten of derden Hemel samen, het geestelijk Rijk den middelsten of tweeden; aan het geestelijk Rijk verschijnt de Heer als Maan, aan het hemels Rijk echter als Zon, n. 1053, 1521, 1529, 1530, 1531, 4060. Er wordt gezegd dat met Jozef in den hoogsten zin de Heer wordt uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk geestelijke, maar hiermede is het aldus gesteld: de Heer is niets anders dan het Goddelijk Goede; hetgeen vanuit Zijn Goddelijk Goede voortgaat en in den Hemel invloeit, wordt in Zijn hemels Rijk het Goddelijk hemelse genoemd, en in Zijn geestelijk Rijk het Goddelijk geestelijke; aldus wordt het Goddelijk geestelijke en het Goddelijk hemelse gezegd met betrekking tot de opnemingen.

6418. Zoon ener vruchtbare boven een bron; dat dit de vruchtmaking betekent vanuit het ware vanuit het Woord, staat vast uit de betekenis van den zoon, zijnde het ware, waarover n. 489, 491, 533, 2623, 2803, 2813, 3373, 3704; uit de betekenis van de vruchtbare, zijnde de vruchtmaking vanuit het ware, want de vruchtbaarheid, evenals de baring en de geboorte, zijn in den geestelijken zin die van het ware en het goede, n. 1145, 1255, 3860, 3868, 4070, 4668, 5598; en uit de betekenis van de bron, zijnde het Woord, waarover n. 2702, 3424, 4861; daaruit blijkt dat met zoon ener vruchtbare boven een bron, de vruchtmaking vanuit het ware vanuit het Woord wordt aangeduid. Zij die vanuit de geestelijke Kerk des Heren zijn, welke Kerk hier door Jozef wordt uitgebeeld, leren vanuit het ware vanuit het Woord weten wat het goede is, en zo worden zij door het ware in het goede ingewijd; vandaar dan de vruchtmaking, welke met de vruchtbare wordt aangeduid.

6419. Dochters, zij loopt boven den muur; dat dit betekent om te strijden tegen het valse, staat vast uit de betekenis van de dochter, zijnde de Kerk, waarover n. 2362, 3963, hier de geestelijke Kerk, omdat over haar wordt gehandeld; uit de betekenis van boven den muur lopen, zijnde om te strijden tegen het valse, zoals blijkt uit deze dingen welke vlak daarop volgen: “zij

verbitteren hem, en zij schieten, en zij haten hem, de pijlschieters, en hij zal zitten in de stevigheid zijns boogs”, waarmede de strijd van het valse tegen het ware wordt aangeduid. Dat er wordt gezegd zij loopt boven den muur, komt omdat in den inwendigen zin wordt gehandeld over de bestrijding van het ware door de valse dingen, en over de bescherming van het ware tegen het valse, want de geestelijke Kerk, welke door Jozef wordt uitgebeeld, wordt aanhoudend bestreden, maar de Heer beschermt haar aanhoudend; vandaar worden in het Woord de dingen die van die Kerk zijn, vergeleken met een stad welke een muur, een voormuur, poorten, grendelen heeft; en met de bestrijdingen van die stad worden de bestrijdingen van het ware door de valse dingen beschreven; deswege duidt ook de stad de leerstellige dingen aan, n. 402, 2268, 2449, 2712, 2943, 3216, 4492, 4493; en de muren de ware dingen des geloofs welke verdedigen, en in den tegenovergestelden zin de valse dingen welke vernietigen; dat zij de ware dingen des geloofs betekenen welke verdedigen, blijkt bij Jesaja: “*Wij hebben een vaste stad; Hij zal heil stellen tot muren en voormuur*; opent de poorten, opdat binnenschrijde de gerechte natie, welke de getrouwigheden bewaart”, xxvi: 1; en bij denzelfde: “Gij zult *uw muren* heil noemen, en uw poorten lof”, lx: 18. Bij denzelfde: “Ziet, Ik heb u op de handen gegraveerd, *uw muren vóór Mij bij voormuur*”, xlix: 16; de muren voor de ware dingen des geloofs. Bij denzelfde: “*Op uw muren, Hierosolyma, heb Ik wachters besteld; den gansen dag en den gansen nacht zullen zij niet zwijgen, Jehovah gedenkende*”, lxii: 6; eender. Bij Jeremia: “Zo zeide Jehovah: Ik zal de krijgswapenen omwenden waarmede gij strijdt met den koning van Babel, *u belegerende buiten den muur*; Ik zal zelf met ulieden strijden door een uitgestrekte hand”, xxi: 4. Bij denzelfde: “Jehovah heeft gedacht *te verderven den muur der dochter Zions*; Hij heeft doen rouwen *den voormuur en den muur*, tegelijk kwijnen zij; *haar poorten* zijn in de aarde verzonken; Hij heeft haar grendelen verdorven en gebroken”, Klaagl. ii: 8, 9. Bij Ezechiël: “De zonen van Arvad en uw heir *op uw muren rondom*; en de Gammadieten waren in uw torens; hun schilden hingen *zij op uw muren rondom*, en zij vervolmaakten uw schoonheid”, xxvii: 11, waar over Tyras wordt gehandeld, waarmede de erkenissen van het goede en het ware worden aangeduid. Dat zulke dingen met een stad en met muren worden aangeduid, kan klaarblijkend vaststaan uit de beschrijving van de Heilige Hierosolyma, nederdalende vanuit den Hemel, aan Johannes verschenen, en dat daarmede de Nieuwe Kerk wordt aangeduid, blijkt uit de afzonderlijke dingen, en met den muur daar het Goddelijk Ware, voortgaande uit den Heer; over die dingen aldus bij Johannes: “De Heilige Hierosolyma, nederdalende

van den Hemel, *hebbende een groten en hogen muur*, hebbende twaalf poorten; *de muur der stad* had twaalf fundamenten, en in dezelve de namen der twaalf apostelen des Lams; hij die met mij sprak, mat de stad en haar poorten, en *haar muur*; *haar muur* was honderd vier en veertig ellen, zijnde de maat eens mensen, dat is, eens Engels; *de bouw van den muur was jaspis*, en de stad zuiver goud, zuiver glas gelijk; *de fundamenten van den muur der stad* waren opgesierd met elken kostbaren steen”, Apoc. XXI: 10, 12, 14, 15, 17, 18, 19; dat de muur het Goddelijk Ware is, voortgaande uit den Heer, en vandaar het ware des geloofs vanuit het goede der naastenliefde, blijkt uit de afzonderlijke dingen die daar over den muur worden gezegd, zoals dat de muur twaalf fundamenten had, en in dezelve de namen van de twaalf apostelen des Lams; met twaalf worden immers alle dingen aangeduid, n. 3272, 3858, 3913, met den muur en de fundamenten ervan de ware dingen des geloofs, eender als met de twaalf apostelen, n. 3488, 3858 einde, 6397; voorts dat de muur 144 ellen was; met dat getal wordt immers iets eenders aangeduid als met twaalf, namelijk alle dingen, want het is samengesteld uit twaalf met twaalf vermenigvuldigd, en omdat dat getal, wanneer het van een muur wordt gezegd, alle ware en goede dingen des geloofs betekent, wordt er aan toegevoegd dat het de maat eens mensen, dat is, eens Engels is; en eveneens dat de bouw van den muur jaspis was, en zijn fundamenten opgesierd met elken kostbaren steen; met jaspis en met de kostbare stenen worden immers de ware dingen des geloofs aangeduid, n. 114. Dat de muur in den tegenovergestelden zin de valse dingen betekent die vernietigen, blijkt uit deze plaatsen; bij Jesaja: “Een dag van tumult in het dal van het visioen; de Heer Jehovih Zebaoth *vernietigt den muur*, zodat het geschreeuw naar den berg is; want Elam heeft den pijlkoker opgenomen met den wagen van den mens, met ruiters; de ruiters hebben zich door zich te stellen gesteld tot aan de poort”, xxii: 5, 6, 7. Bij denzelfde: “*De veste der toevlucht uwer muren* zal hij nederdrukken, nederwerpen, neerstrekken tot de aarde, tot aan het stof toe”, xxv: 12. Bij Jeremia: “*Beklimt haar muren*, en werpt neder”, v: 10. Bij denzelfde: “Ik zal aansteken *een vuur in den muur van Damaskus*, hetwelk de paleizen van Benhadad zal verteren”, xlix: 27. Bij denzelfde: “*Tegen de muren van Babel* verheft de banier, houdt de wacht, bestelt wachters”, li: 2. Bij Ezechiël: “*Zij zullen de muren van Tyrus omkeren*, en haar torens vernietigen, en Ik zal haar stof van haar wegvagen, en Ik zal haar stellen tot de dorheid van een rots”, xxvi: 4, 8, 9, 12.

6420. En zij verbitteren hem; dat dit den weerstand betekent van de zijde van de valse dingen, staat vast uit de betekenis van verbitteren, zijnde de weerstand; zo groot als immers de weerstand is, even groot is de verbittering,

wanneer er strijd is, waarover nu wordt gehandeld; dat het de weerstand van de zijde van de valse dingen is, blijkt uit de dingen die volgen.

6421. En zij schieten; dat dit betekent dat zij vanuit dezelfde strijden, staat vast uit de betekenis van schieten, zijnde strijden vanuit de valse dingen; de boog betekent immers de leer, en de werpspiesen of de pijlen de dingen die der leer zijn, aldus de ware dingen der leer bij hen die in de ware dingen zijn, en de valse dingen der leer bij hen die in de valse dingen zijn; men zie n. 2686, 2709; dat hier schieten is strijden vanuit valse dingen, komt omdat hier gehandeld wordt over hen die in de valse dingen zijn.

6422. En zij haten hem, de pijlschutters; dat dit betekent met alle vijandigheid, staat vast uit de betekenis van den haat, zijnde alle vijandigheid, want hij die iemand haat, achtervolgt hem zoveel hij kan met alle vijandigheid; en uit de betekenis van de pijlschutters, zijnde hier diegenen die tegenovergesteld zijn aan hen die van de geestelijke Kerk zijn, want de boogschutter of de pijlschietter is de geestelijke mens uit hoofde hiervan dat de boog de leerstellige dingen der geestelijke Kerk betekent, n. 2686, 2709; vandaar is de boogschutter of de pijlschietter in den tegenovergestellten zin diegene die als vijand met den geestelijken mens strijdt; dat de boogschutter of de pijlschietter de geestelijke mens is, zie men in n. 2686, 2709; daaruit blijkt dat met zij haten hem, de pijlschutters, wordt aangeduid dat zij die in de valse dingen zijn, met alle vijandigheid den mens der geestelijke Kerk achtervolgen.

6423. En hij zal zitten in de stevigheid zijns boogs; dat dit betekent dat hij beveiligd is door het strijdende ware der leer, staat vast uit de betekenis van zitten, zijnde beveiligd zijn; wie immers zit in de stevigheid des boogs, die is beveiligd; uit de betekenis van den boog, zijnde de leer, waarover n. 2686, 2709; de stevigheid van de leer is het ware; een leer immers waarin niet het ware is, vermag niets; dat het ware macht en sterkte heeft, zie men in n. 878 einde, 3091, 6344, 4931, 4934, 4937; de oorzaak dat het ware stevig is, is deze dat het goede handelt door het ware; het goede is immers zodanig dat niets van het boze en het valse tot hetzelfde kan nadertreden, aldus ook niemand vanuit de helse bende; deze vlucht op een groten afstand weg wanneer het goede naderbij komt, of een Engel die in het goede is; opdat echter het goede kan strijden met die bende welke uit de hel bij den mens is, en hem op elke wijze beschermen, voorts ook de geesten beschermen die pas uit de wereld komen, alsmede hen die in de lagere aarde zijn, handelt het goede door het ware; zo immers kan het naderbij komen. Hoe grote macht het ware inheeft kon voor mij vaststaan uit de dingen die mij in het andere leven te zien werden gegeven; een zeker iemand die in het natuurlijk ware was omdat hij, toen hij

in de wereld leefde, in het gerechte was geweest, ging door verscheidene hellen heen, en van daar sprak hij tot mij en beschreef dezelve; deze was in zulk een macht en sterkte, dat de helse geesten hem niet in het minst konden bestoken, zo dat hij beveiligd van de ene hel tot de andere overging; hetgeen zij die niet in het ware zijn, geenszins kunnen doen. Uit deze dingen blijkt dat met hij zal zitten in de stevigheid des boogs, wordt aangeduid dat hij beveiligd is door het ware der leer; dat het is door het strijdende ware, volgt uit de dingen die voorafgaan, namelijk dat de pijlschietters schieten en hem haten.

6424. En de armen zijner handen worden versterkt; dat dit de macht der krachten om te strijden betekent, staat vast uit de betekenis van de armen en de handen, zijnde de machten, waarover n. 878, 3091, 3387, 4931 tot 4937, 5327, 5328, 5544; dat het de macht der krachten om te strijden is, is duidelijk, omdat over den strijd wordt gehandeld.

6425. Door de handen van den machtigen Jakob; dat dit betekent door de Almacht van des Heren Goddelijk Menselijke, staat vast uit de betekenis van de handen, zijnde de macht, waarover vlak boven n. 6424; en in den hoogsten zin, waarin over den Heer wordt gehandeld, de Almacht, n. 878, 3387, 4592, 4933 einde; en uit de betekenis van den machtigen Jakob, zijnde het Goddelijk Natuurlijke des Heren, aldus Zijn Goddelijk Menselijke, n. 1893, 3305, 3576, 3599, 4286, 4538, 6098, 6185, 6276. Dat het de Heer is Die onder den Machtigen Jakob wordt verstaan, blijkt ook bij David: “Die Jehovah gezworen heeft, *den Machtigen Jakob gelofte gedaan heeft*: Indien ik binnen de tent mijns huizes zal zijn binnengegaan, totdat ik een plaats zal gevonden hebben voor Jehovah, *de habitakels van den Machtigen Jakob*”, Psalm CXXXII: 2, 3, 5. En bij Jesaja: “Opdat zij weten, alle vlees, dat Ik, Jehovah, uw Heiland ben, en uw Verlosser, de Machtige Jakob”, XLIX: 26. Bij denzelf de: “Hoor, Jakob, Mijn knecht, en Israël, dien Ik verkoren heb; Ik zal Mijn Geest uitgieten op uw zaad, en Mijn zegen op uw geborenen; Deze zal zeggen: Ik ben van Jehovah, Ik, *en Deze zal Zich noemen met den naam van Jakob*, en Hij zal schrijven met Zijn hand: Van Jehovah, en *met de naam van Israël zal Hij Zich toenoemen*”, XLIV: 1, 3, 5. Dat ook Israël in den hoogsten zin de Heer is, bij Hoschea: “Toen Israël een knaap was, toen heb Ik hem liefgehad, en vanuit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen”, XI: 1; dat het de Heer is Die daar onder Israël wordt verstaan, staat vast bij Mattheus: “Jozef ging met den Knaap naar Egypte; opdat vervuld zou worden hetgeen door den profeet gezegd is: Vanuit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen”, II: 14, 15.

6426. Daarvandaan de herder, de steen Israëls; dat dit betekent dat daaruit al het goede en ware voor het geestelijk Rijk is, staat vast uit de betekenis

van den herder, zijnde hij die leidt tot het goede der naastenliefde door het ware des geloofs, waarover n. 343, 3795, 6044; hier zijnde in den hoogsten zin, omdat over den Heer wordt gehandeld, het goede en het ware zelf; uit de betekenis van den steen, zijnde het ware, waarover n. 1298, 3720, 3769, 3771, 3773, 3789, 3798; en uit de uitbeelding van Israël, zijnde de geestelijke Kerk, waarover n. 3305, 4286; want Israël is het geestelijk goede of het goede van het ware, n. 4286, 4598, 5801, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833; en omdat het goede van het ware het wezenlijke zelf der geestelijke Kerk is, wordt derhalve met Israël de geestelijke Kerk aangeduid, en in den hogeren zin het geestelijk Rijk des Heren; hieruit blijkt dat met daarvandaan de herder, de steen Israëls, wordt aangeduid dat daaruit al het goede en ware voor het geestelijk Rijk des Heren is. Dat de steen van Israël in den hoogsten zin de Heer is ten aanzien van het ware dat voor Zijn geestelijk Rijk is, komt omdat met den steen in het algemeen de Tempel wordt aangeduid, en in het bijzonder het fundament ervan, en met den Tempel wordt het Goddelijk Menselijke des Heren aangeduid, zoals vaststaat bij Johannes hfdst. II vers 19, 21, en eveneens met het fundament ervan, bij Mattheus hfdst. XXI: 42, 44, en bij Jesaja hfdst. XXVIII: 16. Dat de steen in den hoogsten zin de Heer is ten aanzien van het Goddelijk Ware dat voor Zijn geestelijk Rijk is, blijkt bij David: *“De steen dien de bouwlieden hebben verworpen, is tot een hoofd des hoeks geworden; van met Jehovah is dit geschied; die is wonderlijk in onze ogen”*, Psalm CXVIII: 22, 23; dat de steen daar de Heer is, staat vast bij Lukas: *“Het is geschreven: De steen dien de bouwlieden hebben verworpen, deze is tot een hoofd des hoeks geworden; een ieder die over dien steen zal gevallen zijn, zal verbroken worden; op wien hij echter zal gevallen zijn, dien zal hij vermorzelen”*, xx: 17, 18; deze dingen spreekt de Heer aangaande Zichzelf. Bij Jesaja: *“Hij zij uw vreze, en Hij uw verschrikking; Hij zal immers tot een Heiligdom zijn, alhoewel tot een steen des aanstoots, en tot een rots der struikeling den twee huizen van Israël; velen onder hen zullen struikelen, en vallen, en verbroken worden”*, VIII: 13, 14, 15, waar over den Heer wordt gehandeld. Bij denzelfde: *“De Heer Jehovih zeide: Ziet, Ik, Ik zal een steen in Zion grondvesten, een steen der beproeving, een steen van prijs, van gegrondveste grondvesting; wie geloofd zal hebben, die zal niet haasten”*, XXVIII: 16. Bij Zacharia: *“Jehovah Zebaoth zal Zijn kudde bezoeken, het huis van Jehudah, en Hij zal hen stellen zoals het paard der heerlijkheid in den oorlog; vanuit Hem de hoeksteen, vanuit Hem de nagel, vanuit Hem de boog des krijgs”*, x: 3, 4. Bij Daniël: *“Gij waart ziende totdat er een steen afgehouwen werd, niet door handen, en hij sloeg het beeld op zijn voeten welke ijzer en leem waren, en vermaalde ze; de steen die*

het beeld geslagen had, werd tot een grote rots, en zij vervulde de gehele aarde. De God der Hemelen zal een koninkrijk doen opstaan dat niet verdorven zal worden tot in de eeuwen, en het koningschap ervan zal aan geen ander volk toegelaten worden; het zal al die koninkrijken vermalen en verteren; zelf zal het echter bestaan tot in de eeuwen; daarom is het dat gij hebt gezien dat vanuit de rots een steen afgehouden is geworden, niet door handen, en vermaalde het ijzer, brons, leem, zilver, en goud”, II: 34, 35, 44, 45; hier wordt onder den steen in den hoogsten zin de Heer verstaan, en in den betrekkelijken zin Zijn geestelijk Rijk; dat de steen vanuit de rots was afgehouden betekent dat het was vanuit het ware des geloofs, want dat wordt met de rots in het Woord aangeduid; en omdat het ware des geloofs met den steen en de rots wordt aangeduid, is het het geestelijk Rijk des Heren hetwelk ook wordt aangeduid; dit is immers in het ware des geloofs, en daaruit in het goede. Met den steen ook waarop Jakob sliep, en dien hij daarna tot een opgericht teken stelde, wordt iets eenders aangeduid, waarover aldus: “Jakob ontwaakte uit zijn slaap, en hij zeide: Gewisselijk is Jehovah in deze plaats, en ik heb het niet geweten. En hij vreesde, en hij zeide: Hoe verschrikkelijk is deze plaats; dit is niet dan het huis Gods, en dit is de poort des Hemels. En des morgens stond Jakob op in de vroege, en hij nam den steen dien hij onder zijn hoofdpeluw had gelegd, en zette hem tot een opgericht teken, en hij goot olie op het hoofd ervan; hij zeide: Deze steen, welken ik tot een opgericht teken heb gesteld, zal het huis Gods zijn”, Gen. XXVIII: 16, 17, 18, 22. Dat onder den steen door de Ouden de Heer werd verstaan in den hoogsten zin, en Zijn geestelijk Rijk in den betrekkelijken zin, blijkt ook bij Joschua: “Joschua richtte een steen op onder den eik die in het Heiligdom van Jehovah was; en Joschua zeide tot het algehele volk: Ziet, deze steen zal ons tot een getuige zijn; immers, gehoord heeft Hij al de redenen van Jehovah die Hij met ons sprak; en hij zal tot een getuige zijn tegen ulieden, opdat gij uw God niet verloochent”, XXIV: 26, 27.

6427. Wat in deze beide verzen in den inwendigen zin is verrat, blijkt uit de dingen die ontvouwd zijn, maar nochtans kunnen deze dingen wel niet anders dan duister zijn, indien men niet weet hoedanig het geestelijk Rijk is; dit Rijk bestaat uit hen die in het ware des geloofs zijn, maar die dit ware van het leven maken, en aldus tot het goede; het ware des geloofs wordt, wanneer men volgens hetzelfde leeft, het goede, en het wordt het goede van het ware genoemd, maar het is in zijn wezen het ware met de daad. Het ware des geloofs in de geestelijke Kerk des Heren is verschillend, want in de ene Kerk wordt datgene het ware geheten wat in de andere niet het ware wordt geheten, en dit volgens de leer van iedere Kerk; aldus zijn het de leerstellige

dingen welke de ware dingen worden genoemd; het zijn deze ware dingen welke met het goede worden verbonden, en het goede der geestelijke Kerk maken; vandaar wordt het goede zodanig als het ware is, want het goede heeft zijn hoedanige uit de ware dingen; daaruit kan vaststaan dat het goede der geestelijke Kerk onzuiver is, en dat, omdat het onzuiver is, de geestelijken niet in den Hemel kunnen worden toegelaten tenzij door Goddelijke middelen; het eigenlijke Goddelijke middel zelf was dat de Heer in de wereld kwam en het Menselijke in Zich Goddelijke maakte; daardoor zijn de geestelijken gezaligd; maar omdat het goede bij hen onzuiver is, kunnen zij wel niet anders dan bestookt worden door boze en valse dingen, en zo in strijd zijn; maar de Heer voorziet daarin dat door die worstelingen het onzuivere bij hen bij graden wordt gezuiverd, want de Heer strijdt voor hen; deze dingen zijn het die daarmede worden aangeduid dat “de dochter loopt op den muur; zij verbitteren hem, en zij schieten, en zij haten hem, de pijlschieters; en hij zal zitten in de stevigheid zijns boogs, en de armen zijner handen worden versterkt door de handen van den machtigen Jakob; daarvandaan de herder, de steen Israëls”. Men zie hetgeen aangaande hen die van de geestelijke Kerk zijn eerder is gezegd, namelijk dat er voor hen het duistere is ten aanzien van het ware en vandaar van het goede, n. 2708, 2715, 2718, 2831, 2935, 2937, 3241, 3246, 3833, 6289; dat dit duistere wordt beschenen door het Goddelijk Menselijke des Heren, n. 2716; dat vóór de Komst des Heren er niet het geestelijk Rijk was zodanig als na Zijn Komst, n. 6372; dat de Heer in de wereld is gekomen om de geestelijken te zaligen, en dat zij gezaligd worden door het Goddelijk Menselijke des Heren, n. 2661, 2716, 2833, 2834, 3969; vandaar blijkt het eveneens dat met “de armen zijner handen worden versterkt door de handen van den machtigen Jakob; daarvandaan de herder, de steen Israëls” de macht wordt aangeduid der krachten om te strijden uit de Almacht van des Heren Goddelijk Menselijke, waarvandaan het geestelijk Rijk al het goede en ware heeft, n. 6424, 6425, 6426.

6428. Uit den God uws vaders; en Hij zal u helpen; dat dit betekent dat Hij de God der Oude Kerk is, staat vast uit de uitbeelding van Jakob, die hier de vader is, zijnde de Oude Kerk, waarover n. 4439, 4514, 4680, 4772; deze Kerk was een geestelijke Kerk, en in haar werd de Heer vereerd, Die hier wordt verstaan onder den God der Oude Kerk, uit Wien er hulp is in de worstelingen, waarover vlak boven is gehandeld.

6429. En met Schaddai; dat dit den Heer als Weldoener na de verzoeken betekent, staat vast uit de betekenis van Schaddai, namelijk dat de Heer aldus

betiteld werd met betrekking tot de verzoeken en tot de weldaden na de verzoeken, waarover n. 1992, 3667, 4572, 5628.

6430. En Hij zal u zegenen met zegeningen des Hemels van boven; dat dit betekent met het goede en het ware uit het innerlijke, staat vast uit de betekenis van de zegeningen, zijnde de vermenigvuldiging van het ware en de vruchtmaking van het goede; de zegening in den geestelijken zin is niet iets anders; uit de betekenis van den Hemel van boven, zijnde uit het innerlijke; de Hemel des mensen is immers in zijn innerlijke dingen, want de mens die in het goede des levens is, is ten aanzien van zijn innerlijke dingen in gezelschap met de Engelen, aldus in den Hemel, en ten aanzien van zijn uiterlijke dingen in gezelschap met de mensen, aldus in de wereld; daarom wordt de mens, wanneer hij het goede en het ware opneemt, welke uit den Heer door den Hemel invloeien uit het innerlijke, alsdan gezegend met zegeningen des Hemels van boven.

6431. Met zegeningen des afgronds, liggende beneden; dat dit betekent met de wetenschappelijke dingen welke in het natuurlijke zijn, staat vast uit de betekenis van met zegeningen gezegend worden, zijnde begiftigd worden met zulke dingen die vanuit de geestelijke wereld zijn; en uit de betekenis van den afgrond, liggende beneden, zijnde de wetenschappelijke dingen in het natuurlijke. Het natuurlijke wordt de afgrond liggende beneden genoemd met betrekking tot de innerlijke dingen, welke de Hemel zijn, waarover vlak boven n. 6430; en omdat het natuurlijke wordt aangeduid met den afgrond, liggende beneden, worden ook de wetenschappelijke dingen aangeduid, want de wetenschappelijke dingen met hun verkwikkelijke dingen zijn in het natuurlijke, en maken het leven ervan, vooral bij den geestelijken mens, want deze wordt door de wetenschappelijke dingen binnengeleid in de ware dingen, en door de ware dingen in het goede; daarvandaan blijkt dat met gezegend worden met zegeningen des afgronds, liggende beneden, wordt aangeduid begiftigd worden met wetenschappelijke dingen, aldus met ware dingen, in het natuurlijke. Met den afgrond worden ook de wetenschappelijke ware dingen in het natuurlijke aangeduid in den zegen van Jozef, bij Mozes: “Gezegend van Jehovah zij zijn land, van de kostbare dingen des Hemels, van den dauw, van *den afgrond ook beneden liggende*”, Deut. xxxiii: 13.

6432. Met zegeningen der borsten; dat dit betekent met de aandoeningen van het goede en het ware, staat vast uit de betekenis van de borsten, zijnde de aandoeningen van het goede en het ware; dat de borsten die aandoeningen zijn, komt omdat zij gemeenschap hebben met de geslachtsorganen, en daardoor ook tot het gebied der echtelijke liefde behoren, over welk gebied men zie

n. 5050 tot 5062; en de echtelijke liefde stemt overeen met het hemels huwelijk, zijnde het huwelijk van het goede en het ware; de echtelijke liefde daalt immers vanuit dat huwelijk neder, n. 2618, 2728, 2729, 2803, 3132, 4434, 4835, 6179; vandaar worden met de borsten de aandoeningen van het goede en het ware aangeduid; en eveneens deswege wijl door de borsten de kleine kinderen worden gevoed, en door deze aandoening betekenen zij de verbinding van de echtelijke liefde met de liefde jegens het kroost. Die aandoeningen worden ook met de borsten aangeduid bij Jesaja: “Gij zult de melk der natiën zuigen, en *gij zult de borsten der koningen zuigen*; voor brons zal Ik goud brengen, en voor ijzer zilver”, LX: 16, 17; de borsten der koningen zuigen, staat voor het goede vanuit het ware; met de koningen worden immers de ware dingen aangeduid, n. 1672, 2015, 2069, 3009, 3670, 4575, 4581, 4966, 5044, 5068, 6148; dat met de melk der natiën en de borsten der koningen iets verborgens, hetwelk geestelijk is, wordt aangeduid, is duidelijk, want anders zouden het woorden zonder zin zijn; dat het goede en het ware wordt aangeduid, blijkt duidelijk uit de dingen die volgen: “voor brons zal Ik goud brengen, en voor ijzer zilver”; brons is immers het natuurlijk goede, n. 425, 1551, goud het hemels goede, n. 113, 1551, 1552, 5658; ijzer is het natuurlijk ware, n. 425, 426, en zilver het geestelijk ware, n. 1551, 2954, 5658, 6112. Bij Ezechiël: “Wat de vermeerdering betreft, Ik heb u gemaakt zoals de kiem des velds, waarvandaan gij zijt gegroeid en groot geworden, en gij zijt gekomen in de sieraden der sieraden; *de borsten zijn vast geworden*, en uw haar is gegroeid”, XVI: 7; daar aangaande Hierosolyma, waarmede daar de geestelijke Oude Kerk wordt aangeduid; de vast geworden borsten staan voor de innerlijke aandoeningen van het goede en het ware; uw haar is gegroeid, voor de uiterlijke, welke van het natuurlijke zijn; dat het haar het natuurlijke is ten aanzien van het ware, zie men in n. 3301, 5247, 5569 tot 5573; dat in deze dingen een geestelijke zin is, welke niet in de letter verschijnt, is duidelijk, want wat zou het zonder dien zin zijn om van Hierosolyma te zeggen dat haar borsten vast geworden zijn en haar haar gegroeid is. Bij denzelfde: “Twee vrouwen, dochters van één moeder, waren er, die hoereerden in Egypte; in haar jeugd hoereerden zij; *daar werden haar borsten gedrukt*, en daar betastten zij de tepelen harer maagdelijkheid”, XXIII: 2, 3, 8, 21; dat de twee vrouwen Hierosolyma en Samaria zijn, wordt daar gezegd, en met deze worden de Kerken aangeduid; dat zij in haar jeugd hoereerden met Egypte, betekent dat zij de ware dingen der Kerk hebben vervalst door wetenschappelijke dingen; dat hoereeren is de ware dingen vervalsen, zie men in n. 2466, 4865; en dat Egypte het wetenschappelijke is, n. 1164, 1165, 1186, 1462, 5700, 5702; vandaar staat haar borsten werden gedrukt

daarvoor dat de aandoeningen van het goede en het ware door vervalsingen werden verdraaid; dat met de hoerij der vrouwen en met het drukken harer borsten zulke dingen worden aangeduid, kan vaststaan voor hen die op den zin der beschrijving van die vrouwen acht slaan. Bij Hoschea: “Twist met uw moeder; laat zij verwijderen haar hoerijen van haar aangezichten, *en haar echtbreuken van tussen haar borsten*; opdat Ik haar misschien niet naakt uitstroepe, en haar stelle zoals een woestijn, en haar zette zoals een land der droogte, en haar dode door dorst”, II: 1, 2; de moeder staat daar voor de Kerk, n. 289, 269I, 2717, 3703, 4257, 558I; de hoerijen voor de vervalsingen van het ware, n. 2466, 4865; de echtbreuken voor de schendingen van het goede, n. 2466, 2729, 3399; vandaar staat de echtbreuken van tussen de borsten voor de geschonden aandoeningen van het goede en het ware; naakt uitstropen voor beroven van al het ware, n. 1073, 4958, 5433; haar zoals een woestijn stellen, zetten zoals een land der droogte en doden door dorst, voor al het ware uitblussen. Bij denzelfde: “Geef hun een misdragende schede, en *uitdrogende borsten*”, IX: 14; uitdrogende borsten voor de aandoeningen van het niet-ware en niet-goede. Bij Jesaja: “Staat stil, gij geruste vrouwen, hoort mijn stem, gij dochters vol vertrouwen, neemt mijn rede ter ore; trekt u uit en onbbloot u, en *gordt u aan over de lenden; zij slaan zich op de borsten* om de velden van onvermengden wijn en om den vruchtdragenden wijnstok”, XXXII: 9, II, 12; de dochters voor de aandoeningen, n. 2362, 3024, 3963; ontbloten voor beroofd worden van het ware, n. 1073, 4958, 5433; zich aangorden over de lenden, voor in smart zijn vanwege het verloren goede; slaan op de borsten, voor in smart zijn vanwege het verloren goede van het ware; en omdat deze dingen worden aangeduid, wordt er gezegd om de velden van onvermengden wijn en om den vruchtdragenden wijnstok; het veld is immers de Kerk ten aanzien van het goede, aldus het goede der Kerk, n. 297I, 3196, 3310, 3766; en de wijnstok is de geestelijke Kerk, bijgevolg het goede van het ware, n. 5113, 6375, 6376. In de Apocalyps: “Ik zag zeven gouden kandelaren, en in het midden van de zeven kandelaren een, den Zoon des mensen gelijk zijnde, bekleed met een talaar, *en omgord aan de borsten met een gouden gordel*”, I: 12, 13. De gouden kandelaren zijn de ware dingen van het goede; de Zoon des mensen is het Goddelijk Ware; omgord aan de borsten met een gouden gordel, is het goede der liefde; dat deze aan Johannes verschenen dingen zulke dingen behelzen die van het Rijk des Heren en van Zijn Kerk zijn, kan een ieder vanuit de heiligheid des Woords opmaken, want wat voor heiligs zou daarin gelegen zijn om voorzegging te doen over de koninkrijken der wereld; daaruit kan vaststaan dat het hemelse dingen zijn die met de kandelaren

worden aangeduid, en daarmee dat de Zoon des mensen bekleed was met een talaar, en aan de borsten omgord met een gouden gordel. Bij Lukas: “Een zekere vrouw verhief haar stem vanuit het volk; zij zeide van Jezus: Gezegend de buik die U gedragen heeft, en de borsten die Gij hebt gezogen. Doch Jezus zeide: Ja, maar gezegend zijn zij die het Woord Gods horen, en hetzelfde bewaren”, xi: 27, 28; uit het antwoord van den Heer blijkt wat de gezegende buik, en wat de borsten aanduiden, namelijk dat gezegend zijn zij die het Woord Gods horen en hetzelfde bewaren, aldus de aandoeningen van het ware, welke diegenen hebben die het Woord Gods horen, en de aandoeningen van het goede, welke diegenen hebben die hetzelfde bewaren of doen.

6433. En der baarmoeder; dat dit de verbinding ervan betekent, namelijk van het goede en het ware, staat vast uit de betekenis van de baarmoeder, zijnde het binnenste der echtelijke liefde; en omdat de echtelijke liefde ontstaat vanuit de hemelse liefde, zijnde de verbinding van het goede en het ware, wordt derhalve met de baarmoeder deze verbinding aangeduid. Dat het binnenste der echtelijke liefde met de baarmoeder wordt aangeduid, zie men in n. 4918; en dat de echtelijke liefde ontstaat vanuit het hemels huwelijk, of vanuit de verbinding van het goede en het ware in den Hemel, zie men in n. 2618, 2728, 2729, 2803, 3132, 4434, 4835, 6179.

6434. De zegeningen uws vaders zullen de overhand hebben op de zegeningen mijner verwekkers; dat dit betekent dat die Kerk het geestelijk goede geworden is vanuit het natuurlijke, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, zijnde de geestelijke Kerk, waarover n. 6417; uit de uitbeelding van Israël, die hier de vader is, zijnde het geestelijk goede vanuit het natuurlijke, waarover n. 5801, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833; uit de uitbeelding van Jischak en Abraham, die hier de verwekkers zijn, zijnde in den hoogsten zin het Goddelijk Inwendige des Heren, Jischak het Inwendig Goddelijk Menselijke of het Goddelijk Redelijke des Heren, n. 1893, 2066, 2072, 2083, 2630, 3012, 3194, 3210; en Abraham het Goddelijke zelf des Heren, n. 2011, 3251, 3439, 4615; in den betrekkelijken zin echter zijn Abraham en Jischak het inwendige van het Rijk en van de Kerk des Heren, n. 6098, 6185, 6276. Hieruit kan men enigermate zien wat er wordt aangeduid met de zegeningen uws vaders zullen de overhand hebben op de zegeningen mijner verwekkers, namelijk dat de geestelijke Kerk het goede zal hebben vanuit het natuurlijke of vanuit den uitwendigen mens, niet echter vanuit het redelijke of vanuit den inwendigen mens, want het goede van den mens der geestelijke Kerk is in het natuurlijke; het gaat niet verder; het goede echter van de hemelse Kerk is in het redelijke. Dat dit de zin is, kan men geenszins weten, tenzij men weet wat

Israël wat Jischak en Abraham uitbeelden, voorts waar en vanwaar het goede der geestelijke Kerk is.

6435. Tot aan het verlangen der heuvelen der eeuw; dat dit betekent tot de hemelse wederzijdse liefde, staat vast uit de betekenis van de heuvelen der eeuw, zijnde de dingen die van de wederzijdse liefde zijn, waarover aanstonds; dat de geestelijke Kerk tot die liefde moge komen wordt aangeduid met tot aan het verlangen der heuvelen der eeuw. Alvorens vanuit andere plaatsen des Woords wordt aangetoond dat met de heuvelen der eeuw de wederzijdse liefde wordt aangeduid, moet eerst worden gezegd wat onder de wederzijdse liefde wordt verstaan waartoe de mens der geestelijke Kerk, welke door Jozef wordt uitgebeeld, zich moet inspannen te geraken; uit de dingen die meermalen eerder zijn gezegd en getoond, kan vaststaan dat er twee Rijken zijn welke den Hemel samenstellen, namelijk het hemels Rijk en het geestelijk Rijk; het verschil tussen die beide Rijken is hierin gelegen dat het inwendig goede van het hemels Rijk het goede der liefde tot den Heer is, en dat het uitwendig ervan het goede der wederzijdse liefde is; zij die van dat Rijk zijn, zijn in het goede der liefde, niet echter in het ware hetwelk het ware des geloofs wordt genoemd; dit immers is in het goede van dat Rijk gelegen, en wel dermate dat het niet afgescheiden van het goede kan worden gezien; weswege zij die van dat Rijk zijn, het geloof zelfs niet kunnen noemen, n. 202, 203, 4448, want in de plaats van het ware des geloofs bij hen is het goede van de wederzijdse liefde. Wat echter het geestelijk Rijk betreft, het inwendig ervan is het goede der liefde jegens den naaste, het uitwendig echter is het ware des geloofs; hieruit kan vaststaan welk verschil er is tussen die beide Rijken, voorts eveneens dat zij hierin samenkomen dat het uitwendig van het hemels Rijk samenvalt met het inwendig van het geestelijk Rijk, door een bemiddelende hetwelk het hemelse van het geestelijke wordt genoemd; het uitwendig immers van het hemels Rijk, is, zoals boven is gezegd, het goede der wederzijdse liefde, en het inwendig van het geestelijk Rijk is het goede der liefde jegens den naaste; maar het goede der wederzijdse liefde is innerlijker dan het goede der liefde jegens den naaste; het eerstgenoemde is immers vanuit het redelijke, het laatstgenoemde is echter vanuit het natuurlijke; maar hoewel het goede der wederzijdse liefde, zijnde het uitwendig der hemelse Kerk, innerlijk is, en het goede der liefde jegens den naaste uiterlijk is, verbindt de Heer nochtans deze goeden door een bemiddelende, zoals vlak boven is gezegd, en zo verbindt Hij die beide Rijken. Om onderscheid te maken tussen het uitwendig goede der hemelse Kerk, en tussen het inwendig goede der geestelijke Kerk, is het geoorloofd om in hetgeen volgt het eerstgenoemde

goede het goede der wederzijdse liefde te noemen, en het laatstgenoemde goede het goede der liefde jegens den naaste, welk verschil in het voorafgaande niet was in acht genomen. Wanneer men deze dingen eenmaal weet, kan het gezegd worden wat er wordt aangeduid met tot aan het verlangen der heuvelen der eeuw, hetgeen behoort tot de zegeningen van Israël aangaande deze geestelijke Kerk, namelijk dat het wil zeggen dat het geestelijk Rijk moge komen boven het goede der naastenliefde tot aan het goede der wederzijdse liefde, zijnde die van het hemels Rijk, en dat zo die beide Rijken op binnenste wijze mogen worden verbonden; deze dingen zijn het welke met die woorden worden aangeduid. In zeer vele plaatsen in het profetische Woord worden bergen en heuvelen genoemd, en daarmee worden in den inwendigen zin de goede dingen der liefde aangeduid, met de bergen het goede der liefde tot den Heer, zijnde het inwendige van het hemels Rijk, en met de heuvelen het goede der wederzijdse liefde, zijnde het uitwendige van het zelfde Rijk; doch waar gehandeld wordt over het geestelijk Rijk, daar wordt met de bergen het goede der liefde jegens den naaste aangeduid, zijnde het inwendige van dat Rijk, en met de heuvelen het ware des geloofs, zijnde het uitwendige ervan. Men moet weten dat elke Kerk des Heren inwendig en uitwendig is, aldus eveneens het ene en het andere Rijk van Hem. Dat die dingen met de heuvelen worden aangeduid, kan vaststaan uit deze plaatsen; bij Jesaja: “In het laatste der dagen zal de *berg van Jehovah* zijn tot het *hoofd der bergen*, en verheven *boven de heuvelen*”, II: 2; Micha IV: 1; de berg van Jehovah, zijnde Zion, staat voor het hemels Rijk des Heren, aldus voor het goede van dat Rijk, zijnde dat der liefde tot den Heer, aldus in den hoogsten zin is het de Heer Zelf, want al de Liefde en al het Goede in het hemels Rijk is des Heren. Iets eenders wordt met den berg Zions elders in het Woord aangeduid, en met den heuvel ervan het goede der wederzijdse liefde; zoals bij Jesaja: “Jehovah Zebaoth zal nederdalen om krijg te voeren *op den berg Zions*, en *op haar heuvel*”, XXXI: 4; daar staat de heuvel voor het goede der wederzijdse liefde; en omdat met den heuvel het goede der wederzijdse liefde wordt aangeduid, en met den berg het goede der hemelse liefde, zijnde de liefde tot den Heer. wordt er gezegd dat Jehovah nederdaalt om krijg te voeren op dien berg; Jehovah voert geen krijg op den berg Zions en haar heuvel, maar waar het goede der liefde is, voor dit, dat is, voor hen die daarin zijn, voert de Heer, Die daar Jehovah is, krijg; indien Hij voor Zion en voor Hierosolyma krijg voerde, is het omdat zij de hemelse Kerk uitbeeldden; deswege eveneens werd de berg Zions heilig genoemd, en werd eveneens Hierosolyma heilig geheten, terwijl zij toch in zich vuil was, zoals bij de Profeten blijkt, waar over haar gruwelen wordt gehandeld. Bij David: “De

bergen zullen vrede dragen, en de *heuvelen* in gerechtigheid”, Psalm LXXII: 3. Bij denzelfde: “*Looft Jehovah, gij bergen, en alle heuvelen*”, CXLVIII: 9. Bij denzelfde: “De *bergen* sprongen als rammen, de *heuvelen* zoals de zonen der kudde”, Psalm CXIV: 4, 6. Bij denzelfde: “*De berg Gods, de berg van Baschan, de berg der heuvelen de berg van Baschan; waarom springt gij op, bergen, heuvelen der bergen; God verlangt op dien te wonen, ook zal Jehovah wonen voor altijd*”, Psalm LXVIII: 16, 17; de bergen staan in die plaatsen voor de hemelse liefde, en de heuvelen voor de geestelijke liefde; dat het niet bergen, noch heuvelen zijn welke worden bedoeld, noch zij die op de bergen en de heuvelen waren, blijkt duidelijk. Bij Jesaja: “Het zal zijn *op allen hogen berg, en op allen verhevenen heuvel*, beken, leidingen der wateren”, xxx: 25; leidingen der wateren voor de erkenningen van het goede en het ware, waarvan wordt gezegd dat zij op allen hogen berg en verhevenen heuvel zijn, omdat die erkenningen vloeien vanuit de goede dingen der hemelse en der geestelijke liefde. Bij Habakuk: “Jehovah stond en mat het land; Hij zag en Hij wierp de natiën uiteen, omdat de *bergen der eeuwigheid* zijn verstrooid, en de *heuvelen der eeuw* zich hebben vernederd”, III: 6; de bergen der eeuwigheid staan voor het goede der liefde hetwelk de Oudste Kerk had, welke hemels was; de heuvelen der eeuw voor het goede der wederzijdse liefde, welke die Kerk had; het eerstgenoemde was haar inwendige, het laatstgenoemde haar uitwendige; wanneer die Kerk in het Woord wordt bedoeld, wordt er, omdat zij de Oudste is, ettelijke malen eeuwigheid aan toegevoegd, zoals hier bergen der eeuwigheid, en elders dagen der eeuwigheid, n. 6239; en eveneens wordt er eeuw aan toegevoegd, zoals hier heuvelen der eeuw, zoals eveneens in de profetische uitspraak van Israël: “tot het verlangen der heuvelen der eeuw”; daaruit kan vaststaan dat met de heuvelen der eeuw de goede dingen der wederzijdse liefde worden aangeduid, welke de hemelse Kerk heeft, of het hemels Rijk des Heren. Eender bij Mozes, in diens profetische uitspraak aangaande Jozef: “Van de eerstelingen der *bergen van het oosten*, en van de kostbare dingen der *heuvelen der eeuwigheid*, dat zij komen voor het hoofd van Jozef”, Deut. xxxiii: 15, 16. Bij Jesaja: “De *bergen* en de *heuvelen* zullen schallen van gezang, en alle bomen des velds zullen de handpalmen samenklappen”, LV: 12. Bij Joël: “In dien dag zullen de *bergen* van most druipen, en de heuvelen van melk vloeien, en alle beken van Jehudah zullen met wateren vloeien”, III: 18; Amos IX: 13. Bij Ezechiël: “Mijn schapen dwalen *in alle bergen*, en op *allen hogen heuvel*, en op alle aangezichten der aarde zijn zij verstrooid; Ik zal hen, *de omtrekken van Mijn heuvel*, stellen tot een zegen, en den regen nederzenden op zijn tijd”, xxxiv: 6, 26. Bij Jeremia: “*Op alle*

heuvelen in de woestijn zijn de verwoesters gekomen, omdat het zwaard van Jehovah verterende is”, XII: 12; in deze plaatsen worden de goede dingen der hemelse liefde aangeduid met de bergen, en eender met de heuvelen, maar in een lageren graad. Omdat de bergen en de heuvelen zulke dingen betekenden, was ook in de Oude Kerk de Goddelijke eredienst op bergen en op heuvelen; en daarna stelde de Hebreeuwse natie altaren op bergen en heuvelen, en slachtofferde en rookte zij daar; en waar geen heuvelen waren, bouwden zij hoogten; en omdat deze eredienst afgodisch werd daardoor dat zij de bergen en de heuvelen zelf voor heilig hielden, en in het geheel niet dachten aangaande de heilige dingen die zij betekenden, werd derhalve die eredienst verboden aan het Israëlietische en het Joodse volk, omdat dat volk meer dan de andere ten zeerste tot den afgodischen eredienst was geneigd. Opdat evenwel dit uitbeeldende, hetwelk er in de oude tijden was geweest, zou worden behouden, werd de berg Zions verkozen, en daarmee werd in den hoogsten zin het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde des Heren uitgebeeld, en in den betrekkelijken zin het Goddelijk hemelse en het Goddelijk geestelijke in Zijn Rijk. Omdat zulke dingen werden aangeduid, werd het Abraham bevolen om zijn zoon te offeren op een van de bergen in het land Moriah; voorts verscheen eveneens de Heer op een berg aan Mozes, en werd boven van den berg af de Wet verkondigd; immers, Hij verscheen aan Mozes op den berg Choreb, en de Wet werd verkondigd op den berg Sinai, en eveneens werd de Tempel van Hierosolyma op een berg gebouwd. Dat men krachtens den ouden ritus den heiligen eredienst hield op bergen en heuvelen, en dat nadien de natiën, en eveneens de afgodische Israëlieten en Joden op dezelve slachtofferden en rookten, blijkt bij Jeremia: “Uw echtbreuken, en uw gehinnik, de snoodheid uwer hoerrij, *op de heuvelen in het veld*; Ik heb uw verfoeiselen gezien”, XIII: 27; aldaar aangaande Hierosolyma. Bij Ezechiël: “Toen hun doorboorden waren in het midden hunner afgoden, rondom hun altaren, *op allen hogen berg, in alle hoofden der bergen*, en onder allen groenen boom, en onder allen dichten eik”, VI: 13. Bij Jeremia: “*Op allen hogen heuvel*, en onder allen groenen boom, gij overtredende loonhoer”, II: 20; hfdst. III: 6; en bovendien I Kon. XIV: 23; II Kon. XVI: 4; hfdst. XVII: 10. Omdat de afgodische eredienst op bergen en heuvelen geschiedde, worden daarmee in den tegenovergestelden zin de boze dingen aangeduid welke der liefde van zich zijn, zoals bij Jeremia: “De *bergen*, en ziet, zij beven, en *alle heuvelen* worden omgekeerd; ik zag, en ziet, geen mens, en alle vogelen des Hemels waren weggevlogen”, IV: 24, 25. Bij Jesaja: “Alle dal zal opgeheven worden, en *alle berg en heuvel* zal vernederd worden”, XL: 4. Bij denzelfde: “Ziet, Ik heb u gesteld tot een dorssleder ener

verse dorsslede, voorzien van pinnen; gij zult de *bergen vermalen*, en de *heuvelen* zult gij stellen zoals kaf”, xli: 15. Bij denzelfde: “Ik zal *bergen* en *heuvelen* verwoesten, en al hun gras zal Ik doen verderren”, xlii: 15. Bij Micha: “Hoort, ik bid u, hetgeen Jehovah spreekt: Sta op, twist *met de bergen*, en *laten de heuvelen uw stem horen*”, vi: 1. Bij Jeremia: “Verlorene schapen waren Mijn volk, zijn herders hebben hen verleid; *weerspannige bergen, van den berg op den heuvel gingen zij*, zij vergaten hun legering”, l: 6, en bovendien elders, zoals Jerem. xvi: 16, Nahum i: 5, 6. Dat de bergen en de heuvels de goede dingen der hemelse en der geestelijke liefde betekenden, kwam omdat zij boven het land uitstaken, en met de uitstekende en hoge dingen werden de dingen aangeduid die des Hemels waren, en in den hoogsten zin die des Heren waren; het land Kanaän betekende immers het hemels Rijk des Heren, n. 1607, 3038, 3481, 3705, 4240, 4447; vandaar waren alle dingen die daar waren, aanduidend, de bergen en de heuvelen voor zulke dingen die hoog zijn; wanneer immers de Oudsten, die van de hemelse Kerk waren, een berg beklommen, zo deed zich aan hen de hoogte voor, en vanwege de hoogte het heilige, deswege omdat van Jehovah of den Heer word gezegd dat Hij in de hoogste dingen woont, en omdat de hoogte in den geestelijken zin het goede der liefde was, n. 650.

6436. Zij zullen zijn voor het hoofd van Jozef; dat dit die dingen betekent ten aanzien van de innerlijke dingen, staat vast uit de betekenis van het hoofd, zijnde de innerlijke dingen, omdat alle dingen die bij den mens zijn, daar in hun beginselen zijn; dat het de innerlijke dingen zijn welke met het hoofd worden aangeduid, is ook vanwege de overeenstemming; vandaar betekent de hals het tussenliggende, het lichaam de uiterlijke dingen, en de voeten met de zolen de buitenste; deze overeenstemming is daarvandaan dat de Hemel den Grootsten Mens weergeeft, de binnenste Hemel, waar het hemels Rijk des Heren is, geeft daar het hoofd weer, de middelste of tweede Hemel, waar het geestelijk Rijk is, het lichaam, en de laatste of eerste Hemel, de voeten; men zie n. 4938, 4939, 5328, 6292.

6437. En voor de kruin van den Nazireër zijner broederen; dat dit betekent ten aanzien van de uiterlijke dingen, staat vast uit de betekenis van de kruin van den Nazireër, zijnde de uiterlijke dingen, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de zonen Israëls, zijnde de geestelijke ware dingen in het natuurlijke, waarover n. 5414, 5879, 5951, welke ook naar verhouding uiterlijk zijn, want de mens der geestelijke Kerk is in het goede van het ware, en dit goede is innerlijk, omdat het in het innerlijk natuurlijke is. Dat de Nazireër de uiterlijke dingen betekent, komt omdat de Nazireërs den Heer uitbeeldden

ten aanzien van het Goddelijk Natuurlijke, zijnde het Uitwendig Goddelijk Menselijke; dat de Nazireërs dit hebben uitgebeeld, staat hieruit vast dat het nazireerschap dat van het hoofdhaar is, en dat de heiligheid ervan in het hoofdhaar bestond; dat het daarin bestond, was terwille van de gezegde uitbeelding, want het hoofdhaar stemt overeen met het natuurlijke, en betekent vandaar het natuurlijke; men zie n. 3301, 5247, 5569 tot 5573. Dit blijkt eveneens uit hen die de gelofte van het nazireerschap aflegden, aan wie het alsdan verboden was om hun hoofdhaar af te scheren, Num. vi: 5, en die daarna, wanneer de dagen van het nazireerschap verstreken waren, het hoofd zouden scheren aan den ingang der tent, en de hoofdharen in het vuur zouden leggen onder het Bankoffer, Num. vi: 13, 18. Dit blijkt verder eveneens nog uit Simson, die een Nazireër was, namelijk daarin dat zijn sterkte in zijn hoofdharen bestond, Richt. xiii: 3, 5; hfdst. xvi: 1 tot einde; men zie n. 3301; vandaar bij Jeremia: “*Scheer het hoofdhaar van uw nazireerschap af*, en werp het weg, en verhef een weklacht op de heuvelen”, vii: 29. Daaruit staat vast dat met de kruin van den Nazireër de uiterlijke dingen worden aangeduid; de kruin van den Nazireër is immers daar waar diens hoofdhaar is. Dit is de verborgenheid welke met de Nazireërs in het Woord wordt aangeduid.

6438. Uit deze dingen welke Israël aangaande Jozef voorzegde, kan ook vaststaan dat in de afzonderlijke dingen een inwendige zin is gelegen, en dat er zonder dien zin nauwelijks iets verstaan. Wie slechts den zin der letter beschouwt, gelooft dat deze dingen welke aangaande Jozef werden gezegd, aan zijn nakomelingen vanuit Menascheh en Efraïm zouden wedervaren, vers 1; maar vanuit de historische dingen aangaande hen in de Boeken van Mozes, Joshua, der Richteren, van Samuel en van de Koningen, wordt niet iets van dien aard gevonden; hun gewerd immers geen zegen boven de anderen, en eveneens werden zij, evenals de overigen, in gevangenschap heengevoerd, en verstrooid onder de natiën; waaruit blijkt dat niet datgene wordt aangeduid wat in den zin der letter uitkomt, maar dat het iets anders is, hetgeen in den inwendigen zin ligt. Voorts kan men eveneens zonder den inwendigen zin in genen dele weten wat al die dingen aangaande Jozef behelzen, zoals dat Jozef is “de zoon ener vruchtbare, ener vruchtbare boven een bron, ener dochter die loopt boven den muur; dat zij hem verbitteren, schieten, haten, de pijlschieters; dat hij zal zitten in de stevigheid zijns boogs, en de armen zijner handen versterkt worden door de handen van den machtigen Jakob; daarvandaan de herder, de steen Israëls; dat de zegeningen van diens vader de overhand zullen hebben op de zegeningen van zijn verwekkers, tot aan het verlangen der heuvelen der eeuw; en dat zij zullen zijn voor het hoofd van

Jozef, en voor de kruin van den Nazireër zijner broederen”; al deze dingen en elk afzonderlijk zijn zodanig dat nooit iemand kan weten wat zij zijn tenzij vanuit den inwendigen zin.

6439. Vers 27. *Benjamin een wolf; hij zal grijpen in den morgen; hij zal den roof eten, en aan den avond de prooi vendelen.* Benjamin betekent het ware van het goede der geestelijke Kerk, hetwelk Jozef is; een wolf, betekent de gretigheid om de goeden los te rukken en te bevrijden; hij zal grijpen in den morgen, hij zal den roof eten, betekent dat het, wanneer de Heer aanwezig is, dan geschiedt; en aan den avond de prooi verdelen, betekent het bezit van hen in het Rijk des Heren, terwijl zij nog in het duistere zijn.

6440. Dat Benjamin het ware van het goede aanduidt van de geestelijke Kerk, welke Jozef is, staat vast uit de uitbeelding van Benjamin, zijnde het geestelijke van het hemelse, waarover n. 4592; het geestelijke van het hemelse is het ware van het goede, hier het ware van dat goede hetwelk der geestelijke Kerk is, welke door Jozef in deze profetische uitspraak van Israëel wordt uitgebeeld; door Jozef wordt immers, omdat hij de geestelijke Kerk uitbeeldt, n. 6417, ook het goede uitgebeeld dat van die Kerk is, want de Kerk is Kerk krachtens het goede; het ware van dit goede is Benjamin.

6441. Een wolf; dat dit de gretigheid betekent om de goeden los te rukken en te bevrijden, staat vast uit de betekenis van den wolf, zijnde hij die grijpt en verstroot; en omdat de beesten in het Woord de begeerten betekenen, betekent de wolf de begeerte om te grijpen, zoals eveneens vaststaat uit de plaatsen in het Woord waar de wolf wordt genoemd, zoals bij Mattheus: “Wacht u van de leugenprofeten die tot u komen in schaapsklederen, van binnen echter zijn zij *roofzuchtige wolven*”, vii: 15. Bij Johannes: “De huurling die geen herder is, wien de schapen niet eigen zijn, *ziet den wolf komen*, en verlaat de schapen, en hij vlucht; *en de wolf grijpt ze*, en *verstroot de schapen*”, x: 12. Eender elders, zoals in Lukas x: 3; Jerem. v: 6; Ezech. xxii: 27; Zefanja iii: 3; daaruit blijkt dat met den wolf diegenen worden aangeduid die grijpen, hier echter hij die aan de hel diegenen ontruikt die gegrepen zijn. Het is eender gesteld met de betekenis van den wolf als met de betekenis van den leeuw, die eveneens een roofdier is, waarvan ook wordt gezegd dat hij roof rooft, den buit verzamelt, en de prooi bemachtigt, zoals hier van den wolf, en toch betekent de leeuw in den goeden zin het ware in de macht uit het goede; men zie n. 6367; eender wordt het ook gezegd van de andere roofdieren, zoals van de luipaarden, van de arenden.

6442. Hij zal grijpen in den morgen, hij zal den roof eten; dat dit betekent dat het, wanneer de Heer aanwezig is, dan geschiedt, staat vast uit de betekenis

van des morgens, zijnde in den hoogsten zin de Heer, waarover n. 2405, 2780; vandaar wil hij zal grijpen in den morgen zeggen dat er, wanneer de Heer aanwezig is, dan een losrukken en bevrijden van de goeden is; en uit de betekenis van den roof eten, zijnde zich diegenen toeëigenen die hij losgerukt en bevrijd heeft; dat eten is toeëigenen en met zich verbinden, zie men in n. 3168, 3513 einde, 3596, 5643. Dat de roof diegenen zijn die losgerukt en bevrijd zijn, is duidelijk. Dat met betrekking tot den Heer in het Woord uit hoofde hiervan dat Hij de goeden losrukt en bevrijdt, ook wordt gesproken van grijpen, roof, buit, prooi, staat vast uit de dingen die aangaande Jehudah boven in vers 9 zijn gezegd: “De welp van een leeuw is Jehudah, van de prooi, mijn zoon, zijt gij opgeklommen”, waarmede wordt aangeduid dat uit den Heer door het hemelse bevrijding is uit de hel; men zie n. 6368; voorts uit andere plaatsen in het Woord, zoals bij Jesaja: “Het gebrul van Jehovah zoals van een leeuw; Hij brult zoals de jonge leeuwen, en Hij briest, en *Hij grijpt de prooi aan, zodat er geen is die ontruikt*”, v: 29. Bij denzelfde: “Gelijkerwijs de leeuw brult, en de jonge leeuw *over zijn roof*; zo zal Jehovah nederdalen om krijg te voeren op den berg Zions”, xxxi: 4. Bij Jeremia: “Ik zal u *losrukken* in dien dag, *door los te rukken zal Ik u losrukken*, maar uw ziel zij u *tot een buit*, daarom dat gij op Mij vertrouwd hebt”, xxxix: 18. Bij Zefanja: “Verwacht Mij, gezegde van Jehovah, *tot aan den dag dat Ik opsta tot de prooi*”, iii: 8. Bij Jesaja: “Ik zal voor Hem vendelen onder velen, *opdat Hij met de sterken den buit vendele*”, liii: 12; daar wordt over den Heer gehandeld in het ganse hoofdstuk. Dat den roof of den buit eten wil zeggen zich de goede dingen toeëigenen welke door de bozen gegrepen waren, staat vast uit de profetische uitspraak van Bileam bij Mozes: “Zie, het volk zal opstaan zoals een oude leeuw, en zoals een jonge leeuw zich zal opheffen; het zal niet rusten *totdat het den roof zal gegeten hebben*”, Num. xxiii: 23, 24; hieruit blijkt dat de roof, de buit, de prooi het losrukken en bevrijden is van de goeden door den Heer. Dit wordt gezegd met betrekking tot het ware, hetwelk wordt uitgebeeld door Benjamin, omdat aan het ware de macht wordt toegekend, n. 3091, 4931, maar die welke het heeft uit het goede, n. 6344, 6424.

6443. En aan den avond de prooi verdelen; dat dit het bezit van hen in het Rijk des Heren betekent, terwijl zij nog in het duistere zijn, staat vast uit de betekenis van den avond, zijnde het duistere, waarover n. 3056, 3833; en uit de betekenis van de prooi verdelen, zijnde bezit geven in het hemels Rijk; met de prooi worden immers diegenen aangeduid die losgerukt en bevrijd zijn door den Heer; vandaar wordt met de prooi verdelen de uitreiking aangeduid, namelijk onder hen die in den Hemel zijn, hetgeen het zelfde is als het bezit

van hen in het Rijk des Heren. Dat er gezegd wordt dat dit in den avond geschiedt, komt omdat zij die in den Hemel worden geheven, eerst in het duistere zijn, want zij kunnen niet tot de klaarte komen voordat zij in den Hemel zijn geweest, en uit den Heer door de Engelen in wier gezelschap zij worden gezonden, zijn onderricht aangaande de ware dingen; er is immers een tijdruimte nodig om het door de valse dingen veroorzaakte duistere te verstrooien.

6444. Dit zijn de dingen die met Benjamin worden aangeduid; maar wie kan zonder den inwendigen zin zeggen wat deze dingen behelzen welke van hem worden gezegd, zoals dat hij een wolf is, dat hij in den morgen zal grijpen, dat hij den buit zal eten, en dat hij aan den avond de prooi zaal verdelen; deze dingen zouden geheel en al verborgen zijn indien de inwendige zin ze niet onthulde; zodanig zijn zeer vele dingen bij de Profeten, waarvan, indien zij vanuit de letter worden beschouwd, er weinige worden verstaan; maar zij worden alle verstaan indien zij vanuit den inwendigen zin worden beschouwd. Hieruit kan nu klaarblijkend vaststaan dat met de zonen van Jakob en met de naar hen genoemde stammen, zulke dingen worden aangeduid die van de Kerk en van het Rijk des Heren zijn.

6445. Vers 28. *Al deze de stammen van Israël, twaalf; en dit is het wat hun vader tot hen sprak, en hij zegende hen, een ieder hetgeen volgens zijn zegen was, zegende hij hen.* Al deze de stammen van Israël, twaalf, betekent alle ware en goede dingen in een samenvatting; en dit is het wat hun vader tot hen sprak, betekent de vergemeenschapping door den invloed uit het geestelijk goede; en hij zegende hen, een ieder hetgeen volgens zijn zegen was, zegende hij hen, betekent de voorzeggingen aangaande het geestelijk leven, wat een ieder zou overkomen, wanneer hij in een zodanigen staat was.

6446. Al deze de stammen van Israël, twaalf; dat dit alle ware en goede dingen in een samenvatting betekent, staat vast uit de betekenis van de twaalf stammen van Israël, zijnde alle ware en goede dingen in een samenvatting, waarover n. 3858, 3926, 3939, 4060, 6335, 6397; dat deze dingen met de stammen werden aangeduid, blijkt niet slechts uit de dingen die over de stammen in de aangehaalde plaatsen zijn gezegd, maar ook uit hetgeen daarover in dit hoofdstuk is gezegd.

6447. En dit is het wat hun vader tot hen sprak; dat dit de vergemeenschapping betekent door den invloed uit het geestelijk goede, staat vast uit de betekenis van spreken, zijnde invloeden, waarover n. 2951, 5481, 5743, 5797, hier de vergemeenschapping door den invloed; en uit de uitbeelding van Israël, die

hier hun vader is, zijnde het geestelijk goede, waarover n. 4598, 5801, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833.

6448. En hij zegende hen, een ieder hetgeen volgens zijn zegen was, zegende hij hen; dat dit de voorzeggingen aangaande het geestelijk leven betekent, wat een ieder zou overkomen, wanneer hij in een zodanigen staat was, staat vast uit de betekenis van zegenen, zijnde de voorzegging, waarover n. 6230, 6254; en uit de betekenis van een ieder hetgeen volgens zijn zegen was, zegende hij hen, zijnde wat een ieder zou overkomen; dat het is aangaande het geestelijk leven hetwelk een ieder gewordt in zulk een staat, blijkt uit al de dingen die aangaande de zonen Israëls of de naar hen genoemde stammen in dit hoofdstuk zijn gezegd; met hen worden immers alle staten der Kerk beschreven ten aanzien van de goede en de ware dingen, aldus ten aanzien van het geestelijk leven van een ieder binnen de Kerk.

6449. Vers 29, 30, 31, 32, 33. *En hij gebood hun, en hij zeide tot hen: Ik word verzameld tot mijn volk; begraaft mij tot mijn vaders, tot de spelonk die is in den akker van Efron, den Chittiet. In de spelonk die is in den akker Machpelah, welke is op de aangezichten van Mamre, in het land Kanaän, welke Abraham met den akker heeft gekocht van Efron, den Chittiet, tot een bezit des grafs. Daar hebben zij begraven Abraham en Sarah, zijn echtgenote; daar hebben zij begraven Jischak en Rebekkah, zijn echtgenote; en daar heb ik Leah begraven. De koop van den akker en van de spelonk die daarin is, vanuit de zonen van Cheth. En Jakob had voleindigd zijn zonen te gebieden, en hij verzamelde zijn voeten tot het bed, en hij gaf den geest, en hij werd verzameld tot zijn volken.* En hij gebood hun, en hij zeide tot hen, betekent de inboezeming; ik word verzameld tot mijn volk, betekent dat het moet zijn in de goede en de ware dingen van het natuurlijke, welke uit hetzelfde zijn; begraaft mij tot mijn vaders, betekent dat daar eveneens de innerlijke dingen en het binnenste zijn; tot de spelonk, betekent waar het duistere is; die is in den akker van Efron, den Chittiet, betekent hetgeen evenwel helder kan worden; in de spelonk die is in den alker Machpelah, betekent in dat duistere; welke is op de aangezichten van Mamre, betekent het hoevele en het hoedanige ervan; in het land Kanaän, betekent waar de Kerk is; welke Abraham met den akker heeft gekocht van Efron, den Chittiet, betekent de verlossing; tot een bezit des grafs, betekent de wederverwekking, daar hebben zij begraven Abraham en Sarah, zijn echtgenote; daar hebben zij begraven Jischak en Rebekkah, zijn echtgenote; en daar heb ik Leah begraven, betekent dat alle innerlijke dingen in de orde zijn in het goede en het ware an het natuurlijke; de koop van den akker en van de spelonk die daarin is, vanuit de zonen van Cheth, betekent de verlossing

van hen die het ware opnemen, en door het ware het goede; en Jakob had voleindigd zijn zonen te gebieden, betekent de uitwerking der inboezeming; en hij verzamelde zijn voeten tot het bed, betekent ten aanzien van zijn lagere dingen waarin de innerlijke dingen zijn, tot het goede en het ware van het lager natuurlijke; en hij gaf den geest, betekent het nieuwe leven daar; en hij werd verzameld tot zijn volken, betekent dat het was in de goede en de ware dingen van het natuurlijke, welke uit hetzelfde waren.

6450. En hij gebood hun, en hij zeide tot hen; dat dit de inboezeming betekent, staat vast uit de dingen die volgen, waar Israël tot zijn zonen daarover spreekt hem te begraven in de spelonk van den akker Machpelah, waar Abraham en Jischak begraven zijn, waarmede het leven wordt aangeduid in de ware en de goede dingen van het natuurlijke, waar de innerlijke dingen en het binnenste zijn; en omdat hierover in hetgeen nu volgt wordt gehandeld, wordt derhalve met den zonen gebieden en tot hen zeggen de inboezeming in die dingen aangeduid; dat met gebieden de invloed wordt aangeduid, zie men in n. 5486, 5732; aldus de inboezeming.

6451. Ik word verzameld tot mijn volk; dat dit betekent dat het moet zijn in de goede en de ware dingen van het natuurlijke, welke uit hetzelfde zijn, staat vast uit de uitbeelding van de zonen Israëls en van de naar hen genoemde stammen, welke hier zijn volk zijn, zijnde de goede en de ware dingen in het natuurlijke, waarover n. 3858, 3926, 3939, 5414, 5879, 5951, 6335, 6337; en dat deze dingen uit hem zijn, is duidelijk; en uit de betekenis van *verzameld worden* tot dat volk, zijnde in die dingen zijn. Omdat hier en in hetgeen volgt gehandeld wordt over de verzameling of over het bestaan van het geestelijk goede, zijnde Israël, in de goede en de ware dingen van het natuurlijke, zijnde diens zonen of de naar hen genoemde stammen, moet het worden gezegd hoe dit moet worden verstaan: Er is een binnenste, er zijn innerlijke dingen onder het binnenste, en er zijn uiterlijke dingen in den mens; al die dingen zijn onderling op de nauwkeurigste wijze onderscheiden; zij volgen in orde op elkander, aldus uit het binnenste tot aan het buitenste toe; volgens de orde waarin zij op elkander volgen, vloeien zij ook in; vandaar komt het dat het leven invloeit door het binnenste in de innerlijke dingen, en door de innerlijke dingen in de uiterlijke; aldus volgens de orde waarin zij op elkander volgen, en dat het niet rust dan in het laatste van de orde, waar het blijft stilstaan; en omdat de innerlijke dingen volgens de orde invloeien tot aan het laatste, en daar blijven stilstaan, zo blijkt dat de innerlijke dingen in het laatste tegelijk zijn, maar in deze orde: het binnenste, hetwelk invloeide, houdt daar het middelpunt; de innerlijke dingen, welke onder het binnenste zijn, omringen

het middelpunt, en de uiterlijke dingen maken de omtrekken, en dit niet slechts in het gemeen, maar ook in de afzonderlijke dingen; de eerstgenoemde orde wordt de opeenvolgende genoemd, deze echter de gelijktijdige, en deze komt op uit gene, want al het gelijktijdige komt op uit het opeenvolgende, en wanneer zij opgekomen is, komt zij zodanig tot stand. Omdat alle innerlijke dingen in het laatste ook tegelijk zijn, is er derhalve de schijn alsof het leven in het laatste is, dat is, in het lichaam, terwijl het toch in de innerlijke dingen is, en ook daar niet, maar in het hoogste, dat is, in den Heer, uit Wien het al des Tevens is. Daarvandaan is het eveneens dat het leven in de uiterlijke dingen duister is ten opzichte van het leven in de innerlijke dingen, want in de uiterlijke dingen is het gemene leven, ontstaande vanuit den invloed van verscheidene, ja zelfs ontelbare dingen uit de innerlijke dingen, welke tegelijk verschijnen en op gemene wijze. Hieruit blijkt nu enigermate hoe het moet worden verstaan dat het geestelijk goede, zijnde Israël, in de goede en de ware dingen van het natuurlijke moet zijn, zijnde diens zonen of de stammen; het geestelijk goede immers, hetwelk Israël is, is in het innerlijke van het natuurlijke; en de goede en de ware dingen, welke zijn zonen zijn, zijn in het uiterlijke ervan; dat in deze dingen het geestelijk goede moet zijn, wordt aangeduid met ik word verzameld tot mijn volk.

6452. Begraaft mij tot mijn vaders; dat dit betekent dat daar eveneens de innerlijke dingen en het binnenste zijn, staat vast uit de uitbeelding van Abraham en Jischak, die hier zijn vaders zijn, zijnde de innerlijke dingen en het binnenste, Abraham het binnenste, en Jischak het innerlijke hetwelk onder het binnenste is, waarover n. 3245, 6098, 6185, 6276, 6434. Dat ook het binnenste en de innerlijke dingen tegelijk in de uiterlijke dingen zijn, aldus in de goede en de ware dingen in het natuurlijke, welke de zonen en de stammen van Israël zijn, zie men vlak boven in n. 6451.

6453. Tot de spelonk; dat dit betekent waar het duistere is, staat vast uit de betekenis van de spelonk, zijnde het duistere, waarover n. 2935; dat ook in het uiterlijk natuurlijke, waar de ware en de goede dingen zijn die door de zonen en de stammen Israëls worden uitgebeeld, het duistere is omdat daar het gemene is, zie men vlak boven in n. 6451 aan het einde.

6454. Die is in den akker van Efron, den Chittiet; dat dit betekent hetgeen evenwel helder kan worden, staat vast uit de betekenis van den akker, zijnde de Kerk, waarover n. 2971, 3766; en uit de uitbeelding van Efron den Chittiet, zijnde diegenen bij wie het ware en het goede kan worden opgenomen, waarover n. 2933, 2940, 2969, aldus bij wie het duistere des geloofs helder kan worden. Hiermede is het aldus gesteld: Al wat in het natuurlijke is, en te

meer wat in het uiterlijk natuurlijke is, is duister ten opzichte van de dingen die in het innerlijk natuurlijke zijn, en te meer ten opzichte van de dingen die in het redelijke zijn, n. 6451, 6453; maar dit duistere wordt op tweevoudige wijze helder; op de *eerste*, indien de uiterlijke dingen tot volgzzaamheid aan de innerlijke dingen, en aldus tot overeenstemming worden gebracht; op de *tweede*, indien de mens uit de uiterlijke tot de innerlijke dingen kan worden verheven, en zo uit het innerlijke de uiterlijke dingen kan zien; het laatstgenoemde bestaat bij hen die in het inwendige der Kerk zijn, het eerstgenoemde echter bij hen die in het uitwendige ervan zijn; maar het ene of het andere wordt niet verkregen dan door de wederverwekking uit den Heer. Hieruit blijkt wat daaronder wordt verstaan dat het duistere helder kan worden.

6455. In de spelonk die is in den akker Machpelah; dat dit betekent in dat duistere, staat vast uit de betekenis van de spelonk, voorts eveneens van Machpelah, zijnde het duistere; dat de spelonk het duistere is, zie men in n. 2935, 6453; dat Machpelah het is, n. 2935; maar Machpelah betekent het hoedanige van het duistere.

6456. Welke is op de aangezichten van Mamre; dat dit het hoevele en het hoedanige ervan betekent, staat vast uit de betekenis van Mamre, zijnde het hoevele en het hoedanige van dat waaraan het wordt toegevoegd, waarover n. 2970, 4613.

6457. In het land Kanaän; dat dit betekent waar de Kerk is, staat vast uit de betekenis van het land Kanaän, zijnde de Kerk, waarover n. 3705, 3686, 4447, 5136.

6458. Welke Abraham met den nakker heeft gekocht van Efron, den Chittiet; dat dit de verlossing betekent, staat vast uit de betekenis van kopen, zijnde toeëigenen, waarover n. 5374, 5397, 5410, 5426; aldus is het eveneens verlossen; hetgeen immers wordt verlost, dat wordt toegeëigend; uit de uitbeelding van Abraham, zijnde in den hoogsten zin de Heer, waarover n. 1965, 1989, 2011, 3245, 3251, 3305, 3703, 4615, 6098, 6185, 6276; uit de uitbeelding van den akker, zijnde de Kerk, waarover n. 2971, 3766; en uit de uitbeelding van Efron den Chittiet, zijnde diegenen bij wie het goede en het ware kunnen worden opgenomen, waarover n. 2933, 2940, 2969; daaruit blijkt wat de zin dezer woorden is, namelijk dat er verlossing is uit den Heer van diegenen in de Kerk bij wie het goede en het ware kan warden opgenomen.

6459. Tot een bezit des grafs; dat dit de wederverwekking betekent, staat vast uit de betekenis van het graf, zijnde de wederverwekking, waarover n. 2916, 2917, 5551.

6460. Daar hebben zij begraven Abraham en Sarah, zijn echtgenote; daar hebben zij begraven Jischak en Rebekkah, zijn echtgenote; en daar heb ik Leah begraven; dat dit betekent dat alle innerlijke dingen volgens orde zijn in het goede en het ware in het natuurlijke, staat vast uit hetgeen boven in n. 6451, 6452 is ontvouwd.

6461. De koop van den akker en van de spelonk die daarin is, vanuit de zonen van Cheth; dat dit betekent de verlossing van hen die het ware opnemen, en door het ware het goede, staat vast uit de betekenis van den koop, zijnde de verlossing, waarover boven n. 6458; uit de betekenis van den akker, zijnde de Kerk; waarover n. 2971, 3766, aldus de mens der Kerk, want deze is een Kerk; uit de betekenis van de spelonk, zijnde het duistere, waarover n. 2935, 6453; en uit de uitbeelding van de zonen van Cheth, zijnde de geestelijke Kerk welke uit de Oude was, waarover n. 2913, 2986; en omdat de zonen van Cheth de geestelijke Kerk uit de Oude zijn, zijn het diegenen die het ware en door het ware het goede opnemen, want daaruit is de geestelijke Kerk. Hieruit blijkt dat met den koop van den akker en van de spelonk die daarin is, vanuit de zonen van Cheth, de verlossing wordt aangeduid van hen die in de Kerk en nog in het duistere zijnde, het ware en door het ware het goede opnemen.

6462. En Jakob had voleindigd zijn zonen te gebieden; dat dit de uitwerking der inboezeming betekent, staat vast uit de betekenis van den zonen gebieden en tot hen zeggen, zijnde de inboezeming, waarover boven n. 6450; aldus is voleindigen hun te gebieden, de uitwerking der inboezeming.

6463. En hij verzamelde zijn voeten tot het bed; dat dit betekent ten aanzien van zijn lagere dingen waarin de innerlijke dingen zijn, tot het goede en het ware van het lager natuurlijke, staat vast uit de betekenis van de voeten verzamelen, zijnde zich terugtrekken tot de lagere dingen; dat verzamelen is zich terugtrekken, wanneer de voeten de lagere dingen zijn, is duidelijk; dat de voeten de dingen zijn die van het natuurlijke zijn, zie men in n. 2162, 3147, 3761, 3986, 4280, 4938 tot 4952, aldus die lager zijn, n. 6436; dat het de lagere dingen zijn waarin de innerlijke dingen zijn, blijkt uit hetgeen boven in n. 6451 is gezegd; en uit de betekenis van het bed, zijnde het natuurlijke, waarover n. 6188, 6226; aldus het goede en het ware van het natuurlijke, want die maken het natuurlijke bij den mens; dat zij het goede en het ware van het lager natuurlijke zijn, is daarvandaan dat het dit natuurlijke is tot hetwelk de innerlijke dingen zich terugtrekken, volgens hetgeen in n. 6451, 6452 is ontvouwd; dat het natuurlijke lager en hoger is, of innerlijk en uiterlijk, zie men in n. 3293, 3294, 5118, 5126, 5497, 5649. Omdat met Israël het geestelijk goede *vanuit het natuurlijke* wordt uitgebeeld, en met Jakob het geestelijk

ware *in het natuurlijke*, en met diens zonen de goede en de ware dingen *in het natuurlijke*, onderscheiden in geslachten, wordt derhalve melding gemaakt van een *bed*, omdat daarmee het *natuurlijke* wordt aangeduid, n. 6188, 6226, zoals hier “dat hij, toen hij voleindigd had tot zijn zonen te spreken, *zijn voeten tot het bed verzamelde*”; voorts wordt ook toen Jozef tot hem kwam, gezegd “dat Israël zich versterkte, *en zat op het bed*”, n. 6226; alsmede wordt er nadat hij met Jozef daarover had gesproken om ham te begraven in het graf zijner vaderen, gezegd dat “*Israël zich inkromde op het hoofd des beds*”, n. 6188; vandaar verschijnt ook, hetgeen gedenkwaardig is, wanneer over Jakob wordt gedacht, in de geestelijke wereld een *bed* waarin een man ligt; dit verschijnt op een afstand boven het hoofd naar voren ter rechterzijde; die verschijning komt daarvandaan dat de idee der denking aangaande Jakob in den Hemel wordt verkeerdt in de idee der denking aangaande het natuurlijke, want in den Hemel wordt niet doorvat wat Jakob is, maar dat wat door hem wordt uitgebeeld, namelijk het natuurlijke, hetgeen ook met een bed wordt aangeduid.

6464. En hij gaf den geest; dat dit het nieuwe leven daar betekent, namelijk in de goede en de ware dingen van het lager natuurlijke, welke worden uitgebeeld door zijn zonen en stammen, staat vast uit de betekenis van den geest geven of van sterven, zijnde het nieuwe leven, waarover n. 3498, 5305, 4618, 4621, 6036.

6465. En hij werd verzameld tot zijn volken; dat dit betekent dat het was in de goede en de ware dingen van het natuurlijke, welke uit hetzelfde waren, staat vast uit hetgeen boven in n. 6451 is gezegd, waar eendere woorden staan; men zie hetgeen daar is aangevoerd over het bestaan en het leven van het geestelijk goede, zijnde Israël, in de goede en de ware dingen van het lager natuurlijke, zijnde zijn zonen en de twaalf stammen. Aangaande het ontstaan van de innerlijke dingen in de uiterlijke dingen moet men verder weten dat alle dingen niet alleen bij den mens, maar ook in de algehele natuur, ontstaan door opeenvolgende vormingen, aldus latere dingen door vormingen uit eerdere dingen; vandaar komt het dat iedere vorming bestaat afgescheiden van de andere, maar dat nochtans het latere afhangt van het eerdere, dermate dat het niet kan blijven bestaan zonder het eerdere, want het latere wordt in zijn nexus en in zijn vorm gehouden door het eerdere; daaruit blijkt ook dat in het latere alle eerdere dingen in hun orde zijn; eender is het gesteld met de modi en de krachten, welke uit dezelve als uit substanties voortgaan; aldus is het gesteld met de innerlijke en de uiterlijke dingen bij den mens, en eveneens met de dingen die des levens bij hem zijn. Wie de innerlijke en de uiterlijke

dingen in den mens niet volgens zodanige vormingen opvat, kan in genen dele een idee hebben aangaande den uitwendigen en den inwendigen mens, en aangaande den invloed van den een in den ander, te minder aangaande het bestaan en het leven van den innerlijken mens of den geest en aangaande diens hoedanige, wanneer het uitwendige, hetwelk lichamenlijk is, door den dood wordt afgescheiden. Wie de uiterlijke en de innerlijke dingen zoals continu zuiverdere dingen opvat, en zo door het continue samenhangend, aldus zonder een onderscheid door de vormingen van de latere dingen uit de eerdere dingen, kan het niet anders vatten dan dat wanneer het uitwendige sterft, ook het inwendige moet sterven, want hij denkt dat zij samenhangen, en dat, vanwege den samenhang en de continuïteit, wanneer het ene sterft, het andere moet sterven, omdat het ene het andere met zich medetrekt. Deze dingen zijn gezegd opdat men wete dat het inwendige en het uitwendige onderling zijn onderscheiden, en dat de innerlijke en de uiterlijke dingen in orde op elkander volgen, en eveneens dat alle innerlijke dingen ook tegelijk zijn in de uiterlijke dingen, of, wat het zelfde is, alle eerdere dingen in de latere dingen zijn, over welke zaak in deze verzen in den inwendigen zin is gehandeld.

Vervolg aangaande den invloed en aangaande het verkeer van de ziel en het lichaam.

6466. *Aan het einde der voorgaande hoofdstukken is getoond dat het ene en het andere leven bij den mens, namelijk het leven van zijn denking en het leven (van zijn wil, invloeit vanuit den Hemel, en zulks door de Engelen en de geesten die bij hem zijn; maar dat het invloeit vanuit den Hemel, moet zo worden verstaan dat het invloeit door den Hemel uit den Heer, want het al des levens bij ide Engelen is uit den Heer, hetgeen zijzelf eensgezind belijden; zij zijn ook in de doorvatting dat het aldus is; en omdat het al des levens bij de Engelen uit den Heer is, is ook het al des levens bij den mens uit den Heer, want de mens wordt door de Engelen en de geesten in het bijzonder bestuurd, en door den Hemel in het gemeen uit den Heer.*

6467. *Daaruit blijkt dat nooit enig mens het leven heeft uit zich, aldus ook niet uit zich kan denken willen, want het leven van den mens bestaat in denken en willen; er is immers een enig leven, namelijk dat des Heren, hetwelk invloeit in allen, maar verschillend wordt opgenomen, en wel volgens het hoedanige dat de mens over zijn ziel heeft gebracht door het leven in de wereld; vandaar worden bij de bozen de goede en de ware dingen verkeerd in boze en valse dingen, doch bij de goeden worden de goede dingen als goede dingen. en de ware dingen als*

ware dingen opgenomen; dit kan worden vergeleken met het licht hetwelk uit de zon invloeit in de objecten; hetzelfde wordt in deze objecten gemodificeerd en geschakeerd op verschillende wijze volgens den vorm der delen, en vandaar verkeerd in of droevige of blijde kleuren, aldus volgens het hoedanige; eender brengt de mens, terwijl hij in de wereld leeft, over de zuiverste substanties, welke van zijn innerlijke dingen zijn, een hoedanigheid, volgens welke het leven des Heren wordt opgenomen. Men moet weten dat het leven uit den Heer het leven der liefde jegens het algehele menselijke geslacht is.

6468. De pas uit de wereld gekomen geesten geloven, voordat zij door de Engelen zijn onderricht, niet anders dan dat het al des levens in den mens zelf is, en dat niets invloeit; de oorzaak hiervan is deze dat zij niets in het bijzonder weten aangaande den Hemel, aldus ook niet aangaande den invloed daaruit; de niet-goede geesten willen ook niet in deze dingen onderricht worden, want zij willen uit zich leven; en zij zeiden dat ik geen leven had, omdat zij mij hadden horen zeggen dat ik vanuit mijzelf niet leefde, en dat ik dit wist door een aanhoudende ondervinding; maar hieraan wilden zij geen aandacht schenken: verder werd het gegeven te zeggen dat een ieder het leven heeft volgens den vorm der innerlijke dingen dien hij zich heeft verworven door willen en handelen, denken en spreken. Daarna sprak ik met goede geesten over den invloed des levens uit den Heer, dat dit invloeit in allen; en dat dit blijkt uit den Hemel, namelijk dat deze een mens weergeeft, en derhalve de Grootste Mens wordt genoemd, over wien en over de overeenstemming van alle dingen bij den mens met denzelfde aan het einde van verscheidene hoofdstukken is gehandeld; en dat dit geenszins zou kunnen geschieden indien niet het leven uit den Heer invloede in den Hemel in het gemeen, en in de afzonderlijken daar in het bijzonder; en eveneens dat het daaruit blijkt dat de algehele Hemel betrekking heeft op den Heer, en dat de Heer daar het middelpunt is der bezieningen van allen, en dat zij die in den Hemel zijn, omhoog tot Hem schouwen, en zij die in de hel zijn, omlaag van Hem weg schouwen; de Heer verschijnt immers aan hen die in de Hemelen zijn als Zon; daar is deze omhoog. Verder werd gezegd dat het duidelijk is dat het al des levens uit den Heer is, ook daaruit dat de ziel van den mens in de baarmoeder op zo wonderbaarlijke wijze het lichaam kan vormen, en deszelfs menigvuldige leden en organen in zulk een reeks, en de innerlijke dingen ervan tot het beeld des Hemels; dit zou nooit kunnen geschieden, indien niet alle leven uit den Heer was, en indien niet de Hemel zodanig was.

6469. Mij werd ook gegeven door invloed de zoetheid der Engelen gewaar te worden die zij gewaar worden daaruit dat zij niet denken en willen uit zichzelf, maar uit den Heer; vandaar gewordt hun de kalmte, de vrede, en de

gelukzaligheid. En toen de Engelen tot mijn doorvatting invloeden, werd de tegenwoordigheid des Heren klaarblijkend bemerkt, een teken dat zij in het leven des Heren zijn; dit werd door veel ondervinding te weten gegeven. Eens ook toen ik dacht over den, invloed des levens uit den Heer, en enigen twijfel koesterde, vloeyde het vanuit den Hemel in dat geen aandacht moet worden geschonken aan de duizenden tegenwerpingen en redeneringen vanuit begoochelingen.

6470. Dat alle leven uit den Heer is, werd ook hieruit te weten gegeven dat niet enige geest denkt en spreekt vanuit zich, maar uit anderen, en deze anderen uit anderen, en zo voort; dit werd meermalen getoond aan hen die geloofden dat zij het leven inhadden, en dat het niet invloeyde; en daarvandaan werd het gegeven te besluiten dat, omdat niemand uit zich maar uit anderen denkt en spreekt, ten slotte allen denken en spreken uit Eén, aldus uit den Heer; en dat indien allen niet uit Eén dachten en spraken, er nooit enige orde der levens in den Hemel zou hebben kunnen bestaan, in welken evenwel die orde is, zodat de Hemel ten strengste in gezelschappen is anderscheiden volgens het hoedanige van het goede; het zou geheel en al anders zijn indien een ieder handelde vanuit zijn eigen leven.

6471. Een zekere geest, niet vanuit de boze, maar uit diegenen die meenden dat zij meer dan de anderen erkentissen des geloofs hadden, en die verscheidene anderen hadden onderricht, ook hierin dat al het goede en ware uit den Heer is, en dat de mens het goede niet uit zich kan denken noch willen, werd tot dien staat heengeleid dat hij niet vanuit zich dacht en wilde; want tot zulke staten kan men in het andere leven worden heengeleid. Toen hij in dien staat was, zeide hij dat hij zo niet kon leven, maar dat het leven hem een zware last was; het werd hem toen gezegd dat hij het zo niet had liefgehad om te leven in de waarheid die hij onderwezen had, en, dat de Engelen in dien staat zijn, en dan in de gelukzaligheid wanneer zij doervatten dat zij niet leven vanuit zich; maar dit had in het geheel geen vat op hem; daaruit stond vast hoe moeilijk het is om het leven des geloofs te leven, indien men niet in het goede der naastenliefde leeft.

6472. Hoe het is gesteld met den invloed van het ene en het andere leven, namelijk van het leven der denking en van het leven des wils uit den Heer, dit werd door onthulling te weten gegeven, namelijk dat de Heer op tweevoudige wijze invloeyt, namelijk door den Hemel middellijk, en vanuit Zich onmiddellijk; en dat Hij vanuit Zich invloeyt zowel in de redelijke dingen van den mens, welke zijn innerlijke dingen zijn, als in zijn natuurlijke dingen, welke de uiterlijke dingen zijn. Hetgeen uit den Heer invloeyt, is het goede der liefde en het ware des geloofs, want dat wat uit den Heer voortgaat, is het Goddelijk Ware waarin het Goddelijk Goede is; maar deze worden verschillend opgenomen bij den mens, namelijk volgens het hoedanige van hem; de Heer dwingt den. mens niet om op te

nemen wat uit Hem invloeit, maar Hij leidt hem in het vrije, en voor zoveel als de mens het toelaat, leidt Hij door het vrije tot het goede; aldus leidt de Heer den mens volgens diens verkwikkelijke dingen, voorts ook volgens de begoochelingen en de daaruit opgevatte beginselen, maar ongemerkt leidt Hij hem daaruit weg; en dit verschijnt den mens alsof het uit hem geschiedde; aldus breekt de Heer die dingen niet, want dit zou gelijk staan met het vrije geweld aan te doen, welk vrije er toch noodzakelijk moet zijn opdat de mens kan worden wederverwekt, n. 1937, 1947, 2875, 2876, 2881, 3145, 3146, 3158, 4031. Dat de Heer aldus bij den mens invloeit, namelijk niet alleen middellijk door den Hemel, maar ook onmiddellijk vanuit Zich, zowel in de innerlijke als in de uiterlijke dingen bij den mens, is een tot dusver onbekende verborgenheid.

6473. Dat de Heer de laatsten van den mens evenzeer regeert als diens eersten, kan hieruit vaststaan dat er de Orde uit den Heer is, welke opeenvolgend is van eersten tot laatsten, en in de Orde zelf is niets dan het Goddelijke, en omdat het aldus is, is het nodig dat de tegenwoordigheid des Heren er in de laatsten evenzeer is als in de eersten, want het ene volgt uit het andere volgens den gang der Orde.

6474. Door de ondervinding van een uur tijds werd mij getoond hoe door den Heer alle denkingen worden geregeerd; er was een invloed gelijk als van een uiterst zachten en bijna onmerkbaare stroom, welks stroomdraad niet verschijnt, maar nochtans leidt en trekt; dat wat uit den Heer invloede, leidde aldus alle reeksen mijner denkingen tot de gevolgtrekkingen, en hoewel zachtjes, nochtans sterk, en wel dermate dat ik geenszins tot andere denkingen kon wegzwerfen, hetgeen ik ook mocht beproeven, maar het was tevergeefs.

6475. Ik hoorde het zeggen tot zekere boze geesten die in de wereld der geesten waren, en die aanhoudend tegen den Heer dachten (hoedanig de geesten zijn die uit de hel zijn, wanneer zij in de wereld der geesten zijn, zie men in n. 5852) dat zij iemand zouden voorbrengen die vanuit de waarheid zou zeggen van enig Engel des Hemels, of, indien zij konden, er één in den Hemel zouden aanwijzen die den Heer niet erkent, en dat Hij het leven van allen is; en dat zij het hunne uit Hem hebben; maar zij zwegen, omdat zij het niet konden. Sommigen van de boze geesten, die geloofden dat er ook hemelen bestonden waar de Heer niet erkend werd, zwierven rond en deden navraag, maar na vergeefs pogen kwamen zij terug. Verder werd tot hen gezegd dat allen in de hel tegen den Heer denken, en Hem ook niet wat, ook dat boven het menselijke is, toekennen; en dat toch de meesten zeggen dat zij een hoogste Wezen erkennen, waaronder zij den Vader verstaan, en niettemin in haatgevoelens en wraaknemingen leven, en zich aanhoudend boven de anderen willen uitheffen, en als goden vereerd worden, en aldus een hel voor zich maken. Geheel anders is het gesteld met hen die den Heer

erkennen en vanuit het hart in Hem geloven. Daaruit staat eveneens vast dat de Heer in ellen invloedit, zowel op gemene wijze door den Hemel, als afzonderlijk, alsmede universeel uit Zich; en dat Hij daar is waar het goede der naastenliefde is; doch dat Hij eveneens daar is waar het tegendeel is, maar op geen andere wijze dan om hun het leven te geven, en om hen, voor zoveel als het kan geschieden, van het boze af te leiden.

6476. *Zo vaak als ik het Gebed des Heren las, even vaak doorvatte ik klaarblijkend een verheffing naar den Heer, welke gelijk als een aantrekking was, en dan waren de ideeën geopend, en vandaar geschiedde vergemeenschapping met enige gezelschappen in den Hemel; en ik merkte op dat er een invloed uit den Heer was in de afzonderlijke dingen des Gebeds, aldus in de afzonderlijke ideeën mijner denking, welke waren uit den zin der dingen in het Gebed; de invloed geschiedde met een onuitsprekelijke verscheidenheid, namelijk niet den enen keer op eerdere wijze als den anderen keer; daaruit stond eveneens vast hoe oneindig vele dingen de afzonderlijke dingen inhadden, en dat de Heer in de afzonderlijke dingen tegenwoordig was.*

6477. *Verscheidene jaren lang heb ik de gemene sfeer der invloeden rondom mij waargenomen; zij bestond uit het voortdurend streven om het boze te doen uit de hellen enerzijds, en uit het voortdurend streven om het goede te doen uit den Heer anderzijds; door deze aan elkander tegenovergestelde strevingen werd ik bij voortduur in evenwicht gehouden. Zodanige strevingen, en het evenwicht dientengevolge zijn bij een ieder; vandaar hebben zij het vrije, zodat zij zich kunnen keren waarheen het hun belijft; maar het evenwicht wordt gevariëerd volgens het boze of het goede dat bij den mens regeert. Hieruit kon eveneens vaststaan dat de Heer universeel invloedit, en daar Hij universeel invloedit, ook afzonderlijk invloedit. En ik ben daarover ingelicht dat het tegenovergestelde streven, hetwelk uit de hel is, niet iets anders is dan de verdraaiing van het uit den Heer voortgaande goede tot het boze.*

6478. *Wanneer een Engel iemand het goede doet, zo vergemeenschap hij ook aan hem zijn eigen goede, heilrijke, en gezegende, en zulks met die gezindheid dat hij den ander alles wil geven, en niets behouden; wanneer hij in zulk een vergemeenschapping is, dan vloeit tot hem het goede met het heilrijke en het gezegende veel meer in dan hij geeft, en dit aanhoudend met toenemingen. Zodra echter de denking opkomt dat hij het zijne wil vergemeenschappen ten einde dien invloed van het heilrijke en gezegende in hemzelf te verkrijgen, wordt de invloed verstrooid; en nog meer indien iets van denking invalt aangaande beloning van de zijde van hem aan wien hij zijn goede vergemeenschap; dit is uit verscheidene ondervindingen te weten gegeven. Daaruit kan eveneens vaststaan dat de Heer in*

de afzonderlijke dingen is, want de Heer is zodanig dat Hij Zich aan allen wil geven; vandaar wordt het heilrijke en het gezegende vermeerderd bij hen die de beelden en de gelijkenissen van Hem zijn.

6479. *Geesten die niet aldus rechtschapen waren, en die enigen tijd lang bij mij waren, wierpen aanhoudend twijfelingen vanuit de begoochelingen der zinnen in tegen dit punt dat alle dingen kunnen invloeiën uit één bron, en zo uit den Heer; maar er werd tot hen gezegd dat zo vele twijfelingen niet binnen korten tijd konden worden verwijderd ter oorzaak van de begoochelingen der zinnen, welke eerst moeten worden uiteengeslagen, en ter oorzaak van de onbekende dingen, welke talloos zijn, en eerst moeten worden geweten; ja zelfs dat de twijfelingen bij hen die in het ontkennende zijn, dat is, bij wie het ontkennende universeel regeert, geenszins kunnen worden verwijderd, want bij hen geldt één bedenking voor meer dan duizend bevestigende dingen; één bedenking is immers zoals een vlak voor de pupil van het oog gebracht zandkorreltje, hetwelk, hoewel het er maar één enkele en nietig is, nochtans het gehele gezicht wegneemt; zij die daarentegen in het bevestigende zijn, dat is, bij wie het bevestigende universeel regeert, verwerpen de bedenkingen vanuit de begoochelingen, welke tegen de waarheden zijn, en indien er enige dingen zijn welke zij niet vatten, zo werpen zij die ter zijde, en zeggen dat zij dezelve nog nietverstaan, en blijven nochtans in het geloof der waarheid. Maar die geesten gaven aan deze dingen slechts weinig aandacht, omdat zij in het ontkennende waren.*

6480. *Omdat hier wordt gehandeld over den invloed des Heren middellijk door den Hemel, en onmiddellijk uit Zichzelf, en dit geschikter de Voorzienigheid wordt geheten, want de Heer vloeit niet alleen in den wil en de denking van den mens in, maar ook tegelijk in verscheidene dingen die hem wedervaren, is het derhalve geoorloofd om in hetgeen nu volgt Voorzienigheid te zeggen.*

6481. *De geesten die in het andere leven komen, brengen de mening met zich mede dat de Goddelijke Voorzienigheid universeel, niet echter in de afzonderlijke dingen is; de oorzaak van die mening was daarin gelegen dat zij de bozen tot ereposten hadden zien verheven en rijk worden, en welslagen, hetgeen zij aan de eigen voorzichtigheid toeschrijven; niet wetende dat de Goddelijke Voorzienigheid het eeuwig heil van den mens ten doel heeft, aldus niet zijn heilrijkheid in de wereld, namelijk welstand en voorrang, waarin de meesten terwijl zij in het lichaam leven, de gelukzaligheid zelf stellen; terwijl het toch niet aldus is, want meestal baart de voorrang de liefde van zich, en de welstand de liefde van de wereld, aldus dingen die strijdig zijn met de liefde tot God en met de liefde jegens den naaste; deswege worden zulke dingen aan de bozen gegeven, en eveneens aan de goeden indien zij niet onpassend zijn en van den Hemel afleiden; en bovendien*

zorgt de Heer voor Zijn einddoelen door de bozen evenzeer als door de goeden; want de Heer drijft de bozen door hun liefden zelf aan om het goede te doen aan den naaste, het vaderland, en de Kerk; de bozen willen immers uitmunten, zij willen gewinnen, en zij willen derhalve rechtschapen en vol ijver schijnen; en zij worden vanuit die begeerte zoals vanuit een vuur sterker aangespoord om zulke dingen te doen dan de rechtschapenen. Het wordt den bozen zelfs toegestaan om te geloven dat alle dingen zijn der eigen voorzichtigheid, en dat er geen Goddelijke Voorzienigheid is, of dat zij slechts universeel is, omdat zij niet iets anders willen doorvatten; en opdat zij zulke dingen ten uitvoer brengen die voor het gemenebest bevorderlijk zijn, worden hun ook volgens hun plannen successen gegeven welke hen nog meer aansporen omdat zij ze aan zich toeschrijven.

6482. *Ik sprak met geesten over des Heren universele regering, namelijk dat het universele nooit bestaanbaar is zonder de afzonderlijke dingen, en dat het universele anders niets is, want dat het universele wordt gebeten, komt omdat de afzonderlijke dingen tegelijk aldus betiteld worden, zoals de bijzondere dingen tegelijk genomen het gemene worden genoemd; daarom is "Voorzienigheid in het universele en niet in de afzonderlijke dingen" zeggen, niets zeggen. Indien iemand onder de Voorzienigheid in het universele de instandhouding van het ganse verstaat volgens de orde die aan de algehele natuur in de eerste schepping is ingeprent, zo neemt hij niet in overweging dat niets kan blijven bestaan tenzij het voortdurend ontstaat, want, zoals het in de geleerde wereld bekend is, blijven bestaan is een voortdurend ontstaan; aldus is de instandhouding een voortdurende schepping; bijgevolg is de Voorzienigheid bij voortduur in de afzonderlijke dingen. Sommigen bevestigen zich hierin dat er een universele zonder bijzondere bestaat aan de hand van een koning die universeel regeert, niet echter afzonderlijk; maar zij bedenken niet dat het koningschap niet slechts bij den koning zelf is, maar ook bij zijn ministers, die hem vervangen in zulke dingen waartoe hij zelf niet in staat en gelegenheid is; aldus is het universele, hetwelk des konings is, in de afzonderlijke dingen. Maar dit is niet nodig bij den Heer; want al wat in Hem is, is Oneindig, omdat het Goddelijk is; dat de Engelen Zijn bedieningen zijn, is opdat zij in een actiefleven zijn, en vandaar in de gelukzaligheid; maar nochtans zijn de bedieningen die zij verrichten, niet vanuit hen, maar vanuit den invloed uit den Heer, hetgeen de Engelen eveneens eensgezind bekenen.*

6483. *Uit de dingen die nu gezegd zijn, kan ook vaststaan dat het universele zich geheel en al gedraagt volgens de afzonderlijke dingen; indien deze minder afzonderlijk zijn, is ook het universele minder verheven; indien zij echter meer afzonderlijk zijn, zo is vandaar het universele meer verheven, want de afzonderlijke dingen maken dat het universele er kan zijn en het universele wordt*

geheten; daaruit kan men weten hoedanig het Goddelijk universele is, namelijk dat het in de allerafzonderlijkste dingen is, want het is het meest verheven boven alle dingen, omdat het Goddelijk en Oneindig is.

6484. Er was een zeker iemand die zich hierin had bevestigd dat niets der Goddelijke Voorzienigheid was, maar dat alle dingen en de afzonderlijke dingen vanuit de voorzichtigheid waren, voorts uit de fortuin en het toeval; hij nam aan dat er de fortuin bestond, maar hij wist niet wat zij was; hij behoorde tot de subtiele boze geesten, omdat hij zich meer had opgehouden met denken dan met spreken en omgang. Toen hij in het andere leven kwam, zette hij het vorige leven voort, zoals allen plegen te doen; hij deed navorsing en nam eveneens alle dingen in zich op waarvan hij meende dat zij hem van dienst konden zijn, waardoor hij voor zichzelf zorg kon dragen om vanuit zich voorspoedig te zijn, zelfs ook magische kunstgrepen. Ik sprak met hem, en hij zeide dat hij in zijn hemel was wanneer hij aldus deed, en dat er geen andere hemel kon bestaan dan die welken hij voor zichzelf maakte. Maar het werd gegeven te antwoorden dat de hemel van hem in een hel wordt verkeerd zodra de Hemel zelf in denzelve invloeit. Hij was toen in de wereld der geesten, en wanneer zij daar zijn, zo zijn zij in de verkwikkelijke dingen van de liefden waarin zij in de wereld zijn geweest, n. 5852. Maar toen geschiedde het dat de Hemel invloede in zijn verkwikkelijke, en plotseling voelde hij toen de hel, en huiverende zeide hij dat hij dit nooit had geloofd. Door goede geesten werd mij gezegd dat hij erger was dan de overigen, omdat er uit hem een subtielere invloed was dan uit de anderen. Daarna werd de zelfde teruggebracht in den staat zijner kindsheid, en uit den Heer werd aan de Engelen getoond hoedanig hij toen geweest was, en eveneens toen hoedanig zijn toekomstig leven, hetwelk voorzien was, zijn zou, en dat de afzonderlijke dingen van zijn leven door den Heer waren geleid, en dat hij zich andens halsoverkop in de wreedste hel zou gestort hebben, indien de aanhoudende Voorzienigheid des Heren ook maar in het minste had gestokt; dit kan voor de Engelen zichtbaar worden vertoond. Het werd hem ook gevraagd of hij ooit over het eeuwige leven had gedacht; hij zeide dat hij niet daaraan had geloofd, en dat hij al die dingen had verworpen, ter oorzaak hiervan dat hij zo veel verwarde dingen had gezien, den gerechte lijden, en den, goddeloze zich beroemen, en eendere dingen; voorts omdat hij had gezien dat de brute dieren eendere zinnen hebben, een eender leven, en eveneens opmerkzaamheid en voorzichtigheid, aldus gelovende dat hij evenals die dieren zou sterven; en dat hij in de grootste verbazing was gekomen toen hij bemerkte dat hij na den dood leefde.

6485. Ik heb met goede geesten over de Goddelijke Voorzienigheid en over de eigen voorzichtigheid van den mens gesproken, en zij toonden die door een uitbeelding

welke bij hen gewoon is aangaande deze zaak, namelijk door een vormeloze en losse aardkluit in de atmosfeer, zeggende dat de eigen voorzichtigheid zich verhoudt tot de Goddelijke Voorzienigheid zoals tot de algehele atmosfeer die kluit, welke naar verhouding niets is, en ook neervalt. Zij voegden daarvan toe dat zij die aan de eigen voorzichtigheid alle dingen toeschrijven, zijn zoals zij die in dichte wouden dwalen en den uitgang niet weten, en die, indien zij hem vinden, dat of aan hun voorzichtigheid, of aan de fortuin toekennen. Verder zeiden zij dat alle voorvallen der Voorzienigheid zijn, en dat de Voorzienigheid stil en verborgen handelt om verscheidene oorzaken; en dat de mens, indien zij openlijk handelde, nooit hervormd zou kunnen worden.

6486. *Ik hoorde Engelen onder elkander spreken over de Voorzienigheid des Heren; ik verstond weliswaar de dingen die zij spraken, maar daarvan kunnen weinig dingen beschreven worden, omdat hun spraak aanhoudend gebonden is aan hemelse uitbeeldende dingen welke niet dan voor een gering deel kunnen worden uitgedrukt. Zij spraken wijs, zeggende dat de Voorzienigheid des Heren is in de allerafzonderlijkste dingen, maar niet volgens een zodanige orde als de mens zich die voorstelt, omdat de dingen die op komst zijn en worden vooruitgezien en daarin wordt voorzien; en dat het hiermede is gesteld zoals met iemand die een paleis bouwt; eerst stapelt hij materiaal van elk soort op, en werpt die dingen bij hopen samen, waar ze zonder enige orde neer. liggen, en het is alleen in het verstand van den bouwmeester hoedanig het paleis is dat daaruit worden zal.*

6487. *Toen ik met de Engelen over de Goddelijke Voorzienigheid des Heren sprak, waren ook geesten aanwezig, die zich het een of ander aangaande het lot of de volstreckte noodzakelijkheid hadden ingebeeld; zij meenden dat de Heer vanuit dezelve handelde, omdat Hij niet anders kan voortschrijden dan volgens de meest wezenlijke dingen, aldus volgens de dingen die van de volmaakte orde zijn; maar het werd hun getoond dat de mens het vrije heeft, en dat indien hij het vrije heeft, het niet vanuit noodzakelijkheid is; dit werd toegelicht met huizen welke gebouwd moeten worden, namelijk dat de bakstenen, de metselkalk, het zand, de stenen die van dienst zijn voor de voetstukken en de zuilen, voorts de planken en de balken, en tal van zulke dingen meer, niet worden samengebracht in die orde waarin het huis moet worden gebouwd, maar naar believen, en dat de allene Heer heeft geweten hoedanig huis daaruit kan worden opgebouwd; al die dingen welke uit den Heer zijn, zijn de meest wezenlijke dingen, maar zij volgen niet in orde op elkander vanuit de noodzakelijkheid, doch op een wijze aangeplooid aan het vrije van den mens.*

6488. *Het gesprek ging over de voorbeschikking, en velen van de geesten waren krachtens de beginselen in de wereld in die mening dat sommigen zijn voorbeschikt*

tot den Hemel, en sommigen tot de hel; maar ik hoorde vanuit den Hemel het antwoord, dat nooit iemand is voorbeschikt tot de hel, maar dat allen het zijn tot hel eeuwige leven.

6489. *Het is met de Voorzienigheid des Heren aldus gesteld dat zij verbonden is met het Vooruitzien, en dat het ene niet bestaat zonder het andere; immers, de boze dingen worden voorzien, en in de goede dingen wordt voorzien; en de boze dingen, welke worden voorzien, worden door de voorzienige beschikking des Heren aanhoudend naar het goede gebogen, want het Goddelijk einddoel tot het goede regeert universeel; vandaar wordt ook niet wat ook toegelaten dan alleen te dien einde dat daaruit enig goede voortkome; maar omdat de mens het vrije heeft opdat hij hervormd kan worden, wordt hij van het boze tot het goede gebogen, voor zoveel als hij zich in het vrije laat buigen, en aanhoudend van de gruwelijkste hel, waarin hij zich met alle inspanning van krachten zoekt te storten, tot een mildere, indien hij niet tot den Hemel kan worden geleid.*

6490. *Indien de Voorzienigheid des Heren niet in de meest afzonderlijke dingen was, zou de mens geenszins gezaligd hebben kunnen worden, zelfs niet leven, want het leven is uit den Heer, en alle momenten des levens hebben een reeks van gevolgen tot in het eeuwige. Eens was het gegeven om klaarblijkend de sfeer der einddoelen te doorvatten welke der Voorzienigheid uit den Heer is.*

6491. *Dat des Heren Voorzienigheid oneindig is, en het eeuwige beoogt, kan vaststaan uit de vorming van het embryo in de baarmoeder; daar worden aanhoudend lineamenten ontworpen voor de dingen die worden, aldus dat het ene lineament steeds het vlak is voor het andere, en dit zonder enige dwaling, totdat het een embryo wordt; daarna ook, wanneer het geboren is, wordt in opeenvolging het ene voorbereid tot het andere en voor het andere, opdat een volmaakt mens ontsta, en ten slotte zodanig dat hij den Hemel kan opnemen; indien aldus in de afzonderlijke dingen wordt voorzien wanneer de mens wordt ontvangen, geboren, en wanneer hij opgroeit, hoe dan niet ten aanzien van het geestelijk leven.*

6492. *In een droom verscheen mij mijn vader, en ik sprak met hem, zeggende dat een zoon zijn vader niet als vader moet erkennen zoals tevoren nadat hij zijn eigen meester is geworden; want dat de vader erkend moet worden wanneer de zoon wordt opgevoed, komt omdat de vader dan in de plaats van den Heer is, en de zoon alsdan niet dan vanuit de leiding aan de hand van den vader weet wat hij moet doen; doch dat wanneer hij tot zelfstandig oordelen en denken komt, en het hem toeschijnt dat hij zich vanuit zichzelf kan ter hand nemen, dan de Heer zijn Vader zal zijn, Wiens plaats zijn natuurlijke vader tevoren had bekleed. Deze dingen sprak ik in den droom; toen ik ontwaakte, scheen er vanuit den Hemel een*

lange rol neder te dalen die aan stokken was aangebracht en was samengebonden met zeer schone linten gekleurd in een blinkend hemelsblauw; de schoonheid kan niet beschreven worden; er werd gezegd dat er zodanige geschenken zijn voor de Engelen onder elkander.

6493. Vaak heb ik met de geesten over de fortuin gesproken, welke in de wereld zoals een toeval verschijnt, omdat men niet weet waarvandaan zij is; en omdat men dit niet weet, ontkennen sommigen dat zij er is. Toen mij iets zodanigs wat zoals toevallig verscheen overkwam, werd door de Engelen gezegd dat het voorgevallen was omdat zulke geesten aanwezig waren, en wanneer het een boos toevallige was, dat de sfeer van zulke geesten de overhand had. De boze geesten hebben het ook met hun kunsten uitgevonden om een sfeer voort te brengen vanuit welke rampspoedige dingen voorvielen, welke ten volle verschenen alsof zij bij toeval geschieden. En er werd verder gezegd dat alle dingen, ja zelfs de allerminste, tot de minste van de minste dinben toe, door de Voorzienigheid des Heren worden bestierd, tot zelfs ten aanzien van de stappen zelf toe; en dat wanneer iets zodanigs dat daarmede in strijd is, de overhand heeft, rampspoedige dingen voorvallen; en het werd door hen bevestigd dat er niet enig toeval bestaat; en dat het schijnbaar toevallige of de fortuin de Voorzienigheid in het laatste der orde is, waarin alle dingen zich betrekkelijk onbestendig gedragen.

6494. Ik heb verscheidene jaren lang zorgvuldig nagegaan of de fortuin iets was, en ik heb bevonden dat zij was, en dat de voorzichtigheid dan niets uitmaakte; allen die lang daarover hebben nagedacht, weten dit ook en bekennen het, maar zij weten niet vanwaar het is; dat het is vanuit de geestelijke wereld, weet nauwelijks iemand, terwijl het toch vandaar is. Eens toen ik in gezelschap een gewoon kansspel met dobbelstenen speelde, spraken de geesten die bij mij waren, met mij over de fortuin in spelen, en zij zeiden dat het fortuinlijke voor hen werd uitgebeeld met een blinkend witte wolk, en het onfortuinlijke met een donkerzwarte wolk; en dat ik, wanneer er een donkerzwarte wolk bij mij verscheen, geenszins kon winnen; en zij voorzegen mij ook vanuit dat teken de wisselingen van de fortuin in dat spel; daaruit werd het te weten gegeven dat dat wat aan de fortuin wordt toegekend, ook in de spelen, is vanuit de geestelijke wereld; nog meer dat wat den mens wedervaart ten aanzien van de wisselingen in den loop van zijn leven; en dat dat wat de fortuin wordt genoemd, is vanuit den invloed der Voorzienigheid in de laatsten der orde, waar zij aldus bestaat; aldus dat de Voorzienigheid is in de allerafzonderlijkste dingen, volgens des Heren woorden dat zelfs geen haar van het hoofd valt zonder den wil Gods.

6495. Uit deze dingen welke tot dusver zijn aangevoerd, kan vaststaan dat de invloed uit den Heer onmiddellijk is, en eveneens door den Hemel middellijk;

maar de invloed die uit den Heer is, is het goede der hemelse liefde, aldus der liefde jegens den naaste; in deze liefde is de Heer aanwezig, want Hij heeft het algehele menselijke geslacht lief, en Hij wil de afzonderlijken tot in het eeuwige zaligen; en omdat het goede dier liefde uit Hem is, is Hijzelf in hetzelfde, aldus bij den mens aanwezig die in het goede dier liefde is. Doch wanneer de mens zich in dien staat brengt dat hij den invloed uit de hel opneemt, dan voelt hij het leven der liefde van zich en van de wereld als verkwikkelijk, en het leven der liefde van den naaste, indien het niet is ten gunste van hemzelf, als onverkwikkelijk. En omdat de mens die in dezen staat is, niets anders dan boze dingen begeert, en niets anders dan valse dingen aangaande het geestelijk leven denkt, wordt hij, opdat hij dus niet eender handele als hij begeert, en niet eender spreke als hij denkt, in banden gehouden door zijn liefden zelf, waarvan hij de beroving vreest, aldus door de vrezen voor het verlies van eer, gewin, faam, en leven; in deze banden, welke het laatste vlak maken, vloeit dan de Heer in, en door dezelve regeert Hij hem; vandaar verschijnt hij daadwerkelijk zedig en burgerlijk, somtijds zoals een engel, en berokkent hij het gezelschap en den naaste ook geen schade; en indien hij dit deed, zo zijn er de burgerlijke wetten welke straffen. Maar dit vlak is niets in het andere leven; de mens is daar in de geestelijke wereld, deswege in de sfeer van zijn innerlijke dingen; namelijk, hoedanig hij van binnen is geweest, zodanig is hij daar, niet hoedanig hij verscheen in de uitwendige dingen; de uitwendige dingen worden hem immers afgenomen, en wanneer deze eenmaal zijn afgenomen, komt het uit hoedanige duivel of hoedanige Engel hij in de wereld is geweest.

6496. *Het vervolg aan het einde van het volgende hoofdstuk.*

Genesis

Vijftigste Hoofdstuk

1. En Jozef viel op de aangezichten zijns vaders, en hij weende over hem, en hij kuste hem.
2. En Jozef gebod zijn knechten, den medicijnmeesters, om zijn vader te balsemen; en de medicijnmeesters balsemden Israël.
3. En veertig dagen werden aan hem vervuld, omdat aldus worden vervuld de dagen der gebalsemden; en de Egyptenaren beweenden hem zeventig dagen.
4. En de dagen zijns bewenens gingen voorbij; en Jozef sprak tot het huis van Farao, al zeggende: Indien ik, ik bid u, genade heb gevonden in uw ogen, spreekt, ik bid u, in de oren van Farao, al zeggende:
5. Mijn vader heeft mij bezworen, al zeggende: Zie, ik sterf; in mijn graf hetwelk ik mij in het land Kanaän heb gegraven, daar zult gij mij begraven; en nu, laat mij opklimmen, ik bid u, en mijn vader begraven, en ik zal wederkeren.
6. En Farao zeide: Klim op en begraaf uw vader, gelijk als hij u heeft bezworen.
7. En Jozef klom op om zijn vader te begraven; en met hem klammen op alle knechten van Farao, de ouderen van zijn huis, en al de ouderen des lands van Egypte.
8. En het ganse huis van Jozef, en zijn broeders, en het huis zijns vaders; alleen hun kleine kinderen, en hun kudden van kleinvee, en hun kudden van grootvee, lieten zij achter in het land Goschen.
9. En er klom op met hem ook de wagen, ook ruiters, en het heir was zeer zwaar.
10. En zij kwamen tot den dorsvloer van Atad, welke in den overgang van den Jordaan is, en zij rouwklaagden daar een grote en zeer zware rouwklage, en hij maakte zijn vader een rouw zeven dagen.
11. En de inwoner van het land, de Kanaäniet, zag den rouw in den dorsvloer van Atad, en zij zeiden: Dit is een zware rouw voor de Egyptenaren; deswege noemde men den naam ervan Avel Mizraïm, welke is in den overgang van den Jordaan.
12. En zijn zonen deden aldus, gelijkewijs hij hun had geboden.

13. En zijn zonen droegen hem tot het land Kanaän, en zij begroeven hem in de spelonk des akkers van Machpelah, welke Abraham met den akker had gekocht tot een bezit des grafs van Efron, den Chittiet, op de aangezichten van Mamre.
14. En Jozef keerde weder naar Egypte, hij en zijn broeders, en allen die met hem waren opgeklommen om zijn vader te begraven, nadat hij zijn vader had begraven.
15. En Jozefs broeders zagen dat hun vader dood was, en zij zeiden: Misschien zal Jozef ons haat toedragen, en al wedergevende ons wedergeven al het boze dat wij hem hebben toegediend.
16. En zij geboden tot Jozef, al zeggende: Uw vader heeft geboden alvorens hij stierf, al zeggende:
17. Aldus zult gij tot Jozef zeggen: Ik bid u, vergeef, ik bid u, de overtreding uwer broederen, en hun zonde, omdat zij u het boze hebben toegediend; en nu, vergeef, ik bid u, de overtreding der knechten van den God uws vaders; en Jozef weende als zij tot hem spraken.
18. En zijn broeders gingen ook, en zij vielen voor hem neder, en zij zeiden: Zie, wij zijn u tot knechten.
19. En Jozef zeide tot hen: Vreest niet, omdat, ben ik voor God in de plaats.
20. En gij hadt het boze over mij gedacht, God heeft het ten goede gedacht, om te doen volgens dezen dag, om een groot volk levend te maken.
21. En nu, vreest niet, ik zal onderhouden u en uw kleine kinderen; en hij troostte hen, en hij sprak op hun hart.
22. En Jozef woonde in Egypte, hij en het huis zijns vaders; en Jozef leefde honderd en tien jaren.
23. En Jozef zag van Efraïm zonen van het derde gelid; ook de zonen van Machir, den zoon van Menaschah, werden geboren op de knieën van Jozef.
24. En Jozef zeide tot zijn broeders: Ik sterf; en God zal al bezoekende u bezoeken, en Hij zal u doen opklimmen vanuit dit land tot het land dat Hij Abraham, Jischak, en Jakob heeft gezworen.
25. En Jozef bezwoer de zonen van Israël, al zeggende: Al bezoekende zal God u bezoeken, en gij zult mijn beenderen van hier doen opklimmen.
26. En Jozef stierf, een zoon van honderd en tien jaren; en zij balsemden hem; en hij werd gelegd in een ark in Egypte.

De Inhoud.

6497. Nadat er is gehandeld over Abraham, Jischak, en Jakob, door wie in den hoogsten zin de Heer wordt uitgebeeld, wordt nu in dit laatste hoofdstuk in den inwendigen zin gehandeld over de Kerk, namelijk dat nadat de hemelse Kerk was vergaan, de geestelijke Kerk uit den Heer werd ingesteld; het begin ervan en de voortschrijding wordt in den inwendigen zin beschreven; en aan het einde van het hoofdstuk het einde dier Kerk; en dat in de plaats ervan alleen de uitbeelding van een Kerk bij de nakomelingen van Jakob werd ingesteld.

De Inwendige Zin.

6498. Vers 1, 2, 3. *En Jozef viel op de aangezichten zijns vaders, en hij weende over hem, en hij kuste hem. En Jozef gebood zijn knechten, den medicijnmeesters, om zijn vader te balsemen; en de medicijnmeesters balsemden Israël. En veertig dagen werden aan hem vervuld, omdat aldus worden vervuld de dagen der gebalsemden; en de Egyptenaren beweenden hem zeventig dagen.* En Jozef viel op de aangezichten zijns vaders, betekent den invloed van het Inwendige in de aandoening van het goede; en hij weende over hem, betekent de droefenis; en hij kuste hem, betekent de eerste verbinding; en Jozef gebood zijn knechten, den medicijnmeesters, betekent de behoeding voor de boze dingen die zouden verhinderen; om zijn vader te balsemen, betekent opdat het niet door enige besmetting zou worden aangestoken; en de medicijnmeesters balsemden Israël, betekent de uitwerking om het goede dat vanuit het ware is, te behoeden; en veertig dagen werden aan hem vervuld, betekent de staten der voorbereiding door verzoeking; omdat aldus worden vervuld de dagen der gebalsemden, betekent dat zij de staten der behoeding zijn; en de Egyptenaren beweenden hem, betekent de treurigheid van de wetenschappelijke dingen der Kerk; zeventig dagen, betekent den vollen staat.

6499. En Jozef viel op de aangezichten zijns vaders; dat dit den invloed van het Inwendige in de aandoening van het goede betekent, staat vast uit de betekenis van vallen op de aangezichten van iemand, zijnde de invloed; uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, waarover n. 5805, 5826, 5827, 5869, 5877, 6177, 6224; uit de betekenis van het aangezicht, zijnde de aandoening, waarover n. 4796, 4797, 5102; en uit de uitbeelding van Israël, die hier de vader is, zijnde het geestelijk goede of het goede van het ware, waarover n. 3654, 4598, 5801, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833; daaruit blijkt dat met Jozef viel op de aangezichten zijns vaders, de invloed van het Inwendige in de aandoening van het geestelijk goede wordt aangeduid. Dat de invloed van het Inwendige in de aandoening van het geestelijk goede wordt aangeduid, komt omdat hier in den inwendigen zin wordt gehandeld over de geestelijke Kerk, namelijk dat zij uit den Heer werd ingesteld; met Israël wordt immers het goede van het ware of het geestelijk goede aangeduid, en dat goede maakt de geestelijke Kerk; derhalve wordt ook met Israël die Kerk aangeduid, n. 4286, 6426. Opdat dit goede besta, moet er een invloed zijn uit het Inwendig Hemelse, hetwelk door Jozef wordt uitgebeeld, want zonder invloed daaruit is dat goede het goede niet, omdat het van geen aandoening is. In hetgeen volgt wordt in den inwendigen zin ook in voortzetting

gehandeld over de instelling van die Kerk, n. 6497. Dat die Kerk met den nu gestorven en aanstonds te begraven Israël wordt beschreven, komt omdat in den inwendigen zin met den dood niet de dood wordt aangeduid, noch met de begrafenis een begrafenis, maar met den dood het nieuwe leven, n. 3498, 3505, 4618, 4621, 6036, en met de begrafenis de wederverwekking, n. 2916, 2917, 5551.

6500. En hij weende over hem; dat dit de droefenis betekent, staat zonder ontvouwing vast. Onder de droefenis welke hier met wenen wordt aangeduid, wordt niet de droefenis verstaan om den dood in den inwendigen zin zoals in den uitwendigen zin, maar om het goede van de geestelijke Kerk, namelijk dat het niet kan worden verheven boven het natuurlijke; de Heer immers, invloeiende door het Inwendige, wil dat goede aanhoudend vervolmaken, en naar Zich toeleiden, waar nochtans kan het niet worden verheven tot den eersten graad van het goede dat van de hemelse Kerk is, n. 3833; want de mens der geestelijke Kerk is betrekkelijk in het duistere, en hij redeneert over de ware dingen of zij waar zijn, of hij bevestigt de dingen die de leer zijn geheten, en dit zonder doorvatting of het al dan niet waar is wat hij bevestigt; en wanneer hij hetzelfde bij zich heeft bevestigd, gelooft hij geheel en al dat het waar is, ook al zou het vals zijn, want er is niets dat niet bevestigd kan worden; dit is immers het werk van het vernuft, niet van het inzicht, te minder van de wijsheid, en het valse kan meer bevestigd worden dan het ware, omdat het de begeerten begunstigt, en strookt met de begoochelingen der zinnen. Omdat de mens der geestelijke Kerk zodanig is, kan hij geenszins boven het natuurlijke worden verheven; vandaar nu de droefenis welke met Jozef weende over hem wordt aangeduid.

6501. En hij kuste hem; dat dit de eerste verbinding betekent, staat vast uit de betekenis van kussen, zijnde de verbinding vanuit aandoening, waarover n. 3573, 3574, 4215, 4353, 5929, 6260; hier de eerste verbinding, omdat in hetgeen volgt over een nauwere verbinding wordt gehandeld.

6502. En Jozef gebood zijn knechten, den medicijnmeesters; dat dit de behoeding betekent voor de boze dingen die zouden verhinderen, namelijk de verbinding, staat vast uit de betekenis van gebieden, zijnde invloeden, waarover n. 5732; uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, waarover vlak boven n. 6499; en uit de betekenis van de medicijnmeesters, zijnde de behoeding voor de boze dingen; dat het is voor de boze dingen die de verbinding zouden verhinderen, waarover vlak boven n. 6501, verschijnt vanuit de reeks. Daaruit blijkt dat met Jozef gebood zijn knechten, den medicijnmeesters, de invloed uit het Inwendige wordt aangeduid aangaande

de behoeding voor de boze dingen die de verbinding zouden verhinderen. Dat de medicijnmeesters de behoeding voor de boze dingen betekenen, komt omdat in de geestelijke wereld de ziekten de boze en de valse dingen zijn; de geestelijke ziekten zijn niet iets anders, want de boze en de valse dingen ontnemen de gezondheid aan den inwendigen mens, en brengen krankheden over het gemoed, en ten slotte pijnen; met de ziekten wordt in het Woord ook niet iets anders aangeduid. Dat de medicijnmeesters, de medische wetenschap, en de medicamenten in het Woord de behoedingen voor de boze en de valse dingen betekenen, staat vast uit de plaatsen waar zij worden genoemd, zoals bij Mozes: “Indien gij al horende de stem uws Gods hoort, en doet wat goed is in de ogen van Hem, en de oren leent aan Zijn geboden, en al Zijn inzettingen houdt, zo zal Ik *alle ziekte* welke Ik op de Egyptenaren heb gelegd, niet op u leggen, *omdat Ik Jehovah uw Medicijnmeester ben*”, Exod. xv: 26; Jehovah de Medicijnmeester staat voor den Behoeder voor de boze dingen, want deze worden met de ziekten over de Egyptenaren aangeduid; dat de ziekten over de Egyptenaren de boze en de valse dingen betekenen, afkomstig uit de redeneringen uit de wetenschappelijke dingen en de begoochelingen aangaande de verborgenheden des geloofs, zal vanuit des Heren Goddelijke Barmhartigheid worden getoond waar over dezelve wordt gehandeld. Dat geestelijke dingen worden aangeduid, blijkt hieruit dat er wordt gezegd, indien zij de stem Gods zouden horen, het goede zouden doen, de oren zouden lenen aan de geboden, en de inzettingen zouden bewaren, dat die ziekten dan niet over hen zouden zijn. In den zelfden zin noemde de Heer zich ook Medicijnmeester bij Lukas: “*Die gezond zijn hebben den medicijnmeester niet van node*, maar die kwalijk gesteld zijn; Ik ben niet gekomen om te roepen gerechten, maar zondaren tot bekering”, v: 31, 32; hier staat de medicijnmeester eveneens voor den behoeder voor de boze dingen, want onder de gevonden worden de gerechten verstaan, en onder de kwalijk gestelden de zondaars. Bij Jeremia: “Is er geen *balsem* in Gilead, *is er geen medicijnmeester daar*; waarom immers klimt de *gezondheid* der dochter Mijns volk niet op”, viii: 22; medicijnmeester voor de behoeding voor de valse dingen in de Kerk; de gezondheid der dochter Mijns volks is immers het ware der leer daar. Dat van de genezingen, de verplegingen, de heelmiddelen, en de medicijnen niet in den natuurlijken zin maar in den geestelijken zin in het Woord wordt gesproken, blijkt bij Jeremia: “Waarom hebt Gij ons geslagen, *zodat er geen heelmiddel voor ons is*; men wacht naar vrede, maar het goede is niet; *naar den tijd van genezing*, maar ziet, verschrikking”, xiv: 19; hfdst. viii: 15. Bij denzelfde: “Ik zal voor haar *de gezondheid en de verpleging*

doen opklimmen, en zal henlieden *genezen*, en Ik zal voor hen onthullen de kroon des vredes en der waarheid”.xxxiii: 6. Bij denzelfde: “Geen die uw gericht richt *tot gezondheid*, gij hebt geen *medicijnen tot herstel*”, xxx: 13. Bij denzelfde: “Klim op tot Gilead, en neem *balsem*, gij maagd dochter van Egypte; tevergeefs vermenigvuldigt gij de *medicijnen*; er is geen *genezing* voor u”, xlvi: ii. Bij Ezechiël: “Aan de rivier klimt op over haar oever van deze en van gene zijde elke boom der spijs, welks blad niet afvalt en de vrucht ervan wordt niet verteerd; in zijn maanden wordt hij wedergeboren, omdat haar wateren vanuit het heiligdom zijn uitgaande; deswege is zijn vrucht tot spijs, en *zijn blad tot medicijn*”, xlvi: 12; daar wordt bij den Profeet gehandeld over het nieuwe huis Gods, of over den nieuwen Tempel, waarmede de nieuwe Kerk wordt aangeduid, en in den innerlijken zin het geestelijk Rijk des Heren; en daarom betekent de *rivier*, over welker oever elke boom der spijs opklimt, de dingen die des inziets en der wijsheid zijn, n. 108, 109, 2702, 3051; de *bomen* de doorvattingen en de verbindingen van het goede en het ware, n. 103, 2163, 2682, 2722, 2972, 4552; de *spijs* de goede en de ware dingen zelf, n. 680, 4459, 5147, 5293, 5576, 5915; de *wateren*, uitgaande vanuit het heiligdom, de ware dingen die het inzicht maken, n. 2702, 3058, 3424, 4976, 5668; het *heiligdom* de hemelse liefde, in den hoogsten zin het Goddelijk Menselijke des Heren, uit Wien die liefde is; de *vruchten* welke tot spijs zijn, betekenen de goede dingen der liefde, n. 913, 983, 2846, 2847, 3146; het *blad* hetwelk tot medicijn is, betekent het ware des geloofs, n. 885; daaruit blijkt wat *medicijn* is, namelijk dat het dat is wat behoedt voor de valse en de boze dingen; wanneer immers het ware des geloofs tot het goede des levens leidt, zo behoedt het, omdat het afleidt van het boze.

6503. Om zijn vader te balsemen; dat dit betekent opdat het niet door enige besmetting zou worden aangestoken, staat vast uit de betekenis van balsemen, zijnde het middel om te behoeden voor besmetting; en uit de uitbeelding van Israël, zijnde het goede dat der geestelijke Kerk is, waarover boven n. 6499; daaruit blijkt dat met om zijn vader te balsemen, het middel wordt aangeduid om te behoeden dat niet het goede dat der geestelijke Kerk is, door enige besmetting wordt aangestoken. Dat balsemen het middel betekent om voor besmetting te behoeden, komt omdat de balsemingen geschieden om de lichamen voor verrotting te behoeden. Over het middel van behoeding van het geestelijk goede voor besmetting, wordt in hetgeen terstond volgt ook gehandeld.

6504. En de medicijnmeesters balsemden Israël; dat dit de uitwerking betekent om het goede dat vanuit het ware is, te behoeden, staat vast uit de

betekenis van balsemen, zijnde het middel om voor besmetting te behoeden, waarover vlak boven n. 6503; hier de uitwerking van de behoeding, omdat er wordt gezegd zij balsemden; uit de betekenis van de medicijnmeesters, zijnde de behoeding voor de boze dingen, waarover boven n. 6502; en uit de uitbeelding van Israël, zijnde het geestelijk goede, hetgeen het zelfde is als het goede dat vanuit het ware is, waarover ook boven n. 6499.

6505. En veertig dagen werden aan hem vervuld; dat dit de staten der voorbereiding door verzoeken betekent, staat vast uit. het getal veertig, zijnde de verzoeken, waarover n. 730, 862, 2272, 2273; en uit de betekenis van de dagen, zijnde staten, waarover n. 23, 487, 488, 493, 893, 2788, 3462, 3785, 4850; dat het de staten der voorbereiding zijn, wordt daarmee aangeduid dat aan hem de dagen werden vervuld, want met de vervulling dier dagen geschiedde de voorbereiding om de lichamen voor verrotting te behoeden, in den geestelijken zin om de zielen te behoeden voor de besmetting van het boze. Dat met de verzoeken de boze en de valse dingen worden verwijderd, en dat de mens door dezelve wordt voorbereid om de ware en de goede dingen op te nemen, zie men in n. 868, 1692, 1717, 1740, 2272, 3318, 4341, 4572, 5036, 5356, 6144.

6506. Omdat aldus worden vervuld de dagen der gebalsemden; dat dit betekent dat zij de staten der behoeding zijn, staat vast uit de betekenis van de dagen, zijnde de staten, waarover vlak boven n. 6505; en uit de betekenis van gebalsemd worden, zijnde het middel ter behoeding, waarover ook boven n. 6503.

6507. En de Egyptenaren beweenden hem; dat dit de treurigheid van de wetenschappelijke dingen der Kerk betekent, staat vast uit de betekenis van wenen, zijnde het toppunt der treurigheid, en een uitbeeldende van den inwendigen rouw, waarover n. 3801, 4786; en uit de uitbeelding van de Egyptenaren, zijnde de wetenschappelijke dingen der Kerk, waarover n. 4749, 4964, 4966. De treurigheid van de wetenschappelijke dingen der Kerk, welke met de Egyptenaren beweenden Israël wordt aangeduid, betekent niet de treurigheid om zijn dood; deze zin immers is de zin der letter; maar de treurigheid betekent hier de treurigheid ter oorzaak hiervan dat het goede der Kerk, hetwelk door Israël wordt uitgebeeld, de wetenschappelijke dingen heeft verlaten, welke de uitwendige dingen der Kerk zijn, toen het van dezelve oplom tot het inwendige der Kerk, zijnde het goede van het ware, want dan beschouwt het de wetenschappelijke dingen niet bij zich, zoals tevoren, maar beneden zich; want wanneer het ware van de geestelijke Kerk het goede wordt, dan geschiedt een omkering; en dan beschouwt het niet langer de ware

dingen vanuit de ware dingen, maar de ware dingen vanuit het goede; en over deze omkering is eerder enige malen gehandeld; vandaar de treurigheid, en eveneens daarvandaan dat dan een andere orde onder de wetenschappelijke dingen plaats grijpt, hetgeen ook niet zonder smart geschiedt.

6508. Zeventig dagen; dat dit den vollen staat betekent, staat vast uit de betekenis van zeventig; dit getal sluit immers iets eenders in als zeven, en zeven betekent een volledige periode van begin tot einde, aldus een vollen staat, n. 728, 2044, 3845; dat de getallen in het Woord dingen betekenen, zie men in n. 1963, 1988, 2075, 2252, 3252, 4264, 4495, 4670, 5265, 6175; en dat de vermenigvuldigde getallen iets eenders betekenen als de enkelvoudige waaruit zij zijn samengesteld, n. 5291, 5335, 5708; aldus betekent zeventig iets eenders als zeven. Dat zeventig een volledige periode is, aldus een volle staat, blijkt eveneens uit deze plaatsen; bij Jesaja: “Het zal geschieden te dien dage, dat Tyrus aan de vergetelheid zal overgeleverd worden *zeventig jaren*, naar de dagen van één koning; *aan het einde der zeventig jaren* zal voor Tyrus het gezang der loonhoer zijn; want het zal geschieden *aan het einde der zeventig jaren*, Jehovah zal Tyrus bezoeken”, xxiii: 15, 17; Tyrus staat voor de erkenningen van het goede en het ware welke der Kerk zijn, n. 1201, welke aan de vergetelheid zullen worden prijsgegeven; zeventig jaren voor een volledige periode van begin tot einde; naar de dagen van één koning, staat voor den staat van het ware binnen de Kerk; de dagen immers zijn de staten, n. 6505, en de koning is het ware, n. 1672, 2015, 2069, 3009, 5044, 5068, 6148; een ieder die het overweegt, kan zien dat hier onder Tyrus niet Tyrus wordt verstaan, en dat zonder den inwendigen zin niet kan worden gevat wat het is dat Tyrus zeventig jaren aan de vergetelheid zal worden overgeleverd, en wat het zeggen wil dat dit is naar de dagen van één koning, en wat de overige dingen. Bij Jeremia: “Het ganse land zal zijn tot verlating, tot verwoesting; en deze natiën zullen den koning van Babel dienen *zeventig jaren*; en het zal geschieden, wanneer de *zeventig jaren* vervuld zijn, Ik zal bezoeken over den koning van Babel, en over deze natie hun ongerechtigheid”, xxv: 11, 12; hfdst. xxix: 10; zeventig jaren voor den vollen staat van verlating en verwoesting; dat betekende de gevangenschap van zeventig jaren welke het Joodse volk gewerd. Bij Daniël: “*Zeventig weken* zijn besloten over uw volk, en over uw stad der heiligheid, om de overtreding te voleinden, en om de zonden te verzegelen, en om de ongerechtigheid te verzoenen, en om de gerechtigheid der eeuwen aan te brengen, en om te verzegelen het gezicht en den profeet, en om te zalven het Heilige der heiligen”, ix: 24; zeventig klaarlijkend voor den vollen staat, zo voor de volledige periode voordat de Heer zou komen;

vandaar wordt van Hem gezegd dat Hij kwam in de volheid des tijds; dat de zeventig weken de volle staat zijn, blijkt uit de afzonderlijke dingen in dat vers, namelijk dat er zo vele besloten zijn om de overtreding te voleinden, voorts om de ongerechtigheid te verzoenen, en om de gerechtigheid der eeuwen aan te brengen, om het gezicht en den profeet te verzegelen, om het Heilige der heiligen te zalven; deze afzonderlijke dingen sluiten de volheid in; eender ook de terstond volgende dingen daar: “Weet dan, en doorvat: van den uitgang des woords tot aan het herstel en den bouw van Hierosolyma, tot aan den Messias, den Vorst, *zeven weken*”, vers 25; daar staat zeven voor den vollen staat; dat zeven evenzeer als zeventig een vollen staat betekent, zie men vlak boven; Hierosolyma staat hier klaarblijkend voor de nieuwe Kerk, want Hierosolyma werd teen niet gebouwd, maar vernietigd.

6509. Vers 4, 5, 6, *En de dagen zijns bewenens gingen voorbij; en Jozef sprak tot het huis van Farao, al zeggende: Indien ik, ik bid u, genade heb gevonden in uw ogen, spreekt, ik bid u, in de oren van Farao, al zeggende: Mijn vader heeft mij bezworen, al zeggende: Zie, ik sterf; in mijn graf hetwelk ik mij in het land Kanaän heb gegraven, daar zult gij mij begraven: en nu, laat mij opklimmen, ik bid u, en mijn vader begraven, en ik zal wederkeren. En Farao zeide: Klim op en begraaf uw vader, gelijk als hij u heeft bezworen*, En de dagen zijns bewenens gingen voorbij, betekent dat de staten van droefenis voltrokken waren; en Jozef sprak tot het huis van Farao, betekent den invloed van het Inwendige in het natuurlijk gemoed; al zeggende: Indien ik, ik bid u, genade heb gevonden in uw ogen, betekent opdat het goed worde opgenomen; spreekt, ik bid u, in de oren van Farao, al zeggende, betekent de dringende bede dat het toestemme; mijn vader heeft mij bezworen, betekent dat de Kerk hem ter harte gaat; al zeggende: Zie, ik sterf, betekent dat zij ophield te zijn; in mijn graf hetwelk ik mij in het land Kanaän heb gegraven, daar zult gij mij begraven, betekent dat zij moet worden wederopgewekt waar zij tevoren is geweest; en nu, laat mij opklimmen, ik bid u, en mijn vader begraven, betekent de wederopwekking van de Kerk daar uit het Inwendige; en ik zal wederkeren, betekent de aanwezigheid in het natuurlijk gemoed; en Farao zeide: Klim op en begraaf uw vader, betekent de beaming dat de Kerk wederopgewekt moge worden; gelijk als hij u heeft bezworen, betekent omdat zij hem ter harte gaat.

6510. En de dagen zijns bewenens gingen voorbij; dat dit betekent dat de staten van droefenis voltrokken waren, staat vast uit de betekenis van zij gingen voorbij, zijnde het voltrokkene; uit de betekenis van de dagen des bewenens, zijnde de staten der droefenis, waarover boven n. 6500; dat de dagen staten zijn, n. 6505.

6511. En Jozef sprak tot het huis van Farao; dat dit den invloed van het Inwendige in bet natuurlijk gemoed betekent, staat vast uit de betekenis van spreken, zijnde de invloed, waarover n. 2951, 5481, 5743, 5797; uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, waarover boven n. 6499; uit de betekenis van het huis, zijnde het gemoed, waarover n. 4973, 5023; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde het natuurlijke, waarover n. 5160, 5799, 6015; daaruit blijkt dat met Jozef sprak tot het huis van Farao de invloed van het Inwendige in het natuurlijk gemoed wordt aangeduid.

6512. Al zeggende: Indien ik, ik bid u, genade heb gevonden in uw ogen; dat dit betekent opdat het goed worde opgenomen, staat vast uit de betekenis van genade in de ogen vinden, zijnde een formule van inboezeming, aldus opdat het goed worde opgenomen; men zie n. 4975, 6178.

6513. Spreekt, ik bid u, in de oren van Farao, al zeggende; dat dit de dringende bede betekent dat het toestemme, staat vast uit de betekenis van spreekt, ik bid u, zijnde de dringende bede; en uit de betekenis van de oren, zijnde de gehoorzaamheid, waarover n. 2542, 3869, 4551, 4652 tot 4660; hier de toestemming, omdat het tot den koning is gericht; de gehoorzaamheid is ook een toestemming, maar gehoorzaamheid wordt gezegd wanneer van geringeren sprake is, doch toestemming, wanneer van hogergeplaatsten sprake is.

6514. Mijn vader heeft mij bezworen; dat dit betekent dat hem de Kerk ter harte gaat, staat vast uit de uitbeelding van Israël, die hier de vader is, zijnde de geestelijke Kerk, waarover n. 4286, 6426; uit de betekenis van bezworen, zijnde innerlijk verplicht zijn, hier ter harte gaan, want wie innerlijk en zo door het geweten verplicht is, die doet het omdat het hem ter harte gaat; vandaar wordt dit hier met bezworen aangeduid.

6515. Al zeggende: Zie, ik sterf; dat dit betekent dat zij ophield te zijn, namelijk de Kerk, staat vast uit de betekenis van sterven, zijnde niet langer zijn, waarover n. 494; en dat het de laatste tijd der Kerk is, wanneer zij den geest geeft, n. 2908, 2917, 2923.

6516. In mijn graf hetwelk ik mij in het land Kanaän heb gegraven, daar zult gij mij begraven; dat dit betekent dat zij, namelijk de Kerk, moet worden wederopgewekt waar zij tevoren was geweest, staat vast uit de betekenis van het graf en van begraven, zijnde de wederopwekking, waarover n. 5551; en uit de betekenis van het land Kanaän, zijnde het Rijk des Heren en de Kerk, waarover n. 1413, 1437, 1607, 1866, 3038, 3481, 3705, 4240, 4447. De oorzaak dat Jakob in het land Kanaän, waar Abraham en Jischak begraven waren, en niet elders begraven wilde worden, was deze, dat zijn nakomelingen het zouden

bezitten, en dat hij zo onder de zijnen zou liggen; doch in den inwendigen zin wordt niet dit maar iets anders aangeduid, namelijk de wederverwekking en de wederopstanding, omdat daar de Kerk is; want met de begrafenis wordt in den inwendigen zin de wederverwekking en de wederopstanding aangeduid, n. 2916, 2917, 4621, 5551; en met het land Kanaän de Kerk, zoals blijkt uit de hierboven aangehaalde plaatsen; en met Abraham, Jischak, en Jakob wordt de Heer aangeduid ten aanzien van het Goddelijke zelf en het Goddelijk Menselijke, en in den betrekkelijken zin het Rijk des Heren ten aanzien van het inwendige en het uitwendige ervan, n. 1965, 1989, 2011, 3245, 3305 einde, 4615, 6098, 6185, 6276; dit nu wordt in den inwendigen zin met de begrafenis van hen daar aangeduid; vandaar is bij de Joden die aan de wederopstanding geloven, nog de mening gebleven dat zij, alhoewel elders begraven zijnde, nochtans daar zullen wederopstaan. Dat er wordt gezegd dat de Kerk moet worden wederopgewekt *waar zij tevoren was geweest*, komt omdat de Kerk des Heren van de oudste tijden aan daar was geweest; men zie n. 3686, 4447, 4454, 4516, 4517, 5136; vandaar eveneens kwam het dat het Abraham werd bevolen daarheen te gaan, voorts eveneens dat de nakomelingen van Jakob daar werden binnengeleid, en zulks niet ter oorzaak hiervan dat dat land heiliger was dan de overige, maar omdat van de oudste tijden aan alle plaatsen daar, zowel de gewesten als de steden, voorts eveneens de bergen en de rivieren, uitbeeldend waren voor zulke dingen die van het Rijk des Heren zijn, en de namen zelf die daaraan waren gegeven, zulke dingen behelsden; want iedere naam die aan de ene of andere plaats, en eveneens aan een persoon vanuit den Hemel wordt gegeven, behelst het hemelse en het geestelijke; en wanneer die vanuit den Hemel is gegeven, dan wordt hij daar doorvat; en het was de Oudste Kerk, welke hemels was en gemeenschap met den Hemel had, die daaraan de namen had gegeven. De oorzaak derhalve dat daar wederom de Kerk kwam, was deze dat een Woord zou worden gegeven waarin alle en de afzonderlijke dingen uitbeeldend en aanduidend zouden zijn voor de geestelijke en de hemelse dingen, en dat zo het Woord in den Hemel evenzeer zou worden verstaan als op aarde; hetgeen geenszins had kunnen geschieden; indien niet de namen der plaatsen en der personen ook hadden aangeduid; vandaar komt het dat de nakomelingen van Jakob daar werden binnengeleid, en vandaar profeten daar werden opgewekt door wie het Woord werd geschreven, en eveneens derhalve bij de nakomelingen van Jakob het uitbeeldende van een Kerk werd ingesteld; daaruit blijkt waarom er is gezegd dat de Kerk moet worden opgewekt waar zij tevoren was geweest, Dat de namen die in het Woord zijn, dingen betekenen, zie men in n. 1224, 1264, 1876, 1888, 4442, 5225,

behalve in zeer vele andere plaatsen waar het is ontvouwd wat zij betekenen; doch dat de namen die in het Woord zijn, in den Hemel worden doorvat naar wat zij betekenen, en dit zonder onderricht, is een verborgenheid die nog niemand weet; en daarom moet het worden gezegd: Wanneer het Woord wordt gelezen, dan vloeit de Heer in en leert; er zijn, hetgeen wonderbaarlijk is, eveneens in de geestelijke wereld geschriften, welke ik enige malen heb gezien, en welke ik heb kunnen lezen, maar niet verstaan; zij worden echter door de goede geesten en de Engelen helder verstaan, omdat zij samenstemmen met hun universele taal; en het werd te weten gegeven dat de afzonderlijke woorden daar tot de afzonderlijke lettergrepen toe zulke dingen behelzen die van die wereld zijn, aldus geestelijke dingen, en dat zij daar worden doorvat vanuit de aanbazing en vanuit de aandoening die uit het uitspreken ervan voortspruit, aldus vanuit de zachter en scherper klankgeving; maar dit zal misschien nauwelijks iemand geloven. Dit is opengedekt opdat men wete dat de namen in het Woord, omdat zij in den Hemel zijn ingeschreven, daar terstond worden doorvat naar wat zij betekenen.

6517. En nu, laat mij opklimmen, en mijn vader begraven; dat dit de wederopwekking van de Kerk daar uit het Inwendige betekent, staat vast uit de betekenis van begraven worden, zijnde de wederopwekking, waarover vlak boven n. 6516; uit de uitbeelding van Israël, die hier de vader is, zijnde de Kerk, waarover ook boven n. 6514; en uit de uitbeelding van Jozef, die dit van zich zegt, zijnde het Inwendige, waarover n. 6499.

6518. En ik zal wederkeren; dat dit de aanwezigheid in het natuurlijk gemoed betekent, staat vast uit de betekenis van wederkeren, zijnde de aanwezigheid, want in den inwendigen zin betekenen vertrekken en gaan leven, n. 3335, 4882, 5493, 5605; vandaar is teruggaan of wederkeren de aanwezigheid des levens daar vanwaar men vertrokken was, want het gemoed is daar nochtans aanwezig; dat het de aanwezigheid in het natuurlijk gemoed is, komt omdat met het land van Egypte tot hetwelk hij zou wederkeren, het natuurlijk gemoed wordt aangeduid, n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301.

6519. En Farao zeide: Klim op en begraaf uw vader; dat dit de beaming betekent dat de Kerk wederopgewekt moge worden, staat vast uit de dingen die vlak boven in n. 6517 zijn gezegd, waar eendere woorden staan; dat het de beaming is, is duidelijk.

6520. Gelijk als hij u heeft bezworen; dat dit betekent omdat zij hem ter harte gaat, staat vast uit de betekenis van bezweren, zijnde ter harte gaan, waarover boven n. 6514.

6521. Vers 7, 8, 9. *En Jozef klom op om zijn vader te begraven; en met hem klommen op alle knechten van Farao, de ouderen van zijn huis, en al de ouderen des lands van Egypte. En het ganse huis van Jozef, en zijn broeders, en het huis zijns vaders; alleen hun kleine kinderen, en hun kudden van kleinvee, en hun kudden van grootvee, lieten zij achter in het land Goschen. En er klom op met hem ook de wagen, ook ruiters, en het heir was zeer zwaar.* En Jozef klom op om zijn vader te begraven, betekent het Inwendige tot de instauratie van de Kerk; en met hem klommen op alle knechten van Farao, betekent dat het de wetenschappelijke dingen van het natuurlijke aan zich aanbond; de ouderen van zijn huis, betekent die welke zouden samenstemmen met het goede; en al de ouderen des lands van Egypte, betekent die welke zouden samenstemmen met het ware; en het ganse huis van Jozef, betekent de hemelse dingen van het geestelijke; en zijn broeders, betekent de ware dingen daaruit; en het huis zijns vaders, betekent het geestelijk goede; alleen hun kleine kinderen, betekent de onschuld; en hun kudde van kleinvee, betekent de naastenliefde; en hun kudden van grootvee, betekent de oefeningen der naastenliefde; lieten zij achter in het land Goschen, betekent dat die dingen waren in het binnenste der wetenschappelijke dingen der Kerk; en er klom op met hem ook de wagen, betekent de leerstellige dingen; ook ruiters, betekent de verstandelijke dingen; en het heir was zeer zwaar, betekent de ware en de goede dingen verbonden.

6522. En Jozef klom op om zijn vader te begraven; dat dit het Inwendige tot de instauratie van de Kerk betekent, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, waarover boven n. 6499; uit de betekenis van begraven warden, zijnde de wederopwekking, waarover n. 6516; aldus de instauratie, omdat ervan wordt gesproken met betrekking tot de Kerk; en uit de uitbeelding van Israël, die hier de vader is, zijnde de Kerk, waarover n. 4286, 6426.

6523. En met hem klommen op alle knechten van Farao; dat dit betekent dat het de wetenschappelijke dingen van het natuurlijke aan zich aanbond, staat vast uit de betekenis van met hem opklimmen, zijnde aan zich aanbinden; want omdat het op bevel geschiedde dat zij opklommen. bond hij ze aan zich aan; en uit de betekenis van de knechten van Farao, zijnde de wetenschappelijke dingen van het natuurlijke; met Farao immers wordt het natuurlijke in het gemeen uitgebeeld, n. 5160, 5799, 6015 einde; en omdat in het natuurlijke de wetenschappelijke dingen zijn, zijn het deze die met zijn knechten worden aangeduid, zoals eveneens met de Egyptenaren, n. 1164, 1165, 1186, 1462, 4749, 4964, 4966, 6004, 5700, 5702.

6524. De ouderen van zijn huis; dat dit betekent die welke zouden samenstemmen met het goede, staat vast uit de betekenis van de ouderen, zijnde de voornaamste dingen der wijsheid, aldus welke samenstemmen met het goede, waarover aanstonds; en uit de betekenis van het huis, zijnde het goede, waarover n. 2559, 3652, 3720, 4982. Dat de ouderen de voornaamste dingen der wijsheid zijn, komt omdat de ouden in het Woord de wijzen betekenen, en in den zin die los is van den persoon de wijsheid; aangezien de twaalf stammen van Israël alle ware en goede dingen in een samenvatting betekenden, waren over dezelve vorsten en eveneens ouderen gesteld, en met de vorsten werden de primaire ware dingen aangeduid, welke van het inzicht zijn, en met de ouderen de voornaamste dingen der wijsheid, aldus welke van het goede zijn; dat de vorsten de primaire ware dingen betekenen, welke van het inzicht zijn, zie men in n. 1482, 2089, 5044; dat echter de ouderen de voornaamste dingen der wijsheid betekenden, en de ouden de wijsheid, blijkt uit deze plaatsen; bij David: “Zij zullen Jehovah verheffen in de vergadering des volks, en *in de zitting der ouden* zullen zij Hem loven”, Psalm CVII: 32; de vergadering des volks staat voor hen die in de ware dingen zijn die van het inzicht zijn, want van vergadering wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen, n. 6355, en eveneens van volk, n. 1259, 1260, 2928, 3295, 3581; de zitting der ouden staat voor hen die in het goede zijn, hetwelk der wijsheid is; de wijsheid immers is van het leven, aldus van het goede; het inzicht echter is van de erkenissen, aldus van het ware, n. 1555. Bij denzelfde: “*Meer dan de ouden ben ik wijs*, omdat ik Uw bevelen heb bewaard,” Psalm CXIX: 100; de ouden staan klaarlijkend voor den wijze. Desgelijks bij Job: “*In de ouden is de wijsheid, in de lengte der dagen het inzicht*”, XII: 12, Bij Mozes: “*Voor het grijze haar zult gij opstaan, en eren zult gij de aangezichten des ouden*”, Levit, XIX: 32; dit was bevolen omdat de ouden de wijsheid uitbeeldden. Bij Johannes: “Op de tronen zag ik *de vier en twintig ouderen zittende*, bekleed met witte bekleedselen, die op hun hoofden gouden kronen hadden”, Apoc, IV: 4; de ouderen staan voor de dingen die der wijsheid zijn, aldus welke van het goede zijn; dat de ouderen die dingen zijn, blijkt uit de beschrijving, namelijk dat zij op tronen zaten, bekleed waren met witte bekleedselen, en gouden kronen op de hoofden hadden; de tronen immers zijn de ware dingen van het inzicht vanuit het goede hetwelk der wijsheid is, n. 5313; de witte bekleedselen eender; dat de bekleedselen de ware dingen zijn, n. 1073, 4545, 4763, 5248, 5954; en dat van het witte wordt gesproken met betrekking tot het ware, n. 3301, 5319; de gouden kronen op de hoofden zijn de goede dingen der wijsheid; het goud immers is het goede der liefde, n. 113, 1551, 1552, 5658; en het hoofd

is het hemelse, waar de wijsheid is, n. 4938, 4939, 5328, 6436; wijzen worden diegenen geheten die in den derden of binnensten Hemel zijn, inzichtsvollen echter zij die in den middelsten of tweeden Hemel zijn, aldus zij die den Heer niet zo dicht nabij zijn, Bij denzelfde: “Alle Engelen stonden rondom den troon, en de *ouderen*, en de vier dieren”, Apoc, VII: II; de ouderen ook voor de dingen die der wijsheid zijn. Ook in deze volgende plaatsen; bij Jesaja: “De knaap zal zich verheffen *tegen den oude*, en de verachte tegen den geëerde”, III: 5. Bij denzelfde: “Jehovah Zebaoth zal regeren in den berg Zions, en in Hierosolyma, en *voor haar ouderen* zal heerlijkheid zijn”, XXIV: 23. Bij Jeremia: “Mijn priesters en mijn *ouderen* hebben in de stad den geest gegeven, omdat zij spijsze voor zich hebben gezocht om daarmede hun ziel te verkwikken”, Klaagl. I: 19, Bij denzelfde: “Haar koning en *haar vorsten* onder de natiën; geen wet; zij zitten op de aarde, zij zwijgen stil, *de ouderen der dochter Zions*”, Klaagl, II: 9, 10. Bij denzelfde: “Zij hebben de vrouwen in Zion verkracht, de maagden in de steden van Jehudah, de *vorsten* zijn door hun hand opgehangen, *de aangezichten der ouden zijn niet geëerd geweest*, de ouderen hielden op aan de poort”, Klaagl. V: II, 12, 14. Bij Ezechiël: “Ellende zal op ellende komen, en er zal gerucht op gerucht zijn; derhalve zullen zij van den profeet het gezicht zoeken, maar de wet is vergaan van den priester, en *de raad van de ouderen*; de koning zal rouwen, en de *vorst* zal met verbijstering bekleed zijn”, VII: 26, 27. Bij Zacharia: “Nog zullen er *oude mannen* en *vrouwen* wonen in de straten van Hierosolyma, en de man in wiens hand zijn staf is vanwege de veelheid der dagen”, VIII: 3, 4. Opdat de *ouderen* de dingen zouden uitbeelden die der wijsheid zijn, werd er van den geest van Mozes genomen en aan hen gegeven, weswege zij profeteerden, Num. XI: 16 en vervolg. De ouderen staan in den tegenovergestelden zin voor de dingen die strijdig zijn met de wijsheid, Ezech. VIII: II, 12.

6525. En alle ouderen des lands van Egypte; dat dit betekent die zouden samenstemmen met het ware, staat vast uit de betekenis van de ouderen, zijnde de voornaamste dingen der wijsheid, aldus samenstemmend met het goede, waarover nu boven in n. 6524 is gehandeld; hier samenstemmend met het ware, want de dingen die samenstemmen met het goede, stemmen ook samen met het ware; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waar de wetenschappelijke dingen zijn, waarover n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301; aldus eveneens waar de ware dingen zijn, want de wetenschappelijke dingen zijn de ware dingen van. het natuurlijk gemoed, en wanneer zij waar zijn, worden zij wetenschappelijke ware dingen genoemd.

6526. En het ganse huis van Jozef; dat dit de hemelse dingen van het geestelijke betekent, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het hemelse van het geestelijke, waarover n. 4286, 4592, 4963, 5307, 5331, 5332; vandaar zijn het huis van Jozef de hemelse dingen van het geestelijke.

6527. En zijn broeders; dat dit de ware dingen daaruit betekent, staat vast uit de betekenis van de zonen van Israël, die hier de broeders van Jozef zijn, zijnde de geestelijke ware dingen, waarover n. 5414, 5879, 5951, welke ware dingen ook zijn vanuit het Inwendig Hemelse, hetwelk Jozef is, maar door het geestelijk goede, hetwelk Israel is.

6528. En het huis zijns vaders; dat dit het geestelijk goede betekent, staat vast uit de uitbeelding van Israël, die hier de vader is, zijnde het geestelijk goede, waarover n. 3654, 4598, 5801, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833; vandaar zijn het huis van hem in een samenvatting al de dingen die van dat goede zijn.

6529. Alleen hun kleine kinderen; dat dit de onschuld betekent, staat vast uit de betekenis van de kleine kinderen, zijnde de onschuld, waarover n. 430, 3183, 5608.

6530. En hun kudden van kleinvee; dat dit de naastenliefde betekent, staat vast uit de betekenis van de kudden van kleinvee, zijnde het innerlijk goede der naastenliefde, waarover n. 5913, 6048.

6531. En hun kudden van grootvee; dat dit de oefeningen der naastenliefde betekent, staat vast uit de betekenis van de kudden van grootvee, zijnde de uiterlijke goede dingen der naastenliefde, waarover n. 2566, 5913, 6048, aldus de oefeningen ervan, want deze zijn de uiterlijke goede dingen der naastenliefde.

6532. Lieten zij achter in het land Goschen; dat dit betekent dat die dingen waren in het binnenste der wetenschappelijke dingen [der Kerk], staat vast uit de betekenis van het land Goschen, zijnde het middelste of het binnenste in het natuurlijke, waar de wetenschappelijke dingen der Kerk zijn, waarover n. 5910, 6028, 6031, 6068; dat de innerlijke en de uiterlijke goede dingen der onschuld en der naastenliefde, n. 6529, 6530, 6531, in dat binnenste waren, wordt daarmee aangeduid dat zij de kleine kinderen, de kudden van kleinvee en de kudden van grootvee in het land Goschen achterlieten, want de dingen die ergens worden achtergelaten, zijn daar; aldus wordt met *zij lieten achter* hier in den inwendigen zin niet aangeduid achterlaten, maar daar zijn, namelijk in het binnenste der wetenschappelijke dingen der Kerk, zijnde het land Goschen.

6533. En er klom op met hom ook de wagen; dat dit de leerstellige dingen betekent, staat vast uit de betekenis van den wagen, zijnde de leerstellige dingen, waarover n. 5321, 5945.

6534. Ook ruiters; dat dit de verstandelijke dingen betekent, staat vast uit de betekenis van de ruiters, zijnde de dingen die des verstands zijn, want met het paard wordt het verstandelijke aangeduid, n. 2760, 2761, 2762, 3217, 5321, 6125. Dat de ruiters de dingen zijn die des verstands zijn, kan verder vaststaan uit deze plaatsen; bij Mozes: "Jehovah alleen leidde hem; *Hij deed hem rijden op de hoogten der aarde*, Deut, xxxii: 12, 13, waar gehandeld wordt over de Oude Kerk; doen rijden op de hoogten der aarde, staat voor begiftigen met een hoger verstand. Bij David: "In Uw eer stijg op, *en rijd op het woord der waarheid*, en der zachtmoedigheid, en der gerechtigheid, en Uw rechterhand zal U wonderbaarlijke dingen leren", Psalm xlv: 5, waar over den Heer wordt gehandeld; rijden op het woord der waarheid, voor in het verstand zelf van het ware zijn. Bij denzelfde: "Zingt Gode, looft Zijn Naam, verheft *Hem Die rijdt op de wolken*, door Jah, Zijn Naam", Psalm lxviii: 5; ook Jaar aangaande den Heer; de wolken voor den letterlijken zin des. Woords, voorrede tot hfdst. xviii van Genesis, n. 4060, 4391, 5922, 6343 einde; rijden op dezelve, voor zijn in den inwendigen zin, waar het ware in zijn inzicht en wijsheid is, Bij Zacharia: "Te dien dage zal Ik *alle paard* met verbijstering slaan, en *zijn ruiter met woede*, en over het huis van Jehudah zal Ik Mijn oog openen; *echter zal Ik alle paard der volken met blindheid slaan*", xii: 4; het paard voor het verstandelijke, en de ruiter voor het verstand; wie ziet niet dat paard hier niet een paard is, noch ruiter een ruiter, maar dat iets, zodanigs wordt aangeduid dat geslagen kan worden met verbijstering en woede, alsmede met blindheid; dat dit het verstand is, is duidelijk. Dat met de paarden en de ruiters de verstandelijke dingen worden aangeduid, en in den tegenovergestelden zin de redeneringen en de valse dingen daaruit, kan vaststaan bij Johannes: "Ik zag, en ziet, een *wit paard*, en *die daarop zat* had een boog; en hem is een kroon gegeven; deze ging uit overwinnende. Toen ging uit een *ander paard, rossig*, en *hem die daarop zat* werd het gegeven om den vrede weg te nemen van de aarde, en opdat zij elkander over en weer zouden doden; deswege werd hem een groot slagzwaard gegeven. Ik zag, en ziet, een *zwart paard*, en *die daarop zat* had een weegschaal in de hand. Ik zag dan, en ziet, een *vaal paard*, en *die daarop zat*, diens, naam was de dood", Apoc. vi: 2, 4, 5, 6, 8; dat hier de paarden en de daarop zittenden zulke dingen betekenen die van het verstand van het ware zijn, en in den tegenovergestelden zin die welke van het valse zijn, blijkt uit de afzonderlijke dingen; het witte paard en die daarop zat,

staat voor het verstand van het ware vanuit het Woord; dat Hij die op het witte paard zat, de Heer is ten aanzien van het Woord, wordt met openlijke woorden gezegd in Apoc, XIX: 11, 13, 16; het rossige paard en die daarop zat, staat voor de redeneringen vanuit de begeerten van het boze, waarmede de ware dingen vanuit het Woord geweld wordt aangedaan; het zwarte paard en die daarop zat, staat voor het uitgeblust verstandelijke van het ware; en het vale paard en die daarop zat, staat voor de verdoemenis deswege. De paarden en de ruiters staan in den tegenovergestelden zin voor het verdraaide verstand en de valse dingen daaruit, ook bij Ezechiël: “Ohola hoereerde onder Mij, en zij beminde haar geliefden, overheden en aanvoerders, jongelingen van verlangen allen, *ruiters rijdende op paarden*. Haar zuster Oholibah kreeg de zonen van Aschur lief, overheden en aanvoerders, nabij zijnde, bekleed met volmaakt sieraad, *ruiters rijdende op paarden*, jongemannen van verlangen allen”, XXIII: 5, 6, 12; Ohola staat voor de verdraaide geestelijke Kerk, zijnde Samaria, en Oholiba voor de verdraaide hemelse Kerk, zijnde Hierosolyma; de Israëlieten immers, die van Samaria waren, beeldden de geestelijke Kerk uit; de Joden echter, die van Hierosolyma waren, beeldden de hemelse Kerk uit; de Assyriërs en de zonen van Aschur staan voor de redenering tegen de ware dingen des geloofs, n. 1186; ruiters rijdende op paarden, staan voor het verdraaide verstand, vanwaar de valse dingen zijn. Bij Habakuk: “Ik ben opwekkende de Chaldeën, een bittere en onstuimige natie, doortrekkende in de breedte der aarde, om habitakels te erven die niet de hare zijn, wier *paarden lichter* zijn dan de luipaarden, scherper dan de avondwolven, *zodat haar ruiters zich uitspreiden*, weswege *haar ruiters* van verre komen”, I: 6, 8; de Chaldeën staan voor hen die in valse dingen zijn, maar in de uitwendige dingen in ware dingen schijnen te zijn, aldus voor de ontwijding van het ware, Babel echter voor de ontwijding van het goede, n. 1182, 1368; doortrekken in de breedte der aarde, staat voor de ware dingen vernietigen; dat de breedte der aarde het ware is, zie men in n. 3433, 3434, 4482; daaruit blijkt dat de ruiters die zich uitspreiden en van verre aankomen, de dingen zijn die van het verdraaide verstand zijn, aldus de valse dingen.

6535. En het heir was zeer zwaar; dat dit betekent de ware en de goede dingen verbonden, staat vast uit de betekenis van het heir, zijnde de ware en de goede dingen, waarover n. 3448; en omdat hier de ware en de goede dingen welke zowel worden aangeduid met de ouderen van het huis van Faraó en de ouderen van het land van Egypte, als die welke worden aangeduid met het huis van Jozef en met zijn broeders, alsmede met het huis huns vaders,

tezamen waren, worden derhalve met het zeer zware heir hier de verbonden ware en goede dingen aangeduid.

6536. Vers 10, 11. *En zij kwamen tot den dorsvloer van Atad, welke in den overgang van den Jordaan is, en zij rouwklaagden daar een grote en zeer zware rouwklage, en hij maakte zijn vader een rouw zeven dagen. En de inwoner van het land, de Kanaäniet, zag den rouw in den dorsvloer van Atad, en zij zeiden: Dit is een zware rouw voor de Egyptenaren; deswege noemde men den naam ervan Avel Mizraïm, welke is in den overgang van den Jordaan.* En zij kwamen tot den dorsvloer van Atad, betekent den eersten staat; welke in den overgang van den Jordaan is, betekent welke de staat van inwijding in de erkentissen van het goede en het ware is; en zij rouwklaagden daar een grote en zeer zware rouwklage, betekent de smart, en hij maakte zijn vader een rouw zeven dagen, betekent het einde der smart; en de inwoner van het land, de Kanaäniet, zag den zwaren rouw in den dorsvloer van Atad, betekent het opmerken van de smart door het goede der Kerk; en zij zeiden: Dit is een zware rouw voor de Egyptenaren, betekent dat er smart is, voor de wetenschappelijke dingen voordat zij worden ingewijd in de ware dingen der Kerk; deswege noemde men den naam ervan Avel Mizraïm, betekent het hoedanige der smart.

6537. En zij kwamen tot den dorsvloer van Atad; dat dit den eersten staat betekent, staat vast uit de betekenis van den dorsvloer, zijnde waar het goede van het ware is, want in den dorsvloer is het koren, en met het koren wordt het goede aangeduid dat vanuit het ware is, n. 5295, 5410; en eveneens het ware van het goede, n. 5959; en uit de betekenis van Atad, zijnde het hoedanige van dien staat, zoals met de namen van plaatsen elders; dat met den dorsvloer van Atad de staat wordt aangeduid, namelijk tot het goede en het ware der Kerk, komt omdat die was in den overgang van den Jordaan, en daarmee wordt de inwijding tot de erkentissen van het goede en het ware aangeduid, waarover in hetgeen aanstonds volgt; de Jordaan was immers de eerste grens tot het land Kanaän, en omdat met het land Kanaän de Kerk wordt aangeduid, worden aldus met den Jordaan de dingen aangeduid die de eerste der Kerk zijn, of waardoor de ingang tot de Kerk open ligt; vandaar komt het dat met den dorsvloer van Atad de eerste staat wordt aangeduid; en omdat de eerste staat werd aangeduid, vond de rouw aan den dorsvloer plaats, aangezien hij was aan deze zijde van den Jordaan, en daar het land Kanaän in den aanblik lag, waarmee de Kerk wordt aangeduid. Dat de dorsvloer betekent waar het goede van het ware en het ware van het goede is, aldus waar de dingen zijn die der Kerk zijn, staat vast bij Joël: “Zonen van Zion, verheugt u, en verblijdt u in Jehovah, uw God; *de dorsvloeren zijn vol koren*, en de perskuipen lopen over

van most en olie”, II: 23, 24; de zonen van Zion staan voor de ware dingen vanuit het goede; de dorsvloeren zijn vol van koren, staat daarvoor dat er overvloed is van ware en goede dingen. Bij Hoschea: “Verblijd u niet, o Israë!, omdat gij gehoereerd hebt onder uw God, gij hebt het hoerenloon bemind *op alle dorsvloeren des korens*; de *dorsvloer* en de perskuip zal hen niet weiden, en de most zal haar liegen”, IX: 1, 2; hoereren en het hoerenloon beminnen staat voor de ware dingen vervalsen en de vervalste dingen liefhebben; de dorsvloeren des korens staan voor de vervalste ware dingen van het goede. Omdat de dorsvloer het goede en eveneens het ware betekende, vierden zij derhalve dan wanneer zij vanuit den dorsvloer inzamelden, het feest der tabernakels, waarover bij Mozes: “Het feest der tabernakels zult gij u houden zeven dagen, *wanneer gij ingezameld zult hebben van uw dorsvloer*, en van uw perskuip”, Deut. XVI: 13; het feest der tabernakels betekende den heiligen eredienst, aldus den eredienst vanuit het goede en het ware, n. 3312, 4391.

6538. Welke in den overgang van den Jordaan is; dat dit betekent welke de staat van inwijding is in de erkentissen van het goede en het ware, staat vast uit de betekenis van den Jordaan, zijnde de inwijding in de erkentissen van het goede en het ware, aldus zijnde het eerste van het Rijk des Heren en van de Kerk ten aanzien van den ingang, en het laatste ten aanzien van den uitgang, waarover n. 4255; dat de rivieren waar het land Kanaän zijn grens vond, uitbeeldend waren voor de laatsten in het Rijk des Heren, zie men in n. 1585, 4116, 4240; vandaar komt het dat met den overgang van den Jordaan de inwijding wordt aangeduid in de erkentissen van het goede en het ware, want de erkentissen van het goede en het ware zijn de eerste dingen waardoor de mens wordt ingewijd in de dingen die der Kerk zijn.

6539. En zij rouwklaagden daar een grote en zeer zware rouwklage; dat dit de smart betekent, staat vast uit de betekenis van de rouwklage, zijnde de smart; de smart die hier wordt aangeduid, is de smart van de inwijding, waarover vlak boven n. 6537; want voordat de erkentissen van het goede en het ware, welke de initiamenten zijn, in het goede kunnen worden ingeplant, en zo tot het goede der Kerk worden, is er smart; er moet immers een andere staat over het natuurlijke worden gebracht, en daar moeten de wetenschappelijke dingen anders geordend worden, aldus moeten de dingen die de mens tevoren liefhad, vernietigd worden; daarom moet hij ook verzoeking ondergaan; vandaar de smart welke wordt uitgebeeld met de zware rouwklage die zij weeklaagden.

6540. En hij maakte zijn vader een rouw zeven dagen; dat dit het einde der smart betekent, staat vast uit de betekenis van den rouw, zijnde de smart

voordat de erkenenissen van het goede en het ware zijn ingeplant, waarover nu boven n. 6539; en uit de betekenis van zeven dagen, zijnde een volledige periode van begin tot einde, waarover n. 728, 2044, 3845, 6508; hier dus het einde, omdat zij nadat die dagen waren afgelopen, den Jordaan overgingen.

6541. En de inwoner van het land, de Kanaäniet, zag den zwaren rouw in den dorsvloer van Atad; dat dit het opmerken van de smart betekent door het goede der Kerk, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde het opmerken, waarover n. 2150, 3764, 4723, 5400; uit de betekenis van den inwoner, zijnde het goede, waarover n. 2268, 2451, 2712, 3613; uit de betekenis van het land, hier van dat van Kanaän, waar de inwoner, de Kanaäniet, was, zijnde de Kerk, waarover n. 1413, 1437, 1607, 1866, 3038, 3481, 3705; uit de betekenis van den rouw, zijnde de smart, waarover vlak boven n. 6539, 6540; en uit de betekenis van den dorsvloer van Atad, zijnde de eerste staat, namelijk der inwijding, waarover n. 6537, 6538. Daaruit blijkt dat met de inwoner van het land, de Kanaäniet, zag den zwaren rouw in den dorsvloer van Atad, het opmerken van de smart door het goede der Kerk wordt aangeduid.

6542. En zij zeiden: Dit is een zware rouw voor de Egyptenaren; dat dit betekent dat er smart is voor de wetenschappelijke dingen voordat zij worden ingewijd in de ware dingen der Kerk, staat vast uit hetgeen boven in n. 6539 is gezegd, waar deze dingen zijn ontvouwd.

6543. Deswege noemde men den naam ervan Avel Mizraïm; dat dit het hoedanige der smart betekent, staat vast uit de betekenis van den naam en van den naam noemen, zijnde het hoedanige, waarover n. 144, 145, 1754, 1896, 2009, 2724, 3006, 3421; en dat oudtijds narren werden gegeven welke dingen en staten betekenden, aldus het hoedanige, n. 1946, 3422, 4298; derhalve wordt het hoedanige zelf aangeduid met Avel Mizraïm, met welken naam in de oorspronkelijke taal wordt aangeduid *Rouw der Egyptenaren*.

6544. Vers 12, 13. *En zijn zonen deden aldus, gelijkterwijs hij hun had geboden. En zijn zonen droegen hem tot het land Kanaän, en zij begroeven hem in de spelonk des akkers van Machpelah, welke Abraham met den akker had gekocht tot een bezit des grafs van Efron, den Chittiet, op de aangezichten van Mamre.* En zijn zonen deden aldus, gelijkterwijs hij hun had geboden, betekent de uitwerking volgens den invloed; en zijn zonen droegen hem tot het land Kanaän, betekent dat de Kerk daarheen werd overgebracht; en zij begroeven hem, betekent de wederopwekking daar; in de spelonk des akkers van Machpelah, betekent den aanvang der wederverwekking; welke Abraham met den akker had gekocht, betekent hen die de Heer had verlost; tot een bezit des grafs van Efron, den Chittiet, betekent hen die het ware en het goede

des geloofs opnemen, en zich laten wederverwekken; op de aangezichten van Mamre, betekent het hoedanige en het hoevele.

6545. En zijn zonen deden aldus, gelijkerwijs hij hun had geboden; dat dit de uitwerking volgens den invloed betekent, staat vast uit de betekenis van zij deden, zijnde de uitwerking; en uit de betekenis van gebieden, zijnde de invloed, waarover n. 5486, 5732.

6546. En zijn zonen droegen hem tot het land Kanaän; dat dit betekent dat de Kerk daarheen werd overgebracht, staat vast uit de betekenis van zij droegen, zijnde overgebracht worden, namelijk de Kerk, want deze wordt met het land Kanaän aangeduid, n. 1413, 1437, 1607, 1866, 3038, 3481, 3705; waarom de Kerk daarheen werd overgebracht, zie men boven in n. 6516.

6547. En zij begroeven hem; dat dit de wederopwekking daar betekent, staat vast uit de betekenis van begraven worden, zijnde de wederopwekking, waarover n. 5551, 6516.

6548. In de spelonk des akkers van Machpelah; dat dit den aanvang der wederverwekking betekent, staat vast uit de betekenis van de spelonk des akkers van Machpelah, zijnde het geloof in het duistere, waarover n. 2935; en dat Machpelah de wederverwekking is, n. 2970; aldus de aanvang der wederverwekking, want dan is het geloof in het duistere.

6549. Welke Abraham met den akker had gekocht; dat dit diegenen betekent die de Heer had verlost, staat vast uit de betekenis van kopen, zijnde de verlossing, waarover n. 6458, 6461; en uit de uitbeelding van Abraham, zijnde de Heer, waarover n. 1965, 1989, 2011, 2172, 2198, 3245, 3305 einde, 3439, 3703, 4615, 6098, 6185, 6276; en uit de betekenis van den akker, zijnde de Kerk, waarover n. 2971, 3766; daaruit blijkt dat met welke Abraham met den akker had gekocht diegenen worden aangeduid die van de Kerk zijn, die de Heer had verlost.

6550. Tot een bezit des grafs van Efron, den Chittiet; dat dit diegenen betekent die het ware en het goede des geloofs opnemen, en zich laten wederverwekken, staat vast uit de betekenis van het graf, zijnde de wederverwekking, waarover n. 2916, 2917, 5551, 6459; en uit de uitbeelding van Efron, den Chittiet, zijnde diegenen bij wie het goede en het ware kunnen worden opgenomen, waarover n. 6458.

6551. Op de aangezichten van Mamre; dat dit het hoedanige en het hoevele betekent, staat vast uit de betekenis van Mamre, zijnde het hoedanige en het hoevele der zaak waaraan het is toegevoegd, waarover n. 2970, 2980, 4613, 6456. Dat enig speciale daarmede wordt aangeduid dat Abraham de spelonk des akkers van Machpelah had gekocht welke voor Mamre is, van

Efron, den Chittiet, kan hieruit vaststaan dat dit zo vaak wordt herhaald, zoals in Gen. XXIII: “Gevestigd werd *de akker van Efron, welke in Machpelah was, welke voor Mamre was*”, vers 17; verder: “Daarna begroef Abraham Sarah, zijn echtgenote, *tot de spelonk des akkers van Machpelah op de aangezichten van Mamre*”, en wederom: “Gevestigd werd *de akker en de spelonk* welke daarin was, aan Abraham tot een *bezit des grafs, van de zonen Cheths*”, aldaar vers 19, 20. Voorts Genesis XXV: “Zij begroeven Abraham *tot de spelonk van Machpelah, tot het veld van Efron, den zoon van Zochar, den Chittiet, welke op de aangezichten van Mamre is, den akker dien Abraham kocht van de zonen Cheths*”, vers 9, 10; Genesis XLIX: “Begraaf mij *in de spelonk die is in den akker van Machpelah, welke op de aangezichten van Mamre is*, in het land Kanaän, *welke Abraham met den akker heeft gekocht van Efron, den Chittiet*, tot een bezit des grafs. *De koop van den akker en van de spelonk*, welke daarin is, *van de zonen Cheths*”, vers 30, 31, 32; en in dit hoofdstuk: “Zij begroeven hem *in de spelonk des akkers van Machpelah, welke Abraham met den akker had gekocht*, tot een bezit des grafs *van Efron, den Chittiet*, op de aangezichten van Mamre”. Het speciale dat met deze veelvuldige herhaling in bijna eendere woorden wordt aangeduid, is dat door Abraham, Jischak, en Jakob de Heer wordt uitgebeeld; met hun begrafenis de wederopstanding en de wederopwekking; met de spelonk des akkers van Machpelah de aanvang der wederverwekking; met Efron den Chittiet zij die het goede des geloofs opnemen, en zich laten wederverwekken; en met de zonen Cheths de geestelijke Kerk; aldus worden, omdat die dingen in totaal samengenomen de instauratie van de geestelijke Kerk betekenen, derhalve zo vaak de zelfde dingen herhaald.

6552. Vers 14. *En Jozef keerde weder naar Egypte, hij en zijn broeders, en allen die met hem waren opgeklommen om zijn vader te begraven, nadat hij zijn vader had begraven.* En Jozef keerde weder naar Egypte, hij en zijn broeders, betekent het leven van het Inwendig Hemelse en van de ware dingen des geloofs in de wetenschappelijke dingen; en allen die met hem waren opgeklommen om zijn vader te begraven, betekent alle dingen die bevorderlijk zijn tot de wederverwekking; nadat hij zijn vader had begraven, betekent om de Kerk weder op te wekken.

6553. En Jozef keerde weder naar Egypte, hij en zijn broeders; dat dit het leven van het Inwendig Hemelse en van de ware dingen des geloofs in de wetenschappelijke dingen betekent, staat vast uit de betekenis van wederkeren, zijnde leven, waarover n. 5614, 6518; uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendig Hemelse, waarover n. 5869, 5877, 6177; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, die hier zijn broeders zijn, zijnde de ware dingen des geloofs

in een samenvatting, waarover n. 5414, 5879, 5951; en uit de betekenis van Egypte, zijnde de wetenschappelijke dingen, waarover n. 1164, 1165, 1186, 1462, 4749, 4964, 4966. Over het leven van het Inwendig Hemelse en van de ware dingen des geloofs in de wetenschappelijke dingen is gehandeld in de hoofdstukken waar gehandeld wordt over Jozef dat hij heer werd van het land van Egypte, en aangesteld over het huis van Farao; en daarna waar wordt gehandeld over het reizen van de zonen Jakobs naar Jozef, en over het komen van hen en van hun vader Jakob naar Egypte, waarover n. 6004, 6023, 6071, 6052, 6077.

6554. En allen die met hem waren opgeklommen om zijn vader te begraven; dat dit alle dingen betekent die bevorderlijk zijn tot de wederverwekking, staat vast uit de betekenis van begraven worden, zijnde de wederverwekking en de wederopstanding, waarover n. 2916, 2917, 4621, 6516; en zijnde de opwekking en de restauratie van de Kerk, n. 5551, 6516; alle dingen die daartoe bevorderlijk zijn, worden aangeduid met allen die met hem opklommen; het waren immers het ganse huis van Jozef, voorts het huis zijns vaders, alsmede de ouderen van het huis van Farao, en de ouderen van het land van Egypte; en met het huis van Jozef worden de hemelse dingen van het geestelijke aangeduid, n. 6526; met het huis zijns vaders alle dingen die van het geestelijk goede zijn, n. 6528; met de ouderen van het huis van Farao de dingen die zouden samenstemmen met het goede, n. 6524; en met de ouderen van het land van Egypte die welke zouden samenstemmen met het ware, n. 6525; daaruit blijkt dat met allen die met hem waren opgeklommen om te begraven, alle dingen worden aangeduid die bevorderlijk zijn tot de wederverwekking. Dat begraven nu eens de wederverwekking, dan weer de wederopstanding betekent, en eveneens de opwekking en de restauratie der Kerk, komt omdat die betekenissen iets eenders behelzen; de wederverwekking immers is de wederopstanding, want wanneer de mens wordt wederverwekt, zo wordt hij van een dode een levende, aldus staat hij weder op; eender wanneer de Kerk bij den mens wordt opgewekt en geïnstaurerd, want dit geschiedt door de wederverwekking, aldus door de wederopstanding uit den dood tot het leven.

6555. Nadat hij zijn vader had begraven; dat dit betekent om de Kerk weder op te wekken, staat vast uit de betekenis van begraven worden, zijnde de wederopwekking xxv: “Zij begroeven Abraham *tot de spelonk van Machpelah, tot het veld van Efron*, den zoon van Zochar, den Chittiet, welke op de aangezichten van Mamre is, den akker dien Abraham kocht van de zonen Cheths”, vers 9, 10; Genesis XLIX: “Begraaf mij *in de spelonk die is in den akker van Machpelah, welke op de aangezichten van Mamre is*, in het land Kanaän,

welke Abraham met den akker heeft gekocht van Efron, den Chittiet, tot een bezit des grafs. De koop van den akker en van de spelonk, welke daarin is, van de zonen Cheths”, vers 30, 31, 32; en in dit hoofdstuk: “Zij begroeven hem *in de spelonk des akkers van Machpelah, welke Abraham met den akker had gekocht* tot een bezit des grafs van *Efron, den Chittiet*, op de aangezichten van Mamre”. Het speciale dat met deze veelvuldige herhaling in bijna eendere woorden wordt aangeduid, is dat door Abraham, Jischak, en Jakob de Heer wordt uitgebeeld; met hun begrafenis de wederopstanding en de wederopwekking; met de spelonk des akkers van Machpelah de aanvang der wederopwekking; met Efron den Chittiet zij die het goede des geloofs opnemen, en zich laten wederverwekken; en met de zonen Cheths de geestelijke Kerk; aldus worden, omdat die dingen in totaal samengenomen de instauratie van de geestelijke Kerk betekenen, derhalve zo vaak de zelfde dingen herhaald.

6552. *Vers 14. En Jozef keerde weder naar Egypte, hij en zijn broeders, en allen die met hem waren opgeklommen om zijn vader te begraven, nadat hij zijn vader had begraven.* En Jozef keerde weder naar Egypte, hij en zijn broeders, betekent het leven van het Inwendig Hemelse en van de ware dingen des geloofs in de wetenschappelijke dingen; en allen die met hem waren opgeklommen om zijn vader te begraven, betekent alle dingen die bevorderlijk zijn tot de wederopwekking; nadat hij zijn vader had begraven, betekent om de Kerk weder op te wekken.

6553. En Jozef keerde weder naar Egypte, hij en zijn broeders; dat dit het leven van het Inwendig Hemelse en van de ware dingen des geloofs in de wetenschappelijke dingen betekent, staat vast uit de betekenis van wederkeren, zijnde leven, waarover n. 5614, 6518; uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendig Hemelse, waarover n. 5869, 5877, 6177; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, die hier zijn broeders zijn, zijnde de ware dingen des geloofs in een samenvatting, waarover n. 5414, 5879, 5951; en uit de betekenis van Egypte, zijnde de wetenschappelijke dingen, waarover n. 1164, 1165, 1186, 1462, 4749, 4964, 4966. Over het leven van het Inwendig Hemelse en van de ware dingen des geloofs in de wetenschappelijke dingen is gehandeld in de hoofdstukken waar gehandeld wordt over Jozef dat hij heer werd van het land van Egypte, en aangesteld over het huis van Farao; en daarna waar wordt gehandeld over het reizen van de zonen Jakobs naar Jozef, en over het komen van hen en van hun vader Jakob naar Egypte, waarover n. 6004, 6023, 6071, 6052, 6077.

6554. En allen die met hem waren opgeklommen om zijn vader te begraven; dat dit alle dingen betekent die bevorderlijk zijn tot de wederopwekking,

staat vast uit de betekenis van begraven worden, zijnde de wederverwekking en de wederopstanding, waarover n. 2916, 2917, 4621, 6516; en zijnde de opwekking en de instauratie van de Kerk, n. 5551, 6516; alle dingen die daartoe bevorderlijk zijn, worden aangeduid met allen die met hem opklommen; het waren immers het ganse huis van Jozef, voorts het huis zijns vaders, alsmede de ouderen van het huis van Farao, en de ouderen van het land van Egypte; en met het huis van Jozef worden de hemelse dingen van het geestelijke aangeduid, n. 6526; met het huis zijns vaders alle dingen die van het geestelijk goede zijn, n. 6528; met de ouderen van het huis van Farao de dingen die zouden samenstemmen met het goede, n. 6524; en met de ouderen van het land van Egypte die welke zouden samenstemmen met het ware, n. 6525; daaruit blijkt dat met allen die met hem waren opgeklommen om te begraven, alle dingen worden aangeduid die bevorderlijk zijn tot de wederverwekking. Dat begraven nu eens de wederverwekking, dan weer de wederopstanding betekent, en eveneens de opwekking en de instauratie der Kerk, komt omdat die betekenissen iets eenders behelzen; de wederverwekking immers is de wederopstanding, want wanneer de mens wordt wederverwekt, zo wordt hij van een dode een levende, aldus staat hij weder op; eender wanneer de Kerk bij den mens wordt opgewekt en geïnstauréerd, want dit geschiedt door de wederverwekking, aldus door de wederopstanding uit den dood tot het leven.

6555. Nadat hij zijn vader had begraven; dat dit betekent om de Kerk weder op te wekken, staat vast uit de betekenis van begraven worden, zijnde de wederopwekking van de Kerk, waarover vlak boven n. 6554; en uit de uitbeelding van Israël, zijnde de geestelijke Kerk, waarover n. 4286, 6426, 6514, 6517, 6522.

6556. Vers 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21. *En Jozefs broeders zagen dat hun vader dood was, en zij zeiden: Misschien zal Jozef ons haat toedragen, en al wedergevende ons wedergeven al het boze dat wij hem hebben toegediend. En zij geboden tot Jozef, al zeggende: Uw vader heeft geboden alvorens hij stierf, al zeggende: Aldus zult gij tot Jozef zeggen: Ik bid u, vergeef, ik bid u, de overtreding uwer broederen, en hun zonde, omdat zij u het boze hebben toegediend; en nu, vergeef, ik bid u, de overtreding der knechten van den God uws vaders; en Jozef weende als zij tot hem spraken. En zijn broeders gingen ook, en zij vielen voor hem neder, en zij zeiden: Zie, wij zijn u tot knechten. En Jozef zeide tot hen: Vreest niet, omdat, ben ik voor God in de plaats. En gij hadt het boze over mij gedacht, God heeft het ten goede gedacht, om te doen volgens dezen dag, om een groot volk levend te maken. En nu, vreest niet, ik zal onderhouden u en uw kleine kinderen; en hij troostte hen, en hij sprak op hun hart.* En Jozefs broeders zagen dat hun

vader dood was, betekent de van het ware en het goede vervreemde dingen, en de bemerking dat de Kerk is opgewekt; en zij zeiden: Misschien zal Jozef ons haat toedragen, betekent dat zij het Inwendige hebben verworpen; en al wedergevende ons wedergeven al het boze dat wij hem hebben toegediend, betekent dat derhalve een straf dreigt naar hetgeen zij verdiend hebben: en zij geboden tot Jozef, al zeggende, betekent den invloed uit het Inwendige en de doorvatting daaruit; uw vader heeft geboden alvorens hij stierf, al zeggende, betekent dat het is uit het gebod der Kerk; aldus zult gij tot Jozef zeggen, betekent de doorvatting uit het Inwendige wat er moet worden gedaan; ik bid u, vergeef, ik bid u, de overtreding uwer broederen, en hun zonde, betekent de smeekbede en de boetedoening; omdat zij u het boze hebben toegediend, betekent dat zij zich hadden afgekeerd van het goede en het ware welke invloeien; en nu, ik bid u, vergeef, ik bid u, de overtreding der knechten van den God uws vaders, betekent de boetedoening en de erkenning van de Goddelijke dingen der Kerk; en Jozef weende als zij tot hem spraken, betekent de opneming vanuit de liefde; en zijn broeders gingen ook, en zij vielen voor hem neder, betekent de onderwerping van de dingen die in het natuurlijke zijn, onder het Inwendige; en zij zeiden: Zie, wij zijn u tot knechten, betekent dat zij niet hun eigen meester zullen zijn; en Jozef zeide tot hen: Vreest niet, betekent de verkwikking uit het Inwendige; omdat, ben ik voor God in de plaats, betekent dat God voorziening zal treffen; en gij hadt het boze over mij gedacht, betekent dat de dingen die vervreemd waren, niets dan het boze beogen; God heeft het ten goede gedacht, betekent dat het Goddelijke hetzelfde ten goede keert; om te doen volgens dezen dag, betekent dat het is volgens de orde uit het eeuwige; om een groot volk levend te maken, betekent dat daaruit het leven is voor hen die in de ware dingen van het goede zijn; en nu, vreest niet, betekent dat zij niet bezorgd moeten zijn; ik zal onderhouden u en uw kleine kinderen, betekent dat zij zullen leven door het Inwendige uit het Goddelijke door het ware hetwelk des verstands is, en door het goede hetwelk des wils is; en hij troostte hen, betekent de hoop; en hij sprak op hun hart, betekent het vertrouwen.

6557. En Jozefs broeders zagen dat hun vader dood was; dat dit de van het ware en het goede vervreemde dingen betekent, en de bemerking dat de Kerk is opgewekt, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde verstaan en bemerken, waarover n. 2150, 2325, 2807, 3764, 3863, 4403 tot 4421, 4567, 4723, 5400; uit de uitbeelding van de zonen van Jakob, die hier de broeders zijn, zijnde de van het ware en het goede vervreemde dingen; toen zij immers Jozef wilden doden, en zij hem verkochten, beeldden zij de van het ware en

het goede vervreemde dingen uit; dat die staat hier wordt aangeduid, blijkt uit hun woorden “Zij zeiden: Misschien zal Jozef ons haat toedragen, en al wedergevende ons wedergeven al het boze dat wij hem hebben toegediend”; vandaar komt het dat zij toen het tegengestelde hebben uitgebeeld; uit de betekenis van dood zijn, zijnde wederopgewekt zijn, namelijk de Kerk, waarover n. 3326, 3498, 3505, 4618, 4621, 6036, 6221; en uit de uitbeelding van Israëel, die hier de vader is, zijnde de Kerk, waarover n. 4286, 6426; daaruit blijkt dat met Jozefs broeders zagen dat hun vader dood was, de bemerking wordt aangeduid van de zijde van de dingen die van het ware en het goede zijn vervreemd, dat de Kerk is opgewekt.

6558. En zij zeiden: Misschien zal Jozef ons haat toedragen; dat dit betekent dat zij het Inwendige hebben verworpen, staat vast uit de betekenis van haat toedragen, zijnde zich afkeren en verwerpen; en uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, waarover n. 6177, 6224; niet dat Jozef hen heeft verworpen, maar dat zij Jozef hebben verworpen; dat aan het Inwendige, zijnde Jozef, datgene wordt toegekend wat van het uitwendige is, zijnde diens broeders, is volgens den schijn, zoals dat aan Jehovah haat en wraak wordt toegekend, welke evenwel bij den mens zijn.

6559. En al wedergevende ons wedergeven al het boze dat wij hem hebben toegediend; dat dit betekent dat derhalve een straf dreigt naar hetgeen zij verdiend hebben, staat vast uit de betekenis van het boze wedergeven dat wij hem hebben toegediend, zijnde de straf naar hetgeen zij verdiend hebben, want het wedergeven van het boze dat iemand geschiedt, is de straf vanuit hetgeen men verdiend heeft. Hoe het gesteld is met het wedergeven van het boze, of met de straffen in de geestelijke wereld, moet gezegd worden, omdat daaruit blijkt wat de inwendige zin dezer woorden is: Indien de boze geesten enig boze doen in de wereld der geesten boven datgene uit waarmede zij zich vanuit het leven in de wereld hebben doordrenkt, zo zijn terstond bestraffers aanwezig en kastijden hen, geheel en al volgens den graad dien zij overschrijden; want het is een wet in het andere leven dat niemand erger moet worden dan hij in de wereld is geweest; zij die gestraft worden, weten volstrekt niet vanwaar die kastijders weten dat het boze boven datgene uitgaat waarmede zij zich hadden doordrenkt, maar zij worden daarover ingelicht dat er zulk een orde in het andere leven is dat het boze zelf de straf met zich heeft, zo dat het boze der daad geheel en al verbonden is met het boze der straf, dat is, dat in het boze zelf de straf ervan gelegen is; en derhalve dat het volgens de orde is dat de vergelders terstond aanwezig zijn; aldus geschiedt wanneer boze geesten in de wereld der geesten het boze doen; doch in hun hel kastijdt

de een den ander volgens het boze waarmede zij zich daadwerkelijk in de wereld hadden doordrenkt, want dat boze dragen zij met zich in het andere leven. Hieruit kan vaststaan hoe het moet worden verstaan dat derhalve een straf dreigt naar hetgeen zij verdiend hebben, hetgeen wordt aangeduid met al wedergevende ons wedergeven al het boze dat wij hem hebben toegediend. Wat echter de goede geesten aangaat, indien deze bij geval boos spreken of het boze doen, zo worden zij niet gestraft, maar het wordt hun vergeven, en zij worden eveneens verontschuldigd, want het doel van hen is niet boos spreken of het boze doen, en zij weten dat zulke dingen bij hen zijn opgewekt door de hel, zo dat zij niet zijn voortgekomen uit hun schuld; dit merkt men ook op aan hun verweer, en daarna aan hun smart.

6560. En zij geboden tot Jozef, al zeggende: dat dit den invloed uit het Inwendige betekent en de doorvatting daaruit, staat vast uit de betekenis van gebieden, zijnde de invloed, waarover n. 5486, 5732; uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, waarover n. 6177, 6224; en uit de betekenis van zeggen, zijnde de doorvatting, waarover meermalen; vandaar wordt met zij geboden tot Jozef, al zeggende, de invloed uit het Inwendige aangeduid, en daaruit de doorvatting. Dat zij geboden tot Jozef de invloed is uit het Inwendige in het uitwendige, niet echter uit het uitwendige in het Inwendige, is omdat alle invloed komt uit het Innerlijke, en nooit enige invloed uit het uiterlijke; men zie n. 6322.

6561. Uw vader heeft geboden alvorens hij stierf, al zeggende; dat dit betekent dat het is uit het gebod der Kerk, staat vast uit de betekenis van Israël, die hier de vader is, zijnde de Kerk, waarover n. 4286, 6426; en uit de betekenis van gebieden, zijnde de invloed, waarover vlak boven n. 6560; hier het gebod, omdat het der Kerk is, aldus uit het Goddelijke; en uit de betekenis van alvorens hij stierf, zijnde toen er nog de Kerk was. Dat het is uit het gebod der Kerk dat men zijn broeder of den naaste moet vergeven, staat vast uit des Heren woorden bij Mattheus: “Petrus zeide tot Jezus: Heer, hoe menigmaal zal mijn broeder tegen mij zondigen, en moet ik hem vergeven; tot zevenmaal toe? Jezus zeide tot hem: Ik zeg u, niet tot zevenmaal toe, maar tot zeventigmaal zeven maal”, XVIII: 21, 22; maar bij de Joodse natie was het ingeënt dat zij nooit zouden vergeven, maar een ieder tot vijand zouden hebben die hen op de ene of de andere wijze had beledigd, en zij meenden dan dat het hun geoorloofd was hem haat toe te dragen, en naar believen te behandelen, en te doden; de oorzaak hiervan was deze dat die natie in de uitwendige dingen alleen zonder het inwendige was, aldus in geen gebod der

inwendige Kerk; vandaar kwam het dat Jozefs broeders zozeer vreesden dat Jozef hun haat zou toe dragen en hun het boze vergelden.

6562. Aldus zult gij tot Jozef zeggen; dat dit de doorvatting uit het Inwendige betekent wat er moet worden gedaan, staat vast uit de betekenis van zeggen in de historische dingen des Woords, zijnde de doorvatting, waarover n. 1791, 1815, 1819, 1822, 1898, 1919, 2080, 2619, 2862, 3509, 5687, 5743; en uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, waarover n. 6177, 6224, 6560; dat het de doorvatting is *wat er moet worden gedaan*, wordt aangeduid met *aldus* zult gij zeggen.

6563. Ik bid u, vergeef, ik bid u, de overtreding uwer broederen, en hun zonde; dat dit de smeekbede en de boetedoening betekent, staat vast uit de betekenis van ik bid u, vergeef, ik bid u, zijnde de smeekbede; en dat het ook de boetedoening is, blijkt uit de belijdenis dat zij overtreden en gezondigd hebben, en eveneens uit hetgeen volgt, namelijk dat zij zich aan Jozef tot knechten opdroegen. Er wordt gezegd overtreding en eveneens zonde terwille van het huwelijk van het ware en het goede in de afzonderlijke dingen des Woords, want de overtreding duidt het boze tegen het ware aan, hetgeen minder is, en de zonde het boze tegen het goede, hetgeen erger is; vandaar komt het dat het ene en het andere wordt gezegd, zoals eveneens elders, zoals in Genesis hfdst. xxxi: “Jakob zeide tot Laban: Wat is *mijn overtreding*, wat *mijn zonde*, dat gij mij hebt achtervolgd”, vers 36. Bij Jesaja: “Ik zal *uw overtredingen* verdelen zoals een wolk, en *uw zonden* zoals een wolk”, xlv: 22. Bij Ezechiël: “*In zijn overtreding* welke hij *overtreden* heeft, en *in zijn zonde* welke hij *gezondigd* heeft, in die zal hij sterven”, xviii: 24. Bij denzelfde: “Terwijl *uw overtredingen* worden onthuld, zodat *uw zonden* verschijnen in al uw werken”, xxi: 24. Bij David: “Gezegend is hij wiens *overtreding* vergeven, wiens *zonde* bedekt is”, Psalm xxxii: 1.

6564. Omdat zij u het boze hebben toegediend; dat dit betekent dat zij zich hadden afgekeerd van het goede en het ware welke invloeden, staat vast uit de betekenis van het boze, zijnde de afkeer, waarover n. 5746; dat het de afkeer van het goede en het ware is welke invloeden, wordt aangeduid met zij hebben *u* toegediend, want Jozef is het Inwendig Hemelse en Goede, n. 5805, 5826, 5827, 5869, 5877, door hetwelk het goede en het ware invloeden uit den Heer. Met den invloed door het Inwendige is het aldus gesteld: De Heer vloeit aanhoudend door het Inwendige van den mens in met het goede en het ware; het goede geeft het leven en de warmte ervan, zijnde de liefde, het ware echter geeft de verlichting en het licht ervan, zijnde het geloof; maar wanneer die invloed bij de bozen verder doorgaat, namelijk in de uiterlijke dingen,

zo ondervindt hij tegenstand en wordt verworpen, of wordt verdraaid, dan wel verstikt, en dan worden naar gelang van de verwerping, de verdraaiing, of de verstikking de innerlijke dingen gesloten, terwijl er alleen hier en daar een ingang openstaat zoals door spleten rondom; vandaar blijft er voor den mens het vermogen aan van denken en willen, maar tegen het ware en het goede; die toesluiting dringt meer en meer naar de uiterlijke dingen door naar gelang van het leven van het boze, en van de overreding van het valse daaruit, en dit tot aan het zinlijke toe, vanuit hetwelk daarna de denking is; de wellusten en de appetijten nemen dan alles weg; in zulk een staat zijn zij die in de hellen zijn; want aan de bozen die in het andere leven komen, worden de inachtnemingen van het eerbare en het goede terwille van gewin, eerbewijzen, en faam afgenomen, en dan zijn zij in het zinlijke.

6565. En nu, ik bid u, vergeef, ik bid u, de overtreding der knechten van den God uws vaders; dat dit de boetedoening betekent en de erkenning van de Goddelijke dingen der Kerk, staat vast uit de betekenis van ik bid u, vergeef, ik bid u, de overtreding, zijnde de belijdenis dat zij hebben overtreden, en de boetedoening; uit de betekenis van de knechten van den God uws vaders, zijnde de erkenning van de Goddelijke dingen der Kerk, want daarmede dat zij zeggen dat zij de knechten van den God zijns vaders zijn, erkennen zij dat zij den God der Kerk dienen; bijgevolg erkennen zij de Goddelijke dingen daar; met Israël immers, die hier de vader is, wordt de Kerk aangeduid, n. 4286, 6426.

6566. En Jozef weende als zij tot hem spraken; dat dit de opneming vanuit de liefde betekent, staat vast uit de betekenis van wenen, zijnde een aanduiding zowel van de treurigheid als van de liefde, waarover n. 3801, 5480, 5873, 5927, 5930; uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendig Hemelse, waarover n. 5805, 5826, 5827, 5869, 5877, 6177, 6224; en uit de betekenis van spreken, zijnde de invloed, en de opneming daaruit, waarover n. 5797; de invloed immers is uit het Inwendig Hemelse, zijnde Jozef, en de opneming is van de zijde van de ware dingen in het natuurlijke, zijnde zijn broeders; daaruit blijkt dat met Jozef weende als zij tot hem spraken de opneming vanuit de liefde wordt aangeduid.

6567. En zijn broeders gingen ook, en zij vielen voor hem neder; dat dit de onderwerping betekent van de dingen die in het natuurlijke zijn, onder het Inwendige, staat vast uit de uitbeelding van de zonen Israëls, die hier de broeders zijn, zijnde de geestelijke ware dingen in het natuurlijke, waarover n. 5414, 5879, 5951; uit de betekenis van zij vielen voor hem neder, zijnde de onderwerping; en uit de betekenis van Jozef, zijnde het Inwendige, waarover

n. 6499; daaruit blijkt dat met zijn broeders gingen en vielen voor hem neder, de onderwerping wordt aangeduid van de dingen die in het natuurlijke zijn, onder het Inwendige. In dit hoofdstuk wordt gehandeld over de instauratie van de geestelijke Kerk, en hier nu over de onderwerping van de dingen die in het natuurlijke zijn, onder het Inwendige, aangaande welke onderwerping men moet weten dat de geestelijke Kerk geenszins bij iemand kan worden ingesteld indien niet de dingen die van den natuurlijken of uitwendigen mens zijn, onderworpen waren aan den geestelijken of inwendigen mens; zolang alleen het ware dat des geloofs is, bij den mens overheerst, en niet het goede dat der naastenliefde is, zolang is de natuurlijke of uitwendige mens niet onderworpen aan den geestelijken of inwendigen; doch zodra het goede heerst, onderwerpt zich de natuurlijke of uitwendige mens, en dan wordt die mens een geestelijke Kerk. Dat het aldus is, wordt hieraan gekend dat hij vanuit aandoening doet wat het ware leert, en dat hij niet tegen die aandoening handelt, hoezeer het natuurlijke ook begeert; de aandoening zelf en vandaar de rede heerst, en onderjukt in het natuurlijke de verkwikkelijke dingen der liefde van zich en van de wereld, alsmede de begoochelingen welke daar de wetenschappelijke dingen hebben vervuld; en tenslotte aldus, dat die onderwerping tot de liefelijke dingen van hem behoort; en dan rust het natuurlijke, en daarna stemt het samen, en wanneer het samenstemt, neemt het deel aan het liefelijke van het Inwendige. Hieruit kan men weten wat er wordt verstaan onder de onderwerping van de dingen die in het natuurlijke zijn onder het Inwendige, welke onderwerping wordt aangeduid met zijn broeders gingen, en zij vielen voor hem neder, en zij zeiden: Zie, wij zijn u tot knechten.

6568. En zij zeiden: Zie, wij zijn u tot knechten; dat dit betekent dat zij niet hun eigen meester zullen zijn, staat vast uit de betekenis van de knechten, zijnde zonder het vrije vanuit het eigene zijn, aldus niet hun eigen heer en meester, waarover n. 5760, 5763.

6569. En Jozef zeide tot hen: Vreest niet; dat dit de verkwikking uit het Inwendige betekent, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, waarover boven n. 6499; en uit de betekenis van vreest niet, zijnde niet bezorgd zijn, en omdat Jozef hen in hetgeen nu volgt van die bezorgdheid afbrengt door hen te troosten en op hun hart te spreken, wordt hier derhalve met vreest niet de verkwikking aangeduid.

6570. Omdat, ben ik voor God in de plaats; dat dit betekent dat God voorziening zal treffen, staat vast uit de betekenis van ben ik voor God in de plaats, zijnde niet God zijn, maar dat God voorziening zal treffen.

6571. En gij hadt het boze over mij gedacht; dat dit betekent dat de dingen die vervreemd waren, niets dan het boze beogen, staat vast uit de uitbeelding van de zonen van Jakob, die hier gij zijn, zijnde de van het ware en het goede vervreemde dingen, waarover boven n. 6557; toen zij immers het boze dachten tegen Jozef, beeldden zij de vervreemde dingen uit; uit de betekenis van over mij het boze denken, zijnde het boze beogen, want het boze dat men tegen iemand denkt, dat beoogt men; en omdat de vervreemde dingen niet het goede kunnen beogen, wordt er derhalve gezegd dat zij *niets dan* het boze beogen. Hiermede dat de van het ware en het goede vervreemde dingen niets dan het boze beogen, is het aldus gesteld: de mens die van het goede en het ware is vervreemd, beoogt niets dan heft boze, want hij kan het goede niet beogen; en wat hij beoogt, dat regeert bij hem, en is derhalve gelegen in al zijn denkingen, en eveneens in de kleinste dingen van hem, want het oogmerk of het doel is het eigenlijke leven zelf van den mens; het doel immers is zijn liefde, en de liefde is het leven; en, wat meer is, de mens is geheel en al zodanig als het einddoel bij hem is, en eveneens is zijn beeltenis zodanig in het licht des Hemels; en, wat u wellicht zal verwonderen, hoedanig zijn beeltenis in het genveen is, zodanig is de beeltenis van de kleinste dingen van zijn wil; aldus is de mens gans en al zijn einddoel. Daaruit kan vaststaan dat een mens die een boos einddoel is, in genen dele kan zijn onder hen die goede einddoelen zijn, aldus wie in de hel, in genen dele in den Hemel is; immers, de einddoelen zijn met elkander in botsing, en de goede einddoelen overwinnen, omdat zij uit het Goddelijke zijn; daarvandaan kan ook vaststaan dat diegenen niet waar denken die geloven dat een ieder in den Hemel kan worden binnengelaten vanuit allene barmhartigheid; indien immers hij die een boos einddoel is, in den Hemel komt, zo verkeert zijn leven in nood zoals iemand die in den doodstrijd terneder ligt, en wordt hij afgrijselijk gemarteld, behalve nog dat hij in het licht des Hemels daar als een duivel verschijnt. Daaruit blijkt dat zij die vervreemd zijn van het ware en het goede, niet anders dan het boze kunnen denken; en dat dit boze in de kleinste dingen van hun denking en wil is, blijkt duidelijk uit de sfeer die vanuit dezulken van verre wordt uitgewasemd; het wordt immers vanuit die doorvat hoedanig zij zijn; die sfeer is als het ware een geestelijke uitdamping vanuit de afzonderlijke dingen des levens.

6572. God heeft het ten goede gedacht; dat dit betekent dat het Goddelijke hetzelfde ten goede keert, staat vast uit de betekenis van denken ten goede, zijnde beogen, waarover vlak boven n. 6571, maar omdat het van God wordt gezegd, is het ten goede keren, want hetgeen God beoogt, dat doet Hij.

6573. Om te doen volgens dezen dag; dat dit betekent dat het is volgens de orde uit het eeuwige, staat vast uit de betekenis van doen wanneer het wordt gezegd van het Goddelijke, zijnde de orde, want al wat het Goddelijke doet, is orde; en uit de betekenis van volgens dezen dag, zijnde uit het eeuwige, waarover n. 2838, 3998, 4304, 6165, 6298.

6574. Om een groot valk levend te maken; dat dit betekent dat daaruit het leven is voor hen die in de ware dingen van het goede zijn, staat vast uit de betekenis van levend maken, zijnde het geestelijk leven, waarover n. 5890, 6032; uit de betekenis van het volk, zijnde het ware, waarover n. 1259, 1260, 3295, 3581, 4619, hier het ware van het goede, omdat er wordt gezegd een groot volk; het ware immers dat vanuit het goede is, is groot vergeleken bij het ware vanuit hetwelk het goede is, want dat ware, namelijk hetwelk vanuit het goede is, is in zich het goede, omdat het gevormd is uit het goede, aldus het goede in zijn vorm. De woorden die Jozef nu tot zijn broeders sprak, namelijk *“Gij hadt het boze over mij gedacht, God heeft het ten goede gedacht, om te doen volgens dezen dag, om een groot volk levend te maken”*, zijn woorden die een verborgenheid des Hemels in zich bevatten; de verborgenheid die zij bevatten is deze: De Heer laat het den helsen in het andere leven toe, de goeden in verzoeking te leiden, bijgevolg om valse en boze dingen in te gieten; hetgeen zij ook met alle inspanning doen, want wanneer zij dat doen, zijn zij in hun leven en in het verkwikkelijke des levens; maar dan is de Heer Zelf onmiddellijk en door de Engelen middellijk aanwezig bij hen die in verzoeking zijn, en Hij wederstaat door de valse dingen der helse geesten te weerleggen en het boze van hen te verstrooien; vandaar verkwikking, hoop, en overwinning; zo worden de ware dingen des geloofs en de goede dingen der naastenliefde bij hen die in de ware dingen van het goede zijn, innerlijk ingeplant en sterker bevestigd; dit is het middel waardoor het geestelijk leven wordt gegeven. Hieruit kan vaststaan wat in den inwendigen zin wordt aangeduid met de woorden in dit vers, namelijk dat zij die vervreemd zijn van het ware en het goede, zoals de geesten zijn die verzoeking teweegbrengen, niets dan het boze beogen, maar dat het Goddelijke het ten goede keert, en dit volgens de orde uit het eeuwige, waarvandaan diegenen het leven hebben die in de ware dingen van het goede zijn. Men moet immers weten dat de helse geesten aan wie het wordt toegestaan de goeden aldus te treiteren, niets dan het boze beogen; zij willen ze immers met alle kracht vanuit den Hemel neertrekken en in de hel werpen; iemand naar de ziel, aldus tot in het eeuwige, verderven, is immers het verkwikkelijke zelf van hun leven; doch niet het minste wordt hun uit den Heer toegelaten, dan alleen te dien einde

dat daaruit het goede voor den dag kome, namelijk dat het ware en goede bij hen die in de verzoeking zijn, samengevormd en versterkt worde. In de algehele geestelijke wereld regeert het einddoel dat uit den Heer voortgaat, hetwelk is dat hoegenaamd niets, zelfs niet het kleinste, gebeurt tenzij daaruit het goede voor den dag kome; vandaar wordt het Rijk des Heren het Rijk der einddoelen en der nutten genoemd.

6575. En nu, vreest niet; dat dit betekent dat zij niet bezorgd moeten zijn, staat zonder ontvouwing vast.

6576. Ik zal onderhouden u en uw kleine kinderen; dat dit betekent dat zij zullen leven door het Inwendige uit het Goddelijke door het ware hetwelk des verstands is, en door het goede hetwelk des wils is, staat vast uit de betekenis van onderhouden, zijnde de invloed van het goede en het ware, waarover n. 6106, aldus het leven door het ware en het goede; uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, waarover n. 6499; doch omdat het geestelijk leven niet is uit het Inwendige, maar door het Inwendige uit den Heer, wordt er gezegd door het Inwendige uit het Goddelijke; met u en uw kleine kinderen worden de geestelijke ware dingen in het natuurlijke aangeduid, en de onschuld die is in de dingen die zullen leven door het inwendig ware en goede uit het Goddelijke. Dat onderhouden het leven door het ware en het goede is, komt omdat de geestelijke spijs de wetenschap, het inzicht, en de wijsheid is, aldus het ware en het goede; men zie n. 56 tot 58, 681, 4792, 5293, 5340, 5342, 5576, 5579. Dat er wordt gezegd het ware *hetwelk des verstands is*, en het goede *hetwelk des wils is*, komt omdat al het ware tot het verstand behoort, en al het goede tot den wil; het verstand is immers het receptakel van het ware, en de wil is het receptakel van het goede.

6577. En hij troostte hen; dat dit de hoop betekent staat vast uit de betekenis van troosten, zijnde de onrust van den animus kalmeren met hoop, waarover n. 3610.

6578. En hij sprak op hun hart; dat dit het vertrouwen betekent, staat vast uit de betekenis van op het hart spreken, zijnde vertrouwen geven, namelijk dat hun niet iets van het boze zal overkomen; spreken immers is invloed, n. 2951, 5481, 5797, en het hart de wil, n. 2930, 3883; aldus is spreken op het hart de invloed in den wil, en daaruit het vertrouwen. Daaruit blijkt ook dat het huwelijk van het ware, hetwelk des verstands is, en van het goede, hetwelk des wils is, in de afzonderlijke dingen des Woords is, want van troosten wordt gesproken met betrekking tot het verstand, en van spreken op het hart met betrekking tot den wil; vandaar betekent hij troostte hen de hoop, want deze is des verstands door het ware, en hij sprak op het hart het vertrouwen,

want dit is des wils door het goede; het echte vertrouwen immers kan niet bij anderen bestaan dan bij hen die in het goede der naastenliefde zijn, en de echte hoop niet bij anderen dan bij hen die in het goede des geloofs zijn.

6579. *Vers 22, 23. En Jozef woonde in Egypte, hij **en het huis zijns vaders; en Jozef leefde honderd en tien jaren. En Jozef zag van Efraïm zonen van het derde gelid; ook de zonen van Machir, den zoon van Menaschah, werden geboren op de knieën van Jozef.* En Jozef woonde in Egypte, betekent het leven van de wetenschappelijke dingen der Kerk uit het Inwendige; hij en het huis zijns vaders, betekent uit het Inwendige en het goede ervan; en Jozef leefde honderd en tien jaren, betekent den staat en het hoedanige; en Jozef zag van Efraïm zonen van het derde gelid, betekent de instauratie der Kerk ten aanzien van het verstandelijke en de afgeleide dingen ervan; ook de zonen van Machir, den zonen van Menaschah, betekent ten aanzien van en het willijke en de afgeleide dingen ervan; werden geboren op de knieën van Jozef, betekent dat het was uit het met het ware verbonden goede uit het Inwendige.

6580. En Jozef woonde in Egypte, dat dit het leven betekent van de wetenschappelijke dingen der Kerk uit het Inwendige, staat vast uit de betekenis van wonen, zijnde het leven, waarover n. 1293, 3384, 3613, 4451, 6051; uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, waarover boven n. 6499; en uit de betekenis van Egypte, zijnde de wetenschappelijke, dingen der Kerk, waarover n. 4749, 4964, 4966, 6004. In de voorafgaande dingen van dit hoofdstuk wordt gehandeld over de geestelijke Kerk welke moet worden geïnstaurerd; en nadat het uitwendige of het natuurlijke geheel en al is onderworpen aan het Inwendige of het Geestelijke, hetgeen daarmede wordt aangeduid dat de broeders van Jozef voor Jozef nedervielen en zich aan hem als knechten aanboden, wordt nu gehandeld over die Kerk geïnstaurerd zijnde, welke in deze verzen daarmede wordt beschreven dat Jozef in Egypte woonde, en dat zonen werden geboren vanuit Efraïm, en vanuit Machir, den zoon van Menaschah. Bij den mens die een geestelijke Kerk is, is het leven uit het Inwendige in de wetenschappelijke dingen der Kerk; want de wetenschappelijke dingen zijn bij hem ondergeordend, en in zulk een orde gebracht dat zij den invloed van het goede en het ware opnemen, zo dat zij de receptakels van den invloed uit het Inwendige zijn. Anders is het gesteld bij hen die niet een Kerk zijn; de wetenschappelijke dingen bij hen zijn aldus geschikt dat de het ware en het goede bevestigende dingen naar de zijden zijn geworpen, aldus ver verwijderd van het licht des Hemels; vandaar zijn de dingen die blijven, recipienten van het valse en het boze.

6581. Hij en het huis zijns vaders; dat dit betekent uit het Inwendige en het goede ervan, staat vast uit de betekenis van Jozef, die hier *hij* is, zijnde het Inwendige, waarover n. 6499; en uit de betekenis van het huis, zijnde het goede, waarover n. 2048, 3720, 4982.

6582. En Jozef leefde honderd en tien jaren; dat dit den staat en het hoedanige betekent, staat vast uit de betekenis van de getallen in het Woord, zijnde dingen, waarover n. 575, 1963, 1988, 2075, 2252, 3252, 4264, 5265, 6174, 6175, en wel de staat en het hoedanige van een ding, n. 4670; aldus eveneens, het getal honderd en tien, hetwelk den staat en het hoedanige van het leven der wetenschappelijke dingen uit het Inwendige bevat.

6583. En Jozef zag van Efraïm zonen van het derde gelid; dat dit de instauratie der Kerk ten aanzien van het verstandelijke en de afgeleide dingen ervan betekent, staat vast uit de uitbeelding van Efraïm, zijnde het verstandelijke der Kerk, waarover n. 3969, 5354, 6222, 6234, 6238, 6267; en uit de betekenis van zonen van het derde gelid, zijnde de afgeleide dingen, want de zonen en de zonen der zonen zijn, omdat zij van den ouder afdalen, de afgeleide dingen van dat ding hetwelk door den ouder wordt uitgebeeld; de instauratie der Kerk uit het Inwendige, dat is, door het Inwendige uit den Heer, wordt aangeduid met Jozef zag. Wat het verstandelijke der Kerk is, hetwelk door Efraïm wordt uitgebeeld, zie men in n. 6222.

6584. Ook de zonen van Machir, den zoon van Menascheh; dat dit betekent ten aanzien van en het willijke en de afgeleide dingen ervan, staat vast uit de uitbeelding van Menascheh, zijnde het willijke der Kerk, waarover n. 5351, 5353, 5354, 6222, 6238, 6267, 6296; en uit de betekenis van de zonen en van de zonen zijner zonen, die hier de zonen van Machir zijn, zijnde de afgeleide dingen, zoals boven n. 6583; de afgeleide dingen van het willijke der Kerk, welke met de zonen van Machir worden aangeduid, zijn de met de ware dingen verbonden goede dingen, aldus eveneens de ware dingen vanuit het goede, want de ware dingen die zijn afgeleid vanuit het goede, zijn de vormen van het goede. Dat de zonen van Machir de met de ware dingen verbonden goede dingen zijn, wordt daarmee aangeduid dat zij geboren werden op de knieën van Jozef, zoals terstond volgt; en dat zij de ware dingen vanuit het goede zijn, wordt aangeduid in het Boek der Richteren: "*Vanuit Machir zullen de wetgevers nederdalen*", v: 14; de wetgevers staan voor de ware dingen vanuit het goede, n. 6372.

6585. Werden geboren op de knieën van Jozef; dat dit betekent dat het was uit het met het ware verbonden goede uit het Inwendige, staat vast uit de betekenis van baren op de knieën, zijnde de verbinding van het goede

en het ware, waarover n. 3915; en uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, waarover n. 6499. Dat van de zonen van Machir wordt gezegd dat zij geboren werden op de knieën van Jozef, sluit in dat Jozef hen als de zijne erkende, want wanneer het aldus wordt gezegd, zo wordt er aangeduid dat zij als eigen worden aangenomen, zoals kan vaststaan uit de zonen uit Bilhah, de dienstmaagd van Rachel, van wie Rachel zegt: “Zie mijn dienstmaagd Bilhah; kom tot haar, en *zij bare op mijn knieën en* gebouwd worde ook ik vanuit haar”. Genesis, hfdst. xxx: 3. Dat die zonen door Jozef als de zijne werden erkend, komt omdat door Menascheh het willijke der Kerk wordt uitgebeeld, aldus het goede ervan, en het Inwendige, hetwelk door Jozef wordt uitgebeeld, vloeit met het goede in, niet echter met het ware tenzij door het goede; vandaar komt het dat van dezen wordt gezegd dat zij geboren werden op de knieën van Jozef.

6586. *Vers 24, 25, 26. En Jozef zeide tot zijn broeders: Ik sterf; en God zal al bezoekende u bezoeken, en Hij zal u doen opklimmen vanuit dit land tot het land dat Hij Abraham, Jischak, en Jakob heeft gezworen. En Jozef bezwoer de zonen van Israël, al zeggende: Al bezoekende zal God u bezoeken, en gij zult mijn beenderen van hier doen opklimmen. En Jozef stierf, een zoon van honderd en tien jaren; en zij balsemden hem; en hij werd gelegd in een ark in Egypte.* En Jozef zeide tot zijn broeders: Ik sterf, betekent de voorzegging dat het Inwendige der Kerk zal ophouden; en God zal al bezoekende u bezoeken, betekent dat de laatste tijd zal komen; en Hij zal u doen opklimmen vanuit dit land tot het land dat Hij Abraham, Jischak, en Jakob heeft gezworen, betekent dat zij zullen komen tot den staat der Kerk waarin de Ouden waren geweest; en Jozef bezwoer de zonen van Israël, betekent de verplichting; al bezoekende zal God u bezoeken, betekent wanneer dat laatste der Kerk zal komen; en gij zult mijn beenderen van hier doen opklimmen, betekent dat er het uitbeeldende van de Kerk zal zijn, niet echter de uitbeeldende Kerk, welke ook in het Inwendige is; en Jozef stierf, betekent dat het Inwendige der Kerk ophield te zijn; een zoon van honderd en tien jaren, betekent den staat toen; en zij balsemden hem, betekent de behoeding nochtans; en hij werd gelegd in een ark in Egypte, betekent de verberging in de wetenschappelijke dingen der Kerk.

6587. En Jozef zeide tot zijn broeders: Ik sterf; dat dit de voorzegging betekent dat het Inwendige der Kerk zal ophouden, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, waarover n. 6499, hier het Inwendige der Kerk, omdat over de uit het Inwendige, dat is, door het Inwendige uit den Heer geïnstaureerde Kerk in hetgeen voorafgaat is gehandeld; en uit de

betekenis van sterven, zijnde eindigen met zodanig te zijn, waarover n. 494, aldus ophouden; en dat sterven de laatste tijd der Kerk is, n. 2908, 2912, 2917, 2923; de voorzegging aangaande dezen tijd wordt aangeduid met Jozef zeide tot zijn broeders, want in hetgeen nu volgt tot aan het einde toe wordt gehandeld over den verderen staat der Kerk. Daaruit blijkt dat met Jozef zeide tot zijn broeders: Ik sterf, wordt aangeduid dat het Inwendige der Kerk zal ophouden. Hiermede is het aldus gesteld: Opdat de Kerk zij, moet zij inwendig en uitwendig zijn, want er zijn er die in het inwendige der Kerk zijn, en er zijn er die in het uitwendige ervan zijn; eerstgenoemden zijn er weinige, laatstgenoemden echter zeer vele; doch nochtans moet bij hen bij wie de inwendige Kerk is, ook de uitwendige zijn, want het inwendige der Kerk kan niet gescheiden worden van haar uitwendige; en eveneens moet bij hen bij wie de uitwendige Kerk is, ook de inwendige zijn, maar de inwendige bij dezen is in het duistere. Het inwendige der Kerk bestaat in het goede te willen vanuit het hart, en door het goede te worden aangedaan, en het uitwendige ervan is hetzelfde verrichten, en zulks volgens het ware des geloofs dat men vanuit het goede kent; het uitwendige der Kerk echter is de rituele dingen heilig waarnemen, en de werken der naastenliefde doen, volgens de geboden der Kerk; waaruit vaststaat dat het inwendige der Kerk is het goede der naastenliefde met den wil; wanner dit dus ophoudt, houdt ook de Kerk zelf op, want het goede der naastenliefde is het wezenlijke ervan; er blijft daarna weliswaar een uitwendige eredienst, zoals tevoren, achter, maar dan is het niet een eredienst, maar is het een ritus, welke in stand wordt gehouden omdat het aldus is ingesteld; maar deze ritus, welke zoals een eredienst verschijnt, is zoals een schil zonder kern, want hij is een uitwendige dat blijft, waarin niet enig inwendige is; wanneer de Kerk zodanig is, is zij aan haar einde.

6588. En God zal al bezoekende u bezoeken; dat dit betekent dat de laatste tijd zal komen, staat vast uit de betekenis van bezocht worden, zijnde de laatste tijd, hier die van de onderdrukking der zonen Israëls in Egypte; in den inwendigen zin de laatste tijd der oude Kerk, en de eerste der nieuwe; deze laatste tijd wordt in het Woord bezoeking genoemd, en daarvan wordt gesproken zowel met betrekking tot de Kerk in het gemeen, als met betrekking tot hen die binnen de Kerk zijn in het bijzonder; en met betrekking tot de nieuwe Kerk die geboren wordt, en tot de oude Kerk die den geest geeft; in het bijzonder met betrekking tot den mens der Kerk die gezaligd wordt, voorts eveneens met betrekking tot hem die verdoemd wordt. Dat deze dingen in het Woord met de bezoeking en met den dag der bezoeking worden aangeduid, kan vaststaan uit deze plaatsen; bij Lukas: “Gezegend de Heer, de God

Israëls, omdat Hij heeft *bezocht*, en bevrijding teweeg gebracht Zijnen volke; door de ingewanden der Barmhartigheid onzes Gods, in welke *ons bezocht* heeft de opgang uit de hoogte, om te verschijnen dengenen die gezeten zijn in duisternis en schaduw des doods”, 1: 68, 78, 79; de profetische uitspraak van Zacharias over den Heer Die geboren is; bezocht worden staat hier voor de opwekking van een nieuwe Kerk, en de verlichting dan van hen die in de onwetendheid van het ware en goede des geloofs waren, aldus aangaande hun bevrijding; en daarom wordt gezegd: Hij heeft bezocht, en bevrijding teweeg gebracht Zijnen volke, Hij heeft bezocht om dengenen te verschijnen die gezeten zijn in duisternis en schaduw des doods. Bij Mozes: “Jehovah tot Mozes: Vergader de ouderen van Israëel, en zeg tot hen: Jehovah, de God uwer vaderen, is mij verschenen, de God van Abraham, Jischak, en Jakob, al zeggende: *Al bezoekende zal Ik u bezoeken*, en hetgeen ulieden is gedaan in Egypte”, Exod. III: 16; en bij denzelfde: “Het volk geloof de, en zij hoorden dat *Jehovah de zonen Israëls had bezocht*”, Exod. 1v: 31; bezocht worden staat hier voor den laatsten tijd wanneer de Kerk heeft opgehouden, en voor den eersten tijd wanneer zij inzet; voor den laatsten bij de Egyptenaren, en voor den eersten bij de zonen Israëls, aldus eveneens voor de bevrijding van dezen. Bij Jeremia: “Naar Babel zullen zij worden afgevoerd, en aldaar zullen zij zijn *tot den dag toe waarop Ik hen zal bezoeken*; dan zal Ik de vaten van het huis Gods doen opklimmen, en Ik zal ze tot deze plaats wederbrengen”, xxvii: 22. Bij denzelfde: “Wanneer aan Babel de zeventig jaren zullen vervuld zijn, *zal Ik ulieden bezoeken*, en zal Ik Mijn goed woord over u bevestigen, en u wederbrengen tot deze plaats”, xxix: 10; bezoeken voor bevrijden; in het gemeen voor den laatsten tijd der gevangenschap en der verlating. De bezoeking en de dag der bezoeking voor den laatsten tijd der Kerk, bij Jesaja: “Wat zult gijlieden doen *ten dage der bezoeking* en der verwoesting; van verre zal dezelve komen; tot wien zult gij vlieden om hulp”, x: 3. Bij denzelfde: “Ziet, de *dag* van Jehovah komt, gruwelijk, en van verontwaardiging, en van ontsteking, en van toorn, om het land te stellen tot woestheid; *Ik zal over het wereldrond het boze bezoeken*, en over de goddelozen hun ongerechtigheid”, xiii: 9, 11. Bij Jeremia: “Zij zullen vallen onder de vallenden, en *ten tijde hunner bezoeking* zullen zij aanstoten”, viii: 12. Bij Hoschea: “De *dagen der bezoeking* zijn gekomen, de dagen der vergelding zijn gekomen”, ix: 7. Bij Mozes: “Jehovah tot Mozes: “Niettegenstaande ga, leid dit volk in, waarheen Ik u gezegd heb; zie, Mijn Engel zal vóór u gaan, *doch ten dage Mijns bezoekens, zal Ik bezoeken* over hun zonde”, Exod. xxxii: 34. Bij Lukas: “Jezus aangaande Hierosolyma: Zij zullen in u niet steen op steen laten, omdat gij *den tijd uwer*

bezoeking niet hebt erkend”, XIX: 44; de dag der bezoeking voor de Komst des Heren, en de verlichting dan; doch ten opzichte van de Joodse natie, omdat zij niet heeft erkend, voor den laatsten tijd van de uitbeeldende dingen der Kerk bij hen; want nadat Hierosolyma was vernietigd, hielden de slachtoffers op, en werd die natie verstrooid. Bij Ezechiël: “Hij riep in mijn oren met een grote stem: De *bezoekingen der stad* zijn nabij gekomen, en de man zijn werktuig der verderving in zijn hand”, IX: 1, eender. Bij Jesaja: “De Refaïm zullen niet wederopstaan, *daarom dat gij hen hebt bezocht*, hen hebt uitgeblust”, XXVI: 14; de Refaïm staan voor het nageslacht der Oudste Kerk, welke vóór den vloed was, die ook de Nefilim en de Enakim werden genoemd, waarover men zie n. 567, 581, 1673; gij hebt de Refaïm bezocht en uitgeblust, staat voor den laatsten tijd dier Kerk; voorts voor hun onderwerping in de hel, over welke zaak men zie n. 1265 tot 1272. De bezoeking staat voor de vergelding, aldus voor de verdoemenis, bij Jeremia: “Zou *Ik om dit niet bezoeking doen*; of zou Mijn ziel niet wraak nemen aan een natie die zoals deze is”, V: 9. Bij denzelfde: “Het verderf van Ezaü zal Ik over hem brengen *ten tijde als Ik hem zal bezoeken*”, XLIX: 8. Bij Hoschea: “*Ik zal over hem zijn wegen bezoeken*, en zijn werken vergelden”, IV: 9.

6589. En Hij zal u doen opklimmen vanuit dit land tot het land dat Hij Abraham, Jischak, en Jakob heeft gezworen; dat dit betekent dat zij zullen komen tot den staat der Kerk waarin de Ouden waren geweest, staat vast uit de betekenis van het land van Egypte, vanuit hetwelk zij zouden opklimmen, zijnde de verwoeste Kerk; de Egyptenaren beeldden deze daarmede uit dat zij de zonen Israëls onderdrukten, en haar ondergang door hun verzinken in de zee Suph; en uit de betekenis van het land Kanaän, waartoe de zonen Israël zouden opklimmen, zijnde het Rijk des Heren en de Kerk, waarover n. 1607, 3038, 3481, 3705, 4447, 4517; dat het de Oude Kerk is, of de staat der Kerk waarin de Ouden waren geweest, wordt daarmede aangeduid dat God heeft gezworen dat land te geven aan Abraham, Jischak, en Jakob, want onder dezen wordt in den hoogsten zin de Heer verstaan, in den uitbeeldenden zin Zijn Rijk in de Hemelen en Zijn Rijk op aarde, zijnde de Kerk, n. 1965, 1989, 2011, 3245, 3305 einde, 6098, 6185, 6276; en daarom wil hun het land toezweren zeggen: bevestigen dat zij zullen komen tot den staat der Kerk waarin de Ouden waren geweest; niet dat de nakomelingen van Jakob daar zouden komen, want die hebben niet tot den staat dier Kerk kunnen komen, maar alleen tot het uitwendige ervan, namelijk tot de uitbeeldende dingen, en nauwelijks tot die; maar dat diegenen daartoe zouden komen die met de zonen Israëls worden aangeduid, zijnde allen die van de geestelijke Kerk zijn,

zowel zij die het toen waren als zij die komen zouden. Dat zweren is bevestigen vanuit het Goddelijke, zie men in n. 2842, 3375. Dat het land Kanaän aan de nakomelingen van Jakob beloofd en gegeven werd, was opdat zij de Kerk zouden uitbeelden; en zulks omdat de Kerk van de oude tijden aan in dat land was geweest, en toen al die plaatsen waren genoemd en uitbeeldend waren geworden; men zie n. 3686, 4447, 4516, 4517, 5136, 6516.

6590. En Jozef bezwoer de zonen van Israël; dat dit de verplichting betekent, staat zonder ontvouwing vast.

6591. Al bezoekende zal God u bezoeken; dat dit betekent wanneer dat laatste der Kerk zal komen, staat vast uit de betekenis van bezoeken, zijnde het laatste der Kerk, waarover vlak boven n. 6588.

6592. En gij zult mijn beenderen van hier doen opklimmen; dat dit betekent dat er het uitbeeldende van de Kerk zal zijn, niet de Kerk, welke ook in het Inwendige is, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige der Kerk, waarover boven n. 6587; en omdat met hem het Inwendige der Kerk wordt uitgebeeld, wordt met zijn beenderen datgene aangeduid wat het meest uitwendige of het laatste der Kerk is, aldus het uitbeeldende van haar; want de uitbeeldende dingen die waren geweest in de Oude Kerk, en eveneens die welke bij Jakob's nakomelingen werden ingesteld, waren de laatste dingen der Kerk, doch de dingen die zij aanduidden en uitbeeldden, waren de inwendige dingen der Kerk; deze, namelijk de inwendige dingen, worden aangeduid met het vlees waarin de geest is, doch gene met de beenderen; daaruit kan vaststaan hoedanig de Kerk is wanneer zij alleen in de uitwendige dingen zonder de inwendige is, namelijk dat zij is zoals het benig samenstel van den mens zonder het vlees. Dat bij het Israëlietische en het Joodse volk niet de Kerk is geweest, maar slechts het uitbeeldende van de Kerk, zie men in n. 4281, 4288, 4307, 4500, 4680, 4844, 4847, 4903, 6304; en dat het uitbeeldende van een Kerk bij hen niet eerder is ingesteld dan bestaan naar alle kanten nadat zij ten aanzien van het inwendige geheel en al verwoest waren, en dat zij anders de heilige dingen zouden hebben ontwaard, n. 4289.

6593. En Jozef stierf; dat dit betekent dat het Inwendige ophield te zijn, staat vast uit de betekenis van sterven, zijnde eindigen zodanig te zijn, waarover n. 494, 6587; en uit de uitbeelding van Jozef, zijnde het Inwendige, waarover n. 6499; over de Kerk, hoedanig zij is wanneer het Inwendige heeft opgehouden, zie men boven n. 6587, 6592.

6594. Een zoon van honderd en tien jaren; dat dit den staat toen betekent, staat vast uit de betekenis van honderd en tien jaren, zijnde de staat en het

hoedanige van het leven der wetenschappelijke dingen uit het Inwendige, waarover n. 6582; dat jaren staten zijn, zie men in n. 487, 488, 493.

6595. En zij balsemden hem; dat dit de behoeding nochtans betekent, staat vast uit de betekenis van balsemen, zijnde de behoeding voor de besmetting van het boze, waarover n. 6503, 6504. Omdat hier wordt gehandeld over het einde der Kerk, moet het worden gezegd wat er wordt verstaan onder de behoeding nochtans: wanneer de Kerk eindigt te zijn, hetgeen geschiedt wanneer haar Inwendige bij den mens ophoudt, n. 6587, 6592, dan blijft nochtans het uitwendige; doch het uitwendige is zodanig, dat het in zich een Inwendige heeft; maar dit Inwendige is dan niet bij den mens, omdat hij niet daarover denkt, en indien hij daarover dacht, wordt hij er niet door aangedaan; maar het is bij de Engelen die bij den mens zijn; en omdat de mens van de verwoeste Kerk over het Inwendige niets denkt, noch erdoor wordt aangedaan, en het merendeel niet weet dat het er is, kan daarom het Inwendige niet door den mens gekwetst worden; want hetgeen de mens kent, en te meer hetgeen hij eenmaal heeft geloofd, dat kan hij kwetsen, niet echter dat waarvan hij of niet weet, of niet gelooft dat het is; zo wordt het Inwendige der Kerk *behoed*, opdat het niet door enig boze wordt aangedaan; aldus werden bij de nakomelingen van Jakob de inwendige dingen der Kerk behoed; zij waren immers in de uitwendige dingen zonder het Inwendige, dermate dat zij zelfs niet eens aangaande enig Inwendige wilden weten; weswege de inwendige dingen der Kerk ook niet aan hen werden onthuld. Dat aan Jakobs nakomelingen de inwendige dingen niet zijn opengedekt geweest, opdat zij dezelve niet zouden kwetsen door ze te ontwijken, zie men in n. 3398, 3480; en dat diegenen de inwendige dingen der Kerk niet kunnen ontwijken die dezelve niet geloven, en te minder diegenen die ze niet kennen, n. 593, 1008, 1059, 2051, 3398, 3402, 3898, 4289, 4601; voorts dat de innerlijke dingen der Kerk niet eerder worden onthuld dan wanneer de Kerk verwoest is, omdat zij dan niet langer geloofd worden, aldus ook niet ontwijfd kunnen worden, n. 3398, 3399. Deze dingen zijn het welke onder de behoeding worden verstaan.

6596. En hij werd gelegd in een ark in Egypte; dat dit de verberging in de wetenschappelijke dingen der Kerk betekent, staat vast uit de betekenis van de ark, zijnde datgene waarin iets weggelegd of verborgen wordt; en uit de betekenis van Egypte, zijnde de wetenschappelijke dingen der Kerk, waarover n. 4749, 4964, 4966; en de wetenschappelijke dingen waren te dien tijde de erkentissen van de uitbeeldende en de aanduidende dingen die in de Oude Kerk waren geweest; de verberging van het Inwendige in deze dingen wordt

met die woorden aangeduid; over de verberging van het Inwendige der Kerk, en vandaar over de behoeding opdat het niet worde gekwetst, zie men vlak boven n. 6595. Dat de ark datgene is waarin iets weggeborgen of verborgen wordt, kan vaststaan uit de Ark der Getuigenis, namelijk dat zij daarom ark werd geheten, omdat in die de Getuigenis of de Wet werd weggeborgen.

6597. Nu is gehandeld over den inwendigen zin der dingen in het Boek Genesis; maar omdat in dit Boek alle dingen historisch zijn, uitgezonderd in de hoofdstukken XLVIII en XLIX, waar ook profetische dingen zijn, kan het derhalve nauwelijks verschijnen dat die de inwendige zin is welke werd uiteengezet. De historische dingen immers houden het gemoed in den letterlijken zin vast, en verwijderen het aldus van den inwendigen zin, en des te meer omdat de inwendige zin geheel en al van den letterlijken verschilt; deze immers handelt over de geestelijke en de hemelse dingen, en gene over de wereldlijke en aardse dingen. Maar dat de inwendige zin zodanig is als hij werd uiteengezet, blijkt uit de afzonderlijke dingen die zijn ontvouwd, en voornamelijk hieruit dat die zin mij vanuit den Hemel gedieteed is geweest.

Vervolg aangaande den invloed en aangaande het verkeer van de ziel en het lichaam

6598. *Het is bekend dat de ene mens meer dan de andere beschikt over het vermogen van te verstaan en te doorvatten wat eerzaam is in het zedelijk leven, wat gerecht in het burgerlijk leven, en wat goed in het geestelijk leven; de oorzaak bestaat in de verheffing van de denking tot de dingen die des Hemels zijn; vandaar wordt de denking weggeleid van de uitwendige zinlijke dingen; zij die immers vanuit de zinlijke dingen alleen denken, kunnen in het minst niet zien wat het eerbare, het gerechte, en het goede is; en daarom vertrouwen zij op anderen, en spreken veel vanuit het geheugen, en hierdoor schijnen zij zich wijzer toe dan de anderen; zij die echter boven de zinlijke dingen kunnen denken, zijn, indien de dingen die in het geheugen zijn geordend zijn, meer dan de anderen in het vermogen van verstaan en doorvatten, en dit volgens den graad der beziening uit het innerlijke.*

6599. *Hoe het gesteld is met hen die in het zinlijke denken, en met hen die boven het zinlijke denken, en hoedanig de invloed is in dezen en in genen, mag uit ondervinding worden medegedeeld. Maar eerst moet men weten dat de denking van den mens is onderscheiden in ideeën, en dat de ene idee de andere volgt, zoals het ene woord het andere in het spreken; maar de ideeën der denking volgen onmiddellijk de ene op de andere met zulk een snelheid, dat het den mens wanneer hij in het lichaam is, toeschijnt alsof de denking continu is, en dat er*

derhalve geen onderscheiding is; in het andere leven echter openbaart het zich dat de denking in ideeën is onderscheiden; het spreken immers geschiedt dan door ideeën, n. 2470, 2478, 2479. Hoe het gesteld is met de denking en de ideeën ervan, moet nu worden gezegd, namelijk dat de denking zich in de gezelschappen der geesten en der Engelen rondom verbreidt, en dat het vermogen van verstaan en doorvatten is volgens de uitstrekking daarheen, dat is, volgens den invloed daaruit; en daarna, dat in één idee der denking ontelbare dingen zijn, en nog meer in één denking vanuit ideeën samengesteld.

6600. *Het is mij klaarblijkend getoond dat de denking van den mens, en eveneens van de geesten, alsmede van de Engelen, zich rondom verbreidt in verscheidene gezelschappen in de geestelijke wereld, maar de denking van den een op een wijze die verschilt van die van den ander. Opdat ik dit als zeker zou weten, werd het gegeven te spreken met bepaalde gezelschappen tot welke mijn denking doordrong, en daaruit werd te weten gegeven wat in de denking invloede, vanuit welk gezelschap dat was, voorts waar het gezelschap was, en hoedanig, zo dat ik mij niet kon vergissen. Volgens de uitstrekking der denkingen en der aandoeningen tot de gezelschappen komt het vermogen van verstaan en doorvatten bij mens, geest, en Engel in wording. Hij die in het goede der naastenliefde en des geloofs is, heeft een uitstrekking tot de gezelschappen des Hemels, wijd volgens den graad waarin hij in dezelve is, en waarin hij in het echte goede is; die stemmen immers met den Hemel samen, weswege zij daarheen uit eigen beweging en breed invloeden; nochtans zijn het andere gezelschappen tot welke de aandoening van het ware doordringt, en andere tot welke de aandoening van het goede doordringt; de aandoening van het ware dringt door tot de gezelschappen der geestelijke Engelen, doch de aandoening van het goede tot de gezelschappen der hemelse Engelen. Omgekeerd echter hebben de denking en de aandoening van hen die in het boze en het valse zijn, een uitstrekking tot de helse gezelschappen, en dit eveneens volgens den graad van het boze en het valse bij hen. Er wordt gezegd dat de denking en de aandoening van mens, geest, en Engel, zich rondom verbreiden in de gezelschappen, en dat daaruit het verstand en de doorvatting is; maar men moet weten dat het volgens den schijn aldus wordt gezegd; er is immers geen invloed der denkingen en der aandoeningen in de gezelschappen, maar uit de gezelschappen, en wel door de Engelen en de geesten bij den mens; want, zoals aan het einde der voorafgaande hoofdstukken is getoond, elke invloed is uit het innerlijke, aldus bij de goeden vanuit den Hemel, dat is, door den Hemel uit den Heer; en bij de bozen is de invloed uit de hel.*

6601. *Op een zekereren morgen werd het klaarblijkend getoond dat iedere idee en ieder aandoeninkje ontelbare dingen inhebben, voorts dat zij tot de gezelschappen*

doordringen; ik werd enigen tijd lang in een zekere aandoening en in de denking daaruit gehouden, en toen werd getoond hoevele gezelschappen daarvoor samenwerkten; het waren vijf gezelschappen welke zich openbaarden door een levend gesprek; zij zeiden wat zij dachten, en eveneens dat zij hadden opgemerkt dat die denkingen bij mij waren; bovendien dat zij ook de oorzaken wisten van de dingen die gedacht werden, en eveneens de einddoelen, iets waarop ik niet had gelet; de overige gezelschappen, welke er verscheidene waren, tot welke de denking zich uitstreckte, werden niet aldus geopenbaard; zij waren ook verder verwijderd. Met de uitstrekking der denking uit de objecten welke de dingen zijn waarover men denkt, is het zo gesteld als met de objecten van het gezicht; uit deze verbreidt zich een sfeer van stralen rondom tot op een groten afstand, welke in het gezicht van den mens valt, en zulks tot een groteren of kleineren afstand naar gelang van het roodgloeiende en hel vlamme in het object; indien het immers vlamme is, zo verschijnt het veel meer van verre dan indien het nevelig en zwartachtig is; eender is het met het inwendig gezicht gesteld, hetwelk der denking is, uit zijn objecten; de objecten van dit gezicht zijn niet stoffelijk zoals de objecten in de wereld, maar zij zijn geestelijk, en zij verbreiden zich tot zulke dingen die in de geestelijke wereld zijn, aldus tot de ware en de goede dingen daar, bijgevolg tot de gezelschappen die in dezelve zijn; en zoals het vlamme zich in de wereld het verst rondom verbreidt, aldus het goede en de aandoening ervan in de geestelijke wereld, want met de aandoening van het goede stemt de vlam overeen. Hieruit kan vaststaan dat de hoedanigheid van des menschen leven zich geheel en al gedraagt volgens de gezelschappen tot welke zijn denking en aandoening zich uitstrekt, en volgens het hoedanige en het hoevele der uitstrekking.

6602. Dat de sferen der denkingen en der aandoeningen zich overal in het rond uitstrekken tot de sferen der gezelschappen welke van daar afgelegen zijn, kon voor mij ook hieruit vaststaan dat wanneer ik vanuit aandoening over zulke dingen dacht die in het bijzonder een gezelschap uit de verse bewogen, zij dan met mij over de zelfde zaak spraken, zeggende wat zij voelden; dit is ettelijke molen geschied; het ene gezelschap was ter rechterzijde, op een tamelijk groten afstand, in het vlak van het lagere deel van de borstholte, en het andere was ook ter rechterzijde, meer nabij, zijnde in het vlak der knieën. Dat afstand wordt opgemerkt, is uit den staat der aandoening van het ware en het goede; voor zoveel als de staat van het ene gezelschap afwijkt van den staat van het andere, verschijnen de gezelschappen op een afstand verwijderd.

6603. Doch men moet weten dat de denkingen en de aandoeningen die tot de gezelschappen doordringen, daar niet de gezelschappen in het bijzonder bewogen om aldus te denken en te willen gelijkewijs mens, geest, of Engel doet uit wien de

denkingen en de aandoeningen uitgaan, maar dat zij binnengaan in de universele sfeer der aandoening en der denking daaruit van die gezelschappen; vandaar weten de gezelschappen niets dienaangaande; de geestelijke sfeer immers waarin alle gezelschappen zijn, is verschillend bij een ieder; wanneer de denkingen en de aandoeningen in deze sfeer binnengaan, worden de gezelschappen niet aangedaan. Alle denkingen en aandoeningen gaan binnen in de sferen der gezelschappen waarmede zij overeenkomen; vandaar komt het dat er uitstrekkings bestaan naar alle kanten uit in het vrije, zoals de uitstrekkings der stralen uit de objecten in de wereld, welke vrijelijk overal heen doordringen tot het gezicht van een ieder die in den omtrek staat, met een verscheidenheid volgens de helderheid of de afgestomptheid van het gezicht, en eveneens volgens de klare of duistere atmosfeer; met de klaarte der sfeer stemt in de geestelijke wereld de aandoening van het ware en het goede te weten overeen.

6604. *Er verscheen mij ettelijke malen een Engel, en zijn aangezicht was duidelijk zichtbaar, hetwelk aanhoudend werd gevariëerd volgens de aandoeningen zodanig als die bij hem in orde op elkander volgden, aldus van de ene grens tot de andere, terwijl nochtans de universeel regerende aandoening bleef waaraan het kon worden onderkend dat het de zelf de Engel was; en ik werd onderricht dat de veranderingen van zijn aangezicht kwamen vanuit de gezelschappen waarmede hij vergemeenschapping had, en dat zij ontstonden volgens de variaties van een vergemeenschapping meer van nabij met het ene gezelschap dan met het andere; en aldus opeenvolgend; de uitrekking immers der aandoeningen en der denkingen heeft haar grenzen, en zij verdwijnt in de laatste gezelschappen, en zij gaat heen zoals het gezicht zich in het heelal verliest; binnen de grenzen dier gemene sfeer kunnen de denkingen en de aandoeningen gevariëerd worden, en nu eens het ene gezelschap meer nabij zijn, dan weer het andere; wanneer zij in het midden van het ene zijn, dan zijn de overige gezelschappen voor hetzelfde in de omtrekken; en zo voort, met alle variatie binnen die grenzen.*

6605. *Het is opmerkenswaardig dat zoals de algehele Hemel één mens weergeeft, die vandaar de Grootste Mens wordt genoemd, waarover aan het einde van verscheidene hoofdstukken is gehandeld, aldus ieder gezelschap eender een mens weergeeft, want het beeld van den algehelen Hemel vloeit in de gezelschappen in, en maakt dat die eender zijn, niet slechts in de gezelschappen, maar ook in de afzonderlijken in het gezelschap; vandaar de menselijke vorm voor de afzonderlijken, want een ieder in een engelijk gezelschap is in kleinsten vorm de Hemel; de verscheidenheden van hun menselijken vorm gedragen zich volgens het hoedanige van het goede en het ware bij hen; vandaar komt het dat iedere geest en Engel in een vorm verschijnt geheel en al volgens de vergemeenschapping van zijn*

denkingen en aandoeningen met de gezelschappen; vandaar zijn zij zoals zij in het goede en het ware zijn, aldus in een schoneren menselijken vorm; doch indien de vergemeenschapping der denkingen en der aandoeningen in de gezelschappen is verbreed niet volgens den hemelsen vorm, dan is de vorm in dien graad onschoon; indien er echter vergemeenschapping is met de helse gezelschappen, dan is de vorm wanstaltig en duivels; en zij die geheel en al in het tegenovergestelde tegen het goede en het ware zijn, omdat zij in het tegenovergestelde tegen den vorm des Hemels zijn, welke de menselijke is, verschijnen in hel licht des Hemels niet zoals mensen, maar zoals monsters; aldus verschijnt de ganse hel, aldus de gezelschappen daar, en aldus de afzonderlijken in de gezelschappen; ook met een verscheidenheid volgens den graad der tegenoverstelling van het boze tegen het goede, en van het valse daaruit tegen het ware.

6606. *Ik heb waargenomen wanneer ik met engellijke geesten sprak, dat de aandoeningen en de denkingen verschenen gelijk als een rivier rondom, en dat de zaak der denking in het midden was, omgord door die rivier, en dat deze van daar naar alle kanten was uitgestrekt; waaruit het ook werd geopenbaard dat de denkingen en de aandoeningen zich overal heen tot de gezelschappen uitstrekten.*

6607. *Het werd getoond dat de denkingen met de aandoeningen zich, wanneer zij zich uitbreiden, in een cirkel bewegen bijna volgens den vorm der kronkelingen van de asachtige substantie in het menselijk cerebrum; de rondvloeiingen verschenen mij langen tijd; het waren rondomtrekkingen, inbuigingen, windingen inwaarts en uitwaarts, zodanig als die van de genoemde substantie in de hersenen. Maar de vormen des Hemels zijn nog wonderbaarlijker, en zodanig dat zij nooit kunnen begrepen worden, zelfs niet door de Engelen; in zulk een vorm zijn de engellijke gezelschappen in de Hemelen, en tot zulk een vorm vloeien de denkingen der Engelen, en bijna in één oogwenk op groten afstand, omdat zij volgens een oneindig volmaakten vorm vloeien.*

6608. *Verstandelijk licht werd mij gegeven, afgenomen, het werd verminderd en geregeld in de te denken, te spreken, en te schrijven dingen, en dit meermalen; en het werd mij gegeven de verscheidenheden en de onderscheiden te doorvatten; het licht zelf werd doorvat zoals een beschijning welke de substanties van het innerlijk gezicht verlichtte, zoals hel schijnsel der zon de organen van het gezicht; die gemene beschijning maakte dat de objecten der dingen verschenen, zoals de objecten van den aardbol aan het beschenen oog; en ik werd onderricht dat die variaties ontstonden volgens de vergemeenschappingen met de hemelse gezelschappen.*

6609. *De denkingen en de gesprekken der gezelschappen binnen welke mijn denking was, werden mij enige malen uitgebeeld door wolken die opklommen en nederdaalden in hemelsblauw; vanuit de vormen, de kleuren, de dunte en de*

dichtheid der wolken werd het gegeven te bekennen wat invloeiende; de waarheden werden uitgebeeld door een hemelsblauwe kleur gemengd met een schoon blinkend wit; de blankheid kan niet beschreven worden; de schijnbaarheden van het ware werden uitgebeeld door een duistere blankheid, en de valsbeden door zwarte wolken; vandaar kon eveneens de invloed der denkingen en der aandoeningen worden geweten.

6610. *Zolang de mens leeft, worden de ideeën zijner denking gevarieerd, namelijk vermenigvuldigd en gedeeld, en aldus uitgestrekt tot verschillende gezelschappen en nieuwe gezelschappen; bij hen die in het boze zijn, tot helse gezelschappen, eender bij hen die in de overredingen van het valse zijn; bij hen echter die in de overredingen van het ware zijn, dat is, die in een overredend geloof zijn, worden de ideeën der denking zeer samengedrongen. Doch bij hen die worden wederverwekt, worden de denkingen en de aandoeningen aanhoudend in nieuwe hemelse gezelschappen binnengebracht, en groeit de uitstrekking; en eveneens worden de vorige denkingen en aandoeningen gedeeld, en de gedeelde geassocieerd met ideeën welke met wederom nieuwe gezelschappen worden vergemeenschap; vooral worden de gemene dingen met bijzondere dingen gevuld, en deze met afzonderlijke dingen, aldus met nieuwe waarheden, vanuit welke de belichting aangroeit.*

6611. *Ik sprak met geesten over de veranderingen van den staat van des mensen leven, dat die staat onbestendig is, en dat hij omhoog en omlaag wordt gevoerd, namelijk naar den Hemel en naar de hel; doch dat zij die zich laten wederverwekken, aanhoudend omhoog worden gevoerd, en aldus in steeds innerlijker hemelse gezelschappen; de uitstrekking der sfeer in die gezelschappen wordt door den Heer gegeven aan hen die worden wederverwekt, vooral door verzoeking, waarin aan de boze en de valse dingen tegenstand wordt geboden, want dan strijdt de Heer door de Engelen tegen de boze en de valse dingen, en zo wordt de mens binnengeleid in de gezelschappen dier Engelen, welke innerlijker zijn; en in die waarin hij eenmaal is binnengeleid, daar blijft hij; en vandaar ontvangt hij eveneens een zich verder uitstrekkend en zich hoger verheffend vermogen van doorvatten.*

6612. *Uit deze dingen blijkt ook dat hoe uiterlijker de mens denkt, des te minder uitstrekking hij heeft, en hoe innerlijker hij denkt, des te groter uitstrekking hij heeft; want zij die uiterlijk denken, dat is, die in het zinlijke denken, hebben alleen gemeenschap met de grovere geesten; doch zij die innerlijker, dat is, vanuit het redelijke denken, hebben gemeenschap met de Engelen; en hoedanig dit verschil is, kan vaststaan uit de dichtheid van de sfeer waarin de zinlijke geesten zijn, en uit de zuiverheid der sfeer waarin de Engelen des Hemels zijn;*

het verschil gedraagt zich zoals het verschil tussen de uitbreiding van den klank en de uitbreiding van het licht, en hoe groot dit verschil is, weten zij die in de natuurkundige dingen ervaren zijn.

6613. *Dat in één idee der denking ontelbare dingen zijn, en nog meer in één denking vanuit ideeën samengesteld, werd te weten gegeven vanuit veel ondervinding, welke hier voor een zeker deel mag worden aangevoerd.*

6614. *Het werd door levende ondervinding getoond hoe de engellijke ideeën invloeien in de ideeën der geesten, die beneden zijn, en derhalve in grovere ideeën; een menigte van ideeën vanuit den engelligen Hemel vertoonde zich zichtbaar zoals een blinkend witte wolk, onderscheiden in kleine deeltjes; ieder klein deeltje, hetwelk uit ontelbare ideeën bestond, bracht één enkelvoudige idee voort bij den geest; en daarna werd getoond dat zij duizenden en duizenden dingen inhad, welke eveneens door een wolk voor het oog ²⁾ van de geesten werden uitgebeeld. Over deze dingen sprak ik daarna met de geesten, namelijk dat zij kunnen worden toegelicht door de objecten van het gezicht; wanneer één object, hetwelk enkelvoudig verschijnt, wordt bekeken met een vergrootglas, dan vertonen zich zichtbaar duizenden niet geziene dingen; zo zijn bijvoorbeeld kleinere wormpjes welke zoals één duister iets verschijnen, wanneer zij met een mikroskoop worden bekeken, niet alleen verscheidene, maar een ieder is in een vorm; en indien deze met een nog grotere gezichtsscherpte wordt bekeken, zo ziet men organen, leden, ingewanden, en eveneens vaten en vezels; aldus is het eveneens gesteld met de ideeën der denking; iedere idee heeft duizenden en duizenden dingen in, hoewel verscheidene ideeën tezamen, vanuit welke de denking is, slechts zoals een enkelvoudig ding verschijnen. Maar nochtans hebben de ideeën der denking van den een meer dingen in dan de ideeën van een ander; de menigte welke zij inhebben, gedraagt zich naar de uitstrekking tot de gezelschappen.*

6615. *Wanneer de denking der Engelen tot de lagere dingen nederglijdt, verschijnt zij, zoals vlak boven is gezegd, zoals een blinkend witte wolk; doch wanneer de denking der Engelen die in de hogere Hemelen zijn, nederglijdt, zo verschijnt zij gelijk als een vlamig licht, vanuit hetwelk een trilling van glans is; die blinkend witte wolk en dat vlamig licht zijn niet iets anders dan de ontelbare dingen die hun denking inheeft; wanneer deze invloeien in de denking der geesten die beneden zijn, zo vertonen zij zich slechts als een éne; het licht en de glans vloeit in hun denking in, en het vlamige in de aandoening, welke der liefde is, welke de ideeën leidt en ze verbindt; maar het lichtend vlamige en het trillend glanzende verschijnt niet aan hen, maar zij werden door mij gezien, opdat ik zou weten dat*

2 Het latijn heeft loquela, spraak.

de hogere dingen invloeien in de lagere, en dat het ontelbare dingen zijn die zoals een éne worden doorvat.

6616. *Dat er in één idee zo vele dingen zijn gelegen, kon voor mij ook hieruit vaststaan dat wanneer ik geesten met mij boorde spreken, ik alleen al vanuit den klank der stem, hunner spraak kon doorvatten of zij spraken vanuit het gehuichelde, of vanuit het oprechte, of vanuit hel vriendschappelijke, dan wel vanuit hel goede der liefde; dit kan de mens zien vanuit de gelaatstrekken van den ander, en eveneens enigermate horen vanuit diens spraak; want wanneer een mens een gelaat ziet dat hem blij tegemoet komt, en woorden hoort die innemen, zo kan hij bemerken of daarin het gehuichelde is gelegen, of het arglistige, of een vrolijkheid van nature dan wel ter gelegenheid, of schroomvalligheid, of het vriendschappelijke, of het waanzinnige, en meer dingen; eveneens een aanwijzing dat iedere idee ontelbare dingen inheeft. Toen ik over deze dingen met de geesten sprak, waren sommigen van hen ongelovig, en daarom werden zij opgeheven in een hogere streek, en daarvandaan met mij sprekende zeiden zij dat zij talloze dingen zagen in iedere idee mijner denking; en zo geloofden zij.*

6617. *Dat één idee ontelbare dingen inheeft, kon voor mij ook hieruit vaststaan dat de Engelen in één ogenblik bij een geest en bij een mens diens leven doorvatten, wanneer zij hem slechts horen spreken of wanneer zij een blik slaap in zijn denking; dit kunnen de Engelen van den lageren Hemel zien, en nog meer dingen de Engelen van den hogeren Hemel. Een zekere goede geest werd in den eersten Hemel opgeheven, en van daar met mij sprekende zeide hij dat hij oneindig vele dingen zag in de dingen die ik toen las in het Woord, terwijl ik toch een enkelvoudige denking daarover had; daarna werd hij in een innerlijken Hemel opgeheven, en van daar zeide hij dat hij nu nog meer dingen zag, en wel zo vele dat de vorige dingen die hij had gezien, voor hem naar verhouding grof waren; van daar werd hij daarna tot een nog innerlijkeren Hemel opgeheven, waar de hemelse Engelen zijn; en van daar zeide hij dat de dingen die hij tevoren had gezien, nauwelijks iets waren ten opzichte van de dingen die hij nu zag; terwijl dit voortduurde, vloeiden verschillende dingen in, en werd ik door verschillende dingen aangedaan welke van daar waren.*

6618. *Zekere geesten beroemden zich daarop dat zij alle dingen wisten; die geesten hebben in den Grootsten Mens betrekking op hel geheugen; maar het werd hun gezegd dat het eindeloos vele dingen zijn die zij niet weten, ja zelfs dat een idee gevuld kan worden met eindeloos vele dingen, en dat die nochtans verschijnt zoals een enkelvoudige; voorts dat zij, indien de ideeën tot in het eeuwige dagelijks met tal van dingen werden gevuld, zelfs niet eens alle gemene dingen zouden kunnen weten, en dat zij daaruit konden opmaken hoeveel het is wat zij niet weten; dit*

werd hun eveneens getoond totdat zij het erkenden. Een Engel sprak met hen door veranderingen van staat, maar zij konden de dingen die hij sprak, niet verstaan; en toen werd tot hen gezegd dat iedere verandering eindeloos vele dingen bevatte, welke evenwel bij hen zelfs niet eens werden opgemerkt, want behalve dat zij ze niet verstonden, werden zij er ook niet door aangedaan.

6619. *Dat de ideeën der denking ontelbare dingen inhebben, en dat zij de dingen die zij in volgorde inhebben, uit de innerlijke dingen inhebben, bleek mij ook wanneer ik des morgens en des avonds het Gebed des Heren las; telkens werden dan de ideeën mijner denking geopend naar den Hemel, en vloeiden talloze dingen in, zo dat ik helder bemerkte dat de ideeën der denking opgevat vanuit den inhoud van het Gebed, gevuld werden vanuit den Hemel; en er werden eveneens zulke dingen ingegoten die niet kunnen worden uitgesproken, en eveneens dingen die niet door mij konden worden begrepen; ik voelde slechts de daaruit voortspruitende gemene aandoening; en, wat wonderlijk is, de dingen die invloeiden, werden dagelijks gevariëerd. Vandaar werd hel te weten gegeven dat in den inhoud van dat gebed meer dingen zijn gelegen dan de algehele Hemel bij machte is te begrijpen; en dat er des te meer dingen in gelegen zijn bij den mens naarmate zijn denking meer geopend is naar den Hemel; en omgekeerd dat er des te minder dingen in gelegen zijn naarmate zijn denking meer gesloten is; bij hen immers, bij wie de denking gesloten is, verschijnt niets meer daarin dan de zin der letter of de meest nabij gelegen zin der woorden.*

6620. *Uit deze dingen kan men weten hoe oneindig vele dingen eveneens ieder ding des Woords inheeft, want dit daalt uit den Heer door den Hemel neder, hoewel het zoals hoogst enkelvoudig verschijnt aan hen voor wie de ideeën gesloten zijn. Over deze zaak sprak ik eens met geesten die ontkenden dat er iets van binnen in het Woord school, en ik zeide dat oneindig vele en onuitsprekelijke dingen daarin waren, welke niet kunnen worden doorvat door hen die gesloten ideeën hebben, en daarom niet iets anders dan den letterlijken zin toelaten, welken zij ten gunste van hun beginselen en begeerten uitleggen, en die zo voor zich den toegang afsluiten tot de dingen die daarin weggeborgen zijn, en hun ideeën zelf of uitledigen, of dichtstoppen. Toen werd eveneens getoond hoedanig een idee der denking verschijnt wanneer zij gesloten is, en hoedanig wanneer zij geopend is; dit immers kan in het licht des Hemels gemakkelijk worden getoond; de gesloten idee verscheen gelijk als een zwart punt waarin niet iets zichtbaar was; doch de geopende idee verscheen zoals iets lichtends waarin als het ware een vlamme was, tot hetwelk de afzonderlijke dingen daar schouwden; het vlamme beeldde den Heer uit. en de dingen die tot Hem schouwden, beeldden den Hemel uit; en*

er werd gezegd dat in iedere idee die uit den Heer is, het beeld van den gansen Hemel is, omdat zij is uit Hem Die de Hemel is.

6621. *De denkingen van hen die zich in het leven van hel lichaam alleen op de critische kunst hebben toegelegd wanneer zij het Woord lazen, slechts weinig bekommerd om den zin, werden uitgebeeld zoals gesloten, niet open te maken lijnen, en zoals een weefsel daaruit; sommigen derzulken waren bij mij; toen werden alle dingen die gedacht en geschreven werden, verward, terwijl de denking als het ware in een kerker werd vastgehouden, want zij werd alleen bepaald tot woorden, door het gemoed af te trekken van den zin, dermate dat zij mij grotelijks vermoelden; en nochtans geloofden zij dat zij wijzer waren dan de anderen.*

6622. *Ik sprak met geesten over den invloed in de ideeën der denking, namelijk dat de mens geenszins kan geloven dat er zo ontelbaar vele dingen in gelegen zijn, want de mensen vatten niet dan een enkelvoudig en een enig iets; aldus oordelen zij vanuit het uiterlijk zinlijke. De geesten met wie ik toen sprak, waren in de mening dat er niet iets van binnen in de ideeën was; zij padden zich dit ingeprent in het leven van het lichaam. Opdat zij echter zouden begrijpen dat zij ontelbare dingen zoals een ding doorvatten, werd het gegeven te zeggen dat tot een handeling de bewegingen van myriaden beweegvezels samenwerken, en dat eveneens tegelijk tot die handeling alle dingen die in het lichaam zijn, zich medebewegen en zich aanpassen zowel in het gemeen als in het bijzonder, en evenwel dat handelingetje enkelvoudig en enig verschijnt, alsof hel niets zodanigs inhad; eender dat tot een woord talloze dingen tegelijk samenwerken, zoals de plooiingen van de lippen en van alle spieren en vezels daar, voorts eveneens van de tong, de keel, het strottenhoofd, de luchtpijp, de longen, het middelfrif, met al hun spieren in het gemeen en in het bijzonder; daar de mens één woord daarvandaan als slechts een enkelvoudigen klank opmerkt welke niets inheeft, zo kan vaststaan hoe grof de doorvatting vanuit het zinlijke is; hoe grof moet dan niet de doorvatting vanuit het zinlijke zijn aangaande de ideeën der denking welke in de zuiverdere wereld zijn en zo verder van het zinlijke verwijderd.*

6623. *Omdat de ideeën der denking zo ontelbaar vele dingen inhebben, kunnen de Engelen alleen al vanuit één woord hetwelk vanuit de denking voortgaat, weten hoedanig een geest of hoedanig een mens is. Dit werd eveneens bevestigd door ondervinding; toen alleen het ware werd genoemd, hetgeen geschiedde door verscheidene geesten achter elkander, werd terstond gehoord of het hard, of het ruw, of het week, of het kinderlijk, of het dierbaar, of hel onschuldig, of het vol, of het leeg was, of daarin het valse was, of het geveinsde, of het gesloten was, of geopend, en in welken graad die dingen, in één woord, het hoedanige zelf der*

idee, en dit alleen in het gemeen; wat dan niet in de afzonderlijke dingen welke de Engelen doervatten.

6624. *Omdat de mens vanuit het zinlijke denkt, zijn zulke dingen duister voor hem, ja zelfs zó duister dat hij niet weet wat een idee is, en vooral dat de denking is onderscheiden in ideeën zoals de spraak in woorden; de denking schijnt hem immers continu toe, en niet discreet, terwijl toch de ideeën der denking de woorden der geesten zijn, en de ideeën der nog innerlijkere denking de woorden der Engelen. Omdat de ideeën de woorden der spraak zijn, zijn zij ook klankrijk onder de geesten en de Engelen; vandaar is de stille denking van den mens hoorbaar voor de geesten en de Engelen, wanneer het den Heer behaagt. Hoeveel volmaakter de ideeën der denking zijn dan de woorden der spraak, kan hieruit vaststaan dat de mens binnen een minuut meer dingen kan denken dan hij in een uur kan uitspreken of schrijven; voorts kon hel eveneens vaststaan uit het spreken met geesten en Engelen; dan immers vulde ik in één oogenblik de gemene zaak met afzonderlijke dingen, onder toevoeging van de aandoening; vandaar vatten de Engelen en de geesten alle dingen wèl onderscheiden, en vele dingen meer, welke rondom die zaak zoals een nevel verschenen.*

6625. *Uit deze dingen nu kan vaststaan hoedanig de ideeën zijn van hen die boos leven en vandaar boos denken, namelijk dat daarin haatgevoelens zijn, wraaknemingen zijn, af gunsten zijn, arglisten zijn, echtbreuken zijn, hoogmoedigheden zijn, uitwendige welvoegelijkheden zijn die het eerzame voorwenden, kuisheden zijn terwille van den schijn, vriendschappen zijn terwille van eerbewijzen en gewin, en evenwel geen vriendschappen, behalve vuile en schandelijke dingen welke niet moeten worden uitgesproken; en bovendien dat er enige leerstellige dingen des geloofs zijn welke de begeerten in bescherming nemen, en indien dit niet het geval is, ongelovigheden, en eveneens bespottingen; deze en dergelijke dingen hebben de ideeën in van hen die boos leven en vandaar boos denken. Daar zij zulke dingen inhebben, kan het, wanneer dezulken in het andere leven komen, niet anders dan dat zij afgescheiden en ver verwijderd worden van den Hemel, waar zulke dingen afgrijzen verwekken.*

6626. *Ik zal wonderbaarlijke dingen mededelen: De Heer, Die alleen de Mens is, krachtens Wien de Engelen, de geesten, en de inwoners van den aardbol mensen worden genoemd, Hijzelf maakt door Zijn invloed in den Hemel dat de algehele Hemel één Mens uitbeeldt en weergeeft; en door den invloed door den Hemel en uit Zich onmiddellijk in de afzonderlijken daar maakt Hij dat een ieder als mens verschijnt, de Engelen in een vorm te schoon en te blinkend dan dat die kan worden beschreven; eender door den invloed in den geest van den mens; ja zelfs genen bij den Engel, den geest, en den mens die in de naastenliefde*

jegens den naaste en in de liefde tot den Heer leeft, de allerkleinste dingen der denking een mens weer ter oorzaak hiervan dat die naastenliefde en die liefde uit den Heer is, en al wat uit den Heer is, een mens weergeeft; die dingen zijn het ook welke den mens maken. Omgekeerd is het echter in de hel, omdat zij die daar zijn in de dingen zijn die indruisen tegen de naastenliefde en de hemelse liefde; zij verschijnen weliswaar in hun schijnsel zoals mensen, doch in het licht des Hemels zoals huiveringwekkende monsters, en in sommigen van hen wordt nauwelijks iets van een menselijken vorm bekend; de oorzaak hiervan is deze dat de invloed des Heren door den Hemel niet wordt opgenomen, maar verworpen, of uitgeblust, of verdraaid, weswege zij zodanig verschijnen. Eender zijn in de kleinste dingen van hun denking, of in hun ideeën, zulke vormen, want hoedanig iemand in het ganse is, zodanig is hij in het deel, zij zijn immers gelijkvormig en gelijkslachtig. Die vorm waarin zij verschijnen, is ook de vorm der hel waarin zij zijn; elke hel immers heeft haar vorm, welke in het licht des Hemels is gelijk als een monster; en diegenen van hen die daaruit verschijnen, worden aan dien vorm onderkend vanuit welke hel zij zijn. Zij verschenen aan mij in de poorten die openstonden in de wereld der geesten, en zij werden zoals monsters gezien, met veel verscheidenheid. Dat de poorten der hel tot de wereld der geesten openstaan, zie men in n. 5852.

EINDE VAN HET BOEK GENESIS